ANUL 120 Sibiu, 1 ianuarie 1972 Nr. 1—2

SIBIU

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească „Ștefan Gheorghiu" SIBIU
Str. Barițiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei

Credința noastră

24. Cinstirea sf. icoane

E firesc ca credincioșii — care aduc adorare lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, preacinstire Maicii Domnului și cinstire Sfinților, care iubesc pe Dumnezeu-Tatăl nostru, pe Iisus Hristos-Mîntuitorul nostru, pe Duhul Sfînt-sfințitorul, care iubesc pe Maica Domnului, ca pe mama noastră cea din ceruri, și pe Sfinți, ca pe frații noștri mai mari — să dorească să aibă și să cinstească în sfintele biserici și în casele lor chipurile acestora, adică să aibă și să cinstească sfintele icoane. *Aceasta cu atît mai mult cu cît Dumnezeu s-a întrupat, a luat chip de om și Sfinții toți au fost oameni. Dacă Iisus Hristos este acum în mărirea Sa dumnezeiască și nu-l mai vedem cu ochii noștri, dacă Sfinții sînt întru lumina dumnezeiască a veșniciei și nu-i vedem, simțim o bucurie deosebită cînd vedem chipul lor și prin acest chip sîntem înălțați sufletește la Dumnezeu, la Sfinți, noi sîntem cu ei și ei sînt cu noi. Cinstind sf. icoane nu cinstim hîrtia, lemnul sau culoarea, ci cinstim pe Iisus Hristos, pe Maica Domnului, pe Sfinții care sînt prezenți și al căror chip îl vedem.*

Sînt însă unii, care socotesc că cinstirea sfintelor icoane ar fi tot una cu cinstirea idolilor. Căci scris este: „Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a nici unui lucru cîte sînt în cer sus și din cîte sînt pe pămînt jos, și din cîte sînt în apele de sub pămînt. Să nu te închini lor, nici să le slujești" (Exod 20, 4—5; Deut. 5, 8—9). Această poruncă a fost dată israilitenilor pentru că în vremea aceea unele popoare se închinau la stele, la animale (bou, șarpe, pește ș.a.), ca și cînd acestea ar fi Dumnezeu, își făceau statui, care erau socotite zei. Ei — necunoscînd pe adevăratul Dumnezeu — „zic lemnului: Tu ești tatăl meu! și pietrei: Tu mi-ai dat viață!" (Ieremia 2, 28), cum s-au închinat și israilitenii la vițelul de aur (Exod 32, 8). Idolul este deci un chip cioplit (din lemn, piatră ,metal), care era socotit zeu și cinstit ca Dumnezeu. Nu așa este icoana. În primul rînd ea nu e statuie, cum erau idolii. În al doilea rînd, ea nu e socotită a fi Dumnezeu, ci doar chip care ne ajută să ne înălțăm la Dumnezeu sau la Sfinții din ceruri.

Dovadă e că Dumnezeu însuși a poruncit lui Moisi ca pe pînza „Cortului întîlnirii" (biserica) să facă „heruvimi lucrați cu măiestrie". Și cum cortul întîlnirii, cu toate lucrurile lui, erau „sfințite" și chipul heruvimilor era sfințit. În templul lui Solomon (biserica Vechiului Testament) pe toate zidurile, tot la porunca lui Dumnezeu, au fost „chipuri de heruvimi" și templul cu heruvimi era sfințit (Exod 26, 1; 30, 29; II Cronici 3, 7; 9, 13; Împărați 6, 23—29; Ezechiel 41, 18—20. 25).

Israeliții au pus heruvimi, pentru că aceștia s-au descoperit proorocilor (Ezechiel 1, 6—12). Nouă însă ni s-a descoperit Dumnezeu însuși în chip de om, Iisus Hristos-Domnul. De aceea pictăm bisericile cu chipul Mîntuitorului, cu scene din viața Mîntuitorului, cu chipurile Maicii Domnului și ale Sfinților și cinstim icoanele lor, pentru că ele sînt sfințite prin binecuvîntarea rugăciunilor Bisericii și pentru că prin ele intrăm în legătură harică, spirituală cu Mîntuitorul, cu Sfinții, prin ele avem în fața ochilor întreaga viață a Mîntuitorului, toată Sfînta Scriptură, și pentru că prin ele sîntem chemați să pășim pe urmele lui Iisus Hristos, pe urmele Sfinților. Prin ele sîntem ajutați să ne simțim în familia cea mare a Bisericii, a Sfinților, să fim înălțați la cer, prin ele învățăm și ne însuflețim să trăim o viață după asemănarea lor.

De aceea avem icoane încă de la primii creștini, care le-au pictat în catacombe, adică pe pereții mormintelor de sub pămînt, unde se adunau la Sf. Liturghie, la rugăciune. Cînd creștinii și-au ridicat biserici, acestea au fost împodobite cu sf. icoane. Cu toată prigoana ce au dezlănțuit-o împărații iconoclaști din sec. VIII în imperiul bizantin, distrugînd sf. icoane și curățind pereții bisericilor de picturi, Biserica a luptat pentru sf. icoane și a biruit. Sinodul VII ecumenic (786) a stabilit pentru totdeauna învățătura Sf. noastre Biserici despre sf. icoane și despre Sf. Cruce, așa cum o avem și azi.

Despre Sfînta Cruce *găsește întreg Vechiul Testament, pentru că ea e strîns legată de Mesia, de Mîntuitorul ce va veni: „Pomul vieții" din „mijlocul raiului" (Geneză 2, 9) închipuie Sf. Cruce, pe care s-a răstignit Hristos — Viața noastră, Cel ce ne-a mîntuit, ne-a dăruit viață veșnică prin Cruce.*

De vreme ce Iisus Hristos s-a jertfit pe Cruce pentru mîntuirea noastră, El nu poate fi despărțit de cruce. Căci — scrie Sf. Apostol Pavel — „noi propovăduim pe Hristos cel răstignit, *pentru iudei smintească, pentru elini nebunie, iar pentru cei chemați, și iudei și elini, pe Hristos puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu". De aceea* „Cuvîntul crucii este... puterea lui Dumnezeu" *(I Corinteni 1, 18. 23—24). Dacă înainte de Hristos crucea era semn de ocară, pe ea fiind răstigniți criminalii, prin jertfa lui Iisus Hristos ea s-a sfințit, e „semnul" ucenicilor lui Hristos, pentru că e „semnul" Fiului lui Dumnezeu, Fiul omului, care s-a răstignit și va veni să judece viii și morții (Matei 24, 30). Un Hristos fără cruce nu este Iisus Hristos cel răstignit și înviat. De aceea cel ce se rușinează de Crucea lui Hristos, de icoana lui Hristos, se rușinează de Hristos însuși și nu poate fi adevărat ucenic al Domnului. Așa cum cine se rușinează de fotografia părinților și fraților lui, se rușinează de înșiși părinții și frații lui.*

Cel ce se închină lui Hristos, dă totodată cinstirea cuvenită Sfintei Cruci, căci noi mărturisim pe Hristos cel răstignit pe cruce. Noi nu despărțim pe Hristos de Cruce și nici Crucea de Hristos.

Se cuvine dar, ca fii ai Bisericii lui Hristos, să cinstim sfintele icoane și Sfînta Cruce, căci prin ele ne înălțăm la Dumnezeu, la Iisus Hristos, de la care primim binecuvîntare, mîntuire, ne înălțăm la Maica Domnului, la toți Sfinții, ca prin ale lor rugăciuni să se reverse darul lui Dumnezeu peste viața noastră. Și așa să cîntăm: „În Biserica măririi Tale stînd, în cer a sta ni se pare", pentru că acolo sîntem cu Tine și cu toți Sfinții Tăi! Amin.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Mitropolitul Veniamin Costachi (1768—1846)

La 125 de ani de la moartea sa

În decursul celor 125 de ani care s-au scurs de la moartea mitropolitului Veniamin Costachi, s-au făcut unmeroase comemorări și s-au scris multe cărți, studii și articole prin care s-a scos la lumină „din colțul lor de nemurire" figura acestui mare ierarh, „puterea păstrată în așezămintele și faptele" sale.

Date biografice. Mitropolitul Veniamin Costachi s-a născut la 20 decembrie 1768, în satul Roșiești din ținutul Fălciului, jud. Vaslui de astăzi. Părinții săi se trăgeau dintr-o veche familie boierească. După ce primește primele noțiuni de învățătură în familie, tînărul Vasile Costachi urmează un timp la școala grecească de la Trei Ierarhi din Iași, care însă nu-l mulțumește. Se simțea atras de viața monahală. Avea legături cu Mănăstirea Neamț, unde era stareț vestitul Paisie Velicicovschi. Cu învoirea tatălui său, tînărul Vasile Costachi a intrat în monahism la Episcopia din Huși, avînd doar 16 ani, unde a fost călugărit de episcopul Iacob Stamate, primind numele Veniamin.

Cînd Iacob Stamate vine la Iași ca mitropolit, în locul său ca episcop la Huși este ales, la 27 iunie 1792, Veniamin Costachi. După o păstorire de 4 ani la Huși, Veniamin Costachi este ales episcop la Roman, după moartea episcopului Antonie, unde păstorește 7 ani, de la 1 iunie 1796 pînă la 15 martie 1803, cînd este ales mitropolit al Moldovei și Sucevei, urmînd părintelui său duhovnicesc, mitropolitul Iacob Stamate. Ca mitropolit al Moldovei și Sucevei, Veniamin Costachi a avut o păstorie lungă, de aproape 40 de ani (întreruptă în două rînduri: 20.II.1808—1.X.1812 și 1821—1822, 16 luni). La 18 ianuarie 1842, în urma unor conflicte cu domnitorul țării, Mihail Sturza, Veniamin Costachi își dă demisia și se retrage la Mănăstirea Slatina, unde-și trăiește ultimii ani ai vieții. La 18 decembrie 1846, în vîrstă de 78 de ani, el își dă obștescul sfîrșit, fiind îngropat, în semn de smerenie călugărească, lîngă biserica mănăstirii. La 30 decembrie 1886, rămășițele sale pămîntești au fost aduse la Iași și așezate în catedrala mitropolitană, ctitoria sa, terminată și sfințită de mitropolitul Iosif Naniescu.

Activitatea mitropolitului Veniamin Costachi. Păstoria de peste o jumătate de veac a lui Veniamin Costachi, ca episcop la Huși și Roman, dar mai ales ca mitropolit al Moldovei și Sucevei, reprezintă o perioadă de mari înfăptuiri în viața Bisericii moldovenești.

În centrul atenției marelui ierarh a stat mai ales ridicarea nivelului cultural al clerului moldovean în general. La începutul veacului XIX, erau doar două școli grecești în Moldova, la Iași și Galați. În anul 1803, primul an de păstorire la Iași, mitropolitul Veniamin a înființat Seminarul teologic la Socola-Iași pentru pregătirea preoților, care a avut o contribuție importantă în viața culturală a Moldovei. În 1805 a înființat și o școală de cîntăreți.

Mitropolitul Veniamin a sprijinit, însă, și cultura și luminarea poporului. În această privință, mitropolitul Veniamin a depus o activitate bogată pentru înființarea școlii moderne de toate gradele, cu învățămînt în limba patriei. În timpul păstoririi sale s-au înființat aproape 10 școli ținutuale (Focșani, Galați, Bîrlad, Roman, Huși, Bacău, Piatra Neam, Tecuci, Vaslui, Tg. Frumos etc.). În centrul atenției au fost desigur școlile din Iași. În această vreme înafară de Seminarul de la Socola și Școala de cîntăreți bisericești, la Iași, s-a organizat un curs teoretic și practic de inginerie (1814), școala pedagogică (1819—1820), școala începătoare, școala normală de 2 ani pentru învățători, toate în limba română. Punctul culminant în această activitate culturală a fost înființarea învățămîn-

(Continuare în pag. 2)

69307

Gînduri de Anul Nou

Dacă oricare om leagă de sărbătoarea Anului nou nădejdi de mai bine, cu atît mai mult noi creştinii sîntem îndreptăţiţi să legăm de această sărbătoare nădejdi şi năzuinţe strîns legate de credinţa şi de viaţa noastră în Hristos.

Este adevărat că din cea mai îndepărtată vechime, Biserica creştină socoteşte începutul anului bisericesc la data de 1 septembrie şi îşi rînduieşte crugul anului cu sărbătorile, posturile, cărţile de cult, unele slujbe, potrivit acestui an. Dar întrucît şi în vechime, ca şi în zilele noastre, începutul anului civil în cele mai multe state este la 1 ianuarie, Biserica nu poate nesocoti acest fapt. Creştinii fiind nu numai membri ai Bisericii lui Hristos, ci în acelaşi timp şi cetăţeni ai statului, societate în care îşi trăiesc viaţa şi îşi desfăşoară activitatea, începutul anului civil are şi pentru ei o deosebită importanţă, căci viaţa tuturor cetăţenilor statului se orînduieşte după anul civil: vîrsta pentru şcoală, vîrsta pentru muncă, majoratul, vîrsta pentru serviciul militar, ani serviţi în cîmpul muncii, vîrsta pentru pensionare etc. De asemenea, statul însuşi, prin organele sale de conducere şi administraţie, îşi planifică activităţile sale în toate ramurile de producţie materială şi culturală pe unităţi de timp, toate orientîndu-se în funcţie de începutul anului civil. Mai mult, orice programare şi orice statistică, fie pe plan naţional, fie internaţional, operează cu unităţi de timp (ani, trimestre, luni, zile), ziua de 1 ianuarie fiind socotită ca punct de plecare pentru orice calcule.

Din aceste motive, însăşi Biserica îşi orientează, în numeroase privinţe, viaţa şi activitatea ei ca instituţie, după anul civil. Astfel, matricolele bisericeşti: de naştere, de cununie, de morţi, se poartă după anul civil, de asemenea gestiunea oricărei unităţi bisericeşti, de la parohie, pînă la patriarhie, începe cu 1 ianuarie şi se sfîrşeşte cu 31 decembrie a fiecărui an. Ţinînd seamă de acestea, Biserica, în ziua de Anul nou, săvîrşeşte ierurgii de binecuvîntare a credincioşilor, rugînd pe milostivul Dumnezeu să sporească roadele muncii credincioşilor în noul an, al cărui început se prăznuieşte la 1 ianuarie, deodată cu cele două sărbători bisericeşti amintite. Căci dacă binele pămîntesc al credincioşilor este o condiţie a mîntuirii lor veşnice, este firesc ca, din prilejul Anului nou, ea să înalţe rugăciuni către atotputernicul Dumnezeu, pentru ca munca şi străduinţele fiilor ei duhovniceşti, ca şi ale celorlalţi cetăţeni, să fie încununate de roade cît mai bogate, în decursul anului care a început.

Dar începutul unui nou an, aşadar sărbătoarea Anului nou are pentru creştini îndeosebi o semnificaţie morală. Un an încheiat înseamnă pentru fiecare creştin nu numai un an de viaţă mai mult, ci şi un an cu care s-a scurtat durata vieţii noastre pămînteşti. E ştiut însă că după învăţătura creştină, viaţa aceasta nu trebuie trăită oricum, ci ea trebuie cheltuită în aşa fel, încît creştinul, prin faptele pe care le săvîrşeşte, să înfăptuiască binele, păşind astfel din ce în ce mai hotărît pe calea propriei sale desăvîrşiri morale, căci chemarea creştinului a fost definită de Mîntuitorul Iisus Hristos pentru toate timpurile: „Fiţi desăvîrşiţi, precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este“ (Matei 5, 48). De aceea, sfîrşitul unui an — care înseamnă împuţinarea vieţii noastre pămînteşti cu acest interval de timp — ca şi începutul celui ce vine, înseamnă popas de serioasă meditaţie pentru oricare creştin, spre a răspunde la întrebarea: „Ce am făcut eu pentru binele semenilor mei şi pentru propria mea desăvîrşire în decursul anului care a trecut?“, sau: „Cu ce am contribuit eu la binele semenilor mei?“. Căci oricare creştin adevărat trebuie să fie convins că noi numai aşa împlinim legea Domnului, dacă urmărim în viaţă nu numai binele nostru, ci şi pe acela al fraţilor noştri, după îndemnul Sfîntului Apostol Pavel: „Purtaţi sarcinile unul altuia, căci aşa împliniţi legea lui Hristos“ (Gal. 6, 2).

Iar dacă după un serios examen de conştiinţă am ajuns la convingerea că în anul care a trecut am făcut prea puţin pentru binele semenilor noştri şi pentru propria noastră desăvîrşire, Anul nou trebuie să fie în viaţa oricărui creştin o piatră de hotar: el trebuie să însemne începutul unei noi vieţi, pe care fiecare dintre noi trebuie să o trăim după asemănarea lui Iisus Hristos, după exemplul Sfinţilor, care ne cheamă să-i urmăm, să-i imităm: „Vă îndemn deci să-mi fiţi mie următori“ (I Cor. 4, 16), iar în alt loc: „Fiţi mie următori, precum şi eu sînt lui Hristos“ (I Cor. 11, 1).

Aşadar, Anul nou pentru oricare dintre creştini trebuie să fie prilejul cel mai potrivit de la care, după exemplul Mîntuitorului şi al Sfinţilor, să înceapă o nouă viaţă, viaţa trăită în adevărată iubire faţă de Dumnezeu, prin fapte de iubire faţă de aproapele său. Sf. Apostol Ioan ne învaţă că iubirea faţă de Dumnezeu nici nu poate fi concepută măcar, fără iubirea faţă de aproapele: „De va zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este, pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său pe care îl vede, cum va putea iubi pe Dumnezeu, pe care nu-l vede?“ (I Ioan 4, 20). De aceea Sf. Grigore Teologul spune că nimic nu e mai absurd pentru un creştin, decît să se mîndrească cu Dumnezeul iubirii şi să-l preamărească pe acesta, dar în acelaşi timp să se arate inuman şi vrăjmaş aproapelui său, ascunzînd astfel lumina cărărilor vieţii creştine, izvorîtă din căldura şi pacea iubirii lui Dumnezeu. O astfel de iubire cere însă cu tărie ca fiecare creştin să caute pe aproapele lui în nevoie — oricare ar fi acesta — să treacă necondiţionat la ajutorarea lui şi să facă tot ceea ce îi stă în putinţă pentru salvarea lui de sub povara nevoilor şi greutăţilor vieţii. Căci fără îndoială, adevărata iubire creştină e lucrare continuă de samarinean, lucrare pentru ajutorarea aproapelui nostru, care în acelaşi timp e lucrare şi pentru propria noastră desăvîrşire.

De aceea, toţi creştinii, indiferent de chemarea sau ocupaţia socială pe care fiecare o avem, trebuie să înţelegem o dată mai mult că nu-i de ajuns să recunoaştem că adevărata iubire faţă de aproapele trebuie manifestată în fapte externe, căci cu aceasta încă nu am făcut nimic pentru el. O astfel de atitudine o condamnă şi Sf. Apostol Iacob, care ne învaţă astfel în epistola sa: „Căci de vor fi fratele sau sora ta goi şi lipsiţi de hrana de toate zilele, iar cineva dintre voi le va zice: Mergeţi cu pace, încălziţi-vă şi vă săturaţi şi nu le-ar da cele de trebuinţă, ce folos ar fi?“ (Iacob 2, 15—16). Iată de ce adevăratul creştin trebuie să păşească grabnic în ajutorul fratelui său. Cîţi n-au bolnavi pe patul de suferinţă în familiile lor, care au nevoie de îngrijire sau măcar de o încurajare? Cîţi dintre fraţii noştri n-au căzut victime unor catastrofe naturale, ale căror urmări nu pot fi înlăturate de azi pe mîine? În cîte familii, dăruite de Dumnezeu cu mulţi copii, n-a dispărut mama, în urma unei boli necruţătoare, iar micii orfani ar avea nevoie de căldura unui nou cămin? Cîţi copii mici n-au rămas orfani de amîndoi părinţii? În astfel de cazuri, la toată purtarea de grijă pe care societatea şi statul nostru o arată acestora, e nevoie să ajute şi caritatea creştină, expresie a iubirii noastre faţă de aproapele, căci numai aşa împlinim porunca dată de Mîntuitorul legiuitorului: „Mergi de fă şi tu asemenea“ (Luca 10, 37).

Întîmpinînd Anul nou cu astfel de gînduri, vom înţelege sensul adevărat al iubirii creştine şi vom dovedi că sîntem creştini nu numai cu vorba, ci mai ales cu fapta. Iar cu aceasta vom arăta că sîntem împlinitorii — nu numai ascultătorii — celei mai mari porunci din legea noastră creştinească, a poruncii iubirii, în care se cuprinde „toată legea şi proorocii“ (Matei 22, 39). Căci la aceasta ne îndeamnă şi Sf. Apostol Pavel: „Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare ale altuia“ (I Cor. 10, 24).

Aceasta trebuie să fie semnificaţia Anului nou pentru fiecare dintre noi. Iar dacă ne vom purta astfel, vom fi împlinitorii poruncii Mîntuitorului: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru care este în ceruri“ (Matei 5, 16).

I. Zăgrean

Mitropolitul Veniamin Costachi ...

(Urmare din pag. 1)

tului superior în cadrul Academiei Mihăilene (1834), cu 4 facultăţi: 1. filozofică, 2. juridică, 3. teologică (Seminarul din Socola) şi 4. cursuri de inginerie, economia cîmpului, meşteşuguri frumoase şi filologie. La 1841 a fost înfiinţată la Iaşi prima Şcoală de arte şi meserii. Amintim de asemenea că prima reprezentare de teatru în limba română s-a dat cu binecuvîntarea şi în prezenţa lui Veniamin, la 27.XII.1816.

Pentru buna funcţionare a şcolilor şi pentru o organizare din ce în ce mai bună, mitropolitul Veniamin a sprijinit o serie de măsuri corespunzătoare: crearea de burse speciale, trimiterea de candidaţi la învăţătură peste hotare (Bucureşti, Kiev, Grecia, Germania, Franţa etc.), aducerea de profesori din celelalte provincii româneşti etc. De pildă, la Seminarul de la Socola, în 1820, au fost aduşi patru profesori din Transilvania, toţi cu pregătire superioară: Ioan Costea, Ioan Mamfi, Vasile Fabian Bob şi Vasile Pop. Iar în 1834 au fost aduşi tot pentru Seminar juristul Damaschin Bojinca din Banat şi arhimandritul Vladimir Suhopan. În această activitate, mitropolitul Veniamin a fost mult ajutat mai ales de Gh. Asachi, fiul protopopului Lazăr Asachi din Iaşi, primul elev trimis la învăţătură, care era şi referendar în Eforia şcolilor.

Mitropolitul Veniamin îndeamnă cu stăruinţă pe părinţi să-şi dea copii la şcoli, unde să primească învăţătura şi pregătirea necesară pentru viaţă.

Un loc important în activitatea mitropolitului Veniamin îl constituie traducerea şi publicarea de cărţi necesare preoţilor şi credincioşilor.

În acest scop, el organizează tipografia din Iaşi, chiar la 1803—1804, cu 25 muncitori şi materiale de peste hotare, şi tipografia de la Mănăstirea Neamţ, la 1807. În timpul păstoriei sale, s-au tradus şi tipărit la Iaşi în Mănăstirea Neamţ cărţile de bază ale învăţăturii creştine. O valoare deosebită au precuvîntările scrise de Veniamin la aceste cărţi, ele reflectînd gîndirea şi simţirea sa ortodoxă şi românească. Testamentul său este, de asemenea, un document de adevărată spiritualitate creştină ortodoxă.

Continuînd tradiţia şi activitatea marilor săi înaintaşi — Varlaam, Dosoftei, Iacob — mitropolitul Veniamin, cu eforturi mari, face un pas mai departe, asigurînd folosirea limbii române nu numai în Biserică ci şi în şcolile naţionale, ea fiind capabilă să exprime cele mai înalte idei şi cugetări ale raţiunii umane. El a adus o contribuţie importantă şi în ce priveşte îndepărtarea unor cuvinte de origine străină şi intermediare din limba română, recomandînd îmbogăţirea vocabularului cu cuvinte din limba vorbită de popor.

Monumentala catedrală mitropolitană din Iaşi, una din cele mai mari biserici ortodoxe din ţară, se înscrie iarăşi ca o ctitorie importantă a lui Veniamin Costachi (zidită între 1833—1839), terminată între 1880—1886 de mitropolitul Iosif Naniescu.

Alte aspecte ale vieţii bisericeşti, ca purtarea morală a clerului, viaţa mănăstirească, caritatea creştină, înfiinţarea de spitale şi farmacii etc. au fost în atenţia activităţii sale pastorale.

Mitropolitul Veniamin Costachi s-a impus astfel posterităţii ca un om de cultură şi îndrumător al şcolilor naţionale din Moldova şi în aceeaşi măsură ca o mare personalitate morală; blîndeţea, bunătatea, smerenia şi mai ales dragostea fiind trăsăturile sale morale principale. Biografii sînt unanimi în această privinţă.

„Mai mare şi mai evanghelic păstor, asemenea bun patriot şi cu durerea de neamul şi de vatra strămoşească — spune istoricul C. Erbiceanu — n-a avut mulţi ţara noastră“. Francezul Edgar Quinet, mişcat de personalitatea lui Veniamin, exclamă plin de admiraţie: „O spectacol măreţ şi sublim! Suflet de o castitate îngerească; frumos şi plin de măreţie, cum n-am mai văzut alt bătrîn în viaţa mea; ... mitropolitul Veniamin, în splendoarea bisericii sale orientale, se înfăţişează îmbrăcat în veşmintele sale aurite, cu pletele-i de zăpadă şi-n valuri căzînd pe umeri ...“.

Mişcat de marea personalitate a lui Veniamin, marele istoric Nicolae Iorga scria despre el, în 1904, între altele: „Dacă ai fi întrebat acum şaizeci-şaptezeci de ani în Iaşii lui Mihai Sturza Voievod ... care este omul cel mai harnic din ţară, acel care nu lasă nici o clipă fără o întrebuinţare folositoare altora, ţi s-ar fi arătat în căsuţa săracă a vechii Mitropolii dărăpănate un bătrîn călugăr de aproape optzeci de ani, — „părintele Veniamin“ — care-şi aprindea candela vegherilor pentru a cîştiga şi a împărtăşi învăţătura Scripturilor, care i se părea lui călăuza cea mai sigură pe grelele drumuri ale vieţii. Era aşa de iubit de oamenii de rînd, care ştiau că la dînsul, ca la un adevărat om al lui Dumnezeu Milostivul, se află ajutor la toate nevoile“.

† **Irineu Crăciunaş**
episcop-vicar

„Iisus Hristos, Domnul Păcii"*

Iarăşi se deschid cerurile în noaptea sfîntă a Naşterii Domnului şi iarăşi îngerul vesteşte păstorilor „bucurie vare va fi pentru tot poporul", că iată „s-a născut astăzi Mîntuitor, care este Hristos-Domnul" şi „mulţime de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu" cu grai dintru înălţime, zice: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 8—14). Căci noaptea aceasta este noapte de taină, noapte de mare bucurie, cînd Mesia cel aşteptat a venit ca un prunc nevinovat într-o lume însetată de pace, de dreptate, de mîntuire. De aceea în noaptea aceasta colindătorii, cu glasurile lor pline de bucurie, cîntă cu îngerii, se închină cu păstorii, călătoresc cu magii, aduc în sufletul credincioşilor lumina dumnezeiască a pruncului Iisus din ieslea Betleemului. Cerul şi pămîntul, toată suflarea creştinească de pretutindeni preamăresc pe Fiul lui Dumnezeu întrupat pentru mîntuirea noastră. Să ne îndreptăm şi noi, cu bucurie mare, cu inimă smerită, spre acest prunc dumnezeiesc şi să ascultăm vestirea păcii pe care Iisus Hristos, Domnul şi Mîntuitorul nostru, o aduce pe pămînt, în sufletele noastre, în viaţa noastră, între oameni şi între popoare, pace pentru care luptă milioane de oameni.

Vechiul Testament este vremea aşteptării unui Mîntuitor. Lumea este însetată de pace, care nu înseamnă numai lipsa de război, ci cuprindea toate roadele unei vieţi de propăşire şi mulţumire. Cum însă pacea era scurtă, războaiele dese şi înrobirea apăsătoare, proorocii îndreaptă nădejdea unei păci universale şi veşnice spre viitor, prevestind că va veni Mesia, care va întemeia o împărăţie a păcii atotcuprinzătoare şi fără sfîrşit, cînd „dreptatea şi pacea vor înflori din belşug" şi „munţii vor rodi pace şi colinele mîntuire" (Ps. 72/73, 3—7). Mesia va fi „Domn al păcii" şi „pacea lui va fi fără sfîrşit".

„Domnul păcii" a venit prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin naşterea pruncului Iisus. El a venit în lume ca „să ne îndrepte picioarele pe calea păcii" (Luca 1, 79). El este „Dumnezeul dragostei şi al păcii" (II Corinteni 13, 11) şi Evanghelia Lui este „evanghelia păcii" (F. Ap. 10, 36). El ne dă pacea lui Dumnezeu, întrucît Dumnezeu este Tatăl nostru, cel plin de iubire şi noi — în Iisus Hristos — sîntem fiii Lui. El ne dă pacea lăuntrică, pacea sufletului, întrucît prin harul Lui ne eliberează de robia păcatului şi ne face fii ai lui Dumnezeu după har, care caută sfinţenia, duc o viaţă curată şi de virtute. El ne dă pacea cu semenii, pentru că toarnă în sufletele noastre dragostea, bunăvoirea, înţelegerea, dreptatea şi ne cheamă să fim „făcători de pace" (Matei 5, 9). El dărîmă „zidul vrajbei" dintre popoare şi le uneşte „într-un trup", „făcînd între ele pace" (Efeseni 2, 14—18). El cheamă mădularele acestui „trup", care cuprinde toate popoarele, să trăiască în „unitatea duhului prin legătura păcii".

Iisus Hristos, Domnul păcii, ne îndreaptă „picioarele pe calea păcii", adică la acţiunea pentru pace, la lucrarea necontenită pentru pace, căci pacea se cîştigă prin osteneală, prin luptă. Darul păcii, revărsat de Iisus Hristos în inimile noastre, ne este dat ca — prin el — să avem încredere, să avem siguranţa că dacă ducem lupta cea bună a păcii în dragoste şi dreptate — El ne va ajuta să ieşim biruitori în această luptă. Iisus Hristos ne dă garanţia păcii, cu condiţia ca şi noi să ne angajăm toate forţele în slujba păcii. De aceea pacea este — pe de o parte — un dar, pe de altă parte trebuie mereu apărată, mereu cucerită prin lupta tuturor iubitorilor de pace, prin lupta fiecăruia, prin lupta popoarelor din întreaga lume.

La această luptă pentru pace sîntem chemaţi şi noi. Ne cheamă Iisus Hristos „Domnul păcii", ne cheamă Biserica noastră, Biserica dragostei frăţeşti, ne cheamă poporul nostru, popor iubitor de pace şi luptător pentru pace, ne cheamă omenirea întreagă, care luptă ca toate popoarele, în libertate, egalitate şi frăţietate să conlucreze în muncă paşnică pentru ca pămîntul să devină o împărăţie a păcii universale şi veşnice.

Ne cheamă Iisus Hristos ca nu numai să vorbim despre pace, ci să şi fim „făcători de pace", căci „cel ce va face şi va învăţa" acela va fi mare în împărăţia lui Dumnezeu.

Ne cheamă Biserica Ortodoxă Română prin glasul ierarhilor ei, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, prin glasul preoţilor şi credincioşilor ei, ca să adîncim, să desăvîrşim „unitatea duhului în legătura păcii", unitatea deplină în dreapta credinţă, în sfintele slujbe şi rînduieli, în înfăţişarea bisericilor, în lucrarea faptelor bune şi ziditoare pentru semeni, pentru Patrie, pentru Biserică.

Ne cheamă poporul, conducătorii lui înţelepţi, ca toţi fiii lui — fără deosebire de naţionalitate şi credinţe religioase — într-o unitate deplină să-şi pună sufletul şi munca în slujba Patriei, una şi nedespărţită, liberă şi independentă, căci prin întărirea Patriei noastre se întăreşte şi pacea între popoare, ţara noastră fiind preţuită pretutindeni pentru lupta ei consecventă pentru colaborare şi securitate în Europa, pentru dezarmarea generală şi totală, pentru făurirea unei vieţi noi de pace, libertate şi dreptate în toată lumea.

Deşi mai sînt tulburări şi războaie în diferite părţi ale pămîntului, noi sîntem încredinţaţi că, prin purtatrea de grijă a lui Dumnezeu şi prin lupta tuturor forţelor iubitoare de pace, lumea se îndreaptă spre o viaţă de pace statornică, de progres continuu, ca întreg pămîntul să devină o grădină înflorită şi roditoare sub soarele luminos al păcii, al belşugului material şi spiritual şi al înfrăţirii tuturor.

Cu aceste gînduri şi simţăminte ne-am pregătit toţi să primim Naşterea lui Iisus. Pentru aceasta ne-am înfrînat în vremea postului de la poftele păcătoase, ne-am curăţit de păcate în Sfînta Taină a Spovedaniei, ne-am împărtăşit cu Trupul şi Sîngele Domnului, ne-am împăcat cu aceia cu care am avut vreo nemulţumire sau ceartă, am restabilit dragostea în inima noastră faţă de membrii familiei noastre, am luat hotărîrea ca — de acum înainte — să păstrăm dragostea netulburată şi s-o arătăm în lucrarea păcii între oameni şi popoare.

Iisus Hristos, cel ce s-a născut în ieslea Betleemului, cel ce s-a sălăşluit în sufletele noastre prin rugăciunile Bisericii, să ne ajute să fim peste tot soli ai păcii şi să sprijinim pacea prin munca noastră pentru propăşirea Patriei noastre, prin lupta noastră pentru pace şi înfrăţire universală.

* Din Pastorala la Naşterea Domnului — 1971 — a Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

100 de ani de la înfiinţarea societăţii

„România Jună" din Viena

După cum ştim, alături de „Asociaţia transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român" (Astra) şi, de multe ori, la imboldul acesteia, în liceele româneşti din Transilvania şi mai apoi într-o seamă de centre universitare ale fostului imperiu austro-ungar, ca de pildă Budapesta şi Viena, tinerii intelectuali români cultivau cu mai multă ardoare valorile noastre naţionale, avînd ca scop final unirea tuturor românilor într-o singură ţară.

Astfel, în 1864 la Viena de pildă se face pomenire de „Societatea literară şi ştiinţifică", avînd ca scop „cultivarea limbii şi literaturii naţionale, prin producerea de teme în limba română". Sporind numărul tinerilor români care studiau la Viena, în 1868 s-a înfiinţat o nouă societate cu numele de „România". În 1871, cele două societăţi s-au contopit în una singură cu numirea de „Societatea academică socială-literară România-Jună", avînd în comitetul de conducere între alţii pe: Ioan Slavici, preşedinte, Daniil Popovici Barcianu (viitor profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu), secretar de şedinţe, şi Mihail Eminescu, bibliotecar. De reţinut că imnul noii societăţi a fost: „Pe-al nostru steag e scris unire . . ." (cuvintele aparţinînd lui Andrei Bîrseanu, iar muzica lui Ciprian Porumbescu), cîntec devenit celebru pentru toate generaţiile de patrioţi români.

Între manifestările de mare răsunet ale acestei Societăţi se numără serbările de la Putna din 14—16 august 1871, prilejuite de împlinirea a 400 de ani de la sfinţirea Mănăstirii Putna, cu care prilej s-a ţinut şi primul congres al studenţilor români de la Universităţile din Bucureşti, Iaşi, Paris, Viena, Torino, Pisa, Berlin, Budapesta, Cluj etc.

Împlinirea a 100 de ani de la înfiinţarea societăţii „România Jună" a fost subliniată, în cadrul coloniei române din Viena, printr-o seamă de festivităţi deosebit de bogate, organizate de P. C. prof. Dr. Gheorghe Moisescu de la parohia ortodoxă română din Viena şi care au avut loc în zilele de 3—6 decembrie 1971.

La aceste festivităţi au participat, între alţii, foşti membri ai Societăţii „România Jună", ca: Octavian Moşescu, Dr. Octavian Lupu, profesor Filaret Barbu ş.a.; au fost prezenţi ambasadorul României la Viena, dl Dumitru Aninoiu, Eminenţa Sa cardinalul König, rectorul universităţii vieneze, Dr. Al. Dordett, reprezentanţi ai Bisericilor Ortodoxe: greacă, rusă, bulgară, sîrbă, ai Bisericilor veche catolică şi luterană etc.

La invitaţia coloniei române din Viena şi cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, la menţionatele serbări a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului cu care prilej a rostit o cuvîntare din care încrestăm gînduri ca acestea:

„Am răspuns cu bucurie la chemarea ce mi s-a făcut de a participa la sărbătorirea centenarului „României June" din Viena şi să aduc aici omagiul Bisericii Ortodoxe Române, binecuvîntarea P. F. Patriarh Justinian şi totodată, ca fost student al Facultăţii de Teologie şi Filozofie a Universităţii vieneze şi ca Mitropolit al Ardealului, să cinstesc vredniciile acelor generaţii de studenţi români, din toate provinciile româneşti, care, pătrunşi de un „nobil entuziasm naţional", s-au unit în societatea „România Jună" cu gîndul ca astfel să „poată lupta cîndva cu succes în mijlocul naţiunii" române „pentru binele obştesc".

Societatea „România Jună" a fost sprijinită material şi moral de Biserică. Astfel, între membri fondatori şi onorari sînt amintiţi: mitropoliţii Miron Romanul, Ioan Meţianu, Silvestru Moraru, Ioan Vancea, Victor Mihali; episcopii Ioan Popazu, Nicolae Popea; arhim. Ilarion Puşcariu; consilierii eparhiali Nicolae Cristea si Matei Voileanu; canonicii Timotei Cipariu şi Ioan Moldovan.

Foaia „Telegraful Român" a publicat dări de seamă despre activitatea şi manifestările „României June" şi unele din conferinţele susţinute la şedinţele ei.

Dar „România Jună" nu este numai mărturie a solidarităţii tuturor fiilor poporului român, ci este şi mărturia înfrăţirii dintre poporul român şi poporul austriac.

În editura coloniei române din Austria, semnată fiind de P. C. prof. Dr. Gh. Moisescu, a apărut cartea: „Centenarul Societăţii Academice Literare «România Jună» din Viena 1871—1971", 192 pag. în limbile română şi germană.

Festivităţile centenarului au scos în evidenţă rolul însemnat pe care l-a avut societatea „România Jună" a studenţilor români din Viena în lupta pentru realizarea visului de veacuri al poporului nostru: Crearea statului naţional şi unitatea poporului român într-o ţară liberă şi independentă.

Această unitate şi-a găsit împlinirea desăvîrşită în aceşti ani, cînd ţara noastră, una, liberă şi independentă, realizează progrese din ce în ce mai mari, fiind stimată şi preţuită în toată lumea.

R.

Informaţii

✦ Duminică, 5 decembrie 1971, la Centrul Episcopiei Vadului, Feleacului şi Clujului din Cluj a avut loc sesiunea anuală a adunării eparhiale, care a coincis şi cu sărbătorirea împlinirii a 50 de ani de la instalarea celui dintîi episcop al reînfiinţatei Episcopii a Vadului, Feleacului şi Clujului.

Cu acest prilej, P. S. Episcop Teofil al Clujului a rostit o cuvîntare, în care a evocat momente mai importante din viaţa acestei Episcopii, care-şi are începuturile în vechile Episcopii a Vadului, Feleacului, a Maramureşului şi a Geoagiului.

Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu a fost reprezentată la această festivitate de către P. C. vicar Tr. Belaşcu, iar episcopia Oradiei de către C. pr. N. Mara, care au adus salutul eparhiilor pe care le reprezentau.

Tot cu acest prilej festiv, la Centrul eparhial Cluj a fost deschisă o expoziţie, care a oglindit diverse aspecte din activitatea acestei eparhii sub ultimii trei vlădici: Nicolae Ivan, Nicolae Colan şi P. S. Episcop Teofil.

Sfîntul Vasile cel Mare

Indemn la bucurie şi mulţumire

În omilia „despre mulţumire" Sfîntul Vasile cel Mare are cuvinte pline de înţelepte îndemnuri, care privesc rîvna credincioşilor în săvîrşirea celor bune şi plăcute lui Dumnezeu.

Avînd în vedere îndemnul Apostolului Pavel, care cheamă la bucurie, prin cuvintele: „Bucuraţi-vă pururea", Sf. Vasile cercetează starea sufletului în rugăciune şi mai ales cum să fie creştinul cînd vin asupra lui încercări şi suferinţe.

Citind trebuinţele sufletului omenesc, „înconjurat de atîtea trebi neprevăzute, greutăţi şi supărări", se arată cum e cu putinţă ca sufletul să-şi păstreze o stare de mulţumire.

Invitîndu-ne la bucurie neîncetată, Apostolul a avut în vedere pe credinciosul care îşi dă seama că are înăuntrul său pe Hristos cel viu şi pentru împărtăşirea acestui bun nespus, nu mai trăieşte lăsîndu-se amăgit de poftele trupului, căci acestea sînt, pe cît de amăgitoare, pe atît de apăsătoare. Fiind lipsit de anumite trebuinţe ale lui, în care el s-a obişnuit, ajunge să-şi cîştige o statornicie în bine, care-i permite sufletului să fie cu înţelegere mai presus de tristeţe.

Potrivit îndemnului Apostolului Pavel: „Omorîţi mădularele voastre cele pămînteşti" (Col. 3, 3—5), adică toată pofta care duce trupul la păcat, prin chiar această silinţă se înlătură întristarea în suflet. Prin lipsirea de la săvîrşirea păcatului, moartea nu mai are loc în trup şi, prin aceasta, moartea nu mai stăpîneşte sufletul celui care s-a desfăcut de lucrurile rele.

Cel ce îşi dă seama de sufletul său şi căutarea lui spre Dumnezeu se va simţi atras de bucuria şi frumuseţea Aceluia care este Ziditorul său. El nu va schimba şi nici va pierde din vedere bucuria şi desfătarea aceasta, schimbînd-o cu deşertăciunea plăcerilor josnice ale trupului; şi chiar pe acelea care sînt supărăcioase le va preface în bucurie şi frumuseţe. În felul acesta a fost Apostolul Pavel, care a primit cu bucurie slăbiciunile, nenorocirile, prigonirile, lipsurile, primindu-le pe toate, cu răbdare (II Cor. 12, 9—10). Toţi cei ce nu-şi dau seama de îndemnul Apostolului nu pot cuprinde nici cuvîntul care vesteşte să ne bucurăm neîncetat. Unii ca aceştia nu pot înţelege că învăţătura aceasta priveşte viaţa evanghelică, o viaţă sufletească bogată. Cei ce nu înţeleg îndemnul apostolesc „îl judecă pe Pavel, ca pe unul care a arătat ceva cu totul cu neputinţă de împlinit".

„Cu toate acestea — spune Sf. Vasile cel Mare — ei îşi pot da seama, cîte pricini de bucurie, de binecuvîntare şi de mîngîiere a aşezat Dumnezeu pretutindeni înaintea noastră; tot atîtea daruri ale bunătăţii Sale". „Mai întîi, ne-a creat şi ne-a adus în viaţă din nefiinţă, ne-a zidit după chipul Ziditorului înzestrîndu-ne cu minte şi judecată, spre a-l cunoaşte pe cel ce este Creator şi Dumnezeu. Cînd luăm seama cu luare aminte la frumuseţile firii, putem citi ca dintr-o carte scrisă purtarea de grijă şi înţelepciunea lui Dumnezeu, descoperită în făpturile Sale". „Însăşi firea ne învaţă să deosebim ce ne foloseşte, păzindu-ne de cele ce sînt vătămătoare".

„Urcă-ţi mintea ta şi caută starea îngerilor, pentru a-ţi da seama că îngerilor nu se potriveşte orice stare, decît bucuria şi fericirea de a fi în apropiere de Dumnezeu şi de a fi în frumuseţea negrăită a măririi lui Dumnezeu.

Spre viaţa acelora (a îngerilor) ne îndeamnă şi ne cheamă Apostolul, cînd zice: „Totdeauna bucuraţi-vă". Pildă de bucurie deplină să ne fie Domnul, care a flămînzit, a însetat, a trudit, dar cu toate acestea s-a arătat mai presus de aceste neajunsuri. Întristările şi lacrimile, precum oricare altă încercare a omului e nevoie să fie stăpînite de minte şi să nu treacă de măsură, nici în privinţa intensităţii şi nici a duratei. El a lăcrimat, nu atît pentru moartea lui Lazăr, ci pentru a ne învăţa cum să stăpînim întristarea. A lăcrimat pentru prietenul său, pentru a ne arăta că Însuşi este părtaş firii omeneşti şi pentru a se da o pildă de felul cum să ne stăpînim durerea".

Se cuvine ca creştinul, care şi-a curăţit sufletul prin dumnezeiasca învăţătură, să aibă un fel drept de a privi lucrurile şi mintea lui să fie ca o cetate întărită, încît să se împotrivească bărbăteşte şi fără şovăire la atacurile feluritelor patimi; să nu rămînă nici urmă în sufletul său de patimile care vor să-l stăpînească sau să-l asalteze. Propriu sufletului curat şi întărit este să aibă nădejde în Dumnezeu şi să nu se lase doborît peste măsură sau distrus de cele ce îl întristează. Precum cariul, care se aşează în lemn, îl macină necontenit, tot aşa şi întristările, care pun stăpînire pe anumiţi credincioşi, le pregătesc o fire slabă şi bolnăvicioasă. O pildă de răbdare avem pe Iov, care n-a scos vorbe de cîrtire, nici nu şi-a smuls părul capului şi nici nu s-a auzit din gura lui cuvînt necuviincios, ci a adus lui Dumnezeu cuvînt de mulţumire, vrednic de luat în seamă: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat" (Iov 1, 21). Întristarea, descurajarea care te stăpîneşte, totdeauna îţi rănesc sufletul, îmbolnăvindu-l. Întristarea nu se cuvine să ne ducă la deznădejde, nici cînd vine moartea la singurul copil foarte drag, care era singura nădejde şi mîngîiere a bătrîneţelor unui tată sau unei mame. „De cîte ori ni se întîmplă răni neaşteptate, de atîtea ori ne dăm seama că sîntem muritori, că sîntem fiii morţii", că sîntem trecători pe acest pămînt spre viaţa cea fără de sfîrşit.

Precum aceia care au ochi bolnavi se feresc de privirea lucrurilor prea luminoase şi îşi odihnesc privirea oprind-o asupra florilor şi priveliştilor frumoase, tot aşa se cuvine să întoarcem privirea sufletului de la priveliştile întristătoare şi să o oprim la căutarea celor bune şi adevărate, pe care Dumnezeu ni le-a pregătit. În felul acesta te vei putea bucura neîncetat, dacă privirea ta e îndreptată neîncetat spre Dumnezeu, frumuseţea şi binele suprem.

Drept aceea, să înlăturăm tot ce ne face supărare, şi anume păcatul sub multele lui arătări, şi vom avea parte de bucurie. De asemenea privirea minţii să ne fie neîncetat îndreptată spre Dumnezeu, izvorul tuturor bunătăţilor, străduindu-ne totodată să ne facem datoria fiecare unde sîntem rînduiţi, fiindcă toate acestea împletindu-le, ne vom cîştiga o stare sufletească plină de pace, de bucurie, fapt de care ne încredinţează şi Sf. Vasile cel Mare.

Arhim. S. Popescu

Informaţii

✦ Duminică, 28 noiembrie 1971, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc sesiunea anuală a Adunării Eparhiale. Cu acest prilej în Capela Institutului Teologic, în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului şi a deputaţilor eparhiali, s-a slujit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Visarion.

Lucrările, care s-au desfăşurat în Aula Institutului, au fost deschise printr-o cuvîntare şi conduse de Î. P. S. Mitropolit Nicolae. Din plenul Adunării au fost trimise telegrame omagiale: Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, Domnului Ion Gheorghe Maurer, Preşedintele Consiliului de Miniştri, Domnului Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor, Domnului Gheorghe Nenciu, Vicepreşedintele Departamentului Cultelor, Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, şi Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii.

Au urmat apoi rapoartele, după cum urmează: Raportul Secţiilor unite, raportor P. C. prof. S. Vlad (Sibiu), Secţiei bisericeşti, raportor P. C. prot. D. Lazăr (Tg. Mureş), Secţiei culturale, raportor P. C. prot. P. Boeriu (Mediaş), şi Secţiei economice, raportor I. Georgescu (Tîrnăveni).

Pe marginea rapoartelor — cu aprecieri pentru activitatea consiliului arhiepiscopesc, în frunte cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae, desfăşurată în anul 1971 şi cu propuneri pentru activitatea de viitor — au luat cuvîntul următorii deputaţi eparhiali: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prot. I. Şarlea (Sărmaş), Dl Mişu Traian (Tg. Mureş), Dl N. Popa (Sighişoara), Gr. Braic (Topliţa), Dl N. Fleşeriu (Alba-Iulia), Dl Rucăreanu Codrean (Sighişoara), P. C. prot. V. Negrea (Alba-Iulia), P. C. prot. I. Mihon (Cîmpeni) şi P. C. prot. M. Socaciu (Aiud).

Cuvîntul de încheiere a fost rostit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

✦ Marţi, 30 noiembrie 1971, ora 12 în Capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, cu prilejul Sf. Andrei, s-a slujit un parastas în memoria vrednicului de pomenire mitropolit Andrei Şaguna.

În fruntea soborului slujitor s-a aflat P. C. vicar Tr. Belaşcu, de faţă fiind corpul profesoral, angajaţi, studenţi.

Viaţa şi o parte din activitatea pomenitului mitropolit au fost evocate de Dl V. Munteanu, student în anul IV.

Datini din străbuni

COLINDĂTORII

Odată cu Catavasiile Crăciunului şi cu primii fulgi de zăpadă intrăm ca prin farmec în atmosfera plină de lumină şi căldură sufletească a Sărbătorilor noastre creştineşti din miezul iernii: Naşterea Domnului, Anul nou cu Sf. Vasile şi Botezul Domnului.

Aceste praznice străbune stîrnesc în inimile fiilor noştri bucurii şi emoţii care nu se repetă des, iar în sufletele noastre, ale celor mai vîrstnici, pe lîngă bucuriile fireşti ale acestor Sărbători o seamă de nostalgii, de amintiri dragi ne inundă făptura.

Aşa de pildă, cine nu-şi aduce aminte cînd, în preajma sărbătorilor de iarnă, începînd de la Sf. Nicolae, ne întruneam în cîte o casă şi căutam să repetăm de zor colindele lăsate nouă din moşi-strămoşi? Era perioada anului cea mai fericită pentru noi, căci ne pregăteam intens, ca apoi fiecare familie din sat să fie cercetată, colindată făcînd urări de pace şi bucurie pentru toată casa şi pentru tot anul, urări în duhul credinţei noastre străbune, de dragoste de Cel ce se năştea în chip minunat, de dragoste de Biserica Sa, de Patrie, de popor.

Colindătorii vesteau şi vestesc şi ei asemenea îngerilor pe păstori: „Nu vă temeţi că iată vă vestesc bucuria cea mare, care va fi la tot norodul. Că s-a născut nouă astăzi Mîntuitor care este Iisus Hristos-Domnul, în cetatea lui David" (Luca 2, 11).

Organizaţi în „Ceata feciorilor", în frunte cu un preşedinte (vătav), îmbrăcaţi în costume pitoreşti, cu căciuli şi pieptare, colindătorii străbăteau străzile în lung şi în lat, în ziua de ajunul Crăciunului, apoi de Anul nou şi altă dată oprindu-se la fiecare casă de gospodar şi cîntînd la fereastră: *„Florile dalbe lemn de măr"*.

I-an te scoală ăst om bun,
De-mi fă focul cel mai bun.
Şi-mi aprinde o lumînare,
Că nu vine cine-ţi pare.
Da vin junii satului,
Juni-s buni colindători.

Cu aceste prilejuri pereţii dinăuntru caselor sînt acoperiţi cu cele mai frumoase cusături, adevărată artă a harnicelor noastre mame, a surorilor şi a fetelor.

În mirosul parfumului de busuioc şi tămîiţă se glăsuieşte:

Crucea o dă bătrînilor,
Busuiocul babelor
Tămîiţa fetelor
Măr de aur junilor.

Intrarea în casă în chip solemn, cu colindul:

Mărire-ntru cele-nalte,
Toate stelele să salte,
Saltă cerul şi pămîntul,
Să laude tot cuvîntul.
Intru cei de sus mărire,
La oameni bunăvoire.
Pe pămînt să fie pace,
Cu minunea ce se face.

Nu se uită nici colindul pentru darurile care se pun pe masă:

Nici aşa mult nu vă „cei"
Ci vreo doi, trei floricei.
. . . . . .
Şi un colac în patru-l fac
Să-l dau junilor din sat!

Acest ultim text exprimă frumos ideea de apropiere sufletească, de participare în mod egal la bunurile materiale, de care nu profită doar unul sau unii, ci toată obştea.

Ca încheiere, colindătorii urează gazdei:

Poftim şi voi să trăiţi
Întru mulţi ani fericiţi.
În aceste sărbători
Să fiţi toţi veselitori!
La dumneavoastră bucurie
Şi nouă de veselie.
Vă închinăm cu sănătate,
Că-i mai bună decît toate.

Pr. *N. Ţeţiu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 ianuarie 1972 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei

Semnul Sfintei Cruci

Dintre cele trei înţelesuri pe care le are — în vorbirea creştină — numirea sau cuvîntul cruce, unul înseamnă semnul Sfintei Cruci făcut cu mîna.

Semnul Sfintei Cruci se face în chipul următor: se împreună primele trei degete de la mîna dreaptă, celelalte două degete de la aceeaşi mînă rămînînd strînse în palmă (împreunare acelor trei degete însemnează cele trei Persoane ale Sfintei Treimi, în numele cărora facem semnul Sfintei Cruci şi pe care le adorăm; celelalte două degete din palmă însemnează cele două firi, dumnezeiască şi omenească, ale Mîntuitorului), se duce astfel mîna dreaptă la frunte, rostindu-se: în numele — sau mărire — Tatălui (ducerea aceasta a mîinii şi rostirea cuvintelor însoţitoare însemnează mărirea ce se aduce lui Dumnezeu Tatăl, făcătorul şi stăpînul tuturor), se coboară mîna la piept, rostindu-se: şi al Fiului (aceasta înseamnează coborîrea lui Dumnezeu pe pămînt, adică întrupărea Lui pentru noi şi pentru a noastră mîntuire), se ridică mîna la umărul drept şi se trece apoi la cel stîng, rostindu-se: şi al Sfîntului Duh (ridicarea mîinii la umărul drept şi trecerea ei la umărul stîng înseamnează înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer şi şederea Lui de-a dreapta Tatălui, precum şi biruinţa Mîntuitorului asupra puterilor răului şi împăcarea noastră cu Dumnezeu şi unirea noastră tainică cu El, îndreptarea noastră prin harul Sfîntului Duh, care s-a pogorît şi pe toate le plineşte în Biserică), apoi se desfac degetele şi se lasă mîna în jos, rostindu-se: Amin ! (ceea ce înseamnează: adevărat sau aşa să fie !).

Încă de la începutul Bisericii, creştinii dreptcredincioşi săvîrşesc — în felul arătat mai sus — semnul Sfintei Cruci la început şi sfîrşit de rugăciune şi de muncă, la trecerea pe lîngă biserică sau la troiţe, precum şi în orice moment mai de seamă din viaţa lor.

Credincioşii creştini, care refuză cinstirea Sfintei Cruci, nu săvîrşesc nici semnul Sfintei Cruci. Ei încearcă să justifice această poziţie a lor prin răstălmăcirea celor două texte scripturistice de la F. Ap. 17, 24—25 şi Ioan 4, 23—24, pe care le tălmăcesc în sensul că închinarea adusă lui Dumnezeu trebuie să fie săvîrşită în duh şi nu în trup, cu duhul şi nu făcînd semnul crucii cu mîna.

Dar în cele două locuri este vorba despre cu totul altceva, şi anume: se subiliniază necesitatea şi însemnătatea de prim ordin a închinării lăuntrice. După cum trupul fără suflet este mort, tot aşa închinarea exterioară (cu trupul) fără cea lăuntrică este moartă. Precum sufletul este mai presus de trup, tot aşa şi închinarea internă este mai presus de cea externă. Însă după cum credinciosul este întreg numai prin suflet şi trup, tot aşa şi închinarea este întreagă numai prin îmbinarea armoniasă a celei interne cu cea externă. De unde rezultă că închinarea externă (cu trupul) nu este exclusă sau oprită.

Pe lîngă aceasta, semnul Sfintei Cruci este întemeiat pe suficiente temeiuri şi dovezi din Sfînta Scriptură. Acestea constau în toate acele texte biblice care mărturisesc că la rugăciune trebuie să participe nu numai sufletul, ci şi trupul cu mădularele sale, în special mîinile.

Astfel, trebuinţa de a lua parte şi trupul la săvîrşirea rugăciunii şi în general la aducerea de preamărire lui Dumnezeu, este afirmată de către Sf. Apostol Pavel prin îndemnul atît de limpede: „Slăviţi, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sînt ale lui Dumnezeu" (I Cor. 6, 20).

Această trebuinţă este confirmată şi consfinţită de către însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, care a binecuvîntat pe copii cu mîinile: „Şi, luîndu-i în braţe, i-a binecuvîntat, punîndu-şi mîinile peste ei" (Marcu 10, 16).

De asemenea, Domnul nostru Iisus Hristos a binecuvîntat pe Sfinţii Apostoli cu mîinile: „Şi i-a dus afară pînă spre Betania şi, ridicîndu-şi mîinile, i-a binecuvîntat" (Luca 24, 50).

În Testamentul Vechi încă se practica binecuvîntarea cu mîinile (aşezate în cruce). Astfel, de exemplu, patriarhul Iacob a binecuvîntat cu mîinile pe fiii lui Iosif, după cum rezultă din următoarele: „După aceea luînd Iosif pe cei doi fii ai săi, pe Efraim cu dreapta sa şi în faţa stîngei lui Israel, iar pe Manase cu stînga sa în faţa dreptei lui Israel, i-a apropiat de el. Israel însă şi-a întins mîna sa cea dreaptă şi a pus-o pe capul lui Efraim, deşi acesta era mai mic, iar stînga şi-a pus-o pe capul lui Manase. Înadins şi-a încrucişat mîinile, deşi Manase era întîiul-născut. Şi i-a binecuvîntat" (Facere 48, 13—15).

Astfel stînd lucrurile, nu este de mirare că psalmistul zice: „Aşa te voi binecuvînta în viaţa mea, şi în numele tău voi ridica mîinile mele" (Ps. 62, 5).

De asemenea, este cu totul de aşteptat ca Sfîntul Apostol Pavel să-şi exprime următoarea voinţă: „Vreu deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridicînd mîini sfinte, fără de mînie şi fără şovăire" (I Tim. 2, 8).

Participarea mîinilor în exprimarea rugăciunii pătrunde şi în cadrul săvîrşirii unor Sfinte Taine.

Astfel, prin rugăciune şi prin punerea mîinilor, Sfinţii Apostoli administrau celor botezaţi Sfînta Taină a Mirului (împărtăşirea darurilor Sfîntului Duh). Faptul acesta rezultă clar din relatările următoare ale Sfintei Scripturi: „Iar Apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvîntul lui Dumnezeu, a trimis la ei pe Petru şi pe Ioan, care, coborînd, s-au rugat pentru ei, ca să primească Duh Sfînt, căci nu se pogorîse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezaţi în numele Domnului Iisus. Atunci îşi puneau mîinile peste ei, şi ei luau Duh Sfînt" (F. Ap. 8, 14—17). De asemenea: „Şi auzind ei, s-au botezat în numele Domnului Iisus. Şi punîndu-şi Pavel mîinile peste ei, Duhul Sfînt a venit asupra lor" (F. Ap. 19, 5—6).

Prin rugăciune şi prin punerea mîinilor, se săvîrşeşte pînă astăzi Sfînta Taină a Hirotoniei în toate gradele ei. Pentru că înşişi Sfinţii Apostoli au aşezat — prin rugăciune şi prin punerea mîinilor — diaconi, preoţi şi episcopi acolo unde era nevoie.

În privinţa aceasta, relatările Sfintei Scripturi sînt clare şi mult grăitoare. După ce se arată alegerea şi numele celor şapte diaconi, se adaugă: „Pe care i-au pus înaintea Apostolilor, şi rugîndu-se şi-au pus mîinile peste ei" (F. Ap. 6, 1—6). A se vedea şi I Tim. 4, 14 şi F. Ap. 14, 23.

Din toate acestea rezultă că practicarea semnului Sfintei Cruci este o manifestare a dreptei credinţe şi a dreptei vieţuiri creştine. Din contră, refuzul de a săvîrşi semnul Sfintei Cruci este o manifestare a nesocotirii şi potrivniciei faţă de Domnul nostru Iisus Hristos şi lucrarea Lui mîntuitoare. Ceea ce rezultă din cuvintele Sf. Apostol Pavel, care zice: „Căci mulţi despre care v-am vorbit adeseori, iar acum vă spun şi plîngînd, se poartă ca duşmani ai crucii lui Hristos" (Filipeni 3, 18).

Drept aceea, făcînd cu creştinească cuviinţă semnul Sfintei Cruci, să ne rugăm pentru bunăstarea Sfintelor lui Dumnezeu Biserici, pentru propăşirea necontenită a scumpei noastre Patrii şi pentru pacea a toată lumea !

Pr. prof. *C. Sîrbu*

Explicarea Bibliei

Biblia este din două părţi: Testamentul Vechi, care cuprinde Descoperirea dinainte de Hristos, şi Testamentul Nou, sau Legea credinţei creştine. Testamentul Vechi este alcătuit din 39 de cărţi sfinte, iar Testamentul Nou din 27 cărţi sfinte, toate scrise sub insuflare de la Duhul Sfînt. Să rămînem la Testamentul Nou, izvorul principal al învăţăturilor noastre de credinţă.

Este scris *acum 19 veacuri*, de către *opt autori diferiţi* (Matei, Marcu, Luca, Ioan, Pavel, Iacob, Iuda şi Petru), *în localităţi diferite, la date diferite, din alte şi alte motive, cu scop diferit*. Au fost scrise *în limba greacă* a acelui timp, cunoscută şi vorbită pe atunci mai mult, afară de Evanghelia după Matei, scrisă în limba ebraică.

Cărţile sfinte, aşadar, au fost scrise în primul rînd pentru cei de atunci, cărora le-au fost adresate. Aceasta rezultă limpede, din citirea lor.

Cine citeşte Testamentul Nou poate constata că în multe locuri e greu de înţeles şi că el nu e o carte de Teologie creştină, care să cuprindă toate învăţăturile de credinţă expuse sistematic, pe capitole, lămurite pe înţelesul tuturor. Cărţile lui sînt scrise mai mult întîmplător, cuprinzînd probleme de interes local, care, neputînd fi lămurite urgent în grai, au fost scrise pe scurt şi trimise celor în cauză. Iată cîteva exemple în cele ce urmează.

În Corint, unii creştini aveau nedumeriri cu privire la posibilitatea de a mînca din cărnurile pe care păgînii le jertfiseră zeilor (idolilor) lor, alţii erau îndoielnici cu privire la feciorie şi căsătorie, alţii nu aveau lămuriri cu privire la soarta celor morţi şi la învierea acestora ş.a. Erau în pragul de a produce dezbinări şi de a se abate de la dreapta credinţă. Apostolul Pavel se vede nevoit de a interveni urgent cu lămuriri în scris şi pe scurt, pînă va putea veni la ei. La fel şi în Roma, Efes, Galatia, Filipi, Tesalonic etc. În fiecare localitate erau alte şi alte probleme de lămurit. Apostolul Pavel le trimite scurte lămuriri în scris, urmînd ca, după posibilităţi, să le lămurească personal cu graiul, cînd va putea ajunge pe la ei.

Se mai constată apoi că se vorbeşte despre botezuri în casele unor persoane din diferite localităţi (Corneliu, Lidia, Ştefana, temnicerul din Filipi etc.). Dar nu se precizează deloc cum s-a săvîrşit Botezul: prin o singură afundare în apă sau prin trei, cu faţa în sus sau în jos, în haină albă sau fără îmbrăcăminte... Cine poate stabili această rînduială, fără o pregătire temeinică şi adîncă, dacă Biblia n-o precizează?

Sfîntul Ioan spune că învăţăturile şi faptele Domnului sînt atît de multe, că *nu pot încăpea în cărţile Scripturii* (Ioan 20, 30—31; 21, 25; II Ioan 12; III Ioan 13—14). Sfîntul Pavel spune că numai *pe scurt* scrie (Efes. 3, 3). Sfîntul Petru spune că scrie doar *„puţine lucruri"* (I Petru 5, 12) şi că epistolele Sf. Pavel *sînt grele şi cei neştiutori le pot înţelege greşit* (II Petru 3, 15—16; 1, 20—21). Testamentul Nou deci — după mărturia lui însuşi — cuprinde numai o parte din învăţătura Mîntuitorului şi a Sf. Apostoli. Cine-l poate completa acolo unde trebuie? Oricine? Desigur nu. Pentru aceasta se cere o îndelungată şi profundă pregătire.

Situaţia socială, culturală, politică, religioasă etc., de atunci era foarte diferită de cea de azi, nu numai aici la noi, ci chiar şi acolo unde au luat fiinţă cărţile Noului Testament şi unde s-au petrecut cele descrise în ele. Dacă nu o cunoaştem, nu înţelegem Biblia.

Cărţile sfinte au fost scrise în limba greacă. Ele însă s-au pierdut curînd, fiind scrise într-un singur exemplar. La fel s-au pierdut şi puţinele

(Continuare în pag. 2)

Gînduri despre Botez

Sfînta noastră Biserică prăznuieşte Botezul Domnului Iisus Hristos, ca un eveniment de seamă în istoria mîntuirii creştine. Acest act a însemnat intrarea Mîntuitorului în viaţa publică a vremii şi începutul activităţii Sale de slujire faţă de om.

Botezul, — sau cum este numit în cărţile de slujbă: Sfînta şi dumnezeiască Arătare a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos — a fost o mărturie că El este Fiul lui Dumnezeu, că în El se arată bunăvoinţa Tatălui, că Tatăl îl descoperă lumii, că Duhul Sfînt lucrează prin El şi că botezul Său, pe care îl va lăsa Bisericii este superior celui al lui Ioan Botezătorul. Botezul lui Ioan era botezul pocăinţei, după cum am văzut din Sfînta Evanghelie (Matei 3, 11). Botezul lui Iisus este un botez al harului, al iertării, al mîntuirii şi al sfinţeniei. Căci Dumnezeu adevărat fiind, numai El are puterea deplină a ierta păcatele şi a sfinţi. Prin bunăvoinţa Tatălui, mărturisită la botez (Matei 3, 17) faţă de Fiul Său, care, prin trupul omenesc pe care-l avea, reprezenta omenirea, se întrevede clar dragostea lui Dumnezeu faţă de credincioşi. Iar acolo unde este dragoste adevărată este şi iertare şi împăcare.

Începîndu-şi activitatea pămîntească prin botez, Domnul nostru Iisus Hristos a rînduit ca cei ce vor să intre în Biserica Sa să primească botezul mîntuirii, în numele Sfintei Treimi. Porunca aceasta a fost lăsată Sf. Apostoli înainte de înălţarea la cer: „Mergînd învăţaţi toate neamurile, botezîndu-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh“ (Matei 28, 19). Trebuie să reţinem că aceste cuvinte ne aduc aminte de botezul nostru creştinesc, de taina Sf. Botez, instituită de Mîntuitorul, care se deosebeşte fundamental de botezul lui Ioan. Aşa se explică faptul că fără taina Sf. Botez nu este cu putinţă dobîndirea mîntuirii: „cel ce va crede şi se va boteza, acela se va mîntui“ (Marcu 16, 16) şi: „de nu se va naşte cineva din apă şi din Duh nu va putea intra în împărăţia lui Dumnezeu“ (Ioan 3, 5).

Prin botez se şterge păcatul strămoşesc, iar cel botezat se leapădă de lucrarea diavolului şi se îmbracă în Hristos“ (Galateni 3, 37), devenind fiul lui Dumnezeu, prin credinţă (Galateni 3, 26) şi membru al Bisericii, care este „Trupul lui Hristos“ (I Corinteni 12, 27). De aceea taina Sfîntului Botez este uşa de intrare în Biserică şi fără primirea lui nimeni nu are dreptul de a primi celelalte Taine ale Bisericii. Aşadar în Taina Sfîntului Botez lucrează însuşi Hristos. Printr-o lucrare văzută a slujitorilor Bisericii, Mîntuitorul săvîrşeşte, în chip tainic, dar real, o lucrare nevăzută.

Sf. Apostol Pavel explică, cu măiestrie, Taina Sf. Botez în epistola către Romani: „cîţi în Hristos ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat. Îngropatu-ne-am cu El prin botez, întru moarte, aşa încît precum Hristos a înviat din morţi, aşa şi noi să umblăm întru înnoirea vieţii“ (Rom. 6, 4). Prin întreita afundare în apa botezului se înţelege moartea „trupului păcatului“ (Rom. 6, 6), iar ieşirea din apă reprezintă învierea împreună cu Hristos, sau naşterea din nou pentru viaţa eliberată de orice păcat (Rom. 6, 7). Trebuie să reţinem de asemenea că Biserica noastră a învăţat şi a practicat totdeauna şi botezul pruncilor noştri. Această învăţătură şi practică se bazează pe următoarele temeiuri:

1. Pruncii se nasc cu păcatul strămoşesc, după cuvîntul Sf. Apostol Pavel: „Precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, aşa a intrat moartea la toţi oamenii, în care toţi au păcătuit“ (Romani 5, 12). Despre moştenirea păcatului strămoşeşesc mărturisesc şi alte locuri din Sf. Scriptură (Ps. 50, 6; Ps. 57, 3). Aşadar, pruncii, avînd păcatul originar trebuiesc botezaţi, căci în cazul contrar ei rămîn sub păcatul lui Adam. Ori nu aceasta a fost dorinţa Mîntuitorului, ci dimpotrivă El a chemat la Sine pe cei mici: „lăsaţi copiii şi nu-i opriţi pe ei ca să vină la mine, că a unora ca aceştia este împărăţia cerurilor. Şi şi-a pus mîinile peste ei“ (Matei 19, 14—15). Se ştie de altfel că în Vechiul Testament pruncii erau aduşi la biserică, la 40 de zile după naştere. De asemenea tăierea împrejur era semnul unei legături cu Dumnezeu, ceea ce denotă că pruncilor li se recunoştea acest drept şi posibilitatea primirii unei rînduieli sfinţitoare. Dar tăierea împrejur a fost o prefigurare, sau un corespondent al botezului creştin, după cuvîntul Sf. Apostol Pavel (Coloseni 1, 11). Prin urmare şi din acest punct de vedere nu putem respinge botezul pruncilor. Nimeni nu poate intra în împărăţia cerurilor fără a fi născut din apă şi din Duh (Ioan 3, 5).

2. Lipsa credinţei la prunci este suplinită de credinţa părinţilor şi a naşilor, după cum ne învaţă Sfinţii Părinţi, îndeosebi Sf. Ioan Gură de Aur şi Fericitul Augustin. Şi această susţinere se bazează chiar pe o practică a Mîntuitorului. Se ştie că Domnul nostru Iisus Hristos punea mare preţ pe credinţă. Minunile le săvîrşea acolo unde găsea credinţă. Totuşi în numeroase cazuri El a făcut minuni şi asupra celor care nu puteau să aibă credinţă, *dar în locul lor mărturiseau alţii credinţa necesară.* În acest fel a fost învierea fiicei lui Iair (Matei 9, 18); vindecarea fiicei hananeencii (Matei 15, 28); însănătoşirea copilului lunatec (Marcu 9, 24—27); vindecarea paraliticului, pentru credinţa celor care-l purtau (Matei 9, 2 şi Marcu 2, 5); învierea lui Lazăr (Ioan 11, 20—43). Deci aşa precum Mîntuitorul a considerat valabilă credinţa unora pentru îndreptarea altora, tot aşa procedează şi Biserica, primind credinţa naşilor şi a părinţilor, care vor creşte pe copii în învăţătura şi duhul Bisericii noastre străbune.

3. Ştim apoi că Sfîntul Apostol Pavel a botezat „casa“, adică familia lui Stefana (I Cor. 1, 16), altădată acelaşi Apostol a botezat „casa“ Lidiei (F. Ap. 16, 14) şi „casa“ paznicului închisorii (F. Ap. 16, 30). În atîtea familii au existat desigur şi copii. Tot aşa între mulţimile botezate după praznicul coborîrii Sf. Duh (F. Ap. 2, 41) nu se poate să nu fi fost persoane de toate vîrstele. De altfel cu greu ne-am putea închipui că primii creştini, stăpîniţi de o credinţă atît de vie şi de o dragoste atît de neţărmurită faţă de Hristos, ar fi fost în stare să-şi lase copiii fără Harul lui Dumnezeu, dobîndit prin Taina Botezului.

În acelaşi sens ne vorbeşte şi Sf. Irineu, cînd scrie: „Iisus a venit să mîntuiască prin Sine pe acei ce *se renasc* printr-însul pentru Dumnezeu pe prunci, pe copii, pe juni şi pe bătrîni“ (Contra ereticilor C. II-a Cap. 22). Scriitorul bisericesc Origen scrie: „Biserica a primit de la Apostoli tradiţiunea de a împărtăşi Botezul şi pruncilor“ (comentar la Ep. către Romani, Cartea V). Fer. Augustin scrie: „Botezul pruncilor l-a avut Biserica totdeauna“ (Cuvîntul 176). Asemenea ştiri sînt confirmate şi de prezenţa Cristelniţelor, adică a vaselor pentru botezul copiilor, în toate bisericile unde se adunau creştinii pentru sfintele slujbe (în catacombe şi în alte locuri, care au ajuns să fie cunoscute pînă în prezent).

Rămîne deci evident că învăţătura Bisericii este singura autoritate care trebuie să stea la temelia credinţei şi a vieţii creştine, fiind că ea se întemeiază pe adevărul cel veşnic care este Iisus Hristos. Tot atît de clar este că prin Sfînta Taină a Botezului omul este renăscut în Harul mîntuitor şi se poate ridica pe înălţimea virtuţii binelui, a dragostei şi a adevărului. Pr. *Mihail Colotelo*

Explicarea Bibliei

(Urmare din pag. 1)

copieri, cu vremea. Pe atunci nu exista tipar, care să scoată cărţi ca azi, în mii şi mii de exemplare. Hîrtia încă nu era ca cea de azi şi era puţină. Un noroc deosebit este să sfintele cărţi au fost încă de atunci traduse şi în alte limbi, ca să poată fi răspîndite cît mai mult. Noi azi trebuie să cunoaştem acele limbi, deoarece descoperindu-se astfel de traduceri, să putem reface după ele textul grecesc cît mai aproape de cel ieşit din mîna Sfinţilor autori.

Pentru explicarea Bibliei nu e destul a cunoaşte alfabetul, cum nu e destul a face socoteli numai cunoscînd cifrele.

Dar atunci, rămînem oare fără cunoaşterea şi tîlcuirea Bibliei? Nu! Căci ce nu poate şti un singur om aparte, pot şti mai mulţi, prin completare reciprocă, în cursul veacurilor, îndeosebi în primele veacuri creştine. Ce nu putem şti noi aparte, ştie Biserica întreagă, pe baza cercetărilor adînci, de către cei mai ştiutori fii ai ei din vechime, de pretutindeni şi de totdeauna. Aşa s-au stabilit învăţăturile de credinţă şi numai în acord cu ele putem fi siguri de tîlcuirea corectă a Bibliei.

Preoţii au cunoştinţele de trebuinţă pentru înţelegerea şi explicarea Bibliei. Ei le au din şcoli teologice, mai mici şi mai mari, după ce au la bază şi cunoştinţe de cultură generală. Cine nu a urmat asemenea şcoli nu poate fi preot, pentru că nu poate înţelege corect şi bine Biblia şi n-o poate explica şi altora. În Biblie sînt şi lucruri simple şi uşoare, dar sînt şi foarte grele şi incomplet redate.

De aceea, explicarea Bibliei s-o facă numai cei ce au căderea. Pr. Dr. *P. Deheleanu*

Gînduri duhovniceşti cu privire
la nepătimire

În imnele de laudă alcătuite pentru cinstirea Sfinţilor, Sf. Biserică îi înfăţişează pe aleşii lui Dumnezeu ca pe nişte luptători împotriva răului, ca pe unii care au biruit multe păcate, multe patimi şi au ajuns la nepătimire. Credincioşii care iau parte la dumnezeieştile slujbe şi îşi împodobesc gîndurile din aceste minunate alcătuiri învaţă să se silească şi ei să biruiască patimile şi să preţuiască şi să se străduiască să cîştige nepătimirea. Ca îndrumători siguri spre această întărire în bine, iubitorii de mîntuire şi de desăvîrşire pot găsi pe cugetătorii de Dumnezeu. Aceştia, luminaţi fiind cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu, după ce cu cercarea (prin experienţă) au aflat adevărul, minunatele lor gînduri le-au pus la îndemîna noastră iubitorilor de învăţătură de zidire creştinească ortodoxă. Din sfintele lor învăţături alegem cîteva privitoare la nepătimire, pe care dorim să le punem înaintea celor ce caută înaintare în cele bune. Începutul îl facem cu unul din gîndurile Sf. Maxim Mărturisitorul.

În scrierea sa intitulată: „Cele patru sute de capete despre dragoste“, Sf. Maxim Mărturisitorul ne spune: „Este cu neputinţă să ajungă la deprinderea dragostei cel ce e împătimit în rele“. Şi mai departe: „Dragostea este născută de nepătimire“. Şi iarăşi: „... Nădejdea în Dumnezeu desface mintea de toată împătimirea după cele pămînteşti, iar mintea desfăcută de acestea va avea iubire către Dumnezeu“. Din aceste cuvinte ale purtătorului de Dumnezeu Părintelui nostru Maxim, înţelegem că, la deprinderea desăvîrşitei iubiri către Dumnezeu şi către aproapele, putem ajunge numai dacă mai întîi am cîştigat nepătimirea, adică după ce ne-am desfăcut mintea de patimi, căci aceasta însemnează, în primul rînd, nepătimirea.

De la acelaşi iubitor de Dumnezeu Părinte, mai ştim că „nepătimirea este o stare paşnică a sufletului, care face ca el să se mişte cu anevoie spre răutate“.

Potrivit pomenitelor învăţături ale dumnezeiescului Maxim Mărturisitorul, numai cei ce au ieşit din strînsoarea şi întunericul pătimitor se pot bucura de „libertatea fiilor lui Dumnezeu“ şi de desfăşurarea iubirii celei fericitoare de suflet.

În înţelesul în care Sf. Maxim Mărturisitorul vorbeşte despre nepătimire — ca despre o stare paşnică a sufletului, ca despre o neclintire în cele bune — înfăţişează şi fericitul Diadoh, Episcop al Foticeii, care o aseamănă cu o îmbrăcăminte de fier, prin care nu pot străbate săgeţile războinicilor. El precizează că „nepătimirea nu înseamnă a nu fi războiţi de draci, ci, războiţi fiind ei, să rămînem nebiruiţi“. De la acelaşi gînditor de Dumnezeu ştim de asemenea, că „curăţia nu vine numai din a nu mai face cele rele, ci şi din a stinge cu totul relele, prin împlinirea cu grijă a celor bune“.

Avînd să vorbească despre nepătimire, fericitul alcătuitor al Scării, Sf. Ioan Sinaitul, o înfăţişează, de la bun început, ca pe acea stare sufletească, ce face fiinţa omenească proprie ca în ea să se sălăşluiască Dumnezeu. „Iată cerul este în tine, dacă tu eşti curat“ zice şi Sf. Isac Sirul. Sf. Ioan al Scării mai spune: „Podoaba firmamentului sînt stelele, iar podoaba nepătimirii sînt virtuţile“.

Cel ce, prin agonisirea virtuţilor, a supus cu totul patimile şi le-a făcut nelucrătoare, a pus totodată rînduială în fiinţa sa: mintea lui a înălţat-o mai presus decît orice făptură şi a supus-o lui Dumnezeu; simţurile le-a supus minţii, iar trupul îl are ca împreună lucrător al celor bune. Unul ca acesta s-a mutat de la moartea patimilor, la viaţa virtuţilor şi se poate spune despre el că a înviat cu sufletul, înainte de învierea cea de obşte, de la acea uimitoare venire de a doua în lumea a Fiului lui Dumnezeu. În acest înţeles numeşte sfîntul Ioan Scărarul nepătimirea „înviere a sufletului, înainte de învierea cea de obşte“. Ca şi pentru alte virtuţi şi pentru nepătimire pildă avem în Mîntuitorul Iisus Hristos, care zice: „Învăţaţi-vă“ nu de la îngeri, nu de la om, ci „de la mine“, „că blînd sînt şi smerit cu inima“ şi cu cugetele şi cu felul de a gîndi, „şi veţi afla odihnă sufletelor voastre“ de lupte şi uşurare de gîndurile ce vă ispitesc.

Fie ca această minunată, negrăită şi necuprinsă bogăţie a nepătimirii, să o dobîndim şi noi, prin harul şi iubirea de oameni a bunului Dumnezeu şi cu rugăciunile tuturor Sfinţilor, care, întru nepătimire, ca luminătorii strălucesc.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Unirea Principatelor Române

(24 ianuarie 1859—24 ianuarie 1972)

Pe lîngă alte mari sărbători patriotice, poporul nostru serbează an de an și ziua de 24 ianuarie 1859, ziua Unirii Principatelor Române, act care constituie piatra de temelie a operei de închegare statală a României contemporane.

*La această sărbătoare, se cuvine nouă celor de de azi să ne aplecăm puțin asupra cronicilor și documentelor și să pătrundem cu mintea și cu inima eforturile, luptele, jertfele și frămîntările care stau în spatele acestui mare eveniment, frămîntări care au pornit din trecutul îndepărtat al istoriei poporului român. Se constată strădania de veacuri a poporului nostru răsfirat în cele trei „țări" de a se aduna într-o singură „țară", întrucît românii vedeau și simțeau, că prin limbă, lege, obiceiuri și viață economică sînt una, ca fii ai aceluiași popor. Mihai-Vodă-Viteazul ajunge pentru scurt timp să-și împlinească „*pohta ce-a pohtit". *Cărturarii și cronicarii ca și alți patrioți luminați au semănat cu slovele și lupta lor, în țară și străinătate, conștiința originii noastre comune. De asemenea, în predosloviile cărților bisericești (ale lui Coresi, Varlaam, Simion Ștefan etc.) s-a arătat mereu unitatea de neam, de limbă și credință a românilor. Nu trebuie uitat faptul că din sînul poporului, o seamă de români, ca de pildă: păstori, cărăuși, negustori, călugări, care treceau dintr-o parte în alta a Carpaților, cu turmele, cu mărfurile, cu manuscrise și obiecte de cult au contribuit și ei la apropierea sufletească a românilor din Moldova, Țara Românească și Transilvania.*

De aceea, cînd împrejurările istorice au devenit favorabile, poporul român și-a manifestat ferm dorința unui stat independent propriu; de aceea, prin Tratatul de la Paris (18/30 martie 1856) al celor șapte puteri (Anglia, Austria, Franța, Prusia, Rusia, Sardinia și Turcia), se hotărăște dreptul poporului nostru de organizare politico-socială modernă. Divanurile Ad-hoc înființate în Principate afirmă ideea unității statale, ale cărei zori se deschideau. Poporul avea acum alături de el mulți bărbați iluștri care s-au făcut ecoul dorințelor lui.

Așa de pildă, Nicolae Bălcescu, figura luminoasă a acelor vremi, scria: „România există și orb este cel ce nu o vede". *Mihail Kogălniceanu expunea pe larg ideea unirii în: „Dorințele partidei naționale din Moldova", iar ceilalți bine cunoscuți fruntași au creat o întreagă literatură în publicațiile vremii. Românii din Transilvania urmăreau cu viu interes evenimentele din Principate ca pe un act de mîntuire a tuturor celor de o limbă și o lege.*

Partida unionistă din Moldova cuprindea majoritatea covîrșitoare. Unioniștilor se alăturase și clerul, în frunte cu vlădicii, după cum reiese din exemplele de atitudini pe care le redăm aici. Astfel: Mitropolitul Moldovei Sofronie Miclescu, președintele Divanului, își pune în primejdie scaunul vlădicesc în fața amenințărilor guvernului lui Vogoridi, dușman aprig al unirii, și chiar a patriarhului din Constantinopol; Frații Filaret și Neofit Scriban sînt persecutați pentru puternica lor activitate unionistă; Protopopul Tecuciului, Gh. Dimitriu, fiind destituit, se prezintă la Vogoridi, declarînd: „Mi-i da ori nu mi-i da înapoi protopopiatul, eu nu mă las de unire. Acesta este crezul meu de astăzi, și Dumnezeu ne-ar trăzni dacă m-aș ispiti să-l părăsesc". *Postelnicul Grigorie (Hermeziu), Președintele Tribunalului din Roman amenință preoții unioniști că vor fi* „bătuți cu biciul, puși în gros și alungați din tîrg". *Frații Neofit și Vasile Arbore, refuzînd favoruri mari în schimbul votului rușinos, răspund: -...* în sărăcie ne-am născut, în sărăcie trăim și cu onoare dorim a muri, o nelegiuire ca aceasta noi nu am săvîrșit... și nu voim a săvîrși".

Multe alte greutăți au întîmpinat bunii patrioți pînă au reușit să aleagă în divan adevărații reprezentanți ai poporului. Astfel în alegerile din 5 ianuarie 1859, este ales Alexandru Ioan Cuza Domnitor al Moldovei, alegere salutată cu nespusă bucurie de toate păturile sociale ale Moldovei.

În Muntenia, unde frămîntările au fost mai puține, căci însuși domnitorul Alex. Ghica era pentru unire, alegerile au fost prezidate de Mitropolitul Nifon, care, după ce face Te-Deumul, rostește cuvintele: „Priviți și veți vedea că toți sîntem români, aceleași simțăminte ne leagă, același sînge ne unește. Toți avem o Patrie...". *Atunci, în mintea unor patrioți luminați ca Dimitrie Ghica și Vasile Boerescu a încoltit gîndul de a fi ales Domnul Moldovei și în Țara Românească, iar la propunerea lor și la presiunile maselor populare adunate în număr de peste 30.000 în Dealul Mitropoliei, s-a hotărît de către toți cei de față alegerea lui Alex. Ioan Cuza la* 24 ianuarie 1859, *slăvita zi, pe care mulțimea o aplauda cu strigătele de bucurie* „Trăiască Unirea"! „Trăiască Vodă-Cuza al Moldovei și al Munteniei"! „Trăiască România una și nedespărțită"!

Actul unirii din 24 ianuarie 1859, de la care se împlinesc 113 ani, a fost desăvîrșit prin marea Unire din 1 decembrie 1918, cînd Transilvania a făcut corp comun cu România.

Trebuie să reținem însă că adevăratele roade ale acestor importante evenimente le culegem abia în anii noștri, cînd poporul nostru și-a cîștigat adevărata sa libertate și cînd toți fiii țării, români, maghiari, germani și alte naționalități conlocuitoare sînt una în jurul conducerii României socialiste.

De aceea, datoria generației noastre este acum de a munci, în acest cadru prielnic realizat de înaintași, prin eforturi de lungă durată, pentru a clădi o viață tot mai frumoasă și o Patrie tot mai înfloritoare. Numai astfel ne vom putea socoti vrednici de moștenirea de preț a înaintașilor noștri.

Pr. Ioan Fulea

„MOLDOVA ȘI ORIENTUL"

În anii Republicii noastre studiile orientale au luat un avînt deosebit. Dovadă întemeierea Institutului de Arheologie, a Facultății de orientalistică din cadrul Universității din București, a Asociației de studii orientale din Republica Socialistă România. Expresia acestei asociații este revista Studia et acta orientalia, din care au apărut pînă acum 7 volume, iar cel de al 8-lea volum se găsește sub tipar.

Pe lîngă ședințele pe care Asociația de studii orientale le ține în București, aranjează din cînd în cînd sesiuni de lucru în centrele universitare din țară. O atare sesiune a avut loc la Cluj în mai 1971.

În zilele de 20 și 21 noiembrie 1971 a avut loc la Iași un simpozion cu tema: „Moldova și Orientul". Simpozionul s-a desfășurat în aula Mihail Eminescu a Universității „Al. I. Cuza". Au participat specialiști în orientalistică-turcologie, armenistică, arabologie, indiologie, ebraistică etc. — din București, Iași și Sibiu, profesori, academicieni.

Au fost prezentate în ședință plenară următoarele lucrări: Gramatica sanscrită a lui Fr. Bopp în traducerea lui Mihail Eminescu, de prof. univ. Dr. docent Gheorghe Ivănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România; personalitatea lui T. Simenschi, de prof. univ. Dr. A. Vraciu-Iași; Isidor Onciu — un orientalist moldovean, de prof. univ. N. Neaga-Sibiu; S. O. Isopescu — primul traducător român din limba siriacă, de prof. dr. At. Negoiță-București; Vasile Bogrea — orientatlist, de prof. univ. dr. C. Poghirc-București.

În ședința plenară din 21 nov. s-au susținut comunicările: Iașii în izvoarele armenești, de Dj. Siruni-București; Arta orientală în Moldova în vremea lui Vasile Lupu, de conf. dr. Corina-Nicolescu-București; Ștefan cel Mare și Hoarda de aur, de Al. I. Gonță-București; Noi date asupra textului tibetan de la Conceși, de dr. Sergiu Al. George-București; Interferențe folclorice româno-turce, de Viorica Dinescu-București; Antroponime moldovenești de origine cîpceacă, de conf. dr. Vl. Drîmba-București; Problema cafelei băute de logofătul Tăutu la Istambul, de dr. Aurel Decei-București.

Pe lîngă un rol științific Asociația de studii orientale îndeplinește și un rol social de mare însemnătate, pentru că ea înfrățește la muncă comună cercetători de diferite naționalități și astfel lucrarea ei se încadrează în realitățile vremii.

Aparte trebuie să spunem că s-a supus unei atenții deosebite arta religioasă, bisericească: pictura și arhitectura mănăstirilor și bisericilor din Moldova. Doi dintre preoții moldoveni, preotul Is. Onciu și preotul S. O. Isopescu au fost obiectul comunicărilor. Onciu a fost profesor de teologie de la care ne-a rămas un manual de Introducere în cărțile Vechiului Testament 1889, un manual de arheologie biblică (1894), comentar la Psaltire și la cartea Proverbelor. Ca profesor de ebraică și Vechiul Testament a aprofundat și alte limbi orientale, araba și siriaca.

Preotul S. O. Isopescu e primul român care a tradus Coranul în românește, a tradus și Pentateuhul cu comentar după lucrarea în limba siriană a lui Efrem Sirul. Isopescu ne-a lăsat comentarii la: Iov, Plîngeri, profeții Maleahi și Obadia.

N. N.

Din trecutul Telegrafului Român

Eruditul profesor universitar *Gabriel Țepelea*, un profund cunoscător al problemelor de istorie și limbă literară din țara noastră, a scos la editura Minerva o carte intitulată: *„Studii de istorie și limbă literară"* în care un întreg capitol este consacrat contribuției *„Telegrafului Român"* la formarea unei limbi românești unitare, expresive, eliberată de povara construcțiilor străine, după cum subliniază autorul chiar de la început.

Încă din primele numere ale Telegrafului Român, redactate de Aaron Florian — fost profesor la „Sf. Sava" în București, se remarcă o atitudine mult mai categorică decît a lui Gheorghe Barițiu în „Foaie pentru minte..." în ce privește unitatea și expresivitatea limbii noastre, anticipînd cu 15 ani articolul lui Titu Maiorescu despre „limba română în jurnalele din Austria". În acest sens Gabriel Țepelea precizează:

„Redactorul de la Sibiu se pronunță cu aceeași hotărîre împotriva cioplirii limbii, împotriva dezbrăcării ei de „propriile însușiri" împotriva abuzului de neologisme. El depășește viziunea regională combătînd cu egală vigoare atît abuzul de latinizare, cît și abuzul de francizare și italienizare".

„Atitudinea aceasta — continuă autorul — nu caracterizează „Telegraful Român" numai în scurta perioadă a conducerii sale de către Aaron Florian", ci a continuat și „după preluarea sarcinilor redacționale de către P. Vasici", care începînd cu articolul „Românul și poezia lui" dă directive concrete, precizînd că „limba nu este o proprietate privată a unuia sau altuia, ci este un bun al poporului român întreg"; „limba nu se dezvoltă nici nu se formează prin salturi, ci gradat". Și ajunge la concluzia:

Articolul, de construcție sobră, ar merita să fie reprodus în întregime și să figureze într-o antologie a discuțiilor despre limba literară. El exprimă în esență puncte de vedere care coincid cu cele de la „România literară".

„De notat că „Telegraful Român" publică aceste observații despre limbă începînd de la 5 februarie, iar „Cugetările lui Russo" încep să apară în „Rombânia literară" de la 13 februarie 1855. Textul de la Sibiu este deci anterior și elaborat independent de „Cugetările" și notele din revista ieșeană".

La unitatea limbii noastre literare a contribuit în Transilvania și alți publiciști care au continuat orientarea dată de A. Florian și P. Vasici în Telegraful Român, ca de exemplu: I. A. Lopedatu și Iosif Popescu în „Familia" și „Albina Carpaților".

În același volum se mai tratează între altele, în capitole separate, următoarele subiecte:

— Noul Testament de la Bălgrad (1648); Mineele de la Rîmnic; „Viața și petrecerea sfinților"; O ediție necunoscută a „Alexandriei"; Colaborarea dintre tiparnițele de la Sibiu și Rîmnicul Vîlcea; „Citarea lui Eminescu în fața procurorului din Pesta"; Literatura în grai bănățean (George Gîrda, Victor Vlad Delamarina) etc.

Lucrarea aceasta întrunește așadar toate condițiile unor studii de istorie și limbă literară; scoate în evidență un material vast și bine organizat, care duce la același obiectiv, acela de a se arăta factorii ce au contribuit la formarea și unitatea limbii noastre scrise. *N. D. Găvozdea*

Ceremonii şi practici cultice de origine biblică

S-a mai spus cu altă ocazie că diferitele forme ale cultului creştin exprimă şi ele învăţătura lăsată nouă de Mîntuitorul Hristos. S-a mai spus atunci că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a instituit principalele ceremonii şi practici cultice, rituri, pe care le avem în cultul Bisericii noastre ortodoxe.

De altfel, Biserica, numai după ce a trecut peste toate greutăţile pe care a avut să le întîmpine încă de la începutul ei, şi-a fixat cultul într-o formă definitivă, formă în care ne-a rămas pînă azi, chiar dacă unele elemente cultice le-a mai amplificat sau a adăugat unele noi.

Sfintele Taine, cel puţin în părţile lor principale, cu ceremoniile lor, ne-au rămas de la însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Mîntuitorul a instituit toate Sfintele Taine, chiar dacă la unele dintre ele nu ne este indicat decît un ceremonial foarte simplu, pe care practica cultică ni l-a transmis de la Mîntuitorul şi de la Sfinţii Apostoli şi pînă azi.

Pe lîngă slujba Sfintelor Taine, în cultul creştin au fost instituite şi alte acte de cult, care deşi nu erau atît de importante totuşi ele s-au practicat de la început şi se practică şi azi.

Astfel, Mîntuitorul a binecuvîntat cu mîinile Sale pe Sfinţii Apostoli (Luca 24, 50) şi pe copii (Matei 10, 16). Binecuvîntarea a rămas şi azi în cultul creştin şi preotul, asemenea Mîntuitorului, îi binecuvintează de mai multe ori pe credincioşi în cursul Sfintei Liturghii, cînd zice: „Pace tuturor!“, sau cînd zice: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sf. Duh, să fie cu voi cu toţi“. Mai sînt şi alte forme de binecuvîntare. Iată deci cum o lucrare liturgică a Mîntuitorului a rămas în cultul nostru creştin.

Probabil că forma de binecuvîntare a Mîntuitorului să fi fost cu mîinile ridicate, aşa cum adeseori se cere preotului a se ruga la sfintele noastre slujbe. Aceasta o aflăm în slujba Sf. Liturghii, înainte de Vohodul cel Mare, cînd preotul ia Aerul şi punîndu-l pe umeri rosteşte un text din V. T.: „Ridicaţi mîinile voastre la cele sfinte şi binecuvîntaţi pe Domnul“.

Iată deci că o practică în cultul nostru este şi ridicarea mîinilor la unele rugăciuni pe care le rosteşte preotul. Sfîntul Apostol Pavel ne vorbeşte în epistola I către Timotei 2, 8, zicînd: „Vreau deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridicînd mîini sfinte, fără mînie şi fără şovăire“.

Sfinţii Apostoli practicau la unele Sfinte Taine punerea mîinilor, prin care se împărtăşea Duhul Sfînt celui peste care se puneau mîinile. Despre această practică citim în multe locuri ale Noului Testament (F. Ap. 6, 6). Astăzi punerea mîinilor se face mai ales la taina Hirotoniei.

O practică cultică, care ne-a rămas de la Mîntuitorul, este şi îngenuncherea. Ştim că însuşi Mîntuitorul a îngenuncheat în grădina Ghetsimani (Luca 22, 41). Şi despre Sfinţii Apostoli citim că au îngenuncheat (F. Ap. 20, 36; 21, 5). Iată că îngenuncherea, pe care o fac creştinii azi la diferite momente ale slujbelor, a fost practicată de însuşi Mîntuitorul.

În Biserica veche, pe timpul Sfinţilor Apostoli, se întrebuinţau, mai ales la frîngerea pîinii (la Sf. Liturghie), lumînări (F. Ap. 20, 7—8). Lumînările se întrebuinţează şi azi în bisericile noastre. Creştinii evlavioşi aprind lumînări în biserici fiindcă lumina aprinsă simbolizează pe însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Căci după cum lumina înviorează, luminează şi curăţeşte, tot aşa şi Mîntuitorul luminează şi curăţă cu învăţătura Lui divină sufletele noastre.

Tămîierea, care se face în bisericile noastre, îşi are originea în cultul Vechiului Testament (Eşire 30, 8): „Tămîie binemirositoare şi în fiecare dimineaţă să ardă tămîie“, sau: „Jertfă veşnică de tămîie înaintea Domnului“ (Levitic 2, 2). În Biserica veche creştină se tămîia, lucru care ne apare limpede din textul de la Apocalipsă 8, 3—4. În templul din Ierusalim exista chiar un altar al tămîierii, unde se aduceau jertfele de tămîie. La Sfînta Liturghie tămîierea are diferite înţelesuri prefigurative. Ea poate însemna darurile aduse de cei trei magi de la Răsărit la Naşterea Mîntuitorului, sau mai însemnează ungerea Trupului Domnului cu miresme, sau rugăciunea cea evlavioasă a creştinului.

Pîinea şi vinul aduse de credincioşi reprezintă materia Sfintei Euharistii. Aducerea acestor daruri la biserică este o practică a legii vechi, care a trecut şi în legea nouă. Sînt nenumărate texte scripturistice care vorbesc despre întrebuinţarea acestor elemente în cultul divin.

În antichitatea creştină se întrebuinţa untdelemnul la diferite ungeri (la botez, la maslu, la sărbători). Această practică a rămas şi în Biserica noastră. El simbolizează harul lui Dumnezeu care întăreşte, vindecă şi ajută. În epistola Sf. Iacov cap. 5, v. 14 ni se spune: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn, în numele Domnului“. În textul acesta avem taina Sf. Maslu care se face prin ungere cu untdelemn sfinţit.

La slujbele noastre bisericeşti preoţii îmbracă veşminte speciale, deosebite de cele cu care umblă pe stradă. Acestea sînt sfintele odăjdii, despre care avem ştire din epistola a II-a a Sf. Apostol Pavel către Timotei, cap. 4, v. 13, unde vorbeşte de un veşmînt „felonul“ pe care l-a lăsat în Troada. Azi, în cultul ortodox, „felonul“ este un veşmînt liturgic pe care preotul îl foloseşte la săvîrşirea celor mai însemnate slujbe şi simbolizează hlamida cu care a fost îmbrăcat Mîntuitorul în chip de batjocură.

Formele cultului divin, instituite de Mîntuitorul şi de Sfinţii Apostoli, au fost păstrate de Sfînta Biserică ca o comoară sfîntă. Să dăm laudă lui Dumnezeu pentru acest dar.

Al. Moisiu

Din folclorul nostru religios

Viersul Botezului

În marginea rîului,
În apa Iordanului;
Vedem lucruri minunate,
De toţi Sfinţii lăudate.
O, minune.

Azi Hristos în Iordan
Se botează de Ioan,
Cerurile s-au deschis
Şi glas din ceruri a zis:

„Iată Fiul meu iubit,
În care bine-am voit,
Pe Dînsul să-l ascultaţi
Mintea să vă luminaţi!“

Duhul Sfînt de la cer zboară
Ca porumb El se coboară,
Apele să le sfinţească
Pe noi să ne mîntuiască.

Veniţi toţi să ne-nchinăm,
Lui Hristos să ne rugăm,
Care azi cu apă spală
A strămoşilor greşală.

Azi Adam s-a dezlegat
De blestem şi de păcat.
Şi de-acum pînă-n vecie
Mila Domnului să fie.

Gînd de sărbătoare

Curg valuri de lumină vie,
O rugă-i parcă-n orice floare
Şi-un imn curat de sărbătoare
Ne cheamă azi la bucurie.

Cu fericirea Sa ne-mbie
Fiinţa pururi iubitoare . . .
Curg valuri de lumină vie,
O rugă-i parcă-n orice floare.

Lăsaţi viaţa cea pustie,
Pierdută-n fapte înşelătoare,
Şi-n viaţa veşnic zîmbitoare
Intraţi ca bine să vă fie . . .

Curg valuri de lumină vie,
O rugă-i parcă-n orice floare
Şi-un imn curat de sărbătoare
Ce cheamă azi la bucurie.

Roman Dănilă

INFORMAŢII

✦ În cursul lunii noiembrie 1971, la New-York a apărut „Anuarul demografic al Naţiunilor Unite“, în care se arată, între altele, că la mijlocul anului 1970, populaţia globului nostru pămîntesc era de 3.622.000.000 locuitori. În ultimii 20 de ani populaţia planetei a crescut cu peste 1 miliard. Dacă actualul procent de creştere al populaţiei — 2% anual — se va menţine, peste 30 de ani Pămîntul va avea 6,4 miliarde locuitori. Anuarul precizează de asemenea că şapte naţiuni au o populaţie de peste 100 milioane de locuitori şi anume: R. P. Chineză — 759 milioane; India — 550 milioane; Uniunea Sovietică — 242 milioane; Statele Unite ale Americii — 205 milioane; Indonezia — 121 milioane; Pakistanul — 114 milioane şi Japonia — 103 milioane.

Pilat din Pont sau Pontiu Pilat?

În Simbolul de credinţă niceo-constantinopolitan, pe care îl rostim fiecare la Sf. Liturghie, se spune că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos „s-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponţiu Pilat şi a pătimit şi s-a îngropat . . .“.

În vechile ediţii şi traduceri ale Sf. Scripturi cît şi în vechile cărţi de cult, numele prefectului Palestinei, Ponţiu Pilat (26—36 d.H.), care a judecat şi osîndit la moarte pe Mîntuitorul, este redat prin „procuratorul Pilat din Pont“ iar de unii traducători prin „Pilat Ponteanu“. Traducătorii acestor cărţi au crezut că numele de Ponţiu ar proveni de la numele provinciei Pont, din Asia Mică, situată lîngă ţărmul de sud-est al Mării Negre, între Bitinia şi Armenia, şi de aceea l-au tradus pe româneşte cu „Pilat din Pont“ sau „Pilat Ponteanu“. Dar, după cum vom vedea, adevărul este altul.

Prefectul Palestinei, Ponţiu Pilat, nu a fost originar din Pont, ci dintr-o localitate din apropierea capitalei imperiului roman, unde neamul Ponţilor făcea parte din familiile romane renumite.

Că Pilat nu a fost din Pont ci din neamul Ponţilor, ne vorbesc următoarele două fapte:

a) Dacă Pilat ar fi fost originar din provincia Pont din Asia Mică, atunci el ar fi trebuit să se cheme nu Ponţiu ci Ponticu, fiindcă aşa sînt denumite persoanele originare din această provincie.

b) Din documentele istorice ale vremii aceleia ştim că împăraţii romani numeau prefecţi şi procuratori din rîndul oamenilor lor de încredere, iar aceştia făceau parte întotdeauna din clasa cavalerilor romani. Lor li se încredinţa, pe lîngă un comandament militar, şi puterea nelimitată în problemele fiscale şi judiciare, în provincia încredinţată, pe care le exercita în numele împăratului. Ori Pontul din Asia Mică devenise provincie romană abia sub împăratul Nero, în anul 63 d.H., deşi subjugarea ei începuse din anul 65 î.d.H. Deci împăratul Tiberiu n-ar fi putut încredinţa funcţia de prefect unui străin, care nu era nici măcar originar din una din provinciile imperiului său.

Numele de „Ponţiu“ derivă mai curînd de la insula Ponţia din apropierea coastei Mării Tyrrheniene, între Roma şi Neapole, numită şi azi de italieni „Isola di Ponza“, unde se găsesc nişte cabine săpate în piatră numite şi azi „Băile lui Pilat“, ceea ce dovedeşte că el avea acolo unele proprietăţi de teren. Această insulă a fost colonizată cu restul populaţiei samnite după înfrîngerea lor totală de către romani, în anul 82 î.d.H., şi această populaţie se bucura de aceleaşi drepturi ca oricare cetăţean roman.

Deci, din motivele arătate mai sus, nu mai spunem „Pilat din Pont“ ci Ponţiu Pilat.

El a fost prefect al Palestinei între anii 26—36 d.H. după cum ne dovedeşte şi textul unei inscripţii descoperită în anul 1961 pe locul vechii cetăţi unde se afla Cesareea Palestinei, unde *prefectul Ponţiu Pilat* a înălţat un monument („Tiberieum“) dedicat „divinităţilor imperiale“.

Acesta este motivul că în cărţile noastre bisericeşti care se tipăresc şi s-au tipărit în ultima vreme, în Crez sau în Credeu nu mai apare „Pilat din Pont“, ci „Ponţiu Pilat“.

Sebastian Şebu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 120 Sibiu, 1 februarie 1972 Nr. 5—6

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei

Credinţa noastră

25. Casa Tatălui...

Noi ştim că Dumnezeu este pretutindeni şi nici „cerul şi cerurile cerurilor" nu-l pot cuprinde (II Cronici 6, 18). Dar ştim de asemenea că Dumnezeu însuşi a poruncit în Vechiul Testament să se facă un locaş, care să fie „loc de întîlnire" între El şi poporul israilitean. Căci era firesc ca credincioşii să aibă un loc, unde Dumnezeu să-şi reverse binecuvîntările Sale şi ei să preamărească pe Domnul.

a) Templul. *Într-adevăr, pe muntele Sinai a zis Dumnezeu către Moisi: „Vorbeşte copiilor lui Israil să-mi facă un locaş sfînt şi eu voi locui în mijlocul lor" (Exod 25, 8). Şi Moisi ajutat de popor a făcut* Cortul întîlnirii *(era cort pentru că israilitenii mergeau prin pustie, înaintea lor fiind purtat acest cort de către preoţi) după cum i-a arătat Domnul să-l facă (Exod 25, 31). „Acolo mă voi întîlni cu copiii lui Israil, zice Domnul, şi locul acela va fi sfinţit de mărirea mea" (Exod 29, 43—44). Şi cînd Moisi a sfinţit Cortul întîlnirii, iată „mărirea Domnului a umplut locaşul" (Exod 40, 34). Şi poruncă a dat Dumnezeu:* „Să cinstiţi locaşul meu cel sfînt, *căci eu sînt Domnul Dumnezeul vostru" (Levitic 26, 2).*

După ce israilitenii s-au aşezat în Ţara Sfîntă, David a făcut planul pentru zidirea unui templu la Ierusalim. Însă Solomon a fost hărăzit de Dumnezeu spre „a zidi casa sfinţeniei Lui". El „va zidi casa mea", zice Domnul. „Această zidire — *zice proorocul David — nu-i pentru om, ci* pentru Domnul Dumnezeu" *(I Cronici 28, 2—3. 6, 10; 29, 1).*

Templul lui Solomon însă a fost dărîmat de regele chaldeilor Nabucodonosor, care a dus pe iudei în robia babilonică. Eliberaţi din această robie, iudeii s-au întors în Ţara Sfîntă şi căpeteniile lor şi poporul „au dăruit de bună voie pentru casa lui Dumnezeu, *ca să fie ridicată din nou pe temeliile ei" (I Ezdra 2, 68). Şi cînd s-a terminat zidirea templului, „fiii lui Israil (şi) preoţii ... au săvîrşit cu bucurie* sfinţirea *acestei case a lui Dumnezeu" (I Ezdra 3, 11; 6, 16). Ea a primit numele de templul lui Zorobabel, unul din căpeteniile iudeilor de atunci. Cum şi acest templu a fost pîngărit mai tîrziu de regii Siriei în vremea Macabeilor, el a fost refăcut şi înfrumuseţat de Irod cel Mare (cu cca 20 ani înainte de Hristos).*

Astfel, de la Cortul lui Moisi s-a ajuns la templul lui Solomon, apoi la templul lui Zorobabel şi la templul lui Irod, în care a venit şi a propovăduit Mîntuitorul.

Toate acestea aveau trei părţi: Sfînta Sfintelor, Sfînta şi Curtea (Pridvorul), fiecare parte cu obiectele de cult prescrise de Domnul.

Mîntuitorul a cinstit templul din Ierusalim. *Aici a fost adus de Maica Domnului „ca să-l pună înaintea Domnului" (Luca 2, 22—24). Aici a venit, la vîrsta de 12 ani, la praznicul Paştilor, şi — după praznic — a stat de vorbă trei zile cu învăţătorii de Lege, de „se minunau toţi de priceperea şi de răspunsurile lui". Aici a răspuns Maicii Sale şi dreptului Iosif, care îl căutaseră trei zile: „Nu ştiaţi că în cele ale Tatălui meu trebuie să fiu?" (Luca 2, 41—49), căci aici era Casa Tatălui, Casa lui Dumnezeu. De aceea, adesea îl vedem pe Iisus venind la templu ca să propovăduiască Evanghelia. De aceea a scos pe zarafi din templu zicînd, „Casa mea, Casă de rugăciune va fi. Şi era în fiecare zi în templu şi învăţa" (Luca 19, 45—47). El a lăudat pe femeia văduvă pentru darul făcut templului (Marcu 12, 42—44).*

Dar — cinstind templul din Ierusalim — Mîntuitorul anunţă totodată distrugerea Ierusalimului (împreună cu templul), (Marcu 13, 1—2; Luca 21, 20; Matei 23, 37—38), ceea ce s-a şi făcut de către armatele romane (în anul 70 d.Hr. rămînînd din templu numai „zidul plîngerii"), şi pregăteşte închinarea cea nouă, o biserică nouă, căci în Iisus Hristos este plinirea proorociilor Vechiului Testament.

b) Biserica. *În Biserica lui Hristos credincioşii nu se vor mai închina numai la Ierusalim, ci pretutindeni unde vor fi creştini va fi şi biserică, în care să se aducă preamărire lui Hristos, după Evanghelia Sa, după rînduiala Sa, după Duhul Său. (Ioan 4, 20—24). Iar la temelia acestei rînduieli, nu vor mai sta jertfele de animale, ci jertfa lui Iisus Hristos, Cina cea de Taină, Paştile cele noua, pe care Iisus le-a prăznuit cu ucenicii Săi într-o „încăpere mare", care prevesteşte, sau începe „biserica" creştină, căci acolo s-a săvîrşit prima Sf. Liturghie (Marcu 14, 15—16. 22—24; Matei 21, 26—28; Luca 22, 12—20). Şi poruncă a dat Mîntuitorul la Cina cea de Taină: „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19). Şi de fapt, aceasta s-a făcut şi se face în toate bisericile ortodoxe la Sfînta Liturghie, pînă astăzi şi se va face mereu. De aceea proorocul Agheu (2, 9) zice despre biserica — în care este Domnul — că „mărirea acestei case va fi mai mare decît a celei dintîi" (templul).*

La început creştinii din Ierusalim, fiind iudei, mergeau şi la templu, dar se adunau zilnic în deosebi în încăperi speciale în frunte cu Sf. Apostoli, ca să săvîrşească Sf. Liturghie (F. Ap. 2, 41—46). După ce credinţa în Hristos s-a răspîndit şi la alte neamuri şi în alte localităţi, creştinii se adunau Duminica „în biserică" (F. Ap. 20, 7-8; I Cor. 16, 2), căci era firesc ca creştinii să se adune la un loc, ca să asculte Sf. Evanghelie, să se roage şi să se împărtăşească cu Trupul şi Sîngele Domnului, adică să ia parte la Sf. Liturghie. Şi pe măsură ce s-au înmulţit comunităţile creştine, s-au înmulţit şi bisericile, unele mai mici, altele mai mari.

Astfel Casa Domnului, Casa Tatălui, în care ne întîlnim cu Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, cu marea familie a îngerilor şi Sfinţilor, cu cei vii şi cu cei adormiţi, este centrul, este inima vieţii noastre în Hristos.

Însăşi forma bisericii ne vorbeşte despre Iisus Hristos. De obicei bisericile sînt în formă de corabie şi de cruce. Forma corabiei ne aduce aminte de Noe — care închipuie pe Hristos — şi de corabia care a izbăvit familia lui Noe de pieire. Biserica e corabia mîntuirii, la cîrma căreia stă Hristos. Forma de cruce ne aminteşte jertfa Mîntuitorului, prin care ne-am mîntuit. De obicei, la încrucişarea braţelor crucii, bisericile ortodoxe au o cupolă, care închipuie cerul, şi — prin lumina ce vine de sus — simbolizează revărsarea luminii divine, a harului divin, care ne luminează sufletele, ne uneşte cu Hristos şi în Hristos, şi ne sfinţeşte.

Dacă templul Vechiului Testament avea trei părţi: Sfînta Sfintelor, Sfînta şi Curtea, biserica creştină are tot trei părţi: altarul, naosul şi pronaosul (tinda). Dacă însă în Sfînta Sfintelor intra numai arhiereul odată pe an, în altar slujesc arhiereii şi preoţii întotdeauna. Dacă în Sfînta intrau numai preoţii ca să tămîieze şi să aducă pîinile punerii înainte, în naos stau credincioşii. Aşa se vede deosebirea dintre Vechiul Testament şi Noul Testament: în Vechiul Testament credincioşii erau

(Continuare în pag. 2)

Întîmpinarea Domnului

Sf. Evanghelist Luca (2, 22—39) ne istoriseşte amănunţit evenimentul Întîmpinării Domnului, prăznuit în 2 februarie.

La 40 de zile după naşterea lui Iisus Sf. Fecioară Maria a venit la templul din Ierusalim ca să înfăţişeze pe prunc înaintea Domnului, după legea veche (Levitic 12, 6). Atunci a venit acolo, mînat de Duhul Sfînt, un bătrîn drept şi evlavios numit Simeon, căruia i se făgăduise de la Dumnezeu că nu va muri pînă nu va vedea pe Hristos-Domnul. Dreptul Simeon a luat în braţe pe pruncul Iisus, a mulţumit lui Dumnezeu pentru bucuria de a fi văzut pe Mîntuitorul nostru. Cu ochii sufleteşti, bătrînul Simeon a văzut vrednicia Prea Curatei Fecioare Maria şi suferinţele care o aşteptau. Bucuria întîmpinării a avut-o şi o bătrînă evlavioasă, proorociţa Ana, care nu se depărta de biserică, slujind lui Dumnezeu ziua şi noaptea în post şi rugăciuni (Luca 2, 37).

Praznicul Întîmpinării Domnului are un înţeles duhovnicesc mai înalt decît o simplă comemorare a faptelor istorisite în Sf. Evanghelie. Aducerea pruncului Iisus în biserică a impresionat nu numai pe Maica Domnului, pe dreptul Simeon şi pe proorociţa Ana, ci şi pe creştinii de totdeauna. Ei au văzut şi văd în acest eveniment un act prin care Fiul lui Dumnezeu s-a dăruit omenirii ca s-o înnoiască, s-o elibereze, să-i aducă lumină şi bucurii duhovniceşti, un act de smerenie şi de mărire în acelaşi timp. O veche cîntare bisericească arată acest înţeles, zicînd: „Pe cuvîntul cel nemărginit şi mai presus de fiinţă, pe Cel purtat cu slavă pe scaunele cereşti Îl primeşte în braţe Simeon... Deschidă-se acum poarta cerească! Că Dumnezeu-Cuvîntul, ... trup omenesc luînd de bună voie, ca să înnoiască firea omenească ca un bun şi să o cinstească de-a dreapta Părintelui".

Dreptul Simeon n-a întîmpinat un prunc obişnuit. El era cu totul conştient că vede „pe Cel ce a strălucit mai înainte de veci din Tatăl... pe Cel ce a pus legea în muntele Sinai şi s-a supus poruncii legii, Cel mai înainte de luceafăr, pe care primindu-l Simeon în braţele sale, l-a propovăduit popoarelor a fi Stăpîn al vieţii şi al morţii şi Mîntuitorul lumii" (din stihirile vecerniei Praznicului).

Locul întîlnirii cu pruncul Iisus a fost locaş de rugăciune, rînduit de legea Vechiului Testament. Locul întîlnirii noastre cu Hristos-Domnul este Biserica Sa, zidită pe Jertfa Crucii şi pe biruinţa Învierii şi călăuzită neîncetat de Duhul Sfînt.

Credincioşii noştri Îl întîmpină pe Domnul în Sf. Taine şi în rînduielile Bisericii. Ne întîlnim cu Hristos, ba mai mult, ne îmbrăcăm în Hristos, la taina Sf. Botez. Ne întîlnim cu Mîntuitorul în Taina Mirungerii, cînd El ne dă harul Sf. Duh, în Taina Mărturisirii, cînd El ne iartă greşelile, în Taina Sf. Euharistii, unde ne împărtăşim cu Însuşi Trupul şi Sîngele Său. Sf. Liturghie prezintă credincioşilor nesfîrşite prilejuri de a întîmpina şi noi pe Domnul, iar celelalte Sf. Taine oferă aceleaşi posibilităţi de a ne găsi cu adevărat în prezenţa Sa.

Bucuria bătrînului Simeon a fost atît de mare în ceasul întîlnirii cu Domnul, încît el nu şi-a dorit o altă fericire mai deplină. De aceea a cerut eliberarea din viaţa pămîntească, întrucît prezenţa Fiului lui Dumnezeu i-a descoperit frumuseţea cea nespusă a vieţii cereşti. Urmînd însă pildei dreptului Simeon noi sîntem datori să cerem lui Dumnezeu slobozirea minţii din robia păcatului şi luminarea voinţei spre înfăptuirea binelui, pentru ca bucuria noastră să fie deplină.

(Continuare în pag. 2)

Sf. Liturghie arhierească la Blaj

Potrivit rînduielii din anii trecuţi, Duminică, 9 ianuarie 1972, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu P. S. Episcop-vicar Visarion au slujit Sf. Liturghie arhierească în catedrala Sf. Treime din Blaj. De la Sibiu, Î. P. S. Sa a mai fost însoţit de P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. prof. Gh. Şoima, P. C. diacon consilier Gheorghe Papuc şi P. C. arhid. I. Bolog. Din soborul slujitor au mai făcut parte C. preoţi: A. Teodorescu (Blaj I), I. Ciufudean (Veza), V. Anca (Mărgineni-Blaj), V. Mărgineanu (Blaj III), I. Cărpinişan (Blaj II), F. Crişan (Sîncel) şi Gh. Benchea (Tiur).

Sf. Liturghie arhierească s-a desfăşurat într-o atmosferă deosebit de înălţătoare. Răspunsurile au fost date de un grup restrîns de studenţi teologi.

La momentele cuvenite, Arhipăstorul nostru a rostit ectenii speciale pentru sănătatea şi propăşirea în tot binele a credincioşilor blăjeni.

La priceasnă P. C. vicar *Tr. Belaşcu* a tîlcuit Evanghelia zilei, reamintind înţelesul botezului Domnului, iar, în continuare, zăbovind cu deosebire asupra sensurilor noţiunii de pocăinţă.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, C. pr. *A. Teodorescu* exprimă bucuria credincioşilor blăjeni de-a avea între ei pe Arhipăstorul lor, subliniind, între altele, că „noi toţi, preoţi şi credincioşi de pe aceste meleaguri, vedem şi salutăm în persoana Î. P. S. Voastre nu numai pe Înaltul nostru părinte duhovnicesc, ci şi pe unul dintre vrednicii întîistătători din scaunul Mitropoliei ortodoxe a Ardealului, în cadrul unei singure Biserici strămoşeşti, aşa cum au dorit-o să fie în cursul celor peste 250 de ani, atît vlădicii de pioasă amintire ai Blajului, cît şi cei ai Sibiului împreună cu credincioşii lor".

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar *Visarion*, care, plecînd de la cuvintele Evangheliei: „Poporul care şedea în întuneric a văzut lumină mare . . ." (Matei 4, 16), subliniază cu deosebire înţelesurile lor.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care zăboveşte mai ales asupra chemării Mîntuitorului la slujire din dragoste.

Mai întîi trebuie să slujim lui Dumnezeu, Ziditorul nostru şi a tot ceea ce se vede şi nu se vede.

În al doilea rînd trebuie să slujim Bisericii lui Iisus Hristos, care este trupul Său tainic, iar noi, ierarhi, preoţi, diaconi şi credincioşi, sîntem mădulare ale acestei Biserici. Iar după cum un mădular nu slujeşte numai pentru el, căci ochiul nu vede numai pentru el, ci pentru întreg trupul, iar mîna nu lucrează numai pentru ea, ci pentru întreg trupul etc., la fel şi noi, ca mădulare ale Bisericii, trebuie să înţelegem viaţa ca o slujire a lui Iisus Hristos. „Numai atunci Biserica lui Hristos este cu adevărat rodnică, cînd toate mădularele ei, toţi preoţii şi toţi credincioşii sînt slujitorii ei şi îşi dau silinţa să fie sănătoşi sufleteşte", rîvnitori la tot lucrul bun.

Slujirea însă cuprinde toate laturile vieţii: slujirea familiei, a patriei, a poporului din care facem parte etc.

„De aceea sîntem chemaţi, prin Evanghelia lui Iisus Hristos să slujim pe fratele nostru, oricare ar fi, să slujim poporul nostru, să slujim viaţa de pace, de bunăînţelegere, de dragoste, de înfrăţire între popoare".

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a miruit apoi pe credincioşii prezenţi în catedrală, în care timp s-au executat o seamă de pricesne şi alte cîntări bisericeşti.

Sf. Liturghie arhierească, pe care am semnalat-o pe scurt aici, a prilejuit deci pentru credincioşii blăjeni momente de vădită înălţare sufletească, de dragoste şi ataşament faţă de credinţa noastră străbună. *R.*

25. Casa Tatălui...

(Urmare din pag. 1)

afară (în curte), căci nu venise încă mîntuirea, pe cînd în biserică credincioşii stau în naos, văd cele ce se întîmplă în altar, iau parte la Sf. Liturghie, se împărtăşesc cu Trupul şi Sîngele Domnului, căci Hristos este cu noi, în noi, şi în El avem mîntuirea.

De aceea biserica are altarul spre răsărit şi credincioşii stau cu faţa spre răsărit, pentru că Hristos este „Soarele dreptăţii", este „Răsăritul cel de Sus".

Biserica — după ce are toate lucrurile de trebuinţă — se sfinţeşte (după rînduieli străvechi) de către arhiereu, care aşează în piciorul altarului sfinte moaşte ale mucenicilor (căci în primele veacuri multe biserici se ridicau pe mormintele mucenicilor), stropeşte cu apă sfinţită şi unge cu Sf. Mir toate părţile bisericii şi dinăuntru şi dinafară. Astfel ea nu mai este o casă obişnuită, ci este Casă sfinţită a Domnului, Casa Tatălui, unde înălţăm rugăciunile către Dumnezeul milostivirilor şi Dumnezeu revarsă harurile Sale cele bogate; ea e locul în care se împreună cele cereşti cu cele pămînteşti, în care Hristos se uneşte cu noi şi ne simţim una în Hristos-Domnul.

De aceea vom zice cu proorocul David: „Cît de iubite sînt locaşurile Tale, Doamne!" „Bucura-tu-m-am cînd mi s-a zis: Să mergem în casa Domnului". „Lăudaţi pe Domnul în locaşul său cel sfînt". „Bucuraţi-vă înaintea lui, înaintea Domnului ce locuieşte în locaşul său cel sfînt!" „Săturа-ne-vom de bunătăţile casei Tale (Doamne) şi de sfinţenia bisericii Tale". „Iată, acum binecuvîntaţi pe Domnul toate slugile Domnului în curţile casei Dumnezeului nostru — ridicaţi mîinile spre locaşul sfînt şi binecuvîntaţi pe Domnul!" „Lăudaţi numele Domnului . . . cei ce staţi în Casa Domnului. Lăudaţi pe Domnul, că e bun. Daţi mărire numelui lui, că este bun" (Psalm 83, 1; 121, 1;150, 1; 67, 5; 64, 5; 133, 1—2; 134, 1—3). Căci aceasta este Casa Tatălui, care — în Iisus Hristos — îmbrăţişează pe toţi fiii Lui cu dragoste părintească şi le binecuvintează viaţa.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Petru Maior ca predicator bisericesc

Petru Maior n-a fost numai un distins istoric, filolog şi scriitor, ci şi un mare predicator bisericesc. Această activitate bogată a desfăşurat-o ca preot-paroh în Reghin şi ca protopop al protopopiatului Gurghiului.

Spaţiul restrîns al acestui articol ne face să subliniem numai aspectul cuvîntărilor sale funebre, apărute în trei volume, sub numele de „Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morţi".

Pentru istoria predicii noastre, Propovedaniile sale au o întreită însemnătate: 1. Ne informează asupra vechimii necrologurilor în Biserica strămoşească; 2. Arată scopul, valoarea şi necesitatea acestor necrologuri; 3. Dau îndrumări didactice şi metodologice.

1. Vorbind despre vechimea necrologurilor, Petru Maior zice: „Prea bun şi sfînt obiceiu este în bisericile din ţara noastră a face propovedanii norodului la îngropăciunea morţilor . . . Obiceiul este de *multe veacuri* (s.n.). Dintru acest obiceiu au curs . . . mai pe urmă, în anul 1749 prea nevoitorul preot Samuil Klain de Sad, pentru ajutorul preoţilor şi folosul poporului românesc *de lege grecească* (nu latină n.n.), „s-a îndemnat de acest fel de învăţături a da lumină". Urmînd pilda înaintaşilor, pentru a fi spre „folosul sufletelor creştinilor noştri după micşorarea talantului meu, m-am nevoit aceste Propovedanii a le culege".

2. Scopul Propovedaniilor este *instructiv şi educativ*. În chip antitetic, ele preamăresc virtuţile religios-morale şi social-umanitare şi combat păcatele şi viciile, ca credincioşii să se lapede de ele. Valoarea lor este mare, căci în faţa morţii „învaţă omul „să se cunoască pe sine, îşi vede micimea sa şi nestatornicia" vieţii şi nu se lasă robit de pofte şi de patimi, de plăceri şi avuţii. Cele ce se văd acum „mai tare deşteaptă (mintea) şi pleacă simţirea, decît cele ce numai se aud, . . . iar omul ajunge să se abată de la calea cea largă ce duce la pieire şi să pornească pe cea strîmtă care duce la viaţă".

Astfel cel mîndru vede aici, la moarte, că este un vierme (Iov 25, 6), o băşică umflată cu care se joacă copiii. „Aici scumpul, pe care oare cine l-a zis a fi „asin încărcat cu aur" pentru alţii „iar el se paşte cu paie . . . şi l-a zis porc gras . . . căci cît trăieşte nimeni nu foloseşte, iar după moarte lasă slănină grasă (avere mare) . . . vede că „Gol am ieşit din pîntecele mamei mele, gol mă voi şi întoarce acolo" (Iov 1, 21). „Aici pismătăreţul care tocmai de la satana îşi trage genealogia şi moşul lui este Cain, vede nebunia sa care-i roade inima ca şi cariul, pentru că pofteşte să fie *mai cinstit...*, *mai bogat* . . . şi mai *desfătat* decît alţii".

În acest fel, Petru Maior continuă să combată viciul lăcomiei, beţiei, desfrîului şi al lenei, prin comparaţii plastice şi cu texte bine alese din Sfînta Scriptură.

Pe temeiul efectului educativ pe care-l au Propovedaniile, luminatul preot şi cărturar al Bisericii strămoşeşti socoteşte *necesar* ca preoţii să rostească necrologuri permanent. Şi iată de ce: „De multe ori, zice el, mai mulţi (credincioşi), se adună la îngropăciune decît în sărbători la biserică".

În dorinţa fierbinte de a-şi ajuta pe fraţii săi preoţi ca să fie la înălţimea misiunii lor cereşti, Petru Maior publică aceste Propovedanii, îndemnîndu-i să *nu predice nepregătiţi*, să nu vorbească de mîntuială, „despre toate şi despre nimic precis".

Pentru buna rostire a necrologurilor, autorul Propovedaniilor dă unele principii didactice şi îndrumări metodologice permanent valabile. De pildă, preotul este obligat să ţină seama de auditor, căci într-un fel se vorbeşte la sate şi într-altul la oraşe. Predicînd la sate, „el să aleagă curgere cu grai mai de jos... şi să-şi tocmească glasul mai vîrtos întru cetire cît ascultătorii să înţeleagă bine. Dacă vorbeşte liber, să se pregătească bine, „mai înainte o citeşte întru sine şi culegînd dovezile, istoriile ce vor fi într-însa, cu chip de grai ca acela care poate să-l înţeleagă ascultătorii să cuvinteze: că pentru aceea grăim ca să ne înţeleagă aceia cărora le grăim".

De încheiere, luminatul păstor de suflete vorbeşte despre „lauda la mort" şi zice: „Însă bine să iai seama ca de cele ce grăieşti spre lauda mortului să fie adevărate, că altminterea pe tine te vei face mincinos şi mortului mai mare ocară îi agoniseşti, decît de a-i tăcea. Deci cînd mortul nu e vrednic de laudă, . . . de faptele lui nu pomenim nimica".

„Iertăciunile" obişnuite să nu aibă scopul să verse lacrimi, care se şterg ci „ca ascultătorii să se deştepte spre cunoştinţa osebitelor datorii".

„Propovedaniile" arată pe Petru Maior că a fost un mare predicator bisericesc. Mai mult, ele revelează că Petru Maior ca preot-paroh şi protopop a fost la înălţimea chemării sale, cel mai bun între cei buni, avînd o înaltă conştiinţă de păstor duhovnicesc, care răspunde înaintea lui Dumnezeu de fiecare frate-preot al său şi de fiecare suflet încredinţat lui. Această conştiinţă l-a dinamizat şi legat de credincioşii săi pînă la moarte.

„Propovedaniile" au subiecte religios-morale de eternă actualitate şi dovedesc că autorul lor a fost un teolog erudit, pe linie pur ortodoxă şi adînc cunoscător al Sf. Scripturi. Aceasta rezultă din bogăţie de dovezi, pilde şi istorioare, comparaţii şi asemănări concludente şi atractive, interesante, plăcute şi educative, scoase din istoria biblică, istoria omenirii şi istoria Bisericii creştine, din istoria, tradiţia religioasă şi experienţa Bisericii şi credincioşilor noştri de la sate. Ele pot fi citite şi azi cu mult folos sufletesc şi trupesc pentru preoţii şi credincioşii noştri. Pr. *S. Radu*

Întîmpinarea Domnului

(Urmare din pag. 1)

Sf. Evanghelie arată că bătrînul Simeon era drept şi evlavios şi Duhul Sfînt era peste dînsul (Luca 2, 25). El dorea din toată inima, căuta şi aştepta neîncetat prilejul întîlnirii cu Domnul Hristos, ceea ce s-a şi împlinit.

Ca fii ai Bisericii, noi nu putem întîmpina pe Domnul altfel decît tot cu inima curată, plină de pace, iubire şi încredere, căci numai „cei cu inima curată vor vedea pe Dumnezeu" şi cei „făcători de pace fiii lui Dumnezeu se vor chema (Matei 5, 8—9).

Să ne străduim deci, să întîmpinăm şi noi după cuviinţă pe Mîntuitorul Iisus Hristos, urmîndu-i învăţătura şi pilda vieţii Sale neprihănite, căci astfel vom avea şi noi bucuria negrăită a dreptului Simeon. Pr. *M. Colotelo*

Aspecte din activitatea internă și externă a Bisericii Ortodoxe Române în anul 1971

a. Activitate internă

În zilele de 13—14 decembrie 1971 a avut loc în Palatul Patriarhal din București sesiunea ordinară de lucru a Sfîntului Sinod, sub președinția Prea Fericitului Patriarh Justinian, pentru a analiza activitatea religioasă desfășurată în cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române în cursul anului 1971, adoptînd și unele hotărîri pentru anul 1972.

Au fost prezenți toți membrii Sfîntului Sinod: mitropoliți, episcopi eparhioți, episcopi-vicari și arhierei-vicari.

Lucrările s-au deschis, potrivit rînduielii îndătinate, prin slujba Te-Deum-ului, săvîrșită în paraclisul patriarhal.

Problemele de pe ordinea de zi au fost examinate mai întîi în cadrul celor patru comisiuni sinodale: Comisiunea afacerilor externe; Comisiunea pentru doctrină, viață religioasă și pentru mănăstiri; Comisiunea canonică, juridică și pentru disciplină, și Comisiunea pentru pregătirea personalului bisericesc, — fiind discutate apoi în plenul Sf. Sinod și luîndu-se hotărîrile corespunzătoare.

În legătură cu viața internă a Bisericii noastre, Sf. Sinod a examinat și aprobat o serie de probleme curente.

Între acestea, menționăm mai întîi Pastorala pentru Duminica Ortodoxiei din anul 1972 pentru Colecta Fondului Central Misionar. A fost aleasă această sărbătoare de Duminică, zi a Ortodoxiei, cînd credincioșii pot dovedi cu fapta, prin contribuția lor benevolă, dragostea lor în sprijinirea nevoilor Bisericii noastre. Instituirea Fondului Central Misionar își are începutul în anul 1957 și de atunci, an de an, din colectele realizate în această zi Patriarhia își acoperă parte din cheltuielile necesare vieții religioase, ajutoare pentru parohiile mai mici și alte trebuințe.

Cu viu interes au fost urmărite expunerile privind itinerariile pastorale și dările de seamă asupra activității membrilor Sf. Sinod. S-a putut constata că Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române au activat, în cursul anului 1971, pentru aducerea la îndeplinire a îndatoririlor ce le revin cu privire la îndrumarea vieții spirituale a clerului și credincioșilor din parohii, precum și la buna gospodărire a eparhiilor.

Cu durere, Sfîntul Sinod a luat act de trecerea la cele veșnice a Î. P .S. Mitropolit Tit Simedrea, pensionar la Mănăstirea Cernica, în vîrstă de 85 ani, ierarh cu bogată cultură teologică, care, prin activitatea sa, a contribuit la propășirea vieții religioase în Biserica Ortodoxă Română.

Totodată, s-a luat act și de încetarea din viață a P. S. Arhiereu Emilian Antal, pensionar, în ultimul timp stareț la Mănăstirea Toplița, în etate de 77 ani.

În memoria lor, Sfîntul Sinod a păstrat un moment de reculegere.

Tot în această sesiune, Sfîntul Sinod a fixat atribuțiile P. S. Nestor Severineanu, Episcop-vicar la Arhiepiscopia Craiovei, și ale P. S. Gherasim Constănțeanu, Arhiereu-vicar la Episcopia Dunării de Jos, care au fost aleși de Sfîntul Sinod în funcțiile respective în decembrie 1970. Noilor Ierarhi li s-au atribuit unele sarcini cu caracter general, în legătură cu poziția ce o au în cadrul Sfîntului Sinod, precum și îndatoriri cu caracter special, adecvate nevoilor cultice și administrative în cuprinsul eparhiilor în care au fost aleși.

De remarcat apoi, acordarea de către Sf. Sinod a două ranguri de arhimandrit: Protos. Neofit Nica de la Mănăstirea Sinaia, și Protos. Nifon Bărbieru de la Mănăstirea Pasărea, ambii licențiați în Teologie, cu aleasă viață morală și deosebită activitate bisericească.

După cum se știe, în dorința de a avea un cler bine pregătit și orientat în probleme de viață pastorală, din inițiativa Prea Fericitului Patriarh Justinian, cu aprobarea Sf. Sinod, au luat ființă, începînd cu anul 1949, cursurile de îndrumare misionară și pastorală a preoților. La aceste cursuri, care se țin anual cu o durată de o lună, sînt îndatorați să se prezinte toți preoții, după primii 5 și respectiv 10 ani de pastorație.

Pentru seria 58-a de cursuri din anul 1972, Sf. Sinod a programat numărul de preoți atît pentru Institutul Teologic Universitar din București cît și pentru Seminarul Teologic din Capitală. Programa analitică pentru aceste cursuri, axată în special pe probleme de teologie practică, este aprobată de fiecare dată de către Sfîntul Sinod. Cursurile s-au dovedit a fi foarte utile pentru reîmprospătarea cunoștințelor teologice ale preoților și pentru omogenizarea experienței lor pastorale.

În același scop, au loc de patru ori pe an conferințele de orientare a clerului. Pentru anul 1972, Sf. Sinod a fixat cele patru subiecte ce se vor trata în cadrul acestor conferințe.

Pentru înlesnirea acestor conferințe, Cancelaria Sf. Sinod întocmește și comunică din vreme eparhiilor schița de plan și bibliografia respectivă.

Sf. Sinod a aprobat de asemenea modificarea unor articole din Regulamentul învățămîntului teologic. Astfel, efectivul de elevi în școlile de cîntăreți bisericești și seminariile teologice se stabilește, la începutul fiecărui an școlar, de către Chiriarhii respectivi, în raport cu necesitățile fiecărei eparhii.

Au fost înființate Catedra de Patrologie, literatură creștină și ecumenism și Catedra de Bizantinologie — cu introducerea lor în planul de învățămînt atît la Institutul Teologic din București, cît și la Institutul Teologic din Sibiu. De asemenea, a fost aprobată programa analitică pentru cursurile de doctorat pentru anul universitar 1971/1972.

Totodată, Sfîntul Sinod a încredințat P. S. Episcop Antonie Ploieșteanu, pe lîngă funcția sa de Vicar patriarhal, și conducerea Rectoratului Institutului Teologic Universitar din București, pentru o perioadă de trei ani.

Un fapt demn de reținut este și ridicarea la treapta de arhiereu a P. C. arhim. Eftimie Luca, ales în postul de arhiereu-vicar la Episcopia Romanului și Hușilor, cu titlul de „Bîrlădeanu". Noul ales s-a remarcat prin viața sa spirituală și prin activitatea gospodărească desfășurată în ultimul timp ca stareț la Mănăstirea „Sf. Ioan cel Nou" de la Suceava.

b. Activitate externă

Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședințele anuale din 13—14 decembrie 1971, a analizat alături de multiplele aspecte ale activității Bisericii noastre pe plan intern și pe acelea privind raporturile pe plan extern cu celelalte Biserici și organizații internaționale creștine în cursul anului 1971.

Păstrarea și consolidarea raporturilor cu Bisericile Ortodoxe surori, întărirea unității Ortodoxiei și creșterea prestigiului internațional al Bisericii noastre în lumea creștină au primit în anul 1971 o importantă contribuție prin participarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, a altor Înalți Ierarhi, a profesorilor de Teologie și a reprezentanților noștri bisericești la o serie de acțiuni în acest scop, precum și prin vizitele în țara și în Biserica noastră a unor înalte personalități bisericești de peste hotare.

Dintre vizitele ortodoxe de peste hotare cele mai importante, menționăm pe aceea a P. F. Patriarh Nicolae al VI-lea al Alexandriei, însoțit de P. S. Episcopi Metodie de Axun și Timotei de Eleusis (19—29 octombrie 1971), în timpul căreia s-au discutat probleme de interes interortodox, legate de dialogul cu celelalte Biserici creștine, constatîndu-se identitatea de păreri între cele două Biserici surori.

Agenda deplasărilor peste hotare a Prea Fericitului Patriarh Justinian a fost deosebit de bogată în anul 1971. Astfel, pe linie Interortodoxă, *Prea Fericirea Sa a fost prezent la instalarea noului Patriarh al Moscovei, Sanctitatea Sa Pimen (29 mai — 4 iunie 1971), la instalarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Bulgare, Sanctitatea Sa Maxim (2—5 iulie 1971), la festivitățile organizate de Biserica Greacă cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la începerea Revoluției Naționale (1—11 mai 1971), și a răspuns vizitei recente a P. F. Patriarh Nicolae al VI-lea, prin participarea la ceremonia inaugurării noului Palat Patriarhal din Alexandria-Egipt (19—22 noiembrie 1971).*

Aceste vizite au constituit utile schimburi de păreri asupra temelor viitorului Sinod al Bisericii Ortodoxe.

Biserica Ortodoxă Română și-a adus, de asemenea, contribuția la pregătirea Sfîntului și Marelui Sinod Ortodox prin participarea Î.P.S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei și a P. S. Episcop Antonie Ploieșteanu, vicar patriarhal, la lucrările Comisiei pregătitoare ținute la Chambésy (16—28 iulie 1971). Cu această ocazie, au fost prezentate rapoarte la temele aflate pe agenda Sinodului.

Despre celelalte vizite menționăm pe aceea a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, făcută comunităților ortodoxe române din Canada și Statele Unite ale Americii (14 mai—17 iunie), și vizita delegației mixte a Bisericii Ortodoxe Române și Bisericii Luterane din România, condusă de P. S. Episcop Teoctist al Aradului, în Finlanda (13—20 septembrie 1971).

În anul 1971 s-au intensificat contactele și acțiunile de apropiere cu Bisericile Vechi Orientale. *Astfel, Prea Fericitul Patriarh Justinian a participat personal la instalarea Patriarhului Theophilos al Bisericii Etiopiene (8—14 mai 1971) și la instalarea noului Patriarh Shenouda al III-lea al Bisericii Copte din Egipt (13—19 noiembrie 1971). Aceste vizite au adus o substanțială contribuție la cunoașterea reciprocă și au fost privite cu deosebit interes de către credincioșii celor două Biserici.*

În cadrul acțiunilor pregătitoare ale dialogului între cele două familii de Biserici, se remarcă, de asemenea, prezența unei delegații a Bisericii noastre, condusă de P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanu, Vicar patriarhal, la lucrările Comisiei Interortodoxe ținute la Addis-Abeba pentru pregătirea dialogului cu Bisericile Vechi-Orientale (18—29 aug. 1971).

Comisia Interortodoxă a ajuns la concluzia că partea ortodoxă răsăriteană este pregătită pentru dialogul oficial cu Bisericile Vechi-Orientale și a schițat temele generale ale acestuia. După ce și Bisericile Vechi-Orientale vor constitui o comisie oficială analogă, cele două comisii urmează să se întrunească în comun pentru a purta dialogul oficial. Programul stabilit la Addis-Abeba pentru viitorul dialog cuprinde și cele trei teme propuse de delegația noastră și anume: stabilirea unui acord în doctrina hristologică, problema sinoadelor ecumenice și ridicarea anatemei.

Tot în acest context se înscrie vizitarea Bisericii noastre de către o delegație a Bisericii Ortodoxe Siriene din India de Sud, condusă de Î. P. S. Mitropolit Daniel Mar Philoxenos (17—26 sept. 1971), în timpul căreia s-au discutat perspectivele dialogului între cele două familii de Biserici.

În cursul acestui an, Biserica Ortodoxă Română a continuat să întrețină raporturi și cu celelalte Biserici creștine. În relațiile sale cu Bisericile protestante, *s-a relevat vizita delegației Bisericii noastre condusă de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, din care a făcut parte și P. S. Episcop Antonie Ploieșteanu, în Biserica Luterană din Danemarca (3—13 mai 1971). Menționăm de asemenea vizita P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanu, Vicar patriarhal, în S.U.A., cu care prilej P. S. Sa a luat parte la lucrările Adunării Generale a Bisericilor Presbiteriene Unite din S.U.A. (17—26 mai 1971). Cu această ocazie a vizitat și un număr de parohii ortodoxe române din America de Nord, aflate sub jurisdicția Patriarhiei Române și a luat contact cu cîteva din școlile protestante de teologie cu care Biserica noastră întreține schimburi de studenți, prin intermediul Consiliului Ecumenic al Bisericilor.*

Teologi români au luat parte la întruniri și colocvii organizate de Bisericile protestante ca de exemplu la Conferința „Euharistie și Ecumenism", ținută la Turku-Finlanda (25 februarie — 1 martie 1971) și la a VI-a sesiune a Colegiului Pastoral al Uniunii Bisericilor Evanghelice din Berlinul de Est (8—12 martie 1971).

În ceea ce privește contactele cu Biserica Romano-Catolică *sînt de remarcat vizita de răspuns a Cardinalului Julius Döpfner, Președintele Conferinței Episcopale Germane, făcută Bisericii noastre (5—12 noiembrie 1971) și diferite participări ale teologilor români la colocvii pe teme teologice și ecumenice organizate în Franța și R. F. a Germaniei. Aceste contacte se încadrează în spiritul relațiilor de cunoaștere și apropiere ecumenică între Biserici, iar vizita Cardinalului Döpfner se înscrie ca o contribuție la strîngerea relațiilor dintre Biserica Locală Catolică din R. F. a Germaniei și Biserica Ortodoxă Română, între poporul german și poporul român.*

Biserica Ortodoxă Română a participat în acest an la diferite manifestări ale organizațiilor internaționale creștine, *aducîndu-și contribuția la clarificarea unor poziții ecumeniste și la propășirea cauzei păcii în lume.*

În ceea ce privește raporturile cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor, a fost remarcată vizita, făcută Bisericii noastre de Dr. E. C. Blake, Secretar General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, (9—13 septembrie 1971), care a fost primit de Prea Fericitul Patriarh Justinian, a luat contacte cu mai multe centre eparhiale din țară și a vizitat numeroase așezăminte bisericești. Delegați ai Bisericii

(continuare în pag. 4-a)

Simboale și ceremonii

Din cultul nostru divin fac parte integrantă simboalele sfinte și ceremoniile (riturile).

Simboalele sfinte sînt semne sau obiecte care închipuiesc altceva decît sînt ele de fapt, iar ceremoniile sînt lucrări simbolice sfinte care exprimă un adevăr de credință sau o atitudine religioasă.

Simboalele sfinte și ceremoniile sînt mijloace de exteriorizare a cultului divin intern (lăuntric). Cultul divin întreg este alcătuit din două părți constitutive: atitudinea religioasă internă (cultul divin intern), care cuprinde în sine tot ceea ce credinciosul gîndește, simte și aspiră în legătură cu Dumnezeu, exteriorizată prin contribuția trupului (cult divin extern).

Simboalele sfinte și ceremoniile (riturile) au temeiuri clare și solide în Sfînta Scriptură.

În primul rînd, Sf. Scriptură consemnează faptul că trupul și sufletul credinciosului se găsesc într-o legătură foarte strînsă, și anume: depind unul de altul și se înrîuresc unul pe altul. Astfel, de pildă, starea sufletului se răsfrînge și asupra trupului: „O inimă veselă este un leac minunat, pe cînd un duh fără curaj usucă oasele“ (Pilde 17, 22); „Înțelepciunea unui om îi luminează fața și asprimea feței lui i se schimbă“ (Eccl. 8, 1). Și mai pregnant se exprimă Mîntuitorul: „Căci *din prisosul inimii grăiește gura*“ (Matei 12, 34).

Datorită acestui raport dintre trup și suflet, la desfășurarea cultului divin trebuie să participe activ și trupul. Or, tocmai prin acest fapt primesc îndreptățire semnele simbolice și riturile. Căci lui Dumnezeu trebuie să-I aducem o închinare cu întreaga noastră ființă, deci trebuie să-L preamărim și cu trupul nostru. De aceea, Sfîntul Apostol Pavel ne îndeamnă: „Slăviți ... pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru care sînt ale lui Dumnezeu“ (I Cor. 6, 20); „Vă îndemn, deci, fraților, ... să înfățișați trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfîntă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră cea duhovnicească“ (Romani 12, 1).

Așa fiind, Sfînta Scriptură atestă clar faptul că Mîntuitorul și Sfinții Săi Apostoli practicau simboalele și riturile ca pe ceva obișnuit.

Astfel, în grădina Ghetsimani Mîntuitorul „s-a depărtat de ei (de Sfinții Apostoli) ca la o aruncătură de piatră și, *îngenunchind,* se ruga“ (Luca 22, 41).

Despre Sfîntul Apostol Pavel, ni se relatează: „Și după ce a spus acestea, *plecîndu-și genunchii,* s-a rugat împreună cu toți aceștia“ (F. Ap. 20, 36). Mai mult, el însuși ne încredințează: „ieșind, am plecat ... pînă afară din cetate și, *plecînd genunchii* pe țărm, ne-am rugat“ (F. Ap. 21, 5); „*Îmi plec genunchii* înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos“ (Efeseni 3, 14). De asemenea, Sfîntul Apostol Pavel dă îndemnul: „întru numele lui Iisus *tot genunchiul să se plece,* al celor cerești, al celor pămîntești și al celor dedesubt“ (Filipeni 2, 10).

Nu mai puțin grăitor este textul: „Și Petru, scoțînd afară pe toți, *a îngenuncheat* și s-a rugat“ (F. Ap. 9, 40).

Nu numai despre îngenunchieri ne relatează Sf. Scriptură, ci și despre închinări pînă la pămînt. De pildă, în grădina Ghetsimani, Mîntuitorul, „mergînd puțin mai înainte, *a căzut cu fața la pămînt,* rugîndu-se și zicînd: Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta !“ (Matei 26, 39).

Despre femeile mironosițe, ni se spune că fiind întîmpinate de Iisus cel înviat din morți, „ele, apropiindu-se, *au cuprins picioarele Lui și s-au închinat*“ (Matei 28, 9).

De asemenea, se practica *tămîierea:* „Și a venit alt înger și a stat la altar, avînd cădelniță de aur, și i s-a dat lui tămîie multă, ca s-o aducă împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe jertfelnicul de aur dinaintea tronului. Și fumul tămîiei s-a suit, din mîna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților“ (Apoc. 8, 3—4; vezi și Matei 2, 11; Filipeni 4, 18).

Cu prilejul adunării la cuvîntul lui Dumnezeu și la frîngerea pîinii, *se aprindeau făclii sau lumînări* (F. Ap. 20, 7—8).

Totodată, se foloseau veșminte liturgice speciale (II Timotei 4, 13).

În concluzie finală, sfintele simboale și ceremoniile trebuie să rămînă mai departe părți integrante ale cultului nostru divin.

C. Sîrbu

O grăitoare inscripție

De la începutul izvoarelor istoriei, acest pămînt cu piscuri ce se pierd în înălțimile albastre cu poene acoperite vara de covorul de flori multicolore, cu cîmpii mănoase, a fost pradă multor furtuni, care s-au spart de zidul vremii.

Fiii codrilor, care-și pășteau turmele îngînîndu-se cu murmurul izvoarelor și freamătul codrului, ca și ai văilor și cîmpiilor noastre, au știut, în vremi atît de grele, să-și apere glia străbună și să se jertfească pentru ea.

Multe din acele fapte de epopee au dispărut pentru totdeauna în negura vremii, împreună cu cei care au îngrășat acest pămînt cu sîngele lor.

Puține date au rămas în creațiile populare, unde autorul anonim a imortalizat crîmpeie din viața celor care au pus idealul străbun mai presus decît viața. Unele din aceste fapte ne-au rămas scrise doar pe cîteva pergamente mucegăite de ani, păstrate prin ungherele bisericuțelor de lemn ascunse-n livezile din marginea satului, sau ridicate pe vîrful unui deal, bisericuțe unde în ani grei de bejenii dieci cu părul alb, căzut pe spate, cămăși din pînză de fuior, strînse pe corp de chimiru-i lat de piele, bătut în ținte de aramă, cu picioarele strînse în opinca legată bine peste cioarecul de lînă albă cu nojițe de păr de capră, scriau și învățau „de pomană“ cum spune un document de altă dată, slova românească. Acei oameni care păreau coborîți de pe columna din Roma le dădeau pruncilor o leacă de lumină prin slova cărților, iar după terminarea orelor de curs, luau sapa și coasa pe spate și mergeau să-și facă zilele de clacă la feudalul pe a cărui moșie erau.

O astfel de notiță ne-a rămas pe filele unui „Triod“, proprietatea bisericii din parohia Adrian, jud. Mureș, notiță datînd din anul 1836 și făcută de popa Florică, un om simplu, sîrguincios pentru a da lumină pruncilor, un luptător pentru libertate, un mare vrăjmaș al iobăgiei. Însemnarea făcută sub formă de notiță versificată în vers popular sună astfel:

Mi-ași da pruncii să învețe
Pînă sînt în tinerețe
Da nu pociu cu traista goală
Că avem viață prea amară.
Împărate, împărate,
Dacă crezi în zeitate
Șterge cruda iobăgie
Ca toți sfinții să te ție
Fă ce știi și ti-ndura
Fă ce știi și ni scăpa.

Autorul versurilor de mai sus a căzut în timpul revoluției, condamnat la moarte de baronul Bornemisa din Gurghiu, prin decapitare cu securea în ziua de 14 februarie 1849. Odată cu el au căzut mulți fii ai acestor meleaguri: români, maghiari, germani. Au căzut mulți sub tăișul securii, pe butucul de stejar, așezat în fața castelului din Gurghiu, pentru lumină și o viață mai bună, fapt despre care ne grăiește cît se poate de semnificativ și inscripția de mai sus.

D. Boieru-Hodăceanu

INFORMAȚII

✦ Duminică, 21 noiembrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a binecuvîntat biserica din parohia Sălciua de Sus, prot. Cîmpeni, după ce ea a fost reparată și îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală.

În ajun, sîmbătă 21 noiembrie, Î. P. S. Sa a vizitat credincioșii din parohia Sălciua de Jos, unde a săvîrșit slujba vecerniei. Au vorbit cu acest prilej: P. C. prof. *I. Zăgrean,* C. pr. *T. Mălineanu* (parohul local), iar la sfîrșit Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* a rostit o cuvîntare axată cu deosebire pe slujirea preoțească.

A doua zi, Duminică 21 noiembrie 1971, s-a săvîrșit binecuvîntarea bisericii din Sălciua de Sus, după care a urmat Sf. Liturghie arhierească. A fost hirotonit întru diacon candidatul N. Cioară.

La priceasnă a predicat P. C. vicar *Tr. Belașcu,* iar după Sf. Liturghie a vorbit C. pr. *E. Goia* (parohul local), după care a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit *Nicolae,* care a insistat mai ales asupra semnificației praznicului Intrarea în biserică și asupra cinstirii Maicii Domnului.

Aspecte din activitatea ...

(Urmare din pag. 3)

noastre au fost prezenți la acțiunile Consiliului Ecumenic al Bisericilor prin participarea Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei la sesiunea Comitetului Central al C.E.B. de la Addis-Abeba (10—21 ianuarie 1971) și prin participarea Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului la lucrările Comisiei Credință și Constituție de la Louvain (2—12 august 1971).

În cadrul Conferinței Bisericilor Europene, delegația Bisericii noastre, condusă de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, din care a făcut parte și P. S. Episcop Antonie Ploieșteanu, Vicar patriarhal, a participat la cea de a VI-a Adunare generală a Conferinței respective, ținută la Nyborg (Danemarca) (26 aprilie — 3 mai 1971), avînd ca temă: Slujitori ai lui Dumnezeu, slujitori ai oamenilor. În cadrul Conferinței Creștine pentru Pace o delegație largă a Bisericii noastre, condusă de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, din care a făcut parte și P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanu, a fost prezentă la cea de a IV-a Adunare Generală a Conferinței, ținută la Praga (30 septembrie — 3 octombrie 1971) și avînd ca temă: „Responsabilitatea noastră comună pentru o lume mai bună“. Prezența delegației noastre la această Conferință s-a înscris pe linia efortului susținut de a lupta împotriva oricărui fel de dominare sau exploatare și de a întreține bune relații cu toate confesiunile și popoarele doritoare de pace din lume.

Pr. *Dumitru Găină*
Cezar Vasiliu

Pace

Cînd mama se scoală
Și brațu-și desface
Se roagă ca Domnul
Să dea lumii pace.

Cînd tatăl asudă
Pe-ai lui să-i îmbrace,
Vrea-n casă și-n țară
Și pîine și pace.

Și clopotul serii
Și glia ce tace
Și bolta senină
Și crinii — vor pace !

T. Rusu-Șirianu

Din învățăturile Sf. Părinți

✦ Deci tu frate, chiar dacă ai sta nemîncat, chiar de-ai dormi pe pămînt, dar cu nimic nu vei folosi pe altul, nimic mare n-ai făcut.

✦ Să nu ne ascuțim limba unii împotriva altora și nici să vorbim cuvinte grele, săpînd cinstea aproapelui.

✦ Pentru aceasta ți-a dat Dumnezeu mîini, nu ca să iei de la alții, ci ca să dai.

✦ Noi nu vom da seama numai de propriile noastre păcate, ci și de acelea prin care am scandalizat pe alții.

✦ Dumnezeu a înrădăcinat în firea noastră dragostea de-a ne iubi unii pe alții. Vezi deci că de la natură avem în noi germenele virtuții? Germenele răului deci este contra naturii și dacă acesta ne stăpînește mai mult, apoi este dovada marii noastre trîndăvii.

✦ Aceea mai cu seamă este dragostea creștinească, cînd se face bine oamenilor fără a aștepta ceva din partea lor.

✦ Liniștea o vei găsi numai acolo unde oamenii viețuiesc în dreptate și întovărășiți de virtute. Lacomul, de pildă, niciodată nu se va împăca cu un alt lacom.

✦ Nu putem dojeni pe cei mai mici decît noi, pe cîtă vreme și noi sîntem cuprinși de aceeași boală, avînd și noi nevoie de vindecare.

(Sf. Ioan Gură de Aur)

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ASTRA SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 februarie 1972 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei

Invăţătura creştină ortodoxă

În numerele 1—3/1971, paginile 10—134, revista „Mitropolia Banatului" publică un material deosebit de folositor, atît pentru preoţii, cît şi pentru credincioşii Bisericii noastre, sub titlul general de Învăţătura creştină ortodoxă. *(Menţionăm că acest material a fost tipărit şi în broşură, de către Editura Mitropoliei Banatului).*

Mai întîi se subliniază îndatorirea credinciosului creştin ortodox de a cunoaşte învăţătura pe care „ne-a dat-o Mîntuitorul Iisus Hristos direct, prin Sfinţii Apostoli, şi urmaşii lor. Ea se referă la Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh (teologia) la felul cum trebuie să trăiască credinciosul (morala) şi la cinstirea ce se cuvine s-o aducă lui Dumnezeu (cultul). Aceia care îmbrăţişează învăţătura lui Hristos-Domnul se numesc „creştini". Mai precis, creştin este cel ce „imită pe Hristos, atît cît îi este cu putinţă unui om, în cuvinte, fapte şi gînduri".

Referindu-se la religie, expunerea arată că ea este „legătura liberă şi conştientă a credinciosului cu Dumnezeu" şi se „manifestă prin cunoaşterea şi adorarea Fiinţei Supreme" (p. 12). Pentru orientarea credincioşilor, lucrarea prezintă şi cele mai însemnate religii necreştine.

Începînd cu cap. V, expunerea aduce numai elemente asociate învăţăturii creştine ortodoxe — plecînd de la venirea în lume a Mîntuitorului Iisus Hristos. El s-a născut la „plinirea vremii" (Galateni 4, 4), „adică în momentul cel mai potrivit pentru a fi primit de cei care îl aşteptau ca pe Mesia" (p. 21). Iar Sf. Evanghelii, ca şi alte mărturii istorice, arată cu fidelitate cînd s-a întîmplat naşterea Lui (p. 22), cît a durat activitatea Sa publică (p. 23), apoi data morţii şi învierii Lui (p. 23—25).

Mîntuitorul Iisus Hristos a întemeiat Biserica „prin însăşi moartea Sa pe cruce" (F. Ap. 20, 28). Dar „momentul cînd ea apare în chip vizibil este acela al Cincizecimii" (F. Ap. 1, 8 şi 2, 41). În ceea ce priveşte dezvoltarea Bisericii, din perspectiva istoriei, faptul este urmărit, în perioada apostolică, în înfruntarea ei cu păgînismul, în confruntarea cu erezii şi schisme, cu mahomedanismul şi cruciadele şi cu reformele religioase, pentru ca în epoca modernă Biserica Ortodoxă să lucreze sub „semnul începerii unei epoci noi în istoria creştinătăţii: aceea a ecumenismului tinzînd la refacerea unităţii pierdute".

„În mijlocul unei lumi ce se primeneşte, creştinii au înţeles că datoria lor e de a sprijini eforturile oamenilor cinstiţi de pretutindeni spre pace, colaborare şi progres. Bisericile înseşi, conştiente de menirea lor, se alătură mersului înainte al societăţii, potrivit cuvîntului Evangheliei, contribuind astfel la împlinirea aspiraţiilor de mai bine a celor mulţi" (p. 36).

*

Dacă primele şase capitole cuprind elementele pe care le-am rezumat, următoarele trei (VII—IX, p. 37—134) capitole din expunere se referă la: Învăţătura creştină (teologia), Viaţa creştină (morala) şi Cinstirea lui Dumnezeu (cultul), prezentînd adică materialul religios obişnuit şi în catehisme. Deosebirea stă în faptul că nu întîlnim, peste tot, decît forma monologică, expozitivă, asemenea aceleia din manualele de dogmatică, morală, sau liturgică, ceea ce face ca lectura să fie uşoară, plăcută şi atrăgătoare şi, fără îndoială, instructiv-educativă religioasă.

Din cuprins notăm:

— Temeiul învăţăturii creştine Sfînta Scriptură (Biblia) şi Sf. Tradiţie, Dumnezeul Unul în Treime, Crearea lumii văzute şi nevăzute, Providenţa divină, Păcatul strămoşesc, trebuinţa unui Mîntuitor, Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Cele trei slujiri ale Mîntuitorului, Însuşirea mîntuirii de către credincioşi (harul, credinţa, faptele bune), Biserica, Sfintele Taine, Desăvîrşirea mîntuirii (eshatologie).

— Binele şi răul, Legea morală, Conştiinţa morală, Libertate morală, Virtuţile (teologice şi morale), Datoriile creştinului (către Dumnezeu, către aproapele, către societate, către sine însuşi), Păcatul, Desăvîrşirea morală.

— Cultul divin particular şi public, Necesitatea cultului, Locurile de cult, Obiectele, vasele şi veşmintele sacre, Sf. Liturghie, Laudele, Ierurgiile, Duminica şi sărbătorile.

*

Că materialul publicat de revista „Mitropolia Banatului" este într-adevăr de un real folos, pentru preoţii şi credincioşii Bisericii noastre, se poate deci vedea din cele arătate în rîndurile de faţă. Mai arătăm şi că expunerea este documentată, mai ales scripturistic, fără ca, datorită acestui lucru, să fie greoaie; ea este străbătută şi de spirit ireenic, care o plasează în plină actualitate. Stilul este limpede, curgător şi plăcut, potrivit pentru toate categoriile de credincioşi, dornici să cunoască mai în amănunt învăţătura creştină ortodoxă şi pe urma unei asemenea lecturi.

D. Călugăr

Biserica din România în perioada 1866—1918
Vlădici de seamă

În perioada de care ne ocupăm, scaunele vlădiceşti au fost ocupate de mai mulţi mitropoliţi şi episcopi, dintre care vom pomeni pe cei mai însemnaţi.

Dintre episcopii Rîmnicului Noului Severin, trebuie să ne reţină atenţia *Calinic*, zis de la Cernica sau cel Sfînt (1850-68), originar din Bucureşti şi călugărit la Cernica în 1808. În curînd a fost hirotonit diacon şi preot, pentru ca în 1818 să fie ales stareţ al mănăstirii. A condus Cernica, potrivit rînduielilor paisiene, timp de 32 de ani. În acest timp a izbutit să ridice o biserică nouă cu hramul Sf. Gheorghe, să chiverniséască cu grijă avutul mănăstirii, dar în acelaşi timp să impună şi o aleasă viaţă duhovnicească.

Pentru vrednicia şi viaţa sa, arhimandritul Calinic a fost ales, la 15 septembrie 1850, episcop al Rîmnicului. A fost hirotonit în biserica Mitropoliei din Bucureşti, apoi înscăunat la Craiova, căci reşedinţa vlădicească din Rîmnic era arsă. Deşi era destul de înaintat în vîrstă cînd i s-a dat cîrja vlădicească, totuşi a izbutit să realizeze lucrări de seamă în eparhia sa. Încă în timpul cît era în Craiova, a izbutit să redeschidă seminarul, desfiinţat în 1848, pe care l-a mutat apoi la Rîmnic în 1855. După ce s-a stabilit la Rîmnic, în 1854, a refăcut reşedinţa, catedrala, chiliile din jur şi seminarul. Iubitor de carte, a înfiinţat la Rîmnic o tipografie proprie, în care a tipărit numeroase cărţi de slujbă şi de învăţătură. Cu puţin timp înainte de moarte, a donat tipografia oraşului Rîmnic.

A fost un adept convins al Unirii Principatelor, fiind membru al Divanului Ad-Hoc din 1857, al Adunării Elective din 1859, dînd şi cîteva pastorale prin care îndemna preoţii şi credincioşii să sprijine acest act. Ceea ce este vrednic de subliniat la episcopul Calinic este viaţa sa duhovnicească, trăită în post, rugăciune şi milostenie, fapte pentru care credincioşii îl socoteau sfînt.

Bătrîn şi bolnav, a părăsit Rîmnicul în 1867, aşezîndu-se la metania sa, la Cernica. Acolo a mai trăit aproape un an dîndu-şi obştescul sfîrşit în ziua de 11 aprilie 1868. A fost îngropat în tinda bisericii Sf. Gheorghe, ctitoria sa.

În 1955, Sf. Sinod al Bisericii noastre, ţinînd seama de sfinţenia vieţii sale şi de faptele sale de milostenie, l-a trecut în rîndul Sfinţilor, fiind prăznuit în fiecare an la 11 aprilie.

Dintre urmaşii săi la Episcopia Rîmnic trebuie amintiţi episcopii *Ghenadie Enăceanu* (1886—98) şi *Athanasie Mironescu* (1898—1909), amîndoi oameni de carte, autori ai unor lucrări de istorie şi teologie.

La Buzău a păstorit în această perioadă vrednicul vlădică *Dionisie Romano*. S-a născut în Săliştea Sibiului, la 29 iulie 1806, s-a călugărit de tînăr la Mănăstirea Neamţ, apoi a ajuns la Bucureşti, unde a urmat cursurile şcolii de la Sf. Sava. Între anii 1832—1843 a fost „profesor naţional" la şcoala din Buzău, iar între 1843—48 director al Seminarului din Bucureşti. Participînd la mişcarea revoluţionară din 1848, a fost închis apoi exilat în Transilvania. Reîntors în Muntenia a fost egumen la mănăstirile Băbeni şi Sadova, pentru ca în 1855 să i se încredinţeze egumenia Mănăstirii Neamţ. Aici îşi făcuse un plan îndrăzneţ de ridicare a unor şcoli teologice cu o durată de studii de 16 ani, făcînd începutul cu o şcoală elementară şi un gimnaziu înfiinţate în Tg. Neamţ.

În 1859 Alexandru Ioan Cuza l-a numit locţiitor de episcop la Buzău, apoi a trecut în aceeaşi calitate la Huşi (doar pentru cîteva luni (1864-65), pentru ca la 31 mai 1865 să fie decretat episcop la Buzău. A păstorit aici pînă la moartea sa, întîmplată la 18 ianuarie 1873.

Episcopul Dionisie a fost în primul rînd un om de carte şi şcoală. În 1839-40, împreună cu alt profesor transilvănean, Gavriil Munteanu, a scos la Buzău primul ziar bisericesc de la noi, *Vestitorul bisericesc*. În 1850-53 a editat singur, la Bucureşti, ziarul *Eho eclesiastic*, care avea ca supliment *Biblioteca religios-morală*, în care tipărea felurite broşuri, mai ales cu caracter moralizator. A tipărit apoi numeroase manuale didactice, fie pentru învăţămîntul elementar, fie pentru cel teologic. Între acestea se numără: *Ermineutica, Geografia sfîntă, Principii de retorică*, apoi *Aritmetica, Abecedarul, Biblioteca tinerilor începători, Imnuri în proză* şi altele. La acestea se mai adaugă şi diferite traduceri din limba franceză, cărţi de rugăciuni, cărţi cu conţinut moralizator, cărţi de ritual, numărul lor ridicîndu-se la 46.

Episcopul Dionisie ne apare ca un om cu vederi largi, cu mult superioare faţă de ale contemporanilor săi, izbutind să se impună printre marii vlădici din trecutul nostru.

În Moldova, după alegerea lui Calinic Miclescu ca mitropolit primat, locul său a fost ocupat de *Iosif Naniescu* (1875—1902). Născut în 1818, a fost călugărit de episcopul Chesarie al Buzăului în 1835, apoi a urmat cursurile Seminarului din Buzău şi ale Colegiului naţional Sf. Sava din Bucureşti. A fost egumen la trei mănăstiri din Muntenia, apoi profesor de religie în Bucureşti şi episcop al Argeşului (1873-75). De numele său ca mitropolit al Moldovei se leagă terminarea ca-

(Continuare în pag. 4)

Semnele nepătimirii sau ale frumuseții sufletești

Cu toții știm, din dumnezeiasca Evanghelie, că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a zis către ascultătorii Săi: „Din prisosința inimii grăiește gura" și: „omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe cînd omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele" (Matei 12, 34—35). Al Lui este și cuvîntul: „După roadele lor îi veți cunoaște" (Matei 7, 16), ca și explicația că: „Orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu se poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune" (Matei 7, 17—18). E destul ca cineva să întrebe: „Au doară culeg oamenii struguri din scaieți ori smochine din ciulini?" (Matei 7, 16), ca să primească răspunsul că așa ceva e cu neputință. Astfel de cuvinte dumnezeiești, cuprinse în Sf. Evanghelie, ne învață că cele nearătate ale sufletului pot fi cunoscute din propriile lui odrăsliri.

Știind vrednicii de crezare Părinții noștri cei sfinți, că înaintea oricărei fapte rele și înainte de orice cuvînt pricinuitor de răutate este gîndul cel rău, au socotit și gîndurile ca niște roade ale sufletului credincios și învață că, pe cînd gîndurile cele rele sînt roade și arătări ale patimilor, gîndurile cele bune, gîndurile virtuoase sînt odrăsliri ale virtuților și semne ale nepătimirii. Ei și-au dat seama că gîndurile, cîte se ivesc în mintea noastră, sînt mai multe decît arătările lor înafară, prin fapte și cuvinte, și că o cercetare a gîndurilor, după felul lor, este mai grăitoare în ce privește starea noastră sufletească, decît cele ce vin la arătare.

Uneori gîndurile sînt pricinuite de lucrurile ce cad sub simțuri, alteori ele sînt stîrnite de cele ce le purtăm în minte, de pe urma celor ce le-am primit altădată prin simțuri. Și într-un caz și în altul, gîndurile sînt o mărturie despre starea noastră sufletească, despre așezarea sufletului care le odrăslește și le poartă.

Orice îndeletnicire și orice împrejurare este potrivită pentru a ne cunoaște așezarea sufletească, prin mijlocirea gîndurilor, dar cel mai mult putem să ne dăm seama de noi înșine, cînd luăm aminte la gîndurile noastre în fața lucrurilor și în vremea rugăciunii.

Cît privește rugăciunea, ea este înțeleasă de bărbații cei sfinți ai Bisericii noastre ca „oglinda sporirii duhovnicești, cunoașterea sporirii, descoperirea așezării sufletești". După gîndurile care ne vin în minte în vremea rugăciunii, cunoaștem starea noastră, bine știind că numai rugăciunea curată, adică rugăciunea de un singur gînd sau rugăciunea din care lipsesc gîndurile străine de Dumnezeu, este dovada stării de nepătimire". Aceasta o spune lămurit Sf. Maxim Mărturisitorul, în următoarele cuvinte: „Cînd ai ajuns ca niciodată în vremea rugăciunii să nu-ți mai tulbure mintea vreo idee din cele rele, să știi că nu te mai afli înafară de hotarele nepătimirii".

Potrivit cuvîntului Sf. Apostol Pavel, care zice că „toate sînt curate pentru cei curați" (Tit 1, 15), nu numai în vremea rugăciunii, ci în toată vremea, cel nepătimaș are gînduri curate, privește lucrurile curat, nu primește în mintea sa înțelesuri întinate, nu se învoiește cu niciuna din momelile spre răutate, se sfiește de orice gînd rău, căci, ascultînd de învățătura Mîntuitorului, el nu se mulțumește numai să curețe partea dinafară a paharului și a blidului, ci curăță mai întîi cele dinăuntru, ca și cele dinafară să fie curate (Matei 23, 25—26).

Nu numai în fața lucrurilor, ci și în fața gîndurilor despre lucruri, cei ce au ajuns la nepătimire au numai gînduri curate. O astfel de stare sufletească o avea acel vrednic de pomenire sfînt al Bisericii noastre, despre care ni se istorisește că plimbîndu-se într-o livadă plină cu flori, copleșit de frumusețea celor văzute și gîndindu-se la frumusețile cele mai presus de fire, zicea către făpturile cele minunate: „Nu strigați așa tare", căci i se părea că toate acelea pe care le vedea vesteau cu mare glas mărețiile lui Dumnezeu.

Cade-se a ști apoi că un vădit semn al nepătimirii celei începătoare este lipsa patimilor, vădită mai cu seamă în liniștea sufletească, în odihna pe care a făgăduit-o Domnul celor curați, în pacea pe care a dat-o celor străduitori pentru cele bune. Căci, după cum ne încredințează Sf. Marcu Ascetul, pacea adevărată a sufletului credincios izvorăște din nepătimire.

Un alt semn al nepătimirii este și prezența virtuților creștine în suflet. Virtuțile sînt fericitoare de suflet, căci împlinind voia lui Dumnezeu, îl aducem pe El în sufletul nostru, potrivit făgăduinței pe care a dat-o Domnul, cînd a zis: „Dacă mă iubește cineva, păzi-va cuvîntul meu și Tatăl meu îl va iubi pe el și vom veni la el și la el ne vom face locaș" (Ioan 14, 23). Așadar, „Domnul este ascuns în poruncile Sale" și se descoperă celor ce păzesc și împlinesc poruncile, pe măsura acestei împliniri, iar o dată cu aceasta dă și răsplătirea fericirii.

Să reținem deci că nepătimirea se vădește în gînduri curate, în atitudini corecte, în rugăciune curată, în lipsa patimilor, în prezența virtuților, într-o nouă înțelegere a lucrurilor, în cunoștința de Dumnezeu, în liniștea și pacea sufletească și în bucuria ce izvorăște din simțămîntul prezenței lui Dumnezeu în suflet. Nepătimirea, ca și toate odrăslirile ei, este o stare fericitoare pentru sufletul credincios care a ajuns la ea. Liniștea, pacea, bucuria și fericirea le poate avea omul abia atunci cînd va izgoni din suflet răutatea și va agonisi bunătatea, prin puterea bunului Dumnezeu, Cel în Treime închinat și lăudat.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Despre ierarhia bisericească

Învățătura Bisericii noastre despre preoție este că, după Sf. Scriptură, sînt două feluri de membri deosebiți unii de ceilalți: preoții și simpli credincioși.

Dacă citim cu toată luarea aminte cărțile Vechiului Testament vom vedea că la evrei preoția a fost instituită chiar de Dumnezeu. În cartea Leviticului ca și în cartea Numerilor și în alte cărți ale V. T. aflăm multe lucruri în legătură cu preoția legii vechi. Preoții legii vechi, după cum citim în cartea Leviticului, cap. 8, erau o preoție sfințită după rînduiala lui Dumnezeu. Aaron împreună cu fiii lui au fost spălați cu apă, iar Aaron îmbrăcat în veșminte speciale, la fel și fiii săi. Toți aceștia au fost apoi miruiți. Lor le-a spus Moise: „Șapte zile să nu vă depărtați de la ușa cortului adunării, pînă nu se vor împlini zilele sfințirii voastre, că sfințirea voastră trebuie să se săvîrșească în șapte zile. La ușa cortului adunării, veți ședea ziua și noaptea timp de șapte zile și veți fi de strajă la Domnul, ca să nu muriți, că așa mi s-a poruncit mie de la Domnul Dumnezeu" (Lev. 8, 33—35).

Nu ne oprim ca să arătăm acum cinstirea deosebită și slujbele, împreunate cu jertfele, pe care trebuia să le aducă preoții Vechiului Testament înaintea Domnului. Vom spune numai că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a săvîrșit opera de mîntuire a neamului omenesc prin aceleași forme vizibile pe care Sfinții Apostoli le-au văzut și le-au trăit și le-au primit ei înșiși spre a fi continuate de ei și de urmașii lor pînă la sfîrșitul veacurilor. Prin formele cultului creștin toate aceste acte și forme sînt continuate și reproduse într-un chip simbolic și prefigurativ, sînt săvîrșite de persoane anume rînduite pentru acest scop de către Mîntuitorul. Și e lucru de înțeles că nu poate fi decît așa. Dacă lucrarea de mîntuire a noastră n-a fost mărginită nici la timp nici la spațiu, pentru ca din roadele acestei lucrări să se poată împărtăși creștinii tuturor veacurilor, trebuie să ne convingem de adevărul că pentru continuarea acestei sfinte și dumnezeiești lucrări, Mîntuitorul a trebuit să aleagă o ceată de oameni, care să continue această lucrare. Acești oameni au fost Sfinții Apostoli și urmașii acestora: episcopii, preoții și diaconii. Toți aceștia au fost puși în slujba de a vesti cuvîntul Evangheliei, de a sluji Sfintele Taine care au fost rînduite de Mîntuitorul, împreună cu toate celelalte slujbe. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos n-a dat puterea de a săvîrși lucrările cele sfinte numai Sfinților Apostoli, ci prin aceștia și urmașilor acestora, episcopilor, preoților și diaconilor. Alegînd pe cei 12 Apostoli, Mîntuitorul i-a sfințit, i-a consacrat printr-o rugăciune sfîntă (Ioan cap. 14) și prin dăruirea Sf. Duh, cînd a zis: „Luați Duh Sfînt; Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține vor fi ținute" (Ioan 20, 22—23). Sfinții Apostoli, la rîndul lor, au transmis puterea aceasta și darul preoției prin punerea mîinilor și prin invocarea Sf. Duh episcopilor, preoților și diaconilor, care au fost și sînt oameni ca toți oamenii, dar rînduiți ca să împlinească și să săvîrșească o slujbă pe care nici îngerii din ceruri și nici puterile cerești nu au puterea să o poată împlini.

Persoanele rînduite pentru împlinirea diferitelor acte de cult se numesc clerici sau ierarhie. Ierarhia bisericească este formată din persoanele în ordine treptată care au conducerea Sfintei Biserici. Aceste persoane sînt — după cum am mai spus: episcopul, preotul și diaconul.

Cea mai înaltă treaptă a ierarhiei bisericești este episcopul, care este urmașul Apostolilor și are plinătatea puterii preoțești, pe care a primit-o de la Hristos printr-o ceremonie rînduită de El.

Sfîntul Apostol Pavel ne spune despre episcop: „Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele către Dumnezeu, ca să aducă jertfe pentru păcate" (Evr. 5, 1). Prin aceste cuvinte înțelegem că lucrarea arhiereului este deosebită de oricare lucrare din lumea aceasta. În ep. către Timotei, Sf. Pavel are aceste cuvinte: „Nu pune prea degrab mîinile peste nimeni..." (Tim. 5, 21), iar lui Tit îi zice: „Pentru care cuvînt, te îndemn să ții aprins harul lui Dumnezeu, cel ce este în tine, prin punerea mîinilor mele" (II Tim. 1, 6). Din aceste texte înțelegem că puterea arhierească se dădea printr-o ceremonie specială.

Cu privire la preoți citim iarăși în Sf. Scriptură că Pavel și Barnaba propovăduiesc în Iconiu, Listra și Derbe și „hirotonindu-le preoți în fiecare biserică, rugîndu-se cu postiri, i-au încredințat pe ei Domnului întru care crezuseră" (F. Ap. 14, 23). Tot Sf. Pavel îi dă lui Tit îndrumarea: „Pentru aceasta te-am lăsat pe tine în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc și să așezi preoți prin cetăți, precum ți-am rînduit" (Tit 1, 5).

Despre cei dintîi 7 diaconi citim în Sf. Scriptură că au fost hirotoniți printr-o slujbă specială, așa cum se hirotonesc și azi diaconii. Iată textul Sfintei Scripturi în legătură cu diaconii: „Și a plăcut cuvîntul înaintea întregii mulțimi, și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfînt, și pe Filip, și pe Prohor, și pe Nicanor, și pe Timon,și pe Parmena, și pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor, și rugîndu-se și-au pus mîinile peste ei" (F. Ap. 6, 5—6).

Despre episcop ca persoană ierarhică știm că el transmite puterea sfîntă pe care o are celorlalte grade prin hirotonie. Episcopul binecuvintează cu amîndouă mîinile după exemplul Mîntuitorului, despre care Sf. Luca ne spune: „Și i-au dus afară pînă spre Betania și, ridicîndu-și mîinile, i-a binecuvîntat" (Luca 24, 50). Numai episcopul are dreptul și puterea de a sfinți Mirul, biserica, antimisul. De asemenea, numai el are puterea de a hirotoni preoți, diaconi, iar mai mulți episcopi împreună pot hirotoni pe un alt episcop.

Preoții sînt aleși și sfințiți de către episcopi și sînt ajutătorii acestuia, lucrînd din încredințarea acestuia și cu binecuvîntarea lui. Preoții săvîrșesc Sf. Taine afară de hirotonie, dezleagă și iartă în numele Mîntuitorului păcatele în Taina Spovedaniei. Încă de la început preoții au activat în numele episcopului și sub supravegherea lui. Cu timpul s-au stabilit în localitățile în care slujeau și au primit numele de paroh, iar comunitatea credincioșilor numele de parohie.

Diaconii au fost aleși ca să se ocupe cu actele caritative față de credincioși (mesele pentru săraci, îngrijirea orfanilor etc.), fiindcă Apostolii erau ocupați cu vestirea cuvîntului. Azi diaconul slujește la Sf. Liturghie și la alte slujbe împreună cu episcopul sau cu preotul.

Aceștia sînt slujitorii cultului în Biserica Ortodoxă. Ei sînt chivernisitorii tainelor dumnezeiești, învață pe credincioși și împlinesc toate actele cultice; sînt în același timp și păzitorii rînduielilor și slujbelor, singurii care le pot împlini. Cinstind preoția creștină, pe episcop, pe preot și pe diacon, ne împlinim una din datoriile noastre de buni creștini ortodocși.

Al. Moisiu

Gheorghe Marin: Labirintul minciunilor

„Labirintul minciunilor", carte apărută în 1970, continuă volumul „Minciuna la copil", apărut în anul 1969. Fără să părăsească pe copil, autorul extinde cercetările și observațiile sale asupra întregii familii și a societății în care se va forma și va activa în viitor. Minciuna se exprimă sub atîtea forme, în atîtea împrejurări și locuri, încît oricăruia dintre noi, urmărind-o atent, i s-ar părea că ne găsim într-un labirint al minciunilor.

Volumul „Labirintul minciunilor" este împărțit în 25 de capitole cu titluri ingenioase și sugestive ca: „De ce mințim?"; „Dacă minciuna ar fi o glumă"; „Mitomania — dereglare psihică sau lipsă de respect?"; „Doriți să fiți mințiți?"; „Un rău necesar"; „Putem deveni mai sinceri"; „Oglinda în care ne privim" etc.

În fiecare capitol, exemple culese din viața de toate zilele și răspunsuri la întrebările unui chestionar trimis în diferite colțuri ale țării, oamenilor de toate vîrstele și ocupațiile, documentează părerile și ilustrează ideile.

Foarte interesante sînt răspunsurile la unele întrebări ale chestionarului. Reproducem cîteva: La întrebarea: „*Ce părere aveți despre minciună*" se răspunde: „Minciuna este un act de lașitate față de oamenii din jur ... este faptul cel mai urît din lume, de aceea trebuie s-o evităm totdeauna"; „Minciuna este un lucru foarte urît chiar atunci cînd este necesară pentru a salva unele situații. Mint mai ales oamenii leneși și răi"; „Minciuna este începutul hoției"; „Minciuna este arma celor slabi, care nu-și găsesc altă ieșire din încurcătură decît prin minciună" (p. 68—70, 104).

Părerile despre minciună se extind asupra mincinosului: „Mincinoșii sînt elemente fără curajul răspunderii, nepregătiți pentru acțiunile lor"; „Mincinosul este un om rău crescut, necivilizat, leneș, nepoliticos"; „Mincinoșii sînt oameni lipsiți de corectitudine, care nu merită respectul lumii, sînt oameni de rea credință, care nu se țin de cuvînt, falși"; „Cel care minte are tupeu și lipsă de respect față de cei din jur și chiar față de el. Cred că cel care are acest defect mai are și altele la fel de urîte" (p. 103—104).

La întrebarea: „*Doriți să fiți mințiți?*" toate răspunsurile sînt negative. Nimeni nu vrea să fie mințit, toți înfierează minciuna și au părere proastă despre mincinoși. Cu toate acestea nu este om care să nu fi mințit într-un fel sau altul, într-un grad mai mic sau mai mare, căci minciuna are gradațiile ei, scara ei, cauza și scopurile ei. De aici problema scuzabilității măcar a unor minciuni de circumstanță, a minciunilor convenționale, care scapă pe cel ce recurge la ele de unele încurcături, neajunsuri și chiar suferințe. Elevul care refuză să primească pe un coleg, cînd vine să-i facă o vizită, spunîndu-i că părinții au musafiri, pentru ca să nu fie stingherit în pregătirea lecțiilor; prietena care este întrebată de o mamă să-și dea părerea asupra frumuseții fetiței ei; medicul care spune bolnavului că în curînd se va face sănătos și îi prescrie medicamente, deși știe că boala lui e incurabilă; toți aceștia mint, dar fără a aduce prin minciuna lor vreun prejudiciu. Din această cauză, ei nu se pot numi mincinoși în sensul rău al cuvîntului.

Ultimele trei capitole ale lucrării sînt dedicate antipodului minciunii: sincerității, adevărului. Sinceritatea, cuvînt care la originea lui latină — sinceritas — însemnă curăție, curăție a cugetului este virtutea nedezmințită a fragedei copilării și trebuie să fie a omului de toate vîrstele, cu unele excepții. În capitolul „*Oglinda în care ne privim*" ni se arată succint aceste excepții. „Sinceritatea este o nobilă trăsătură de caracter. Dar nimeni nu ne va putea pretinde ca în numele sincerității să spunem oricui și în orice împrejurare tot ce gîndim, ceea ce știm în legătură cu anumite fenomene sau stări. Nu se pune problema sincerității cînd un ostaș sau funcționar se află într-o misiune secretă. Secretul politic, secretul de stat, secretul militar trebuie păstrat cu sfințenie, uneori chiar cu riscul vieții, pentru că de un astfel de secret depinde o victorie, depind oameni, depinde soarta colectivului care ți l-a încredințat. Păstrarea secretelor militare, economice, politice, pe care le deținem în virtutea funcției, a activității pe care o depunem este o datorie patriotică. Nu destăinuim în numele sincerității taina încredințată de un prieten etc. Sinceritatea este sau trebuie să fie totdeauna condiționată de raporturi de reciprocitate".

„*Labirintul minciunilor*", absorbînd unele teme ale *buneicuviințe*, este de un real folos pentru educația morală în familie, în societate etc. Stilul viu, exemplele bine alese îmbinate cu părerile multor români și străini îi dau o înfățișare științifică, îi măresc valoarea, făcînd-o utilă și plăcută oricărui cititor.

Dr. *Gh. Paschia*

Din activitatea unor harnice mîini în

ARTA ȚESĂTURILOR

Una din cele mai bogate și mai pline de înțelesuri ramuri ale artei noastre populare *este arta țesăturilor.*

Cu toate că arta țesăturilor, ca și întreaga artă populară românească, are un stil unitar, totuși – fără a părăsi formele de bază — din fiecare localitate, sau cîteodată, din fiecare mînă, apar forme diferite de creație, atît în modele cît și culoare, cum sînt, de pildă, desagii sau traistele țărănești, care reprezintă o adevărată carte de identitate, după care poți cunoaște obîrșia, de la sat la sat, a celor ce le poartă.

Ne vom opri puțin asupra țesăturilor din Fofeldea, jud. Sibiu, unde în această privință, ca și în alte sate de altfel, un bogat mănunchi de țesătoare desfășoară o activitate cît se poate de lăudabilă și demnă de urmat.

Ca stil de bază, aceste țesături s-ar plasa ca o îmbinare a celor din zonele etnografice ale Făgărașului și Țării Oltului; cu modele geometrice așezate în alesături pe pînză albă de bumbac, sau cu urzeală de bumbac și bătează de cînepă sau in, în țesătură năvădită sau simplă, predominînd culorile de roșu „para focului", verde și negru, care încadrează și mărginește alternanțele dintre ele, cu mici și gingașe detalii de galben, mov, albastru, portocaliu, bordo și vernil, toate cu multă măiestrie folosite.

Toate aceste combinații ale artei țesătoarelor din Fofeldea, ca de altfel a țăranului român în general, sînt o oglindă a sufletului lor și, în același timp, o spovedanie și o comunicare a unui concept de viață. Privind chindeele din jurul icoanelor, culmile de pe grinzi, fețele de mese, căpătîiele pernelor din patul așternut cu țoale colorate în dungi din casele lor, întîmpinat fiind înăuntru lor de mireasma sfioasă a busuiocului de la grindă, ne pătrundem mai mult de frumusețea sufletească a acestor creatoare de artă populară. De pe fondul alb al pînzelor, motivele florale geometrice, foarte dese, așezate cu bun gust, într-o simetrie perfectă, alese cu migală și răbdare, oferă privitorului, pe lîngă efectul decorativ încîntător, o imagine tainică a hărniciei, a rînduielii sufletești, a simțului armoniei și al omeniei autoarelor lor.

Uimitoare este creația naturală a sufletului țărancelor noastre pentru întrebuințarea judicioasă a culorilor amintite mai sus, după legea complimentării lor, culori care se cer firesc una pe alta și pe care artiștii plastici le caută după o pregătire științifică, combinîndu-le pe așa-zisa „Steaua lui David", pornind de la culorile de bază: *roșu, galben și albastru,* culori care ne amintesc în același timp de talentul prin excelență artistic al poporului român.

Grăitoare pentru talentul celor a căror hărnicie și pricepere o semnalăm aici, este și orînduirea cu cu frumos gust a culorilor de contrast, culori „*calde*" și „*reci*", așezate cu măiestrită alternanță, cumpănindu-se una pe alta, realizînd tonul bunului simț. Linia culorilor de contrast, înșirate pe pînzele albe, este parcă linia ondulată a sufletului poporului român, plămădit în învolburările alternative de bucurie și durere, de pace și restriște, de bine și de greu. Toată această rînduială de culori, în care, în cadrul contrastului, rezultă o armonie calmă, caldă, ne amintește de povața străbună: „*Trăiește necazul fără disperare și bucuria fără zburdare stricăcioasă*". Dar cîte alte tainice emoții nu ne învăluiesc sufletul în interiorul unei

(Continuare în pag. 4)

S-a stins moș Toader?

Într-un număr din anul trecut al unui mare ziar central din țara noastră era înseilată o scurtă însemnare, intitulată: „Omenie". În această însemnare, se reproduceau cîteva fragmente din scrisoarea unui doctor bucureștean, din care am reținut următorul pasaj: „Vreau să vorbesc despre bucuria de a fi întîlnit în drumurile mele prin țară, oameni buni, aleși, care poartă cu ei lumina curată a Binelui. Au chip minunat acești oameni, iluminat de strălucirea și frumusețea dinăuntru a sufletului lor".

O asemenea „bucurie" am avut desigur mulți dintre noi, căci multora ne-a fost dat să întîlnim, în drumețiile făcute mai cu răgaz pe plaiurile întinse ale țării, astfel de „chipuri minunate" de oameni, în fața cărora ne venea parcă să înclinăm nu numai capul, ci chiar și genunchiul. Între ei aș cuteza să-l aduc înainte și pe moș Toader, pe moș Toader Mohor, căci parcă așa îl chema.

L-am cunoscut cu ani în urmă, într-o zi frumoasă de vară, pe locurile unde vîrful Lăcăuț și vîrful Goru, din Munții Vrancei, își dau mîna, pe locurile unde Bîsca Mică se află la obîrșia ei, încît toamna păstrăvul poate fi văzut numai pe jumătate în apă.

Era paznic la un parchet de brădet proaspăt tăiat. De loc era din Păpăuți, nu departe de orașul Covasna. În această parohie moș Toader a fost mulți ani epitrop și, după cum am aflat mai tîrziu, a condus cu multă cinste treburile economice ale bisericii, lipsită ani de-a rîndul de preot.

Era acum în vîrstă, peste 70 de ani, mintea însă, inima, întreaga-i făptură îi era limpede, curată, senină ca albastrul cerului pe care îl aveam deasupra. Privindu-l, aveam conștiința că am în față unul din multele chipuri necunoscute ale obștei celei mari a poporului nostru, pe care furtunile de tot felul ale trecutului nu le-au îndoit cîtuși de puțin, dimpotrivă, în sufletul lor au adunat, au acumulat, ca albina în faguri, multă minte, tot ce se putea culege bun din viață, toate aceste chipuri luminoase devenind adevărate izvoare nesecate de înțelepciune.

Astfel de oameni avea desigur în vedere autorul din vechime, cînd scria: „Stai în tovărășia celor bătrîni și lipește-te de cel înțelept. Dacă vezi un om cu multă pricepere, cercetează-l dis-de-dimineață, așa încît piciorul tău să roadă pragurile ușilor lui" (Înțelepciunea lui Iisus Sirah).

Din această înțelepciune, din viața lui, din pățaniile, din greutățile prin care a trecut mi-a povestit moș Toader în ziua aceea pe care am petrecut-o împreună.

A fost băiat sărac, a slugărit apoi ani mulți prin Bărăgan, carte a învățat puțină, deși era însetat de ea ca cerbul după izvoare, și-a crescut cum a putut, „în cinste și frică de Dumnezeu", cum spunea el, cele 7 odrasle pe care le-a avut, dînd pe fiecare la locul său.

— De ce nu stai pe la ei? l-am întrebat.

— Nu vreau să fiu povară la nici unul — mi-a răspuns moș Toader. Cît pot, vreau să-mi agonisesc singur pîinea.

Dar cîte întîmplări nu mi-a povestit, trăgînd de la fiecare poveștele cuvenite, cîte probleme nu-l frămîntau, de la istorie pînă la astronomie, cîte balade nu știa, legate de acele locuri care au izvodit Miorița, căci Mănăstirea Soveja, unde a fost prinsă de Alecu Russo din gura unui cioban, era doar la o șchioapă. Parcă-l aud și acum spunînd pe o melodie cîntată mai mult cu inima decît cu graiul: „Cînd era frunza ca leu / Eu urcam la Penteleu / Cînd era frunza ca banu / Coboram pe Balabanu".

Mi-au venit în acele momente în minte îndreptățitele cuvinte ale unui scriitor englez (Th. Hardy), care spune că „un țăran cu un suflet simțitor trăiește o viață mai complexă, mai plină și mai dramatică decît un rege cu pielea groasă".

Am trecut nu de mult prin acele părți de țară și am aflat că moș Toader a murit: „S-a stins moș Toader" — mi-a spus cineva.

— S-a stins moș Toader? Nu — am răspuns eu — nu, moș Toader nu s-a stins. S-a stins doar trupul lui încărcat de ani, pe care cu toții trebuie să-l redăm pămîntului din care a fost luat. Duhul lui însă nu s-a stins. El trăiește în primul rînd în sînurile pline de neapusă lumină ale Părintelui ceresc, unde, desigur, își va fi dobîndit un loc potrivit strădalnicei sale vieți.

Dar el trăiește în același timp și în inimile noastre, ale celor ce l-am cunoscut; trăiește în făptura mea și în a tuturor celor ce s-au împărtășit din făclia omeniei sale. Iar omenia nu se stinge, ea nu moare niciodată. Diacon *Gh. Papuc*

SFÎNTA EUGENIA

Biserica noastră cinsteşte în 24 decembrie, în ajunul Crăciunului, pe Sf. Eugenia, a cărei viaţă, închinată în întregime Domnului, e una din cele mai interesante.

Pe vremea împăratului Comod, trăia la Roma un om bogat, cu numele Filip. Lui i s-a încredinţat dregătoria înaltă de cîrmuitor al ţării Egiptului. Pentru a-şi împlini slujba, el şi-a luat soţia şi cei 3 copii pe care-i avea şi a plecat în Alexandria. Deşi păgîn, Filip era un om bun cu supuşii, iar faţă de creştini era îngăduitor. El avea poruncă ca pe creştini să nu-i lase să locuiască în oraş, ceea ce şi făcu. În schimb îi lăsa să locuiască nesupăraţi în afară de zidurile cetăţii. Copiilor săi a căutat să le dea cea mai aleasă creştere şi învăţătură ce se putea da în vremea aceea. Fiica sa, Eugenia, s-a dovedit însă cea mai rîvnitoare în dobîndirea cunoştinţelor. Ea citea tot ceea ce îi cădea în mînă. Într-o zi ea citi epistolele Apostolului Pavel, care o cuceriră în aşa măsură încît începu să se intereseze cu toată pasiunea de învăţătura creştină şi se decise să se boteze. Ea află în doctrina creştină răspuns la toate întrebările pe care vîrsta şi sufletul ei i le punea, şi pe care în zadar le-a aşteptat la retorii şi filozofii vremii. Neîndrăznind să-i spună tatălui său despre noua credinţă pe care ea a îmbrăţişat-o, s-a dus la o mănăstire din apropiere şi fu botezată în taină. Mai tîrziu trecînd într-o Duminică cînd creştinii se adunau şi se rugau, pe lîngă o biserică şi auzind frumoasele cîntări care răsunau pînă departe, a fost cu totul cucerită, mai ales cînd a deslusit cuvintele ce se cîntau: „În ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor, aşa te doreşte sufletul meu pe tine, Dumnezeule. Însetat-a sufletul meu de Dumnezeul cel viu“ (Ps. 41, 1—2).

Atunci s-a hotărît definitiv să urmeze în mod integral pe Mîntuitorul. Şi cum nu află nici o mănăstire de maici, ea se îmbrăcă în haine bărbăteşti şi se înfăţişă la o mănăstire de monahi, unde după multă stăruinţă a fost primită sub numele de Eugeniu. Ea a făcut faţă în mod strălucit la toate întrebările ce i s-au pus, ca şi la „ispitirile“ la care a fost supusă. Nimeni nu bănuia că sub straiele monahale, se află o fecioară. În scurtă vreme ea spori atît de mult în fapte bune şi în cunoaşterea Sf. Scripturi, încît a ajuns să fie cinstită şi iubită de întreaga obşte. Aceasta s-a văzut cînd a murit vechiul stareţ. Atunci obştea a ales pe „monahul Eugen“ cu mare însufleţire stareţ. În noua slujbă, Eugenia s-a încărcat cu multe vrednicii, îndeosebi în tămăduirea celor bolnavi, în ajutorarea celor lipsiţi şi în răspîndirea credinţei creştine. Vaza ei a crescut nu numai în ochii celor 70 de monahi, ci faima ei s-a dus departe în lume.

Ani mulţi au trecut, durerea părinţilor, ca şi a fraţilor ei după pierderea ei, a început să se stingă. Dar nu s-au stins meşteşugurile celui rău, care se ştie că nu încetează să ducă în ispită tocmai sufletele cele mai rîvnitoare. Între vizitatorii mănăstiriii unde era stareţ „Eugeniu“, s-a aflat într-o zi şi o femeie bogată din Alexandria, care s-a aprins de dragoste pătimaşă faţă de stareţul Eugeniu, şi l-a îndemnat la păcat. Acesta însă a mustrat-o cu vorbe părinteşti şi a oprit-o să mai intre în mănăstire. Se repetă istoria lui Iosif cu soţia lui Putifar (vezi Facere 39). Femeia vicleană se duce într-o casă particulară face pe bolnava şi trimite după stareţ ca să vină s-o cerceteze. Acesta se duce şi cum intră în cameră îşi dă seama că i s-a întins o capcană. În adevăr femeia rea văzînd că stareţul nu se înduplecă la păcat, ca să se răzbune, începe să ţipe şi să ceară ajutor că ea e victima... S-a adunat multă lume ca în astfel de împrejurări şi cu astfel de martori a încercat să compromită pe stareţ şi mănăstirea, plîngîndu-se direct la guvernator... În faţa guvernatorului care nu era altul decît Filip, tatăl Eugeniei, au apărut pentru cercetări: reclamanta cu martorii, întreaga obşte de călugări în frunte cu stareţul lor. Situaţia era din cele mai grele pentru Eugenia, căci oricît de nevinovată se simţea, totuşi nu voia să vadă monahii că ea e femeie. Pe de altă parte îi era cu neputinţă să nu dea pe faţă învinuirea nedreaptă şi mincinoasă a reclamantei. De aceea atunci cînd acuzele se îngrămădiră prea mult, Eugenia îşi desvălui capul şi strigă: „Sînt nevinovat!“ Îndată Filip îşi recunoscu pe propria sa fiică şi opri pe loc tot procesul. A trimis pe călugări la mănăstire, spunîndu-le că s-a încredinţat că n-au făcut nici un rău, iar pe vicleana femeie a pedepsit-o cum trebuia. Însă mare a fost bucuria în casa guvernatorului că şi-a regăsit pe frumoasa şi inteligenta lor fiică. Au plîns de bucurie tatăl, mama şi fraţii. În urma acestei întîmplări, întreaga familie trecu la legea creştină. Filip părăsi dregătoria pe care o avea şi începu să împartă la săraci din averea mare pe care o avea.

Noul dregător însă se dovedi un om rău, căci puse la cale uciderea lui Filip. Restul familiei, în frunte cu Eugenia, a plecat la Roma. Aici neobosita Eugenia nu a încetat să vestească pe Hristos şi să cîştige alte suflete pentru El.

Pe vremea împăratului Galeriu, Eugenia s-a învrednicit să primească şi cununa muceniciei prin tăierea capului.

Din viaţa acestei Sfinte ne dăm seama „că prin multe suferinţe ni se cade nouă să intrăm întru împărăţia lui Dumnezeu“ (F. Ap. 14, 22). Sfînta Eugenia s-a împodobit în viaţă cu trei crini în numele Sf. Treimi: al fecioriei, al vestiri lui Hristos şi a muceniciei. Cu ale ei sfinte rugăciuni, să sporim şi noi în cele bune.

Prot. *A. Radu*

Rugăciune a soţilor

Pentru ca iubirea noastră să-nflorească
Albă, cum e crinul bunelor vestiri,
Pentru ca mlădiţa dragostei să crească,
Plină de mirezme, dulce de rodiri;
Pentru ca din neaua grea de peste iarnă
Rod de viaţă caldă iarăşi să legăm,
Pentru ca lumină peste noi să cearnă,
— Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-şi verse binecuvîntarea,
Ca un zvon de vînturi line, peste noi,
Pentru ca în suflet să-I simţim chemarea,
Cînd plecăm genunchii, seara, amîndoi;
Pentru ca iubirea Lui să ne-mpreune,
Cînd, cuprinşi de patimi, numele-I strigăm,
Pentru ca-n vecia Lui să ne cunune,
— Domnului să ne rugăm.

Pentru ca belşugul ţarinilor grele
Să ne facă traiul rodnic, nu umil,
Pentru ca răsfrîngeri din surîs de stele,
Să clipească-n lacrimi ochii de copil,
Pentru ca sudoarea să ne miruiască
Şi-n lumina morţii viaţa s-o cercăm,
Pentru ca din muncă pacea să rodească,
— Domnului să ne rugăm.

Pentru ca-n mulţimea îndurării Sale
Însuşi să-şi pogoare pasul către noi,
Pentru ca să-i ducem sufletul în cale,
Cu miros de smirnă şi cu ramuri moi;
Pentru ca-n lumina alb-a dimineţii,
Spre lucrarea noastră să ne aplecăm
Şi-ntr-un pas să trecem pe calea vieţii,
— Domnului să ne rugăm.

Z. Laţcu

Arta ţesăturilor

(Urmare din pag. 3)

astfel de case ţărăneşti, care prin valorile ei artistice, ne oferă privelişte a unei adevărate arhitecturi a spiritului poporului nostru.

A fost neliniştitor faptul, că ţărancele din Fofeldea, atinse puţin de gustul trecător şi înşelător al modei, renunţaseră pentru un timp la aceste valori. Dar în urma unei activităţi de îndrumare artistică locală, cît şi prin mijlocirea filmelor documentare, a programelor televizate etc., avem acum bucuria să constatăm că, de cîţiva ani, a reînviat arta ţesăturilor şi chiar mai mult, pe firul genului localnic moştenit din străbuni, dezvoltă noi şi bogate forme de creaţie autohtonă, împodobind şi adaptîndu-le pereţilor caselor trainic zidite după posibilităţile actuale.

Roadele acestei hărnicii se văd nu numai în casele lor ci şi în biserica din Fofeldea, precum şi în alte biserici, unde unele din aceste ţesături se armonizează cît se poate de plăcut cu chipurile Sfinţilor ale căror icoane ele străjuiesc.

Am crezut potrivit să încrestăm aceste fapte pentru a constitui nu numai un modest omagiu adus harnicelor braţe care le creează, ci şi un îndemn pentru noi toţi de a preţui după cuviinţă arta noastră populară şi a contribui prin tot ce ne stă în putinţă la continua ei înflorire.

Pr. *I. Fulea*

Biserica din România...

(Urmare din pag. 1)

tedralei mitropolitane din Iaşi, în 1887, care fusese începută de Veniamin Costachi în 1833. A zidit în Iaşi o nouă clădire pentru Seminarul de la Socola, mutîndu-l aici. Sub îndrumarea sa, a apărut la Iaşi *Revista Teologică*, între anii 1883-87. A fost un ierarh cu multă dragoste de păstoriţii săi, făcînd fapte de milostenie şi ajutînd diferiţi tineri teologi la studii.

La Roman, cel mai de seamă ierarh din toată istoria de 500 de ani a acestei Eparhii a fost episcopul *Melchisedec Ştefănescu* (1879-1892). S-a născut la 15 februarie 1823 în satul Gîrcina (jud. Neamţ), în familie de preot, primind din botez numele de Mihail. A învăţat carte în satul natal, apoi în Piatra-Neamţ şi la Seminarul de la Socola. Călugărit sub numele de Melchisedec, în 1848 a fost trimis la studii la Academia duhovnicească din Kiev, care i-a conferit titlul de magistru în teologie. Reîntors în ţară, în 1851, a fost profesor la Seminarul de la Socola, iar în 1856 a fost numit rector al Seminarului din Huşi. Ca profesor a scris mai multe manuale didactice pentru seminariile teologice: *Liturgica* (1853), *Tipicul* (1854), *Dogmatica* (1855), *Introducere în ştiinţele teologice* (1856), *Introducerea în Vechiul şi Noul Testament, 2 volume* (1860) *şi Pastorala* (1862). În această calitate l-au prins evenimentele din anii Unirii Principatelor. Ales deputat al preoţilor din Huşi în Divanul Ad-Hoc, şi-a spus aici cuvîntul cu tărie, cerînd unirea Principatelor. Apreciat de Alexandru Ioan Cuza, a fost numit ministru al Cultelor în 1860 în guvernul lui Mihail Kogălniceanu. După cîteva zile însă, a fost silit să demisioneze din pricina opoziţiei pe care i-au făcut-o reprezentanţii boierimii şi ai clerului înalt care nu puteau îngădui ca un simplu arhimandrit să facă parte din guvernul ţării. În anul 1861 şi-a încheiat activitatea didactică, fiind numit locţiitor de episcop la Huşi, deşi era numai arhimandrit. A fost hirotonit arhiereu în 1862. În 1864 a fost numit locţiitor de episcop la nou-înfiinţata Episcopie a Dunării de Jos, fiind numit episcop eparhiot la 11 mai 1865. El a sprijinit cu căldură toate reformele lui Cuza. În 1868 a fost trimis într-o misiune diplomatică în Petersburg, la ţarul Alexandru II. În 1875 Sf. Sinod l-a trimis într-o nouă misiune peste hotare şi anume la conferinţa vechilor catolici întrunită la Bonn.

La 22 februarie 1879 a fost ales episcop al Romanului, unde a păstorit pînă la moartea sa.

Episcopul Melchisedec a fost unul din cei mai de seamă cărturari ai secolului trecut, scriind îndeosebi studii de istorie. Pentru meritele sale cărturăreşti fosta Academie Română l-a ales membru activ al ei. În această calitate a prezentat în şedinţele înaltului for de cultură numeroase comunicări ştiinţifice.

Ca episcop, s-a dovedit şi un bun organizator precum şi bun păstor de suflete. La Roman a ridicat case noi în incinta Episcopiei, precum şi o frumoasă clopotniţă la intrare. O grijă deosebită a arătat preoţimii cît şi credincioşilor. Prin legăturile pe care le avea, a determinat pe mulţi credincioşi cu stare să ridice biserici în diferite sate sau să ajute sub alte forme Biserica. Averea sa a lăsat-o în grija unei epitropii, căreia îi dădea felurite îndrumări asupra modului de administrare. Din venitele ei urma să se trimită cîte un student la Academia teologică din Kiev. Cerea apoi să înfiinţeze în Roman o şcoală de cîntări bisericeşti. La aceasta din urmă prevedea să se primească numai copii orfani şi săraci, care să aibă întreţinere gratuită. Bogata sa bibliotecă, precum şi o colecţie numismatică, le lăsă Academiei Române. Deci, şi prin testamentul său şi-a arătat marea sa dragoste pentru Biserică şi dorinţa de propăşire a poporului.

Episcopul Melchisedec ne apare deci ca un ierarh cu o vastă cultură, cu o viaţă sufletească aleasă, cu vederi largi şi progresiste, lucru pentru care a fost apreciat în chip deosebit de Alexandru Ioan Cuza şi sfetnicul său Mihail Kogălniceanu. Prin lucrările sale ştiinţifice, prin realizările sale gospodăreşti de la Roman, memoria sa va rămîne mereu vie în amintirea generaţiilor următoare.

La Huşi, amintim în această perioadă pe episcopul *Silvestru Bălănescu* (1886—1902), absolvent al Academiei teologice din Kiev, fost profesor la Seminarul şi Facultatea de Teologie din Bucureşti, traducător al cîtorva lucrări teologice de valoare din ruseşte.

Aşadar, şi în această perioadă Biserica noastră a avut cîţiva cîrmuitori vrednici, care au continuat tradiţia marilor lor înaintaşi, de a-şi pune toate puterile în slujba Bisericii şi a credincioşilor ei.

Mircea Păcurariu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 120 Sibiu, 1 martie 1972 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

26. Podoaba bisericii

Biserica este „Casa Tatălui". Iar în casa Tatălui sînt toţi „casnicii" Lui. Însă casnici ai Domnului sînt întîi sf. îngeri şi Sfinţii, adică acei creştini care au împlinit voia Lui cea sfîntă şi se găsesc acum întru mărirea cerească. Toţi aceştia sînt de faţă în chip nevăzut la Sfînta Liturghie şi la alte slujbe, în jurul lui Iisus Hristos, Domnul şi Mîntuitorul nostru (dar şi noi credincioşii sîntem „casnicii lui Dumnezeu"). Cum Iisus Hristos a luat chip de om, îngerii s-au arătat în diferite chipuri, iar Sfinţii sînt cunoscuţi după înfăţişarea şi viaţa lor, Biserica încă de la început a hotărît că e bine ca Iisus Hristos şi cetele îngerilor şi ale Sfinţilor, ca şi întîmplările din Vechiul şi Noul Testament să fie prezentate în icoane, în picturi pe pereţii bisericilor. Astfel prin cele văzute ne înălţăm la cele nevăzute, prin icoana lui Hristos ne înălţăm la El şi prin icoanele îngerilor şi ale Sfinţilor ne înălţăm la ei, intrăm în legătură sufletească cu ei, cei ce sînt cu noi în chip nevăzut.

Pictarea bisericilor are însă şi un alt rost. Nu numai că intrînd în biserică ne simţim de la început împreună cu Dumnezeu şi cu Sfinţii, ci totodată învăţăm şi cunoaştem din pictură (din icoane) cele întîmplate în Vechiul şi Noul Testament şi multe din viaţa Bisericii lui Hristos, din viaţa Sfinţilor.

De aceea cînd intrăm într-o biserică pictată, împodobită cu icoane, cu adevărat „în cer a sta ni se pare", pentru că sîntem cu Iisus Hristos şi cu Sfinţii Lui şi ne simţim şi noi împreună casnici ai lui Dumnezeu (Efes. 2, 19). De altfel pictura bisericească nu scoate în lumină trupul Sfinţilor (care e învesmîntat de sus pînă jos), ci faţa lor, pe care se răsfrînge lumina lui Hristos (dragostea, bunătatea etc.) — şi mai ales privirea din care se revarsă puterea spirituală, puterea sufletului, plin de duhul lui Hristos. Căci Duhul Domnului a lucrat în timpul vieţii lor şi lucrează şi acum prin ei. Sf. Grigorie de Nissa scrie că credinciosul care intră într-o biserică pictată „e numaidecît atras de frumuseţea celor văzute". Sf. Nil îndeamnă pe credincioşi ca „prin privirea icoanelor să-şi aducă aminte de vieţile celor care au slujit pe Dumnezeu şi să se îndemne la imitarea faptelor lor celor bune".

De aceea Biserica a aşezat rînduieli după care să se picteze sfintele icoane atît în ce priveşte înfăţişarea Mîntuitorului şi a Sfinţilor cît şi în ce priveşte aşezarea lor în biserică. Pictura trebuie să fie ortodoxă, după îndrumările Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. Ea trebuie făcută numai de pictori bisericeşti autorizaţi.

În linii generale în pridvorul (din faţă) se pictează judecata din urmă (raiul şi iadul).

În tinda (închisă) se face început istoriei mîntuirii. Aici sînt pictaţi: „Cel vechi de zile" Dumnezeu-Tatăl, „Făcătorul cerului şi al pămîntului"; Adam şi Eva în Eden (Paradis), căderea lor (cu vestirea unui Mîntuitor). În pronaos avem toată istoria Vechiului Testament (Noe; Avram, — cu cei trei îngeri de la stejarul din Mamvre, preînchipuire a Sf. Treimi; — Melchisedec, preînchipuire a arhiereului Hristos; Isaac; Iacob; Moisi; Isus al lui Navi; Ilie; Elisei; proorocii mari, proorocii mici etc.), Cum tot Vechiul Testament e îndrumător spre Iisus — în centru pe boltă este Emanuil („Dumnezeu cu noi", adică Mesia Hristos) şi Fecioara-Maică (după proorocia de la Isaia 7, 14).

În naos sînt pictate viaţa Sf. Ioan Botezătorul, a Maicii Domnului, a Mîntuitorului (de la naştere pînă la înălţarea la cer), pildele Mîntuitorului şi Sfinţii mari ai Bisericii Ortodoxe, Sfinţii români. În centru (pe cupolă, dacă este) deasupra tuturor stă Iisus Hristos-Pantocrator, cu Sf. Evanghelie în mîna stîngă, cu dreapta binecuvîntînd. În cercul din jur sînt cele nouă cete îngereşti (Liturghia îngerească). În colţurile de jos ale cupolei sînt cei patru evanghelişti (Matei, Marcu, Luca şi Ioan).

La iconostas, pe uşile împărăteşti se pictează Bunavestire. În dreapta uşilor e Iisus Hristos — prooroc şi învăţător, în stînga Maica Domnului cu Pruncul Iisus. Pe cele două uşi diaconeşti sînt sau arhanghelii Mihail şi Gavriil sau doi diaconi. După aceea la dreapta e icoana hramului bisericii, la stînga Sf. Ioan Botezătorul (sau alt sfînt). În rîndul I de deasupra se pictează cele 12 praznice mari, avînd la mijloc Cina cea de Taină. În rîndul II sînt Sf. Apostoli cu Mîntuitorul ca păstor şi arhiereu în centru, iar în rîndul III sînt Sf. Proroci, la mijloc fiind Maica Domnului cu pruncul Iisus. Deasupra iconostasului e icoana Răstignirii, cu Maica Domnului şi Sf. Ioan Evanghelistul.

În altar, unde se jertfeşte Iisus Hristos la fiecare Sf. Liturghie, se pictează sus Maica Domnului cu pruncul Iisus, apoi Împărtăşirea Sf. Apostoli de către Mîntuitorul; după aceea jertfele din V. Testament, ce prevestesc jertfa lui Hristos (Abel, Isaac, Melchisedec), şi frîngerea pîinii la Emaus; Sfinţii Părinţi Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur, Grigorie Dialogul, ale căror Sf. Liturghii se slujesc în biserică — şi alţii Sf. Părinţi (Atanasie, Ciril al Alexandriei, Spiridon, Nicolae).

Pentru a se cunoaşte cînd s-a zidit şi s-a pictat biserica, la intrare se pune Pisania, iar în pronaos se pictează chipul ierarhului. În unele biserici mai mari se pun şi cele şapte sinoade ecumenice, prin care Biserica a stabilit adevărata credinţă, temeinicită pe Iisus Hristos, şi canoanele de organizare şi disciplină bisericească.

Am amintit pe scurt cîteva din picturile ce împodobesc biserica. O astfel de biserică ne face cu adevărat să ne simţim împreună cu Dumnezeu şi cu Sfinţii. Dacă însă icoanele (pictura) sînt podoaba bisericii, ele sînt numai chipul frumuseţii celei veşnice, care frumuseţe e frumuseţea negrăită a lui Dumnezeu ce se răsfrînge în frumuseţea Sfinţilor şi în frumuseţea sufletească a tuturor credincioşilor, care vieţuiesc în dragoste de Hristos şi Biserica Sa. Numai dacă în podoaba cea din afară a bisericii ni se transmite podoaba (frumuseţea) cea dumnezeiască şi podoaba sufletelor Sfinţilor şi dacă ne străduim ca şi în noi să sălăşluiască Hristos, vom fi cu adevărat casnicii lui Dumnezeu în Casa lui cea Sfîntă.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

ÎN CASA LUI DUMNEZEU

Între îndemnurile pe care le-a dat Sf. Ap. Pavel ucenicului său Timotei întîlnim şi pe acela cum să se poarte în casa lui Dumnezeu. „Dacă voi zăbovi, îţi scriu acestea să ştii cum trebuie să petreci în casa lui Dumnezeu, care este Biserica lui Dumnezeu celui viu, stîlp şi temelie a adevărului" (I Timotei 3, 15). Într-adevăr, pentru orice creştin este de mare trebuinţă să ştie cum să se poarte în biserică, cum să ia parte la dumnezeieştile slujbe pentru ca să-i fie de folos duhovnicesc.

E bine să ştim că noi creştinii mergem la biserică nu numai să ascultăm slujba religioasă, sau cîntările frumoase ale corului, acolo unde este, ci mergem să ne împărtăşim de lucrarea tainică a mîntuirii noastre, care se săvîrşeşte prin jertfa nesîngeroasă a Fiului lui Dumnezeu; mergem să dăruim Domnului, împreună cu darurile de jertfă, inimile şi viaţa noastră ca să ni le sfinţească.

Datori sîntem să participăm la Sf. Liturghie cu evlavie, cu luare aminte, cu pace adîncă duhovnicească şi cu toată fiinţa noastră îndreptată spre Dumnezeu, în tot timpul săvîrşirii ei.

Intrînd în biserică să socotim că am intrat înăuntrul cerului, aşa precum spune Psalmistul: „În biserică stînd în cer ni se pare a sta". Aici este de faţă Dumnezeu-Tatăl, Fiul este Cel ce se jertfeşte şi Duhul Sfînt este cel ce sfinţeşte darurile şi inimile noastre. Maica Domnului, îngerii şi Sfinţii împreună cu noi se roagă şi aduc laudă lui Dumnezeu.

De aceea intrînd în biserică, zicem: „Intra-voi în casa Ta, închina-mă-voi în biserica Ta, întru frica Ta" (Ps. 57) şi iarăşi: „Doamne buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta", apoi rostim în taină rugăciunile dimineţii, ne închinăm în faţa iconostasului şi ascultăm rugăciunile şi vedem lucrarea ce se săvîrşeşte în dumnezeiasca slujbă.

În una din rugăciunile tainice ale Liturghiei se spune: „Să tacă tot trupul omenesc şi să stea cu frică şi cutremur şi nimenea pămîntesc întru sine să nu cugete. Că Împăratul Împăraţilor şi Domnul Domnilor vine să se junghie şi să se dea întru mîncare credincioşilor" (Heruvicul din Sîmbăta Mare).

Însăşi Sf. Liturghie ne îndeamnă să ne rugăm „cu pace", „să avem sus inimile", adică îndreptate la Dumnezeu, şi să lepădăm de la noi „toată grija cea lumească".

Dar, mai ales se cuvine să participăm la Sf. Liturghie cu trei simţăminte, ca cu o adevărată „haină de nuntă" spre a fi vrednici de sfînta jertfă care se aduce spre mîntuirea noastră. Acestea sînt cuprinse în înseşi cuvintele de chemare la Sf. Împărtăşanie. „Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi".

Aşadar, aceste trei sînt hainele de nuntă ale creştinului în biserică. Cînd zicem „cu frică de Dumnezeu" e vorba aici de fiorul adînc, de emoţia cutremurătoare care cuprinde sufletul nostru în faţa unor asemenea lucrări, de respectul adînc şi recunoscător al sufletului înaintea lui Dumnezeu, de simţăminte de adîncă mulţumire pentru darurile minunate şi binefăcătoare pe care ni le dă Mîntuitorul prin jertfa Sa de taină.

Dar, alături de această stare şi emoţie cutremurătoare pe care o simte sufletul în decursul Liturghiei, odrăsleşte al doilea simţămînt puternic care ne apropie de Dumnezeu: credinţa. Mărturisirea credinţei şi unirea tuturor prin credinţă este una din înălţimile duhovniceşti pe care le ajunge sufletul nostru în Sf. Liturghie şi de aici pentru toată viaţa.

Dar haina cea mai aleasă a inimii creştine în vremea Sfintei Liturghii este dragostea de Dumnezeu. Această slujbă nu este altceva decît semnul nesfîrşitei şi permanentei iubiri a lui Dumnezeu faţă de om, de aceea răspunsul cel mai deplin din partea noastră îl dă tot iubirea: „Iubite-voi, Doamne, vîrtutea mea, Domnul este întărirea şi scăparea mea".

Apoi, nu trebuie să uităm că participarea la sfintele slujbe trebuie să fie însoţită de smerenie.

(Continuare în pag. 2)

Mitropolitul Tit Simedrea (1886—1971)

În ziua de 9 decembrie 1971, s-a stins din viaţă în locuinţa sa din Mănăstirea Cernica de lîngă Bucureşti, unde, pentru liniştea cea atît de prielnică studiului, se retrăsese de cîţiva ani, mitropolitul pensionar *Tit Simedrea*, unul din ierarhii de seamă ai Bisericii Ortodoxe Române.

Născut la 4 septembrie 1886 în satul Naipu din fostul judeţ Vlaşca, defunctul vlădică a studiat teologia la Bucureşti, Montpellier şi Paris şi a fost mai întîi preot de sat şi apoi în Bucureşti. Rămas văduv, s-a călugărit în Mănăstirea Cernica şi după aceea a fost director al Cancelariei Sfîntului Sinod, vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor cu titlul de Tîrgovişteanu, episcop şi apoi înălţat la scaunul de mitropolit.

Înzestrat cu îndîrjită voinţă şi cu o covîrşitoare putere de muncă, mitropolitul Tit Simedrea, cu trudă neîntreruptă şi-a agonisit o aleasă şi bogată cultură, istorico-bisericească, mai ales. Azi, pe bună dreptate, de către mulţi se recunoaşte că el, prin excelenţă, a fost un ierarh cărturar, ce, în mod deosebit, s-a văzut atras spre lămurirea a multe fapte din trecutul nostru istoric, bisericesc şi cultural.

Simţindu-i o astfel de înclinare, prof. N. Iorga, la 16 octombrie 1935, scria în ziarul său că el, vicarul mitropolitan de atunci, era „cel mai străbătut de cultură dintre arhiereii" români din acel timp şi tot el, marele savant, cu ani mai înainte găzduise în paginile ziarului său însufleţite rînduri ieşite din pana acestui viitor vlădică.

În anii dintre cele două războaie mondiale, scrisul mitropolitului Tit Simedrea, constînd din interesante studii, cercetări istorico-bisericeşti, recenzii şi note bibliografice, se întîlneşte şi în revistele: „Biserica Ortodoxă Română", „Amvonul", „Apostolul", „Cuvînt bun", Glasul monahilor" ş. a.

Cu vremea, vlădica Tit a prelucrat şi parte din materialul adunat şi a dat la iveală o seamă de lucrări, articole şi studii, dintre care la loc de cinste stau mai ales: *Patriarhia Românească* (Bucureşti 1925), *Tetraevanghelul vistiernicului Mateiaş, manuscript din anul 1535* (Bucureşti 1934) şi *Viaţa şi traiul Sfîntului Nifon, Patriarhul Constantinopolului* (Bucureşti 1937).

După trecerea la pensie, el nu şi-a întrerupt activitatea de cercetare în ogorul vechii noastre culturi, ci, prin temeinice studii, a adîncit unele aspecte ale acesteia. De astă dată, revistele: „Biserica Ortodoxă Română", „Studii Teologice", „Mitropolia Olteniei", „Glasul Bisericii" şi Românoslavica" au publicat parte din rezultatele acestor migăloase osteneli. Acum cărturarul ierarh şi-a îndreptat mai cu seamă atenţia spre deslușirea începuturilor monahismului în Biserica noastră şi spre viaţa din mănăstirile noastre, a închinat valoroase şi mult apreciate studii imnografului Filotei monahul din timpul lui Mircea cel Bătrîn, tiparniţelor bucureştene din prima parte a secolului al XVIII-lea şi mai ales introducerii tiparului în ţările române. Ieromonahul Macarie, primul tipograf de pe pămîntul românesc, l-a preocupt într-un mod cu totul aparte. Îl socoteşte deosebit de muntenegreanul cu acelaşi nume, şi tot din acelaşi timp, şi înclină că creadă că este român de neam.

Slujba înmormîntării sale s-a săvîrşit sîmbătă, 11 decembrie 1971, în biserica Sf. Gheorghe din Mănăstirea Cernica de un sobor alcătuit din mulţi monahi, preoţi din Bucureşti şi şase ierarhi în frunte cu Înalt Prea Sfinţitul Firmilian, mitropolitul Olteniei. De asemenea, a fost de faţă şi Înalt Prea Sfinţitul Justin, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Rămăşiţele pămînteşti au fost înhumate în cimitirul mănăstirii, alături de ale altor ierarhi ai Bisericii noastre, care şi ei, tot aici, îşi dorm somnul de veci.

Preotul *Nic. Şerbănescu*

INFORMAŢII

✦ Cu prilejul împlinirii vîrstei de 85 de ani de către cunoscutul istoric pr. Ştefan Meteş, profesor universitar, autorul unor deosebit de valoroase lucrări de interes bisericesc şi patriotic, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a trimis P. C. Sale o telegramă de felicitare, din care încrestăm următoarele: „La împlinirea frumoasei vîrste de 85 ani şi de Anul nou, Vă rog să primiţi din partea mea, a clerului şi credincioşilor Mitropoliei Ardealului şi a Institutului Teologic, mărturia dragostei şi preţuirii deosebite pentru tot ceea ce aţi făcut pentru Biserica şi Patria noastră, pentru veghea de zi şi de noapte peste documentele veacurilor ca să arătaţi drepturile şi vrednicia poporului român, pentru exemplul unei vieţi morale superioare în familie, în activitatea patriotică, în relaţiile sociale, în promovarea adevărului, dreptăţii, dragostei între oameni şi popoare".

Cu acelaşi prilej, P. C. pr. prof. Ştefan Meteş a fost distins de către Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România cu ordinul „Meritul ştiinţific" cl. I, festivitatea înmînării acestui ordin avînd loc în 24 ianuarie 1972 la sediul Consiliului Popular Judeţean Cluj. În după masa aceleiaşi zile, în sala de conferinţe a Arhivelor Statului din Cluj a fost organizată o sesiune de comunicări ştiinţifice, închinată istoricului Ştefan Meteş.

✦ Luni, 24 ianuarie 1972, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o festivitate consacrată aniversării Unirii Principatelor Române, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. consilieri de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori de la Institutul Teologic, salariaţi, studenţi teologi.

În legătură cu această sărbătorire, P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu a ţinut o conferinţă care — prin bogăţia şi varietatea sa de idei şi informaţii, cît şi printr-o rostire adecvată, avîntată — a fost urmărită cu deosebit interes.

Tot cu cu acest prilej, corul studenţilor teologi a executat un program de cîntece dedicate Unirii.

Insemnări privitoare la prima şcoală românească

După cum se ştie, în preajma ctitoriei voievodale, biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului, se află clădirea primei şcoli româneşti de pe întreg cuprinsul ţării, ridicată de obştea românilor din Scheii Braşovului, pentru nevoile ei spirituale şi materiale.

La început, şcoala a fost adăpostită într-o clădire de lemn, apoi în anul 1597 Popa Mihai, vestitul cărturar şi colaborator al diaconului Coresi, cu sprijinul material al lui Aron Vodă, domnul Moldovei, a înlocuit vechiul locaş cu o nouă clădire din zid, compusă din trei camere, cărora în anul 1761 li s-a adăugat un etaj, dîndu-se astfel întregului edificiu aspectul pe care îl are şi astăzi.

Deşi şcoala românească din Scheii-Braşovului este menţionată documentar pentru întîia dată în anul 1495, ea fiinţa încă de mai multă vreme, deoarece documentele amintesc în anul 1484 ca dascăl pe Radu, iar între anii 1484—1492, tot ca dascăl, pe grămăticul Gheorghe.

În anul 1509 se vorbeşte de doi „grămătici", care, după cum afirmă istoricul N. Sulică, aveau dubla atribuţie de „dascăli ai şcolii şi de cîntăreţi ai bisericii". De obicei, dascălii şcolii deveneau ulterior preoţi ai bisericii Sf. Nicolae.

În anul 1530 este menţionat ca dascăl, Stoican, deosebit de apreciat pentru serviciile pe care le-a adus oraşului Braşov şi Ţării Bîrsei, ca translator şi corespondent pentru limba slavonă şi română.

Seria marilor dascăli continuă în secolul al XVI-lea cu Dobre (1554), iar după acesta cu celebrul dascăl Oprea, care în epilogul Octoihului românesc, transcris de el în anul 1570, ne-a lăsat preţioase informaţii privind modul de organizare al şcolii de pe lîngă biserica Sf. Nicolae.

Diaconul Oprea, care în vremea sa a fost şi directorul şcolii, precizează că aceasta funcţiona cu două clase sau cursuri şi anume: a) un curs inferior, numit *„şcoală românească"*, unde se învăţa scrisul, cititul şi socotelile în limba română şi b) un curs superior, numit *„şcoală de dăscălie"*, destinat celor care se pregăteau pentru cariera de dascăli şi clerici, în care, pe lîngă limba română, se învăţa şi limba latină şi slavonă.

Din această primă şcoală românească de pe lîngă biserica Sf. Nicolae din Scheii-Braşovului, în secolele XVII şi XVIII au ieşit oameni de seamă ca: Teodor Corbea, logofăt, ajuns mai tîrziu cancelor al ţarului Rusiei, Petru cel Mare, şi fratele său Ceauşu David, vestit diplomat al lui Constantin Brîncoveanu.

În secolul al XVIII-lea întîlnim ca dascăli cîteva figuri proeminente ca: Petcu Şoanul, organizatorul unei tipografii proprii, în care a tipărit primele calendare-almanahuri (1731—1739); Radu Tempea II, vestitul cronicar care ne-a lăsat celebra sa lucrare privind istoria ctitoriei voievodale, biserica Sf. Nicolae din Scheii-Braşovului, operă deosebit de preţioasă pentru istoria Braşovului şi a legăturilor sale cu Ţara Românească şi Moldova; Dimitrie Eustatievici Braşoveanu, autorul primei gramatici în limba română (1757) şi alţii.

Pînă la anul 1781 şcoala a fost condusă efectiv de „Reprezentaţia" bisericii Sf. Nicolae, din care făceau parte şi laici, iar după această dată, instituindu-se un director al şcolilor naţionale ortodoxe din Transilvania, supravegherea şcolii din Schei a trecut în competenţa acestuia.

La începutul secolului al XIX-lea, în anul 1804, prin stăruinţa braşoveanului Radu Tempea V, directorul şcolilor naţionale ortodoxe din Transilvania, şcoala braşoveană a fost reorganizată, avînd trei dascăli.

În anul 1826, localul şcolii devenind neîncăpător, vechea şcoală românească din Braşov şi-a continuat activitatea într-o nouă clădire mai încăpătoare, din apropiere, cunoscută sub denumirea „Casa Ciurculeţ". Vechiul edificiu al şcolii a servit însă şi pe mai departe scopurilor şcolare şi îndeosebi pregătirii corurilor, unde, între anii 1828—1829, îl întîlnim pe Anton Pann, iar între anii 1881—1883 pe Ciprian Porumbescu, celebrul compozitor şi autor al primei operete româneşti („Crai Nou").

Astăzi, în această clădire este adăpostit un muzeu, care, precum se ştie, prin bogatele, rarele şi variatele sale exponate, se bucură de bune aprecieri şi atrage, an de an, o mulţime de turişti din ţară şi din străinătate.

În această privinţă sînt cît se poate de grăitoare cuvintele Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, care, cercetînd, cu ani în urmă, oraşul Braşov, a vizitat şi Muzeul de pe lîngă biserica Sf. Nicolae din Scheii-Braşovului, scriind pe prima filă a „Cărţii de Aur", a acestui muzeu:

„— Vizitînd lăcaşul celor mai vechi tipărituri în limba română şi al primei şcoli româneşti, ne exprimăm admiraţia şi recunoştinţa faţă de cărturarii şi dascălii braşoveni, care au pus la temeliile culturii noastre naţionale flacăra unei simţiri pline de patriotism, dorinţa lor de a vedea poporul în libertate şi lumină". Pr. *Zenovie Moşoiu*

În Casa lui Dumnezeu

(Urmare din pag. 1)

Ea se arată în timpul slujbei prin plecarea capului înaintea Domnului şi prin îngenuncherea în anumite momente mai însemnate în decursul Liturghiei. Acestea sînt semnele văzute ale încredinţării noastre purtării de grijă a lui Dumnezeu şi a apropierii de El.

Cu plecarea capului şi îngenunchere întîmpinăm pe Domnul cînd se iese cu Sf. Evanghelie, la citirea Sf. Evanghelii şi la ieşirea cu Sf. Daruri.

Cu smerenie şi îngenunchere adîncă au stat bunii creştini totdeauna în momentul cel mai însemnat al Sf. Liturghii, în timpul prefacerii Sf. Daruri în Trupul şi Sîngele Domnului, cînd se cîntă: „Pe tine te lăudăm, pe Tine bine te cuvîntăm. Ţie îţi mulţumim Doamne, şi ne rugăm Ţie, Dumnezeul nostru".

De vreme ce Sf. Liturghie este slujba împăcării noastre cu Dumnezeu, cuvine-se să fim şi noi cu inima slobodă de orice ură şi vrăjmăşie faţă de semenii noştri. „De vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău înaintea altarului şi du-te de te împacă cu fratele tău şi apoi venind, adu darul tău" (Matei 5, 23—24). Lasă apoi toată „grija cea lumească", toată „ploaia gîndurilor pătimaşe", „rîurile" patimilor care duc la peire, toate „vînturile" şi „furtunile" ce ne-ar bîntui şi tot gîndul cel viclean.

Celui ce ţi-a greşit iartă-i, ca să te învrednicească de iertarea Domnului. Milostiveşte-te spre cel sărac ca să te faci vrednic de milostivirea cea nemăsurată a lui Dumnezeu. Fii luminat la suflet şi la trup, ca să te lumineze şi mai mult Hristos. De ai căzut în păcate cere de la Domnul „lacrimi de pocăinţă" şi, ca oarecînd vameşul, rosteşte: „Iisuse Hristoase milostiv fii mie, păcătosul" (Sf. Efrem Sirul).

Astfel, îmbrăcîndu-ne cu „haina de nuntă" să ne apropiem de „cămara cea prea împodobită" a darurilor lui Dumnezeu şi să zicem: „Şi ne fă pe noi, Doamne, vrednici de primirea Unuia născut Fiului Tău şi Dumnezeul nostru, că iată preacuratul lui Trup şi de viaţă făcătorul Sînge, întru acest ceas se pun înaintea noastră, înconjurat nevăzut de mulţimea oştilor îngereşti. Dăruieşte-ne ca împărtăşirea cu ele să ne fie fără osîndă, pentru ca printr-însele luminîndu-ne ochiul gîndului nostru, fii ai luminii să ne facem". *Părintele Vasile*

Importante realizări obținute de țara noastră în 1971

La începutul lunii februarie a. c. a fost publicat „Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în anul 1971". Importantele realizări obținute în țara noastră, în anul care s-a scurs, oglindesc faptul că industria, ca principală ramură a economiei naționale, a înregistrat un spor, la producția globală, de 11,5% față de anul 1970.

Semnificativ este faptul că producția industrială a anului 1971 este de 1,6 ori mai mare decît producția industrială a primului plan cincinal (1951—1955).

Prin ritmul diferit în care a crescut producția industrială pe județe, se oglindește grija pe care o acordă statul nostru dezvoltării armonioase a tuturor regiunilor țării. Un procent mai mare de dezvoltare s-a observat în județele: Mehedinți (33,9%), Olt (27,4%) și altele.

Agricultura a continuat și ea în anul 1971 procesul de dezvoltare și modernizare prin dotarea acesteia cu un însemnat număr de mașini agricole de un nivel tehnic superior, prin irigații, desecări și diguri, construcții de sere legumicole moderne, prin îmbunătățirea formelor de retribuire a muncii etc.

La sfîrșitul anului 1971, agricultura dispunea de 113,5 mii tractoare și 47,3 mii combine pentru seceriș etc. Așa se face că în anul 1971, producția globală agricolă a ajuns cu 18,2% mai mare decît cea obținută în 1970 și cu 14,1% mai mare decît media anilor 1966—1970.

Volumul investițiilor, executate în 1971 din fondurile centralizate ale statului, a însemnat 75,8 miliarde lei. Realizările investițiilor au fost mai mari cu 10,8% în 1971 față de anul 1970, fiind date în exploatare aproape 400 capacități principale de producție industrială sau agrozootehnică.

Dezvoltarea susținută a industriei și agriculturii a creat condiții pentru participarea mai intensă a României socialiste la circuitul economic internațional. În anul 1971, volumul total al comerțului exterior a fost cu 8,6% mai mare decît în 1970, Țara noastră a participat în anul 1971 la 174 manifestări economice internaționale: tîrguri, expoziții etc.

Turismul internațional s-a intensificat în așa fel încît țara noastră a fost vizitată de 2,7 milioane turiști străini; cu aproape 20% mai mult decît în anul 1970.

Dezvoltarea economiei naționale a asigurat un nivel de trai mai ridicat pentru întreaga populație a țării. Numărul salariaților a crescut cu 250 mii față de anul precedent; veniturile bănești ale populației au fost cu 8,6% mai mari decît în anul 1970; s-au majorat pensiile țăranilor cooperatori, volumul pensiilor plătite acestora fiind de 2 ori mai mare față de 1970; s-a acordat asistență medicală, spitalizare și medicamente în mod gratuit tuturor membrilor cooperativelor agricole și s-au mărit alocațiile de stat pentru copii.

În anul 1971 s-au cheltuit din bugetul de stat pentru învățămînt, cultură, sănătate, asigurări și alte acțiuni social-culturale, 36,5 miliarde lei, cu 7,3% mai mult decît în 1970.

Condițiile de locuit s-au îmbunătățit prin construirea și darea în folosința populației a unui număr de 152 mii locuințe, 57 de mii prin sprijinul acordat de stat. S-au electrificat 500 de sate, proporția electrificării acestora ajungînd la 85% din numărul total pe țară.

Toate succesele înregistrate în anul 1971 în toate ramurile mari ale economiei naționale au izvorît din entuziasmul muncii creatoare a întregului popor, angajat cu întreaga sa energie și capacitate în dezvoltarea multilaterală a României socialiste.

Aceste realizări ale primului an al actualului cincinal, prezentate pe scurt în rîndurile de mai sus, constituie piedestalul unor noi izbînzi în viitor, care vor înălța Patria noastră pe noi trepte de înflorire, însemnînd totodată un nivel de trai din ce în ce mai ridicat pentru întregul nostru popor.

T.

ÎNTRAJUTORARE

Într-ajutorarea sau sprijinul reciproc este o faptă profund umană și frumusețea ei este deosebită, la orice nivel s-ar realiza. Știm cu toții ce satisfacții înălțătoare trăim cînd, în cele bune, frații se ajută întreolaltă, cînd rudele se ajută reciproc, cînd locuitorii aceleiași localități se sprijină unii pe alții, cînd cetățenii aceleiași țări sînt solidari întreolaltă și, cu atît mai mult, cînd diverse popoare se ajută la vreme de nevoie. La astfel de simțăminte am fost părtași de pildă cu prilejul calamităților naturale din vara anului 1970.

În privința întrajutorării, noi, cei ce urmăm Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ne amintim și de activitatea Sf. Apostol Pavel, care, între altele, era mijlocitorul unor însemnate ajutoare ale comunităților bisericești grecești și macedonene către credincioșii din Palestina, care treceau prin lipsuri din pricina unei secete cumplite. Cu astfel de prilejuri scria Sf. Apostol Pavel fiilor săi duhovnicești, îndemnîndu-i la întrajutorare „ca să fie potriveală" (II Cor. 8, 13), adică „celui cu mult" să nu-i prisosească, iar „celui cu puțin" să nu-i lipsească (II Cor. 8, 15). Într-o astfel de situație, marele Apostol a scris și minunatele cuvinte: „Fiecare să dea precum s-a hotărît întru inima sa, nu cu părere de rău sau de silă, căci pe dătătorul de bună voie îl iubește Dumnezeu" (II Cor. 9, 7).

Pentru astfel de motive, cît și ca cetățeni ai Patriei noastre socialiste, „Apelul Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, către toți cetățenii țării", privitor la crearea Fondului de solidaritate internațională, a avut un ecou cu totul pozitiv în inimile fiilor Bisericii Ortodoxe Române, Ierarhi, preoți și credincioși.

Pe drept cuvînt se spune în acest „Apel", că constituirea Fondului de solidaritate internațională „corespunde întru totul sentimentelor de solidaritate internaționalistă ale poporului român și constituie o nouă expresie a poziției sale militante în sprijinul popoarelor angajate în lupta pentru emanciparea națională și socială, împotriva politicii imperialiste de dominație și agresiune, pentru eliberare și independență națională, pentru pace, democrație și progres, pentru dreptul lor imprescriptibil de a-și hotărî în mod liber destinele, de a se afirma suveran pe arena internațională, corespunzător voinței și aspirațiilor lor legitime".

Modurile de îmbogățire a acestui Fond, care are contul special 45, sînt multiple, în acest sens pct. 7 din Apel fiind intitulat: *„Donații din partea cultelor"*.

Răspunzînd Apelului menționat, ca și în celelalte Eparhii ale Bisericii Ortodoxe Române, în Arhiepiscopia Sibiului s-au inițiat o seamă de acțiuni pentru popularizarea lui.

Astfel, în 25 ianuarie 1972 în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o întrunire, prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, cu participarea salariaților de la Centrul arhiepiscopesc și Institutul Teologic Universitar-Sibiu, precum și a studenților teologi.

În cuvîntul de deschidere, Înalt Prea Sfinția Sa a arătat între altele că adevăratul ucenic al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos se cunoaște după fapte, nu după cuvinte. Fapta, acțiunea este aceea care ne vorbește despre simțămîntul de frățietate, de solidaritate față de toți oamenii, fără deosebire. De aceea, împletind patriotismul nostru cu dragostea evanghelică față de aproapele, sîntem chemați să fim alături de toți fiii Patriei noastre, sprijinind prin darul nostru benevol popoarele care, fără voia lor, sînt în situații mai grele.

În continuare, P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu a susținut un documentat referat, în care a reliefat o seamă de temeiuri din Sf. Scriptură și Sf. Părinți, precum și de ordin cetățenesc, patriotic, care ne dau imbold în a răspunde cu toată căldura „Apelului Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste".

C. diacon cons. Gh. Papuc a dat apoi citire „Apelului" în cauză, după care P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. prof. C. Sîrbu, C. diacon C. Voicu și dl student teolog N. Beleanu au luat cuvîntul, venind cu angajamente concrete în privința sumelor care se vor vărsa în contul special 45, ca de pildă: 10% din fondul de premii al angajaților de la Centrul arhiepiscopesc și Institutul Teologic, cumpărarea de timbre etc.

Semnată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, s-a trimis o telegramă D-lui profesor Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor, în care, între altele, se spune: „Salariații Centrului arhiepiscopesc și ai Institutului Teologic Universitar-Sibiu, întruniți sub președinția Noastră în ședință de prezentare a Apelului pentru Fondul de solidaritate internațională, am primit cu entuziasm chemarea adresată către toți cetățenii țării și ne-am angajat să contribuim prin toate mijloacele în mod permanent la acțiunea tuturor fiilor Patriei noastre scumpe, în vederea sprijinirii luptei popoarelor împotriva asupririi imperialiste, pentru libertate, pace și progres social".

Aceeași caldă primire a avut Apelul pentru Fondul de solidaritate internațională și în consfătuirile care au avut loc în primele zile ale lunii februarie 1972 la toate oficiile protopopești din cuprinsul Arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Sibiu.

De asemenea, în Duminicile din 13 și 20 februarie 1972, Cucernicii preoți din Arhiepiscopie au vorbit credincioșilor despre întrajutorarea care trebuie să existe între oameni și popoare, actualizînd această temă prin îndemnuri ca fiecare la locul său de muncă să facă donații benevole pentru Fondul de solidaritate internațională.

Constituirea Fondului de solidaritate internațională reprezintă, așadar, o acțiune cu adevărat umanitară, semn al bunelor simțăminte care animă poporul român, în frunte cu Conducătorii săi, acțiune în care fiii Bisericii Ortodoxe Române pășesc cu toată credința lor și dragostea lor de țară.

R.

Informații

✦ După cum se știe, Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, sărbătoriți de Biserica Ortodoxă în 30 ianuarie, sînt de mai mult timp considerați patronii școlilor noastre de învățămînt teologic. Din acest motiv, în această zi au fost organizate serbări închinate evenimentului menționat, atît la cele două Institute Teologice de grad Universitar: București și Sibiu, cît și la cele șase școli de cîntăreți bisericești și seminarii teologice din Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române.

Așa de pildă, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, după Sf. Liturghie din Catedrala mitropolitană, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, profesorii Institutului, studenți teologi, credincioși, în Aula Institutului a avut loc un program festiv, compus din conferința: „Despre învățătura Sfinților Trei Ierarhi", susținută de P. C. prof. I. Zăgrean, compoziții religioase ca: Troiță de arhierei, de P. Gherman, Troparul Sf. Trei Ierarhi, de Gh. Șoima, și lecturi din operele Sf. Trei Ierarhi.

Au participat, între alți oaspeți, prof. Dr. Iosef Nemeczek, rectorul Institutului Teologic Universitar romano-catolic din Alba-Iulia, conferențiar Dr. Hermann Pitters, reprezentant al Institutului Teologic Universitar Protestant Unic, Secția luterană din Sibiu.

La Seminarul Teologic din Cluj, după Sfînta Liturghie arhierească din Catedrala episcopală, săvîrșită de P. S. Episcop-vicar Visarion, ca delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a urmat programul propriu-zis în sala festivă a școlii, cu care prilej P. C. prof. S. Felecan a rostit conferința: „Despre scrierile Sf. Trei Iararhi: Vasile, Grigorie și Ioan". Sub conducerea P. C. director al Seminarului, prof. I. Brie, corul elevilor seminariști a executat o seamă de compoziții bisericești și au avut loc citiri din scrierile Sf. Trei Ierarhi.

Au fost de față, între alții, reprezentanții Institutului Teologic Universitar Protestant Unic — Secția reformată din Cluj: profesor Dr. Kovács Ludovic, profesor Dr. Gereb Paul și profesor Dr. Lengyel Lorant.

La Seminarul Teologic special de la Curtea de Argeș, unde se formează candidați la preoție pentru unele parohii din Mitropolia Ardealului și Banatului, după Sf. Liturghie arhierească săvîrșită de P. S. Episcop Teofil al Clujului, delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, în prezența unor numeroși oaspeți, a urmat programul festiv, cu care prilej P. C. prof. ierom. V. Micle a susținut conferința: „Aspecte moral-sociale oglindite în predicile Sfinților Trei Ierarhi". Cu multă măiestrie elevii seminarului au interpretat o seamă de piese corale, recitări, lecturi din scrierile Sf. Trei Ierarhi etc. Atît la slujba din ajun, cît și la această festivitate, cuvînt de învățătură și îndemn a rostit P. S. Episcop Teofil al Clujului.

„Visarion Roman - pedagog social"

La sfîrşitul anului 1971, Editura didactică şi pedagogică a scos, de sub teascurile Întreprinderii poligrafice sibiene, o nouă şi folositoare carte. Ea poartă titlul: *„Visarion Roman — pedagog social"* şi este străduinţa autorilor *Ioan N. Ciolan şi Victor V. Grecu.* Putem spune că lucrarea este un studiu complet asupra vieţii şi activităţii proeminentului pedagog, om politic şi economist în Transilvania de la mijlocul veacului trecut.

Visarion Roman s-a născut la 5 iulie anul 1833 în satul Dârlos de pe Tîrnave — acolo unde a văzut lumina zilei şi cărturarul Ilarie Chendi — din familia modestă a dascălului Andrei Roman, care abia îşi ducea existenţa între strana bisericii şi odăiţa de şcoală, unde învăţa copiii satului să scrie şi să citească... După ce a urmat cursul primar la Mediaş, gimnaziul la Dumbrăveni şi Sibiu, terminîndu-le cu calificativul „foarte bine", în anul şcolar 1852-53 s-a înscris la Institutul pedagogic şi teologic din Sibiu pe care l-a absolvit în vara anului 1854 cu calificativul „întîia eminenţă", situaţie care i-a adus numirea ca profesor suplinitor de pedagogie la acest institut, pentru un an, cînd de fapt şi-a început şi activitatea publicistică la „Telegraful Român" (1854-57). Între numeroasele articole publicate în „Telegraful Român" este de reţinut: „O provocare prietenească către toţi învăţătorii şcoalelor noastre populare" în care le dă îndrumări folositoare de a se întruni în conferinţe cu caracter profesional. Apoi a întocmit un valoros curs metodic de pedagogie, intitulat „Metodul", iar după un an a trecut dascăl la Şcoala principală din Răşinari.

Dar dragostea lui neţărmurită pentru răspîndirea culturii a fost oglindită în revista „Amicul şcoalei" şi „Progresul" pe care le-a redactat personal împreună cu calendarul-almanah „Amicul poporului". A militat pentru înfiinţarea la Răşinari a unei „Societăţi de păstrare şi împrumut" (1867) şi apoi la Sibiu a Institutului de credit şi economii „Albina". Nu trebuie uitat că Visarion Roman a participat activ la lucrările pregătitoare pentru înfiinţarea Astrei.

Pe plan politic, a organizat împreună cu vajnicul luptător Ilie Măcelaru şi cu alţi fruntaşi, la Miercurea Sibiului, în ziua de 7 martie 1869, prima conferinţă naţională împotriva dualismului austro-ungar asupritor, propunînd sabotarea prin „pasivitate" a alegerilor de deputaţi pentru dieta din Pesta.

Cu doi ani înainte de a muri, a înfiinţat la Sibiu prima şcoală românească de fete, la inaugurarea edificiului căreia n-a mai apucat să participe, deoarece la 11 mai 1885 a încetat din viaţă.

Întreaga presă românească a vremii a încrestat cu aprecieri elogioase moartea neaşteptată a acestui distins fruntaş al românilor din Transilvania.

Autorii volumului subliniază că Visarion Roman „s-a născut sărac, a trăit sărac şi a murit sărac", la vîrsta de numai 52 ani, cînd mai putea munci încă pentru binele şi progresul obştei româneşti din Transilvania.

N. D. Găvozdea

Moş Ion Roată

La 20 februarie 1972, s-au împlinit 90 de ani de la moartea ţăranului Ion Roată din ţinutul Putna-Vrancea, rămas cunoscut în istorie cu adausul de „Moş" Ion Roată. Este ţăranul moldovean, care, ca deputat pontaş în Adunarea ad-hoc a Moldovei, s-a dovedit un luminat luptător pentru unirea ţărilor române.

Moş Ion Roată s-a născut în 1806 şi cei 76 de ani ai vieţii sale au fost o podoabă care a strălucit pe fruntea lui şi care l-au impus atenţiei generaţiei în care a trăit, iar după închiderea ochilor lui, în 1882, generaţiile următoare au retrăit intervenţiile lui pentru unirea, care trebuia să fie desăvîrşită şi care s-a desăvîrşit abia la 1 decembrie 1918.

Cu pana nemuritoare a povestirii, Ion Creangă l-a portretizat pe Moş Ion Roată şi ne-a lăsat cîteva întîmplări deosebit de grăitoare şi semnificative, dintre care două sînt mai binecunoscute şi merită să fie reamintite.

1. Cînd se începuse a se face pregătirea lămuritoare pentru unire, la Iaşi, boierii moldoveni au chemat şi pe cîţiva ţărani fruntaşi, cîte unul din fiecare judeţ. Unul dintre boieri a vrut să lămurească pe ţărani ce înseamnă „unirea" şi a început a vorbi că „a sosit timpul ca toţi de la vlădică pînă la opincă trebuie să luăm parte la nevoile ţării. Muncă şi cîştig, datorii şi drepturi pentru toţi !"

Deşi pricepea foarte bine, dar ştiind vicleşugul boierilor, Moş Ion Roată s-a făcut că nu pricepe şi a provocat pe boier să arate practic, iar boierul socotindu-se iscusit a arătat un bolovan în grădină şi a trimis pe cîte unul să-l ridice şi să-l aducă acolo. Bolovanul nu putea fi ridicat de unul singur şi atunci boierul a spus să se ducă cu toţii, şi ducîndu-se au adus bolovanul iar boierul a zis:

„Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi şi la durere;
Unde-s mulţi, puterea creşte
Şi duşmanul nu sporeşte...".

şi a mai adăugat, zicînd: „Unirea face puterea, oameni buni. Ei, acum cred că aţi înţeles şi răsînţeles". Moş Ion Roată însă s-a făcut că nu pricepe şi a zis: „Să nu vă fie cu supărare; dar de la vorbă pînă la faptă este mare deosebire. Domnia-Voastră numai ne-aţi poruncit să aducem bolovanul, dar n-aţi pus umărul împreună cu noi la adus, cum spuneaţi adineaorea, că de acum toţi au să ieie parte la sarcini, de la vlădică pînă la opincă. Bine ar fi dacă ar fi aşa, cocoane; căci la război înapoi şi la pomană năvală, parcă nu ne vine la socoteală".

2. Între ţăranii fruntaşi care au luat parte împreună cu boierii, cu episcopii şi cu mitropolitul Sofronie Miclescu la Divanul ad-hoc din Moldova, în 1857 a fost şi Moş Ion Roată, om cinstit şi cuviincios dar fără încredere în boieri. La una din şedinţele Divanului la care „se făcea vorbă multă" pentru „cea mai dreaptă faptă a neamului românesc: UNIREA"; „sfîntă unire", Moş Ion Roată a înfruntat pe un boier care folosea cuvinte neînţelese, zicînd: „Aveţi bunătatea de vorbiţi mai moldoveneşte; căci eu unul drept să spun că nu pricep nimica, păcatele mele". Cu această ocazie Alecu Forăscu i-a zis: „sînt fericit că stai alături cu mine. Decît un *bonjurist* cu o mînă de învăţătură, mai bine un ţăran cu un car de minte". Şi tot atunci colonelul Alexandru Ioan Cuza a dat mîna prieteneşte cu Moş Ion Roată.

Boierii însă l-au urmărit pe Moş Ion Roată şi i-au făcut tot felul de neplăceri: „În cîţiva ani m-a calicit cu desăvîrşire, şi mi-a ridicat şi cinstea, care pentru mine a fost cel mai scump lucru" s-a plîns lui Cuza Vodă cînd acesta trecea spre Bucureşti şi a poposit la Adjud. Cuza Vodă l-a ascultat,, i-a restituit, pentru paguba făcută de boier, două fîşicuri de napoleoni, însă Moş Ion Roată a mai zis: „Dar cu ruşinea ce mi-a făcut, cum rămîne, Măria Ta?" — „Cu ruşinea iacă aşa rămîne, Moş Ioane, zise Cuza Vodă, sărutîndu-l şi pe un obraz şi pe altul, în faţa mulţimei adunate acolo. Du-te şi spune sătenilor dumitale, Moş Ioane, că pe unde te-a scuipat boierul, te-a sărutat Domnitorul Ţării şi ţi-a şters ruşinea".

Moş Ion Roată a avut o contribuţie deosebită în mijlocul ţăranilor, lămurindu-i spre a nu se lăsa înşelaţi de vicleşugul boierilor. În acţiunea pentru unire, Moş Ion Roată a fost un reprezentant dîrz al ţăranilor şi numele lui rămîne înscris în istoria unirii şi a scumpei noastre Patrii şi se va bucura peste veacuri de preţuirea şi recunoştinţa tuturor românilor.

Prof. diacon *I. Gh. Ivan*

Informaţii

✦ În 31 ianuarie 1972, la Helsinki, capitala Finlandei, a luat sfîrşit sesiunea Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii, la care a participat şi o delegaţie din ţara noastră.

În una din rezoluţiile adoptate la această sesiune, prezidiul se pronunţă pentru convocarea în anul 1972 a conferinţei general-europene în problema securităţii şi cooperării, în care scop încheierea tratatelor între U.R.S.S. şi R. F. a Germaniei, între R. P. Polonă şi R. F. a Germaniei, ca şi acordul celor patru puteri în problema Berlinului occidental ş. a. creează condiţii favorabile.

Într-un alt document întitulat: „Chemare la acţiune comună", se arată că anul 1972 trebuie să devină anul dobîndirii independenţei şi păcii de către popoarele sud-vietnamez, laoţian şi cambodgian, al reglementării paşnice a crizei din Orientul Apropiat potrivit rezoluţiei din 22 noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate, anul convocării Conferinţei general-europene în probleme ale securităţii şi cooperării.

✦ Marţi, 15 februarie 1972, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu a avut loc o şedinţă comună a Ierarhilor aparţinînd sinoadelor mitropolitane din Mitropoliile Ardealului şi Banatului. Şedinţa s-a desfăşurat sub preşedinţia Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prezenţi fiind: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, P. S. Episcop Teofil al Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei şi P. S. Episcop-vicar Visarion.

Pe ordinea de zi au figurat o seamă de probleme de interes comun pentru Eparhiile din Mitropoliile menţionate. În cadrul dezbaterilor au luat cuvîntul toţi participanţii la şedinţă, Înalt Prea Sfinţiţii şi Prea Sfinţiţii Ierarhi, membrii sinoadelor mitropolitane din Mitropoliile Ardealului şi Banatului făcînd un bogat schimb de experienţă pentru o şi mai rodnică activitate în viitor.

În după-masa aceleiaşi zile, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului şi P. S. Episcop Vasile al Oradiei au vizitat Institutul Teologic Universitar din Sibiu, întîlnindu-se cu studenţii teologi aparţinînd Eparhiilor respective.

Cu acest prilej, la rugăciunea de seară din Capela mitropolitană, la care, pe lîngă studenţii teologi, au fost de faţă şi P. C. rector, profesori şi duhovnicii Institutului, Î. P. S. Mitropolit al Banatului a rostit un cuvînt de învăţătură şi îndemn pentru studenţii teologi.

Plecînd de la cap. 13 din Epistola I către Corinteni, care s-a citit ca text biblic în cadrul rugăciunii de seară, Î. P. S. Sa a insistat asupra transformării dragostei de Dumnezeu şi de aproapele dintr-o deprindere de vorbire în faptă concretă şi constantă de zidire creştină.

Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi

✦ De vom iubi pe Dumnezeu cu adevărat, vom lepăda patimile prin însăşi această iubire.

✦ Prieten adevărat este acela care îndură necazurile, nevoile şi nenorocirile aproapelui, ca pe ale sale, atunci cînd acesta este încercat, fără sgomot şi fără tulburare.

✦ Cel ce iubeşte pe Hristos, desigur că-l şi imită, după putere.

✦ Deoarece „cunoştinţa îngîmfă, iar dragostea zideşte" (I Cor. 8, 1), împreună dragostea cu cunoştinţa şi vei fi fără trufie şi ziditor duhovnicesc, zidindu-te atît pe tine, cît şi pe toţi cei care se apropie de tine.

(Sf. Maxim Mărturisitorul)

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 martie 1972 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

ÎNDRUMĂTORUL BISERICESC

la 120 de ani de apariţie neîntreruptă

La Centrul arhiepiscopesc Sibiu a apărut calendarul de masă, numit între anii 1852—1922: „Calendariu", între 1923—1949: „Calendarul bunului creştin", între 1950—1952: „Almanahul creştin ortodox", iar din 1953 încoace: „Îndrumătorul bisericesc". Acest calendar este cel mai vechi din cîte apar astăzi la noi în ţară, împlinind cinstitoarea vîrstă de 120 de ani (1852—1972).

Înfiinţînd în 1850 tipografia eparhială din Sibiu, în funcţiune pînă astăzi, mitropolitul Andrei Şaguna a tipărit în această tipografie un însemnat număr de manuale deosebit de utile pentru şcolile primare româneşti, aflate în acel timp sub oblăduirea Bisericii, o mulţime de cărţi de cult, precum şi alte cărţi de interes general.

Între ele se numără şi Îndrumătorul bisericesc, Calendarul pe care îl semnalăm, ctitorit de acelaşi mitropolit Şaguna, care din 1852 se tipăreşte neîntrerupt în editura şi tipografia Centrului arhiepiscopesc din Sibiu.

În privinţa orientării acestei vechi publicaţii, socotim potrivit să subliniem că, pînă la Unirea Transilvaniei cu România din 1918, Îndrumătorul în cauză a împărtăşit masei mari a credincioşilor români transilvăneni, pe lîngă teme de ordin bisericesc, şi o mare gamă de cunoştinţe cu caracter economic şi moral-social, avînd permanent în vedere că românii de pe ambele versante ale Carpaţilor sînt una în aceeaşi Lege, aceeaşi limbă, în aceleaşi idealuri.

Aşa de pildă, cicluri întregi de articole s-au ocupat de gospodărirea şi cultivarea pămîntului, cultivarea şi îngrijirea grădinilor, creşterea animalelor, păstrarea nutreţurilor şi a celorlalte recolte, cultura şi păstrarea legumelor şi fructelor, stupăritul etc.

În privinţa întăririi ideii de unitate a românilor se cuvine să reţinem că datele calendaristice ale Îndrumătorului aveau în vedere toate cele trei provincii româneşti: Transilvania, Moldova şi Ţara Românească, cuprinzînd şi o seamă de fapte mai importante din istoria poporului român, ca de exemplu: Întemeierea Munteniei şi Moldovei; Moartea lui Ştefan cel Mare; Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia; Răscoala lui Horea, Cloşca şi Crişan; Războiul pentru independenţă; Mersul poştelor în Ţările Române etc. Grăitor în această privinţă este şi faptul că an de an în paginile Îndrumătorului au fost reproduse lucrări aparţinînd celor mai de seamă scriitori şi poeţi români, ca de pildă: V. Alecsandri, Al. Odobescu, D. Bolintineanu, Gr. Alexandrescu, A. Pann, I. Creangă, N. Gane, C. Negruzzi, G. Coşbuc, O. Goga, I. L. Caragiale, Al. Mateevici şi încă mulţi alţii.

După instaurarea puterii populare în ţara noastră, Îndrumătorul bisericesc a oglindit în paginile sale noile realităţi din Patria noastră, succesele vădite dobîndite de poporul român în toate sectoarele de activitate, căutînd ca prin materialele cuprinse să formeze preoţii şi credincioşii noştri nu numai în duhul învăţăturilor religios-morale ale Bisericii Ortodoxe, ci şi în spiritul unor calde şi adînci simţăminte patriotice.

Considerăm că este grăitor în acest sens şi materialul cuprins în Îndrumătorul bisericesc pe anul 1972. Aşa de pildă, după partea calendaristică propriu-zisă urmează un ciclu de patru articole, semnate de Î. P. S. Nicolae, Mitropolitul Ardealului — Cuvînt înainte; P. S. Vasile, Episcopul Oradiei — Moment de istorie bisericească; P. S. Visarion, Episcop-vicar — Petru Maior, patriot, preot şi cărturar; P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu — Cît e de bine şi frumos cînd fraţii sînt împreună.

În capitolul următor, întitulat: „Republică, măreaţă vatră", *sînt cuprinse următoarele trei articole: România socialistă pe calea unor noi înfăptuiri; Prestigiul Patriei noastre peste hotare; Portul popular, o mare comoară a poporului român.*

Într-un alt capitol al Îndrumătorului bisericesc: „Evenimente deosebite în anul 1971", *găsim teme, ca: Omagiu adus unei orînduiri, pusă în slujba intereselor obşteşti; La a 70-a aniversare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian; Aniversarea lui Nicolae Iorga ş.a.*

În capitolul întitulat: „Din învăţăturile Bisericii noastre", *care constituie partea a doua a Îndrumătorului bisericesc, găsim mai întîi un grup de articole, care au ca temă centrală Sf. Liturghie, ca de pildă: Sfintele Liturghii şi timpul săvîrşirii lor, Proscomidia; Liturghia catehumenilor; Liturghia credincioşilor; Cîntarea în comun la Sf. Liturghie etc., după care urmează o seamă de alte teme axate pe unele învăţături ale Bisericii noastre, ca de exemplu: Icoana ortodoxă; Sf. Cruce; Cinstirea Sfinţilor şi a sf. moaşte; Serbarea Duminicii ş.a.*

Autorii articolelor sînt în general cunoscuţi în presa noastră bisericească.

La acest popas aniversar: 120 de ani de neîntreruptă apariţie, Telegraful Român doreşte „Îndrumătorului bisericesc", confratele său mai mare cu un an, încă ani mulţi de activitate în formarea creştină ortodoxă şi cetăţenească a preoţilor şi credincioşilor noştri, cititorii săi.

„Telegraful Român"

POSTUL

I

Un mijloc de luptă a credinciosului creştin împotriva păcatului şi de întărire a puterilor lui celor bune în săvîrşirea binelui este postul.

De obicei, credinciosul creştin înţelege postul în chip unilateral, şi anume: cînd zice „post", el se gîndeşte numai la trup. De aceea, este nevoie să lămurim şi precizăm ce este postul înţeles în întregimea lui.

Postul este o abţinere — totală sau parţială — de la anumite mîncări şi băuturi, îmbinată cu înfrînarea de la păcate şi cu strădania de a spori în virtute.

După cum omul este compus din trup şi suflet, tot aşa şi postul — în întregimea lui — constă din două laturi: *postul trupesc* şi *postul sufletesc*.

Postul este o formă de pocăinţă, un mijloc de mîntuire, desăvîrşire şi preamărire a lui Dumnezeu, *un act de cult*, pentru că el este o *jertfă*, o renunţare de bună voie la ceea ce ne este îngăduit, izvorîtă din iubirea şi respectul faţă de Dumnezeu.

Acest mod de a vedea postul are temeiuri biblice clare şi puternice.

Din cuprinsul Vechiului Testament, rezultă că însuşi Dumnezeu a aşezat postul ca mijloc de înălţare morală, întrucît cea dintîi poruncă dată de către El protopărinţilor noştri: Adam şi Eva, prescrie postul: „A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă şi a zis: „Din toţi pomii din rai poţi să mănînci. Iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănînci, căci, în ziua în care vei mînca din el, vei muri negreşit" (Facere 2, 16—17; vezi şi Levitic 16, 29; Zah. 8, 19).

Amîndouă laturile postului au temei clar în Sfînta Scriptură, atît postul trupesc (vezi Romani 6, 12—13; I Cor. 9, 25—27), cît şi postul sufletesc (vezi Matei 17, 21).

Cît priveşte postul trupesc, Sfînta Scriptură ne arată că acesta poate fi de două feluri, şi anume:

a) Abţinere totală de la orice mîncare şi băutură, numită „post negru" (vezi Ieşire 34, 28; Matei 4, 1—2);

b) Abţinere parţială, numai de la anumite mîncări şi băuturi (vezi Daniil 10, 2—3; Numeri 6, 1—3; Ieşire 12, 8. 15. 18; Matei 3, 4; Marcu 1, 6; I Cor. 8, 13).

Atît Vechiul Testament cît şi Noul Testament ne arată că postul trebuie practicat după o bună rînduială mai ales în ce priveşte timpul de post.

Astfel, în Vechiul Testament se postea după cum urmează:

a) De două ori pe săptămînă, şi anume: în ziua de joi şi în ziua de luni, în amintirea urcării şi coborîrii lui Moise de pe Muntele Sinai cu tablele legii (Cf. Luca 18, 12);

b) În ziua Împăcării (Levitic 16, 29—30; F. Ap. 27, 9);

c) Şi în alte zile (vezi Zah. 8, 19).

În Noul Testament, Sf. Apostol Pavel ne dă povaţa următoare: „Toate să se facă cu cuviinţă şi după rînduială" (I Cor. 14, 40). Pe aceasta o motivează astfel: „Dumnezeu nu este al neorînduielii" (I Cor. 14, 33).

De aceea, Biserica a stabilit anumite zile şi răstimpuri în care să se postească.

În rînduiala postului, Biserica se călăuzeşte după cuvintele Mîntuitorului spuse într-o anumită împrejurare: „Atunci au venit la el ucenicii lui Ioan, zicînd: Pentru ce noi şi fariseii postim mult, iar ucenicii tăi nu postesc? Şi Iisus le-a zis: Pot, oare, fiii nunţii să fie trişti cîtă vreme mirele este cu ei? Dar vor veni zile cînd mirele va fi luat de la ei şi atunci vor posti" (Matei 9, 14—15).

De aceea, Biserica noastră dă postului acest rost: întristarea noastră pentru că a fost luat Mirele dintre noi şi pregătirea noastră pentru a ajunge să fim iarăşi împreună cu El (vezi şi Ps. 34, 12).

Din faptul că postul este un semn de întristare, rezultă două lucruri: a) Nu este îngăduit ca în vreme destinată pentru post să se facă petreceri, ospeţe şi veselie; b) Nu se cuvine ca în vreme de bucurie să se postească.

Astfel înţeles şi practicat, postul este apreciat încă în Vechiul Testament ca armă de luptă împotriva ispitelor şi ca mijloc de curăţire de păcate (vezi Ieş. 34, 28; Dan. 10, 2—3; Ps. 34, 12; Ioil 2, 12. 15).

În acelaşi sens este postul apreciat şi practicat şi în Noul Testament. Căci l-au practicat: Mîntuitorul (Matei 4, 1—2), proorociţa Ana (Luca 2, 36—37), Sf. Apostol Pavel (II Cor. 6, 4—5), proorocii şi învăţătorii (F. Ap. 13, 1—3).

Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos ne-a învăţat cum să postim: „Cînd postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevărat grăiesc vouă: îşi iau plata lor. Tu însă cînd posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în

(Continuare în pag. 2)

Din pildele Sfintei Scripturi

Cuvîntul este mijlocul de comunicare firesc între oameni. Aceasta a subliniat-o însuşi Sf. Apostol Pavel cînd îşi îndemna credincioşii: „Dacă prin limbi nu veţi da cuvînt lesne de înţeles, cum se va cunoaşte ce aţi grăit? Veţi fi nişte oameni care vorbesc în vînt“ (1 Cor. 14, 9).

De aceea Dumnezeu a vorbit limpede către Adam, către Noe şi Avraam şi Moisi, şi şi-a exprimat îndrumările prin graiul proorocilor. Apoi l-a trimis pe însuşi Fiul Său spre a vesti Evanghelia cea mîntuitoare. În acest sens Iisus Hristos a spus: „Eu am venit în numele Tatălui meu“ (Ioan 5, 43), ca să fie „lumină“ (Ioan 12, 46), şi cuvintele Sale erau confirmate de El însuşi prin acel accentuat „adevărat, adevărat vă zic vouă“. Astfel Mîntuitorul a vorbit cu toţi şi cu oricine, vestind fiecăruia „cuvîntul cel bun“ de îndrumare, de mîngîiere şi vestire bună şi din gura Lui nu a ieşit nici un cuvînt strîmb. De aceea şi-a şi întrebat ascultătorii: „Cine dintre voi mă vădeşte de păcat?“ (Ioan 8, 46). Glasul Său nu răsuna „în pustie“, căci şi-a asigurat ascultătorii, că: „dacă veţi cere ceva în numele meu, eu voi face“ (Ioan 14, 14), şi în primul rînd le dă tuturor „pacea sa“ (Ioan 14, 27). Totodată, spunea că: „apa pe care o voi da eu se va face izvor de apă curgătoare spre viaţa veşnică“ (Ioan 4, 14), şi apa aceasta erau şi cuvintele Sale aducătoare de mîntuire. Dar nu orice cuvînt ce va fi auzit în ceruri va fi ascultat cu bunăvoinţă, căci „celui care va zice împotriva Duhului Sfînt nu i se va ierta lui“ (Matei 12, 32). Şi Mîntuitorul n-a înfruntat pe nimeni cu cuvînt greu, doar pe farisei şi alţii ca ei, care nesocoteau buna rînduială umană şi casa Domnului, „apropiindu-se de El numai cu buzele nu şi cu inima“ (Matei 15, 8).

Poveţele acestea înţelepte şi binevoitoare au trecut apoi asupra ucenicilor Mîntuitorului. Dar încă în Vechiul Testament, în Pildele lui Solomon scrie: „Fiul meu, ia aminte la graiurile mele, la poveţele mele pleacă-ţi urechea, căci ele sînt viaţă pentru cei ce le pun în faptă şi doctorie pentru tot trupul omenesc“ (4, 20—22); şi: „Ascultaţi căci voi spune lucruri măreţe şi buzele mele se deschid pentru a înălţa ceea ce este drept“ (8, 6). Aşa şi Sf. Apostol Pavel îşi îndruma cititorii: „Nu ne propovăduim pe noi înşine, ci pe Hristos Iisus, Domnul“ (II Cor. 4, 5); şi: „Noi am semănat la voi cele duhovniceşti“ (1 Cor. 9, 11); „Căci nimeni dintre voi nu trăieşte pentru sine şi nimeni nu moare pentru sine“ (Rom. 14, 7). Este adevăr constatat că aşa cum vorbesc cei maturi către cei tineri, aşa vor vorbi şi tinerii la rîndul lor, cînd vor fi maturi. De aceea Sf. Pavel îl îndrumează pe Timotei, care devenise episcop de tînăr: „Pe cel bătrîn să-l îndemni ca pe un părinte, pe cei mai tineri ca pe fraţi“ (1 Tim. 5, 1). Prin urmare, între credincioşi, în genere între toţi oamenii, graiul trebuie să fie ales, plin de respect reciproc şi de umanitate reală. Acesta este înţelesul „cuvîntului celui bun“, dorit de Mîntuitorul.

Sf. Iacov, fratele Domnului, scria astfel: „Dacă nu greşeşte cineva în cuvînt, acela este bărbat desăvîrşit, în stare să se înfrîneze în întregime“ (Iacov 3, 2).

Una dintre lipsurile vorbirii este judecata pripită asupra semenului. De aceea însuşi Mîntuitorul spunea: „Iertaţi şi veţi fi iertaţi“ (Luca 6, 37), şi „nu judecaţi după înfăţişare, ci judecaţi judecată dreaptă“ (Ioan 7, 24). Şi Sf. Apostol Pavel preciza: „Dar tu de ce judeci pe fratele tău?“ (Rom. 14, 10), „mai degrabă judecaţi aşa: să nu daţi fratelui prilej de poticnire sau de sminteală“ (Rom. 14, 13).

Judecata pripită duce apoi la conflicte. De aceea Sf. Apostol Pavel zice: „Cînd vă strîngeţi la adunare, între voi sînt dezbinări“ (1 Cor. 11, 18), ceea ce nu este de fel potrivit. „Cine iubeşte certurile, iubeşte păcatul“, scria înţeleptul Solomon şi „buzele celui nebun duc la ceartă şi gura lui dă naştere la ocări“ (Pilde 17, 19 şi 18, 6). De aceea Sf. Pavel dădea povaţa: „Fereşte-te de întrebările nebuneşti, ştiind că dau prilej de ceartă“ (II Tim. 2, 23), aşa că trebuie „să umblăm cuviincios, nu în ceartă şi în pizmă“ (Rom. 13, 13).

Dar tot aşa creştinul trebuie să se ferească de „cuvinte de linguşire“ (1 Tesal. 2, 4—5), de gînduri necurate şi de făţărie (Fil. 1, 17—18).

Ponegrirea sau bîrfeala este alt păcat, condamnat de Sf. Evanghelie. Sf. Pavel scria către ucenicul său Tit: „Sînt grăitori în deşert şi înşelători . . ., care răzvrătesc case întregi“ (1, 10); de aceea „avînd cuget curat, să iasă de ruşine cei ce grăiesc de rău purtarea voastră cea bună“ (1 Petru 3, 16) şi „cu un ocărîtor să nu şedeţi la masă“ (1 Cor. 5, 11) şi „din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai ce este bun“ (Efes. 4, 29). De aceea: „Feriţi limba voastră de clevetire, fiindcă vorba cea mai tainică nu va trece fără pedeapsă şi gura mincinoasă aduce sufletului moarte“ (Înţelepciunea lui Solomon 1, 11) şi „buzele care spun adevărul vor dăinui totdeauna, iar limba grăitoare de minciună numai pentru o clipă“ (Pilde 12, 19). La fel trebuie evitată „batjocura“ (Ps. 34, 15), apoi vorbirile „deşarte şi lumeşti“ (1 Tim. 6, 20), şi „defăimarea să piară între voi, împreună cu orice răutate“ (Efes. 4, 31).

De asemenea „nici vorbe de ruşine, nici vorbe nebuneşti, nici glume care nu se cuvine“ să nu circule între credincioşi, după acelaşi cuvînt al Sf. Pavel (Efes. 5, 4).

Cum să vorbim, aceasta o precizează acelaşi Sf. Apostol Pavel: „Toţi să vorbiţi la fel, şi să nu fie dezbinări în sînul vostru, ci să fiţi uniţi în acelaşi cuget şi în aceeaşi înţelegere“ (1 Cor. 1, 10); „Cîte sînt adevărate, cîte sînt de cinste, cîte sînt drepte, cîte sînt curate, cîte sînt de iubit, cîte sînt cu nume bun, orice virtute şi orice laudă, la aceasta să vă fie gîndul“ (Filip. 4, 9), şi: „Gîndiţi la fel, avînd aceeaşi gîndire, un suflet, aceeaşi cugetare, nu faceţi nimic din duh de ceartă“ (Filip. 2, 2—3).

Astfel cu Psalmistul vom zice: „De şapte ori pe zi te laud Doamne pentru judecăţile dreptăţii Tale“! (Ps. 56, 12 şi 118, 164).

Prof. *M. Şesan*

BUNAVESTIRE

Zăbovind asupra veştii despre „începutul mîntuirii noastre“, Sf. Evanghelist Luca scrie că îngerul Gavriil a fost trimis de Dumnezeu „într-o cetate a Galileii, cu numele Nazaret“ (Luca 1, 26), la o fecioară cu numele Maria. „Şi intrînd îngerul la dînsa, a zis: „Bucură-te ceea ce eşti plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvîntată eşti tu între femei!“ (Luca 1, 28).

„Iar ea văzînd s-a spăimîntat de cuvîntul lui şi cugeta întru sine, ce fel de închinare poate fi aceasta? Dar îngerul a zis către dînsa:

„Nu te teme, Marie, că ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei zămisli în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Prea Înalt se va chema şi Domnul Dumnezeu îi va da lui scaunul tatălui său David. Şi va domni peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia lui nu va avea sfîrşit“ (Luca 1, 29—33).

„Atunci a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat“.

„Şi răspunzînd îngerul a zis: Duhul Sfînt se va pogorî peste tine, şi puterea Celui Prea Înalt te va umbri; pentru aceasta şi Sfîntul ce se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema“ (Luca 1, 34—35) . . . „Că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă“ (Luca 1, 37).

„Atunci a zis Maria: Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău! Şi s-a dus de la dînsa îngerul“ (Luca 1, 38).

*

Smerit şi copleşit de însemnătatea şi de măreţia fără seamăn a unei asemenea vestiri, Sf. Evanghelist Luca zugrăveşte faptul — aşa cum zugrăveşte el, cu temere şi pe înţeles, încă şi alte fapte mari din istoria mîntuirii noastre, ca doctor stăpînit de grijă în tot ceea ce spune şi face — în cuvinte puţine şi cu totul nemeşteşugite. De altfel, aşa grăiesc şi scriu Sfinţii Scriitori; aşa ne grăieşte întreaga Sfîntă Scriptură despre toate faptele cuprinse în istoria mîntuirii noastre din robia păcatului. Iar aici, la Bunavestire, cu aceeaşi simplitate ni se înfăţişează vestea întrupării Fiului lui Dumnezeu „pentru noi oamenii şi pentru a noastră mîntuire“.

Acest lucru ne înlesneşte nouă credincioşilor putinţa de a înţelege şi a ne pătrunde de însemnătatea dumnezeieştilor lucrări.

Aşadar, îngerul Gavriil a binevestit „începutul mîntuirii noastre“, adică împlinirea proorociei: „Iată, Fecioara va lua în pîntece, va naşte fiu şi va chema numele lui Emanuil, ceea ce se tîlcuieşte: cu noi este Dumnezeu“ (Isaia 7, 14).

În trupul Sf. Fecioare s-a făcut zămislirea din Duhul Sfînt. Iar Cel zămislit, mai presus de fire, este Fiul lui Dumnezeu, Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Taină mare! Mare este de asemenea învăţătura Bisericii noastre, că Sf. Maică a lui Dumnezeu a fost fecioară înainte de naştere, a rămas fecioară în timpul naşterii şi fecioară după naştere. Asemănările din Legea Veche, cum sînt: „casa lui Dumnezeu, poarta cerului şi scara lui Iacob“ (Facere 28, 10—17); „casa Domnului cea plină de mărire, Sfînta Sfintelor, uşa încuiată prin care intră Domnul Dumnezeu“ (Iez. 44, 1—3) s-au împlinit aievea în Sfînta Fecioară Maria.

Este cuceritor şi faptul că în faţa unei asemenea descoperiri Sf. Fecioară rămîne stăpînită de desăvîrşită smerenie. Ea îi răspunde îngerului: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău“ (Luca 1, 38). Prin aceasta, ea întruchipează chipul desăvîrşit de smerenie pentru femeia temătoare de Dumnezeu, chipul maicii creştine, păstrătoare a curăţiei sufleteşti şi trupeşti.

Pentru toate cîte s-au întîmplat prin Sfînta Fecioară şi în ea, Maicii Domnului îi aduc slăvire îngerii şi arhanghelii; ea „este mai cinstită decît Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît Serafimii“. O slăvesc şi credincioşii, fiindcă prin ea s-a împlinit făgăduinţa întoarcerii lor în pămîntul făgăduinţei, în fericirea cea dintîi, în bucuria regăsirii adevăratului Dumnezeu, Tatăl nostru cel ceresc.

Sfînta Fecioară este şi „Maica Nădejdii“ tuturor creştinilor. Către ea se îndreaptă nădejdea tuturor mamelor creştine în clipe de durere şi de necaz; chipul ei străjuieşte în casele tuturor credincioşilor noştri, ca şi în inima fiecăruia dintre ei. Dar şi întreaga Biserică îi aduce laudă şi cîntări, căci în ea s-a întrupat Întemeietorul şi Capul ei, ca de pildă:

„Binevesteşte, pămîntule, bucurie mare. Lăudaţi, ceruri, mărirea lui Dumnezeu“.

Sărbătoarea Buneivestiri din 25 martie ne reaminteşte, aşadar, de începutul negrăitei taine a întrupării Fiului lui Dumnezeu, pentru trezirea şi ridicarea noastră din calea rătăcirii religioase în care căzusem, pentru părăsirea răului şi întoarcerea noastră la calea unei credinţe drepte şi a lucrării faptelor bune.

D. Călugăr

POSTUL

(Urmare din pag. 1)

ascuns, şi Tatăl tău care vede în ascuns îţi va răsplăti ţie“ (Matei 6, 16—18).

Din taote cele arătate pînă aici se desprinde următoarea concluzie: Avînd temeiuri limpezi şi puternice în Sf. Scriptură, postul este un mijloc de mîntuire, desăvîrşire şi preamărire a lui Dumnezeu. Ca atare, el este o îndatorire de seamă a credinciosului creştin.

Respectarea sau practicarea postului, aşa cum a fost rînduit de Sfînta noastră Biserică, este cuprinsă — ca îndatorire a bunului credincios creştin — în porunca a doua bisericească. Sfintele Soboare şi rînduielile lăsate de către Sfinţii Părinţi pedepsesc cu asprime pe cei ce nu ţin posturile (can. 60 al Sf. Apostoli).

De aceea, credinciosul creştin este dator să ţină postul, ţinînd seamă de toate rînduielile stabilite de Biserică cu privire la post, pe care nu are voie să le nesocotească sau înlocuiască.

C. Sîrbu

Hirotonia noului arhiereu vicar al Episcopiei Romanului și Hușilor

Duminică, 30 ianuarie 1972, în Catedrala episcopală din Roman, a avut loc, în prezența unui mare număr de credincioși și slujitori bisericești, sfințirea întru arhiereu a P. C. arhimandrit Eftimie Luca, *starețul mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou" din Suceava. Slujba hirotonirii a fost oficiată de un sobor de ierarhi, format din Î. P. S. Mitropolit* Iustin *al Moldovei și Sucevei, P. S. Episcop* Partenie *al Romanului și Hușilor și P. S. Episcop* Irineu Suceveanul, *vicarul Mitropoliei Moldovei.*

Din partea Departamentului Cultelor a fost de față Dl Vicepreședinte Gheorghe Nenciu.

Cu acest prilej, s-au rostit cuvîntări în care vorbitorii au salutat cu bucurie ridicarea Prea Cuviosiei Sale în slujirea arhierească și și-au exprimat nădejdea în activitatea rodnică pe care noul ales o va desfășura în viitor, spre binele Bisericii și Patriei noastre.

Acest eveniment bisericesc de seamă a avut loc ca urmare a alegerii în treapta de arhiereu a P. C. arhim. Eftimie Luca, făcută de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința plenară din 14 decembrie 1971. La propunerea P. S. Episcop Partenie, Sfîntul Sinod a aprobat titulatura de „Bîrlădeanul" pentru noul arhiereu.

Alegerea sa a fost recunoscută prin Decret de Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România.

Prea Sfințitul Arhiereu-vicar Eftimie Luca a fost ales în această treaptă pe baza recomandărilor făcute de P. S. Episcop Partenie, în înțelegere cu Î. P. S. Mitropolit Iustin, din care reiese bogata activitate a acestuia pe plan bisericesc și obștesc.

P. S. Sa, în prezent în vîrstă de 57 ani, a intrat în monahism la Mănăstirea Cernica, în anul 1940. A absolvit Institutul Teologic Universitar din București, promoția 1949.

Datorită alesei sale comportări, cît și a conștiinciozității cu care își îndeplinea obligațiile sale monahale, în anul 1949 a fost ales stareț la Mănăstirea Bistrița-Piatra Neamț, unde s-a afirmat ca vrednic duhovnic, bun gospodar și conducător. În anul 1966 a fost transferat în fruntea Mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou" din Suceava, pe care a condus-o pînă în momentul hirotonirii sale întru arhiereu.

În această ultimă însărcinare, P. C. Sa s-a ocupat și de îndrumarea vieții monahale la unele mănăstiri din nordul Moldovei și de desfășurarea lucrărilor de restaurare la mănăstirile Dragomirna, Slatina, Govora și altele. Tot în acest timp, a fost ales membru și a participat activ în Comitetul de luptă pentru pace din orașul Piatra Neamț.

Pe lîngă acestea, noul arhiereu a dat dovadă și de preocupări pentru studierea unor aspecte istorice din trecutul țării.

Diac. *Emilian Cornițescu*

Pentru eliminarea discriminării rasiale

Ziua de 21 martie a fost rînduită în calendarul anului drept *„Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale"*. Este un popas în care popoarele iubitoare de pace, dreptate și progres, ca și toți oamenii cinstiți din lume, fac, pe deoparte, bilanțul victoriilor obținute împotriva discriminării rasiale și a colonialismului, iar, de altă parte, această zi reînnoiește hotărîrea continuării luptei pentru eliminarea în întregime a acestui neajuns rușinos, care mai apasă încă asupra vieții unor popoare.

Concepția superiorității rasei albe, de care fac caz rasiștii sub orice chip ar fi numiți ei, este antirațională, antiștiințifică, este antiumană.

Orice minte sănătoasă este conștientă de unitatea trupească și spirituală sau sufletească a neamului omenesc. Omul, indiferent de rasă sau popor, are același fel de hrană, aceleași simțuri, aceleași nevoi etc. Aceleași sînt și însușirile sufletești ca: rațiune, voință, simțăminte, trăsături care-i dau calitatea de om și-l deosebește de animal.

Istoria omenirii ne dovedește apoi că, indiferent de rasa din care a făcut parte, omul a știut să creeze valori materiale, culturale, spirituale și artistice. Diferența gradului de creație de la un popor la altul nu este din pricina unei însușiri speciale ale unei rase sau alta, ci din pricina condițiilor istorice, materiale și culturale prin care au trecut diverse popoare. Cercetările de astăzi scot la lumină valori de toate felurile pe care le dau popoarele, indiferent de culoare; creații și realizări de toate genurile, pe care popoarele le-au creat în decursul vremii indiferent de culoarea pielii. Piesele de artă monumentele diverse din America, Africa, Asia etc., sînt grăitoare în această privință. Deosebirile dintre rase sau popoare nu privesc deci însușirile principale, ci culoarea pielii, care este rezultatul condițiilor geografice naturale în care au viețuit milenii de-a rîndul anumite grupări de oameni.

Rasismul contravine de-asemenea fundamental învățăturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, moralei creștine privitoare la egalitatea și frățietatea tuturor oamenilor și tuturor popoarelor.

După cum știm, Sf. Scriptură ne învață că toți oamenii descind din protopărinții Adam și Eva. Sfîntul Apostol Pavel spune: *„Dumnezeu a făcut dintr-un sînge tot neamul omenesc, ca să locuiască pe toată suprafața pămîntului"* (F. Ap. 17, 26). Deci, nu există sînge de nobil, sau sînge de sclav, sau sînge „de culoare", ci *„dintr-un singur sînge"* este plămădit tot neamul omenesc, dovedind cu prisosință unitatea lui trupească. La aceasta creștinismul adaugă unitatea spirituală, pe care pune accent deosebit, căci spiritul este acela prin care omul se arată ca om. Prin *„spiritul care nu are culoare"*, omul tuturor timpurilor și locurilor pămîntului a manifestat rațiunea, voința, sentimentele superioare, munca, religia, morala, simțul frumosului etc. Pentru mîntuirea sufletelor și a trupurilor tuturor oamenilor s-a întrupat Hristos, Domnul nostru, chemîndu-i la o viață demnă de fii ai lui Dumnezeu.

Așa se face că în fața acestor argumente cît și în fața ideilor progresiste și umanitare care au cîștigat adeziunea covîrșitoare a omenirii, în zilele noastre ideea rasismului apare ca un anacronism sinistru și în același timp ca o încălcare a legilor firești, a demnității lui Dumnezeu și a omului.

Ideea discriminării rasiale a cuprins un mare număr de teoreticieni cointeresați pentru dominație colonială și, regretabil, că ea și-a găsit apărători chiar din partea unor teologi, preoți și episcopi apuseni, care au căutat dovezi chiar „creștine", pentru această teorie, dovezi scoase desigur după o judecată pusă în slujba vițelului de aur. Pozițiile acestora au fost combătute de bună seamă.

La ora actuală, Consiliul Ecumenic al Bisericilor, din care fac parte și Bisericile Ortodoxe, a luat atitudine categorică împotriva discriminării rasiale, sprijinind lupta pentru eliberarea popoarelor și pentru consolidarea independenței lor.

Țara noastră care, în spiritul omeniei specifice poporului român, a așezat rînduielile sociale pe principiile egalității, fraternității, libertății și independenței pe care le trăim cu toții, se află totodată între țările fruntașe care participă activ la realizarea acestor idealuri în viața tuturor popoarelor.

De aceea delegații țării noastre iau atitudine fermă în toate conferințele internaționale împotriva practicii discriminării rasiale, România socialistă sprijinind efectiv lupta popoarelor asuprite pentru libertate și progres social, pentru independență națională și pace.

Pr. *I. Fulea*

Opt decenii de la moartea pictorului Mișu Popp

În prima jumătate a lunii martie a. c. s-au împlinit opt decenii de la moartea pictorului Mișu Popp, patriot înflăcărat și creator de înălțătoare bunuri spirituale, fapt care ne îndreptățește ca, pe scurt, să readucem în atenția noastră viața și activitatea sa.

Mișu Popp s-a născut la 19 martie 1827, în Brașov, fiind al 8-lea din cei nouă copii rămași în viață ai lui Ioan Popp Moldovanu (de profesiune pictor, sculptor și poleitor) și Elenei, născută Ivan, originari din Făgăraș.

Primii ani de școală Mișu Popp i-a urmat la școala bisericii „Sf. Nicolae" din Scheii-Brașovului și la Școala grecească din acest oraș.

În anul 1845, tatăl său, văzînd deosebitul talent artistic al fiului și intuind în el un pictor de viitor, îl trimite la Viena să studieze cursurile de la „Academia de Arte Frumoase „Sf. Ana". Tot aici, Mișu Popp ia contact nemijlocit cu muzeele de artă, cu operele de seamă ale pictorilor, aparținînd diferitelor școli, cu bogatele biblioteci vieneze, care au mărit în mod considerabil cunoștințele tînărului artist. După doi ani de muncă intensă, în preajma furtunosului an revoluționar 1848, se întoarce la Brașov. În primăvara anului 1849 se stabilește la București, unde împreună cu pictorul Constantin Lecca, pe care îl cunoscuse mai înainte la Brașov, și cu Barbu Stănescu din Cîmpulung-Muscel, deschid un atelier, care își creează în curînd un frumos renume. Aici, cei trei artiști pictează numeroase iconostase, biserici și diferite portrete. Toate aceste lucrări au pus baza morală și materială a pictorului Mișu Popp.

După o peregrinare de 12 ani, se întoarce la Brașov, unde, cu excepția unor scurte deplasări, rămîne pînă la sfîrșitul vieții sale.

În anul 1890 ocupă catedra de desen de la liceul român din Brașov.

În ziua de 6 martie 1892, la vîrsta de 65 ani, o crudă boală pune capăt prodigioasei sale activități.

În privința picturii bisericești, M. Popp execută lucrările de pictură la nouă biserici: Biserica Domnească din Tîrgu-Jiu, biserica schitului Frăsinei, biserica „Sf. Nicolae" din Cîmpulung-Muscel, biserica „Adormirea Maicii Domnului" din Satulung-Săcele. Aceste biserici au fost pictate în întregime, iar la următoarele numai tîmpla: Biserica „Cuvioasa Paraschiva" din Dumbrăvița (Brașov), biserica „Adormirea Maicii Domnului" din Cernatu-Săcele (Brașov), biserica din Todericța-Făgăraș, biserica „Sfîntul Nicolae" din Rîșnov și biserica din Araci, ambele din preajma Brașovului.

Împreună cu pictorii C. Lecca și Barbu Stănescu au pictat: Biserica „Curtea Veche" din București, biserica „Sf. Gheorghe Nou" din București, capela cimitirului „Șerban Vodă-Belu" și biserica „Sf. Ecaterina" din București.

În colaborare cu Barbu Stănescu pictează biserica din comuna Gîrbovu (Gorj), iar împreună cu Constantin Lecca, biserica „Radu Vodă" din București și biserica „Sf. Treime" de pe Tocile din Brașov.

Credem că este timpul și locul să facem o rectificare necesară. Conform unei tradiții create la Brașov, care apoi a fost însușită de biografii lui Mișu Popp, s-a afirmat în mod greșit că pictura murală a bisericii „Sf. Nicolae" din Scheii-Brașovului aparține pictorilor C. Lecca și Mișu Popp. Acest lucru este inexact. Pictorul Mișu Popp (ajutat, probabil, de C. Lecca) a pictat în Scheii-Brașovului biserica „Sf. Treime" de pe Tocile. Faptul că amîndouă bisericile se găsesc în Schei, credem că a creat această confuzie.

După stabilirea la Brașov, în pictura artistului amintit au pătruns și temele istorice. Revoluția din 1848, desființarea iobăgiei din Transilvania, Unirea Principatelor și Reforma agrară din 1864 din Principate, idealul unității noastre de stat etc. au avut ecouri puternice și în inimile unor artiști patrioți, care au imortalizat pe pînzele lor fapte ca cele de mai sus. Așa a fost de pildă pictorul Constantin Lecca, în Muntenia, și Mișu Popp, în Transilvania. El dorea să adune într-un „Pantheon" al istoriei românești portretele tuturor bărbaților iluștri ai poporului român. Astfel, Mișu Popp execută o serie de portrete de voievozi, scriitori și preoți, cărturari din Transilvania și de peste Carpați, revoluționari și gînditori politici etc. Acest lucru îl determină pe criticul de artă, Ioan Frunzetti, să afirme despre pictorul Mișu Popp: „Ceea ce îi conferă un loc de seamă în istoria picturii românești este portretul... (care) rămîne un prețios document pentru cunoașterea epocii în care a trăit și lucrat artistul...".

Pr. *M. Manolache*

Gînduri despre sfinţenie

Chemarea sau scopul cel mai înalt al vieţii noastre creştine este desăvîrşirea sau sfinţenia. „Fiţi desăvîrşiţi, după cum Tatăl vostru cel ceresc este desăvîrşit“ (Matei 5, 48) — spune Mîntuitorul Iisus Hristos.

Sfinţenia creştină este curăţenia duhovnicească în gradul cel mai înalt, luînd ca model pe Hristos. Ea este armonia deplină dintre voia lui Dumnezeu şi voia personală a credinciosului, este o stare de har dobîndită prin jertfa pe cruce a Mîntuitorului. Sfinţenia este demnitatea cea mai aleasă la care se poate ridica duhovniceşte sufletul nostru de creştini ortodocşi.

Dumnezeu este Sfînt, pentru că este desăvîrşit. Sfinţenia Sa ni s-a relevat în Fiul, care este sfinţenia dumnezeiască întrupată, este sfinţenia înomenită. Hristos este „Soarele sfinţeniei“, puritatea desăvîrşită.

Duhul Sfînt, care purcede de la Tatăl, este trimis de Fiul, peste care se „odihneşte“. El ne sfinţeşte prin Sfintele Taine.

În Noul Testament într-un sens, creştinii sînt numiţi sfinţi (Romani 1, 7; I Cor. 1, 2; Efeseni 1, 1; Filipeni 1, 1; Coloseni 1, 2) şi în alt sens, ei sînt chemaţi să devină sfinţi (I Petru 1, 15—16).

Sfinţenia este, cu alte cuvinte, şi un dar şi o poruncă pentru creştin.

Iniţiativa chemării la sfinţenie o are Hristos. De asemenea El ne face părtaşi ai sfinţeniei Sale, prin Botez.

Este absolut necesar însă să nu uităm că atunci cînd Sf. Apostol Pavel se adresează, în epistolele sale, celor sfinţiţi în Iisus Hristos, sau „sfinţilor“, o face nu pentru că ar fi considerat că aceşti creştini din Roma, Corint, Efes, Colose, Filipi sau Tesalonic ar fi ajuns la desăvîrşire, sau la sfinţenie, ci întrucît ei au fost sfinţiţi prin Botez şi celelalte taine ale Bisericii.

Sfinţenia sacramentală trece şi se dezvoltă în sfinţenia morală creştină. Sf. Hrisostom vorbeşte despre transformarea morală a credincioşilor în urma primirii darurilor Duhului Sfînt şi a străduinţei personale.

Cei care au primit o picătură din aceste daruri, îndată şi-au uitat firea lor şi deodată întreg pămîntul s-a umplut de îngeri. Nu s-a umplut cu îngeri din cer, ci cu îngeri care au arătat în corp omenesc virtutea puterilor netrupeşti. Nu s-au pogorît pe pămînt îngerii, ci cei de pe pămînt s-au urcat la virtutea acelora. N-au aruncat trupurile umblînd cu sufletele goale, ci rămînînd „cu firea lor proprie au ajuns îngeri prin liberă voinţă“.

„Îngeri“ şi „sfinţi“ ajungem numai dacă stăm în legătură cu Biserica, cu tainele ei. Atunci darurile lui Dumnezeu ne înfăşoară viaţa noastră creştină, ne transfigurează, ne pătrund conştiinţa noastră morală.

A ne considera sfinţi numai în baza unei simple pocăinţe, de cele mai multe ori de suprafaţă, este deci o mare primejdie pentru viaţa noastră creştinească, căci aceasta duce la mîndrie, iar mîndria este un mare păcat.

Numai pe aceia îi cinsteşte Biserica ca sfinţi, pe care ea i-a canonizat, declarîndu-i în mod solemn, în consens ecumenic, în urma vredniciei deosebite a lor în slujba lui Hristos şi a semenilor lor.

Nu există credincios fără de păcat, ci, dimpotrivă, toţi avem nevoie de o îmbunătăţire a fiinţei noastre morale. Hristos este iubire şi, primindu-l în noi, devenim noi înşine iubire. A te rupe de Biserică, motivînd că în ea sînt păcătoşi, înseamnă a nesocoti pe Hristos, care a venit tocmai să mîntuiască pe cei păcătoşi şi a da dovadă de desconsiderare a semenilor tăi.

Da, sfinţenia vieţii creştinului este în cadrul Bisericii, spre care năzuieşte mereu credinciosul, chemat de dragostea lui Hristos, singurul izvor nesecat al sfinţeniei.

Preot *Nicolae Modoiu*

Din învăţăturile Sf. Părinţi

— Dumnezeu, făcînd tot sufletul după chipul Său, îl aduce la existenţă înzestrat cu capacitatea de-a exista prin sine. Dar fiecare prin hotărîre liberă îşi alege de bunăvoie cinstea, sau îşi agoniseşte prin fapte rele necinstea.

— Înţeleptul, fie că învaţă pe alţii, fie că primeşte învăţătură, vrea să înveţe pe alţii şi să înveţe el însuşi numai cele de folos.

— Cel ce îmbrăţişează din inimă viaţa evanghelică a tăiat de la sine şi începutul şi sfîrşitul păcatului şi cultivă toată virtutea cu fapta, cu cuvîntul şi cu gîndul.

— Mintea lui Hristos, pe care o primesc Sfinţii, după cuvîntul: „Iar noi avem mintea lui Hristos“ (I Cor. 2, 16), nu vine în noi ca să ne lipsească de puterea noastră mintală, nici ca să întregească mintea noastră, ci ca să lumineze, prin calitatea ei, puterea minţii noastre. Căci „mintea lui Hristos“ eu zic că o are cel ce cugetă ca El şi prin toate îl cugetă pe El.

(Sf. Maxim Mărturisitorul)

— Cei care săvîrşesc binele găsesc fericire în însuşi binele săvîrşit.

— Am crezut în Dumnezeu nu văzîndu-l pe El cu ochii trupeşti, ci cu puterea minţii vedem şi înţelegem pe Cel nevăzut prin cele văzute.

— „Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul care vine în lume“ (Ioan 1, 9) nu hărăzeşte tuturor splendoarea ei, ci numai celor care duc o viaţă demnă de El.

— Toiagul lui Dumnezeu (Ps. 44, 8) este un toiag care ne învaţă; el ne învaţă ca totdeauna să facem judecăţile noastre drepte şi nicidecum sucite.

— După cum haina trupească se ţese din împletirea urzelii cu bătătura, tot astfel haina frumoasă a sufletului se ţese din împletirea învăţăturii Evangheliei cu faptele bune.

— Numai de un singur lucru caută să fugi: de păcat.

— Nu vă îngîmfaţi din cauza bogăţiei care nu este sigură (I Tim. 6, 17), nu vă bazaţi pe forţa trupului, nu urmăriţi slava deşartă, căci nimic din toate acestea nu mîntuieşte.

— Bogatul nu are nici un folos dacă moare, deoarece nu poate să ia bogăţia cu el. El numai atîta bucurie a cîştigat după urma avuţiei lui cîtă fericire i-au putut procura în viaţă linguşitorii din jurul său.

— Fiecare dintre noi are în adîncul său un cîntar, construit acolo de Creatorul nostru... Tu nu vei putea spune în ziua judecăţii: N-am cunoscut binele, căci însuşi cîntarul tău va vorbi despre tine, el care ţi-a procurat din plin deosebirea binelui şi a răului.

(Sf. Vasile cel Mare)

Figuri biblice

IOSIF

Un nume devenit celebru în cărţile Sfintei Scripturi este cel al lui Iosif.

În istoria patriarhului biblic Iacob, Iosif, fiul său, ocupă un loc de frunte. Dragostea pentru frumos şi adevăr l-a făcut mai chibzuit faţă de problemele vieţii, decît pe alţii. Iosif nutrea un adevărat antagonism împotriva a tot ce era rău. Clevetirile ca şi vorbele murdare, lenea, îl supărau, ca şi exagerările faţă de calităţile cuiva care zace îngîmfat şi scade gustul muncii sîrguincioase. De aceea faţă de faptele dăunătoare vieţii el lua totdeauna o atitudine vehementă, combătînd solidaritatea rău intenţionată sau comportarea nedemnă.

Ajuns robul faraonului, prin vînzare-cumpărare, a cunoscut foamea, căldura, frigul, dispreţul stăpînilor şi în general răutăţile vieţii. Cel dintîi stăpîn al său a fost Putifar, cameristul faraonului şi şeful gărzii imperiale. Cronica biblică înregistrează astfel înrobirea lui Iosif: „Iosif a fost dus în Egipt, şi l-a cumpărat Putifar, diregătorul lui Faraon, căpetenia gărzii domneşti, din mîna ismailiţilor, care l-au dus acolo“ (Facere 39, 1).

Aici el a cucerit prin dîrzenie şi răbdare îngerească dreptul la o viaţă onorabilă. Virtuţile i-au ajutat a-şi crea o situaţie onorabilă la curtea faraonului, aşa că n-a rămas înglobat în mulţimea de robi ai împărăţiei. El ajunge administrator al casei şi averii lui Putifar, pentru că „Dumnezeu a fost cu Iosif“; el „era un bărbat care prospera, în casa stăpînului său, a egipteanului“ (Facere 39, 2). Urmările administrării corecte şi raţionale au fost propăşirea materială a stăpînului: „Şi Domnul a binecuvîntat casa egipteanului din pricina lui Iosif“ (Facere 39, 5).

Putifar a lăsat, cu toată încrederea, în mîinile lui Iosif administrarea averilor sale, încît stăpînul „nu mai cunoştea altă grijă decît să mănînce şi să bea“ (Facere 39, 6).

Iosif era un tînăr îndrăzneţ şi pe cît de pios tot atît de „frumos la făptură şi frumos la faţă“. Este primul caz în Biblie cînd se semnalează frumuseţea unui bărbat, tocmai pentru a se arăta cît de mare era primejdia căderii în ispită. Caracterizarea aspectului fizic al lui Iosif prevesteşte ivirea unei catastrofe.

Unele egiptence din acea vreme duceau o viaţă foarte superficială. Venind în contact cu lumea dinafară îşi permiteau cîte toate. Excepţie de la acest gen de viaţă nu făcea nici soţia lui Putifar. Ea încearcă să intre în intimitate cu tînărul Iosif. Seriozitatea lui Iosif, ca şi respectul şi afecţiunea faţă de stăpînul său nu-i îngădui fapte impuse de stăpînă. Pentru Iosif căsătoria era lucru sfînt. Convingerea că orice nedreptate săvîrşită unui om este „păcat înaintea lui Dumnezeu“ îl întăreşte pe Iosif şi mai mult în virtutea sa.

De acum conflictul între slugă şi stăpînă deveni inevitabil. Minciuna, intriga, pasiunea stăpînei creează atmosferă. Alungat de la stăpîni, trimis în închisoarea înfricoşătoare alături de borfaşi şi de marii criminali, Iosif rămîne „tare ca moartea“ în convingerile sale.

Prin felul său de a fi, Iosif place tuturora, dar cîştigă mai ales simpatia „mai-marelui închisorii“ şi astfel a fost scos din situaţia umilitoare în care se afla în calitate de deţinut. Iosif e apreciat elogios şi de către rege, care îl numeşte „om cu duhul lui Dumnezeu“, în înţelesul biblic, unul care întruneşte toate însuşirile în sensul cel mai larg al cuvîntului: bun şi harnic, înţelept, virtuos.

Iosif este instituit mareşal al curţii regale şi înalt demnitar de stat „peste toată ţara Egiptului“.

El şi-a manifestat calităţile şi într-o grea situaţie economică.

Prin natura solului său, Egiptul rar cunoaşte ani de secetă. Totuşi în epoca lui Iosif a secat Nilul şi astfel recolta a fost compromisă cu desăvîrşire ani de-a rîndul.

Criza se înteţeşte. Oamenii îşi vînd vitele pentru grîu, alţii îşi cedează proprietăţile imobile sau se predau ca robi.

Prin abilitatea sa, Iosif a salvat de urmările secetei îngrozitoare nu numai pe cei din jur, ci mulţi din afară au dat năvală spre grînarul de pe valea Nilului.

Iosif a murit la vîrsta de 110 ani. El este aşezat în sicriu după obicei egiptean şi dus la Sichem, în pămîntul Canaanului, alături de părinţii, moşii şi strămoşii săi.

El este imaginea lui Hristos, cum îl numeşte Sfîntul Ioan Hrisostom, gîndindu-se la moralitatea exemplară, credinţa nebiruită şi virtutea răbdării sale.

Pr. prof. *N. Neaga*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

STBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 aprilie 1972 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

27. Rînduielile sfintelor slujbe

„Casa Tatălui", împodobită cu pictură (cu icoane) şi înzestrată cu toate cele de trebuinţă (în altar, în naos, pronaos şi clopotniţă — odăjdii ş. a.), este locaşul sfinţit în care ne întîlnim cu Dumnezeu. Aici ne adunăm, ierarhi, preoţi, diaconi, credincioşi, ca să preamărim pe Dumnezeu, să-i cerem binecuvîntare şi ajutor, să-i mulţumim. Aici se oficiază sfintele slujbe, prin care sufletul se înalţă la Dumnezeu şi Dumnezeu se coboară la noi, ne uneşte într-un gînd şi o simţire, ne luminează cu învăţătura Sa, ne umple de bucurie, pace, mîngîiere şi ne îndeamnă la tot lucrul bun şi folositor pentru Biserică, pentru semenii noştri, pentru Patrie şi întreaga omenire.

Aceste sfinte slujbe îşi au rădăcina în Vechiul şi Noul Testament. Ele cuprind întreaga Sfîntă Scriptură cu istoria mîntuirii noastre. În centrul lor stă Iisus Hristos, Mîntuitorul vestit de proorocii Vechiului Testament, a cărui naştere, viaţă, moarte, înviere şi înălţare e cuprinsă în Sfintele Evanghelii ale Noului Testament, care a fost propovăduit de Sfinţii Apostoli, prin care — la Pogorîrea Duhului Sfînt — s-a întemeiat Biserica lui Hristos, răspîndită în multe părţi ale lumii. Biserica pătrunsă de Duhul lui Hristos a întocmit sfintele slujbe, şi în vremea Sfinţilor Apostoli şi după aceea — la temelie stînd Cina cea de Taină (adică Sf. Liturghie) săvîrşită de Iisus Hristos —, împletind în ele întreaga Sfîntă Scriptură, rugăciuni potrivite pentru toate trebuinţele vieţii noastre, imne de preamărire a Domnului, a Maicii Domnului, a Sfinţilor. Textele Sfintei Scripturi se citesc; la fel rugăciunile. Imnele se cîntă. În felul acesta cuvîntul se împreună cu melodia bisericească, potrivită cu evlavia creştină. Aceasta face ca textul cîntat să se întipărească mai adînc în suflet şi să ne înalţe, ca nişte aripi îngereşti, spre cerul armoniilor dumnezeieşti. Uneori cîntă unul singur, sau doi-trei, sau corul. Aceasta pentru melodii mai pretenţioase. Alteori cîntă toţi credincioşii. De fapt cel mai bine e atunci cînd e cîntare omofonă, mai ales la Sfînta Liturghie. Se înţelege că trebuie să se cînte după melodiile Bisericii noastre.

Împletirea aceasta între citirea textelor din Sfînta Scriptură, rugăciuni şi imne este o tradiţie a Vechiului Testament, care s-a păstrat în Noul Testament, căci în primele Biserici creştine — cînd se adunau credincioşii cu Sf. Apostoli în frunte, sau cu episcopii şi preoţii — ei stăruiau „în învăţătura apostolilor ... şi în frîngerea pîinii şi în rugăciuni" (F. Ap. 2, 42), înălţînd mulţumită lui Dumnezeu „în psalmi, în laude şi cîntări duhovniceşti" (Col. 3, 16; Efeseni 5, 19).

Aceste cîntări cuprindeau învăţătura cea adevărată şi adevărata închinare, primită de la Mîntuitorul şi aşezată prin Sfinţii Apostoli în Biserica Sa. De aceea Biserica întotdeauna a sprijinit numai acele imne care izvorau din viaţa ei în adevărata credinţă şi a cerut ca ele să se cînte „în biserică cu multă luare aminte şi cu umilinţă", cu credinţă şi dragoste (Sinodul VI ecumenic, canon 75). Astfel, sfintele slujbe ale Bisericii cuprind imne vechi de pe vremea Sfinţilor Apostoli şi ucenicilor Sfinţilor Apostoli şi imne făurite de Sfinţii Părinţi cu viaţă înaltă, cu darul psalmodiei şi al poeziei, însufleţiţi de Duhul Sfînt, ca Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Efrem Sirul, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Roman Melodul, Sf. Andrei Criteanul, Sf. Ioan Damaschin ş. a., care îmbrăcau dogmele, adică învăţătura de credinţă, în frumuseţea imnelor şi a melodiei. Aşa s-au stabilit în Biserica noastră sfintele slujbe, cuprinse în Octoih, Ceaslov, Mineie, Triod, Penticostar, Molitfelnic, Liturghier, Apostolul, Evanghelia, Psaltirea ş. a. Aceasta este marea comoară a Ortodoxiei, care — citită şi cîntată în limba română — ne înalţă sufletele spre Iisus Hristos şi ne umple de bucurie, pace, dragoste şi bunătate.

Toate sfintele slujbe sînt cuprinse într-o rînduială (tipic), dată de Biserică. Astfel ele se încadrează în anul liturgic, săptămîna liturgică şi ziua liturgică. Anul bisericesc începe cu 1 septembrie (aşa era atunci şi anul civil) şi se termină cu 31 august, cuprinzînd în şirul praznicelor împărăteşti: Naşterea Maicii Domnului (8 septembrie), Intrarea în Biserică (21 noiembrie), Bunavestire (25 martie), Adormirea Maicii Domnului (15 august), Naşterea Domnului (25 decembrie), Tăierea împrejur a pruncului Iisus (1 ianuarie), Botezul Domnului (6 ianuarie), Întîmpinarea Domnului (2 februarie), Schimbarea la faţă (6 august), Înălţarea Sfintei Cruci (14 septembrie). Duminica Floriilor, Învierea Domnului, Înălţarea la cer, Pogorîrea Duhului Sfînt (Rusaliile) sînt sărbători a căror dată e schimbătoare după ziua Paştilor (martie—aprilie). Putem spune deci că anul liturgic prezintă toate momentele mai însemnate ale istoriei mîntuirii, de la Naşterea Maicii Domnului (din care se va naşte Mîntuitorul) pînă la Pogorîrea Duhului Sfînt şi la Adormirea Maicii Domnului.

Învierea Domnului (Sfintele Paşti) începe şi încheie anul pascal, pentru că Învierea stă în inima Bisericii. De aceea viaţa Bisericii şi a fiecărui credincios se desfăşoară sub lumina Învierii Domnului şi întru nădejdea că Biserica şi mădularele ei vor ajunge la desăvîrşirea în Iisus Hristos cel înviat şi înălţat, adică să fie asemenea cu Domnul cel preamărit, să strălucească întru mărirea cea veşnică a lui Hristos. Biserica Ortodoxă este Biserica Învierii Domnului, a transfigurării noastre în Iisus Hristos cel înviat şi înălţat întru mărirea Sa dumnezeiască. De aceea şi Sf. Evanghelii încep în ziua I de Paşti cu Sf. Evanghelie de la Ioan (care se citeşte, cu unele excepţii, pînă la Rusalii), se continuă cu Sf. Evanghelie de la Matei (pînă în Duminica de după Înălţarea Sfintei Cruci), cu Sf. Evanghelie de la Marcu şi cu Sf. Evanghelie de la Luca, cum se vede în Calendarele noastre (La Utrenia de Duminică se citesc cele 11 evanghelii ale Învierii Domnului, căci Duminica este ziua Învierii Domnului). Şi citirea Apostolului începe la praznicul Învierii Domnului cu cartea Faptelor Apostolilor, ca să continue cu Epistolele Sfinţilor Apostoli. Toate sînt stabilite după rînduială, în centru fiind Duminica (ziua Învierii Domnului), prin care se luminează celelalte zile, căci Sfinţii pomeniţi în toate zilele (şi Duminica) sînt cinstiţi pentru că în ei şi prin ei Hristos-Domnul este viu şi lucrător în Biserica Sa.

În cadrul anului liturgic e cuprinsă săptămîna liturgică. Ea este de la vecernia de sîmbătă seara pînă la vecernia din ceaslă sîmbătă. Zilele săptămînii, pe lîngă pomenirea Sfinţilor (după ziua morţii, adică a trecerii în veşnicie), au şi o rînduială specială, pentru că Duminica — e ziua Învierii Domnului, luni — ziua cetelor îngereşti, marţi — ziua Sf. Ioan Botezătorul (şi a proorocilor), miercuri şi vineri — ziua Sf. Cruci (Patimile Mîntuitorului: vinderea lui Iisus şi planul uci-

(Continuare în pag. 2)

Cu privire la Sf. Taină a Pocăinţei

Pocăinţă însemnează întoarcere de la păcat la virtute, de la voia diavolului la voia lui Dumnezeu.

Sîntem înclinaţi spre păcat şi păcătuim mereu. Dar trebuie, totuşi, să biruim asupra păcatului. Dacă de o mie de ori păcătuim, de o mie de ori să fim şi biruitori asupra păcatului. Dacă de o mie de ori cădem, de o mie de ori să ne şi ridicăm.

În pilda despre fiul rătăcit, Mîntuitorul ne-a dat oglinda în care să ne putem vedea adesea pe noi înşine. Iată, fiul din pildă a ajuns la conştiinţa păcătoşeniei şi a vinovăţiei sale, şi-a recunoscut şi mărturisit cu căinţă păcatul: *„Greşit-am ..."* şi a luat hotărîrea de a se întoarce umilit la tatăl său: *„Întorce-mă-voi la tatăl meu ..."*. Şi s-a întors. Iată o virtute frumoasă şi meritorie, o pocăinţă, pe care şi-a făcut-o prin puterile sale propri.

Dar încă nu era destul. Îi mai trebuia ceva: spălarea de mocirla din care ieşise. Aceasta n-o mai putea face singur. Nu avea elementul curăţitor. I-a venit însă în ajutor tatăl, care l-a iertat şi l-a primit cu ospăţ. Abia acum, pocăinţa fiului rătăcit este întreagă, căci nu mai e o pocăinţă simplă, ci o sfîntă taină.

Tatăl din pildă este Dumnezeu, care, prin mijlocirea preoţilor, iartă şi primeşte cu bucurie pe cei ce se întorc la El, cu căinţă sinceră şi dorinţă de îndreptare. Preoţilor le-a dat puterea ca, celor ce fac pocăinţă, mărturisindu-şi (în spovedanie) păcatele, „să-i lege şi să-i dezlege" şi să-i ierte (Ioan 20, 23). Fără această parte întregitoare, care vine de la Dumnezeu, pocăinţa nu este deplină, este doar un suspin către Dumnezeu. Trebuie deci, ca şi Dumnezeu să dea în pocăinţa noastră partea Sa: iertarea şi primirea cu bucurie. Iar aceasta există în Biserica noastră Ortodoxă, unde pe lîngă virtutea pocăinţei avem la îndemînă şi Sf. Taină a Pocăinţei sau a mărturisirii.

Dacă timp de pocăinţă avem toată viaţa, timp pentru Taina Pocăinţei avem mai ales în posturi şi cu deosebire în postul cel mare.

Dar oricît de multă pocăinţă am face şi oricît am avea în Biserică Sfînta Taină a Pocăinţei, să ne ferim a ne numi prin aceasta „sfinţi", „pocăiţi", „mîntuiţi". Căci cine se numeşte şi se consideră pe sine aşa, dovedeşte tocmai contrariul, că nu e cu adevărat pocăit, şi că e încă sub umbra celui rău. Pocăinţa se întemeiază pe smerenie şi umilinţă. De aceea, să nu urmăm exemplul fariseului din pilda Mîntuitorului: *„Mulţumescu-ţi ţie Doamne că eu nu sînt ca alţii, păcătos ..."*, ci să fim ca vameşul din aceeaşi pildă: smeriţi, pentru ca nu noi să ne apreciem faptele, ci Dumnezeu.

Noi avem în Biserica Ortodoxă pocăinţa adevărată şi întreagă, cu tot ce depinde de noi, şi de Dumnezeu. Nu ne lipseşte deci nici partea întregitoare şi cea mai importantă a pocăinţei: iertarea de la Dumnezeu, prin preotul duhovnic. Este necesar însă să nu ne mîndrim faţă de nimeni cu pocăinţa noastră, nici cu Sf. Taină a Pocăinţei, ci să-i culegem roadele, ca să ne fie într-adevăr de folos.

Pr. Dr. *P. Deheleanu*

POSTUL (II)

Se mai spune uneori de către unii credincioşi că postul în sine nu este nici bun nici rău; de aceea, prin practicarea lui nu ne putem face mai plăcuţi lui Dumnezeu.

În acest sens, sînt invocate două texte pauline: 1. „Dar nu mîncarea ne va pune înaintea lui Dumnezeu. Căci nici dacă vom mînca, nu ne prisoseşte, nici dacă nu vom mînca, nu ne lipseşte“ (I Cor. 8, 8); 2. „Căci împărăţia lui Dumnezeu nu este mîncare şi băutură, ci dreptate şi pace şi bucurie în Duhul Sfînt“ (Rom. 14, 17).

De aici se trage, apoi, concluzia: Nu săvîrşeşte nici un păcat cel ce nu posteşte. Căci postul este ceva indiferent. În consecinţă, practicarea postului nu constituie o virtute, iar nepracticarea lui nu este un păcat. Cu alte cuvinte: cine practică postul nu face rău, după cum cine nu practică postul, de asemenea, nu face rău.

Dar în ambele texte nu este vorba despre mîncarea de post, ci despre consumarea de carne care a fost adusă jertfă idolilor.

Se ştie că închinătorii la idoli aduceau acestora jertfe de animale. O parte din carnea ce rămînea de la aceste jertfe se consuma fie la templul respectiv în cadrul unui ospăţ idolesc, fie — sub aceeaşi formă — acasă la cel ce a jertfit-o, sau se vindea în măcelării. Unii dintre creştinii proveniţi dintre închinătorii la idoli erau invitaţi la ospeţe idoleşti sau cumpărau din măcelării carne care a fost jertfită idolilor. În aceste cazuri, ei consumau — deci — carne care a fost jertfită idolilor.

Ţinînd mai departe cu strictеţe legile Testamentului Vechi cu privire la mîncări, creştinii proveniţi dintre iudei nu consumau o astfel de carne. Ei doreau să oprească şi pe creştinii proveniţi dintre închinătorii la idoli de la consumarea unei astfel de carne. Cu atît mai vîrtos, cu cît ei considerau că nu poţi fi bun creştin fără observarea cu strictеţe a tuturor legilor Testamentului Vechi.

Întrucît din această situaţie au rezultat dese frecuşuri între creştini, Sf. Apostol Pavel intervine cu următoarea lămurire: Mîncări necurate în înţelesul Testamentului Vechi nu mai există (Rom. 14, 14; I Tim. 4, 4—5; Tit 1, 15). Întrucît idolii n-au o existenţă reală, carnea jertfită lor poate fi mîncată de oricine (I Cor. 8, 4—5). Dar pentru că unii creştini proveniţi dintre închinătorii la idoli sînt încă „slabi“ în noua credinţă şi mai cred în existenţa idolilor, este bine să nu consume astfel de carne, spre a nu se spurca în cugetul lor, slujind şi lui Dumnezeu şi idolilor (I Cor. 8, 6—7). De aceea, Sf. Apostol Pavel recomandă celor „tari“ în credinţă dintre creştinii proveniţi din închinătorii la idoli, care pot consuma o astfel de carne, să n-o consume în faţa celor „slabi“, nu pentru că ar fi necurată, ci pentru a nu-i face pe aceştia din urmă să creadă că sînt îndreptăţiţi s-o consume (I Cor. 8, 10—13; Rom. 14, 20—23).

În rest, mîncarea este bună sau rea, după gustul diferit al celor ce-o consumă, iar nu „curată“ şi „necurată“.

De asemenea, greşit sînt tălmăcite, în ceea ce priveşte postul, şi textele din epistola către Romani 14, 3—6 şi Col. 2, 16—17.

Dar aceste texte nu se referă la post, ci la deosebirea între mîncările interzise şi neinterzise (curate şi necurate), potrivit rînduielii Testamentului Vechi care nu mai este în vigoare, sau potrivit părerii creştinilor proveniţi dintre iudei care condamnau pe creştinii proveniţi dintre închinătorii la idoli, pentru că consumau carne jertfită idolilor.

Nedumerire provoacă şi următorul text paulin: „Aceştia (învăţătorii mincinoşi care pătrundeau în comunităţile creştine) opresc de la căsătorie şi de la unele bucate, pe care Dumnezeu le-a făcut, spre gustare cu mulţumire, pentru cei credincioşi şi pentru cei ce au cunoscut adevărul, de vreme ce orice făptură a lui Dumnezeu este bună şi nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulţumire. Căci se sfinţeşte prin cuvîntul lui Dumnezeu şi prin rugăciune... Căci deprinderea trupească la puţin foloseşte, dar dreapta credinţă spre toate este de folos, avînd făgăduinţa vieţii de acum şi a celei ce va să vină“ (I Tim. 4, 3—5. 8).

Pe acesta îl tălmăceşte astfel: Întrucît bucatele sînt bune şi curate şi Dumnezeu le-a făcut cu menirea de a fi consumate cu mulţumire este o greşeală a opri pe cineva de la consumarea anumitor mîncări. De aici se trage concluzia: Postul nu este întemeiat.

Dar cuvintele de mai sus sînt îndreptate împotriva unor eretici vechi, numiţi gnostici, care susţineau că trebuie interzisă cu desăvîrşire consumarea de carne, întrucît aceasta este „materie“ şi — ca atare — ceva rău şi necurat. De asemenea, susţineau că trebuie interzisă şi căsătoria, pentru că prin ea se înmulţeşte materia, care este rea. Acesta este înţelesul adevărat al textului în discuţie. De unde rezultă că el nu este îndreptat împotriva postului.

Corect trebuie să interpretăm şi următoarele cuvinte ale Mîntuitorului: „Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om“. Căci „tot ce intră în gură se duce în pîntece şi se aruncă afară. Iar cele ce ies din gură *„pornesc din inimă şi acelea spurcă pe om“* (Matei 15, 11. 17—18). Pe acestea cei neştiutori le tălmăcesc în felul următor: Nu trebuie şi nici nu are rost să facem deosebire între mîncări de post şi mîncări de dulce, pentru că toate sînt la fel de curate. De aici se trage apoi concluzia că credinciosul creştin poate consuma orice mîncare, întrucît mîncarea nu-l spurcă pe om.

Este adevărat că mîncările nu-l spurcă pe om, pentru că toate mîncările sînt curate. Dar nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că credinciosul posteşte nu pentru motivul că anumite mîncări ar fi necurate. De aceea, scopul postului nu este acela de a face deosebire între mîncări „curate“ şi mîncări „necurate“, ci de a înfrîna poftele trupului şi a întări puterile sufletului în săvîrşirea celor ce sînt bine plăcute lui Dumnezeu.

De unde rezultă că omul care mănîncă — în timp de post — o mîncare „de dulce“, nu prin această mîncare se spurcă, fiindcă mîncarea în sine este curată, ci *se spurcă prin neputinţa lui de a se reţine de la această mîncare!*

Cuvintele Mîntuitorului din citatul de mai sus nu se ridică împotriva postului, ci împotriva obiceiului practicat de farisei de a mînca numai după ce s-au spălat pe mîini, pentru ca nu cumva să se fi atins cu mîinile de ceva necurat. Căci în acest caz, prin mîini ar necurăţi mîncarea şi prin mîncare ar necurăţi întreg trupul lor.

De aceea, Mîntuitorul le arată că necurăţia omului nu vine dinafară sau din ceva material (trupesc), ci *dinăuntrul omului, din sufletul lui.* Căci sufletul omului este izvorul adevăratei necurăţii.

În sfîrşit, se mai face şi următoarea obiecţiune: Adevăratul post este numai postul aşa-zis „negru“. Acesta constă în reţinerea — pe un timp anumit — totală de la orice fel de mîncare şi băutură. Pe acesta îl recomandă a fi practicat la libera alegere, în funcţie de împrejurări şi de posibilităţile fiecăruia, nu în răsstimpuri anumite.

Or, şi Biserica noastră recomandă postul negru, acesta fiind bun şi avînd bază în Sf. Scriptură. Considerînd însă faptul că postul negru este foarte greu şi că nu fiecare credincios îl poate practica, ea a rînduit ca numai celălalt fel de post să fie obligator pentru fiecare creştin.

În înţelepciunea ei, Biserica a aşezat o rînduială a postului suportabilă pentru orice credincios. Pentru că ea ştie că rostul postului nu este chinuirea trupului, ci disciplinarea şi stăpînirea poftelor trupeşti şi sufleteşti. De asemenea, ea a ţinut seamă de faptul că un post prea greu poate avea rezultate negative.

În concluzie finală, temeiurile biblice ale postului nu pot fi zdruncinate prin tălmăciri greşite sau tendenţioase.

C. Sîrbu

Rînduielile sfintelor slujbe

(Urmare din pag. 1)

derii Lui — Răstignirea Lui), joi — ziua Sf. Apostoli şi Sf. Nicolae, sîmbătă — ziua celor adormiţi în Domnul, a cuvioşilor şi a Sf. Mucenici.

În cadrul anului liturgic şi a săptămînii liturgice sînt zilele liturgice. Ziua liturgică cuprinde cele 7 sfinte slujbe şi Sf. Liturghie (cu unele excepţii) şi începe (după rînduiala zilei din Vechiul Testament şi de pe vremea Mîntuitorului) seara (pe la orele 15 după ziua noastră), ca să se termine în seara următoare la aceleaşi ore. Aceasta după cuvîntul Psalmistului (şi rînduiala Vechiului Testament, păstrată şi în Noul Testament, acum însă în Duhul lui Hristos): „de şapte ori pe zi Te-am lăudat“ (Psalm 118, 164). Aceste şapte sfinte slujbe sînt: Ceasul al IX-lea, Vecernia, Pavecerniţa, Miezunoptica, Utrenia împreună cu Ceasul întîi, Ceasul al treilea, Ceasul al şaselea. Acestea sînt cele şapte trepte (şapte e socotit număr sfînt), pe care urcăm spre culmea Sfintei Liturghii, adică spre jertfa cea mîntuitoare de pe Golgota, străluminată de Învierea şi Înălţarea întru mărire a Domnului.

Se cuvine dar să preţuim şi să cinstim rînduiala sfintelor slujbe ale Bisericii, să ne întipărim în suflet cuvintele Sfintelor Scripturi, ce se citesc în biserică, învăţătura de credinţă, cuprinsă în aceste sfinte slujbe, frumuseţea imnelor şi melodiilor bisericeşti, viaţa lui Iisus şi vieţile Sfinţilor, şi să ne străduim ca să preamărim pe Hristos şi să cinstim pe Sfinţii Săi nu numai cu buzele, ci şi cu viaţa, adică: să ne asemănăm cu Hristos, cu Sfinţii, ca să fim lucrători ai păcii, ai dragostei, ai dreptăţii şi ai progresului în fiecare clipă, în fiecare zi şi în toţi anii vieţii noastre. Căci faptele bune sînt mărturia adevăratei slujiri aduse Domnului Hristos, mărturia unei credinţe cu adevărat rodnice.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Sfîntul Sava Gotul

— 1.600 de ani de la moartea sa mucenicească —

Cercetările istoricilor şi arheologilor au stabilit că în anul 271, în timpul domniei împăratului Aurelian, administraţia, oamenii bogaţi şi legiunile romane din Dacia au fost retrase în sudul Dunării. Populaţia autohtonă daco-romană a continuat să trăiască în fosta provincie şi după anul 271, căci nu avea nici un interes să plece în sudul Dunării. Ea prefera să trăiască aici, legată de pămîntul pe care s-a născut şi-l muncea, ne mai fiind supusă la regimul fiscal asupritor din imperiu, iar în cazul celor ce mărturiseau credinţa creştină ei aveau tot interesul să rămînă pe loc, căci în afara graniţelor imperiului puteau să-şi mărturisească nestînjeniţi sentimentele religioase (în imperiu creştinismul era în această vreme „religio illicita“, adică nepermisă).

Se ştie că învăţătura creştină a fost cunoscută în Dacia Traiană încă din secolele II—III, prin propovăduirea unor colonişti, ostaşi din armata romană sau negustori.

Fireşte că noua învăţătură era cunoscută de prea puţini locuitori ai provinciei. De o răspîndire largă a creştinismului în Dacia putem vorbi abia din secolul IV, mai ales în urma edictului dat de împăratul Constantin cel Mare în anul 313, prin care se prevedea deplină libertate pentru noua credinţă. Prezenţa masivă a creştinilor în Dacia în secolul IV este atestată de numeroasele descoperiri arheologice cu caracter creştin (gema de la Potaissa — Turda, donariul de la Biertan, jud. Sibiu, opaiţe cu semnul crucii etc.), de numeroasele locaşuri de închinare creştine, numite pe atunci bazilici, din Dobrogea (Tomis, Callatis, Histria, Tropaeum Traiani etc.) şi din Oltenia (Sucidava — Celei), de scaunele episcopale situate pe malul Dunării şi la Tomis (azi Constanţa), de numeroşii martiri din ţinuturile dunărene, care au murit pentru Hristos în cursul crîncenei persecuţii a împăratului Diocleţian, în primul deceniu al secolului IV.

După părăsirea Daciei de către administraţia şi legiunile romane, pe teritoriul fostei provincii s-au abătut o seamă de popoare migratoare, primii fiind goţii. O parte dintre goţi au cunoscut învăţătura creştină încă de la sfîrşitul secolului III, pe cînd se aflau în stepele din nordul Mării Negre. Aşezîndu-se în Dacia, au cunoscut învăţătura creştină şi de la credincioşii daco-romani pe care i-au găsit aici, dar şi de la unii creştini de neam grec pe care-i aduceau în cursul expediţiilor pe care le făceau în Peninsula Balcanică şi în Asia Mică. La sinodul I ecumenic de la Nicea (325) a participat şi un episcop numit Teofil „al Goţiei“. În secolul IV, a obţinut succese însemnate în încreştinarea lor Ulfila sau Wulfila, hirotonit ca episcop semiarian în anul 341. El a predicat Evanghelia în Dacia timp de şapte ani, apoi a fost nevoit să se retragă în sudul Dunării, din pricina unei persecuţii dezlănţuite împotriva creştinilor de către regele got Athanaric (348). Aici a propovăduit apoi pînă la moartea sa, către anul 383. De la Ulfila ne-a rămas o traducere a Bibliei în limba gotă. Acelaşi Athanaric a dezlănţuit o nouă

(Continuare în pag. 4)

Pentru binele obștesc, pentru înflorirea Patriei

Interesul general, binele obștesc și înflorirea Patriei sînt, precum știm și vedem cu toții, scopurile de prim ordin ale orînduirii noastre de astăzi. Spre ele sînt îndreptate eforturile întregului popor, cît și strădaniile conducerii noastre de stat.

Pe linia acestor preocupări se înscriu, între alte măsuri, și cele două evenimente de seamă consemnate pe agenda începutului acestui an, pe care toți oamenii muncii din Patria noastră le-au urmărit cu mult interes și satisfacție, și care au o însemnătate deosebită pentru economia, bunăstarea și înflorirea ascendentă a țării noastre. Este vorba de „Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții" (între 17—19 februarie) și de „Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție" (între 21—23 februarie 1972).

Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții a analizat și trasat, la puțin timp după ce s-a raportat îndeplinirea și depășirea planului pe anul 1971, directivele coordonatoare ale lucrărilor de bază din sectorul amintit pentru aplicarea corectă și cu maximum de eficiență a prevederilor actualului plan cincinal în această ramură a economiei naționale. După cum însuși Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a accentuat în cuvîntarea de deschidere, această Conferință „se înscrie ca un eveniment de importanță deosebită în viața economică și socială a țării, constituind o expresie elocventă a democratismului orînduirii noastre socialiste, a participării maselor largi populare la făurirea conștientă a destinului luminos al României Socialiste".

Importanța acestei conferințe constă în faptul că industria constituie factorul hotărîtor al progresului economic-social al țării, iar construcțiile formează un sector însemnat al economiei naționale. De aceea, într-un înalt spirit de răspundere s-au dezbătut sarcinile importante care revin, în cadrul actualului plan cincinal, industriei și construcțiilor, atît de ordin cantitativ cît mai ales de ordin calitativ. Așa, de pildă, în anul 1975 producția industrială va trebui să fie de 28—30 ori mai mare decît în 1938.

Conferința a trasat întreprinderilor sarcina ca să acționeze cu toată energia pentru folosirea completă a tuturor capacităților de producție, aprovizionarea tehnico-materială la timp, organizarea științifică a producției și a muncii, ridicarea calității produselor, reducerea prețului de cost, promovarea progresului tehnic, prin cercetări științifice, utilizarea rațională a investițiilor, reducerea importului la strictul necesar, extinderea activității de cooperare cu alte țări pe baza principiului egalității și avantajului reciproc etc.

Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, la care au participat peste 5.100 delegați din întreaga țară, a constituit și el un eveniment de o deosebită importanță în propășirea țării noastre. Este semnificativ faptul că el a avut loc în preajma aniversării unui deceniu de la încheierea cooperativizării agriculturii (27—30 aprilie 1962), eveniment care a deschis căi sigure progresului agriculturii.

Congresul a făcut bilanțul marilor transformări intervenite în viața satelor noastre în deceniul care a trecut de la încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii țării noastre și a dezbătut problemele majore care privesc sarcinile actuale și de perspectivă ale agriculturii cooperatiste, în lumina prevederilor actualului plan cincinal, pentru ca aceasta să contribuie în mai mare măsură la creșterea producției vegetale și animale, la sporirea veniturilor cooperativelor agricole și ale membrilor lor și la înfăptuirea vastului program de construcție a societății socialiste, multilateral dezvoltate în Patria noastră.

Lucrările Congresului al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție au reliefat și apreciat cu satisfacție progresele însemnate înregistrate de agricultura noastră socialistă în ultimii zece ani și s-a exprimat în cadrul lor convingerea că întreaga țărănime cooperatistă își va uni forțele pentru a realiza prevederile actualului plan cincinal, care preconizează o sporire a dotării agriculturii cu mașini-unele îndestulătoare pentru a se putea atinge o creștere rapidă a producției cu 36—49 la sută mai mult decît în cincinalul precedent.

Pentru realizarea prevederilor propuse, pe baza amplelor discuții avute în cadrul comitetelor de lucru, Congresul a ajuns la concluzia că în actuala etapă este necesar ca, pe baza experienței de pînă acum, să se aducă o serie de noi îmbunătățiri în acest domeniu, să crească rolul cooperativelor, și mai ales al adunărilor generale, în planificarea activității economice și de producție, să se acorde o atenție deosebită ridicării nivelului de cunoștințe al tuturor lucrătorilor din agricultură și promovarea unei conștiințe superioare privind responsabilitatea fiecăruia față de creșterea avutului obștesc.

Ca fii ai Bisericii străbune, noi sîntem, în același timp, și fii buni ai Patriei.

De aceea, la locurile noastre de muncă, problemele dezbătute la Conferința și Congresul semnalate pe scurt în rîndurile de mai sus au fost, într-un fel sau altul, direct sau indirect și problemele noastre.

Conștienți fiind de acest lucru, să ne străduim deci ca prin hărnicia noastră, prin priceperea noastră, prin conștiinciozitatea noastră, să ne aducem partea cuvenită de contribuție la înfăptuirea obiectivelor pe care țara ni le pune în față, spre propășirea noastră obștească și spre înflorirea Patriei noastre dragi. T.R.

GAVRIIL MUSICESCU

— 125 ani de la nașterea sa —

Au trecut 125 ani de cînd s-a născut, la 20 martie 1847, compozitorul Gavriil Musicescu. Toți acei care ani de-a rîndul i-am ascultat prea frumoasele sale cîntări corale bisericești se cuvine să ne aducem aminte de el și să-i facem cuvenită pomenire.

Încă de mic copil s-a arătat a fi înzestrat cu dar muzical. Prindea foarte repede cîntările pe care le auzea și le cînta nespus de plăcut cu vocea sa limpede.

Mai întîi a avut prilejul să-și arate acest dar, în chip osebit, în timpul studiilor făcute la Seminarul din Huși, școală în care cîntarea era mult prețuită.

După ce în anul 1864 isprăvește învățătura la acest seminar, și sprijinit de episcopul Melchisedec, se mută la Iași, unde încearcă să se înscrie la Conservator, pe care îl termină în doi ani, după ce își însușise aici toate cunoștințele trebuincioase pentru a deveni profesor de muzică. Dar nu intră în învățămînt decît pentru scurt timp, căci reușește să obțină o bursă pentru Conservatorul din Petrograd, pe care-l și urmează și îl termină cu titlul de laureat.

De acum drumul urcușului său muzical i se deschide neîndoielnic. Este numit profesor la Conservatorul din Iași, dat totodată și conducător al corului Mitropoliei din capitala Moldovei. Se cuvine să reamintim că printre elevii săi cei mai strălucițI de la Conservator se numără și Ion Vidu, care și-a desfășurat rodnica sa muncă de dirijor, profesor și compozitor la Lugoj, și — de asemenea — Timotei Popovici, cel care avea să închine vieții muzicale sibiene aproape 50 ani de activitate tot atît de rodnică.

În vremea cînd Gavriil Musicescu ajunsese dirijor al corului mitropolitan din Iași, femeile nu erau primite în cor, încît la vocile I și II (sopran și alt) cîntau copii. Cu acest cor de copii și bărbați dirijorul din Iași pregătea imnurile Sfintei Liturghii, dar și cîntări populare, cu înțelesul lor limpede, curat, pe care le cînta în diferite săli din oraș.

Luîndu-și marea răspundere de a griji de sănătatea copiilor, Gavriil Musicescu a făcut cu acest cor numeroase excursii, dînd concerte și în alte orașe ale țării. A făcut, în anul 1890, și o excursie în părțile noastre transilvănene și bănățene, cîntînd în Brașov, Zărnești, Sibiu, Sălișteu, Lugoj, Caransebeș și Mehadia. Pretutindeni corul mitropolitan din Iași a fost primit cu cea mai mare însuflețire. După ce, în partea întîia a concertului, imnurile religioase întraripau sufletele pe înălțimi de evlavie, în partea doua cîntecele populare românești veneau să miște inimile, încălzindu-le de simțire și bucurie românească.

Mai tîrziu, în 1895, văzînd că vocile copiilor totuși nu pot ține piept destul de bine puterii vocilor bărbătești, Musicescu introduce în cor și voci de femei. Era o faptă îndrăzneață pe vremea aceea, dar conducerea bisericească s-a convins de folosul acestui lucru.

Gavriil Musicescu a fost și un rodnic compozitor. A scris pentru cor unele dintre alesele cîntări psaltice, căutînd să le înveșmînteze în haină corală cît mai potrivită cu mireasma viersului lor cîntat odinioară în biserica cea mare a împăraților bizantini. Dintre aceste lucrări, cea mai cunoscută este „Prohodul Domnului". Dar, ca și în cazul lucrărilor compozitorului Gheorghe Cucu, cele care s-au răspîndit și care se cîntă și astăzi mai mult sînt cîntările sale originale. Sînt cîntări mai apropiate de simțirea credincioșilor noștri. De cîte ori auzim imnul: „Sfînt e Domnul Savaot", în care bucuria biruitoare a cuvîntului „Osana" izbucnește mai întîi la vocea doua (alt), să ne aducem aminte că muzica acestui imn a izvorît din mintea și inima lui Gavriil Musicescu. Tot ale sale sînt mai multe cîntări „heruvice", axioane, ca și pricesnele corale „Doamne buzele mele", „Cine se va sui în muntele Domnului" și altele. Tot de el au fost plăsmuite și cîntările corale laice: „Dor, dorule", „Ileană", „Răsai lună", „Fiii României" și altele.

Toate cele scrise aici să fie — și ele — un smerit chip de pomenire a vrednicului dirijor și compozitor Gavriil Musicescu. *Gheorghe Șoima*

Binecuvîntare de biserică

Pe șoseaua București—Pitești la km 90 în comuna Leordeni-Argeș, pe marginea dreaptă a drumului, se înalță o biserică monumentală și anume biserica din satul Ciulnița. Satul are numai 180 familii de podgoreni și este mărginit de viile renumitelor podgorii Ștefănești-Muscel. Construită în 1885, acoperișul bisericii începuse să se strice, pictura se afumase, împrejmuirea și pardoseala lăsau de dorit. După obținerea aprobărilor legale, părintele Bănuță parohul local, împreună cu vrednicii săi credincioși, a reușit, pînă la finele anului 1971, să repare acoperișul bisericii, să spele și recondiționeze pictura, să repare soclul exterior, trotuar împrejmuitor, să schimbe pardoseala, să împrejmuiască biserica cu gard de prefabricate etc.

Astfel înnoită, binecuvîntarea bisericii din Ciulnița a fost săvîrșită, ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh *Justinian*, de către P. S. Episcop-vicar patriarhal *Dr. Antim Tîrgovișteanu*, care în ziua de 13 februarie 1972 s-a deplasat la fața locului, împreună cu PP. CC. părinți consilieri eparhiali M. Marinescu și O. Popescu și doi arhidiaconi de la Catedrala patriarhală. Au fost întîmpinați de părintele protoiereu Gh. Dudu al circ. Cîmpulung, înconjurat de un sobor de preoți și credincioși.

Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Antim, după slujba binecuvîntării bisericii și Sf. Liturghie arhierească în timpul căreia a hirotonit un preot și un diacon, a vorbit celor prezenți despre însemnătatea bisericii ca sfînt locaș de închinare și a sfătuit pe credincioși să fie — pe mai departe, lîngă preotul lor și atașați totodată chemărilor obștești pentru progres material și spiritual.

Preotul C. Bănuță a fost felicitat și dat de exemplu de vrednicie și dragoste față de credincioșii și biserica satului. Pentru osteneala sa pe tărîm pastoral a fost distins de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian cu rangul de iconom și Prea Sfințitul Episcop Antim l-a hirotesit și i-a înmînat insignele cu „Vrednic este!"

Activitatea preotului C. Bănuță poate servi ca exemplu preoților mai tineri. *Asistent*

Popa Stoica

Între cărţile care împodobesc vitrinele librăriilor se află şi o carte intitulată „Popa Stoica". Nu de mult am putut vedea în vitrinele librăriilor şi cartea „Popa Tanda" de Ioan Slavici. Popa Stoica este scrisă de Ion Eremia cu mult simţ artistic. Este o carte care ne face cinste.

Dacă Popa Tanda este un preot exemplar ca hărnicie şi cumineţenie, un preot care urmăreşte prin pildă proprie ceea ce este spre binele credincioşilor, prin străduinţa sa a ridicat Sărăcenii, un sat sărac, la un sat fruntaş, Popa Stoica este alt chip de preot, un preot însufleţit de dragostea de pământul ţării, de patrie, fiind un vrednic căpitan în oastea lui Mihai Vodă Viteazul. În mijlocul căpitanilor se înalţă ca un uriaş, înveşmântat pe jumătate preot, pe jumătate oştean. Pe capul său împodobit cu plete haiduceşti, negre şi creţe, purta un comănac. Barba-i stufoasă se sprijinea pe un chimir încins peste anteriu. Pe şoldul drept îi atîrna un paloş. În picioare avea cisme de iuft şi îi şedea bine în şa. Cine n-a auzit de Popa Stoica din Fărcaşele Romanaţului ! Faima lui s-a întins peste toată ţara oltenească !

Popa Stoica din Fărcaşi
Care sare şapte paşi,
Moşul fărcăşenilor
Ştie sama oştilor.

Popa Stoica era o dîrză căpetenie a moşnenilor. El era iubit nu numai de moşnenii din Fărcaşele Romanaţului, ci şi de cătanele oştirii domneşti. Cu el în frunte spîrcuiseră pe turci la Hîrşova, Babadag, Silistra şi Sistov, pîrjolindu-le cetăţile. Cu el în frunte nimiciseră, împreună cu Buzeştii hoardele hanului Chirai, la Putinei şi Stăneşti. Popa Stoica se dovedise întotdeauna, mai cu seamă la Nicopole, un căpitan osebit de priceput. Chiar şi la Vidin, unde fusese trădat, nu pierduse de fapt bătălia, căci, deşi îşi măcinase o bună parte din oaste, făcuse pe turci să piardă de trei ori mai mulţi oşteni decît el. Popa Stoica adormi în Domnul în bătălie în ziua de treisprezece Gustar al leatului 1595, ziua strălucitei izbînzi de la Vadul Călugărenilor.

Pornind de la aceşti înaintaşi, să căutăm ca prin străduinţa noastră să înflorească Patria şi să slăvim Biserica strămoşească. Să ne arătăm cît mai de folos obştei în mijlocul căreia trăim.

Pr. *Şt. Tascianu*

Cuviosul Alexie — omul lui Dumnezeu

Sfînta noastră Biserică cinsteşte în 17 martie pe „cuviosul Alexie — omul lui Dumnezeu". Viaţa lui mişcătoare, ca şi faptele lui prea frumoase, i-au asigurat o mare popularitate în lumea creştină. El s-a născut la Roma în veacul al IV-lea, ca fiu al unui însemnat dregător al împărăţiei. Din viaţa lui s-a făcut în apus un mic roman hagiografic şi, pînă în timpurile noastre, la Roma se arată casa în care a văzut lumina zilei Sf. Alexie. Chiar şi pe pămîntul nostru românesc s-au putut culege nu mai puţin de 4 legende şi un colind în cinstea acestui bărbat cuvios.

Părinţii lui: Eftimian şi Aglaida, l-au crescut cu multă grijă. Influenţat de lectura Sf. Scripturi şi dezamăgit de huzurul din casa părintească, tînărul Alexie a plecat de acasă şi a pornit pe un drum de viaţă ales de inima lui. S-a dus departe tocmai în cetatea Edesa, unde, după ce şi-a împărţit tot ce avea, a trăit modest, în apropierea unei biserici, muncind din greu timp de 18 ani. Faptele lui bune, săvîrşite pentru cei suferinzi şi necăjiţi, i-au creat o întinsă popularitate, dar totodoată s-a întins şi vestea că din ce neam ales e el. De aceea a plecat din Edesa şi s-a dus departe. A intrat într-o mănăstire. Acolo prin purtarea sa a cîştigat dragostea tuturora, fiindcă era bun şi ascultător, harnic şi evlavios. Murind stareţul, călugării se adunară şi în unanimitate îl aleg stareţ. În zadar a protestat Alexie, că nu-i vrednic, şi, deci, să aleagă pe altul, monahii au rămas neînduplecaţi. Văzînd că alegerea sa nu-i glumă, Alexie şi-a schimbat veşmintele sale călugăreşti cu unele sărăcăcioase şi noaptea a dispărut, plecînd la Roma unde şi-a aflat un sărman sălaş tocmai în casa părintească. Părinţii, foarte bătrîni, se înţelege că nu l-au recunoscut. Aici a vieţuit încă mulţi ani în modestie şi în muncă, ajutînd pe cei lipsiţi. Făcînd bine la toţi pe care îi întîlnea şi nesupărînd pe nimeni, Alexie în scurtă vreme şi-a primit porecla frumoasă de „omul lui Dumnezeu", nume sub care a rămas în amintirea creştinilor. Simţind că i se apropie sfîrşitul vieţii pămînteşti, el şi-a scris întreaga viaţă pe nişte petece de hîrtie pe care le-a ascuns în sîn. El a fost aflat mort în stradă, de însuşi împăratul Honoriu, fiul lui Teodosie cel Mare, şi cercetîndu-se s-a aflat, spre mirarea tuturor, minunata lui viaţă şi originea lui nobilă. Pentru faptele lui cele bune, Biserica l-a trecut în rîndul Sfinţilor.

Mi se pare că virtutea care a sălăşluit mai mult în sufletul cuviosului Alexie şi care a făcut pe cei ce l-au cunoscut să-l numească „omul lui Dumnezeu" a fost bunătatea.

Noi ştim din spusa Mîntuitorului că: „Nimeni nu este bun decît numai Unul Dumnezeu (Matei 19, 17). Cînd facem binele, cînd sîntem buni, noi de fapt imităm pe bunul Dumnezeu. „Fapta bună e minunea care face două inimi fericite. Fapta rea este lipsa minunii, care usucă două inimi. De aceea nimeni nu vorbeşte despre minune, cînd se usucă iarba, dar toţi vorbesc despre minune, cînd creşte iarba".

La pilda şi ajutorul Domnului, să adăugăm şi silinţa şi voinţa noastră şi să păşim pe urmele Sf. Alexie, ca să ajungem şi noi oamenii lui Dumnezeu.

Prot. *A. Radu*

GÎNDURI CREŞTINEŞTI

Avem convingerea că numai lepădarea totală de sine şi fuga de plăcerea păcătoasă, împreună cu ascultarea de un bun povăţuitor, aduce uşurare sufletului.

Gîndul nostru nefăţarnic, sincer şi curat, este că a fi trăitor în duh impune o continuă trezvie, adică o înălţare a cugetului către Dumnezeu, în aşa fel încît inima să simtă o bucurie nemărturisită.

Nelipsită trebuie să fie rugăciunea, fără de care nu concepem viaţa duhovnicească după voia lui Dumnezeu.

Aşadar, pe de o parte, lepădarea de sine, de egoism, iar pe de altă parte trezvie, adică paza conştiinţei şi rugăciune, la care să adăugăm continua recunoştinţă către Dumnezeu şi oameni pentru toate binefacerile primite şi o străduinţă continuă în a lucra cele bune, ceea ce atrage după sine o gamă de bucurii, cum zice Apostolul: „Bucuraţi-vă şi iarăşi zic vouă: bucuraţi-vă".

Diacon *Gavriil Cernăuţeanu*

Din învăţăturile Sf. Părinţi

● Cel ce iubeşte pe Dumnezeu trăieşte pe pămînt viaţă îngerească, gîndind pururea numai lucruri bune de tot omul.

● Mintea (creştinului) unindu-se cu Dumnezeu şi petrecînd în El prin rugăciune şi dragoste se face înţeleaptă, bună, iubitoare de oameni, milostivă, îndelung răbdătoare şi, simplu vorbind, poartă în sine aproape toate însuşirile dumnezeieşti.
(Sf. Maxim Mărturisitorul)

● Creştinul adevărat trebuie să practice virtutea ca fiind bună în sine, nu pentru o răsplată de la oameni sau de la Dumnezeu.
(Clement Alexandrinul)

Sf. Sava Gotul

(Urmare din pag. 2)

persecuţie împotriva creştinilor din Dacia, unde trăiau pe atunci goţii. Numele cîtorva dintre martirii care au pătimit acum ne sînt cunoscute. Aşa a fost, de pildă, *Sf. Nichita*, ars de viu într-o zi de 15 septembrie. Probabil se trăgea dintr-o familie de captivi greci din Asia Mică, pentru că numai aşa ne putem explica faptul că moaştele sale i-au fost aduse şi aşezate într-o biserică din Cilicia (Asia Mică).

Un alt martir care a pătimit în cursul prigoanei lui Athanaric a fost *Sf. Sava*, supranumit *gotul*. Pătimirea sa este descrisă de un document contemporan şi anume de o scrisoare a Bisericii din Goţia către Biserica din Capadochia, scrisă prin 373—374, cu prilejul mutării moaştelor sale acolo. Din cuprinsul scrisorii, reiese că Sf. Sava era credincios ortodox, trăia în feciorie, post şi rugăciune, într-un sat din Muntenia de azi. Cînd s-a dezlănţuit prigoana împotriva creştinilor, Sava a refuzat să mănînce din cele jertfite idolilor. Acest lucru a supărat pe păgîni, care l-au alungat din sat, neîngăduindu-i să se reîntoarcă decît după un timp oarecare.

În preajma Paştilor anului 372, persecuţia lui Athanaric a pornit cu şi mai multă cruzime. Din această pricină, unii creştini — preoţi şi credincioşi — au fost nevoiţi să se refugieze în sudul Dunării, în imperiul roman de răsărit (Romania). Între cei care au plecat, era şi preotul satului în în care locuia Sava, numit Sansala. Dar Sava a pornit spre un alt oraş, la un preot Gutica, pentru a prăznui Paştile împreună. Pe drum, i s-a arătat un bărbat foarte înalt şi strălucitor la vedere, care i-a poruncit să se întoarcă la preotul Sansala. Ascultîndu-l şi reîntorcîndu-se în sat, a găsit pe Sansala, revenit, în ascuns, la credincioşii săi, prăznuind cu toţii ziua Învierii Mîntuitorului.

Dar în a treia noapte a Sf. Paşti, a sosit în acel sat Atharid, fiul unui „regişor" got, cu o ceată de prigonitori. Au ridicat pe Sansala şi pe Sava. Cel mai chinuit dintre ei a fost Sava pe care l-au lovit cu bice şi cu osia unui car, apoi l-au atîrnat de grinda unei case. Respingînd cererea prigonitorilor de a jertfi idolilor, a fost înecat în rîul Buzău, primind astfel cununa muceniciei. Trecerea sa din viaţă s-a petrecut la 12 aprilie 372, a cincea zi după Paşti, fiind în vîrstă de 38 de ani.

La scurt timp după pătimirea lui, s-a răspîndit vestea despre acest nou martir. Aşa se face că prin 373—374, Sf. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareii Capadochiei, s-a adresat guvernatorului Sciţiei Mici (Dobrogea de azi), Iunius Soranus, rugîndu-l să-i trimită moaşte de sfinţi. În înţelegere cu episcopul Tomisului Vetranion şi cu preoţii de acolo, au fost trimise moaştele Sf. Sava însoţite de o scrisoare în care era descrisă pătimirea sa. Cei mai mulţi cercetători socotesc că Sf. Sava ar fi fost de neam grec, probabil urmaş al captivilor greci aduşi de goţi din Capadochia în Dacia.

Din toate acestea, se desprinde constatarea că în nordul Dunării, în secolul IV, era o puternică viaţă creştină, cu biserici, preoţi şi credincioşi, care ţineau sărbătorile creştine (Paştile). Constatăm apoi că populaţia daco-romană a continuat să trăiască printre goţi, păstrînd legături neîntrerupte cu populaţia de limbă latină din sudul Dunării. Şi în sfîrşit, constatăm că învăţătura creştină ortodoxă era atît de puternică încît din rîndul credincioşilor s-au ridicat unii care au primit cununa muceniciei pentru Hristos şi Evanghelie. Unul dintre aceştia este şi Sf. Sava, de la pătimirile căruia se împlinesc, la 12 aprilie, 1.600 de ani.

M. Păcurariu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 aprilie 1972 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Sub semnul prieteniei, păcii, colaborării şi respectului reciproc

Dacă în urmă cu numai cîteva decenii cunoştinţele noastre despre Africa se reduceau adesea doar la numele cîtorva puteri coloniale, care stăpîneau în interesul lor întinse spaţii, astăzi ne dăm seama că Africa este un continent cu un imens teritoriu, avînd cel mai mare număr de ţări şi popoare. Mai ştim totodată că aceste ţări şi popoare au un vechi trecut istoric şi cultural, de sute şi chiar mii de ani, multe dintre ele posedînd urme ale unor civilizaţii care le onorează, care le cinstesc. Mai ştim şi aceea că africanii au un suflet cald, larg, deschis, ospitalier, prietenos, după cum se exprimă atîţia cunoscători.

Proclamîndu-şi de curînd independenţa de sub stăpînirile coloniale, ţările africane desfăşoară o intensă activitate de ridicare a vieţii sociale şi culturale a popoarelor lor, de zidire a unei vieţi noi, demne de orice făptură omenească.

In spiritul preţuirii, respectului reciproc, al întrajutorării frăteşti care cîştigă tot mai mult teren în viaţa internaţională, ţara noastă, care întreţine relaţii diplomatice cu 32 de state africane, acordă un bogat şi multilateral sprijin multor ţări din Africa pentru promovarea vieţii lor economice şi culturale.

Peste 70 de acorduri şi înţelegeri reglementează astăzi relaţiile dintre România şi ţările din Africa. Drept urmare, pe lîngă sutele de studenţi africani care studiază în institutele de învăţămînt superior ca bursieri ai statului român (precizăm că studenţi africani avem şi în învăţămîntul teologic de la noi din ţară), un mare număr de specialişti români participă, alături de cei africani, la elaborarea şi transpunerea în viaţă a unor proiecte de dezvoltare economică şi tehnico-ştiinţifică, în vederea valorificării importantelor bogăţii naturale pe care ţările africane le posedă. Specialişti români se întîlnesc cu deosebire la exploatările petrolifere din Algeria, pe şantierele industriale din Egipt sau de alte construcţii din Libia şi Tanzania, în unităţile agricole şi miniere din Tunisia şi Maroc, în acţiunile de prospectare şi exploatare în domeniul minier, hidroenergetic, industrial, agroalimentar etc. din Guineea, Tanzania, Zambia, Nigeria, R. P. Congo, Republica Zair, Republica Africa Centrală ş.a.

Aşa se explică aprecierile unor personalităţi din Africa, unde „România este un nume ce se pronunţă curent", unde „se nutreşte o admiraţie profundă pentru România", unde „specialiştii români se dovedesc extrem de valoroşi" etc.

De multe dintre aceste fapte ne-am convins cu prilejul istoricei vizite pe care a făcut-o, în fruntea unei delegaţii, Domnul Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, timp de aproape o lună de zile, între 11 martie şi 6 aprilie 1972, în opt state africane. Am urmărit cu toţii această neuitată vizită, deoarece Conducătorul ţării noastre era solul nostru al tuturor, era mesagerul simţămintelor de pace, de respect, de dreptate, de colaborare frăţească pe care poporul român le nutreşte faţă de toate popoarele lumii.*

Am însoţit pe calea gîndului delegaţia noastră în această vizită oficială şi pentru bucuriile pe care ni le-a prilejuit zi de zi în intervalul menţionat, prin entuziasmul, prin căldura şi dragostea cu care a fost primită pe tot itinerarul său, ceea ce ne-a dovedit încă odată preţuirea de care Patria noastră, Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu personal, se bucură în lumea întreagă. „Salutăm în ţara noastră — scria în acest sens un ziar sudanez — pe înaltul oaspete drag, Nicolae Ceauşescu, salutăm capacitatea sa creatoare, care a făcut ca România să-şi consolideze independenţa şi să înfăptuiască mari succese pe calea progresului".

In cadrul convorbirilor care au avut loc cu conducătorii celor opt state africane vizitate s-a reliefat, între altele, „marea importanţă a aşezării raporturilor interstatale pe baza strictei respectări a principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne ale altor state, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc, excluderii folosirii forţei şi ameninţării cu folosirea forţei, soluţionării pe cale paşnică a problemelor litigioase", principii pe care ţara noastră le promovează cu fidelitate în politica sa externă.

Putem spune deci că vizita Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, în Algeria, Republica Africa Centrală, Republica Populară Congo, Republica Zair, Republica Zambia, Republica Unită Tanzania, Republica Democrată Sudan şi Republica Arabă Egipt, s-a desfăşurat cu adevărat sub semnul prieteniei sincere, al păcii, al colaborării frăteşti şi respectului reciproc.

*

Socotim potrivit să arătăm că pentru fiii Bisericii noastre şi, în general, pentru toate cultele recunoscute de la noi din ţară, această vizită prezintă şi o importanţă specială, întrucît cu acest prilej s-au reliefat şi unele aspecte ale vieţii religioase din Patria noastră. Aşa de pildă, în cuvîntarea rostită la plenara extraordinară a C.C. al Partidului Congolez al Muncii din R. P. Congo, Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, a spus între altele: „Trebuie să menţionez de asemenea că în trecut religia a fost destul de puternică în România, că a funcţionat un număr destul de mare de culte religioase. Pentru partidul nostru s-a pus problema să ducă o astfel de politică încît să nu jignească în nici un fel sentimentele religioase ale cuiva... Problema orientării filozofice, a credinţei, o considerăm drept o problemă care trebuie tratată cu o atenţie deosebită, o problemă care aş putea spune că va continua să constituie o preocupare secole de-a rîndul... In România sînt actualmente 14 culte recunoscute de stat... Firească, în măsura în care un cult sau altul nu desfăşoară o activitate împotriva intereselor statului, a construcţiei socialiste, asigurăm condiţii pentru ca acestea să-şi poată desfăşura nestingherite activitatea".

*

Primirea entuziastă care s-a făcut delegaţiei la întoarcerea în ţară a confirmat ceea ce Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu a mărturisit în cuvîntarea rostită cu acest prilej şi anume aceea că tot timpul am simţit că poporul este cu noi şi susţine în întregime politica noastră de colaborare internaţională"

„Putem spune — a spus Domnia Sa tot cu acest prilej — că această vizită a constituit încă o confirmare, şi aş putea spune o confirmare deplină, a justeţei politicii externe a României".

T.R.

Mănăstirea Brîncoveanu

Între documentele de piatră, care ne grăiesc despre legăturile strînse dintre Ţara Românească şi Transilvania, la loc de cinste se află şi ctitoria voievodului Constantin Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, jud. Braşov, ridicată pe la sfîrşitul veacului al XVII-lea pe o temelie mai veche datată aici de bunicul voievodului, vornicul Preda Brîncoveanu. Acesta, pe la mijlocul aceluiaşi veac, ridică pe moşia sa de pe meleagurile Făgăraşului un schit de lemn, lîngă fîntîna „Izvorul Tămăduirii", a cărui vechime — după tradiţia poporului — numără aproape o jumătate de mileniu.

Înălţată în luminişul unei poieni de munte, ctitoria brîncovenească de la Sîmbăta de Sus stă adăpostită — azi ca şi odinioară — sub înaltele pridvoare de piatră ale Munţilor Făgăraş; acolo unde lanţul lor se întrerupe într-o uriaşă „poartă" de trecere spre Ţara Românească, pe unde va fi trecut nu numai Badea Cîrţan şi călugării care aduceau în desaga lor slova românească spre a fi răspîndită fraţilor români de pe întinsul Transilvaniei, dar şi meşterii pe care Brîncoveanu i-a adus la 1696 să înalţe — în vecinătatea palatului său de la Sîmbăta — locaş de închinare vrednic de numele ctitorului şi de faima atîtor alte monumente de artă şi arhitectură bisericească, pe care le ridicase dincolo de munţi.

Împodobită „pe a sa cheltuială" cu toate cîte erau de trebuinţă, ca mănăstirea să fie nu numai un înzestrat izvor de credinţă, ci şi un luminat centru cărturăresc pentru întreaga Ţară a Oltului — mănăstirea de la Sîmbăta şi-a îndeplinit, neîntrerupt, acest îndoit rol al său pînă la distrugerea ei în bună parte din anul 1785. Dar şi în acest fel ea a rămas mai departe un loc tainic de pelerinaj, mărturisind, prin ruinele ei, credinţa ortodoxă strămoşească a românilor transilvăneni, precum şi neîntrerupta lor legătură cu fraţii de dincolo de Carpaţi.

Conştiinţa unităţii noastre, întărită de Mihai Viteazul în sufletele românilor transilvăneni, este reaprinsă de Brîncoveanu, care devine nu numai un statornic ocrotitor al iobagilor români de aici, ci a dovedit prin tot cea ce a făcut că culmile Carpaţilor nu sînt ziduri despărţitoare între fraţii de aceeaşi limbă şi aceeaşi lege. Pentru a dovedi şi mai mult cît de statornic e în gîndurile sale, Brîncoveanu a ridicat, în 1692, cel dintîi castel al său, la numai 4 ani de la înscăunarea sa, şi anume Castelul de la Sîmbăta de Sus, în care locuia adesea cu cei 11 coconi ai săi. Atît de mare crescuse faima voievodului Constantin Brîncoveanu încît chiar şi feudalii transilvăneni sătui de luptele interne pentru domnie, şi mai ales speriaţi de pătrunderea habsburgică, vedeau în Brîncoveanu pe viitorul lor principe al Transilvaniei.

Terminîndu-se ridicarea celei mai frumoase dintre ctitoriile sale, complexul mănăstiresc de la Hurezu, Brîncoveanu a adus la Sîmbăta ceata de meşteri pe care îi avea, cu care, la 1696, a ridicat, pe locul schitului de lemn, actuala biserică de zid, iar în jurul ei, pe trei laturi, un complex de clădiri cu etaj. În acestea, la 1702, a înfiinţat şcoală românească organizînd o şcoală de „grămătici" şi una de zugravi, pentru a căror conducere a adus din Ţara Românească 15 dascăli şi pentru a cărei întreţinere Brîncoveanu a înzestrat mănăstirea cu peste o mie de hectare teren. După rînduiala epocii a aşezat totodată stareţi cu drepturi depline şi călugări cu viaţă de obşte, după modelul celor din Ţara Românească. Cei dintîi egumeni cunoscuţi ai acestei mănăstiri au fost Ioan din Pojorta-Făgăraş, Ierei Pană Mihai, care conducea şi şcoala

(Continuare în pag. 2)

Gînduri de Sf. Paști

Socotim că nu ne înșelăm cînd spunem de la început că ceea ce este mai propriu, ceea ce caracterizează mai mult marele praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos este credința. La credință ne duce în primul rînd gîndul atunci cînd cugetăm mai cu răgaz la această Sărbătoare a sărbătorilor creștinești; mai ales dacă, în același timp, aruncăm privirile minții înapoi spre anii mai timpurii ai vieții noastre, cînd, alături de părinții noștri care ne duceau de mînă, trăiam niște simțăminte sfinte, necunoscute, înălțătoare, la slujbele de seară sau la deniile din postul Sf. Paști și cu deosebire la slujba din noaptea Învierii.

Ca niște făclii aprinse, luminătoare și hrănitoare de suflet, nopțile de „înviere" ne sînt mereu vii, mereu proaspete și făptura noastră tresaltă și acum în fiecare an, cînd preotul rostește din fața sf. altar chemarea: „Veniți de luați lumină" și cînd apoi cîntăm cu toții primul: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd . . .".

Învierea se vădește mai întîi într-un mod văzut, fapt de care ne putem da seama cu ochii noștri trupești și anume prin aceea că în ziua de Paști nu numai noi, fiii Învierii, îmbrăcăm straiele noastre străbune, albe și frumoase ca neaua, îmbrăcăm ce avem mai curat, mai nepătat, ci parcă întreaga fire iradiază o tainică lumină. Prin Învierea Sa, Iisus-Domnul nostru „toate le-a umplut de har: Și cerul și pămîntul și cele dedesubt, ca să prăznuiască toată zidirea Învierea lui Hristos" — cum citim undeva.

În al doilea rînd însă și în mod special, de sărbătoarea Învierii ne pătrundem în chip spiritual, lăuntric, sufletește. Acest lucru se poate constata de exemplu pe fețele noastre ale tuturor, care, în ziua Învierii, sînt mai senine, mai limpezi, ceea ce dovedește că sîntem pătrunși de o pace tainică, de o bucurie lăuntrică, ce ne îndeamnă să îmbrățișăm parcă pe tot omul. De altfel, îmbrățișarea sau sărutarea păcii, cum este numită, se și dă încă pe alocuri, în ziua de Paști, după slujba Învierii. Desigur că din astfel de stări sufletești a izvorît și minunata cîntare bisericească: „Ziua Învierii; să ne bucurăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm . . . ; să iertăm toate pentru Înviere".

Se cuvine însă să reținem că dintru început Învierea Domnului a fost răspînditoare de optimism, ca un soare puternic care alungă o beznă deasă. Primele raze ale acestui optimism le duceau cu ele femeile mironosițe, care, în dimineața aceea a Învierii, petrecută istoricește acum aproape două mii de ani, au rostit pentru prima dată: „Hristos a înviat". Acum parcă, în aceste clipe, prindeau întruchipare cuvintele profetului Isaia (60, 1) din irmosul Învierii: „Lumineză-te, lumineză-te, noule Ierusalime, că mărirea Domnului peste tine a strălucit . . .". Prin aceste cuvinte autorul a avut viziunea Bisericii Mîntuitorului Iisus Hristos, care se năștea la Înviere și se clădea pe adevărul cel neclintit al Învierii Domnului. Căci, cu adevărat, așa după cum în noaptea Învierii zeci și sute de lumini se aprind din lumînarea preotului, la fel făclia cea negrăită, care covîrșește toată mintea, a adevărului Învierii Fiului lui Dumnezeu din mormîntul pecetluit a fost purtată în lume, prin vestirea Sf. Apostoli, din ea împărtășindu-se, veacuri de-a rîndul, un nesfîrșit număr de suflete. După cum știm, Învierea Domnului a fost esența propovăduirii Sf. Apostoli: „Iar apostolii — ne spune Cartea Sfîntă — mărturiseau cu mare putere de Învierea Domnului Iisus" (F. Ap. 4, 35).

Așa se face că Învierea Domnului constituie adevărul de temelie al învățăturii Bisericii noastre Ortodoxe. El este evenimentul care umple tot anul bisericesc. Duminica în cinstea Învierii a fost instituită și nu este praznic de peste an în care să nu se facă pomenire de Înviere. În felul acesta înțelegem mai bine cuvintele Sf. Apostol Pavel, care spune: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră" (I Corinteni 15, 14).

„Întru lumina Ta vedem lumină, Iubitorule de oameni, că ai înviat din morți, mîntuire tuturor credincioșilor dăruind" — spune o stihiră de la glasul 3. Vedem și ne bucurăm de această sărbătoare noi cei de azi și precum am văzut s-au bucurat de ea dintru început toți bunii credincioși ai Bisericii. Grăitor este în această privință faptul că în Biserica primelor veacuri, sărbătoarea Paștilor era aleasă de către stăpînii de sclavi convertiți la credința creștină, pentru a da libertate robilor lor. Așa se și făcea că acești dezmoșteniți ai vieții mulțumeau în chip special Bisericii, pentru eliberarea lor. Între altele, Istoria bisericească consemnează cum, pe vremea împăratului Traian, un roman bogat, devenind creștin, la o sărbătoare a Paștilor a dăruit libertatea celor 1250 robi ai săi.

Încheind aceste cîteva gînduri ne vom reaminti că, în esența ei, sărbătoarea Învierii este „lumină din lumină" — cum spune Crezul sau Credeul — este lumină din lumina dumnezeirii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, este dumnezeirea Însăși, care a ieșit din mormînt, „piatra fiind pecetluită", cu puterea și în strălucirea Sa. Învierea Domnului este deci evenimentul care a întărit desăvîrșit dumnezeirea Sa, manifestată în chip divers, sub forme posibile nouă de văzut și de înțeles, în timpul petrecerii Sale pe pămînt.

Așa se înțeleg cuvintele Sf. Apostol Ioan, care spune că „lumina a venit în lume" și „tot cel ce face fapte rele urăște lumina" și „nu vine la lumină, ca faptele lui să nu se vădească" (Ioan 3, 19—20).

Să ne luminăm deci „haina sufletului", cum tot cîntarea bisericească spune, cu cît mai multe lucruri bune, cu cît mai multă cinste și omenie, dovedind astfel că iubim lumina, că sîntem cu adevărat fii ai Învierii Domnului, conștienți fiind în același timp de adevărul Sf. Scripturi, care zice: „Lumina celor drepți luminează, pe cînd sfeșnicul celor fără de lege se stinge" (Pilde 13, 9).

Diac. *Gh. Papuc*

Mănăstirea Brîncoveanu

(Urmare din pag. 1)

de zugravi, apoi starețul cărturar Visarion, feciorul popii din Sîmbăta, de la care ne-a rămas și o broșură intitulată: „Întrebări și răspunsuri pentru legea a treia ce s-a isvodit și s-a numit adică unia în țara Ardealului", scrisă în anul 1746 și aflată în manuscris la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România.

Școala întemeiată de Brîncoveanu în această mănăstire, cu renumiții ei dascăli: Nicolae Pîltea, Bucur Călugărul, Ionașcu Pană și alții, a avut o deosebită înrîurire asupra dezvoltării culturale și religioase a românilor din această parte a țării. Prin statornicia sa în rînduielile și credința noastră străbună, acest centru de cultură românească și-a atras asupra sa multele necazuri ce i-au venit din partea stăpînirii catolice de atunci, care nu vedea cu ochi buni lucrarea de aici și a celorlalte schituri și mănăstiri ortodoxe, multe la număr, aflate pe versantul nordic al Carpaților. Toate acestea au fost nimicite din ordinul generalului habsburgic Bukow, încă la anul 1765.

În 1785, cînd Brîncovenii nu mai aveau nici o influență la curtea din Viena spre a-și apăra ctitoria de la Sîmbăta, mănăstirea a fost adusă în starea de ruină, de astădată din ordinul generalului habsburgic Preis, care a dărîmat pînă la temelie toate clădirile administrative existente. Zidurile groase ale bisericii însă au rezistat tunurilor vrăjmașe rămînînd în picioare, distrugîndu-se doar părțile mai sensibile: bolta altarului, vîrful turlei și pridvorul. O parte dintre călugări a trecut munții, iar altă parte s-a retras în jurul castelului, construind actuala biserică de zid a satului Sîmbăta de Sus și așteptînd acolo vremuri mai bune.

După 150 de ani de jalnică stare de ruine — în care timp doar freamătul codrilor împreunat cu șipotul Izvorului Tămăduirii din apropiere destăinuiau veacurilor și pelerinilor, ce veneau aici an de an, istoria de trudă și mucenicie a mănăstirii voievodale — cinstea de a deveni cel de al doilea ctitor al mănăstirii de la Sîmbăta i-a revenit mitropolitului Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Cum arată pisania, între anii 1927—1936 Mănăstirea Brîncoveanu a fost din nou înfrumusețată și împodobită, întregindu-i-se zidurile distruse de tunuri și intemperiile vremii, dar păstrîndu-i-se întru totul stilul original al arhitecturii brîncovenești. Părțile masive de pictură originală păstrată în naos și altar au fost întregite cu restaurarea celei deteriorate. Specialiști de seamă de la Direcția Monumentelor Istorice au reconstituit sculpturile în piatră de la pridvorul bisericii și ancadramentele de

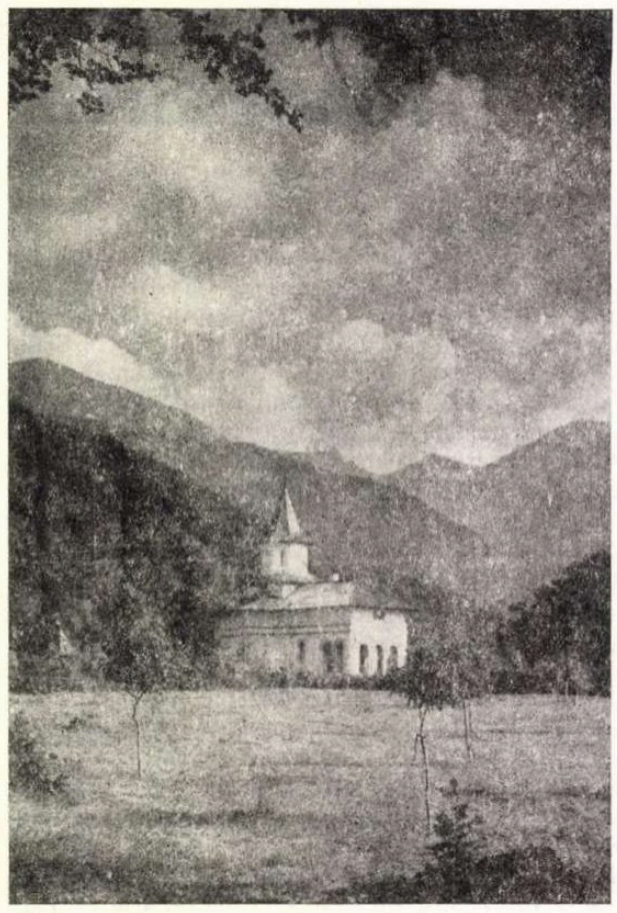

Mănăstirea Brîncoveanu

la uși și ferestre, ca și sculpturile în lemn din interiorul bisericii. De asemenea, sînt în proiect ridicarea clădirilor brîncovenești din jurul bisericii, care aparțin viitorului apropiat și în care va fi organizat muzeul mănăstirii.

Conducerea noastră de Stat, apreciind valoarea arhitectonică și istorică a acestei mănăstiri, a declarat-o monument de arhitectură (nr. 2707), fiind reparată și împodobită din nou. Astfel, în anii 1962—1963, cu sprijinul prețios al Statului — acordat prin Departamentul Cultelor — și al Mitropoliei Ardealului, s-au făcut mari lucrări de renovare și consolidare, înlocuindu-se în întregime acoperișurile de șindrilă la biserică, clopotniță și fîntînă și ridicîndu-se noi clădiri în gospodăria mănăstirii.

Astfel împodobită și înfrumusețată, mănăstirea de la Sîmbăta a devenit nu numai un loc de reculegere pentru închinătorii care o cercetează, dar și un important punct turistic pentru sutele de mii de vizitatori din țară și de peste hotare, care admiră aici frumusețea priveliștilor în care Brîncoveanu Constantin, boier vechi și domn creștin, și-a durat ctitoria sa. Biserica, monument istoric, muzeul mănăstirii în curs de organizare și din care se prezintă vizitatorilor, deocamadată, doar colecția de icoane pe sticlă, atelierul de pictură și sculptură, prisaca de albine, lacurile cu păstrăvi, livada de pomi, parcul, altarul din pădure și priveliștile din jur, formează o armonie deplină, care desfată ochii, odihnește mintea și înalță sufletul celor ce trec prin părțile locului.

Personalități de seamă din țară și străinătate, care au vizitat sfîntul locaș, au lăsat în cartea de aur a mănăstirii impresii și mărturii care fac cinste Patriei și Bisericii noastre.

Protos. *Veniamin Tohăneanu*

Icoana și tabloul religios

Pe lîngă conținutul lor religios, icoanele au și o parte artistică. Dar cu toate că sînt legate de artă, ele nu sînt produsul unei imaginații creatoare, ci icoanele sînte reglementate de canoanele bisericești. Așa se face că un adevărat iconar trebuie să fie și teolog și, cu deosebire, un bun creștin. În această privință se știe că așa cum pentru preoți există un canon de pregătire pentru slujirea Sf. Liturghii, la fel și pentru cei ce doresc să picteze icoane, pe lîngă talentul și pregătirea profesională, există și o anumită rînduială de pregătire duhovnicească și sufletească, pentru ca să poată reda cît mai fidel chipul sfînt pe care dorește să-l zugrăvească.

Așadar, scopul pe care îl urmărește iconarul nu este producerea unei varietăți de simțiri estetice și de a cultiva numai un sentiment religios, ci de a ne oferi chipul sfînt sau imaginea de sfîntă trăire și aceasta pentru că, după credința ortodoxă, icoana este un loc unde Hristos este prezent în har, după spusa unui teolog.

De aceea icoanele, pe lîngă că ne prezintă pe Dumnezeu și aleșii Săi, ne oferă și harul dum-

(Continuare în pag. 4)

„Lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac l-am săvîrşit" *

Aceste cuvinte le-a rostit Mîntuitorul în rugăciunea arhierească de dinainte de a fi prins, judecat şi răstignit. În acest moment de cumpănă, El cuprinde în rugăciune întreg rostul vieţii Lui în care se împreună cele pămînteşti cu cele veşnice.

Mărturia pe care o dă Iisus este clară. Ca adevărat fiu al Tatălui, El a împlinit întru toate voia Tatălui. Dumnezeu fiind, El nu s-a arătat întru mărirea Sa, ci s-a smerit pe sine, făcîndu-se om, şi anume nu cu puterea de împărat, nici cu puterea bogăţiei, ci ca un om simplu, un ostenitor, între mulţimile de truditori şi alături de cei apăsaţi de atîtea suferinţe, de atîtea nedreptăţi, de atîtea subjugări. Ascultarea faţă de Tatăl şi dragostea Lui cea nemărginită faţă de noi a arătat-o Iisus în mod deosebit prin faptul că a primit crucea şi moartea pentru mîntuirea noastră, pentru eliberarea noastră din robia păcatului şi a morţii şi pentru înălţarea noastră la lumina sfinţeniei şi la viaţa cea veşnică, viaţa cea fără de moarte. Aşa a împlinit Iisus voia Tatălui pînă la capăt. Aşa şi-a împlinit misiunea pentru care a venit în lume. Aşa şi-a făcut datoria deplin.

Aşa cum Iisus Hristos a venit printre noi ca să împlinească voia Tatălui, să ducă pînă la capăt datoria, misiunea ce i s-a dat, aşa şi noi ne naştem cu o anumită chemare, cu o anumită misiune, cu o anumită datorie. Iisus, Fiul Tatălui cel veşnic, a devenit Fiul Mariei, căci s-a întrupat din Fecioara Maria prin Duhul Sfînt (Luca 1, 35). Noi sîntem fiii părinţilor noştri, dar, prin taina Sfîntului Botez, ne îmbrăcăm în Hristos şi devenim fii ai lui Dumnezeu după har. Dacă deci Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este şi „Fiul Omului" (Ioan 3, 13), noi fiii omului sîntem în Iisus Hristos şi fii ai lui Dumnezeu după har, chip al lui Dumnezeu, chip al lui Hristos. Fiecare primim, aşadar, o zestre, pe care trebuie s-o fructificăm. Fiecare primim o misiune, „un lucru" pe care trebuie să-l îndeplinim. Aceasta o vedem în mod clar din pilda talanţilor (Matei 25, 14—30). Nu toţi sînt la fel. Unul primeşte cinci talanţi, altul doi talanţi, altul un talant. Dar nu e nici unul, care să nu aibă nici un talant. Se cere fiecăruia să lucreze cu darul primit în aşa fel încît să-l înmulţească. Fiecare are misiunea, are chemarea, are datoria, ca să nu fie nelucrător, ci — prin muncă, prin osteneală, prin rugăciune şi viaţă superioară — să dea roadele pe care le poate da. Şi fiecare va răspunde în faţa lui Dumnezeu, în faţa conştiinţei lui, în faţa oamenilor, a societăţii, ce a făcut cu talanţii primiţi. Mai ales că în familie, în societate, el are condiţiile necesare dezvoltării la maximum a capacităţilor lui.

Pilda aceasta noi o vedem îndeplinindu-se mereu în viaţa noastră. Mulţimea cea mare îşi pune capacităţile şi toată puterea de muncă în slujba binelui obştesc. Unii lucrează pe ogoare, alţii în mine şi uzine, alţii în domeniul cultural etc. E un iureş al muncii creatoare în toate sectoarele de activitate, care face ca ţara noastră să propăşească într-un ritm accelerat şi viaţa noastă să fie tot mai luminoasă, tot mai îmbelşugată material şi spiritual. Patria noastră oferă fiecăruia posibilitatea să-şi dezvolte talentul, să lucreze acolo unde e potrivit după capacităţile şi pregătirea lui. Ea răsplăteşte cu cinstire deosebită şi remuneraţie corespunzătoare vrednicia fiecăruia. Am putea spune că aşa de mulţi sînt eroii muncii creatoare încît titlul de erou al muncii aparţine poporului întreg, în frunte cu iubiţii şi înţelepţii lui conducători.

Totuşi mai sînt şi dintre aceia care îşi risipesc talantul, îl îngroapă în o viaţă de trăire pe spinarea părinţilor sau a societăţii. Avem o datorie sfîntă ca şi pe aceştia să-i ajutăm de la început, de la primul pas greşit ca să nu ajungă la destrămare sufletească şi trupească, să sprijinim pe părinţi şi autorităţile educative ca să-i îndrumeze pe calea muncii constructive, folositoare şi pentru ei şi pentru societate.

Pilda aceasta trebuie s-o împlinim şi în viaţa Bisericii noastre. Ierarhi, preoţi şi credincioşi sîntem mădulare ale Bisericii, sîntem fii duhovniceşti ai Bisericii. Sfîntul Apostol Pavel ne spune în epistolele către Romani 12, 4—8 şi I Corinteni 12, 12—28, că aşa cum trupul e format din mai multe mădulare şi fiecare mădular slujeşte trupului întreg şi celorlalte mădulare, aşa şi Biserica, „trupul lui Hristos, este formată din mai multe mădulare care au daruri diferite şi fiecare mădular trebuie să slujească celorlalte mădulare, Bisericii, căutînd fiecare nu interesele lui personale, ci binele Bisericii, binele fraţilor lui. Căci la temelia Bisericii este dragostea lui Hristos, care ne adună pe toţi la un loc şi care s-a dat pe Sine jertfă pentru Biserică şi pentru mîntuirea noastră. De aceea şi noi trebuie să iubim pe Iisus Hristos, să iubim Biserica Sa cea sfîntă, să ne iubim unii pe alţii şi într-un gînd să mărturisim dreapta credinţă prin roada bogată a faptelor bune.

Şi fiecare are darul lui. Unul are chemarea preoţiei, altul are darul cîntării frumoase; unul are darul învăţăturii teologice, altul darul milostivirii; unul are darul slujirii semenului, altul darul rugăciunii. Căci Dumnezeu a împărţit darurile felurite şi fiecare trebuie să lucreze cu talantul sau talanţii primiţi în aşa fel încît prin faptele lui să se preamărească numele Tatălui nostru celui din ceruri (Matei 5, 16) şi aceste fapte să folosească Bisericii, Patriei şi semenilor. Dacă va face aşa va primi nu numai răsplata cuvenită pe pămînt, ci şi cununa veşniciei de la Domnul nostru Iisus Hristos.

Împlinindu-ne datoria vieţii noastre în felul acesta, vom înţelege mai deplin rugăciunea Mîntuitorului către Tatăl: „Părinte ... lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac l-am săvîrşit. Şi acum preamăreşte-mă la tine însuţi", şi ne vom ruga şi noi în fiecare zi în clipa din urmă: Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai înviat ca să ne ridici la o viaţă veşnică, trimite harul Tău cel sfînt peste noi în Biserica Ta cea sfîntă ca să împlinim şi noi mereu „lucrul ce ni l-ai dat", să fim ca pomul ce rodeşte îmbelşugat, nu ca pomul neroditor ce se aruncă în foc (Matei 3, 10) şi astfel să putem fi împreună cu Tine şi cu Sfinţii Tăi întru mărirea cea veşnică a Tatălui.

* Din Pastorala de Paşti 1972, a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Moment aniversar

Sîmbătă 4 martie 1972 s-a împlinit un deceniu de arhipăstorire în Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului la cîrma Mitropoliei Banatului a Înalt Prea Sfinţitului Dr. Nicolae Corneanu. De acest moment aniversar a fost legată tîrnosirea bisericii de lemn strămutată din satul Hodoş în curtea reşedinţei mitropolitane. Apoi s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în cadrul căreia au fost hirotoniţi candidaţii la preoţie Doru Milostean şi Moise Vuici, absolvenţi ai Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu, şi au fost distinşi, prin hirotesie, pentru activitate îndelungată şi merituoasă C. preoţi: Dumitru Botău-Timişoara Fratelia, Gheorghe Clecan-Stamora Română, Ioan Medelean-Răchita, şi Ioan Teodorovici, directorul Seminarului teologic din Caransebeş.

După dumnezeiasca slujbă, la reşedinţa mitropolitană a avut loc o recepţie, la care a luat parte: Prea Sfinţitul Episcop Teoctist al Aradului, însoţit de P. C. pr. Gheorghe Căvăşdan, vicar eparhial, P. Cuv. arhimandrit Ioan Dinu de la Mănăstirea Brîncoveanu, reperezentanţi ai cultelor religioase din oraş, membri ai Adunării eparhiale şi ai Consiliului eparhial, salariaţii Centrului eparhial, preoţi din oraş, credincioşi. În numele celor de faţă a rostit un cuvînt omagial P. C. pr. Dr. Ioan Petreuţă, consilier arhiepiscopesc, care a evocat momentele mai importante şi înfăptuirile din ultimii zece ani. În acelaşi sens a vorbit apoi Prea Sfinţitul Episcop Teoctist, subliniind strînsa colaborare dintre eparhiile aparţinînd Mitropoliei Banatului şi transmiţînd bunele urări ale preoţilor şi credincioşilor din Episcopia Aradului. Mulţumind pentru bunele simţăminte exprimate, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului s-a referit la sprijinul ce l-a avut în activitatea de pînă acum din partea Sfîntului Sinod şi a Prea Fericitului Patriarh Justinian, la solicitudinea arătată de Conducerea Statului, Departamentul Cultelor şi autorităţile locale, la frăţeasca împreună lucrare a reprezentanţilor celorlalte culte, la dragostea şi ascultarea ce i-au arătat colaboratorii săi, clericii şi mirenii din Arhiepiscopie, la înţelegerea manifestată de Prea Sfinţitul Episcop Teoctist al Aradului în rezolvarea tuturor problemelor legate de propăşirea instituţiilor mitropolitane etc. După ce a invocat ajutorul lui Dumnezeu, a făgăduit să depună în viitor sporite eforturi, închinîndu-şi întreaga putere de muncă slujirii Bisericii şi poporului, cauzei păcii şi progresului.

La încheierea recepţiei a fost prezentat un film documentar, înfăţişînd monumente istorice şi locaşuri de cult din cuprinsul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului.

R.

Cronicarul Grigore Ureche

— 325 ani de la moartea sa —

Se împlinesc, în aprilie anul în curs, 325 ani de la moartea cronicarului Grigore Ureche. Faptul acesta ne prilejuieşte un scurt popas de reliefare a personalităţii acestui cronicar cu importanţă deosebită în istoriografia românească.

Fiul logofătului şi *vornicului,* omului de cultură, Nestor Ureche, Grigore s-a născut între anii 1590-1595. A studiat la o şcoală numită a Frăţiei Ortodoxe ucrainiene, la Liov. Şcoala aceasta milita pentru consolidarea Ortodoxiei, împotriva propagandei iezuite.

Întors în ţară, cunoscînd pe lîngă limbile polonă, latină, greacă şi slavona, care încă mai erau folosită ca limbă liturgică oficială la români precum şi în cancelariile din Ţara Românească şi Moldova, Grigore Ureche participă la viaţa politică a Moldovei, ocupînd funcţii din ce în ce mai importante, ca *logofăt* sub Miron Barnovschi (1628), *spătar* în timpul lui Alexandru Iliaş (1631-33), ajungînd apoi unul dintre sfetnicii principali ai lui Vasile Lupu — ca *mare spătar* — (1634—1642) adică comandant suprem al armatei, apoi *mare vornic* al Ţării de Jos. Avînd această mare funcţie, Grigore moare în anul 1647 în plină maturitate.

În lucrarea sa: *„Letopiseţul Ţării Moldovei"*, scrisă — după toate probabilităţile — între anii 1642—1647, şi în care sînt consemnate evenimentele mai importante din istoria Moldovei, Grigore Ureche a urmărit, precum însuşi spune: „Să rămîie feciorilor şi nepoţilor să le fie de învăţătură". El a folosit la alcătuirea ei: Cronici interne slavone, un „Letopiseţ moldovenesc", alte izvoare străine în limbile polonă şi latină, precum şi tradiţia locală, apoi chiar observaţiile directe în legătură cu evenimentele la care a participat sau pe care le-a trăit chiar el.

Lucrarea are o prefaţă a autorului despre întemeierea Moldovei. Expunerea propriu-zisă a operei începe cu relatarea domniei lui Dragoş Vodă (1352-1353) pînă la 1594 — domnind a doua oară Aron Tiranul. În primul titlu precizează anul cînd au început să guverneze „domnii Ţării Moldovei": „Vă leato 6867" adică 1359; autorul confundă descălecarea lui Dragoş venit din Maramureş şi întemeierea statului feudal independent al Moldovei sub Bogdan I (1359—1365), eroare explicabilă din lipsa de izvoare.

De-abia sub domnia lui Alexandru cel Bun (1400—1432) autorul acordă o atenţie mărită evenimentelor, avînd la dispoziţie izvoare din ce în ce mai bogate. Cel mai dezvoltat capitol din cele următoare e închinat domniei lui Ştefan cel Mare (1457—1504). Iată un pasaj interesant din această perioadă privind biruinţa lui Ştefan asupra celor ce atacau Moldova: „Zic unii să să fie arătat lui Ştefan Vodă Sfîntul mucenic Procopie, îmblînd deasupra războiului călare şi într-armat ca un viteazu, fiind într-agiutoriul lui Ştefan Vodă şi dînd vîlhvă (puteri supranaturale) oştii lui. Ce iaste de a şi crederea acest cuvînt, că deacă s-au întors Ştefan Vodă cu toată oastea sa, cu mare pohvală, ca un biruitoriu, la scaunul său, la Suceavă, au zidit beserică pre numele sfîntului mucenic Procopie, la sat la Badeuţi, unde trăiaşte şi pînă astăzi".

Redăm, ca interesant, şi pasajul privitor la sfinţirea mănăstirii Putna: „Deacă se întoarse de la acel război (lupta de la Lipinţi cu tătarii) cu noroc ce izbîndi pre acei tătari, spre lauda aceia, mulţămind lui Dumnezeu, au sfinţit mănăstirea Putna, care era zidită de dînsul, septevrie 3 zile, întru lauda Preacuratei Ficioarii Mariei, Maicii Domnului nostru Iisus Hristos, la care sfinţenie multă adunare de călugări au fostu: Teoctistu mitropolitul şi Tarasie episcopu dimpreună cu Iosif arhimandritul şi igumenul Putnii, zicu că au fostu în liturghie arhiepiscopi şi episcopi şi pre toţi 64 la jirtăvnic" (Din Letopiseţul Ţării Moldovei ed. II, P. P. Panaitescu, Bucureşti 1958, p. 95).

(Continuare în pag. 4)

Cununa Soarelui

Poet al „Rugăciunilor" şi al „Colindelor" de o vădită sensibilitate şi de o rară frumuseţe artistică, *D. Ciurezu* şi-a făcut debutul în anul 1927 cu volumul *„Răsărit"*, cînd a fost remarcat în mod deosebit de Mihail Sadoveanu şi Mihail Ralea şi apoi de către Eugen Lovinescu şi G. Călinescu, ultimul văzînd în el un poet autentic de un lirism tradiţionalist unic în felul lui, iar astăzi criticul Al. Piru (în prefaţă) îi caracterizează poezia ca pe o „expresie a omeniei, a vitalităţii şi a inocenţei sufletului popular", considerîndu-l „reprezentantul cel mai fidel al tradiţionalismului de tip oltenesc".

După volumul *„Pămîntul luminilor mele"*, care l-a consacrat definitiv şi după o absenţă îndelungată din arena literaturii noastre, trăind ca un sihastru de mai mulţi ani, în cetatea Sibiului, Dimitrie Ciurezu apare în prestigioasa revistă „Ramuri" din Craiova (anul 1969) cu fragmente dintr-un poem ciclic inedit *„Oierii"* care s-a bucurat de elogii deosebite.

Poemul *„Cununa Soarelui"*, reapărut recent la Editura „Minerva", după 30 de ani de la prima apariţie este o mică epopee din lumea miturilor folclorice, al baladelor, al basmelor, cu eroii Oancă, împăratul cirezilor de vite şi Măria crăiasa mioarelor, fata împăratului pădurilor Barbălungă, fiinţe silvestre, care se-ntîlnesc în desiş de lăstăriş, cînd dă viaţa-n primăvară, se peţesc şi fac nuntă mare ca-n poveşti.

Şi poetul glăsuieşte:

Oancă s-a născut din burniţi, din pămînt,...
Frate bun îi este codrul împlinit;
Crengile surori de vînturi şi de hrană;
Către ele-ndreaptă faţa-n zori de zi
Şi se simte în pădure ca-ntr-o stranã,
A trăit numai prin sihle şi pustii;
Doar cu iarba şi cireada care-o paşte;
N-a rîvnit grămezi de aur, nici palate;
Şi nici ura dintre oameni n-o cunoaşte.

Iar Măria?

Măria e fata amezii de vară,...
...e fata crescută-ntre branişti,...
Pe poale de luncă, pe căi de tarlale,
Pe clinele pline de rugi şi de soare.

Ajunşi la castelul împăratului pădurilor, trimişii lui Oancă cer fata printr-o frumoasă oraţie de nuntă:

...Noi sîntem veniţi din stele,
Cale lungă, dimburi grele
Cu poruncă de la ele...

La nunta care s-a-ncins ca-n basme, nunul mare „s-a-nălţat domol din jilţu-i", glăsuind:

— De la mine, rude mîndre, mai puţin;
De la Dumnezeu din ceruri — tot ce-o vrea.

Nunta din „Cununa Soarelui" ne-aduce-aminte de „Nunta Zamfirei" a lui Gheorghe Coşbuc şi ca stil de „Călin" a lui Eminescu, dar într-o originalitate indiscutabilă. E un exemplu de claritate şi adîncă rezonanţă românească.

Nic. D. Găvozdea

Profetul Daniil

Cel din urmă dintre cei patru profeţi mari este profetul Daniil. Cartea sa, cuprinsă în Vechiul Testament, descrie în 12 capitole mai multe amănunte despre viaţa şi profeţiile lui Daniil.

Între alte relatări se arată că regele Nabucodonosor a voit să ţină la curtea sa trei tineri evrei, aflaţi în robie babilonică. Cu aceştia a fost şi Daniil. Fiind hrăniţi din vinul şi din mîncările regelui babilonean, tinerii evrei au refuzat îndestularea hranei şi au insistat să li se dea mîncări de post, după legea lor, aşa cum mărturiseşte textul: „Şi a grăit Daniil către supraveghetorul pe care căpetenia famenilor îl pusese peste Daniil, Anania, Misail şi Azaria: „Încearcă odată cu servii tăi timp de zece zile şi dă-ne să mîncăm bucate din zarzavaturi şi să bem apă! Apoi să te uiţi la chipurile noastre şi la chipurile tinerilor care mănîncă din bucatele regelui şi cum ţi se va părea aşa fă cu supuşii tăi!" Atunci el le îngădui această rugăminte şi încercă timp de zece zile. Şi după un răstimp de zece zile, arătau mai frumoşi la trup decît toţi tinerii care mîncau din bucatele regelui. Atunci supraveghetorul le-a înlocuit mîncarea lor şi vinul — băutura lor — şi le-a dat mîncare de legume" (Daniil 1, 11—16).

Altă mărturie despre profetul Daniil, pus mai mare de regele Darius peste unii din supuşii acestui rege, se referă la nepătimirea acestui evreu, pedepsit din invidie prin aruncare într-o groapă cu lei: „Atunci au răspuns ei regelui şi au zis: „Daniil cel dintre robii iudei nu a luat în seamă porunca ta, rege, nici nu s-a îngrijit de oprirea ta, ci de trei ori pe zi îşi făcea rugăciunea". Cînd a auzit regele acestea s-a tulburat foarte şi şi-a îndreptat gîndul spre Daniil, cum ar putea să-l scape, şi pînă la apusul soarelui s-a străduit ca să-l scoată. În urmă oamenii aceia intrară în grabă la rege şi îi ziseră: Ştiut să-ţi fie, o, rege, că, după legea mezilor şi perşilor, orice poruncă sau oprire dată de rege nu se mai poate schimba". Atunci regele dădu poruncă să aducă pe Daniil şi îl aruncară în groapa cu lei. Apoi regele s-a sculat dis-de-dimineaţă, în revărsat de zori, şi a venit în grabă la groapa cu lei. Cînd s-a apropiat de groapă regele prinse a grăi şi zise lui Daniil: „Daniil, slujitorul Dumnezeului celui viu, Dumnezeul tău, căruia te închini neîncetat, oare a putut să te scape de lei?" Apoi Daniil vorbi cu regele: O, rege, în veci să trăieşti! Dumnezeu a trimis pe îngerul său şi a astupat gura leilor şi ei nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea lui, precum şi în faţa ta, rege, n-am făcut nici un rău!" (Daniil 6, 14—17, 20—23).

Ca şi ceilalţi profeţi mari, care sînt Isaia, Ieremia şi Iezechiil, Daniil are profeţie mesianică, prezicînd vremea venirii Mîntuitorului Iisus Hristos: „În anul dintîi al domniei lui (Darius) eu, Daniil, am citit în cărţi numărul de: şaptezeci de ani, pentru care a fost cuvîntul Domnului către proorocul Ieremia... Şaptezeci de săptămînni sînt hotărîte pentru poporul tău şi pentru cetatea ta cea sfîntă pînă ce fărădelegea va trece peste margini şi se va pecetlui păcatul şi se va ispăşi nelegiuirea, pînă ce dreptatea cea veşnică va veni, vedenia şi prorocia se vor pecetlui şi se va unge Sfîntul Sfinţilor" (Daniil 9, 2, 24).

Daniil, cel din urmă dintre cei patru profeţi mari ai Vechiului Testament, se cinsteşte de noi pentru postul său vădit prin reţinerea de la bucate oprite de legea sa şi pentru nevinovăţia şi credinţa cu care a închis gurile leilor flămînzi. Altă pricină de cinstire este prezicerea timpului venirii în lume a Mîntuitorului Hristos. Pr. *I. Buta*

Icoana şi tabloul religios

(Urmare din pag. 2)

nezeiesc, ca obiecte sfinţite ce sînt, puse spre venerare, bineştiind că „cinstea adusă icoanei se îndreaptă spre originalul ei", nu spre materia din care este făcută.

Icoanele deci fiind obiecte sfinţite, izvorîtoare de har, se deosebesc de tablourile religioase, la care predomină funcţia estetică. Spre pildă un tablou care reprezintă pe Iisus stînd şi bătînd la uşă, sau urmărind o turmă de oi, nu au aceeaşi valoare cu o icoană. La pictura lor artistul a avut în vedere ideea de a impresiona pe acela care priveşte, atît sub aspect religios, dar şi sub acela al frumosului. Lipsindu-le elementul dogmatic de reprezentare fidelă a chipului sfînt, aprobat de canoane, ele rămîn simple tablouri religioase, care în nici un caz nu pot înlocui icoanele. Legătura lor cu arta este mai strînsă, căci imaginaţia artistului a lucrat cu mai multă libertate, fapt care nu este îngăduit la o icoană.

Aşa stînd lucrurile trebuie să facem deosebirea care există între icoane şi tablourile religioase, dînd şi icoanei şi tabloului locul ce li se cuvine în casa noastră.

Arătăm aceasta, pentru că mulţi credincioşi de-ai noştri confundă icoanele cu tablourile religioase. Aşa de pildă unii dintre ei cumpără de la anumiţi indivizi „icoane", care de fapt n-au nimic comun cu icoana ortodoxă. Biserica noastră, preocupată de grija păstrării şi cultivării bogatei noastre tradiţii iconografice, difuzează prin parohii credincioşilor icoane şi iconiţe vrednice de a împodobi bisericile şi casele noastre, editate de Institutul Biblic şi de Misiune Ortdodoxă.

De aceea credincioşii noştri trebuie să-şi procure de la biserică icoane care prezintă toată garanţia şi pe care le sfinţeşte preotul. Pe acestea să le cinstim şi la acestea să ne facem rugăciunile noastre de dimineaţa şi seara, pentru ca, cu ajutorul lui Dumnezeu şi strădania noastră, să putem propăşi în tot binele. Pr. *Vasile Petrica*

INFORMAŢII

✦ În 3 martie 1972 a avut loc la Bucureşti plenara Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România. Cu acest prilej s-a făcut o dare de seamă asupra activităţii Comitetului pe anul 1971, relevîndu-se, între altele, „că, în perioada actuală, întregul nostru popor, mişcarea noastră pentru pace sînt angajate în ampla şi complexa activitate cu deosebită rezonanţă în istoria contemporană a României socialiste".

De reţinut că în anul 1971 Comitetul Naţional pentru apărarea Păcii a participat la 12 acţiuni internaţionale.

Tot cu acest prilej a fost prezentat proiectul planului de muncă al Comitetului pe anul 1972, în care se prevăd o seamă de acţiuni, pe plan intern şi extern, privind promovarea păcii, a independenţei şi suveranităţii naţionale, a progresului şi solidarităţii internaţionale.

La lucrări au participat şi reprezentanţi ai cultelor din ţara noastră, iar în cadrul lor a luat cuvîntul şi Î. P. S. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Cronicarul Grigore Ureche

(Urmare din pag. 3)

Din cronică mai rezultă că istoria Moldovei este urmărită în strînsă legătură cu istoria ţărilor învecinate. Ţara, pentru Grigore Ureche, reprezintă poporul. Domnul ales de boieri şi de „ţară" este reprezentantul poporului. Acţiunile domnilor şi ale boierilor sînt privite nu prin prisma unui feudal, ci prin perspectivă umană şi istorică. Cronicarul dezaprobă trădarea („viclenia"), abuzurile şi cruzimea unor domnitori ca Alexandru Lăpuşneanu şi cruzimile comise de anumiţi boieri. În schimb vorbeşte cu căldură despre faptele de vitejie ale unor domnitori ca Ştefan cel Mare, caracterizat ca un conducător înţelept, reprezentant al poporului, care îşi iubea ţara şi care era gata de orice sacrificiu pentru libertatea şi independenţa Moldovei.

În chip fidel, descrie şi condiţiile de viaţă grea ale poporului exploatat. Spre exemplu, despre suzeranitatea şi exploatarea otomană, cronicarul spune: „...Vasul cel fără de fundu, măcar cîtă apă ai turna întrînsul, nu-l mai poţi împlea" ş.a.

Cronicarul *susţine temeinic ideea originii comune şi a unităţii poporului român* din Moldova, Ţara Românească şi Transilvania. „Rumânii cîţi se află lăcuitori în Ţara Ungurească şi la Ardeal şi la Maramureş de la un loc sînt cu moldovenii şi cu toţi de la Rîm se trag".

Conştiinţa originii comune şi a unităţii naţionale a poporului român este osatura pe care se desfăşoară întreaga expunere a cronicii. Cronica e scrisă în limba poporului, spre deosebire de celelalte cronici interne anterioare scrise în slavoneşte. Limba română începe să fie folosită şi în istoriografie, aşa încît pentru Moldova Grigore Ureche trebuie considerat *ca întemeietor al istoriografiei în limba poporului.*

Sub raport lingvistic şi literar, în cronica lui Ureche predomină caracterul popular, deşi întîlnim şi termeni de origine poloneză şi turcisme, fraza cronicii se desfăşoară liber, cu multă naturaleţe, ca într-o povestire populară vorbită, realizînd aşa-zisul stil oral. Comparaţii: turcii „ca o negură toată lumea acoperă", Ştefan cel Mare „ca un leu gata sore vînat, de sîrgu s-au pornit", ş.a. Cronica este deci nu numai o lucrare de istoriografie ci şi un document autentic al limbii române vorbite în epoca veche şi totodată una dintre primele opere ale literaturii artistice româneşti. Deşi scrisă de pe poziţiile de clasă ale boierimii din care făcea parte autorul, *cronica lui Grigore Ureche este un document social şi istoric de o valoare deosebită.*

Pr. *Vartolomeu Constantinescu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 mai 1972 Nr. 17—18

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

28. Cele şapte Laude

Am văzut că ziua liturgică cuprinde şapte sfinte slujbe, care sînt trepte spre Sfînta Liturghie. Aceste şapte slujbe bisericeşti se numesc Laude pentru că prin ele preamărim pe Dumnezeu. Fiecare reprezintă şi momente din lucrarea mîntuirii noastre de la început (Geneză) pînă la venirea Mîntuitorului. Fiecare însă are mai multe înţelesuri. Sensul principal este însă lucrarea lui Dumnezeu, prezenţa lui Iisus Hristos ca Mîntuitor promis şi prevestit în Vechiul Testament şi ca Fiu al lui Dumnezeu întrupat, răstignit, înviat şi înălţat la ceruri. De aceea în aceste Laude ce se referă prin Psalmi, alte texte, etc., şi la Vechiul Testament sînt şi imne închinate Domnului întrupat, Maicii Domnului şi Sfinţilor. La fel Laudele cuprind şi gînduri şi rugăciuni în legătură cu vremea săvîrşirii lor (seara, noaptea, dimineaţa, etc.). În centru însă e Iisus Hristos, Cel ce ne-a descoperit pe Tatăl şi prin care a fost trimis Duhul Sfînt. Astfel Biserica a înveşmîntat cu laude taina mîntuirii noastre, ca să ne pregătească pentru Sfînta Liturghie, unde se jertfeşte şi ni se împărtăşeşte Iisus Hristos însuşi.

Ceasul al 9-lea *(ora 3 după masă) ne aduce aminte de ora cînd Mîntuitorul „şi-a dat duhul" pe cruce fiind (Luca 23, 46). Dar acest Ceas, prin Psalmul 83 şi prin cuvintele Mîntuitorului către tîlharul de-a dreapta: „Astăzi vei fi cu mine în rai" (Luca 23, 43), ne îndreaptă spre raiul cel de la început (Geneză 2, 8) pe care Adam şi Eva l-au pierdut şi spre raiul cel veşnic deschis nouă prin jertfa lui Iisus Hristos.*

Vecernia *sau Lauda de seara ne aminteşte de vremea dinainte de Iisus Hristos. La început a fost raiul. Aceasta se arată prin faptul că preotul dă binecuvîntarea din altar, iar altarul închipuie raiul (cerul). Psalmul 103 ne vorbeşte despre frumuseţea firii cea dintru început şi despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru toate făpturile şi pentru om. Dar prin ieşirea preotului în faţa uşilor închise ale altarului, unde citeşte rugăciunile, înţelegem pierderea raiului de către Adam şi Eva. De aici chemarea: „Doamne strigat-am către Tine, auzi-mă". Prin cădirea ce o face preotul, se aduce jertfă Domnului cu ruga: „Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămîia înaintea ta" (Psalm 140). Dar imnele ne amintesc la Vecernia Duminicii (sîmbătă seara) de Învierea Domnului, la praznice de ceea ce se cinsteşte în acea zi, ca să ne arate că chemarea Vechiului Testament s-a împlinit. Aşa că deschiderea uşilor altarului la vohod arată că în Iisus Hristos raiul pierdut a fost redobîndit. De aici rugăciunea creştină străveche: „Lumină lină", care preamăreşte pe Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, cînd se lasă seara şi lumina blîndă a soarelui în apus închipuie pe Hristos, „Soarele" vieţii creştineşti.*

La anumite vecernii se citesc Paremii (texte din Vechiul Testament), prin care sînt cu noi dreptii Vechiului Testament. Rugăciunea străveche: „Învredniceşte-ne Doamne în seara aceasta" binecuvîntează pe Domnul şi cere ca seara s-o petrecem fără de păcat. Ca la Stihoavnă, stihul din Vechiul Testament (Psalmi sau Proverbe) împreunat cu stihirile închinate Sfinţilor, Maicii Domnului, Mîntuitorului, să ne amintească cum cele aşteptate de Vechiul Testament s-au împlinit. De aceasta ne asigură rugăciunea dreptului Simeon: „Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne, . . . că văzură ochii mei mîntuirea Ta" (Luca 2, 29—32). Mîntuitorul aşteptat de veacuri a venit ca un Prunc, ce s-a adus în templu (în biserică). Sufletul dreptului Simeon e împăcat că a avut bucuria să vadă pe Mîntuitorul, cel vestit de prooroci. Aceasta ne îndeamnă şi pe noi să ne îndreptăm în pace spre somnul nopţii, care închipuie şi somnul morţii.

Preotul pomeneşte la otpust şi pe Sfinţii Ioachim şi Ana, din care s-a născut Maica Domnului, ei reprezentînd pe dreptii Vechiului Testament.

Astfel Vecernia (rugăciunea de seara) reprezintă Vechiul Testament pînă la intrarea în templu a pruncului Iisus. Ea însă — întrucît noi sîntem după Iisus Hristos — împleteşte cele ale Vechiului Testament, cu cele ale Noului Testament, dreptii Vechiului Testament cu Sfinţii Bisericii lui Hristos. Căci ei una sînt.

Pavecerniţa *sau Lauda la începutul nopţii este rugăciunea „celor ce mergem spre somn", cînd ne căim pentru păcatele săvîrşite, mulţumim pentru faptele bune ce le-am împlinit şi cerem somn liniştit. Totodată cerem să fim păziţi „de întunecatul somn al păcatului", adică de căderea în păcat, ca să putem împlini poruncile Domnului.*

Miezunoptica *ne aduce aminte de Psalm 18, 62: „La miezul nopţii mă scol să-ţi mulţumesc Ţie" — şi de cuvintele Mîntuitorului: „Priveghiaţi, că nu ştiţi cînd va veni Domnul casei: seara, la miezul nopţii . . ." (Marcu 13, 35), aşa cum s-a întîmplat în pilda celor zece fecioare (Matei 25, 1—13), cînd „mirele" (Hristos) a venit la miezul nopţii. De aici rugăciunea: „Iată mirele vine în miezul nopţii". Miezunoptica ne duce cu gîndul la privegherea (aşteptarea) prooroci lor Vechiului Testament şi la poruncile date de Dumnezeu prin Moisi (Psalm 118) şi în Iisus Hristos. După miezul nopţii a înviat Iisus.*

Utrenia (sau Lauda de dimineaţa) cu Ceasul 1. *Ca şi celelalte Laude, Utrenia are mulţi psalmi. Ea vesteşte vremea cînd s-a apropiat venirea lui Iisus. De aceea cele 9 cîntări (ode) în parte cuprind prevestiri din Vechiul Testament despre Hristos şi Fecioara Maria, din care se va naşte Domnul. Proorocul Avacum a spus că Mesia va veni de la Răsărit. Doxologia de la sfîrşit preaslăveşte: „Mărire Celui ce ne-ai arătat nouă lumină" ca o mărturie că Iisus Mîntuitorul a venit şi cîntăm: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu" — cîntarea îngerilor de la naşterea Domnului (Luca 2, 14). Totodată ne rugăm ca Domnul să ne învrednicească a petrece fără de păcat ziua ce începe; că ne-am umplut „dimineaţa de mila Ta Doamne" şi „lucrurile mîinilor noastre le îndreptează". Căci „bine este a ne mărturisi Domnului . . . a vesti dimineaţa mila Ta". În vremea Utreniei, preotul face Proscomidia, adică pregăteşte Sfintele daruri, ce se vor sfinţi la Sf. Liturghie a credincioşilor. Se apropie vremea ca Iisus să apară în lume, să propovăduiască, să se jertfească, să învieze şi să se înalţe la cer.*

Ceasul întîi *se face împreună cu Utrenia. E ceasul întîi al zilei (pe la 7 dimineaţa) care vesteşte începutul vieţii lui Iisus. Ne rugăm: „Iisuse, să se însemneze peste noi lumina feţei Tale, ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată" (dumnezeiască). Şi aducem mulţumiri Născătoarei de Dumnezeu, cîntînd: Bucură-te mireasă pururea Fecioară.*

Ceasul al treilea *(ora 9) ne aminteşte de sfatul făcut împotriva lui Iisus ca să-l prindă şi să-l omoare, şi de răstignire (Marcu 15, 25) — şi de pogorîrea Duhului Sfînt peste Sfinţii Apostoli, care Duh Sfînt ne rugăm să ne înnoiască şi pe noi.*

Ceasul al şaselea *este timpul cînd Mîntuitorul era răstignit pe cruce (ora 12). Acum mulţumim Domnului pentru că ne-a eliberat prin jertfa Sa din robia păcatului şi am înviat la o viaţă nouă.*

Acestea sînt cele 7 Laude pregătitoare spre Sfînta Liturghie. Ele se săvîrşesc regulat în mănăstiri. In celelalte biserici — de obicei — se săvîrşesc în Postul Paştilor, iar în Duminici şi sărbători se slujeşte vecernia şi utrenia şi o parte din Ceasuri. Credincioşii citesc acasă Miezunoptica, Ceasurile şi Pavecerniţa.

În felul acesta şi ziua şi seara şi noaptea sînt sfinţite prin rugăciune şi cîntare şi Biserica se pregăteşte pentru dumnezeiasca slujbă a Sfintei Liturghii, unde păşim pe urmele lui Hristos şi Domnul este cu noi şi ne înnoieşte cu darurile Sale cele bogate.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

COMOARA

Sărbătorirea de către toţi cei ce muncesc, cu braţele şi cu mintea, a zilei de 1 Mai ne duce gîndul la una din marile comori pe care le avem, şi anume: *munca.*

Munca este comoară de pîine, de putere, de frumuseţe, de înţelepciune, precum stă scris: „Cea mai scumpă comoară pentru om este munca" (Prov. 12, 27).

Apostolul Pavel scria oarecînd Filipenilor: „A vieţui în trup înseamnă pentru mine să lucrez şi să am roadă . . ." (Filip 1, 22).

Iată înaltă chemare, iată menirea omului pe faţa pămîntului: Munca rodnică pentru sine şi toţi ai săi, pentru a dărui lucruri de seamă, pentru ridicarea continuă a vieţii. A munci este a cerceta şi a şti; a cugeta şi înfăptui ceea ce-ţi frămîntă inima şi mintea; a spori binele şi fericirea tuturor; a pune piatra ta la mai buna zidire a lumii, la mersul înainte, la săvîrşirea ei întru cunoştinţa adevărului, libertate şi omenie.

Omul valorează atît cît jertfeşte din sine, cît pic de viaţă pune în lucrarea mîinilor lui. E preţuit după lucrul său, după cît a înfăptuit prin cugetarea, inima şi fapta sa, după folosul adus obştei.

Omul e un muncitor, un meşter, un creator de bunuri şi valori.

Munca este legea nemutată a vieţii, pravilă veşnică a firii, întîia şi cea mai de cinste datorie a omului.

Atoatefăcătorul a rînduit ca toată făptura să trăiască prin truda sa, fiecare lucrînd în felul său. Orice meserie, făcută cu demnitate şi zidire personală şi obştească, e curată, frumoasă, sfîntă.

Unii ară, cresc turme, scot bogăţii din pămînt, fabrică maşini şi unelte; alţii zidesc locuinţe, şcoli, spitale, creşe noi, cetăţi de foc. Dascălul învaţă; cărturarul scrie cărţi; artistul creează frumosul în cuvinte, colori, sunete şi marmură; astronomul urmăreşte tainele bolţii înstelate; judecătorul împarte dreptatea; doctorul vindecă beteşugul; ostaşul apără moşia din străbuni; cîrmuitorii au marea grijă a ţării. Toţi muncesc fără răgaz, cu sîrguinţă şi avînt nepotolit, pentru îndestularea, propăşirea şi mai-binele obştei.

(Continuare în pag. 2)

Ucenicii Domnului în vremea răstignirii şi Invierii Sale

Acum, cînd ştim cu ce tărie de credinţă au vestit ucenicii Domnului minunea Învierii şi porunca cea nouă ca oamenii să se iubească unii pe alţii, ni se pare aproape de necrezut că, la vestea cea dintîi a învierii lui Iisus, cei unsprezece ucenici au fost cuprinşi de frică şi nu au crezut. Iisus „i-a mustrat pentru necredinţa şi împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-l văzuseră, înviat" (Marcu 16, 14). I-a mustrat (vom vedea de ce), dar i-a înţeles şi i-a iertat. El ştia că această îndoială este mai mult o frică copleşitoare, care se va schimba în credinţă într-atît de însufleţită, încît să le poată spune: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura" (Marcu 16, 15).

Este adevărat că, nu cu mult înainte de moartea şi învierea lui Iisus, ucenicii Săi mai fuseseră martori ai unor învieri din morţi: a lui Lazăr, fratele Martei şi al Mariei; a fiicei lui Iair şi a tînărului din Nain. Dar pe atunci Învăţătorul lor era în viaţă; era chiar Cel ce făcea acele minuni. Îl simţiau aproape şi primeau tărie sufletească de la El. Iată însă că acest „prooroc puternic în faptă şi în cuvînt" (Luca 24, 19) a fost osîndit la moarte şi răstignit, fără să-şi ajute cu ceva, El în care nădăjduiseră „că este Cel ce avea să izbăvească pe Israel" (Luca 24, 21). Ucenicilor li se părea că, odată cu prinderea lui Iisus, puterea Sa a încetat. Iar vestea învierii Sale venea la trei zile după aceste întîmplări spulberătoare de nădejdi.

Să ne aducem aminte că, fiind Iisus încă în timpul propovăduirii şi proorocind despre omorîrea Sa, ucenicii au fost cuprinşi de o întristare atît de mare, încît aproape că n-au auzit şi proorocirea învierii.

Cu toate că Iisus le-a spus că, după omorîrea Sa, a treia zi va învia, ucenicii „s-au întristat foarte" (Matei 17, 23).

Dar ce împovărătoare durere va fi apăsat inima ucenicilor, cînd, mai tîrziu, aveau să-şi vadă Învăţătorul batjocorit aievea şi omorît prin răstignire! Cum i-a găsit Maria Magdalena, cînd le-a adus vestea că Învăţătorul i s-a arătat înviat?

Sfînta Evanghelie scrie că ucenicii „se tînguiau şi plîngeau" (Marcu 16, 10).

Aşa se cuvine să-i înţelegem şi pe cei doi ucenici, Luca şi Cleopa, care, călătorind „trişti" spre satul Emaus, nu l-au recunoscut pe Învăţătorul lor, cu toate că, cu ceva mai înainte, „nişte femei" i-au „uimit" (Luca 24, 22) cu vestea că El „este în viaţă", şi cu toate că Iisus le-a vorbit atîta timp pe cale. Şi tot din pricina durerii apăsătoare nu l-a recunoscut nici Maria Magdalena.

Dar mai era ceva: „Ochii lor erau ţinuţi ca să nu-l cunoască" (Luca 24, 16). Însuşi Iisus voia să nu fie recunoscut din cea dintîi clipă. De ce? Pentru ca inima celor ce-L vor vedea înviat să fie mai întîi pregătită şi întărită treptat. Căci învierea din morţi fiind un fapt cu totul nemaiîntîlnit, vederea celui înviat i-ar înspăimînta. De aceea chiar înainte de a învia pe alţii, Iisus i-a pregătit sufleteşte pe cei ce aveau să-i vadă pe cei înviaţi. Iisus face mai întîi ca numai cu inima arzîndă, Luca şi Cleopa să presimtă că El este de faţă; şi abia după ce ajung în Emaus, lasă ochii minţii lor să-L recunoască, după felul ştiut în care El frîngea pîinea. Dar chiar şi atunci se face nevăzut îndată, pentru ca prea marea uimire şi tulburare să nu-i doboare.

Tot înadins nu i se face cunoscut deodată nici Mariei Magdalena. O lasă mai întîi să găsească mormîntul gol; să plîngă şi să vadă doi îngeri — arătare cu totul neobişnuită — dar asemănători unor „bărbaţi" (Luca 24, 4); Maria Magdalena îl vede pe Iisus, dar crede că este grădinarul, şi, fiindcă atunci cînd cel înfricat vorbeşte, i se întăreşte puţin inima, o lasă să-l întrebe despre locul unde ar fi ascuns trupul Celui înmormîntat, şi abia apoi o cheamă blînd pe nume: „Marie!" Acum nu-i mai ţine „ochii" ca acoperiţi. Ea îl recunoaşte şi răspunde: „Învăţătorule!"

Şi pe ceilalţi ucenici îi pregăteşte mai întîi. Numai după ce inima lor arde, primind de la mironosiţe vestea Învierii, li se arată înviat. Şi, ca desăvîrşit cunoscător al sufletului omenesc, îi mustră; mai mult spre a le întări inima.

Sfintele Evanghelii fiind insuflate de Duhul Sfînt sînt cărţi scrise în respectul adevărului. Ele arată faptele cum s-au petrecut aievea. De aceea, văzînd noi cele scrise în aceste sfinte cărţi despre împietrirea sau îndoiala cea de la început a ucenicilor lui Iisus în învierea Sa, primim cu deosebire şi credem cu tărie ce spun ele apoi despre credinţa ucenicilor în Înviere, credinţă pe care nimic nu a fost în stare s-o clătească.

Gh. Şoima

Învăţături cu privire la căsătorie

Fiind creat de Dumnezeu ca fiinţă socială, omul nu poate trăi şi nu se poate desăvîrşi decît în comuniune cu o altă fiinţă care să-i fie ajutor potrivit pentru el (Geneza 2, 18). De aceea, bărbatul şi femeia se regăsesc, se împlinesc, se dăruiesc reciproc şi se desăvîrşesc în comuniunea familiei. Familia corespunde astfel unei nevoi firesti a oamenilor, deoarece între cele două persoane de sex contrar există o coordonare şi o completare reciprocă, iar prin legătura ce se stabileşte între ele, se creează o unitate socială care nu mai poate fi desfăcută, deoarece în credinţa noastră ortodoxă „nu mai sînt doi, ci un trup, deci ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Matei 19, 6).

După învăţătura Bisericii noastre, căsătoria are următoarele scopuri: 1. Naşterea şi creşterea de copii (Geneza 1, 28); 2. Ajutorarea reciprocă a soţilor (Geneza 2, 18); 3. Ferirea de păcatul desfrînării (I Corinteni 7, 2). Bineînţeles că scopul întîi nu se împlineşte totdeauna, dar celelalte două se împlinesc în orice căsătorie.

Importanţa familiei ca aşezămînt social este recunoscută de legislaţiile civile ale tuturor statelor civilizate. Importanţa acestui aşezămînt este recunoscută în mod deosebit de către statul nostru socialist, care, prin Codul familiei din anul 1954, nu consideră căsătoria ca un simplu contract dintre două persoane de sex opus — aşa cum o făcea vechiul nostru Cod civil — ci o priveşte ca o legătură liber consimţită dintre cei doi soţi, din care rezultă o serie de datorii şi drepturi reciproce ale amîndurora. De aceea atît statul nostru socialist, cît şi Biserica, au deopotrivă interes ca instituţia familiei, întemeiată prin căsătorie, să aibă o temelie puternică, spre a-i asigura astfel trăinicia şi durabilitatea.

Cunoscînd deci importanţa căsătoriei, este firesc ca acei ce se hotărăsc să facă primii paşi spre încheierea ei să purceadă la aceasta numai după o serioasă şi matură chibzuinţă asupra importanţei acestui act, ca şi a consecinţelor ce decurg din el şi numai după o examinare atentă, sub toate aspectele, a persoanei cu care voiesc să se căsătorească, să se decidă a-şi lega viaţa de ea. Datorită importanţei considerabile pe care o are căsătoria în viaţa fiecărui ins — ca de altfel şi a societăţii — apar cu atît mai condamnabile persoanele care încheie căsătorii în pripă, fără să-şi cunoască aproape deloc pe viitorul tovarăş de viaţă, iar, în cazul că-l cunosc, lăsîndu-se mînate de porniri ori interese minore (avantaje materiale, perspective carieriste, viaţă uşoară etc), motive care oferă un sprijin cu totul fragil acestui important aşezămînt.

Ne îngăduim să dăm cîteva poveţe în legătură cu principalele condiţii care se impun să fie luate în considerare de către credincioşii Bisericii noastre, care voiesc să păşească la Taina Nunţii.

1. Cei ce voiesc să se căsătorească, să facă acest pas numai după ce s-au convins fiecare în parte că au o reală vocaţie faţă de viaţa de familie şi că vor fi în stare să suporte împreună toate răspunderile şi toate greutăţile care rezultă de pe urma încheierii acestui act. Există persoane de ambele sexe care nu au înclinare spre viaţa de familie, viaţă care creează ambilor soţi datorii şi răspunderi necunoscute de ei pînă atunci şi pe care ei nu le-ar putea suporta, dar care se lasă convinşi de părinţi, de rudenii sau de prieteni, ori de anumite interese minore, să păşească spre căsătorie, fără ca în realitate să simtă vreo atracţie spre o astfel de viaţă.

A păşi la încheierea căsătoriei în astfel de împrejurări, sau avînd convingerea că încerci o experienţă nouă, care, deşi nu e prea ispititoare pentru tine, este totuşi ceva căreia trebuie să i te supui din datină, înseamnă a recunoaşte de la început că legătura pe care o încheí are prea puţine şanse de reuşită.

2. Cei ce voiesc să se căsătorească, să facă acest pas numai după ce au ajuns la convingerea că între ei există o afecţiune şi o dragoste reciprocă, durabilă iar nu momentană. Din acest motiv, e greşit ca o căsătorie să se facă dintr-o înflăcărare pasională de moment, bazată exclusiv pe frumuseţea fizică şi pe atracţia trupească, mai ales dacă cei în cauză n-au avut ocazia să se cunoască mai de aproape şi îndeosebi nu şi-au putut cunoaşte şi evalua însuşirile lor sufleteşti. În astfel de cazuri, căsătoria de cele mai multe ori devine o adevărată tragedie, căci în astfel de căsătorii pasiunea trece repede, dar în locul ei nu rămîne adevărata iubire care e atît de necesară în viaţa de familie.

(Continuare în pag. 4)

Comoara

(Urmare din pag. 1)

Prin munca fiecăruia şi a tuturor, Patria se întăreşte, creşte în cinstirea şi vaza lumii, înfloreşte întru bunăstare şi fericire.

Precum lucrurile de seamă se ridică prin rînduirea micilor fire de nisip, pietre şi cărămizi, tot aşa se înalţă marile construcţii prin truda înfrăţită a stropilor de energie şi sudoare ai tuturor fiilor ţării.

Munca obştească are o profundă semnificaţie morală şi socială; e întărirea la maximum a sentimentului de solidaritate umană şi a dragostei de om. Truda laolaltă înrîureşte în chip înălţător pe oameni; trezeşte şi formează conştiinţa de obşte, simţul puternic şi mobilizator că toţi alcătuiesc un singur popor — poporul muncitor. Această comunitate frăţească se oglindeşte îndeosebi în schimburile de experienţă; întrajutorarea muncitorească, întrecerile patriotice în muncă etc.

Astăzi munca nu mai este slugărie, corvoadă sau treabă de iobag, nici jug apăsător care să înjosească pe muncitor şi să-i sleiască vlaga. Nimeni nu mai munceşte de silă, încovoiat sub harapnicul zbirilor, ci îndemnat de simţul viguros al datoriei, de tăria convingerii că numai prin muncă se împlineşte pe sine ca om, îşi desăvîrşeşte spiritul, sporeşte fondul de creaţie a poporului, îşi slujeşte Patria.

Bucuria muncii stă în mîndria de a fi folositor ţie însuţi şi comunităţii, de a-ţi cuceri locul cuvenit în viaţă, de a-ţi face un nume nevestejit; de a însemna cu puncte luminoase trecerea ta prin lume. Indeletnicirea neîncetată ţine spiritul activ; e izvor limpede şi nesecat de sănătate şi putere; îţi asigură dreptul la existenţă; te încarcă de cinste şi respect.

Nu-i pîine mai dulce decît aceea agonisită în sudoarea feţii. Pătruns de evlavie, o guşti cu fiorul Sfintei Cuminecături în praznicele luminate.

Cel ce stă în nelucrare, ca o unealtă netrebnică, e o fiinţă de prisos pe lume. Lîncezeşte în lene şi somn, îi ruginește mintea, îi seacă virtutea, îl năpădesc cugetele rele şi scîrbele. E ruşine şi păcat să trăieşti din pomană şi furt, mîncînd pîinea altuia. Căci scrie la Cartea cărţilor: „Cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănînce" (II Tes. 3, 10).

Întreaga fire, vietăţile fără cuvînt urmează nesmintit legea pe veci întemeiată a muncii. Albinele, florile, pomii, glia se ostenesc, se frămîntă să ne dea haine de podoabă, dulceaţa roadelor, belşugul ţarinelor. Au nu se cade să împreunăm ostenelele muncii noastre cu cele ale pămîntului? Să deprindem munca de la făpturile pururea lucrătoare?

Domnul Hristos, după trup, s-a născut în familia unui teslar sărac. A înnobilat şi cinstit munca prin cuvînt şi pildă, lucrînd cu propriile sale mîini în atelierul unui meseriaş, pricină pentru care şi-a atras numirea de lemnar, dulgher.

„Cine munceşte se roagă", se apropie de Dumnezeu şi îi slujeşte întru sinceritatea inimii cu „fapte bune, spre care a fost zidit în Hristos" (Efes. 2, 10).

Pr. *Gh. Oneţiu*

Îndemn

De pe anvonul sfînt, eu te îndemn, creştine,
Nici cînd să nu faci fapte urîte, de ruşine.
„Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face" —
E un proverb ce-ndeamnă doar binele a-l face.
Să nu trăiţi în ură. Să fiţi mereu cinstiţi,
Căci lumea a fost lăsată ca-n pace să trăiţi.

Pr. *I. Brînzei*

La zece ani de agricultură socialistă

În ultimii 25 de ani, țara noastră a cunoscut perioada cea mai rodnică în realizări, în toate domeniile de activtate, din întreaga sa istorie. Între aceste domenii de activitate se înscrie și agricultura țării noastre, cu toate sectoarele ei. Și în acest domeniu, în ultimul sfert de veac, au avut loc transformări radicale, fapt care se reflectă în nivelul de trai al țărănimii precum și în aspectul satelor noastre.

Subliniind importanța agriculturii pentru economia Patriei, Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, într-o cuvîntare rostită cu cîțiva ani în urmă, spunea între altele: „În procesul construcției socialiste se impune să se ia în considerare faptul, mai ales în țările cu condiții adecvate, cum este țara noastră, că agricultura reprezintă una din ramurile de cea mai mare importanță ale economiei naționale, ea are un rol hotărîtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului român".

Procesul de socializare a agriculturii din țara noastră a început în anul 1949 și s-a desăvîrșit în primăvara anului 1962, cînd, între 27—30 aprilie, a avut loc o sesiune extraordinară a Marii Adunări Naționale, consacrată încheierii cooperativizării agriculturii, eveniment de la care s-au împlinit în aceste zile zece ani.

Aruncînd o scurtă privire înapoi, putem spune că în acest răstimp agricultura țării noastre a cunoscut an de an succese tot mai vădite, ajungînd ca în 1971 producția agricolă să crească cu 14 la sută mai mult față de media anuală din cincinalul trecut, obținîndu-se producția cea mai mare de cereale din istoria României (14,5 milioane tone). La acest rezultat, alături de munca conștientă a țărănimii cooperatiste, a contribuit desigur și înzestrarea agriculturii cu un însemnat număr de mașini agricole de un nivel tehnic superior, irigațiile, desecările și diguirile, construcțiile de sere legumicole moderne, îmbunătățirea formelor de retribuire a muncii etc. Astfel pe ogoarele țării noastre, în 1971, au lucrat 114 mii tractoare, peste 47 mii combine, iar volumul îngrășămintelor chimice utilizate a fost de 650 mii tone.

Irigațiile au constituit și vor constitui din ce în ce mai mult un factor hotărîtor pentru sporirea recoltelor medii la hectar. Mare parte din cele 80 miliarde lei investite de statul nostru în agricultură, în acest cincinal, e destinată lucrărilor de hidroameliorații. Numai în acest an se vor iriga peste un milion hectare teren, urmînd ca, pînă la sfîrșitul cincinalului actual, suprafața irigată să atingă cifra de 2,2 milioane hectare. Ne sînt cunoscute în această privință lucrările efectuate în Insula Mare a Brăilei, de unde se scot astăzi peste 5.000 kg porumb boabe la hectar, rețelele de sute de km de canale în care adevărate uzine pompează zilnic rîuri întregi de apă pentru irigare, sutele de km de diguri ridicate în calea apelor care altădată se revărsau în voie și altele asemenea sînt doar cîteva lucrări din domeniul agricol, care în condițiile sociale din trecut cu greu ar fi fost de conceput.

Toate aceste rezultate se datoresc muncii harnice și conștiincioase a țărănimii, a tuturor oamenilor muncii de la sate, puternicului sprijin material acordat de stat, concretizat în dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a agriculturii. Pentru succesele obținute în 1971 în agricultură, Conducerea țării noastre — la aniversarea împlinirii a zece ani de la încheierea cooperativizării agriculturii — a distins aproape 200 unități agricole cu „Ordinul Muncii".

Referindu-se la sarcinile de viitor ale agriculturii noastre socialiste, Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, în aprilie a.c. a spus: „Realizarea unei agriculturi intensive de mare randament — necesitate obiectivă a construcției socialiste — cere eforturi susținute pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri, reclamă investiții pentru mecanizare, chimizare, pentru îmbunătățiri funciare și totodată impune o preocupare conștientă pentru organizarea rațională a producției și a muncii, pentru aplicarea în producție a cuceririlor științei agrozootehnice avansate".

*

Ca fii ai Bisericii străbune și ca buni cetățeni ai țării, știind că munca este și o poruncă evanghelică și o datorie de onoare pentru fiecare dintre noi, să ne străduim și cei ce lucrăm pe ogoare, alături de toți fii buni ai țării, care lucrează în uzine și în fabrici, să ne facem cu prisosință datoria. Să nu uităm nici o clipă că ogoarele sînt acelea, care ne asigură „pîinea cea de toate zilele" și deci agricultura are o mare importanță în propășirea obștească, la înflorirea Patriei noastre dragi.

T. R.

INFORMAȚII

— Vineri, 7 aprilie 1972, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a primit vizita unei delegații bisericești de peste hotare, formată din: Dr. Hermann Dietzfelbinger, președintele Consiliului Bisericilor Evanghelice din R. F. a Germaniei, cu soția; Dr. Adolf Wischmann, președintele Serviciului de Relații Externe al Bisericii Evanghelice din Germania, cu soția; prof. Dr. Reinhard Slenczka din Heidelberg, cu soția, și rev. Paul Osterreicher, secretarul Comisiei pentru relațiile cu Răsăritul din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Delegația a fost însoțită din partea Bisericii Ortodoxe Române de către P. S. Antonie Ploieșteanul, Episcop-vicar patriarhal, și C. pr. I. Săbăduș.

La primire au fost de față P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, P. C. rector Is. Todoran și P. C. cons. Gh. Papuc.

Cu acest prilej, oaspeții au vizitat reședința mitropolitană, Capela, Catedrala și Biblioteca mitropolitană.

— În întreaga Sf. Patriarhie a Bisericii noastre Ortodoxe Române, marele și luminatul praznic al Învierii Domnului s-a sărbătorit și în acest an în aceeași aureolă de bucurie, pace și înălțare sufletească.

La Centrul arhiepiscopesc din Sibiu de pildă slujba Învierii a fost săvîrșită la Catedrala mitropolitană de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

Ambii Ierarhi au săvîrșit apoi, Duminică la ora 10, Sf. Liturghie arhierească, cu care prilej s-a citit Pastorala la Învierea Domnului. Atît la slujba Învierii cît și la Sf. Liturghie, credincioșii prezenți trăiau parcă aievea ceea ce cîntarea bisericească spune atît de frumos: „Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm."

— Miercuri, 13 aprilie 1972, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu a avut loc o consfătuire cu P. C. protopopi din Arhiepiscopie, condusă de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Au mai participat P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. vicar Tr. Belașcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. consilieri I. Mihălțan, Gh. Bota, Gh. Papuc și P. C. inspector eparhial I. Stoica.

S-a analizat cu acest prilej activitatea desfășurată în trimestrul I 1972. S-au făcut totodată și o seamă de comunicări administrative.

În cadrul consfătuirii au luat cuvîntul toți participanții.

— Vineri, 14 aprilie 1972, P. S. Marton Aron, Episcopul romano-catolic de la Alba-Iulia, împreună cu P. S. Dr. Iacob Anton, Episcop-coadjutor la aceeași Episcopie, numit de curînd în această funcție, au făcut o vizită frățească Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului la reședința mitropolitană din Sibiu.

Au fost de față P. C. consilieri: I. Mihălțan, Gh. Bota și Gh. Papuc.

Vizita s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, specifică în relațiile dintre Bisericile din țara noastră.

— Potrivit unei tradiții vechi de peste două veacuri, Izvorul Tămăduirii a fost sărbătorit și în acest an cu mult folos duhovnicesc la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, jud. Brașov.

De la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu au participat: P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. vicar Tr. Belașcu și C. diacon I. Bolog.

Sf. Liturghie arhierească s-a slujit la altarul din pădure, cu care prilej au vorbit credincioșilor: P. C. arhim. S. Popescu, P. C. prot. R. Zaharie (Făgăraș), P. C. vicar Tr. Belașcu și P. S. Episcop-vicar Visarion.

Cu privire la Consiliul și Comitetul parohial

Cel mai înalt organ în conducerea treburilor administrative dintr-o parohie este Adunarea parohială, „compusă din toți bărbații majori creștini ortodocși, nepătați, care își îndeplinesc îndatoririle lor morale și materiale față de Biserică și Așezămintele ei și care își au domiciliul în cuprinsul parohiei. Preoții, diaconii și cîntăreții în funcțiune sînt membrii de drept ai Adunări parohiale; asemenea și cei pensionați, care locuiesc în cuprinsul parohiei".

Dar Adunarea parohială, compusă din cei arătați mai sus, este un organ deliberativ. De aceea este nevoie de un al doilea organ, care să ducă la îndeplinire hotărîrile ei, de un „organ administrativ și executiv"; acesta este Consiliul parohial.

Consiliul parohial are un rol însemnat în viața parohiei, pentru care lucru Adunarea parohială, la alegerea lui, „ține seamă de acei credincioși care, prin viața lor și prin jertfele lor pentru Biserică și pentru așezămintele ei, au dat dovadă de mare interes și dragoste pentru ea". Deși sînt aleși pe termen de patru ani, „pentru activitate potrivnică Bisericii sau parohiei, ei pot fi revocați, la cererea întemeiată a parohului, înainte de împlinirea acestui termen. De aici trebuie să se înțeleagă, că membrii Consiliului parohial sînt chemați să ducă o viață pilduitoare în mijlocul parohienilor.

Pentru ca lucrările Consiliului parohial să se desfășoare cu totul nepărtinitor, adică obiectiv, în sînul lui nu pot fi împreună „tatăl și fiul, frații, socrul și ginerele".

Rolul deosebit de însemnat al Consiliului parohial reiese mai ales din atribuțiunile pe care el le are și le exercită, sub președinția preotului paroh, pe timpul cît Adunarea parohială nu este întrunită. Astfel, el întocmește bugetul parohial; îngrijește de zidirea, repararea și înzestrarea bisericii parohiale, a casei și altor clădiri parohiale; îngrijește de mijloacele bănești necesare ființării parohiei, de înzestrarea bisericii cu veșminte și odoare bisericești, cu odăjdii, icoane, obiecte sfințite, cărți religioase, cărți de cult etc. Propriu-zis, acestea se realizează prin epitropia parohială.

*

Pe lîngă Consiliul parohial, în parohie funcționează și Comitetul parohial, care are, de asemenea, un rol însemnat în viața credincioșilor. El lucrează „sub președinția preotului paroh, sau a delegatului său, cleric sau mirean", din el făcînd parte și femei credincioase, sau chiar numai femei; nu are gestiune proprie, ci totul se administrează prin epitropia parohială. Că are rol însemnat, se vede din aceea că în atribuțiile sale intră, între altele:

„Înzestrarea și înfrumusețarea bisericilor, a curților bisericești și a cimitirelor și ținerea lor în cea mai bună rînduială;

Formarea și susținerea corului bisericii;

Cercetarea și ajutorarea bolnavilor."

Susținerea activităților de milă creștină" etc.

Dacă acestea sînt lucrările de care se ocupă, în principal, Consiliul și Comitetul parohial, este firesc lucru ca cei ce facem parte din ele să ne achităm cu toată conștiinciozitatea de îndatoririle care ne revin, iar ceilalți să le stăm în ajutor cu toată dragostea noastră de fii credincioși ai Bisericii strămoșești, pentru ca Biserica să-și poată împlini rostul pe care îl are în a ne ajuta la zidirea noastră sufletească și trupească.

D. Călugăr

Despre Sfînta Impărtășanie

Taina Sfintei Euharistii sau Împărtășanii a fost așezată de Mîntuitorul în Joia Mare, cum zicem noi astăzi, la *Cina cea de Taină*, cînd a luat pîinea și vinul și, prin rugăciune și binecuvîntare, le-a prefăcut în trupul și sîngele Său și le-a dat ucenicilor, rostind cuvintele pe care le auzim mereu la Sf. Liturghie: *„Luați, mîncați, acesta este trupul meu, care se frînge pentru voi... Beți dintru acesta toți, acesta este sîngele meu... care pentru voi și pentru mulți se varsă, pentru iertarea păcatelor“* (Matei 26, 27—28). *„... Aceasta să faceți întru pomenirea mea“* (Luca 22, 19).

Mîntuitorul, în nemărginita Sa dragoste pentru noi, a lăsat ca Jertfa Sa de răscumpărare de pe Golgota, să se continue în *Jertfa nesîngeroasă din Sf. Liturghie* și să se împărtășească credincioșilor prin această Sfînta Taină. Este sfîntă această Taină, pentru că prin ea ne apropiem nemijlocit de Dumnezeu, ba mai mult, petrecem împreună cu El și ce lucru măreț este acesta. Ne încredințează de acest lucru însuși Mîntuitorul, cînd spune așa de deslușit: *„Cel ce mănîncă trupul meu și bea sîngele meu, petrece întru mine și eu întru el“* (Ioan 6, 56). Astfel, Hristos fiind *„izvorul vieții“*, Sf. Împărtășanie este pentru credincioși dătătoare de viață și de puteri sufletești sporite, spre necontenită desăvîrșire morală. De aici reiese necesitatea pentru noi de a alerga mereu la sf. altar pentru a primi *„Pîinea cea cerească* și *Paharul vieții“*, împărtășindu-ne ori de cîte ori simțim nevoia, cu deosebire în cele patru posturi ale anului bisericesc și în primul rînd în postul Sfintelor Paști.

Ținînd seama de folosul neasemuit, de adîncimea și măreția acestei înfricoșate Taine, creștinul trebuie să se apropie cu frică și cu cutremur de acest foc dumnezeiesc, care arde necurățiile și întețește scînteia veșniciei din făptura noastră, după cum este scris: *„Să se cerceteze... pe sine și așa să mănînce din pîine și să bea din pahar. Căci cel ce mănîncă și bea, cu nevrednicie, osîndă își mănîncă și bea, nesocotind trupul Domnului“*. (I Cor. 11, 28—29).

Așa de pildă, trebuie să ne curățim de orice păcat, mic sau mare, printr-o cercetare amănunțită și printr-o strădanie de îndreptare, cu post și rugăciune și fapte bune. De aceea, pentru curățirea de păcate, este absolut necesară *Sf. Taină a mărturisirii*, sau a pocăinței, acest adînc al milostivirii lui Dumnezeu, în care — prin baia lacrimilor pocăinței și a mărturisirii cu smerenie a păcatelor, cel ce crede cu adevărat, primește deslegarea prin harul preoției, după cum a lăsat Mîntuitorul: *„Cărora veți ierta păcatele vor fi iertate, și cărora le veți ține vor fi ținute“* (Ioan 20, 23).

Dar Sf. Împărtășanie ne unește și întreolaltă, căci *„Cei mulți“, sînt „un trup — căci toți ne împărtășim dintr-o pîine“* (I Cor. 10, 17) și astfel se întărește iubirea și frățietatea cu toate roadele ei minunate în viața de obște a credincioșilor.

Încheind aceste cîteva gînduri vom spune deci că Sf. Taină a cuminecăturii este sfîntă și că de ea nu ne putem apropia oricum, ci cît mai pregătiți, cît mai deschiși sufletește, cît mai împăcați cu noi și cu cei din jur, cu cît mai multă dragoste de Dumnezeu și de semeni, ceea ce ne spun și cuvintele rostite de preot din ușile împărătești la Sf. Liturghie, înainte de a ne apropia de sf. potir, cînd zice: *„Cu frica de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.“*

Pr. *Ioan Fulea*

Sfaturi creștinești

Cele dintîi trepte pe care le urcăm întru întîmpinarea Domnului cel înviat sînt postul și rugăciunea. De aceea le-a și așezat Biserica din vremuri de demult, unindu-le desigur cu milostenia și duhul jertfelnic. „De-ți vei duce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo darul tău... și mergi mai întîi de te împacă cu fratele tău...“ (Matei 5, 23). Prin aceste cuvinte Domnul Hristos vrea să arate cît de mult ține ca fiecare din noi să nu viețuiască supărat pe nimeni. „Soarele să nu apună peste mînia noastră“, zice El. Niciodată să nu înalțe creștinul sfintele rugăciuni către Dumnezeu cu mintea încărcată de dușmănie. Mare păcat este a te ruga lui Dumnezeu și a posti supărat fiind pe aproapele tău. Și iată de ce: Cînd cineva se roagă lui Dumnezeu supărat pe ai săi, rugăciunea aceluia este așa cum ar rosti-o într-o vreme în care ar bate o furtună mare și călătorul nu ar mai cunoaște drumul. Să ne închipuim că o furtună dezlănțuită din plin cutremură pămîntul și zguduie cerul. Călătorul nu știe ce să mai facă și întreabă pe oricine îi iese în cale: „Unde merge drumul?“ Cel întrebat răspunde: „Nu știu ce spui.“ Dar călătorul întreabă: „Încotro duce drumul acesta?“ Cel întrebat din nou îi răspunde: „Nu înțeleg ce întrebi.“

Într-adevăr cum s-ar putea ei înțelege? Este cu neputință acest lucru, chiar dacă și-ar ascuți mai mult auzul la întrebări repetate. Furtuna le acoperă întrebările și ele rămîn fără răspuns. Din toate acestea înțelegem că mînia, ura se aseamănă cu o furtună sau cu un uragan, iar rugăciunea creștinului în astfel de stări sufletești este în zadar făcută. Cuvintele rugăciunii unor astfel de rugători nu se aud, cum nu se aud niște cuvinte șoptite în toiul unei furtuni. Mînia, furia, dușmănia vuiesc ca o furtună care acoperă totul, nu se vede și nu se aude nimic, desparte pe creștin de creștin, ne îndepărtează de calea care duce la Dumnezeu și de toate darurile Lui. Iată de ce Domnul Hristos ne cere să luăm bine seama la inima noastră. Dacă vrei să te înfățișezi cu cuviință de sărbători și să aduci un dar la altarul Domnului, vezi dacă nu ai vreo supărare cu cineva. „Mă tem, scria Sfîntul Apostol Pavel creștinilor din Corint, ca nu cumva să vă găsesc cum nu voiesc: în certuri, pismă, mînie, dezbinări, clevetiri, bîrfeli, îngîmfări, tulburări“ (II Cor. 12, 20).

Trăim fiecare sub ochii celor din jurul nostru, de aceea trebuie să fim atenți la tot pasul pe care îl facem spre a nu fi piatră de poticnire pentru semeni. Să urmărim lucrurile care duc la pacea și întărirea unuia prin altul (Rom. 14, 19), îndeamnă Apostolul, mărturisind mai departe: „Sînt încredințat despre voi, frații mei, că sînteți plini de bunătate, plini de toată cunoștința și astfel sînteți în stare să vă sfătuiți unii pe alții“ (Rom. 15, 14). Deci, ne putem ajuta unii pe alții pentru a șterge ura din sufletele noastre. S-o ștergem chiar și față de cei ce ne poartă dușmănie. Altfel, cum simțim că am jertfit ceva de la noi, cum împlinim îndemnul cîntării de Paști: „Să iertăm toate pentru Înviere?“ Să nu uităm nici o clipă că rostul credinței noastre, a mergerii noastre la biserică în Duminici și sărbători, al rugăciunilor noastre este de a ne face tot mai buni, tot mai după asemănarea lui Dumnezeu. Iar primul pas în această direcție îl constituie lepădarea noastră de rele, între care se numără și mînia, ura, dușmănia.

Să nu uităm de dragostea pe care Dumnezeu o are față de cei care caută pacea. Să înțelegem că numai atunci cînd ne vom înstrăina de patimi, lepădînd întîi de toate mînia, pentru a dobîndi pacea, sîntem pe calea care ne apropie de Dumnezeu și de semenii noștri, în răspunderile comune pe care le avem în această viață.

Pr. prof. *A. Zarea*

Învățături cu privire la căsătorie

(Urmare din pag. 2)

Pe de altă parte, să nu se uite că dacă la baza căsătoriei nu există o dragoste adevărată, care să lege puternic pe ce doi soți, greutățile, care adeseori lovesc viața de familie, macină încetul cu încetul la temelia căsătoriei. Numai o dragoste, o prietenie adevărată și puternică între soți poate rezista tuturor greutăților.

3. Cei ce voiesc să se căsătorească, trebuie să manifeste unul față de altul deplină sinceritate, care poate da naștere la o încredere reciprocă. Aici nu poate fi vorba de tăinuiri și simulări, ci fiecare trebuie să-i ofere celuilalt viața sa trecută și prezentă ca o carte deschisă. A proceda altfel, înseamnă a construi de la început edificiul căsătoriei pe temelie de nisip.

4. Cei ce vreau să facă acest pas, trebuie să constate, pe lîngă acea „frumusețe sufletească“ atît de necesară pentru căsătorie, că între ei există asemănări și afinități în privința concepției de viață, în privința felului de a vedea și judeca problemele mai importante, în privința intereselor, preferințelor, preocupărilor și idealului de viață. Acest fapt e cu atît mai important, cu cît viitorii soți vor trebui să conlucreze în armonie în toate înfăptuirile lor viitoare în interesul familiei. A urmări fiecare dintre soți interese personale, uneori chiar antagoniste, înseamnă a expune familia de la început la lovituri care nu numai o zdruncină, ci o pot distruge.

5. Legile civile permit căsătoria bărbatului la împlinirea majoratului, iar a femeii la 16 ani.

Este absolut necesar însă ca între cei ce voiesc să se căsătorească să nu fie diferență prea mare de vîrstă (preferabil 4—5 ani în favoarea bărbatului, dar în nici un caz diferențe în jur de 20 de ani). Nu sînt recomandabile nici diferențele de vîrstă în favoarea femeii, iar în caz că există, acestea pot merge pînă la maximum 3 ani. Deosebirile prea mari de vîrstă dintre soți sînt dăunătoare nu numai din punct de vedere fizic, ci și din punct de vedere sufletesc, deoarece atrag după ele și deosebiri în privința intereselor, preferințelor și concepțiilor de viață.

6. Pentru ca viitorii soți să aibă prilejul de a conveni mai des împreună și de a petrece mai mult timp unul în compania altuia, spre a se putea cunoaște reciproc, spre a-și putea prețui la justa lor valoare calitățile și a-și înlătura defectele pe care le au, e recomandabil să nu se grăbească căsătoria, ci să se lase răgaz amîndurora ca să-și poată forma fiecare o opinie cît mai justă asupra celuilalt. Acolo unde e cazul, se recomandă încheierea unei logodne simple fără binecuvîntarea Bisericii), care să premeargă căsătoriei cu cîteva luni de zile. Acest interval de timp, dacă este cerut de părinții ambilor tineri, va constitui o garanție în plus asupra intențiilor cinstite și seriozității cu care înșiși părinții privesc căsătoria fiului sau fiicei lor.

În momentul în care s-au hotărît definitiv să pășească la această Taină, candidații se vor pregăti sufletește prin împărtășirea cu Sfintele Taine (Pocăința și Euharistia) și numai după aceea se vor prezenta înaintea altarului, spre a li se împărtăși Taina Nunții, bineînțeles după încheierea căsătoriei civile.

Am schițat în cele de mai sus cîteva povețe pentru credincioșii Bisericii noastre, care vreau să pășească la întemeierea unei familii, prin Taina Căsătoriei. Am făcut-o aceasta, deoarece avem convingerea că majoritatea căsătoriilor nereușite, unele expuse divorțului sau abandonului familial, cu toate consecințele lor dezastruoase asupra copiilor, se datorează în cea mai mare parte lipsei de pregătire spirituală și morală a celor ce pășesc spre viața de familie.

Pe de altă parte, nu trebuie să uităm că, pentru credincioșii Bisericii noastre, căsătoria este Taina care pecetluiește și sfințește legătura dintre bărbat și femeie, după chipul legăturii dintre Hristos și Biserică. Iar dacă viitorii soți vor păși spre căsătorie curați și pregătiți sufletește — după ce fiecare din ei a făcut tot ce i-a stat în putință ca să nu zidească acest edificiu pe temelie de nisip, ci pe temelie de stîncă — harul Duhului Sfînt, revărsat asupra lor prin Taina Nunții, va întări legătura dragostei dintre ei, spre a putea rezista tuturor încercărilor prin care vor trece; aceasta va face ca familia lor să-și îndeplinească sfînta și măreața ei sarcină în viața socială a oamenilor. Astfel, familia va deveni vatra bunei creșteri a copiilor și izvorul virtuților vieții casnice și sociale. De aceea, se acordă o prețuire deosebită și o aleasă cinstire vieții de familie, dacă aceasta este trăită în conformitate cu principiile evanghelice, fiind un izvor nesecat de adevărată evlavie și sfințenie.

I. Zăgrean

Din învățăturile Sf. Părinți

● *Unde este iubirea este și ajutorul Cerului. Căci precum disensiunile și războaiele sînt un principiu al morții, iubirea, unirea inimilor este o sursă a păcii, a concordiei, iar concordia și pacea sînt totdeauna însoțite de viață ferită de orice pericol, plină de încredere și de siguranță.*

(Sf. Ioan Gură de Aur)

● Lui Dumnezeu îi place ce faci după puterea ta.

(Sf. Grigorie de Nazianz)

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 mai 1972 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Bucuria Înălţării Domnului

Înălţarea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos la cer este ultimul eveniment care pecetluieşte activitatea pămîntească a Fiului lui Dumnezeu, care pentru mîntuirea noastră s-a pogorît din cer, prin întrupare făcîndu-se om. Ea este în acelaşi timp şi cea mai convingătoare dovadă pe care au primit-o Apostolii despre dumnezeirea Sa, deoarece acum s-a împlinit ceea ce Mîntuitorul îi prezisese lui Nicodim încă la începutul activităţii Sale: „Nimeni nu s-a suit la cer, decît cel ce s-a coborît din cer, Fiul Omului care este în cer“ (Ioan 3, 13).

Prin înălţarea Sa cu trupul la cer, fiinţa îndumnezeită în Hristos primeşte cea mai înaltă slavă, deoarece ea este ridicată acolo unde trebuia să ajungă, dacă strămoşul nostru Adam n-ar fi căzut în păcat, ci ar fi dobîndit asemănarea cu Dumnezeu. Căci Mîntuitorul nu numai că s-a înălţat la cer cu trupul cu care s-a născut din Sf. Fecioară Maria, cu care a vieţuit pe pămînt, a pătimit moartea, s-a îngropat şi a înviat a treia zi, dar cu acelaşi trup îndumnezeit şi preaslăvit îndeosebi după Înviere, după ce s-a înălţat la cer, pe tronul măririi El „şade de-a dreapta Tatălui“. Iată la ce înaltă demnitate a fost ridicată natura noastră omenească, de către Cel ce „a luat sămînţa lui Avraam“ (Evrei 2, 16), devenind prin întrupare nu numai om asemenea nouă, ci frate al nostru, deoarece şi El „S-a făcut părtaş trupului şi sîngelui aceloraşi“ (Evrei 2, 14).

Un adevăr de netăgăduit e faptul că toate sărbătorile creştine sînt ocazii de mari bucurii duhovniceşti. Dar bucuria acestei sărbători, a Praznicului Înălţării Domnului, are o natură deosebită, un sens şi un tîlc mai adînc decît altele. Căci dacă evenimentul înălţării Domnului la cer a lăsat pe ucenicii Săi uimiţi de slava întru care se înălţase, iar după cuvintele de îmbărbătare pe care cei doi îngeri le-au rostit către ei, aceştia s-au întors la Ierusalim „cu bucurie mare“ (cf. F. Ap. 1, 11; Luca 24, 52), ei n-au trăit această bucurie pentru că Învăţătorul lor iubit, Hristos cel înviat din morţi i-a părăsit, înălţîndu-se la cer, ci au avut-o cu totul din alte motive. Principalul motiv al bucuriei Apostolilor ni-l desluşesc cuvintele din troparul Praznicului Înălţării Domnului: „Înălţatu-Te-ai întru mărire, Hristoase, Dumnezeul nostru, bucurie făcînd ucenicilor Tăi cu făgăduinţa Sfîntului Duh . . .“. Aşadar Apostolii nu s-au bucurat pentru că Domnul s-a despărţit de ei — fapt pentru care ei mai degrabă s-au întristat — ci bucuria, pe care o simţeau pe cînd se întorceau din munte la Ierusalim, se datora faptului că acum ei erau convinşi că toate cele pe care Domnul le-a descoperit şi le-a încredinţat lor, mai ales după înviere (cf. Luca 24, 49; F. Ap. cap. 1), se vor împlini în cel mai scurt timp şi îndeosebi se bucurau de faptul că Duhul Sfînt avea să se pogoare peste ei, spre a-i întări cu putere pentru ca apoi să-L mărturisească şi să-L propovăduiască în Ierusalim, în toată Iudeea şi Samaria şi pînă la marginea pămîntului (F. Ap. 1, 8).

Sărbătoarea Înălţării Domnului este una dintre cele mai vechi sărbători creştine, despre vechimea ei păstrîndu-ni-se dovezi din veacul al IV-lea. Ea s-a numărat în Biserică totdeauna la cele douăsprezece Praznice Împărăteşti, fiind sărbătorită încă din vechime cu mult fast. Din tradiţie ni s-a păstrat ştirea că Sf. Împărăteasă Elena a ridicat pe muntele Măslinilor, în locul de unde Domnul S-a înălţat la cer, o frumoasă biserică. Despre prăznuirea sărbătorii Înălţării Domnului la această biserică ne-au rămas mărturii de la un scriitor apusean, care spune că serbarea Înălţării începea miercuri spre joi, la miezul nopţii, iar mulţimea credincioşilor, care luau parte la ea, era aşa de mare, încît din pricina lumînărilor de ceară şi a candelelor pe care ei le ţineau aprinse, cel ce-şi arunca din depărtare ochii spre munte, credea că întreg muntele era cuprins de foc.

Dar dacă sărbătoarea Înălţării Domnului are o astfel de semnificaţie pentru credinţa noastră, şi noi creştinii de astăzi trebuie nu numai să trăim, ci şi să transpunem în fapte bucuria acestui praznic. Căci dacă stricăciunea s-a prefăcut întru nestricăciune, dacă natura noastră îndumnezeită în Hristos s-a ridicat la tronul slavei lui Dumnezeu, se cuvine ca şi noi „întru înnoirea vieţii să umblăm, . . . ştiind că omul nostru cel vechi s-a răstignit împreună cu El, ca să se nimicească trupul păcatului, pentru ca să nu mai slujim păcatului...“ (Romani 6, 4. 6). Îndemnul Apostolului neamurilor ni se adresează şi nouă: „Aşa şi voi socotiţi-vă a fi morţi păcatului, vieţuind pentru Dumnezeu, întru Iisus Hristos Domnul nostru“ (Romani 6. 11). Aşadar, orice creştin adevărat trebuie să ştie că prin Botez a devenit frate al lui Hristos după trup şi fiu al lui Dumnezeu după har. De aceea se cade ca fiecare creştin să nu-şi înrobească trupul poftelor necurate, devenind din nou rob al păcatului, ci să-şi facă mădularele trupului său roabe ale îndreptării în Hristos, spre sfinţire şi spre dobîndirea vieţii veşnice.

Numai astfel putem lua parte şi noi creştinii de astăzi la bucuria acestui praznic, după cum numai dacă ducem o viaţă curată, cinstită, dreaptă, trăită în bunăcuviinţă, în dragoste şi în bună înţelegere unii cu alţii, în pace şi în muncă constructivă pentru înălţarea Patriei noastre, vom cinsti cu adevărat, an de an, praznicul Înălţării Domnului şi ne vom face părtaşi de bucuria acestuia.

I. Z.

Învăţătură la Pogorîrea Duhului Sfînt

Înainte de a se înălţa la cer, Mîntuitorul Iisus Hristos a poruncit Apostolilor să aştepte „făgăduinţa Tatălui“, adică venirea Duhului Sfînt (F. Ap. 1, 4 şi urm.), despre care le vorbise înainte de patimile Sale (Ioan 7, 37—39; 15, 26—27; 16, 7—14).

Porunca lui Iisus a fost ascultată. Apostolii cu ceilalţi credincioşi „stăruiau, într-un cuget, în rugăciune împreună cu femeile şi cu Maria mama lui Iisus“ (F. Ap. 1, 14), iar „în ziua Cincizecimii erau toţi apostolii împreună la un loc“ (F. Ap. 2, 1). „Şi din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vînt ce vine repede şi s-a umplut toată casa unde şedeau ei.

Şi li s-au arătat împărţite, limbi ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei. Şi s-au umplut toţi de Duhul Sfînt şi au început să vorbească în limbi“ (F. Ap. 2, 2—4).

Acesta este praznicul Pogorîrii Sfîntului Duh, în care Sf. Biserică se îmbracă în cele mai alese podoabe duhovniceşti şi preamăreşte Sf. Treime. Pe Tatăl, îl preamărim, căci, din nemărginită iubire de oameni, a trimis pe Fiul, spre a ne mîntui; pe Fiul — fiindcă prin jertfa Crucii a dăruit mîntuirea, împăcînd Cerul cu pămîntul, trecîndu-ne „din moarte la viaţă şi de pe pămînt în cer“ şi nimicind stăpînirea iadului. Pe Duhul Sfînt — fiindcă a adus şi menţine în Biserică harul lui Dumnezeu, lumina cea nespusă a înţelepciunii, fiindcă s-a făcut Mîngîietorul, care pretutindeni toate le împlineşte şi, dătătorul de viaţă. Întemeiată de Mîntuitorul prin jertfa Crucii, Biserica a primit în ziua Rusaliilor puterea călăuzitoare a Sf. Duh, a Duhului Adevărului care o face să fie fără de greşeală (infailibilă) în activitatea sa

(Continuare în pag. 4)

Complexul muzeistic

al bisericii monument istoric „Sf. Treime“ din Sibiel

Biserica monument istoric „Sfînta Treime“ din Sibiel, a cărei temelie fusese pusă de preotul Moise Măcinic, s-a terminat de zidit la anul 1765, sub păstorirea episcopului Dionisie Novacovici. În anii 1774—1775 a fost pictată în frescă de către *Stan* zugravul, pictură care, cu vremea, a fost acoperită, în parte de un strat gros de fum, iar cea mai mare parte a fost spoită cu var, 5 straturi consecutive.

În anul 1965 s-a făcut restaurarea picturii, iar în anii următori s-a restaurat întreg monumentul, încheindu-se lucrările, în mare, cu anul 1968.

Pînă în anul 1969, luna aprilie, exista pe lîngă biserică o modestă colecţie de obiecte, veşminte, cărţi bisericeşti, cîteva icoane pe lemn şi 8 icoane pe sticlă, adăpostite în două camere mici, în perimetrul bisericii.

Acţiunea de a lărgi această colecţie a pornit din preocuparea de a îmbogăţi monumentul, pentru a deveni un punct puternic de atracţie şi de a intra, astfel, cu unele valori artistice şi culturale, în circuitul viu al culturii poporului român.

Colectarea icoanelor pe sticlă s-a început în aprilie 1969, din parohie şi jur, pe bază de acte de donaţie şi cu obligaţia pomenirii donatorilor la sfintele slujbe.

Concomitent, au crescut şi celelalte colecţii, adăugîndu-se şi obiecte etnografice, care constituie cadrul tradiţional de expunere a icoanelor.

Cele două cămăruţe au devenit neîncăpătoare, născîndu-se astfel necesitatea unei noi clădiri. Construcţia nouă s-a început în octombrie 1970 şi s-a terminat în iulie 1971.

La încheierea inventarului pe anul 1971, complexul muzeistic, de pe lîngă biserica monument istoric din Sibiel, are următoarea componenţă:

— 270 *icoane pe sticlă,* expuse în clădirea cea nouă. Expoziţia este organizată în patru camere: două la parter — demisolul casei ţărăneşti şi două la etaj — casa propriu-zisă. *Jos,* icoanele sînt expuse în cadrul istoric al casei ţărăneşti din trecut: mobilier, ţesături şi decoraţiuni autentice, respectîndu-se, în măsura posibilului, şi aşezarea după centrele de apariţie. La *etaj,* tot în cadrul etnografic: mese, cuiere, ceramică, şi scaune bătrîneşti de lemn, lăzi de zestre etc.

Icoanele sînt organizate ştiinţific, după centrele de creaţie a genului: Nordul Transilvaniei; Ţara Bîrsei; Ţara Făgăraşului; Mărginimea Sibiului; Alba — Valea Sebeşului. Sînt reprezentate toate centrele şi sînt din toate secolele de aparţie. Cîteva posibile din sec. XVII; aproximativ 1/4 din sec. XVIII; cea mai mare parte din sec. XIX; cîteva din sec. XX. Aşa cum se prezintă, colecţia de icoane pe sticlă de la biserica din Sibiel, este, la ora actuală, cea mai mare din ţară, expusă pentru vizitare.

— 50 *icoane pe lemn,* expuse în biserică, provenind din sec. XVII—XIX; 1/3 sînt pictate de acelaşi zugrav Stan, care a pictat biserica, în sec. XVIII. Se remarcă una mai veche de perioada Stan Zugravul, datată din anul 1733, reprezentînd pe Maica Domnului cu pruncul, care pare a fi o reproducere după celebra icoană de la Nicula, pic-

(Continuare în pag. 2)

PACE ŞI BUCURIE

Din istorisirea Sf. Evanghelist Ioan ştim că înîn însăşi ziua Învierii Sale, Domnul Hristos s-a arătat ucenicilor Săi, împărtăşindu-le, odată cu binecuvîntarea Sa, pace şi bucurie. Pacea le-a împărtăşit-o cînd le-a zis: „Pace vouă“ (Ioan 20, 19, 21), iar bucuria ucenicilor a izvorît din încredinţarea că au văzut pe Domnul înviat. „Văzînd că este Domnul, s-au bucurat ucenicii“ (Ioan 20, 20).

De pacea şi bucuria împărtăşită de Mîntuitorul ucenicilor Săi, în ziua Învierii Sale, n-a avut parte Toma, „unul din cei doisprezece“, care n-a fost împreună cu ceilalţi ucenici, cînd Domnul s-a ivit în mijlocul lor (Ioan 20, 24) şi care, auzind de la colegii lui de ucenicie că au văzut pe Domnul, a zis: „Dacă nu voi vedea, în palmele lui, semnul piroanelor, dacă nu voi pune degetul meu în semnul piroanelor şi dacă nu voi pune mîna mea în coasta lui, — nu voi crede“ (Ioan 20, 25).

Din cele istorisite în Sfînta Evanghelie, înţelegem, aşadar, că între ucenicii care l-au văzut pe Domnul înviat şi între ucenicul care n-a fost de faţă cînd Mîntuitorul a venit în mijlocul lor, era o mare deosebire: Pe cînd cei dintîi purtau în suflet pacea dăruită de Învăţătorul lor, care a biruit moartea, pe cînd aceia erau copleşiţi de bucuria izvorîtă din încredinţarea despre „cea mai presus de lume înviere a lui Hristos Dumnezeu“, cel din urmă se zbătea în valurile îndoielii, fiind lipsit de mîngîierea întîlnirii cu Mîntuitorul. În această stare de neîmplinire, în lipsa de pace şi de bucurie a rămas ucenicul, cel ce nu credea în spusele Apostolilor, pînă a opta zi de la Învierea Domnului, cînd Cel înviat din morţi s-a arătat din nou ucenicilor Săi, fiind şi Toma de faţă, şi cînd i-a zis celui ce dorea să pună mîna în semnul piroanelor: „Adu degetul tău încoace şi vezi mîinile mele şi adu mîna ta şi o pune în coasta mea şi nu fi necredincios, ci credincios“ (Ioan 20, 26). În faţa acestei descoperiri, ucenicul, odinioară copleşit de îndoială, care a auzit glasul cel dorit, zicînd „pace vouă“, s-a mutat de la îndoială la încredinţare şi, o dată cu credinţa la care l-a invitat Domnul, s-a sălăşluit în sufletul său pacea şi bucuria.

Dar pacea, bucuria şi fericirea pe care a avut-o Sf. Apostol Toma nu este o fericire pregătită numai pentru el, ci este o fericire pe care Mîntuitorul o făgăduieşte şi o dăruieşte tuturor celor ce cred în Învierea Lui. Aceasta o înţelegem din cuvintele pe care le-a spus Fiul lui Dumnezeu, cînd ucenicul Său, în fericirea lui, l-a mărturisit pe El ca Domn şi Dumnezeu. „Pentru că m-ai văzut, Toma, ai crezut — Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut“ (Ioan 20, 29).

Fericirea izvorîtă din credinţa în Învierea Mîntuitorului Hristos au simţit-o şi cei doi ucenici care călătoreau spre Emaus (Luca 24, 13 urm.). Aceştia, înainte de a se fi întîlnit cu Domnul pe cale, vorbeau despre cele ce se întîmplaseră în Ierusalim şi căutau lămuriri cu privire la felul cum trebuie înţeleasă răstignirea lui Hristos. Cele întîmplate le-a adus în suflet întristare: „Ei stăteau cu feţele întristate“ (Luca 24, 17). Pricina întristării lor era „Iisus Nazarineanul, prooroc puternic în faptă şi în cuvînt, înaintea lui Dumnezeu şi a tot poporul“ (Luca 24, 19), care a fost răstignit. Aşa ziceau cei cu feţele întristate şi au mai adăugat: „Ne-au pus în uimire şi nişte femei de ale noastre, care au fost de cu noapte la mormînt şi n-au mai găsit trupul lui şi au venit zicînd că au văzut arătare de îngeri, care le-au spus că este viu“ (Luca 24, 22—23).

În faţa adevărului Învierii Domnului Hristos, cei doi ucenici călători spre Emaus se găseau exact în situaţia Sfîntului Apostol Toma, care n-a crezut pe ucenicii care îi spuneau: „Am văzut pe Domnul“. În sufletul lor se înstăpînise întristarea, pricinuită de moartea Celui în care îşi puseră nădejdea mîntuirii, despre Învierea căruia auziseră, dar n-ajunseră însă să creadă că El a înviat (Luca 24, 25). Această întristare a ţinut pînă în clipa în care însuşi Cel înviat din morţi le-a dat încredinţarea că „Hristos trebuia să pătimească şi să intre întru mărirea sa“ şi că toate cîte s-au petrecut cu El, s-au desfăşurat potrivit cu proorociile făcute despre El (Luca 24, 25—26).

Odată cu ivirea convingerii că Hristos a înviat, în sufletul călătorilor spre Emaus s-a făcut lumină, întunerecul deznădejdii a dispărut, întristarea a făcut loc păcii sufleteşti, bucuriei şi fericirii, despre care au mărturisit cei doi, cînd Domnul s-a făcut nevăzut (Luca 24, 31) şi cînd ei au spus întru uimire: „Oare nu ardea inima noastră noi, cînd ne vorbea pe cale şi ne tîlcuia Scripturile?“ (Luca 24, 32).

Bucuria şi liniştea, pe care le-au dobîndit ucenicii cînd au văzut pe Domnul înviat (Luca 24, 41; Ioan 20, 20), mărturisirea că inima lor ardea de fericire cînd Mîntuitorul le vorbea pe cale, precum şi cuvintele pline de uimire ale Sf. Apostol Toma, care a zis, în faţa măreţiei Celui înviat: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!“ sînt stări sufleteşti pe care le încercăm, le trăim şi noi în faţa negrăitului adevăr al Învierii Domnului Hristos, sînt mărturii despre faptul că credinţa noastră în Fiul lui Dumnezeu şi în adevărurile descoperite de El este izvorul multor binecuvîntări.

Desigur că aceste daruri nu vin de la sine, ci trebuie să venim şi noi cu partea noastră de grijă, de efort, credinţa noastră adică trebuie să fie curată, dreaptă, aşa cum ne-o propovăduieşte Biserica Ortodoxă, ai cărei fii sîntem, trebuie să fie vie, lucrătoare, după cum ne învaţă şi Mîntuitorul, cînd zice: „Fericiţi sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi îl păzesc“ (Luca 11, 28).

Aşadar, silinţa de a cunoaşte şi de a păzi cuvîntul lui Dumnezeu, silinţa izvorîtă din credinţă, aduce mîntuirea. Se ştie că păcatul îngreuiază şi întristează, pe cînd eliberarea de sub puterea păcatului, încetarea răutăţii şi împlinirea binelui, cu alte cuvinte, mîntuirea, uşurează, înseninează, bucură şi fericeşte fiinţa noastră.

Marele praznic al Învierii Domnului, în ale căror raza strălucitoare ne aflăm cu deosebire între Paşti şi Rusalii, să ne fie deci încă un îndemn în a ne strădui ca credinţa noastră să fie cît mai lucrătoare, cît mai plină de roade bune, între care la loc de seamă se numără pacea şi bucuria.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Complexul muzeistic . . .

(Urmare din pag. 1)

tată de Popa Luca din Iclod la anul 1681.

— 100 *tipărituri vechi şi documente,* expuse, în parte, la muzeu, iar unele păstrate încă la oficiul parohial. Între acestea remarcăm: manuscrise slavone din sec. XVI; Noul Testament de la Bălgrad, 1648; Îndreptarea Legii, de la Tîrgovişte, 1652; Biblia de la Bucureşti, 1688; documente locale din sec. XVIII; documente de la 1848, proclamaţii ale Comitetului Naţional către naţiunea română şi naţiunile conlocuitoare etc.

— *400 obiecte diverse, de natură bisericească şi etnografică,* în biserică, muzeu, şi la oficiul parohial.

În momentul de faţă, biserica, cu întregul complex muzeistic şi noua clădire a muzeului, zidită în stilul casei ţărăneşti, sinteză a casei din Sibiel şi Răşinari, formează un punct de atracţie, pentru vizitatori din ţară şi străinătate, ca de pildă: Din *U.R.S.S.; S.U.A.; Franţa; Austria; R. F. a Germaniei; Belgia; Italia; Spania; Suedia; Cehoslovacia; Iugoslavia; R.D.G.; Polonia; Ungaria; Danemarca* ş. a.

În total, au fost *vizitatori din 16 ţări.*

În ceea ce priveşte impresiile vizitatorilor, spicuim doar cîteva.

„Am avut un prilej minunat să întîlnim acest sat cu toate lucrurile sale frumoase. Mulţumim pentru acest nou muzeu“ (august 1969 — vizitatori din Paris).

„Măreţia şi frumuseţea icoanelor, care ne amintesc mereu de iscusinţa şi arta poporului român m-au impresionat adînc.“ (28. 09. 1969 — Indescifrabil, Cluj).

„Un muzeu reprezentativ, cu personalitate şi enorm de multă frumuseţe.“ (Indescifrabil — CSCA, Braşov — Cibinium 71).

„Respect profund faţă de toate strădaniile de a înmănunchia atîtea comori ieşite din mîinile meşterilor noştri populari.“ (1. 10. 1971 — Un grup de la redacţia: „Cine ştie cîştigă!“).

Socotim suficiente cele de mai sus, pentru a putea conchide, că lucrarea de la Sibiel s-a deschis cu un *prolog* frumos şi avem nădejdea că desfăşurarea ei pe mai departe va fi la înălţimea lui. Am dori ca această modestă realizare să constituie totodată şi un îndemn pentru confraţii mei, C. preoţi, de-a fi cu toată grija la comorile de artă religioasă, create de înaintaşii noştri şi de care parohiile noastre nu sînt lipsite.

Pr. *Zosim Oancea*

Cu privire la icoana ortodoxă

Credincioşii Bisericii noastre ortodoxe au cinstit şi cinstesc cu evlavia cuvenită Sf. icoane, înălţînd rugăciuni în faţa lor şi preţuindu-le ca pe un izvor de întărire a credinţei lor creştine. În rugăciunile lor, desigur, ei nu se adresează şi nu se închină materialului din care sînt confecţionate icoanele, ci lui Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, Maicii Domnului şi Sfinţilor pe care acestea îi reprezintă. Credincioşii au văzut totdeauna în ele — după cum învaţă Biserica noastră strămoşească — modele de sfinţenie vrednice de urmat şi imitat în trăirea vieţii religioase, şi mijloace sfinte de a simţi mai aproape de ei prezenţa Sfîntului căruia se rugau pentru dobîndirea harului ceresc.

Înfăţişînd modele de sfinţenie, credincioşii Bisericii noastre au făcut o clară deosebire între icoană şi tabloul religios. Ei au privit întotdeauna tabloul religios ca un mijloc de intuire, de înţelegere a unui eveniment din viaţa Mîntuitorului, a Sfinţilor sau a Bisericii, pe cînd icoanele le-au considerat ca mijloace sensibile şi harice în care se răsfrînge mai ales chipul spiritual şi de sfinţenie al Sfîntului. Chiar cuvîntul *icoană* înseamnă chipul cel mai autentic şi mai deplin al unei personalităţi din istoria mîntuirii, chip în care, prin înfăţişarea fizică, străbat luminile sfinţeniei cu care l-a răsplătit Dumnezeu pentru viaţa care a trăit-o după poruncile Sale. De aceea, din fiecare adevărată icoană se poate citi cu exactitate virtutea sau virtuţile, prin care Sfinţii reprezentaţi s-au făcut bineplăcuţi lui Dumnezeu. Ele redau parcă aievea chipul spiritual al Sfîntului care-i străbate faţa materială şi i-o inundă de o lumină divină.

Dar credincioşii Bisericii noastre n-au fost şi nu sînt numai cinstitorii evlavioşi ai Sf. icoane, ci unii dintre ei, care s-au simţit atraşi de arta picturii şi talentaţi în mînuirea penelului, ne-au lăsat icoane preţioase, care, pe lîngă adînca lor evlavie, exprimă şi bogăţia simţirii artistice a dreptcredincioşilor noştri. Dintre aceste icoane, cele pe sticlă sînt azi cele mai preţioase şi mai apreciate. Ele sînt creaţia creştinilor ortodocşi transilvăneni, începînd cu secolul al XVIII-lea.

Articolul „Pe valea Sebeşului“, publicat în revista Steaua nr. 5/1972, se ocupă tocmai de această ramură a artei noastre religioase, prezentîndu-ne familia Poenaru din Laz, jud. Alba, una din cele mai harnice cultivatoare a tradiţiei icoanelor pe sticlă. Începînd cu Savu (1770), cel „călăuzit de erminii“, această artă s-a cultivat din tată-n fiu în familiile Poenarilor, dînd artişti de valoare în acest domeniu, ca: Simeon, Toma, Aron, Ilie, Partenie, Ilie II ş. a. Aceştia au pictat icoane pe sticlă, pînză sau lemn, troiţe de hotar, cruci de ţinut în case, prapuri etc.

Despre caracteristica picturii Poenarilor „îţi vorbesc tonalităţile de albastru, de aur şi verde, prăznicarele cu învieri şi judecăţile . . . cinele sub candelabru, intrările în Ierusalimuri lipsite de arhitectură, chenarele florale cu mult roşu şi ramele cu brîie, semnăturile şi datările aproape a tuturor Poenarilor“.

Deşi meşteşugul zugrăvirii icoanelor constituia şi o sursă de venituri pentru familie, totuşi aceasta nu picta la întîmplare şi din dorinţa de cîştiguri, ci din evlavie şi dragoste pentru Biserica străbună. Tocmai aceasta face ca lucrările Poenarilor să constituie „un dar inestimabil pentru patrimoniul muzeal al ţării“. Deci, a doua caracteristică a zugravilor de icoane din această familie este aceea că, urmînd vechile erminii, ei „au frecat piatra calcaroasă, au ajunat şi s-au rugat înainte de a trasa pe sticla întoarsă conturele, au cioplit ramele, au întins grundul pe lemn sau pe pînză, au scris cu penel ca în cazanii, cu litere cirilice pe foiţa de aur, cuvintele VEDENIE şi STRETENIE zi de zi, o sută cincizeci de ani!“

De aici deducem că pictura bisericească, şi mai ales a icoanelor, pe lîngă talent şi studiu, necesită un timp de pregătire sufletească specială, de rugăciune şi meditaţie, pentru ca pictorul să poată înfăţişa fidel chipurile sfinte, care să-i inspire credinciosului gînduri înălţătoare, să-i vorbească şi să-l îndemne la trăirea unei vieţi cu adevărat creştine. Deci numai acele picturi pot fi socotite şi cinstite ca icoane, care împlinesc condiţiile arătate.

Ca fii ai Bisericii noastre străbune, se cuvine să cinstim adevăratele icoane ale tradiţiei noastre ortodoxe şi să fim mereu înfleţiţi de ele.

Sebastian Şebu

Un mare diplomat român

NICOLAE TITULESCU

În una din lunile trecute ale acestui an s-au împlinit 90 de ani de la naşterea marelui diplomat român şi om de stat, Nicolae Titulescu (1882-1941).

Ilustrul nostru diplomat a făcut studii strălucite la Paris, după care a fost profesor de drept civil la Universitatea din Iaşi şi Bucureşti. Jurist şi orator de frunte, Nicolae Titulescu a fost ales membru al Academiei Române, apoi doctor honoris causa al Universităţilor din Atena şi Bratislava şi preşedinte al Academiei diplomatice internaţionale. În 1920 a fost delegat al României la Conferinţa de pace de la Paris, în 1922-27 a fost ministru plenipotenţiar al României la Londra, şi ministru de externe între anii 1927-28 şi 1932—1936.

În calitate de delegat permanent al României la Liga Naţiunilor, a fost ales ca preşedinte al acestui for internaţional, în două rînduri consecutiv, în anii 1930 şi 1931, caz unic în analele internaţionale ale vremii.

Nicolae Titulescu a fost în toată activitatea sa diplomatică un militant de seamă pentru suveranitatea şi egalitatea statelor mari şi mici în relaţiile internaţionale, pentru securitatea colectivă şi prevenirea agresiunii, pentru pacea în lume etc.

La 1933, după instaurarea hitlerismului în Germania, Nicolae Titulescu şi-a dat seama de pericolul nazist pentru România şi pentru celelalte state europene, astfel că a luptat neîncetat pentru întărirea colaborării internaţionale, pentru stăvilirea războiului.

Pentru a bara drumul declanşării războiului, care se întrevedea, Nicolae Titulescu a semnat la Londra, în 1933, în numele guvernului român, Convenţia de definire a agresorului şi a adus o contribuţie remarcabilă la crearea Micii Înţelegeri, iar în 1934 a Înţelegerii Balcanice. Totodată a stabilit relaţii diplomatice cu U.R.S.S.

În august 1936, în urma presiunilor cercurilor fasciste şi pronaziste din ţară, Nicolae Titulescu a fost scos din fruntea ministerului de externe, după care a plecat în Elveţia, Franţa şi Anglia, unde a ţinut numeroase conferinţe, despre situaţia precară internaţională şi despre soarta Europei în pragul celui de-al doilea război mondial, îndeosebi la Paris, Oxford şi Cambridge.

Îngrijorat de soarta lumii şi suferind grav în ultimul timp al vieţii, Nicolae Titulescu a trecut la cele veşnice, în localitatea Cannes din Franţa, la 17 martie 1941.

Nicolae Titulescu a fost acela care a dat alarma şi a stigmatizat încălcarea brutală de către puterile fasciste a dreptului popoarelor la o existenţă liberă şi suverană şi a înfierat ca niciun alt diplomat atacul mîrşav al Italiei musoliniene asupra Etiopiei.

Pe bună dreptate, dl George Macovescu — prim adjunct la Ministerul de externe, al ţării noastre, scrie în presa centrală:

„La nouăzeci de ani de la naşterea lui Nicolae Titulescu — remarcabil om de stat român, strălucit diplomat, militant pentru relaţii internaţionale întemeiate pe respectul normelor de drept şi morală — gîndirea sa politică se menţine în actualitate". Iar fostul prim-ministru al Franţei, Edouard Herriot, l-a caracterizat în felul următor, la timpul său: „Om uimitor, care nu a avut şi nu va avea niciodată pereche . . . Ce om extraordinar! Acest ministru al unei ţări mici face politică mare".

Acesta a fost marele nostru diplomat, Nicolae Titulescu.

N. D. Găvozdea

Din istoria relaţiilor prieteneşti

româno-jugoslave

Multe au fost hotărîmurile şi ocaziile de bucurie şi restrişte care au apropiat în decursul veacurilor popoarele sîrb şi român. Despre un aspect al acestor legături ne reaminteşte numărul pe oct.—dec. 1970 al „Buletinului Ştiinţific al Academiei de Ştiinţe şi Arte" din Beograd, unde o mare prietenă a poporului român, d-şoara Vukosava Karanovici face o scurtă comunicare despre o ctitorie a prinţului Miloş Obrenovici în localitatea Vîlcele-Braşov.

Se ştia de mult că aproape 2 decenii (1839—1858) prinţul Miloş le-a petrecut ca emigrant la noi în ţară, unde şi-a cumpărat şi multe moşii. În multele lui drumuri, căutînd să-şi facă tratament în cunoscuta staţiune balneară Vîlcele, prinţul Miloş a construit aici în 1843 o biserică pentru românii ortodocşi (cum mărturiseşte pînă azi inscripţia deasupra uşii), fapt pentru care e pomenit pînă azi ca ctitor la slujbele bisericeşti. S-au păstrat din 1851—1852 şi cîteva scrisori (vreo 5) în această privinţă adresate de el protopopului locului, în care, între altele, se pomeneşte şi de cunoscuta donaţie a sumei de 1.000 florini pentru ridicarea unei case parohiale şi a unei şcoli. Casa parohială în care ospăta şi prinţul venit la băi se păstrează încă, dar şcoala s-a distrus. În biserică se păstrează şi azi destul de bine portretul prinţului Miloş executat pe pînză în ulei de cunoscutul pictor elveţian Henric Trenk.

Cîte alte ocazii similare n-au fost de apropiere între cele două popoare şi cîte momente de acest fel nu aşteaptă să fie reîmprospătate, fie că mărturiile se află pe pămînt românesc sau sîrbesc?

T. Bodogae

Cîteva date privitoare la slujitorii de cult în

Biserica Ortodoxă Română

Cînd a venit la cîrma Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Patriarh Justinian avea o experienţă de preot de enorie de peste 20 ani şi a cunoscut năzuinţele, lipsurile şi nevoile preoţimii.

„Către preot şi către preoţi s-au îndreptat toate străduaniile noastre — a spus Prea Fericirea Sa la începutul arhipăstoririi — *pentru ca să fim cu toţii una în slujirea noastră, să putem merge umăr la umăr, pe drumul împlinirii poruncilor evanghelice"* (Ap. Social, vol. 8, p. 188).

Aceste „străduanii" patriarhiceşti, însoţite de sprijinul tuturor ierarhilor Sf. Sinod, şi-au arătat roadele. În cadrul libertăţii religioase garantată de Constituţia ţării, precum şi a largului sprijin acordat de stat Bisericii, viaţa preoţilor şi a celorlalţi slujitori ai cultului şi a familiilor lor este ferită de grija zilei de mîine, asigurîndu-li-se existenţa prin salarii, pensii, case de odihnă şi alte înlesniri.

Salariile sînt acordate în raport de vechimea în muncă şi de studii.

Eparhiile acordă ajutoare pentru reparaţii şi construcţii de case parohiale.

Conducerea Bisericii s-a îngrijit şi de întreţinerea clerului; fiecare eparhie pune la dispoziţia preoţilor şi familiilor acestora case de odihnă ori sanatoriale. Aşa de pildă Arhiepiscopia Bucureştilor are case de odihnă la: Buşteni, Sinaia, Peştera Ialomicioarei şi Sanatoriul Techirghiol, iar prin Casa de Pensii, casele de odihnă de la Cheia, Olăneşti şi Cozia-Călimăneşti, unde se fac şi tratamente medicale.

Un mare sprijin acordă preoţilor, în rezolvarea nevoilor familiale, Casa de Ajutor Reciproc de pe lîngă fiecare Eparhie. Membrii acestei Case pot primi între altele împrumuturi pînă de cinci ori salariul, precum şi ajutoare în caz de spitalizare.

Pensiile personalului bisericesc din Biserica Ortodoxă Română sînt acordate de Casa de Pensii şi Ajutoare a Salariaţilor Bisericii Ortodoxe Române, care are patrimoniu propriu şi conducere autonomă.

Principalul obiectiv este de a asigura personalului clerical şi salariaţilor din cadrul Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române toate drepturile de care se bucură salariaţii Statului român, pensionaţi în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat, şi anume:

— asigurarea materială în caz de bătrîneţe sau incapacitate de muncă prin acordarea de pensii sau ajutor material în caz de întrerupere temporară a capacităţii de muncă;

— căutarea şi îngrijirea sănătăţii prin trimiteri la tratament şi odihnă pe contul Casei de Pensii a B.O.R. şi pe cont personal;

— asistenţa medicală în unităţile sanitare de stat, şi

— asistenţa persoanelor bătrîne şi fără sprijin familial, la casele sanatoriale Viforîta şi Dealu din judeţul Dîmboviţa.

Cîteva cuvinte despre fiecare obiectiv:

a) În cadrul Casei de Pensii şi Ajutoare a salariaţilor B.O.R., pensiile de toate categoriile se stabilesc după aceleaşi criterii ca şi în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat. Angajaţii care nu îndeplinesc condiţiile pentru obţinerea unei pensii pentru limită de vîrstă sau invaliditate, pot beneficia de ajutor social, iar soţul supravieţuitor şi copiii unui beneficiar de ajutor social au dreptul la un ajutor social de urmaş. Totodată deosebit de pensii, aceştia au dreptul şi la pensie suplimentară, care se plăteşte din contribuţia angajaţilor.

b) Salariaţii şi pensionarii Casei de Pensii B.O.R. şi membrii lor de familie se bucură de asistenţă medicală şi medicamente gratuite în toate unităţile sanitare ale Statului, în aceleaşi condiţii ca şi angajaţii din sectorul de stat, fapt ce demonstrează grija Conducerii Superioare bisericeşti pentru viaţa şi sănătatea personalului de cult. În acest scop Casa de Pensii şi Ajutoare B.O.R. contribuie la bugetul de stat cu o cotă ce se fixează anual, în raport cu numărul salariaţilor, pensionarilor şi membrilor de familie.

În timpul întreruperii temporare a capacităţii de muncă, din cauză de boală sau accident, salariaţii din cadrul Patriarhiei Române primesc ajutoare materiale în baza certificatelor eliberate prin reţeaua de stat.

Pensionarii au dreptul la ajutoare pentru proteze chirurgicale, dentare, oculare, auditive, centuri abdominale şi aparate ortopedice, precum şi de ajutor de deces al oricărui membru de familie, iar familia are dreptul la acest ajutor în caz de deces al pensionarului.

c) Casa de Pensii a B.O.R. este preocupată şi de îngrijirea sănătăţii membrilor ei activi şi pensionari, prin trimiterea la tratament şi odihnă, fie la casele proprii înfiinţate în acest scop la Olăneşti şi Cozia-Călimăneşti, fie în staţiunile balneo-climaterice de stat, în aceleaşi condiţiuni ca şi salariaţii Statului.

Tot în cadrul Casei de Pensii şi Ajutoare a B.O.R. funcţionează şi două case sanatoriale în incinta fostelor mănăstiri Viforîta şi Dealu, care acordă asistenţă socială pensionarilor bătrîni, suferinzi şi fără ajutor familial, preoţi, preotese, monahi şi monahii.

Cele de mai sus ilustrează grija Conducerii Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, pentru slujitorii cultului şi familiile acestora. Pentru aceasta slujitorii Bisericii Ortodoxe Române poartă deosebită recunoştinţă, manifestată prin muncă fără preget în ogorului Domnului, în slujirea nevoilor religioase ale credincioşilor şi în sprijinirea acţiunilor de propăşire a Patriei noastre.

Pr. *Octavian Popescu*

Codrul nostru

Codrul şi-a-mbrăcat de-acuma
Haina lui din totdeauna;
Frunza verde lucitoare
Ce se leagănă în soare .

Vîntu-i mîngîie lăstarii,
Păsările — lăutarii —
Toată ziua ciripesc
În locaşul lui crăiesc.

Printre flori se scurge lin
Pîrîiaşul cristalin,
Unde-n răsărit de soare
Vin, s-adapă căprioare!

— Doamne! Ochii mi-i ridic
Şi din tot sufletu-mi zic:
Iartă-mă, cu multe bune
Înzestraşi această lume . . .

Şi-ncă multe sînt, se ştie,
Necuprinse-n poezie.
Noi creştinii, toţi le ştim
Şi de aceea te mărim!

Nicolae Isac, *cîntăreţ bisericesc*

Timpurile liturgice

S-a mai spus cu altă ocazie că opera de mîntuire se continuă şi se realizează prin cultul divin public al Bisericii.

Opera mîntuitoare a lui Iisus Hristos s-a realizat în timp prin propovăduirea Mîntuitorului, prin jertfa Lui de pe cruce şi prin trimiterea Duhului Sfînt care avea să împlinească opera de mîntuire.

Realizarea mîntuirii prin cultul divin a necesitat un timp de pregătire şi de împlinire, de imitare şi de urmare a vieţii Mîntuitorului. Prin cultul divin şi prin diferitele rînduieli cultice Sf. Biserică ne pune în faţa ochilor întreaga viaţă a Mîntuitorului spre a fi urmată şi imitată. În chip deosebit prin Sf. Liturghie, care e centrul cultului creştin ne este actualizată întreaga viaţă şi activitate a lui Hristos începînd de la Naştere şi pînă la Înălţarea la ceruri.

Taina mîntuirii lumii şi viaţa Mîntuitorului ne este înfăţişată şi actualizată într-un interval de o zi, prin cele şapte laude, mai ales prin Vecernie, Utrenie şi Sf. Liturghie în mai multe etape. Atunci avem ceea ce se numeşte o zi liturgică. Într-o zi liturgică ne este înfăţişată însăşi veşnicia în care Mîntuitorul şi-a adus jertfa Sa o singură dată pe lemnul binecuvîntat şi sfinţit al Crucii. Ziua liturgică este o icoană a lucrării mîntuitoare a lui Iisus Hristos şi o continuare a acestei lucrări în viaţa Bisericii noastre.

Fiecare zi liturgică începe cu seara, cu Vecernie, şi se termină în cealaltă seară înainte de Vecernie. Lumina zilei dintre cele două seri dintr-o zi liturgică simbolizează pe Iisus Hristos care dă lumină şi viaţă întregii lumi şi care prin învăţătura Sa este Soarele dreptăţii care risipeşte întunericul rătăcirii religioase şi morale.

Dintre zilele liturgice cea mai importantă este Duminica, fiindcă în această zi se laudă şi se preamăreşte Învierea lui Iisus Hristos şi trimiterea Duhului Sfînt.

În cursul anului bisericesc sînt mai multe Duminici însemnate: Duminica Învierii, Duminica Pogorîrii Duhului Sfînt, Duminica Tuturor Sfinţilor, Duminica înainte şi după Înălţarea Sf. Cruci, Duminica înainte de Naşterea Domnului, Duminica după Botezul Domnului, Duminicile Triodului şi ale Penticostarului.

Ziua de luni este consfinţită îngerilor, care neîncetat laudă pe Dumnezeu în ceruri şi care sînt împlinitorii voinţei Lui. În Biserica noastră Ortodoxă această zi e şi de pocăinţă.

Ziua de marţi preamăreşte pe proorocii Vechiului Testament, care au vestit pe Mesia. Cel mai mare dintre aceştia este Sf. Ioan Botezătorul.

Ziua de miercuri ne aminteşte de întristarea Născătoarei de Dumnezeu pentru suferinţele lui Iisus şi totodată ne aduce aminte de sfatul pe care l-a făcut Iuda ca să-l vîndă pe Iisus.

Joia sînt preamăriţi Sf. Apostoli şi Sf. Ierarh Nicolae. Tot în această zi Mîntuitorul a întemeiat, la Cina cea de Taină, Taina Împărtăşaniei, şi le-a dat Sf. Apostoli puterea şi dreptul de a săvîrşi Sfintele Taine.

Vinerea ne aduce aminte de Maica Domnului care stătea lîngă crucea lui Iisus şi care îşi plîngea, cu lacrimi amare, Fiul. Ziua de vineri ne mai aduce aminte de toate Patimile şi suferinţele lui Hristos pe lemnul Crucii. Ziua de vineri, ca şi ziua de miercuri, e considerată ca zi de pocăinţă şi e împreunată cu postire.

Sîmbăta Sf. noastră Biserică cinsteşte pe Cuvioşii purtători Părinţi, pe Mucenici, pe Mărturisitori şi pe Sfinţi.

Şapte zile liturgice formează o săptămînă liturgică în care taina mîntuirii noastre este reînnoită într-un interval de 7 zile liturgice prin slujbele şi rînduielile cultice care se săvîrşesc.

În cursul unui an sînt mai multe săptămîni liturgice însemnate. Astfel avem: săptămîna Vameşului şi a Fariseului, săptămîna Fiului risipitor, săptămîna lăsatului sec de carne şi de brînză, săptămîna a cincea din marele şi sfîntul Post al Paştilor, săptămîna Patimilor, săptămîna luminată (cea de după Paşti), săptămîna de după Rusalii.

Taina mîntuirii lumii se reînnoieşte şi în cursul unui an întreg, într-un interval mai lung de timp, şi atunci avem anul liturgic. În cursul unui an liturgic, prin sărbătorile care ne înfăţişează viaţa şi faptele Mîntuitorului, prin slujbele religioase care se săvîrşesc şi care ne prezintă momente mai importante din viaţa Lui, se realizează şi se împlineşte taina mîntuirii lumii.

Anul liturgic se împarte în trei cicluri: Ciclul Octoihului, care începe luni după Duminica Tuturor Sfinţilor şi care ţine pînă la Duminica Vameşului şi a Fariseului. Sărbătoarea principală din acest ciclu este Naşterea Mîntuitorului. În jurul acestei sărbători centrale sînt rînduite toate celelalte sărbători din acest ciclu. În acest ciclu cartea bisericească mai mult folosită este Octoihul şi ne este înfăţişată activitatea profetică a Mîntuitorului.

Al doilea ciclu, din cursul unui an liturgic, este ciclul Triodului, care începe cu Duminica Vameşului şi a Fariseului şi ţine pînă în sîmbăta Paştilor inclusiv. Cartea mai mult folosită la slujbele bisericeşti în acest ciclu este Triodul şi ne este înfăţişată activitatea arhierească a Mîntuitorului.

Ciclul al treilea este al Penticostarului, care începe cu Duminica Învierii şi ţine pînă la Duminica Tuturor Sfinţilor (Duminica după Rusalii). Sărbătorile cele mai mari din acest ciclu sînt: Învierea Domnului, Înălţarea Domnului şi Pogorîrea Duhului Sfînt. Cartea folosită la Sfintele Slujbe din acest ciclu este Penticostarul şi ne înfăţişează activitatea împărătească a Mîntuitorului.

Iată cum anul bisericesc cu zilele, săptămînile şi ciclurile lui ne înfăţişează ca într-o icoană adevărată întreaga viaţă şi activitate a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Alăturea de viaţa şi faptele Mîntuitorului în cursul unui an liturgic ne mai sînt înfăţişate şi vieţile Sfinţilor, care au fost aleşii lui Dumnezeu prin viaţa şi trăirea lor şi care sînt şi pentru noi pilde de urmat. Ne mai înfăţişează şi viaţa Maicii Domnului, care a fost fiinţa cea mai apropiată de Mîntuitorul. În cursul anului bisericesc sînt şi zile de pocăinţă şi de postire şi se face pomenirea celor răposaţi. Anul liturgic începe la 1 septembrie.

Cunoscînd noi toate acestea să îndreptăm viaţa noastră după voia lui Iisus ca să cîştigăm răsplata vieţii celei veşnice.

Al. Moisiu

Filă de Acatist

Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
Către care-n roiuri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
Şipot, care curge lin cu apă vie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Maica mea Marie.

Bucură-te, floare fără de prihană,
Albă ca argintul nopţilor de vară,
Spicul cel de aur veşnic plin cu hrană,
Mirul care vindeci ori ce fel de rană,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Ploaia cea de mană.

Bucură-te, brazdă plină de rodire,
Munte sfînt, în care s-a-ngropat comoară,
Clopot de chemare, cîntec de mărire,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Blîndă fericire.

Bucură-te, mărul vieţii care-nvie,
Pomul greu de roadă-n plină primăvară,
Bucură-te, iarăşi, ţărm de bucurie,
Dintru care curge miere aurie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Sfînta mea Marie.

Z. Laţcu

Învăţătură la Pogorîrea Duhului Sfînt

(Urmare din pag. 1)

de propovăduire a cuvîntului dumnezeiesc şi de păstorire a turmei lui Hristos, împărtăşind credincioşilor sfinţenia, prin Sf. Taine, şi făcîndu-se tuturor corabia mîntuitoare pentru împărăţia lui Dumnezeu.

Pogorîrea Sf. Duh este deci începutul activităţii mîntuitoare a Bisericii.

Sf. Scriptură ne spune că Dumnezeu a trimis de multe ori bunătăţi minunate pe pămînt. „Despicat-a piatra în pustie şi a scos apă din piatră" (Ps. 77, 18—19; Ieşire 17, 5); a ascultat rugăciunea proorocului Ilie şi a aprins jertfa lui cu foc din cer, trimiţînd apoi ploaie, spre a scăpa pe oameni de foamete (III Regi, 18, 38, 45) şi multe altele.

Dar nici una din aceste minuni nu se poate asemăna cu trimiterea Sf. Duh în ziua Rusaliilor.

Sf. Evanghelist Ioan (7, 39) scrie „că nu era dat Duhul Sfînt, pentru că Iisus încă nu se proslăvise". Acest lucru se vede şi din cuvintele Mîntuitorului, rostite înainte de patima Sa, către Apostoli: „Vă este de folos ca Eu să mă duc. Căci dacă nu mă voi duce, Mîngîietorul nu va veni la voi, iar dacă mă voi duce, îl voi trimite la voi" (Ioan 16, 7). După răstignirea şi Învierea lui Iisus Hristos, împăcarea dintre Dumnezeu şi noi a fost restabilită. Firea omenească a primit, în trupul lui Iisus, strălucirea învierii şi a transfigurării şi a fost cinstită în chip desăvîrşit prin aşezarea ei de-a dreapta lui Dumnezeu (Marcu 16, 19).

La puţin timp după Înălţarea la cer a fost trimis şi Duhul Sfînt ca un dar veşnic al bunăvoinţei lui Dumnezeu, al iertării şi al împăcării. „Această mîntuire au căutat-o cu stăruinţă ... proorocii, care au proorocit despre harul ce avea să vină ... întru Duhul Sfînt trimis din cer pentru propovăduirea Evangheliei" (I Petru 1, 10, 12), „iar pentru că am dobîndit înfierea ... a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre" (Galateni 4, 5—6). Sf. Ioan Gură de Aur scrie că „dacă n-ar fi de faţă Duhul, n-ar exista Biserica şi n-ar fi în Biserică cuvîntul înţelepciunii şi al cunoştinţei. Căci unuia se dă prin Duhul cuvîntul înţelepciunii, iar altuia cuvîntul cunoştinţei (I Corinteni 12, 8). Dacă n-ar fi Duhul Sfînt n-ar fi în Biserică păstori şi episcopi căci aceştia se fac prin Duhul, după cum şi Pavel zice: „În care v-a pus pe voi Duhul Sfînt păstori şi episcopi" (F. Ap. 20, 28).

Lucrarea Sf. Duh în Biserică s-a arătat din prima zi a venirii Sale. Apostolii, care îl primiseră, s-au umplut de o putere spirituală şi de o înţelepciune atît de rodnice, încît ei, care au dat dovadă mai înainte de multă frică şi nepricepere, au pornit cu toată fiinţa lor la propovăduire.

Chiar în ziua Rusaliilor o singură cuvîntare a Apostolului Petru a cîştigat 3000 de suflete, formînd prima parohie creştină (F. Ap. 2, 41).

Apostolii au primit darul facerii de minuni (F. Ap. 2, 43) şi darul vorbirii în limbi pentru ca să poată vesti tuturor adevărul Sf. Evangheliei.

Trebuie să reţinem însă că, atunci cînd s-a făcut cunoscută, învăţătura lui Hristos şi s-au întemeiat comunităţi creştine, deci s-a întărit credinţa, n-a mai fost necesar darul vorbirii în limbi şi Dumnezeu l-a luat dintre oameni. Căci vorbirea în limbi a fost un dar special pentru perioada de început a Bisericii. Acest lucru îl arată însuşi Apostolul Pavel, care spune ca o concluzie: „Aşa că limbile sînt spre semn nu credincioşilor, ci necredincioşilor" (I Corinteni 14, 22) „şi fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos" (I Corinteni 12, 7). Aşadar, cei credincioşi nu mai au nevoie de semne, sau de vorbirea în limbi şi de aceea, pentru a sublinia şi a cinsti mai mult credinţa, Dumnezeu a luat darul acesta de la noi, socotind că el nu mai este de folos în Biserică, aşa cum era necesar la început, cînd a putut servi ca instrument de răspîndire a credinţei.

Despre rostul înalt al Pogorîrii Duhului Sfînt ne vorbeşte şi o cîntare bisericească, cînd zice: „Odinioară limbile au fost amestecate, pentru îndrăzneala de a face turn; iar acum limbile au fost înţelepţite, pentru slava cunoştinţei de Dumnezeu. Acolo Hristos a pedepsit pe cei nelegiuiţi, aici a luminat pe pescari cu Duhul. Atunci pedeapsa a avut ca urmare neînţelegerea, iar acum înţelegerea se înnoieşte, spre mîntuirea sufletelor noastre".

Dacă încercarea de zidire a turnului Babel a fost o acţiune de trufie în faţa lui Dumnezeu (Ieşire 11) şi a dus la dezbinare, Pogorîrea Sf. Duh a făcut posibilă apropierea şi unirea neamurilor în Biserica lui Hristos, prin învăţarea, în felurite limbi, a aceluiaşi adevăr creştin. „Puterea dumnezeiescului Duh venind, a împreunat dumnezeieşte, într-o singură armonie, glasul cel împărţit de demult, al celor ce căzuseră la rea învoială; făcînd pe cei credincioşi să înţeleagă cunoaşterea Treimii, întru care ne-am întărit" (Troparul cîntării a III-a din Canonul Prazniculuí).

Aşadar, Duhul Sfînt, venind peste Sf. Apostoli în chip de limbi ca de foc, i-a călăuzit pe aceştia să propovăduiască şi să ne cheme „pe toţi la unire" (condacul Prazniculuí).

Roadele Sf. Duh, sînt felurite, dar toate slujesc la zidirea noastră în această viaţă şi pentru dobîndirea vieţii cereşti. Sf. Apostol Pavel scrie că „rodul Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blîndeţele, înfrînarea, curăţia" (Galateni 5, 22—23).

Cu acestea, să ne străduim să ne înfrumuseţăm şi noi cît mai mult fiinţa, spre bucuria vieţii noastre creştine de aici şi fericirea veşnică.

Pr. *M. Colotelo*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206

BIBLIOTECA ASTRA
SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 iunie 1972 Nr. 21—22

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

POPAS ANIVERSAR

La 11 iunie 1972 se împlinesc cinci ani de cînd Înalt Prea Sfinţitul Dr. Nicolae Mladin a fost instalat de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, în scaunul de Arhiepiscop al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al Ardealului.

„Telegraful Român", al cărui redactor a fost Î. P. S. Sa timp de 20 de ani şi al cărui îndrumător şi colaborator permanent este şi astăzi, aduce cu acest prilej un mănunchi de fapte din activitatea acestor cinci ani.

Mulţi dintre noi ne reamintim cum, parcă mai ieri, Duminică, 11 iunie 1967, la ieşirea din Catedrală, după Sf. Liturghie, credincioşii au întîmpinat pe P. F. Părinte Patriarh Justinian şi pe noul Arhipăstor, investit şi instalat sărbătoreşte în scaunul vlădicesc, cinstit de vrednici înaintaşi, ca: mitropolitul Nicolae Bălan, Î. P. S. Dr. Iustin Moisescu, devenit Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, şi mitropolitul Nicolae Colan.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin pornea la drum cu tot elanul, cu tot avîntul şi rîvna pentru binele Bisericii şi Patriei. Zestrea sufletească cu care Arhipăstorul nostru întîmpina alegerea ce i se făcuse în 4 iunie 1967 de către Colegiul Electoral Bisericesc o arăta chiar Î. P. S. Sa, cînd spunea că ea „este tot ce am moştenit de la strămoşi şi părinţi, tot ce mi-au dăruit plaiurile ţării, graiul poporului şi dumnezeieştile haruri ale Bisericii".

Într-adevăr, această frumoasă şi cinstitoare zestre şi-a pus întru totul pecetea pe activitatea arhierească de pînă acum a Î. P. S. Sale. Programul de activitate pe care Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi-l propunea în cuvîntarea rostită în ziua instalării are ca idee centrală slujirea „în dragoste" a Domnului, a credincioşilor şi a Patriei. „Să ne identificăm mereu cu voia lui Hristos — spunea Î. P. S. Sa — să sprijinim efortul poporului pentru înălţarea Patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România, lucrarea lui pentru pacea a toată lumea".

Desigur că este un răstimp prea scurt pentru a face un adevărat bilanţ. Totuşi, aceşti ani au pus premisele şi au lămurit liniile activităţii Arhiepiscopiei noastre, sub îndrumarea Î. P. S. Sale. Esenţialul este unitatea dintre Ierarh, P. S. Episcop-vicar Visarion, Centrul Eparhial, P. C. protopopi, cler şi credincioşi, în aşa fel încît toate realizările sînt rezultatul muncii colective, în care Î. P. S. Sa s-a integrat deplin.

Semnificativă este în acest sens legătura strînsă pe care Arhipăstorul a căutat s-o creeze cu preoţii şi credincioşii, potrivit gîndurilor pe care Î. P. S. Sa le exprima în cuvîntarea rostită la hirotonirea întru arhiereu, la praznicul Înălţării Domnului din 8 iunie 1967, cînd spunea între altele: „Nu voi uita niciodată că Dumnezeu m-a învrednicit să fiu sfinţit arhiereu la marele praznic al Înălţării Domnului. În aceasta văd un simbol şi un îndemn, ca precum Mîntuitorul prin înălţarea Sa nu s-a despărţit de noi, ci e mereu prezent în Biserica Sa, aşa şi eu să consider înălţarea mea pe scaun de cinste nu ca o distanţare de cler şi credincioşi, ci ca o identificare şi mai deplină cu Biserica Sa, cu toate mlădiţele ei". Şi, cu adevărat, faptele grăiesc edificator în această privinţă. Mărturie stă numărul mare de participări la conferinţe preoţeşti de orientare, ca şi la sfinţiri şi binecuvîntări de biserici, vizitaţii canonice etc.

Astfel, în cei cinci ani de arhierie, Î. P. S. Sa a participat la 66 conferinţe preoţeşti de orientare, la toate luînd cuvîntul şi dînd lămuriri pe marginea temelor dezbătute, precum şi poveţe şi îndrumări practice pentru o cît mai rodnică lucrare preoţească şi pentru întărirea unităţii noastre de credinţă. Grăitoare sînt desigur şi cele 83 vizite canonice pe tot cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului, ca şi cele 37 sfinţiri şi binecuvîntări de biserici. Arătăm totodată că Î. P. S. Sa a participat la unele conferinţe de orientare, precum şi la sfinţiri de biserici sau slujiri în parohii din Episcopiile Clujului, Oradiei, Aradului şi Arhiepiscopia Timişoarei.

Legătura dintre Ierarh, preoţi şi credincioşi s-a vădit şi în timpul calamităţilor naturale din primăvara anului 1970, cînd Î. P. S. Sa a vizitat zonele sinistrate din Arhiepiscopie, slujind şi rostind cuvînt de mîngîiere şi întărire într-o seamă de biserici (Alba-Iulia, Mediaş, Sighişoara), cu acelaşi prilej trimiţînd şi un „cuvînt" către credincioşii din Eparhie, îndemnîndu-i la întrajutorare şi muncă.

Legătura cu obştea credincioşilor s-a realizat şi prin informările aproape lunare pe care Î. P. S. Mitropolit Nicolae le-a făcut în Catedrala mitropolitană din Sibiu asupra vieţii bisericeşti din Arhiepiscopie, din Biserica Ortodoxă Română, din întreaga ţară.

De altfel, evenimentele mai importante din viaţa Bisericii şi Patriei noastre au fost subliniate, din iniţiativa Î. P. S. Sale, fie în întreaga Arhiepiscopie, fie la Centrul eparhial şi Institutul Teologic Universitar din Sibiu, de exemplu: Împlinirea a 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist (1969), comemorarea Diaconului Coresi cu prilejul împlinirii a 400 de ani de la tipărirea în grai românesc a Liturghierului şi Psaltirii (1970), 150 de ani de la moartea lui Petru Maior (1971), împlinirea a 50 de ani de luptă pentru mai bine a forţelor democratice din ţara noastră (1971), comemorarea episcopului Inochentie Micu, aniversarea Statutului organic ş.a.

Strînsă a fost legătura dintre Ierarh şi elevii seminarişti de la Şcoala de cîntăreţi bisericeşti şi Seminarul teologic din Cluj şi Seminarul special de la Curtea de Argeş, cu toţii fiind vizitaţi, fie direct, fie prin delegaţi chiriarhali.

Această legătură a fost şi este desigur mai evidentă cu studenţii teologi şi P. C. profesori de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, unde Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a fost permanent prezent, nu numai la festivităţile de început şi de sfîrşit de an universitar, ci şi cu alte multe prilejuri şi unde s-au făcut an de an serioase investiţii şi îmbunătăţiri. Ca fost profesor, speciale legături sînt între Arhipăstorul nostru şi corpul profesoral al Institutului, care s-a împrospătat în ultimii ani printr-o seamă de numiri noi, P. C. profesori, pe lîngă activitatea lor educativ-didactică şi teologică de nivel înalt, aducînd un preţios aport în buna desfăşurare a vieţii bisericeşti din Arhiepiscopie, între altele ca delegaţi chiriarhali la conferinţele de orientare, în misiuni la diferite parohii etc.

Grija pentru cît mai buna chivernisire a obolului credincioşilor şi a celorlalte venituri ale Arhiepiscopiei s-a materializat, de pildă, în construirea mai multor biserici, în repararea, în pictarea şi zugrăvirea de biserici, în construirea şi repararea de case parohiale. La acestea se adaugă investiţiile în lucrările de extindere a Bibliotecii mitropolitane din Sibiu, pentru ca aceasta să corespundă valorilor pe care le deţine, precum şi cerinţelor actuale de consultare; în extinderea atelierului de lumînări; în lucrările de la catedrala din Blaj, catedrala din Sf. Gheorghe etc.

Tot în acest timp o bună parte din parohiile vacante au fost completate.

Moment potrivit este să arătăm şi aceea că activitatea editorială a Centrului nostru arhiepiscopesc a înregistrat o simţită înviorare în ultimii ani. Astfel, sub directa îndrumare a Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin şi-au continuat apariţia revista „Mitropolia Ardealului", gazeta „Telegraful Român" şi calendarul de masă „Îndrumătorul bisericesc", ultimele două publicaţii fiind ctitorite de marele mitropolit Andrei Şaguna.

În ultimii cinci ani însă în Tipografia Eparhială din Sibiu au fost tipărite şi o seamă de cărţi mult apreciate în parohiile noastre, unele fiind cerute şi peste hotare. Aşa de exemplu, sub semnătura Î. P. S. Nicolae, Mitropolitul Ardealului, a apărut: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile" (1968) şi: „Studii de Teologie morală" (1970), ambele lucrări avînd şi cîte un rezumat în limbile: franceză, germană şi engleză. Cu binecuvîntarea Î. P. S. Sale s-au tipărit două ediţii diferite, ca structură, a Cărţii de rugăciuni. Tot cu binecuvîntarea Î. P. S. Sale şi cu o contribuţie personală substanţială la îmbunătăţirea textului, s-a retipărit Octoihul Mic, care a apărut într-o haină grafică nouă, fiind solicitat de toate Eparhiile din Mitropoliile Ardealului şi Banatului. S-au mai tipărit de asemenea trei teze de doctorat în Teologie, iar în aceste zile este sub tipar: „Istoria Bisericii Ortodoxe Române", manual pentru seminarii. La acestea se adaugă calendare de perete, cărţi de rugăciuni şi alte imprimate bisericeşti pentru Sf. Episcopie a Vadului, Feleacului şi Clujului, Sf. Episcopie a Oradiei, Episcopia Evanghelică C.A. din Sibiu şi Episcopia Romano-Catolică din Alba-Iulia.

Reîntregirea bisericească a fost în atenţia permanentă a Î. P. S. Sale, a P. S. Episcop-vicar Visarion, a P. C. vicar Traian Belaşcu, a întregului Centru arhiepiscopesc. Acest important eveniment din viaţa Bisericii noastre a fost subliniat an de an la 21 octombrie, atît pe plan parohial, cît mai ales la Alba-Iulia, unde, la sărbătorirea aniversării a 20 de ani de la înfăptuirea lui, a participat întreg Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian. Roadele acestui negrăit act în ce priveşte unitatea spirituală a credincioşilor români şi, prin aceasta, a întregului popor român sînt evidente, fraţii de aceeaşi limbă şi lege, deschiliniţi altădată de forţe potrivnice lor, simţindu-se astăzi bine în Biserica Ortodoxă Română.

Noile relaţii ecumeniste instaurate între cultele din ţara noastră, precum şi colaborarea frăţească, în spiritul respectului reciproc şi al egalităţii, cu alte Biserici de peste hotare, s-au oglindit fidel în viaţa parohiilor noastre, cît şi la Centrul arhiepiscopesc. O confirmare a acestui fapt este şi decernarea Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, de către Institutul Teologic Protestant Unic de Grad Universitar din Cluj, în 1969, a titlului de Doctor Honoris Causa. Tot în această ordine de idei menţionăm faptul că Î. P. S. Sa a făcut mai multe călătorii în străinătate, iar Centrul arhiepiscopesc Sibiu a primit în ultimii cinci ani vizita a peste 35 delegaţii bisericeşti de peste hotare.

Amintim totodată bunele relaţii cu Eparhiile din Mitropolia Ardealului şi din Mitropolia Banatului, Ierarhii din cele două Mitropolii rezolvînd problemele comune în spirit de frăţietate şi cu rezultate pozitive. Menţionăm că aceste Eparhii au contribuit cu importante ajutoare materiale pentru Institutul Teologic Universitar din Sibiu, pentru bibliotecă etc.

(continuare în pag. 4-a)

Mitropolia Transilvaniei de la moartea lui Şaguna pînă în 1918

După moartea lui Andrei Şaguna pînă la 1918, anul unirii Transilvaniei cu România, Biserica Ortodoxă din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, şi-a desfăşurat activitatea potrivit rînduielilor Statutului Organic. Condiţiile politice erau acum schimbate, căci în 1867 s-a inaugurat o monarhie dualistă, Austro-Ungaria, împăratul Austriei fiind în acelaşi timp şi rege al Ungariei. Fiecare stat îşi avea guvernul său, cu excepţia cîtorva ministere. Marele Principat al Transilvaniei a fost alipit la Ungaria. Se înţelege că în astfel de împrejurări, viaţa Bisericii Ortodoxe din Transilvania s-a desfăşurat în condiţii destul de vitrege, simţindu-se în repetate rînduri amestecul guvernului din Budapesta în alegerile de mitropoliţi şi de episcopi sufragani sau în problema şcoalelor confesionale.

Primul urmaş al lui Şaguna a fost episcopul Aradului *Procopie Ivaşcovici.* A păstorit Biserica Transilvaniei abia un an, căci în 1874 a fost ales patriarh al sîrbilor la Carlovit († 1881).

În locul său a fost ales, în 1874, *Miron Romanul,* de la Arad. Acesta era originar din Bihor, făcuse studii la Beiuş şi Oradea, apoi la Institutul teologic din Arad. Fusese profesor la acest institut, apoi vicar al Consistorului din Oradea Mare şi episcop al Aradului (1873—74). Ca mitropolit al Transilvaniei a ştiut să apere cauza autonomiei bisericeşti şi a şcoalelor confesionale româneşti. De pildă, în 1879, a condus la Viena o delegaţie de arhierei şi membrii ai Congresului Naţional bisericesc, ca să prezinte împăratului un protest împotriva legii prin care se introducea învăţătura limbii maghiare în şcolile confesionale româneşti. A vorbit şi în senatul din Budapesta împotriva acestei legi. Sub influenţa guvernului din Budapesta a făcut însă şi anumite greşeli de ordin politic.

Se remarcă, sub el, numirea unor profesori noi la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, care au continuat munca rodnică începută sub Şaguna. În 1896 s-a ridicat o clădire nouă pentru internat, iar în 1897 o clădire pentru tipografie şi birourile Arhiepiscopiei folosite pînă azi. A murit la 16 octombrie 1898.

Urmaşul său a fost episcopul *Ioan Meţianu* de la Arad. Acesta fusese protopop la Zîrneşti lîngă Braşov, apoi vicar al consistorului din Oradea şi episcop la Arad (1875—1898). La 31 decembrie 1898 a fost ales mitropolit, fiind înscăunat la Sibiu în 12 martie 1899. A păstorit pînă la moarte, la 3 februarie 1916.

De numele său ca mitropolit este legată ridicarea catedralei mitropolitane din Sibiu, cu hramul Sf. Treime. Lucrările de construire au durat patru ani (1902—1906), cheltuielile fiind suportate dintr-un fond creat în acest scop încă din timpul lui Şaguna şi din daniile tuturor preoţilor şi a multor credincioşi din Arhiepiscopie. Pictura iconostasului şi a cupolei a făcut-o pictorul Octavian Smigelschi, iar restul s-a terminat abia în zilele noastre. Tot în vremea lui s-a ridicat actuala clădire a Institutului Teologic Universitar din Sibiu, în 1913—1914. Institutul teologic-pedagogic şi-a înnoit acum cadrele cu o seamă de profesori destoinici, care au deţinut mai tîrziu rosturi de seamă în istoria culturii româneşti: Nicolae Bălan, Ioan Lupaş, Silviu Dragomir şi alţii, care au publicat la Sibiu numeroase studii istorice şi teologice. În 1907, mitropolitul Nicolae Bălan a întemeiat „Revista Teologică" de la Sibiu, care a apărut pînă în 1947.

După moartea sa, Congresul Naţional Bisericesc a ales ca mitropolit pe arhimandritul *Vasile Mangra,* vicarul Consistorului din Oradea. Era originar din Bihor, şi ca autor a unor scrieri istorice, a fost ales membru al Academiei Române. El a păstorit abia doi ani (1916—1918), în împrejurările grele ale primului război mondial.

La Arad, în această perioadă, amintim pe episcopul *Ioan Meţianu* (1875—98), viitorul mitropolit. Ca episcop la Arad, s-a remarcat printr-o frumoasă activitate gospodărească. Astfel, a pus bazele unei tipografii eparhiale, a ridicat o nouă clădire pentru Institutul teologic-pedagogic al Episcopiei Aradului, a înfiinţat un aşa numit „fond preoţesc", din care să poată face împrumuturi preoţii şi învăţătorii confesionali şi să se acorde pensii preoteselor văduve, s-au reparat şi construit zeci de biserici în toată eparhia. În 1877 a pus bazele revistei eparhiale: *„Biserica şi Şcoala"*, care a apărut timp de 70 de ani.

La Caransebeş, episcopie înfiinţată la 8 iulie 1865, au păstorit în această perioadă trei episcopi: Primul a fost *Ioan Popasu* (1865—1889). Era originar din Braşov (n. 1808), a făcut studii la Braşov, Sibiu şi Cluj, iar teologia la Viena. A fost apoi protopop la Braşov, fiind colaborator apropiat al lui Şaguna în numeroase probleme bisericeşti, culturale şi politice. Ca episcop la Caransebeş, deşi a avut de luptat cu greutăţile începutului, a izbutit să înfiinţeze un institut teologic-pedagogic, a ridicat o reşedinţă, a înfiinţat o tipografie eparhială, precum şi *Foaia diecezană,* organul de publicitate al Eparhiei. În 1874 a fost ales mitropolit al Ardealului, dar guvernul de la Budapesta a refuzat să-l recunoască. A murit în 1889.

În locul său a fost ales arhimandritul *Nicolae Popea,* vicarul Arhiepiscopiei Sibiului. Acesta s-a născut în 1826 în Satulung, lîngă Braşov, dintr-o familie preoţească. A învăţat la Braşov, Blaj şi Cluj. În revoluţia din 1848 a fost căpitan în armata română. Remarcat de Şaguna, a fost chemat la Sibiu şi numit profesor la Institut, apoi asesor (consilier) al Arhiepiscopiei. Din 1870 a funcţionat ca vicar al lui Şaguna şi al urmaşilor săi. Fiind ales episcop la Caransebeş, a continuat munca rodnică a lui Popasu, îngrijindu-se de institutul teologic, de tipografie, de starea materială a Episcopiei. Mulţi ar fi dorit să-l vadă mitropolit, în urma alegerilor din 1873, 1874 şi 1898, dar împrejurările politice n-au făcut cu putinţă acest lucru. Episcopul Nicolae Popea a scris şi cîteva lucrări de istorie a Bisericii, apreciate în timpul său: *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Andrei Şaguna,* Sibiu 1873; *Vechea Mitropolie a Transilvaniei,* Sibiu 1870; *Memorialul Arhiepiscopului şi Mitropolitului Andrei Şaguna sau luptele naţionale politice ale românilor* (1846—1873), vol. I, Sibiu, 1889 şi altele. Pe baza acestor lucrări, Academia Română l-a ales membru activ, în 1900, fiind astfel al doilea episcop — după Melchisedec de la Roman — care s-a învrednicit de această înaltă cinstire. După moartea sa (8 august 1908), s-au făcut două alegeri de episcop la Caransebeş, pe care guvernul din Budapesta a refuzat să le recunoască. Abia, cel de al treilea ales, consilierul sibian *Miron Cristea,* a primit recunoaşterea. A păstorit din 1910 pînă în 1919, cînd a fost ales mitropolit primat al României, pentru ca în 1925 să devină primul patriarh al Bisericii noastre.

În ce priveşte Biserica unită din Transilvania, ea a trecut în această perioadă prin situaţii destul de grele. Episcopia Blajului a fost ridicată în 1853 la rangul de Mitropolie, cu trei episcopii sufragane: la Oradea (înfiinţată în 1777), Gherla şi Lugoj, înfiinţate acum.

Din sînul Bisericii unite s-au ridicat cîţiva oameni de valoare ca Timotei Cipariu, Ioan Micu Moldovan, amîndoi membrii ai Academiei Române şi alţii.

În a doua jumătate a secolului XIX, Biserica unită a avut de luptat împotriva celor ce căutau să introducă practici catolice în cultul ei, care nu se deosebea de cel ortodox. Teologii şi mirenii uniţi au luptat mult timp pentru introducerea „sinoadelor" ca organe de conducere în Biserica unită, ca şi la ortodocşi, precum şi pentru păstrarea autonomiei (independenţei) ei. De asemenea a avut de înfruntat tendinţele mereu crescînde de maghiarizare a credincioşilor. Astfel, în 1912, s-a înfiinţat o episcopie greco-catolică, cu limba de cult maghiară, la Hajdudorogh, în care au fost înglobate zeci de parohii româneşti unite din nordvestul Transilvaniei. Împotriva acestei încercări vădite de maghiarizare s-au ridicat numeroase proteste.

În ce priveşte preoţii români din Transilvania, atît cei ortodocşi, cît şi cei uniţi, au fost mereu în sprijinirea revendicărilor naţionale şi a mişcărilor culturale româneşti. Astfel în 1892 cînd s-a trimis la Viena cunoscutul Memorand al românilor transilvăneni, prin care se cereau drepturi politice pe seama românilor, printre fruntaşii acţiunii s-au aflat numeroşi preoţi români. Iar peste doi ani, în 1894, printre cei implicaţi în proces şi condamnaţi la închisoare pentru Memorand, se aflau şi mulţi preoţi şi profesori de teologie, între care Vasile Lucaci, Nicolae Cristea, Daniil Popovici-Barcianu şi alţii. În cadrele Astrei, înfiinţată, după cum am văzut, prin străduaniile lui Şaguna, au avut roluri de conducere şi reprezentanţii clerului român.

În cursul primului război mondial, mulţi preoţi au avut de suferit din pricina sentimentelor lor patriotice. Dar şi pînă atunci, atitudinea românească a preoţilor români a fost pedepsită cu asprime de autorităţile austro-ungare.

Şcolile româneşti confesionale — ortodoxe şi unite — au trecut de asemenea prin situaţii grele, multe din ele trebuind să se desfiinţeze din lipsă de fonduri, căci parohiile sărace puteau cu greu să suporte cheltuielile necesare pentru întreţinerea şcolii şi a învăţătorilor. Cele mai multe s-au desfiinţat în cursul primului război mondial, cînd guvernanţii de la Budapesta nu mai aveau nici o încredere în Biserica şi şcoala românească.

Aşadar, Biserica românească din Transilvania a izbutit să-şi desfăşoare activitatea şi în condiţiile grele create după 1867 pînă în 1918, anul desăvîrşirii statului naţional român.

Mircea Păcurariu

Jurămîntul de credinţă

Cu toate că Sf. Scriptură vorbeşte clar în ceea ce priveşte temeinicia jurămîntului, unii dintre credincioşii creştini îl resping. Ei caută să-şi justifice această poziţie a lor faţă de jurămînt, în felul următor:

1. Domnul Iisus Hristos şi Sfinţii Apostoli s-au pronunţat împotriva jurămîntului. În acest sens, ei recurg la următoarele texte biblice:

a) „Să nu vă juraţi nicidecum... Ci cuvîntul vostru să fie: Ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decît acestea, de la cel rău este" (Matei 5, 34 şi 37).

Dar aici Mîntuitorul nu se pronunţă împotriva jurămîntului în general, ci vorbeşte despre sinceritatea care trebuie să caracterizeze atitudinea creştinilor în viaţă. Această sinceritate este chemată să facă cu putinţă ca în toate raporturile reciproce creştinii să aibă unul faţă de altul o încredere deplină numai pe baza unei simple mărturisiri verbale şi fără alte dovezi. De aici rezultă că credinciosul creştin este dator — pe cît îi este cu putinţă — să nu facă uz de jurămînt.

Din aceasta nu urmează însă că jurămîntul în general ar fi ceva necorespunzător ţinutei creştine şi interzis. Căci aici Mîntuitorul condamnă numai părerea greşită a celor din Testamentul Vechi, care socoteau că jurămintele făcute pe cer, pe pămînt, pe Ierusalim sau pe capul propriu, nu sînt obligatorii şi pot fi călcate. Mîntuitorul se pronunţă direct şi categoric împotriva acestei greşeli, arătînd că orice jurămînt — odată făcut — este obligatoriu, indiferent pe cine sau pe ce a fost făcut.

Drept aceea, prin cuvintele: „Să nu vă juraţi nicidecum", Mîntuitorul nu afirmă că orice jurămînt este rău şi interzis. Înţelesul acestor cuvinte ale Sale este următorul: Orice fel de jurămînt este obligatoriu; de aceea, el trebuie făcut cu seriozitate, cu măsură şi numai atunci cînd este cu totul necesar.

În rest, creştinii sînt datori să vorbească şi să facă numai adevărul. În acest caz, ei pot avea o încredere deplină unul faţă de altul şi nu simt nevoia recurgerii la jurămînt. În felul acesta, creştinii pot să evite abuzul de jurămînt.

Rezultă că jurămîntul în sine, dacă este drept şi dacă este respectat, nu este ceva rău şi interzis. Astfel, cuvintele adăugate de Mîntuitorul: „Iar ce e mai mult decît acestea, de la cel rău este" — nu spun nicidecum că jurămîntul în sine este totdeauna ceva rău, care provine de la diavolul. Din contră, înţelesul corect al acestor cuvinte este următorul: Ceea ce este mai mult decît afirmarea adevărului (mai mult decît „ceea ce este da, da") şi decît negarea minciunii (mai mult decît „ceea ce este nu, nu") este ceva de la diavolul şi — ca atare — ceva rău.

Acesta fiind înţelesul adevărat al cuvintelor Sale, însemnează că Mîntuitorul nu condamnă şi nici nu interzice cu totul jurămîntul.

b) Textul de la Matei 23, 16—22, are — în general — acelaşi înţeles cu textul discutat mai sus. Fiind mai clar, acest text ne ajută să-l înţelegem mai bine şi pe celălalt.

Aici Mîntuitorul se ridică împotriva credinţei greşite a fariseilor şi cărturarilor că jurămîntul făcut prin rostirea unei formule speciale (jurămîntul pe „aurul templului" sau pe „darul ce

(Continuare în pag. 4)

Comemorarea la Sf. Episcopie a Buzăului

A 1600 de ani de la martirizarea Sf. Sava

În ziua de 18 aprilie 1972, la Episcopia Buzăului a avut loc comemorarea a 1600 de ani de la martirizarea Sfîntului Sava Gotul în rîul Buzău.

Festivitatea a avut loc în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian. Au mai participat: Î. P. S. Mitropolit Firmilian al Olteniei, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, P. S. Arhiereu Gherasim Constănțeanu, P. C. pr. Ion Gagiu, directorul Administrației Patriarhale, P. C. pr. Al. Ionescu vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și P. Cuv. arhimandrit Ieronim Motoc, vicarul administrativ al Episcopiei Dunărea de Jos.

Din partea Departamentului Cultelor a fost de față: Domnul Gheorghe Nenciu, vicepreședintele Departamentului Cultelor.

Sfînta Liturghie a fost oficiată de către Prea Sfințitul Antim al Buzăului și Prea Sfințitul Arhiereu Gherasim Constănțeanul, înconjurați de soborul catedralei.

La chinonic a rostit cuvînt P. C. pr. vicar administrativ Gabriel Cocora, care a înfățișat viața și pătimirea acestui mucenic pe meleagurile Buzăului, la anul 372. P. C. Sa a subliniat între altele că Epistola Bisericii din Goția — cum se numea atunci Dacia, ocupată de goți — către Biserica din Capadocia — păstorită de Sfîntul Vasile cel Mare, care ceruse moaștele acestui martir, capadocian de origină — pe lîngă faptul că este o perlă a aghiografiei creștine, este în același timp un important izvor al Istoriei vechi a României, conținînd argumente neîndoielnice pentru susținerea continuității elementului autohton pe teritoriul Daciei, care n-a fost părăsită decît de autoritățile romane, armată și clasa celor avuți.

După Sf. Liturghie, Prea Fericitul Părinte Patriarh și ceilalți înalți invitați au participat la ședința solemnă din palatul episcopal.

În cadrul ședinței ia cuvîntul P. S. Episcop Antim al Buzăului, care a făcut o prezentare a perioadei de plămădire a Bisericii Ortodoxe Române și a poporului român.

Referindu-se la „Epistola Bisericii din Gotia", P. S. Sa subliniază că din textul ei rezultă:

Existența orașelor și a satelor în regiunea Buzăului, așezări cu case, avînd tavane de grinzi, ceea ce denotă oarecare grad de civilizație moștenită de la daci și romani, element de stabilitate, pe cînd goții ca migratori aveau corturi.

Existența bisericilor și a parohiilor creștine organizate cu preoți și cîntăreți, ceea ce denotă mulțimea creștinilor în părțile noastre.

Se mai constată că creștinismul nostru a fost de la început ortodox, de proveniență orientală-bizantină.

În continuare, Prea Sfinția Sa a accentuat că „Biserica noastră strămoșească ne oferă un creștinism ortodox integral, cu toate exigențele morale, spirituale, sociale și naționale. Ea este una cu poporul nostru."

Vorbind despre situația actuală a Bisericii noastre, P. S. Sa a spus că progresul realizat în Biserică și restaurarea atîtor monumente religioase se datorează libertății religioase de care ne bucurăm în Republica noastră și sprijinului acordat de înțelepții noștri conducători.

În încheiere, Prea Sfinția Sa aduce mulțumiri participanților la festivitate.

A luat apoi cuvîntul Domnul Gheorghe Nenciu, *vicepreședintele Departamentului Cultelor, care aduce salutul Departamentului Cultelor și subliniază că comemorarea de astăzi își găsește în conștiința noastră cîteva rezonanțe cu caracter istoric, care atestă permanența noastră pe aceste meleaguri, înrădăcinarea noastră aici ca element de stabilitate și civilizație. În același timp, din această evocare, pe care astăzi o face Episcopia Buzăului și cu ea Biserica Ortodoxă Română, se desprind și concluzii de etică socială de o deosebită importanță.*

După ce înfățizează aceste concluzii, Domnia Sa adaugă: „Noi prețuim aportul personal al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, al membrilor Sf. Sinod, pentru îndrumările constante și înțelepte date clerului și credincioșilor, pentru exemplul pe care-l oferă tuturor cultelor.

De altfel, Biserica Ortodoxă Română, sprijinind eforturile constructive ale poporului nostru, se găsește pe linia celor mai bune tradiții, a celor mai buni vlădici ai săi, care de-a lungul secolelor au sprijinit lupta poporului nostru."

În încheiere, Domnia Sa urează Prea Fericitului Părinte Patriarh și înalților membrii ai Sfîntului Sinod „noi succese și noi satisfacții în activitatea dumneavoastră patriotică pentru îndrumarea clerului și credincioșilor pe linia sprijinirii eforturilor constructive din patria noastră" — și mulțumește, în mod deosebit, Prea Sfințitului Episcop Antim pentru călduroasa primire și pentru strădania ce și-a luat-o pentru a face această comemorare.

Adunarea solemnă a fost încheiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, *care, printre altele, în cuvîntul său, referindu-se la Sf. Sava Gotul, a spus: „Chinurile și pătimirea lui sînt istorisite, cum ați auzit, pe larg, în actul său martiric scris în limba greacă, fiind cunoscut sub titlul: Epistola Bisericii din Goția către Biserica din Capadochia."*

„Acesta este document de o importanță mare pentru noi românii, nu numai pentru Biserică, ci și din punct de vedere național. Este un document autentic și unic pentru istoria veche a pătrunderii creștinismului în nordul Dunării, avînd o importanță și o valoare deosebită. El dovedește, cu certitudine, existența reală a unei Biserici creștine organizate în partea de răsărit a Patriei noastre, în secolul al IV-lea. Nu e vorba numai de existența unor creștini izolați, ci exista chiar o Biserică organizată în orașe și sate, cu episcopi, preoți și credincioși".

„Sărbătorind astăzi în chip solemn împlinirea a 1600 de ani de la moartea martirică a Sfîntului Sava Gotul, să-l rugăm fierbinte să mijlocească mai departe pentru Biserica noastră, țara noastră și pentru toți slujitorii și credincioșii ei."

Preot Gabriel Cocora
Vicar administrativ

Cucerirea independenței de stat a României,
oglindită în „Telegraful Român"

După cum știm, în 9 mai 1972, s-au împlinit 95 de ani de la cucerirea, cu arma în mîini, a independenței de stat a României de sub puterea otomană, eveniment care a fost subliniat sub multiple forme în țara noastră. Urmărind, cu acest prilej, diferitele materiale care s-au publicat, neam dat mai bine seama că războiul pentru independență națională din 1877 a constituit o cauză a întregului popor român de pe ambele versante ale Carpaților. Aspirația comună a întregului popor român spre un stat unitar și independent și-a găsit expresia în campania dusă de ziarele din toate provinciile românești spre a arăta Europei necesitatea și îndreptățirea independenței naționale, în înrolarea multor români din Transilvania, Banat și Bucovina ca voluntari în război, în colectarea de bani și alte contribuții pentru nevoile frontului etc.

Semnificative sînt în această privință și materialele deosebit de bogate pe care le cuprinde în paginile sale gazeta noastră „Telegraful Român", care se ocupă număr de număr de evenimentele din 1877 și din care spicuim doar cîteva.

Așa, de pildă, încă înainte de izbucnirea războiului, „Telegraful Român" (nr. 4 din 13/25 ianuarie 1877) prevedea victoria armatelor române și rusești.

În numerele din luna mai 1877, „Telegraful Român" face cunoscut cititorilor săi și salută actul proclamării independenței de stat a României din 9 mai 1877, redînd întreaga cronică a lucrărilor Parlamentului român privind acest act istoric.

De la declanșarea războiului și pînă la încheierea lui definitivă, „Telegraful Român" se ocupă număr de număr cu redarea obiectivă a evenimentelor de pe cîmpul de luptă, sub titlul „Teatru resbelului" sau „Resbelu". În afară de această cronică zilnică, „Telegraful Român" publică corespondențe trimise direct de pe cîmpul de bătălie, extrage comentarii din presa europeană, în care se evidențiază faptele de eroism ale soldaților români, fapte care au stîrnit admirația întregii Europe. Iată ce se spune într-o corespondență germană, reprodusă de „Telegraful Român" nr. 82 din 16/28 octombrie 1877, în legătură cu eroismul soldaților români: „Atitudinea cea bărbătească a României pe cîmpul de război a schimbat dintr-o dată toată situația. Puterea și vitalitatea elementului român s-a constatat înaintea Europei... Românii din Austro-Ungaria încă simt urmările cele binefăcătoare ale acestei reacțiuni neașteptate și puternice... Sacrificiile ce și le-a impus sieși statul român nu sînt fără de folos. Ele sînt ca sămînța care promite seceriș bogat. Eroii, care înalță flamura românească pe cîmpul de bătălie din Bulgaria, și-o decorează cu lauri nemuritori, nu și-au vărsat sîngele în zadar. România liberă și independentă, ca membru demn și deplin îndreptățit în sistema statelor europene, va fi opera lor de mîndrie și numele lor vor rămîne pururea imprimate în memoria generațiilor viitoare."

Tot referitor la eroismul soldaților români, reproducem dintr-o altă scrisoare redată în „Telegraful Român" (nr. 80 din 9/21 octombrie 1877): „Am asistat la atacul trupelor române în contra unei redute turcești dimprejurul Plevnei, în ziua de 11 septembrie curent, și trebuie să declar aici cu francheță că am rămas cu totul surprins de atîta curaj, eroism și abnegație."

În nr. 69 din 1/13 sept. 1877, elogiind faptele de vitejie ale dorobanților români la cucerirea Plevnei, în care „trupele române, mai ales artileria și regimentul 13 de dorobanți, au excelat și au dovedit sînge rece ca niște oșteni vechi", „Telegraful Român" adaugă: „Sîntem mîndri de aceste succese ale fraților noștri de dincolo de Carpați."

„Telegraful Român" din 29 septembrie/11 octombrie 1877 publică o scrisoare a Iuliei Rotaru, advocat în Timișoara, în care se spune între altele: „Războiul actual din Orient este unul din cele mai înverșunate. Știți bine că el a pretins mari jertfe de sînge de la frații noștri din România și cum că armele române vitejia și bravura românilor au recucerit și reînprospătat eroismul străvechi al antecesorilor, iar numele de „român" l-au răspîndit în Europa întreagă și l-au înregistrat între popoarele eroice... Românii din toate părțile patriei noastre de mult conlucră pentru acest scop uman."

Pentru ajutorarea ostașilor români, răniți în acest război, și a familiilor lor, s-au constituit în Transilvania, încă de la început, asociații și comitete pentru strîngerea de ajutoare în bani, alimente, îmbrăcăminte, articole sanitare etc. Iată ce se spune în apelul lansat de Societatea de doamne din Sibiu: „În fața conflagrațiunii din Orientul Europei, conflagrațiune ce are să atingă și a atins deja pe frații și surorile noastre din România, noi, conduse de stimulul inimii noastre... nu putem sta indiferente la ceea ce frații și surorile, ei, sîngele nostru, vor avea de a îndura în această mare dramă ce se prepară și a început deja pe frumoasele, istoricile și de vechi sînge fumegîndele țărmuri ale Danubiului" („Telegraful Român" nr. 36/1877).

Comitetul din Brașov, în apelul lansat în același scop, spune: „Dacă luminile civilizației au ajuns a face un adevărat cult din îngrijirea și alinarea durerilor celor căzuți în război, vom putea rămîne nepăsători față de cei mai aproape ai noștri ce și-au expus viața pentru legea, onoarea și existența neamului românesc?"

Chiar în ziua constituirii, comitetul brașovean a colectat suma de 7540 de franci („Telegraful Român" nr. 39 din 19/31 mai 1877).

Dar imediat după constituirea lor, în ciuda tuturor protestelor, aceste comitete și asociații au fost desființate de către autoritățile austro-ungare. Cu toate acestea, „Telegraful Român" publică nenumărate apeluri ale persoanelor particulare care s-au angajat, pe cont propriu, să strîngă ajutoare pe care să le predea Crucii Roșii din România. Într-un apel, publicat în nr. 47 din 16/28 iunie, se spune: „Apelăm la toți românii dintre Tisa și Carpați, la june și bătrîn, la avut și la sărac, să dea fiecare obolul său pentru alinarea suferințelor fraților noștri din România răniți în război... Adu-ți aminte că antecesorii tăi și-au pus o pagină de aur în analele poporului român." „Telegraful Român" consemnează număr

(continuare în pag. 4-a)

Reapariția revistei „Transilvania"

Sărbătorirea zilei de 1 Mai din acest an a venit, pe lîngă alte bucurii, și cu un frumos dar pentru toți cetățenii de pe meleagurile Cibinului și, desigur, din întreaga țară, și anume: Reapariția într-o haină nouă a revistei „Transilvania" — fost organ oficial al Astrei culturale transilvănene, la temelia căreia stau două personalități ale vieții spirituale românești din veacul trecut: Mitropolitul Andrei Șaguna și Gheorghe Barițiu.

Noua „Transilvanie" a reapărut, mai bine spus, a renăscut din propria-i existență de altă dată „ca în cazul păsării legendei antice" — după cum subliniază în cuvîntul său de salut academicianul C. Daicoviciu — ca să continuie o tradiție ce se va înscrie în orbita actualității.

Folosind „în mod creator" virtuțile trecutului, „revista apare ca o necesitate a zilelor noastre, pentru a reflecta realizările impresionante ale prezentului luminos" din toate domeniile de activitate, pentru a contribui la „formarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii" — cum se specifică, între altele, în articolul inaugural.

„Transilvania" apare lunar sub îngrijirea Comitetului județean Sibiu pentru cultură și educație socialistă, în condiții tehnice deosebit de reușite. În redacție trudesc o mînă de tineri scriitori, în frunte cu criticul Mircea Tomuș.

Primul număr al revistei își deschide cele 72 de pagini cu telegrama adresată Conducerii Patriei noastre, Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat.

Urmează apoi salutul conducerii județului Sibiu, precum și al unor cunoscute personalități, ca: acad. C. Daicoviciu, acad. Andrei Oțetea, acad. Ștefan Pascu, Eugen Barbu, Eduard Eisenburger, Al. Dima, Șt. Aug. Doinaș, D. R. Popescu și Radu Cârneci.

Reținem din salutul poetului Radu Cârneci, următorul text, semnificativ pentru ceea ce a însemnat Sibiul la ridicarea obștei mari a poporului nostru.

„Orașul cu turnuri medievale, cu ruinuri străvechi, orașul marilor muzee, orașul în care a ființat strălucit „Telegraful Român" și primele serii ale „Transilvaniei", „Tribunei" și „Luceafărului", orașul care mai păstrează ecoul pașilor lui Gh. Barițiu și I. Slavici, lui Octavian Goga și Lucian Blaga, orașul care a îmbogățit cultura națională cu tradiții din cele mai autentice, acest oraș, Sibiul, trăiește astăzi noi dimensiuni ale spiritualității românești . . .".

Din restul cuprinsului mai semnalăm următoarele articole: „Transilvania, provincie pedagogică" de Nicolae Balotă, „Sibiul — album sentimental" de Romulus Rusan, în care autorul își destăinuie iubirea față de Sibiu, pentru muzeul Brukenthal, pentru Dumbrava, pentru Astra, pentru Șaguna și Goga etc.; apoi „Maria Cunțan" de Ion Dodu Bălan, „Permanențe spirituale sibiene" de Maria Fanache, „Sfîrșitul unei domnii" de Paul Constant, „Fondul Barițiu — patrimoniu documentar" de Iosif Pervain, Cronica literară semnată de Mircea Tomuș și Titu Popescu, „Puncte de reper în teoria culturii de masă" de Traian Herseni, „Tezaurul bibliotecilor" de Mircea Avram, „Aspecte ale formei estetice" de Ion Itu și versurile poeților D. Ciurezu, Radu Stanca, George Popa, Mira Preda, Traian Suciu ș. a.

„Telegraful Român" salută cu căldură reapariția revistei „Transilvania" și îi urează deplin succes în nobila sa muncă.

T. R.

Cucerirea independenței ...

(Urmare din pag. 3)

de număr, chiar și după încetarea războiului, numele și obolul donatorilor pentru frații lor din România.

*

După cum ne este cunoscut însă, poporul nostru a trebuit să mai aducă multe și mari jertfe pentru cîștigarea independenței depline, sub toate aspectele ei. Acest lucru este exprimat limpede și de Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, care a spus: „De fapt, numai odată cu răsturnarea dictaturii fasciste și trecerea la construirea socialismului, poporul român și-a asigurat pe deplin independența. De aceea, pentru noi socialismul, independență națională, dreptul poporului de a-și hotărî singur destinul, așa cum îl dorește, constituie un tot unitar, inseparabil."

S. Șebu

POPAS ANIVERSAR

(Urmare din pag. 1)

Unul din aspectele principale ale activității pe care o încresăm este și patriotismul.

În unitate cu întreaga Biserică Ortodoxă Română, fidelă Evangheliei Domnului și tradițiilor istorice, Arhiepiscopia noastră a înțeles să îndrume toate energiile pe linia apostolatului social, a sprijinirii acțiunilor poporului și țării noastre, ce își făurește o viață tot mai frumoasă și care, prin realizările ei, prin promovarea păcii și înfrățirii între popoare, își dobîndește zi de zi un prestigiu tot mai mare în toată lumea.

În sufletul fiilor Bisericii noastre se împletesc în mod armonios dragostea de Ortodoxia românească și dragostea de Patrie. Ei se încadrează cu însuflețire în munca întregului popor, în perspectivele luminoase spre care îndrumează țara înțelepții Conducători ai Patriei noastre.

Desigur că la aceste împliniri, consemnate pe scurt în cele de mai sus, au contribuit bunii noștri credincioși, legați de Biserica străbună, C. preoți și P. C. protopopi, corpul profesoral de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, P. C. consilieri, P. C. vicar Tr. Belașcu și P. S. Episcop-vicar Visarion Rășinăreanul, cu toții avînd partea lor de muncă în conlucrare continuă cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

În această activitate, conducerea Centrului nostru arhiepiscopesc s-a bucurat permanent de sprijinul spiritual și material al Sf. Sinod, al P. F. Părinte Patriarh Justinian.

Un ajutor prețios s-a primit de asemenea din partea Departamentului Cultelor.

Încheind aceste rînduri prilejuite de cei cinci ani de arhipăstorire, aducem mulțumiri — în numele Î. P. S. Sale — tuturor celor ce au contribuit la bunul mers al Mitropoliei Ardealului, al Arhiepiscopiei noastre.

Dăm mai ales mărire lui Dumnezeu pentru toate, căci tot ceea ce s-a făcut, s-a făcut prin harul Lui, care pe cele slabe le întărește și osteneala tuturor o face roditoare. Căci scris este: „Fără mine nu puteți face nimic" (Ioan 15, 5).

De aceea, rugăm pe Părintele nostru ceresc să rînduiască și de acum înainte Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului ani mulți, în deplină sănătate și încărcați de cît mai multe roade de zidire creștinească ortodoxă și patriotică a credincioșilor pe care îi păstorește, spre binele Bisericii străbune și al Patriei noastre dragi.

ÎNTRU MULȚI ANI, INALT PREA SFINȚITE PĂRINTE!

Redacția

Jurămîntul de credință

(Urmare din pag. 2)

este deasupra altarului"), trebuie neapărat respectat, pe cînd cel făcut prin rostirea unei formule generale (pe templu, pe cer ș. a.) poate fi călcat.

Totodată, Mîntuitorul arată că și jurămintele făcute prin rostirea unei formule generale sînt la fel de obligatorii ca și cele făcute prin rostirea unei formule speciale. De aceea, ele trebuiesc respectate. Altfel, se săvîrșește un păcat din cele mai grele.

Rezultă deci că textul acesta pledează pentru seriozitatea cu care trebuie făcut jurămîntul, precum și pentru obligația morală de a-l respecta. Prin urmare, aici Mîntuitorul nu se pronunță împotriva jurămîntului în general, ci condamnă numai unele păreri greșite despre jurămînt.

c) „Iar înainte de toate, frații mei, să nu vă jurați nici pe cer, nici pe pămînt, nici cu orice alt jurămînt, ci să vă fie vouă ce este așa, așa, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată" (Iacob 5, 12).

Textul acesta repetă pe scurt cele spuse de către Mîntuitorul în cele două texte discutate mai sus. El se referă numai la două dintre greșelile săvîrșite de către farisei și cărturari cu privire la jurămînt, iar celelalte greșeli ale iudeilor (menționate în cele două texte precedente) sînt cuprinse în formula generală „orice alt jurămînt".

De aici rezultă că Sf. Apostol Iacob recomandă aici credincioșilor creștini o ținută de sinceritate pilduitoare, care atrage în mod firesc după sine o deplină încredere între creștini. Printr-o astfel de atitudine, se înlătură abuzurile în legătură cu jurămîntul și — prin aceasta — căderea sub pedeapsa lui Dumnezeu.

2. Jurămîntul este o încălcare a poruncii a treia din Decalog, care spune: „Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deșert numele lui" (Ieș. 20, 7).

Dar jurămîntul săvîrșit potrivit învățăturii și practicii ortodoxe nu constituie nicidecum o încălcare a poruncii respective din Decalog. Aceasta din următoarele două motive: a) După cum am văzut în articolul precedent, Dumnezeu însuși a poruncit de-a dreptul jurămîntul și chiar El l-a folosit (a se vedea Ieș. 22, 10—11; Deut. 6, 13; Evr. 7, 20—21). Or, Dumnezeu, care a dat și porunca a treia din Decalog, n-ar fi instituit și poruncit jurămîntul, dacă acesta ar constitui o încălcare a acestei porunci. b) Săvîrșit în limitele învățăturii și practicii ortodoxe, jurămîntul de credință este un act de adorare a lui Dumnezeu, întrucît constituie un act de recunoaștere a atotștiinței, a autorității supreme a lui Dumnezeu, a dreptății și a puterii Lui de a pedepsi! Ca atare, jurămîntul de credință corect este — ca și rugăciunea — o invocare în mod cuviincios a lui Dumnezeu cu scopul de a stabili adevărul.

Numai jurămîntul de credință strîmb și nerespectat poate constitui o luare în deșert a numelui lui Dumnezeu și — în consecință — o încălcare a poruncii a treia din Decalog.

3. Cît privește pe creștini, pentru aceștia jurămîntul poate să nu fie niciodată necesar și de neînlăturat, pentru că aceștia trebuie să dovedească o deplină sinceritate în atitudinea lor.

Recunoaștem că aceasta ar trebui să fie atitudinea tuturor creștinilor. Aceasta ar fi starea ideală. Dar această stare ideală nu se înfăptuiește totdeauna. Căci și creștinii sînt oameni supuși ispitelor și greșelilor. Astfel, în cadrul vieții creștine apar situații în care credinciosul creștin nu poate avea încredere în afirmațiile celor cu care are de a face.

În astfel de cazuri, singurul mijloc prin care se poate înlătura neîncrederea este jurămîntul. De unde rezultă că jurămîntul este necesar și inevitabil chiar și pentru creștini.

În concluzie finală, obiecțiunile ridicate împotriva lui nefiind îndreptățite, rezultă că jurămîntul de credință își are locul său bine întemeiat în cadrul învățăturii și practicii ortodoxe. Ca atare, credinciosul creștin ortodox este bine să se încadreze în această învățătură și practică.

C. Sîrbu

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

ANUL 120 Sibiu, 15 iunie 1972 Nr. 23—24

SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

29. Sfînta Liturghie

Sfînta Liturghie este centrul Sfintelor Slujbe ale Bisericii. În ea ajungem pe piscul cel mai înalt al evlaviei, ne înălţăm la cer şi cerul se coboară în noi, adică participăm la viaţa lui Iisus Hristos; se aduce Tatălui jertfa lui Iisus Hristos cea mîntuitoare şi ne împărtăşim cu Trupul şi Sîngele Domnului — spre mîntuire, sfinţire şi viaţă veşnică. Ea ne uneşte cu Dumnezeu şi Dumnezeu se sălăşluieşte în noi. Sfînta Liturghie însă, unindu-ne cu Iisus Hristos, totodată ne uneşte şi pe noi întreolaltă, ca mădulare ale Bisericii, ca — în Iisus Hristos — una să fim, adică o singură Biserică, o comunitate „în duh şi adevăr", în duhul, învăţătura şi sfinţenia lui Hristos. De aceea arhiereii, preoţii şi credincioşii cinstesc în chip deosebit Sfînta Liturghie, se pregătesc cu multă evlavie pentru a lua parte la ea „cu vrednicie". Ei participă la întreaga Sf. Liturghie cu adîncă reculegere, înălţare sufletească şi bucurie, împărtăşindu-se de harul dumnezeiesc, de Trupul şi Sîngele Domnului — care se fac roditoare în viaţa noastră de fiecare zi.

a) Sfînta Liturghie a fost întemeiată de Mîntuitorul însuşi la Cina cea de Taină.

Atunci Iisus a luat pîine şi, binecuvîntînd, a frînt şi le-a dat (apostolilor) şi a zis: Luaţi mîncaţi, acesta este Trupul meu, carele se dă (frînge) pentru voi. Şi luînd paharul, mulţumind le-a dat zicînd: Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sîngele meu, al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor (cf. Matei 16, 26—28; Marcu 14, 22—24; Luca 22, 19—20; I Corinteni 11, 23—25). Şi poruncă a dat Sfinţilor Apostoli şi urmaşilor lor (arhierei şi preoţi): „Aceasta să faceţi spre pomenirea mea" (Luca 22, 19; I Corinteni 11, 25). Căci „oridecîteori veţi mînca pîinea aceasta şi veţi bea paharul acesta (adică Trupul şi Sîngele Domnului) — scrie Sf. Ap. Pavel — vestiţi moartea Domnului pînă cînd va veni" (I Corinteni 11, 26 urm.). Iar Sfinţii Apostoli au împlinit această poruncă în comunitatea (biserica) din Ierusalim şi în alte biserici (Faptele Apostolilor 2, 42) şi au hirotonit arhierei (Timotei şi Tit) şi preoţi (unii hirotoniţi de episcopii Timotei şi Tit), care să propovăduiască învăţătura cea adevărată — să săvîrşească Sfînta Liturghie şi alte Sfinte slujbe şi să îndrumeze pe credincioşi (Faptele Apostolilor 14, 23; 20, 28; II Timotei 3, 14; 4, 5; Tit 1, 5; Iacob 5, 14).

Sfînta Liturghie este însăşi jertfa de pe Cruce a lui Iisus Hristos pe care El o aduce, prin arhierei şi preoţi, pentru mîntuirea noastră. Căci jertfa lui Hristos fiind veşnică e totodată mereu prezentă, mereu actuală. Veşnicia fiind dincolo de timp, dar şi în timp, dincolo de loc, dar şi în fiecare loc, jertfa Mîntuitorului poate fi deodată în toate bisericile, unde se slujeşte Sfînta Liturghie. E jertfa pe care Iisus — Arhiereul cel veşnic, Arhiereul cel Mare (Evrei 2, 17; 4, 14—16; 5, 9; 7, 17; 24—25; 8, 1) o aduce la „altarul (jertfelnicul) cel mai presus de ceruri", unde slujeşte „liturghia cea cerească" sau îngerească, înconjurat de cetele îngereşti, de Sfinţii Apostoli şi de toţi cei ce sălăşluiesc în lumina Dumnezeirii. E jertfa pe care Iisus Hristos o aduce la sfintele noastre altare — prin arhierei şi preoţi — pentru noi toţi, în aşa fel încît la Sfînta Liturghie se împreună cerul cu pămîntul, adică Iisus Hristos şi Sfinţii cu credincioşii, cei vii cu cei adormiţi în Domnul. Cele cereşti cu cele pămînteşti deopotrivă preamăresc pe „Mielul" lui Dumnezeu (Iisus Hristos) cel ce ne-a dăruit şi ne dăruieşte mereu mîntuirea, viaţa cea veşnică (Apoc. 5, 6—14). În locul jertfelor Vechiului Testament care nu puteau mîntui din osînda păcatului şi morţii, dar care prevesteau jertfa mîntuitoare (Levitic, cap. 1—7; Isaia 53, 7), este acum jertfa lui Iisus, care s-a dat pe Sine pentru mîntuirea noastră şi în care avem curăţirea de păcat, sfinţenia şi viaţa cea veşnică.

b) Cea dintîi Sfîntă Liturghie este Liturghia de la Ierusalim (aşezată şi săvîrşită de Sfinţii Apostoli după porunca Mîntuitorului). Ea a fost Liturghia celei dintîi Biserici creştine, Biserica-mamă a tuturor celorlalte Biserici, care au fost întemeiate după aceea de Sfinţii Apostoli şi de ucenicii lor. Aceasta se numeşte Sfînta Liturghie a Sfîntului Iacob, fratele Domnului, *care fiind şi cel dintîi episcop al Bisericii din Ierusalim (Galateni 1, 19; Faptele Apostolilor 15, 13) a alcătuit textul acestei sfinte slujbe, pe temeiul cuvintelor Mîntuitorului şi a vieţii primei comunităţi creştine. De la Ierusalim această Sfîntă Liturghie s-a răspîndit şi în celelalte Biserici. Astăzi ea se slujeşte în ziua prăznuirii Sfîntului Iacob (23 octombrie) la Ierusalim şi în alte părţi). Ea stă la temelia Sfintelor Liturghii a* Sfîntului Vasile cel Mare *şi a* Sfîntului Ioan Gură de Aur, *căci Sf. Vasile cel Mare (sec. IV) a prescurtat Sf. Liturghie a Sf. Iacob, iar Sf. Ioan Gură de Aur (sec. IV—V) a prescurtat Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare. Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare se săvîrşeşte de 10 ori pe an. Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur este Liturghia care se slujeşte în mod obişnuit.*

c) O altă Liturghie a Bisericii din primele veacuri, care se slujeşte în Biserica Ortodoxă, *este* Sfînta Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite, *care — după ce a fost folosită pe temeiul tradiţiei — se spune că ar fi fost pusă în scris de Sf. Grigorie Dialogul (sec. VI). Ea s-a slujit şi se slujeşte în zilele Postului Paştilor de luni pînă vineri (deci afară de sîmbăta şi Duminica şi afară de Bunavestire, Joia Mare, Vinerea Patimilor, luni şi marţi din prima săptămînă), dar de obicei numai miercurea şi vinerea. Întrucît în Postul Paştilor se făcea Sf. Liturghie (a Sf. Ioan Gură de Aur şi a Sf. Vasile cel Mare) numai sîmbăta şi Duminica, unii credincioşi doreau să se împărtăşească şi în alte zile de peste săptămînă. Din această pricină a fost aşezată din primele veacuri Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite şi întărită mai tîrziu de Sinodul trulan (692).*

Se numeşte Sfînta Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite pentru că Sfintele daruri, folosite la această Sf. Liturghie, sînt sfinţite (se transformă în Trupul şi Sîngele Domnului) la Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare (sau a Sf. Ioan Gură de Aur) din Duminica de dinainte.

De aceea această Sf. Liturghie e formată din două părţi:

1) Vecernia cu Ieşirea mică (Vohod) şi o parte din Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur (Ecteniile de după Sf. Evanghelie pînă la Heruvic) cu Ieşirea mare, de unde se trece la partea Sf. Liturghii de după Axion şi la împărtăşirea preotului şi credincioşilor cu darurile sfinţite la Sf. Liturghie de Duminica. Această Sfîntă Liturghie — pe lîngă mici schimbări — are Heruvicul şi Rugăciunea Amvonului deosebite de cele ale celorlalte Sfinte Liturghii.

De fapt, această Sfîntă Liturghie este o rînduială bisericească pentru împărtăşirea noastră în zilele în care nu se slujeşte una din celelalte două Sf. Liturghii.

Sfintele Liturghii ale Bisericii noastre sînt străvechi. Ele îşi au izvorul în Cina cea de Taină, în Sf. Liturghie apostolească din Ierusalim, chiar dacă în secolele următoare (III—VI) s-au mai făcut unele schimbări. Ele sînt creaţia Bisericii, pe temeiul tradiţiei apostolice sub îndrumarea episcopilor, sinoadelor ecumenice şi locale. Sf. Apostol Iacob, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur şi Sf. Grigorie Dialogul sînt ierarhii care le-au pus în scris şi le-au mai înfrumuseţat.

În ele ne întîlnim cu Iisus Hristos, ne împărtăşim cu Trupul şi Sîngele Lui şi ne rugăm Domnului cu întreaga Biserică, îl preamărim pentru toate darurile Sale şi îndeosebi pentru că se aduce mereu jertfă pentru noi, ne dăruieşte hrana vieţii celei veşnice, întărind unitatea noastră în Biserica Sa şi ne ajută să fim şi noi jertfitori pentru Biserică, pentru Patrie, pentru pace şi propăşire spirituală şi materială.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

„Ostenim, lucrînd cu mîinile noastre"
(I Cor. 4, 12)

În acest an Învierea Domnului sau Sfintele Paşti căzînd mai de vreme sau „mai în iarnă", cum obişnuim să spunem uneori, postul Sf. Apostoli Petru şi Pavel este mai lung ca de obicei, avînd peste trei săptămîni. Acest lucru se explică prin aceea că postul Sf. Apostoli începe totdeauna luni după Duminica tuturor Sfinţilor, care, după cum ştim, este prima Duminică după Rusalii, iar Rusaliile sau Pogorîrea Duhului Sfînt sînt legate, ca şi Înălţarea Domnului, de Sfintele Paşti.

Postul Sf. Apostoli Petru şi Pavel ne oferă şi el un potrivit prilej de zăbovire a gîndului asupra rosturilor noastre creştineşti, de înnoire a vieţii noastre sufleteşti, de primenire a hainei noastre lăuntrice, asemenea naturii care în această perioadă este mai frumoasă, mai bogată în îmbucurătoare elemente. Această perioadă a postului din luna iunie, închinat Sfinţilor Apostoli, aduce în mod special în atenţia noastră viaţa acestor colaboratori mai apropiaţi ai Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, rîvna lor pentru vestirea Evangheliei, trăirea lor plină de lumină, înaltă, frumoasă; în dragoste, în pace, în dreptate, în muncă, potrivit poruncii Celui pe care-l vesteau în lume. Privirile noastre sufleteşti însă ne sînt reţinute cu deosebire de Sf. Apostoli Petru şi Pavel, pe care Biserica noastră îi serbează din vechime în 29 iunie.

Pe lîngă faptul că amîndoi au suferit moarte martirică la Roma, foarte probabil în acelaşi an, 67 d. Hr., sărbătorirea în aceeaşi zi a Sf. Apostoli Petru şi Pavel ne aduce aminte şi de o seamă de trăsături comune pe care cei doi Apostoli le-au avut.

Aşa de pildă ne reamintim cum, din ceata Apostolilor, Sf. Petru era cel care se aprindea mai repede, care era mai gata să ia cuvîntul în numele celorlalţi, fapte care explică şi cuvîntările sale din ziua Pogorîrii Duhului Sfînt şi după aceea, în care nu uită să amintească celor ce-l ascultau că Dumnezeu-Tatăl a trimis pe Fiul Său „să vă binecuvinteze, ca să vă întoarceţi fiecare de la faptele cele rele" (F. Ap. 3, 26).

Ştim de asemenea despre minunile şi propovăduirea sa în Palestina, unde a rămas mulţi ani

(Continuare în pag. 2)

„Ostenim, lucrînd cu mîinile noastre“

(Urmare din pag. 1)

după Învierea Domnului, predicînd apoi în Asia Mică, cu deosebire în Antiohia, în Corint și în cele din urmă în capitala imperiului roman.

De la el ne-au rămas două epistole, încărcate de ziditoare învățături și îndemnuri, prima scrisă în jurul anului 64 d.Hr. din Mesopotamia (cetatea Babilon), iar a doua către anul 67 d.Hr. din cetatea Romei.

Temperament înflăcărat și el, și poate mai mult, Sf. Apostol Pavel ne cucerește prin personalitatea sa cu anevoie de cuprins în vorbe, prin activitatea sa, prin cumințenia vieții sale, însușiri care, cu adevărat, nu pot fi explicate decît avînd în vedere ajutorul Mîntuitorului Iisus Hristos din care Apostolul s-a împărtășit și despre care el însuși spune: „Toate le pot întru Hristos cel ce mă întărește“ (Filipeni 4, 32).

De aceea — reîmprospătîndu-ne faptul că Biserica creștină datorează mult acestui neobosit Apostol, care a cutreierat aproape întreg imperiul roman, extrem de întins în acei ani, că de la el ne-au rămas o seamă de cuvîntări, precum și 14 epistole, scrise între anii 51 și 67 d.Hr., începînd cu Epistola I-a către Tesaloniceni și sfîrșind cu Epistola a II-a către Timotei — în continuarea acestor puține rînduri vom reaminti cîteva din eforturile fizice, din ostenelile trupești ale Sfîntului Pavel.

În această privință să ne gîndim în primul rînd cîtă energie, cîtă trudă l-a costat pe marele Apostol cele trei călătorii misionare, în care, pe lîngă corăbii sau alte mijloace de transport, a fost obligat să parcurgă pe jos sute și chiar mii de km și nu oricum, ci „în primejdii din partea tîlharilor ... din partea păgînilor ...“ etc. (II Cor. 11, 26).

Dar nu numai atît, ci pătruns de o înaltă responsabilitate față de misiunea sa de Apostol al lui Iisus Hristos, sau altfel spus, dorind să nu aducă niciun prejudiciu propovăduirii Evangheliei, să nu producă nici o sminteală în această privință, Sf. Pavel își agonisea singur pîinea cea de toate zilele, cu propriile sale mîini. Și nu numai pentru el, ci și pentru alții din preajma sa. Dar nu numai pentru hrană și îmbrăcăminte, ci trudea și pentru acoperirea cheltuielilor, nu puține, pe care le comportau deplasările sale.

Știm cum Sf. Apostol Pavel, urmînd sănătosului principiu, potrivit căruia: „Cine nu învață pe fiul său o meserie manuală îl învață să fure“, încă tînăr fiind a învățat în familia sa meseria de a țese, a croi și a coase foi de corturi și un fel de mantale marinărești pentru pescari. Acestea se făceau de obicei din părul de capre, care erau în număr destul de mare în părțile Tarsului, cetatea sa natală.

S-a apreciat de către specialiști că, între orele 5 și 11 dimineața, Sf. Apostol Pavel lucra în atelier, iar între 11 și 5 d.m., propovăduia Evanghelia. Acest calcul este desigur numai orientativ, pentru că sîntem încredințați că Sf. Apostol Pavel a lucrat mult mai mult decît este cuprins în acest program. De altfel, de acest lucru ne încredințează însuși Apostolul, cînd scrie de pildă Corintenilor: „*Ostenim, lucrînd cu mîinile noastre*“ (I Cor. 4, 12), sau Tesalonicenilor, cînd zice: „Vă aduceți aminte, fraților, de ostenelile și nevoințele noastre, că, lucrînd *ziua și noaptea* ca să nu îngreunăm pe vreunul din voi, v-am propovăduit Evanghelia lui Dumnezeu“ (I Tes. 2, 9), ori cum se adresează preoților din părțile Efesului, cărora le spune: „Aurul și argintul sau haina nimănui n-am poftit. *Voi singuri știți că pentru trebuințele mele și ale celor ce sînt cu mine au muncit mîinile acestea*“ (F. Ap. 20, 23—24).

Pe drept cuvînt deci un vrednic dascăl de-al nostru de Teologie ortodoxă numește pe Sf. Apostol Pavel „un muncitor manual“, sugerînd, nu fără temei, că ar trebui o icoană care să înfățișeze pe Sf. Apostol Pavel „în atelier sau cu trusa de unelte în spinare“ (Preot prof. Dr. Grigorie T. Marcu, *Un muncitor manual: Sf. Apostol Pavel,* în vol. Biserica și problemele vremii, Sibiu, 1947, p .62).

Așa se explică și atitudinea categorică, fermă, pe care Sf. Apostol Pavel o ia împotriva celor ce umblă de colo colo fără nici un fel de meserie, de ocupație, împotriva leneșilor, împotriva celor ce sub diverse pretexte trăiesc din truda altora. „Auzim — scrie Sf. Apostol Pavel Tesalonicenilor — că pe la voi umblă unii fără rînduială, nelucrînd nimic, ci ținîndu-se numai de iscodiri. Unora ca aceștia *le poruncim* și-i îndemnăm întru Domnul nostru Iisus Hristos, ca să-și mănînce pîinea lor muncind în liniște“ (II Tes. 3, 11—12). Iar unora dintre Efeseni le atrage atenția, spunînd: „Cel ce a furat să nu mai fure, ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mîinile sale“ (Ef. 4, 27).

*

Trăim într-o țară în care clocotul muncii cu brațele și cu mintea este vădit pentru oricine, într-o țară în care munca cinstită, pentru cîștigarea pîinii cea de toate zilele și pentru binele și ridicarea obștei din care facem parte, este mijlocul de cîntărire a valorii unui om.

De un astfel de lucru ne amintește, între altele, și prăznuirea Sf. Apostoli Petru și Pavel. Precum am văzut, Sf. Apostol Pavel ne-a dat o pildă vie de prețuire a muncii, a muncii manuale cu deosebire, de care nu s-a rușinat, el care a fost chemat într-un chip atît de minunat de însuși Fiul lui Dumnezeu, pe drumul Damascului, la lucrarea apostolească.

Să ne străduim deci, preoți și credincioși deopotrivă, să ne facem din muncă o calitate, o însușire de seamă a făpturii noastre, urmînd și în această privință pilda Mîntuitorului care a spălat picioarele Apostolilor, a Sf. Apostol Pavel, care ne îndeamnă peste veacuri: „Nevoiți-vă a trăi în liniște, să vă faceți datoria și să lucrați cu mîinile voastre“ (I Tes. 4, 11).

Diacon *Gh. Papuc*

Lucrarea Sfîntului Duh în Biserică

Praznicul Rusaliilor, peste care am trecut de curînd, ne oferă bun prilej să zăbovim puțin asupra lucrării Duhului Sfînt în Biserică.

Minunată este opera Sfîntului Duh în Biserică și în viața creștină! El este *sufletul Bisericii,* lumina și tăria ei veșnică; este Sfințitorul vieții, izvor al binelui și fericirii. Din prima clipă a intrării Sale în istoria Bisericii, Sf. Duh a înnoit firea creștinească, a *luminat* pe Apostoli să înțeleagă — prin credință — tainele Dumnezeirii și cele revelate de Hristos Mîntuitorul: le-a *purificat* inima de păcate și patimi și i-a îmbrăcat cu puteri de sus, le-a dat *curaj* desăvîrșit pentru propovăduirea Evangheliei împărăției lui Dumnezeu. Din pescari neștiutori și vameși păcătoși a făcut înțelepți, iar din lași și fricoși a făcut eroi, martiri și sfinți (F. Ap. 2, 4—6). El le-a inspirat încredere în trimiterea lor de sus; le-a dat tăria de-a vorbi mulțimilor peste amenințările și chinurile la care vor fi supuși, pentru ca să întemeieze, să răspîndească și să pecetluiască cu sîngele lor Biserica Mîntuitorului Hristos (F. Ap. 4, 3—21; 5, 37—42). Fără Duhul Sfînt coborît peste Apostoli, n-ar fi Biserica trupul tainic al Domnului, din care, prin Botez, facem parte toți creștinii. Fără El n-am avea cele șapte Taine care sînt șapte izvoare ale harului divin, iar fără har nu este curățire de păcate, nici mîntuire și nici fericire deplină.

Fără Sf. Duh n-am avea păstori și învățători ai Bisericii, nici Sf. Liturghie și nici ierurgii și tot am fi rămas în păcatele noastre, în întuneric, în moarte și în iad, pentru că am fi rămas fără darul înfierii și afară de comunitatea de viață fericită în Dumnezeu. Viața creștină este trăire în Duhul Sfînt, *prin harul Său.*

Harul Duhului este viața Bisericii și a credincioșilor ei. Prin el la jertfa liturgică se preface pîinea și vinul în Trupul și Sîngele Domnului, care se dau credincioșilor spre iertarea păcatelor și spre viața de veci (Matei 26, 26).

Sf. Duh ne naște, crește și desăvîrșește în viața în Hristos. Prin El umblăm întru înnoirea vieții după modelul bărbatului desăvîrșit, care este Mîntuitorul nostru în veci (F. Ap. 4, 12). El ne mișcă mintea și inima către Dumnezeu și către toate lucrurile Lui, către preocupările și realizările superioare, către valorile absolute care sînt: Adevărul, Binele și Frumosul, dreptatea și sfințenia etc., către tot ce este vrednic de admirat și demn de iubit. Purificați prin harul Său, Duhul ne dă putere să rostim rugăciunea izbăvitoare: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul“ (1 Cor. 12, 3) și să chemăm pe Dumnezeu „Tatăl nostru“ (Gal. 4, 6; Matei 6, 9).

Duhul Sfînt aduce credincioșilor dragostea, pacea și unirea, armonia și buna înțelegere. El îndepărtează ura și cearta, vrajba și dezbinarea, tot ce aduce superstiție și dureri, lacrimi și moarte. Acum, la Rusalii, Duhul Sfînt coborîndu-se în chip de limbi de foc (F. Ap. 2, 3) *unește,* prin legătura dragostei, pe cei dezbinați, împacă și înfrățește pe cei învrăjbiți. El strînge și contopește gîndurile, sentimentele și voințele în marea comunitate divină, în familia creștină care este Biserica Domnului Hristos.

Mare este opera Sf. Duh în istorie! În vechime, încurcînd limbile, a nimicit uneltirea răului, iar acum, împărțind darul vorbirii în limbi (F. Ap. 2, 4), a unit într-o inimă și un cuget pe cei mulți și risipiți, credincioși în Dumnezeu, care au început să facă în lume semne și minuni (F. Ap. 4, 30—32). Atunci Duhul a *dezbinat* pe cei răi, iar acum a *împreunat* pe cei buni pentru mîntuire. Atunci a venit Duhul Domnului să ardă spinii urii și ai mîndriei egoiste și să aprindă focul iubirii altruiste.

Dar nu încape locul să vorbim despre puterea credinței și curajul Apostolilor care, după praznicul cincizecimii, săvîrșesc cea mai mare minune în istorie — *biruința Crucii.* Preamărind această biruință, Biserica aduce Mîntuitorului Iisus această cîntare de slavă: „Bine ești cuvîntat, Hristoase Dumnezeul nostru, cela ce prea înțelepți pe pescari ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt și printr-înșii lumea ai vînat, iubitorule de oameni, mărire Ție“ (Troparul Praznicului).

Opera Apostolilor este lucrarea Sfîntului Duh în istoria Bisericii creștine, a Celui ce este adorat etern ca Dumnezeu Sfințitorul și împreună preaslăvit cu Tatăl și cu Fiul, într-o voință și acțiune. Biserica ne învață că Duhul Sfînt este izvorul tuturor darurilor cerești. El este „viață și de viață făcător, lumina și de lumină dătător; însuși bun și izvor de bunătate. (El este) Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, bun, drept, înțelegător, stăpînitor, curățitor de greșeli, Dumnezeu și îndumnezeitor, foc din foc purcezător, grăitor, lucrător, împărțitor de daruri, prin care toți Proorocii și dumnezeiești Apostoli împreună cu Mucenicii s-au încununat ...“ (stihiri la: Doamne strigat-am, Vecernia Rusaliilor).

Sf. Ioan Gură de Aur zice că acum la Rusalii „Dumnezeu a pogorît de sus nori bogați nu ca să rodească pămîntul, ci ca să convingă firea noastră să dea fructul virtuții Celui care ne-a sădit pe toți. Cei care au primit (și primesc) aceste daruri îndată și-au uitat firea lor și deodată întreg pămîntul s-a umplut de îngeri. Nu s-a umplut cu îngeri din cer, ci cu îngeri care au arătat în trup omenesc virtutea puterilor netrupești. Nu s-au pogorît pe pămînt îngerii, ci cei de pe pămînt s-au urcat la virtutea acelora. N-au aruncat trupurile, umblînd cu sufletele goale, ci rămînînd în firea lor proprie au ajuns îngeri prin liberă voință.“

Prin Iisus Hristos Izbăvitorul „am văzut lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Treimi închinîndu-ne, că Aceasta ne-a mîntuit pe noi“ (Stih. Vec. Rusaliilor).

Prin Duhul Sfînt, purificîndu-ne, ne îndumnezeim după modelul Domnului. De aceea Biserica ne cheamă să-l adorăm ca pe Unul din Sfînta Treime, egal cu Tatăl și cu Fiul și să zicem: „Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului, care pretutindenea ești și toate le împlinești: Vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre ...“

Prot. *Simion Radu*

Două mii de ani de viață a poporului român, oglindiți în Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România

Membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu toți conducătorii și reprezentanții cultelor din țara noastră, dînd curs alesei invitații a Prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România, au participat la deschiderea festivă a Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România, care a avut loc în ziua de 8 mai 1972, orele 11,30, la București, în prezența Președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, a Doamnei Elena Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat.

Nu întîmplător a fost aleasă această zi de 8 mai 1972, pentru inaugurarea prestigiosului locaș al istoriei poporului român, eveniment memorabil în istoria culturii României Socialiste. El are mai multe semnificații: în primul rînd, la această dată se împlinesc 51 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

Sîntem, apoi, în ajun de 9 mai, cînd poporul român celebrează 95 de ani de la dobîndirea, prin mari sacrificii, a neatîrnării statului nostru și, în sfîrșit, aniversarea zilei Victoriei, asupra fascismului asupritor și înrobitor.

La festivitate au mai participat membrii ai C.C. al P.C.R., membrii ai Consiliului de Stat și ai Guvernului, oameni de știință, artă și cultură, istorici și muzeografi din toată țara, corespondenți de presă români și de peste hotare, precum și mii de cetățeni bucureșteni care se aflau prezenți în Calea Victoriei (fostul palat al Poștei), unde este sediul noului Muzeu, și care au făcut o însuflețită și călduroasă primire Domnului Președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și celorlalți conducători de partid și de stat.

Noul Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România este un vast și minunat așezămînt al îndelungatei existențe de aproape două mii de ani a poporului român, așezămînt în care se oglindește clar și metodic, istoria demnă și glorioasă a poporului nostru.

La amenajarea acestui impunător (și unic în felul său) muzeu național, au muncit sute și mii de brațe și minți pricepute, istorici, arheologi, muzeografi, arhitecți, constructori, muncitori și tehnicieni, care prin priceperea și înalta lor știință, talent, dăruire și competență, avînd directa îndrumare a Președintelui Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceaușescu, au realizat, după cum arăta în cuvîntul său, rostit la inaugurare, Dl prof. academician Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, „o școală vie pentru toți cei ce-i vor călca pragul — cetățeni ai Republicii Socialiste România, sau vizitatori de peste hotare, și care vor putea să retrăiască și să înțeleagă trecutul zbuciumat al acestui popor, să-și explice astfel, pe deplin strălucirea prezentului și viitorului său... Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România întrunește toate cerințele de ordin științific și estetic, ale unui muzeu central al națiunii noastre socialiste, realizat la nivelul celor mai înalte și noi cuceriri pe plan mondial, în acest domeniu".

Monumentalul edificiu, care găzduiește astăzi Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, oferă 62 săli de expunere, pe o suprafață de 15 mii m p, suprafață pe care sînt rînduite cu măiestrie cele 50 mii de obiecte, sau exponate originale, adunate laolaltă cu contribuția a peste 350 de muzee, arhive și alte instituții. Toate exponatele, fiind originale, prezintă o neasemuită valoare istorică, arheologică și culturală. Valoarea informativă a muzeului este reliefată nu numai prin frumusețea și valoarea intrinsecă a obiectelor expuse, ci mai ales prin restabilirea adevărului istoric, pe care ele îl degajă și înfățișează vizitatorului, potrivit îndrumărilor Președintelui Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceaușescu, în sensul ca „muzeul să reflecte adevărul istoric deplin, evitîndu-se orice denaturare a realității istorice".

Exprimîndu-și părerea competentă, profesorul Dr. Docent Mihai Berza zice cu privire la acest muzeu: „Este un sanctuar pentru educația tuturor cetățenilor țării. Este locul unde se vor putea urmări procesele de constituire, cu origini foarte îndepărtate ale națiunii române, legăturile poporului român cu marile civilizații ale lumii, de la care s-a adăpat și pe care le-a alimentat. Iorga ar fi emoționat să fie martor la deschiderea lui". Iar Dumitru Almaș, istoric și romancier, membru în colegiul de redacție al revistei „Magazin Istoric", spune: „Dacă socotim că manualul de istorie este prima carte a unei națiii, trebuie să conchidem că acest muzeu se dovedește a fi de 100 de ori mai convingător decît o asemenea carte. Este un laborator de cultură și știință. Un centru de informare și de cercetare. Un focar de educație patriotică".

*

Încă de la intrarea în muzeu, în spațiosul hol, se impun atenției vizitatorului impresionantele șase busturi din bronz, ale marilor personalități din istoria noastră: Traian, Decebal, Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Alexandru Ioan Cuza.

Muzeul este împărțit în cinci secții: 1) Secția de istorie străveche, 2) Secția de istorie veche, 3) Secția de istorie medie, 4) Secția de istorie modernă și 5) Secția de istorie contemporană.

Se adaugă în plus Lapidarium-ul și Tezaurul istoric.

Vom face o sumară prezentare a fiecărei secții, căreia îi corespunde cîte o epocă istorică, menționînd doar ceea ce am considerat mai important și mai impresionant.

În Secția I-a, de istorie străveche a poporului nostru (anii 6000—450 î.Hr.), sînt expuse numeroasele culturi neolitice de pe întinsul Patriei, cu piese originale, Criș, Hamangia, Vădastra, Gumelnița, Tisa, Sălcuța, Cucuteni și altele, care atestă existența unor vechi preocupări ale populației băstinașe, preocupări de ordin artistic, dovedind înclinația strămoșilor noștri, de a conferi muncii lor, nu numai valoare utilitară, ci și frumusețe. Aici impresionează citatul lui Herodot despre geto-daci: „(aceștia erau) cei mai viteji și cei mai cinstiți dintre traci".

În Secția II-a, de istorie veche (sec. I î.Hr.—sec. III d.Hr.), găsim expuse mii de obiecte și documente. Cel mai interesant mi s-a părut vasul cu inscripția *„Decebalus per Scorillo"* (Decebal fiul lui Scorillo), din care rezultă că statul dac a avut o existență continuă și înaintea lui Burebista (sec. I d.Hr.), urmîndu-i pînă la Decebal și alte căpetenii.

Secția III-a, de istorie medie (sec. III d.Hr.—1820), se impune prin sălile dedicate lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Primul este prezentat ca organizator al luptei antiotomane. Ștefan cel Mare este înfățișat ca o mare personalitate în istoria vremii sale. Cîteva citate din cronicarii polonezi contemporani pot fi citite pe un impunător panou: „(Ștefan cel Mare) bărbat glorios și victorios, om fericit, căruia soarta i-a hărăzit, cu multă dărnicie, toate darurile" (Cronicarii Dlugosz și Miechowschi). Într-o altă sală a acestei secții, găsim prezența lui Mihai Viteazul, care a realizat cel dintîi idealul suprem al poporului român: făurirea statului centralizat. Pe o mare placă metalică citim cuvintele sale rostite cu atîta demnitate la 3 iulie 1600: *„Eu Mihai Voevod, prin mila lui Dumnezeu domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei"*, cuvinte concise, care au dat glas uneia dintre cele mai vechi aspirații ale poporului român.

Printre alte exponate de epocă, am admirat veșmîntul lui Alexandru cel Bun.

În continuare pot fi văzute și admirate documentele privind răscoalele țărănești, conduse de *Horia, Cloșca și Crișan*, și belciugul de care au fost legați, apoi roata cu care călăul i-a frînt mădularele lui Horia. Sînt sugestive portretele celor trei martiri, pictate chiar în timpul detenției, de un pictor inspirat, care a avut ideea de a intra în închisoare și de a le zugrăvi, pe pînză, chipurile, cioplite parcă în cremene.

Încheind descrierea exponatelor la secția III-a (secolul III și următoarele), menționez că am reținut importanța nenumăratelor documente (cruci și inscripții) grecești și latinești, care atestă bogat existența timpurie a creștinismului pe plaiurile carpato-dunărene locuite de poporul nostru.

Secțiile IV (1821—1918) și V (1918—1972), de istorie modernă și contemporană, ne oferă, de asemenea, o extraordinară bogăție de documente originale, privind atît pe români cît și celelalte naționalități conlocuitoare, a căror viață și aspirațiuni s-au împletit strîns cu cele ale românilor, împreună cu care au luptat și au colaborat pentru o viață mai bună, liberă și independentă.

Sălile destinate secțiilor IV (modernă) și V (contemporană) încep cu evocarea mișcării revoluționare de la 1821. Aici avem sub ochi *proclamația lui Tudor Vladimirescu de la Padeș, în original*, al cărei program revoluționar a mobilizat pe toții „frații lăcuitori ai Țării Românești, de orice neam ar fi", cu cuvinte pe înțelesul tuturor și cu comparații foarte sugestive, spre exemplu: „Nici o pravilă nu oprește pe om de a întîmpina răul cu rău, iar șarpele, cînd îți iese înainte, dai cu ciomagul de-l lovești, ca să-ți aperi viața. Dar pe balaurii care ne înghit de vii, căpeteniile noastre, zic, atît cele bisericești, cît și cele politicești, pînă cînd să-i mai suferim a ne suge sîngele din noi? Pînă cînd să le mai fim robi? Veniți fraților, cu rău să pierdem pe cei răi. Veniți în grabă cu toții: care aveți arme, cu arme; iar care nu aveți arme, cu furci de fier și cu lănci. Veniți unde veți auzi că se află Adunarea cea orînduită pentru binele și folosul a toată țara că ne ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lacrimile de pe obrazurile noastre nu s-au mai uscat". Cuvintele răscolesc și astăzi conștiința. Ele au izbucnit din cugetul marelui Tudor, al cărui portret domină un perete întreg al sălii.

Parcurgînd mai departe sălile muzeului, ne întîlnim cu documente dedicate prezentării evenimentelor cuprinse în perioada de istorie modernă (1821—1918) de după înnăbușirea răscoalei populare a lui Tudor Vladimirescu: Revoluția burghezo-democrată din 1848, Unirea Principatelor, războiul de independență, cu arătarea succintă a eroismului poporului român, în lupta sa dreaptă, pentru cîștigarea neatîrnării.

Urmează, în continuare, epoca de început a acestui secol, cu realizările sale pe tărîm tehnic și social: primul automobil care a circulat în București (1900), cea dintîi locomotivă de cale ferată, realizată la Reșița (1926), apoi răscoala țăranilor din 1907, pentru un trai mai bun, pentru progres; reprimarea sîngeroasă a acesteia, soldată cu 11.000 de morți. Activitatea marilor oameni de știință și cultură români, (este de asemenea ilustrată): Aurel Vlaicu, Traian Vuia, Emil Racoviță, Henri Coandă și alții. Un spațiu larg este acordat marilor ctitori de cultură românească: Eminescu, Caragiale, Creangă, Maiorescu, Gherea etc.

Un loc distinct este acordat în muzeu momentului 1918 — făurirea statului național unitar român. Privim cu adîncă emoție textul Moțiunii Unirii, votată de Adunarea Națională din Alba-Iulia: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii, cu România".

Documente și alte obiecte de muzeu rememorează evenimente ale luptei revolutionare de la Lupeni și Grivița, procesul de la Craiova, din care rezultă că între arestați era și tînărul utecist Nicolae Ceaușescu.

Vizitatorului i se perindă pe sub ochi multe și revelatoare dovezi despre anii grei ai politicii dusă de fasciști, tristul și rușinosul Dictat de la Viena, fotografii cu intrarea hitleriștilor în România, primul număr ilegal al „României Libere", intrarea trupelor sovietice în Capitală etc.

O hartă luminoasă, acoperind un perete întreg al sălii, oglindește realizările anilor noștri, desemnîndu-se, treaptă cu treaptă urcușul poporului român spre cultură spirituală și materială, spre civilizație, în epoca înnoitoare a socialismului, fără a da nici o clipă înapoi, chiar dacă drumul n-a fost totdeauna ușor.

Spre sfîrșitul vizitei, ni se înfățișează, într-o imensă încăpere, uriașul fragment, reprezentînd soclul și partea de jos a monumentalei Columne a lui Traian, mesaj nepieritor peste milenii și mărturie emoționantă a statorniciei poporului român în spațiul carpato-dunărean. În jurul uriașului exponat, sînt grupate „metopele" columnei, în număr de 125 de reliefuri, reprezentînd în original, un adevărat act de naștere al poporului român.

Ocolind cabinetul numismatic și secția de istorie a culturii, pentru care nu mai aveam timp, am coborît la subsolul muzeului unde se află tezaurul istoric, pe o suprafață de 800 m p cu 32 vitrine, în care sînt expuse circa 5000 piese de aur și pietre prețioase, diamante, briliante, topaze etc., toate de o excepțională valoare, atît intrinsecă, cît și istorică și artistică. Am admirat și strălucirea aurului și a briliantelor dar am admirat mai mult mîinile de aur ale celor ce au realizat asemenea nepieritoare opere de artă. Din multitudinea încîntătoare a exponatelor, vom pomeni doar cîteva: Din epoca neolitică (anul 6000 î.Hr.—1900 î.Hr.) un idol de dimensiuni impresionante, în formă de vioară. Din epoca bronzului (anul 1900—1200 î.Hr.) diademe princiare din aur, necunoscute în alte părți, și marele tezaur de la Turnu-Măgurele. Din cultura traco-getică, coiful de aur (unicat în lume) descoperit la Poiana-Coțofeni. Din tezaurele perioadei de formare a poporului român, bara de aur de la Feldioara, cu trei ștampile imperiale, și celebrul tezaur de la Pietroasa, cu cele 12 piese compunătoare. Din perioada feudală, engolpionul de aur de la Garvăn, paftaua de aur a lui Negru Vodă (Radu Negru), Evangheliarul ferecat în aur pentru Constantin Brîncoveanu, de Sebastian Han, crucea de aur cu pietre prețioase a lui Constantin Brîncoveanu, cu parafa domnitorului credincios. Din perioada modernă și contemporană a României, bijuterii de mare valoare intrinsecă și artistică, piese unice și veritabile capodopere.

Vizitînd acest Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România, toți membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu șefii cultelor din țara noastră, și-au exprimat admirația lor pentru realizarea de mare prestigiu a acestui așezămînt de cultură, sinteză atotcuprinzătoare a istoriei neamului nostru.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, după terminarea vizitei, care a durat aproape trei ore, și-a exprimat aprecierile pe prima filă a Condicei de onoare a Muzeului, prin următoarele cuvinte elogioase, de înalt și deosebit interes:

„Am vizitat cu deosebit interes Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România — inaugurat astăzi 8 mai 1972 — care evocă sugestiv prin mărturiile sale istoria milenară a poporului român, cultura materială și spirituală, tradițiile luptei comune a poporului român și a naționalităților conlocuitoare pentru eliberare socială și independență națională. Exponatele redau veridic eroismul luptei clasei muncitoare sub conducerea Partidului Comunist Român pentru cucerirea puterii politice, triumful socialismului pe pămîntul României, înfățișează contribuția poporului român la civilizația umană. Sîntem convinși că prin aceste minunate mărturii ale glorioasei istorii a poporului nostru, Muzeul va constitui un mijloc eficient de educare patriotică, internaționalistă, a tinerei generații, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Adresez istoricilor, arheologilor și tuturor acelora care au contribuit la organizarea acestui locaș al istoriei poporului român, calde felicitări și urări

(Continuare în pag. 4)

(†) LETIȚIA MLADIN

Miercuri, 17 mai 1972, la ora 1, s-a mutat întru odihna cea fericită — împărtășită fiind cu Sfintele Taine — dna văd. *Letiția Mladin,* mama Arhipăstorului nostru, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Avea vîrsta de 92 de ani, străbătută cu sănătate și vrednicii. Doar în timpul din urmă ostenelile vîrstei au necesitat îngrijiri medicale atente.

S-a născut în 12 aprilie 1880, la Roșia Montană, ca fiică a minerului Nicolae Bogdan și a soției sale Reghina. A urmat școala și apoi, la vîrstă potrivită, s-a căsătorit cu Gheorghe Mladin, din Abrud, muncitor la minele aurifere ca și socrul său. Părintele ceresc le-a binecuvîntat căsnicia cu 5 copii (4 fete și un băiat), din care aveau să rămînă în viață doar doi: Nicolae și Florica. În anul 1931 a rămas văduvă. Și-a închinat toate puterile creșterii copiilor în calea Domnului și a dragostei de muncă, de oameni, de neam. Se aflau strămutați la Petroșani cînd a început îndelungata-i văduvie. Căutau acolo condiții de muncă și de trai mai puțin vitrege decît cele din Munții Apuseni.

Măritîndu-și fiica — ginerele, Nicolae Valea, e tot miner — în toamna anului 1943 și-a urmat fiul la Sibiu, unde mitropolitul de mai tîrziu fusese numit atunci profesor la Academia teologică „Andreiană". Pînă la sfîrșitul vieții i-a purtat grijile casei, cu hărnicie și modestie.

*

După împlinirea rînduielilor creștinești de îngropăciune, trupul neînsuflețit al adormitei în Domnul a fost mutat, în 19 mai a.c., de la reședința mitropolitană, în catedrală.

Între timp, Arhipăstorul nostru a primit condoleanțe, la reședința sa. Astfel, în 18 mai a.c., Eminența Sa Episcopul evanghelic-luteran C.A., Albert Klein, l-a vizitat și i-a împărtășit compasiunea sa. Tot atunci, în numele slujitorilor bisericești de la centrul mitropolitan, P. S. Episcop-vicar Visarion a dat expresie simțămintelor cu care aceștia se asociau la durerea Arhipăstorului.

PROHODIREA

s-a făcut în ziua de vineri, 19 mai a.c., la orele 11, de către un sobor de preoți și diaconi, avînd în frunte pe P. S. Episcop-vicar *Visarion Răşinăreanu.* Din sobor au făcut parte: P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu, P. C. rector Dr. Is. Todoran, P. C. prof. Dr. S. Vlad, fost rector, P. C. vicar eparhial Ioan Pop (Cluj), P. C. consilieri arhiepiscopești I. Mihălțian și Gheorghe Bota, P. C. profesori de Teologie Dr. D. Călugăr, Dr. C. Sîrbu și Dr. M. Păcurariu, P. C. prot. N. Todor (Sibiu), P. C. pr.-parohi I. Vlad, I. Boțocan, Gh. Secaș, Dr. I. Chioariu, P. C. prot. pens. I. Circov, P. C. duhovnic V. Cornilă, P. C. arhidiacon I. Bolog, P. C. diaconi C. Voicu, Gh. Papuc, consilier arhiepiscopesc și M. Sămărghițan.

Răspunsurile funebrale au fost date de corul studenților teologi, dirijat de P. C. prof. Gh. Șoima.

În dreapta sicriului împresurat de flori se aflau membrii familiei, în frunte cu Arhipăstorul nostru.

De cealaltă parte se aflau: P. S. Episcopi Teofil al Clujului și Vasile al Oradiei, profesori de teologie, preoți.

La sorocul cuvenit au fost rostite cuvîntări de pomenire.

P. C. prot. stavr. *I. Vlad,* prim-paroh al catedralei, a prezentat date biografice, a caracterizat-o pe adormita întru Domnul ca maică împodobită cu alese virtuți și a evocat cu recunoștință sprijinul pe care ea l-a dat ani de zile Comitetului parohial al parohiei Sibiu-Cetate, al cărei președintă de onoare a fost.

P. C. prot. *F. Costea,* secretar arhiepiscopesc, a evocat viața pilduitoare de muncă, rugăciune și dăruire a răposatei.

P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei a făcut o pătrunzătoare caracterizare de fond a vieții și ostenelilor adormitei întru Domnul, presărînd-o cu mișcătoare amintiri personale pline de tîlc religios și de atitudine iubitoare, jertfelnică față de oameni.

S-a format apoi cortegiul mortuar, care a străbătut orașul în dangătul clopotelor catedralei mitropolitane.

Numeroși credincioși — ca în zile de praznic — au ținut să omagieze pe venerabila adormită întru Domnul, la plecarea din vremelnicul ei sălaș de rugăciune și străduințe binecuvîntate.

Pe traseu, în preajma Veștemului, s-a adăugat cortegiului mortuar P. S. Episcop Iosif al Rîmniculuí și Argeșului.

Clopotele bisericii brîncovenești de la Sîmbăta de Sus sunau prelung cînd cortegiul mortuar s-a apropiat de vatra mănăstirii. Acolo, se aflau în așteptare cucernică, în odăjdii, viețuitorii Sf. Mănăstiri Brîncoveanu: P. Cuv. arhimandriți I. Dinu și Serafim Popescu, P. Cuv. stareț protos. Veniamin Tohăneanu, P. Cuv. ierom. Paisie Tinca și P. Cuv. ierodiacon Teofil Părăianu — împreună cu protopopul Făgărașului, P. C. pr. Romul Zaharie și cu P. C. pr. parohi: A. Brumboiu (Făgăraș), Gh. Barbaza (Calbor), A. Prunea (Satulung), I. Cornea (Voila), H. Eșianu (Sîmbăta de Jos), M. Manolache (Brașov), I. Gociu (Șona) și L. Streza (Lisa).

Acestora li s-au adăugat slujitori bisericești de la Sibiu.

În fruntea soborului, P. S. Episcop *Iosif* al Rîmniculuí și Argeșului a îndeplinit cele ce se cuveneau pentru îngropare.

La mormînt au vorbit: P. C. pr. *Eugen Iancu,* evocînd spiritul de jertfelnicie al răposatei, și P. Cuv. arhim. *S. Popescu,* stăruind asupra alipirii de așezămîntul mănăstiresc de acolo, pe care a vădit-o defuncta. Mormîntul, pe care și l-a dorit și pregătit acolo, intră în grija atentă a viețuitorilor mănăstirii.

După ce P. S. Episcop Iosif a săvîrșit pecetluirea mormîntului pînă la a doua venire a Domnului, s-a făcut primul parastas pentru odihna sufletului mutat întru „bucuria" Domnului nostru Iisus Hristos.

La stăreție, s-a oferit tradiționala „pomeană", de post.

Dumnezeu s-o odihnească în pace, iar pe cei rămași să-i mîngîie cu certitudinea și mulțimea vredniciilor ei!

T.

Două mii de ani...

(Urmare din pag. 3)

de succes în activitatea viitoare a Muzeului".
Nicolae Ceaușescu.

La ieșirea din muzeu, miile de locuitori ai Capitalei întîmpină pe Conducătorul iubit cu urale și îndelungi aplauze. Într-o simbolică Horă a Unirii, se prind, alături de cetățeni, Domnul Nicolae Ceaușescu, Doamna Elena Ceaușescu și toți ceilalți conducători de partid și de stat.

Vizita ocazionată de inaugurarea primului Muzeu național de istorie al României s-a afirmat, astfel, ca în atîtea alte prilejuri, drept o vibrantă manifestare de dragoste, prețuire și respect față de Conducătorul Statului nostru, Domnul Nicolae Ceaușescu, și față de politica de slujire devotată a poporului român și a scumpei noastre patrii, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

† *Visarion Răşinăreanu*
membru al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române
Episcop-vicar

Rugă de Rusalii

Peste minunata-mi țară,
Tată Sfînt ușor pogoară
Duhul Tău cel bun și Sfînt;
Pace pe al său pămînt!
Și cum Tată în trecut
Pe Apostoli i-ai umplut
De cereasca-ți bucurie;
Lasă și la noi să vie
Numai bine și iubire,
Între oameni înfrățire,
Ca-ntr-un gînd să te cinstim,
Cum Tu vrei, cum noi dorim!
Ocrotește cu-a Ta mînă
De dușmani Țara română,
Căci ea vrea în lume pace,
Doamne, cum și Ție-ți place!

Nicolae Isac
cîntăreț bisericesc

O carte folositoare

În editura de stat „Junimea"— Iași — a apărut, cu un an în urmă, cartea scriitorului polonez Stanislaw Jerzy Lec, intitulată: „Gînduri nepieptănate", cu o traducere și prefață de Nicolae Mareș. Cartea cuprinde aproximativ 1500 de reflexe, maxime, aforisme, care au reușit să facă înconjorul lumii fiind citate chiar de la înalta Tribună a O.N.U.

De reținut că aforismele degajă o încredere nețărmurită în om și în capacitatea lui de a se împotrivi răului și samavolniciei. Citind cu atenție aforismele lăsate de Lec, se face remarcată străduința neîntreruptă a autorului în scopul de a găsi, a propaga și a evidenția calea dreaptă a adevărului. Ca adevărate bijuterii ale acestui gen, aforismele sale ne cuceresc pe bună dreptate.

Vom prezenta, spre folosul cititorilor, cîteva din acestea. Căutînd a înțelege cît de mult contează cunoașterea de sine, spune: „Ca să fii tu însuți, trebuie să fii cineva", deoarece: „Cîți oameni călătoresc înafara propriului lor orizont?"

„Se pot face cu forța lucruri geniale? Da, însă trebuie să ai forța necesară".

„Nu vorbiți omul de rău. În străfundurile sale vă poate auzi, Nu-i suficient să spui: „Sînt". „Trebuie să fii".

„Și spiritul ar trebui să urmeze un regim dietetic".

„Rezonanța? O poate da și omul potrivit la locul potrivit".

„Nu-i ușor să trăiești după moarte. Cîteodată trebuie să pierzi pentru asta o viață întreagă". Desprindem de aici adevărul că singure faptele omului îl însoțesc pînă dincolo de mormînt. Fructificarea la maximum a tuturor capacităților, energiilor din om, fac ca opera lui să dăinuiască și după trecerea lui din această viață pămîntească, în veșnicie, deoarece: „Cine după moarte nu remarcă nici o diferență, nu merită să se fi născut". Probabil că, în acest caz, i se potrivesc cuvintele: „A trăit, dar n-a știut...".

Cu deosebit spirit de observație, autorul subliniază și alte aspecte importante privind acțiunile sau manifestările omenești. Referindu-se la incapacitatea celor ce-și asumă reponsabilități diferite, spune:

„Nu orice masă cenușie înseamnă creier". „Ar trebui camere de trezire și pentru oamenii beți de fericire. Fii atent, cînd de bucurie sari în sus; nu cumva să-ți ia cineva pămîntul de sub picioare".

„A accepta laurii înseamnă a trăda dimensiunile capului". „Slăbiciunea proprie e tot așa de nemiloasă ca și urgia străină".

„Mulți dintre aceia, care și-au depășit timpul, au trebuit să-l aștepte nu în încăperile cele mai comode".

După ce am văzut în antiteză deprinderile bune, înnobilatoare, și manifestările omenești negative, din cartea de față mai desprindem și alte învățături, ca, de pildă despre încadrarea demnă în spiritul solidarității, al disciplinei:

„Vrei să cînți în cor? Uită-te atunci la bagheta dirijorului".

„Actorul trebuie să aibă ceva de spus, chiar și cînd joacă rolul mutului. Necunoașterea legii nu te scutește de răspundere. Iar cunoașterea cu atît mai mult. Nu izbi cu ciocanul în soare. El trebuie să ne ajungă pentru un miliard de ani".

„Cred în geniul uman. Sînt sigur că vom putea fi cîndva invizibili, și toți vor putea vedea ceea ce este invizibil".

Potrivit vorbește și despre nerecunoștință: „Nimeni nu vrea să simtă gustul drojdiei în pîinea care tocmai datorită acesteia a crescut".

„Numai atunci te interesează gunoiul cînd e îngrășămînt".

Despre indiferență: „Furtunoasă mai e Marea Indiferenței". „Simplul fapt că a trăit, nu e o mărturie că a trăit".

Urmărind firul expunerii cărții de mai sus, sîntem plăcut impresionați de înțelepciunea aforismelor. Parcurgîndu-le ne regăsim parcă în pajiștea florilor virtuților desprinse de mărăcinii deprinderilor rele. Zăbovind asupra lor, aceste maxime ne ajută și ele să ne direcționăm și să ne deprindem și îndrăgim binele, să acționăm în viață cît mai demn, util spre binele deprinderi în relațiile cu semenii noștri spre folos personal și obștesc.

Vartolomeu Constantinescu

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 120 Sibiu, 1 iulie 1972 Nr. 25—26

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

30. Sfînta Liturghie (II)

Spre a înţelege Sfînta Liturghie şi momentele mai însemnate ale ei, trebuie să cunoaştem ce reprezintă rugăciunile şi acţiunile liturgice săvîrşite de preot, însoţite de evlavia şi participarea credincioşilor. În general putem spune că Sfînta Liturghie ne pune în faţă întreaga viaţă a Mîntuitorului, de la naşterea în Betleem pînă la înălţarea la cer. Ea totodată e jertfa pe care Iisus a adus-o pe cruce şi care se prelungeşte peste veacuri în Biserica Sa. Tot la Sfînta Liturghie ne împărtăşim cu Trupul şi Sîngele Domnului, aşa cum au fost împărtăşiţi Sfinţii Apostoli de Mîntuitorul la Cina cea de Taină.

La Sfînta Liturghie ia parte Biserica întreagă, cea pămînteasca şi cea cerească (văzută şi nevăzută), şi Iisus Hristos însuşi este marele Arhiereu care o săvîrşeşte şi în ceruri şi pe pămînt (aici prin arhierei şi preoţi). Ştim însă că numai către Sfinţii Apostoli a zis Domnul la Cina cea de Taină: „Aceasta să o faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19) şi că Sfinţii Apostoli au lăsat ca urmaşi pe episcopi (arhierei) şi preoţi, ca numai ei să continue a săvîrşi din generaţie în generaţie Sfînta Liturghie „pînă la sfîrşitul veacurilor". Această mare şi negrăită slujire cere de la sfinţiţii slujitori ai altarului o viaţă şi evlavie deosebită, o pregătire specială înainte de a începe Sf. Liturghie şi înveşmîntarea în odăjdiile cuvenite.

Îmbrăcat în reverendă (care se aseamănă cu îmbrăcămintea obişnuită pe vremea Mîntuitorului în Ţara Sfîntă), preotul se înveşmîntează în sfintele odăjdii: stiharul, epitrahilul (patrafirul), mînecuţele, brîul şi felonul, rostind rugăciunile de binecuvîntare a lor. Diaconul se îmbracă în stihar, mînecuţe şi orar. Încă în Vechiul Testament, Dumnezeu a poruncit ca arhiereul şi preotul, cînd slujesc în templu, să aibă veşminte speciale, ca semn că au o chemare, o slujire deosebită (Ieşire 39; Levitic 8). Sf. Apostol Pavel (II Timotei 4, 13) cere să i se aducă felonul. Astfel şi în bisericile creştine arhiereii, preoţii (şi diaconii) slujesc cu veşminte sfinţite, căci stau în faţa lui Dumnezeu, slujesc la altarul Domnului şi Hristos însuşi este cel ce lucrează prin ei. Forma de cruce a stiharului *ne aminteşte patimile Mîntuitorului şi giulgiul în care a fost înveşmîntat Domnul în mormînt. E „veşmîntul mîntuirii". Stiharul închipuie şi pe îngerii de la mormînt şi de la înălţarea la cer a Domnului (Luca 24, 4; Faptele Apostolilor 1,10). El cheamă pe preot la o viaţă vrednică de slujirea sa.* Mînecuţele *ne aduc aminte că Iisus a fost legat de ostaşi şi slujitori cînd l-au prins în Grădina Ghetsimani (Ioan 18, 12). Ele arată şi puterea lui Dumnezeu (mîna e semnul puterii) care întăreşte mîinile preotului spre dreaptă slujire şi spre împlinirea poruncilor Domnului.* Epitrahilul *(patrafirul) înseamnă harul pe care Dumnezeu îl „varsă peste preoţii Săi" şi închipuie jugul lui Hristos, pe care preotul trebuie să-l poarte cu smerenie (Matei 11, 29—30).* Brîul *arată că Dumnezeu „încinge cu putere" dumnezeiască pe preot, să slujească şi să vieţuiască întru neprihănire. El închipuie ştergarul cu care s-a încins Mîntuitorul la spălarea picioarelor Sf. Apostoli, pildă sfîntă de slujire, pe care au urmat-o Sf. Apostoli şi trebuie s-o urmeze şi preotul (Ioan 13, 4—5, 12—17).* Felonul *aminteşte de „hlamida roşie", în care soldaţii lui Pilat au îmbrăcat pe Iisus după ce Pilat l-a dat spre răstignire (Matei 27, 26—28). El înseamnă şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu cea atotcuprinzătoare şi îmbrăcarea întru dreptate (sfinţenie) a preoţilor Domnului.*

Arhiereul are sf. odăjdii preoţeşti, cu deosebirea că în loc de felon are sacos (care închipuie „hlamida roşie", ca şi felonul) şi în plus omoforul, epigonatul, mantia, cîrja etc. Omoforul *înfăţişează pe Iisus Hristos — arhiereul cel mare, care a luat asupra Sa Crucea şi a luat pe umerii Lui „oaia cea rătăcită" mîntuindu-o; omoforul cheamă pe arhiereu să fie vrednic de slujirea arhierească.* Epigonatul *înseamnă „sabia duhului", care e cuvîntul lui Dumnezeu.* Mantia *închipuie bogăţia harului dumnezeiesc şi a dreptei învăţături revărsată asupra preoţilor şi credincioşilor.* Mitra *arhiereului reprezintă cununa de spini a Mîntuitorului şi mărirea dumnezeiască la care Iisus a fost înălţat, dar şi puterea şi demnitatea primită de arhiereu de la Iisus Hristos.* Cîrja *este toiagul lui Aaron, semnul lui Hristos, Păstorul cel bun, care a încredinţat pe arhiereu ca păstor al turmei pe care o cîrmuieşte etc.*

Îmbrăcaţi în sfintele odăjdii, după rînduiala dumnezeiască şi bisericească, şi arhiereul şi preotul închipuie pe Hristos, căci Hristos este Preotul, e Arhiereul care aduce jertfa Sa mîntuitoare şi revarsă harul Său prin arhiereii şi preoţii Bisericii. Astfel încep ei Sfînta Liturghie.

Sfînta Liturghie are trei părţi: Proscomidia, Liturghia celor chemaţi (catehumenilor) *şi* Liturghia celor credincioşi. *Proscomidia este pregătirea sau punerea înainte a cinstitelor daruri (pîine şi vin), pe care o face preotul în vremea Utreniei la proscomidier (partea de nord a altarului). Împărţirea în Liturghia celor chemaţi şi Liturghia credincioşilor s-a făcut în primele veacuri, cînd, fiind puţini creştini, erau primiţi la Sf. Liturghie şi cei ce nu erau creştini, dar doreau să cunoască Evanghelia Domnului şi să devină credincioşi. Ei luau parte (împreună cu credincioşii) la Liturghia catehumenilor, unde ascultau Apostolul şi Evanghelia şi predica de învăţătură, ca să plece din Biserică la cuvintele: „Cei chemaţi ieşiţi . . . ca nimeni din cei chemaţi să nu rămînă".*

După ce catehumenii ieşeau, începea Liturghia credincioşilor, cu cuvintele: „Cîţi sîntem credincioşi, iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm".

Cum însă după secolele de la începutul creştinismului s-a ajuns ca în anumite părţi toţi să fie creştini, nu s-a mai făcut deosebire între fiii Bisericii. Toţi stăteau la Sf. Liturghie de la început pînă la sfîrşit, cum stau şi astăzi. Cuvintele: „Cîţi sînteţi chemaţi ieşiţi" sînt numai o amintire a ceea ce a fost altădată. Totuşi Biserica a păstrat împărţirea de la început. Aceasta nu numai ca să ne aducem aminte de vrednicia primilor creştini, ci ca să ne umilim în inimile noastre în faţa Domnului, în faţa sfîntului altar, să ne gîndim că sîntem nevrednici a sta în faţa lui Iisus, a lua parte la marea taină a prefacerii pîinii şi vinului în Trupul şi Sîngele Domnului şi a ne împărtăşi. Căci la altarul Domnului, toţi — şi arhiereul, şi preotul, şi diaconul, şi credincioşii — nu pot mărturisi decît că sînt nevrednici să primească pe Hristos şi că dacă Iisus Hristos ne primeşte, este nu pentru vreo vrednicie de-a noastră, ci pentru dragostea Lui cea nemărginită. De aceea mărturisim cu Sfîntul Apostol Pavel, că — oricît am fi lucrat, orice vrednicii am avea — sîntem ceea ce sîntem — nu prin vrednicia noastră — ci prin harul lui Dumnezeu, cel ce este cu noi şi în noi (I Corinteni 15, 10).

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

La şapte decenii

La 29 iunie 1972, P. C. prot. stavr. Tr. Belaşcu, actualul vicar administrativ al Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, a împlinit frumoasa vîrstă de 70 de ani.

Evenimentul a fost subliniat în cadrul şedinţei Permanenţei Consiliului arhiepiscopesc, ţinută în 28 iunie 1972, cu care prilej Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a făcut un scurt bilanţ al activităţii P. C. vicar Tr. Belaşcu, arătînd între altele că, punîndu-se în slujba înfăptuirii actului Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania din 1948, P. C. Sa „a devenit o figură de seamă în Biserica noastră ortodoxă". „Numele P. C. Voastre — spune Î. P. S. Mitropolit, adresîndu-se P. C. vicar Tr. Belaşcu — s-a întipărit în conştiinţa Bisericii străbune şi a credincioşilor noştri".

Această cinstire — continuă Î. P. S. Sa — se temeineşte şi pe faptul că după 1948 P. C. Sa a lucrat pentru desăvîrşirea unităţii noastre bisericeşti.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a reliefat de asemenea activitatea predicatorială a P. C. vicar, în Catedrala mitropolitană, la sfinţiri de biserici şi vizitaţii canonice, conferinţe de orientare, activitatea obştească ca deputat judeţean, deputat în Adunarea naţională bisericească, activitatea ecumenistă etc., în toate acestea avînd mereu viu simţul actualităţii, al deschiderii spre elementele noi pe care viaţa le scoate înainte.

Răspunzînd, P. C. vicar Tr. Belaşcu a mulţumit Î. P. S. Sale pentru gîndurile calde care i-au fost exprimate în aceste momente solemne. Evocă apoi zilele providenţiale din 1948, precum şi cei 24 de ani trăiţi în sînul Bisericii străbune, timp în care s-a străduit să descifreze mereu poruncile majore ale zilelor noastre, interesele supreme ale Bisericii şi Patriei.

Doresc să vă mărturisesc în acest moment solemn — spune P. C. Sa — că şi atunci cînd nu eram în Biserica mamă am văzut viaţa aşa cum mi-a fost sădită în suflet de mama mea, care era ortodoxă, căutînd să am raporturi frăţeşti cu preoţii vechi ortodocşi.

Promit să rămîn pe această linie de slujire a Bisericii noastre Ortodoxe Române şi a dragostei de Patrie".

Tot cu acest prilej, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a înmînat P. C. vicar Tr. Belaşcu un act omagial, din care încrestăm următorul text. „Cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, Vă rog să primiţi — din partea Noastră, a clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba Iulia şi Sibiu şi Mitropolia Ardealului — cele mai calde felicitări pentru activitatea rodnică şi valoroasă pe care aţi desfăşurat-o cu devotament şi înţelepciune în realizarea unităţii Bisericii noastre strămoşeşti din Transilvania".

R.

Recunoştinţa

„Au nu zece s-au curăţit? Dar ceilalţi nouă unde sînt?"

(Luca 17, 17)

Într-un sat din Samaria, nu departe de Galileia, trăia dulgherul Eleazar împreună cu soţia sa Dina şi cu cei doi copii: Iosif şi Rebeca. Familia ducea o viaţă cumpătată, dînd mulţumită lui Dumnezeu pentru ce le dăruise în viaţa pe care o ducea în muncă, linişte şi pace.

Într-o zi însă o mare nenorocire se abătu asupra lor. Iosif se îmbolnăvi rău şi răni urîcioase îi acoperi trupul.

„Lepră", strigă îngrozit tatăl, şi chemă preoţii sinagogii să vină şi să vadă băiatul.

(Continuare în pag. 2)

„Venindu-şi în fire..." (Luca 15, 17)

Întîmplarea fiului risipitor ne stăruie în minte. Întoarcerea lui de pe calea suferinţelor fizice, în care se afla, din decăderea morală în care căzuse, Sf. Scriptură o exprimă aşa de pe înţeles doar în trei cuvinte: „Venindu-şi în fire" (Luca 15, 17).

Deci „venindu-şi în fire", trezindu-se adică, scuturîndu-se ca de nişte vise urîte, fiul rătăcit a găsit puterea de a rupe cu păcatul şi de a păşi pe drumul ce duce la „învierea" sufletească.

Patimile se nasc adesea din greşita noastră judecată cu privire la rosturile vieţii. Voinţa fiindu-i slăbită, pătimaşul devine robul propriilor sale patimi.

Şi totuşi, cel prins de ele e capabil să se opună răului. Chipul lui Dumnezeu, după care a fost creată fiinţa omenească (Facere 1, 27), se poate întuneca în decăderi morale, dar nu este niciodată nimicit. Renaşterea este oricînd posibilă. Nici un obstacol nu este prea mare în faţa îmbunătăţirii noastre. Este necesar însă efortul de a ne „veni în fire". „Bine este spus: „Venindu-şi în fire" — scrie un părinte bisericesc — căci după cum îndrăcitii îşi pierd mintea, tot aşa îşi pierd mintea şi cei cuprinşi de patimile păcatelor; în urmă îndreptîndu-se prin pocăinţă îşi vin în fire ca după nebunie sau sminteală". Chipul pătimaşului este chipul celui care „a iubit mai mult întunericul decît lumina" (Ioan 3, 19).

Dar oricît de decăzuţi am fi, cu ajutorul lui Dumnezeu şi printr-o voinţă hotărîtă putem să ne ridicăm din nou la lumină, căci „la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă" (Luca 1, 37).

„A-şi veni în fire" este o lucrare eroică a întregii noastre fiinţe. Este o trezire a conştiinţei, o luminare a minţii şi o fermitate din partea voinţei de a se angaja la refacerea armoniei noastre sufleteşti în duhul adevărului.

„A-şi veni în fire" înseamnă a reaprinde flacăra dragostei faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele; a restabili starea normală a gîndurilor şi a faptelor, a ne învinui pe noi înşine de greşeli, a le elimina şi a porni la înfăptuirea binelui.

Sf. Scriptură şi viaţa creştină ne oferă multe şi grăitoare pilde de acest fel. Din Vechiul Testament cunoaştem întoarcerea psalmistului David (II Regi 12), a ninivitenilor (Iona 3) şi altele în care întîlnim acelaşi proces.

În Noul Testament pilda fiului risipitor e un tablou emoţionant al refacerii morale. În momentul culminant al rătăcirii, tînărul îşi vine în fire, recunoscînd că a greşit la cer şi înaintea tatălui său şi porneşte cu hotărîre să-şi refacă viaţa. Conştiinţa sa îl mustră, dar îl şi încurajează. Smerenia care însoţeşte întoarcerea sa nu-l degradează, ci îi redă demnitatea duhovnicească.

Pilda fiului risipitor se citeşte cu două Duminici înainte de începerea Postului mare, cu scopul de a reaminti credincioşilor atît pericolul păcatului, cît şi trebuinţa însănătoşirii lor.

O altă pildă de însănătoşire morală, pe care Biserica ne-o pune în vremea postului, este viaţa cuvioasei Maria Egipteanca. „Încă trăind părinţii mei, m-am lepădat de dragostea lor", povesteşte despre sine cuvioasa (a se vedea în Triod) şi după mulţi ani de rătăciri, departe de casa părintească, în vîltoarea unor patimi şi păcate grele, care i-au întunecat viaţa morală, Maria vrea să intre în biserica Înălţării Sf. Cruci din Ierusalim, chiar în ziua praznicului Sf. Cruci. Glasul conştiinţei însă se face auzit cu putere şi mustrarea cugetului nu-i mai îngăduie să facă nici un pas. În trăirea ei sufletească se dă o luptă crîncenă între bine şi rău, în care răul este înfrînt. Vălul întunecat cade de pe ochii minţii ei şi cuv. Maria povesteşte:

„Aici abia mi-am venit în simţire, ca să înţeleg care era pricina care mă oprea de a vedea lemnul cel de viaţă făcător al Crucii Domnului; pentru că se atinsese de ochii inimii mele lumina înţelegerii celei mîntuitoare, porunca Domnului cea strălucită, care luminează ochii cei sufleteşti. Deci am început a plînge şi a mă tîngui, în piept a mă bate şi a scoate suspinuri din adîncul inimii". Era plînsul, nu al deznădejdii, ci al osîndirii păcatului şi al deschiderii unui drum nou în viaţă, un drum al refacerii morale. Cuv. Maria a mers pînă la sfîrşitul vieţii pe acest drum, învrednicindu-se de harul lui Dumnezeu şi ajungînd la treapta sfinţeniei.

Lupta împotriva decăderii morale este de fapt un efort de slujire a societăţii. Cei care „îşi pierd firea" sînt elemente care încearcă să evadeze din armonia socială, să se pună de-a curmezişul în îndatoririle lor faţă de viaţă şi faţă de societate. Toate patimile au în ele un sîmbure antisocial. Şi cel ce se lasă robit de ele poate ajunge în situaţia jalnică de a-şi desfigura propria sa viaţă şi de a păgubi şi societatea în care trăieşte.

Din motive ca cele de mai sus, Biserica îndeamnă pe fiii săi la o neîncetată atenţie asupra vieţii lor morale creştine.

Ea aminteşte mereu că trupul nostru este „locuinţa Sf. Duh" şi trebuie păzit de orice întinăciune.

Să ne cercetăm deci cu tot dinadinsul făptura şi, dacă patimi sau păcate de orice fel ne întinează fiinţa, să ne străduim să „ne venim în fire", să ne trezim adică, să ne zmulgem din ele şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, să păşim pe drumul demnităţii, al corectitudinii, al cinstei faţă de noi şi faţă de semenii noştri.

În felul acesta vom fi fii buni nu numai ai Bisericii, ci şi ai Patriei noastre.

Pr. *M. Colotelo*

Recunoştinţa

(Urmare din pag. 1)

„Este lepros, ziseră ei, şi trebuie să plece imediat din sat".

Iosif rătăci multă vreme din loc în loc pînă ce găsi adăpost într-un han părăsit de lîngă Cana Galileii, alături de alţi nouă leproşi veniţi din diferite părţi ale Iudeii. Lîngă ei, Iosif suportă mai uşor suferinţa.

Aflînd unde se află fiul său, Eleazar îşi luă soţia şi fiica şi se stabili în Cana Galileii, ca să fie cît mai aproape de el. Iosif avu astfel bucuria să-i vadă destul de des pe ai săi.

O întîmplare tulbură însă din nou sufletele acestor oameni. La o nuntă ce avuse loc în Cana Galileii, unul dintre invitaţi, pe nume Iisus, prefăcuse apa în vin. Întîmplarea a provocat o mare vîlvă în sat, căci aşa ceva nimeni nu mai făcuse. Cine va fi oare? Se întrebau oamenii plini de mirare. Un prooroc sau poate Mesia, gîndeau unii dintre ei.

Aflînd de la Rebeca cele întîmplate, un grăunte de nădejde încolţi în inima lui Iosif şi a tovarăşilor săi. Dacă l-ar întîlni şi ei pe acest Iisus, poate că... Dar nu îndrăzniră să cugete mai departe. De la întîmplarea la care fusese martor, Eleazar nu-şi mai găsea liniştea nici el. Minunea, şi mai ales chipul plin de lumină al acestui Iisus, îi inspirase o mare încredere în El. Acest om nu putea fi decît trimis de Dumnezeu. Atîtea lucruri se vorbeau printre oameni despre El de la o vreme încoace. Omul care botezase la rîul Iordan spunea că Mesia a venit.

Eleazar judecă toate aceste lucruri şi în inima lui încolţi o mare nădejde. Să-l caute pe acest Iisus şi să-l roage să facă ceva şi pentru fiul său. Lăsă casa în grija soţiei şi porni pe urmele Lui. Îl află în Ierusalim. Erau zilele Paştelui şi oamenii discutau cum acest Iisus curăţise templul de negustorii necinstiţi şi făcuse şi multe alte minuni. Cu ajutorul ucenicilor găsi posibilitatea să stea de vorbă cu El şi îi mărturisi cu sinceritate frămîntările şi nădejdea ce-l adusese la El.

Iisus îl ascultă cu bunătate, rămînînd mişcat de credinţa acestui om. Apoi, arătîndu-i bolnavii pe care îi vindecase de răni şi de duhuri rele, îi zise atît lui cît şi ucenicilor lui Ioan, ce se aflau în acele zile în Ierusalim: „Duceţi-vă şi spuneţi ce aţi văzut şi aţi auzit; orbii văd, ologii umblă, leproşii se curăţesc, surzii aud, morţii înviază şi săracilor li se binevesteşte" (Luca 7, 21—22).

Eleazar se întoarse fericit acasă. Îl aflase pe Mesia şi acesta i-a spus că va trece din nou prin Cana şi că fiul său va fi sănătos. El povesti toate acestea soţiei şi fetei sale. Rebeca duse vestea cea bună fratelui său şi celorlalţi leproşi: „Omul acesta este Mesia şi are să vină într-o zi să vă facă bine".

Din acel ceas, zilele care urmară au fost pentru aceşti leproşi pline de durerile pe care cumplita boală le-o provoca, dar şi de frămîntări. Speranţa şi disperarea; încrederea şi neîncrederea ca şi bucuria şi amărăciunea le tulburau mereu gîndurile.

Dar iată că ziua aceasta a venit. Iisus era din nou în Cana, trecînd din Samaria în Galileia,

(Continuare în pag. 4)

„Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta"!

Cea dintîi formă de organizare a vieţii în comun este familia. Întemeietorii familiei sînt părinţii. Rodul familiei sînt copiii. Copiii sînt un prilej de mare bucurie pentru părinţi, o podoabă şi o mîndrie a familiei şi a soţilor iubitori de copii.

Clasice rămîn acele urări în care înmulţirea ca număr se pune la temelia existenţei omeneşti, ca lucru sfînt şi dumnezeiesc: „Te voi binecuvînta, zice Domnul, şi voi înmulţi peste număr pe urmaşii tăi ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării" (Facere 22, 17).

Există destule temeiuri pentru cinstirea părinţilor. Ei se trudesc cu copiii ca să-i crească, să-i instruiască şi să-i înveţe să le poarte cea mai mare grijă. Ei au faţă de copii o atitudine plină de cele mai curate sentimente, grijesc de buna stare a copiilor şi ca să se îndepărteze tot ce tulbură liniştea şi buna lor armonie.

Dragostea, mila, compătimirea şi alte sentimente fac pe părinţi să-şi pună persoana proprie în slujba copiilor. Mai mult decît tatăl, care este mai absorbit de treburile externe şi care prin natura îndelotnicirilor sale este mai absent de acasă, mama este nelipsită de la slujirea copiilor. Chiar şi structura ei fizico-psihologică, cu fenomenele care le însoţesc, vegherea creşterii, alăptarea ş.a. fac pe mamă mai proprie ataşamentului faţă de copii. Atît de puternic este devotamentul unei mame vrednice încît în Sfînta Scriptură dragostea de mamă devine tipul dragostei lui Dumnezeu, zicîndu-se că: „în ce chip mîngîie pe cineva mama sa, aşa vă voi mîngîia eu pe voi".

În numele pe care-l poartă copii — în Sfînta Scriptură — se reflectează adesea bucuria părinţilor, iubitori de copii: Isaac înseamnă rîs, de la gestul mamei, care a rîs şi s-a bucurat că l-a avut" (Facere 21, 6), Ahav înseamnă, „cel iubit", Levi „cel ataşat", Beniamin înseamnă „fiul durerii" pentru că în numele lui se reflectează durerea de a-l fi pierdut.

Aparte trebuie să spunem că nicăieri nu iese mai mult la iveală dorinţa de a se sacrifica pentru altul decît în creşterea copiilor. Aici rolul părinţilor, şi cu osebire al mamei, e cu adevărat măreţ. Ea devine apostol.

Se înţelege că şi preţuirii părinţilor de către copii i se acordă o atenţie deosebită în Sfînta Scriptură.

Celui care vorbeşte de rău pe părinţi i se aplică pedeapsa capitală (Ieşire 21, 15), iar celui care cinsteşte pe părinţi i se făgăduieşte binele. Între legile care normează atitudinea faţă de părinţi, cinstirea părinţilor se înşiră îndată după îndatoririle faţă de Dumnezeu.

Forţa morală care pune în acţiune cinstirea părinţilor este dragostea. Decalogul normează îndatorirea faţă de ei în porunca a 5-a: „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pămînt..." (Ieşire 20, 12).

Această poruncă a decalogului este poruncă a lui Dumnezeu. Ea garantează viaţa îndelungată a celor care cinstesc pe părinţi.

Cărţile Sfintei Scripturi, dar mai ales Psaltirea, Eclesiastul, Proverbele şi Isaia, conţin adevărate capodopere privind relaţia dintre copii şi părinţi. Era din străbuni convingerea că cinstind pe părinţi, curăţire de păcate vei avea (Sir. 3, 3—4): „Cel ce cinsteşte pe tată se va curăţi de păcat şi ca cel ce strînge comori aşa este cel ce cinsteşte pe mama sa".

Cinstirea părinţilor se dovedeşte prin dragostea şi respectul copiilor, prin gesturi, prin vorbe şi comportare care include îngrijirea şi tratarea în caz de boală sau vîrstă înaintată, prin muncă şi hărnicie în slujba Patriei. Negaţia acestei atitudini este lipsa de dragoste faţă de aproapele, lenea, minciuna, furtul, delapidarea, risipa.

Atît de importantă consideră Sfînta Scriptură cinstirea părinţilor de către copii, încît subiectul e relatat adesea cu intenţia de a se statornici în inima copiilor ca o îndatorire de Dumnezeu voită. Astfel de texte semnificative sînt: Proverbe 19, 14; Sirah 3, 8; Matei 10, 21; Romani 1, 30; II Cor. 12, 14.

Cel dintîi text citat învaţă că pe cît de rea este o femeie gîlcevitoare pe atît de preţioasă este o soţie şi o mamă bună, pentru că prin ea se dobîndeşte liniştea şi prosperitatea casei. La această contribuţie ataşează Prov. 19, 14 şi pe soţul

(Continuare în pag. 4)

Rolul şi semnificaţia cultural-istorică a muzeului bisericii „Sf. Nicolae" din Scheii Braşovului

Înscris activ pe coordonatele culturii noastre naţionale şi apreciat în mod deosebit peste hotare, Muzeul de pe lîngă biserica „Sfîntul Nicolae" din Şcheii-Braşovului mărturiseşte atît prin istoria şi arhitectura clădirii ce-l adăposteşte, cît şi prin varietatea preţioaselor sale exponate, pagini de autentică valoare documentară privind viaţa de veacuri a Braşovului strîns legată de comunitatea românească de pretutindeni.

Istoricul clădirii, în care este organizat muzeul şi în care a funcţionat prima şcoală românească de pe întregul cuprins al ţării noastre, începînd din secolul al XV-lea şi pînă în primele decenii ale veacului al XIX-lea, demonstrează în chip strălucit realitatea trecutului românesc transilvănean, cînd: „Pe planul vieţii spirituale sub formă cultă pînă la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, biserica a constituit pentru românii supuşi dominaţiei habsburgice singura supapă de respiraţie. În jurul bisericii şi al mănăstirilor s-a organizat viaţa cărturărească şi artistică, *şi tot aici au apărut* tiparniţele *şi s-a dezvoltat* şcoala, *putîndu-se crea premise prielnice pentru* mişcarea iluministă *de mai tîrziu..." (V. Curticăpeanu: „Mişcarea culturală românească pentru Unirea din 1918", Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968, p. 9—10).*

În lumina acestor adevăruri, vizitatorul din ţară sau de peste hotare ia cunoştinţă încă o dată de originea şi formarea poporului român, de continuitatea lui, de strădania obştei româneşti din Şcheii-Braşovului care, cu sprijinul domnilor din Ţara Românească şi Moldova — începînd cu Neagoe Basarab şi Aron Vodă —, au ridicat locaşuri de piatră pentru biserică şi şcoală, creind climatul favorabil unei strălucite dezvoltări culturale, din cuprinsul căruia, prin tipăriturile diaconului Coresi din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, a pornit biruinţa scrisului în limba română.

Muzeul a fost astfel organizat, încît el ilustrează rolul şi semnificaţia cultural-istorică a Braşovului, peste veacuri, ca: vatră de vechi tradiţii culturale româneşti, leagăn al luptei pentru unitatea politică a poporului român, factor de sinteză reală şi simbolică a multor iniţiative şi realizări creatoare.

Parterul compus din trei camere, construit din piatră în anul 1597, în locul unei clădiri vechi de lemn, marchează prin exponatele sale temeliile începuturilor vieţii culturale româneşti din Braşov.

În sala de intrare, încadrată la stînga de „Clasa Anton Pann" *şi în dreapta de sala* „Tiparniţa diaconului Coresi", *cîteva obiecte de etnografie locală înfăţişează imagini din viaţa obştei românilor din Şcheii Braşovului de altădată, care au ridicat şi susţinut pentru nevoile lor spirituale şi materiale şcoala şi ctitoria lor voievodală.*

„Clasa Anton Pann" — amenajată cu bănci, pupitru, tăbliţe, pene de scris etc., ca pe vremea anilor 1828—1829, cînd „marele poet al muzicii", Anton Pann, era angajat ca psalt la biserica Sf. Nicolae şi ca dascăl la şcoală — prilejuieşte ocazia prezentării istoricului şcolii româneşti cu dascălii săi vestiţi şi cu foştii săi elevi, dintre care unii, la rîndul lor, au devenit cărturari de seamă.

Printre figurile de dascăli, a căror activitate s-a înscris pe ecranul culturii noastre naţionale sînt amintiţi: diacul Oprea, primul umanist român braşovean din secolul al XVI-lea, popa Mihai şi popa Iane, colaboratori ai diaconului Coresi, protopopul Vasile, care în anul 1633 redactează prima cronică în limba română din Transilvania, continuată în secolul următor de Radu Tempea II; dascălul Petcu Şoanul care între anii 1731—1739 tipăreşte, într-o tiparniţă confecţionată chiar de el, primele calendare-almanahuri în limba română şi încearcă înlocuirea literelor de tipar cirilice cu cele latine. Între anii 1759—1775 îl întîlnim ca dascăl pe Radu Duma, om învăţat care, după cum ne spun documentele vremii, „multe cărţi au tălmăcit şi le-au scris, latineşte, greceşte şi sîrbeşte", iar la începutul secolului al XIX-lea îşi desfăşoară aici activitatea pedagogică şi literară Ioan Barac, poet popular şi traducător de opere literare în limba română.

Din această primă şcoală românească din Şcheii Braşovului au ieşit în curgerea veacurilor cărturari de seamă, cunoscuţi nu numai pe plan naţional, dar chiar şi peste hotare, ca: Teodor Corbea, autorul primului dicţionar latin-român şi al unei Psaltiri în versuri. El a fost logofăt în slujba domnului Constantin Brîncoveanu şi a ajuns apoi cancelar al ţarului Rusiei, Petru cel Mare, iar fratele său, ceaşul David Corbea, s-a remarcat ca vestit diplomat al lui Constantin Brîncoveanu. În anul 1757 alt elev al şcolii braşovene, care şi-a continuat studiile la Kiev, Dimitrie Eustatievici Braşoveanul a scris cea dintîi gramatică românească. Preocupările lingvistice ale acestuia au fost preluate peste patru decenii de un alt elev al şcolii, devenit dascăl, apoi preot şi anume de Radu Tempea V, autorul gramaticii româneşti de la anul 1797.

Toate aceste preocupări majore de cultură, pe care le dovedesc exponatele din muzeu, aveau ca nucleu şcoala românească din Şchei, permanent sprijinită de biserica Sf. Nicolae, iar ca izvor, setea românilor pentru învăţătură, recunoscută în termeni elogioşi de către călugărul iezuit Francisc Fasching, care în lucrarea sa „Nova Dacia", *tipărită în anul 1743, subliniază un fapt pe care îl consideră de o mare raritate (quo nihil orbe nostro rarius), şi anume, că şcoala românească era frecventată nu numai de copii dar şi de „oameni mari şi chiar însuraţi".*

În sala „Tiparniţa diaconului Coresi", *vizitatorii, în faţa tiparniţei reconstituite, primesc explicaţii privind activitatea marelui cărturar român, subliniindu-se importanţa operei sale pentru istoria şi literatura noastră naţională. Alături de tiparniţă, în încăperea respectivă, diferitele unelte necesare artei tipografice dau imaginea vie a modului cum se tipăreau cărţile pe vremea diaconului Coresi.*

Înzestraţi cu aceste cunoştinţe, vizitatorii păşesc în cele trei săli ale muzeului de la etaj — etaj adăugat parterului în anul 1761 — unde exponatele originale ilustrează în chip strălucit bogăţia culturală a Braşovului românesc în strînsă legătură cu istoria întregului oraş şi în fecundă interdependenţă cu viaţa culturală şi politică din Ţara Românească şi Moldova.

Cărţile coresiene, hrisoavele domneşti de la Aron Vodă şi Gheorghe Ştefan, Tetraevanghelul miniat din 1560 de proveniență moldovenească, diferitele manuscrise, Cazania mitropolitului Varlaam din 1643, precum şi Biblia lui Şerban Cantacuzino din 1688, evidenţiază aspecte ale dezvoltării culturale. Obiectele de cult religios şi ferecăturile de cărţi, lucrate cu multă măiestrie de iscusiţii meşteri braşoveni, atrag atenţia vizitatorilor asupra artei braşovene, vorbindu-le totodată despre viaţa economică medievală a oraşului.

O sală de la etaj a fost special destinată prezentării artei româneşti medievale exprimată prin: preţioase veşminte bisericeşti (Sfita cu fir de aur de la Şerban Vodă Cantacuzino), icoane pe sticlă, pe lemn şi pe tablă de fier („Cina cea de Taină" a pictorului braşovean Constantin Lecca). Majoritatea acestor exponate îşi găsesc justificarea documentară în Cronica lui Radu Tempea, expusă şi ea în original. Bogatele veşminte bisericeşti dăruite în anul 1748 de către împărăteasa Elisabeta Petrovna, fiica lui Petru cel Mare, dovedesc legăturile religioase dintre Rusia şi obştea românilor din Şcheii Braşovului.

Seria marilor compozitori, conducători de coruri şi profesori de muzică, în frunte cu Anton Pann, Gheorghe Ucenescu şi Ciprian Porumbescu, este reprezentată în muzeu prin fotografii, manuscrise originale şi compoziţii muzicale. Menţionăm că într-o vitrină a muzeului se găseşte expusă partitura originală a primei opere româneşti: „Crai Nou", aparţinînd lui Ciprian Porumbescu.

Astfel organizat, Muzeul bisericii „Sf. Nicolae" din Şcheii Braşovului, deşi redus ca proporţie, el întruchipează totuşi, peste veacuri, sinteza culturii româneşti în cele mai semnificative momente ale dezvoltării sale, asemenea unei seminţe de arbore care cuprinde în sine germenele unui codru întreg. Şi această semnificaţie istorică este înţeleasă şi admirată de numeroşi vizitatori ai muzeului, din ţară şi de peste hotare, care, în cuvinte pline de

(Continuare în pag. 4)

Din activitatea Editurii şi Tipografiei Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă

Între instituţiile anexe care funcţionează pe lîngă Patriarhia Română, se numără şi Institutul Biblic şi de Misiune Ortodoxă, care, potrivit Statutului Bisericii Ortodoxe Române, „are ca scop editarea, tipărirea şi răspîndirea Sfintei Scripturi, a cărţilor de ritual, a lucrărilor şi revistelor de ştiinţă teologică, precum şi pentru confecţionarea şi răspîndirea icoanelor şi obiectelor sacre şi a celor cu caracter religios, necesare bisericilor şi credincioşilor" (art. 160).

Institutul Biblic şi de Misiune Ortodoxă îşi desfăşoară activitatea sub permanenta îndrumare şi supraveghere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, care a rectitorit şi a aşezat pe baze noi lucrarea acestui important aşezămînt de cultură şi artă bisericească.

Activitatea Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă se desfăşoară în cadrul a două sectoare distincte şi anume:

Sectorul de Editură şi Tipografie şi Sectorul de Ateliere.

Tipografia Institutului Biblic, asupra activităţii căreia se vor opri însemnările de faţă, continuă peste veacuri şi cu alte mijloace lucrarea primei tiparniţe bucureştene, aceea a Mitropoliei Ungro-Vlahiei, înfiinţată în anul 1678, de către Mitropolitul Varlaam.

În ultimii ani, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a iniţiat înlocuirea aproape în întregime a utilajului de bază, învechit şi uzat, al tipografiei, făcîndu-se în această direcţie investiţii însemnate.

Pe această bază au putut să fie satisfăcute, în condiţii din ce în ce mai bune, necesităţile unităţilor bisericeşti din ţară şi de peste hotare privind cărţile de cult, manualele pentru seminarii şi institutele teologice, icoanele în culori, precum şi alte publicaţii de interes mai larg bisericesc.

În aceste condiţii, numai în ultimii ani de pildă au putut să fie tipărite în condiţii grafice ireproşabile şi în tiraje satisfăcătoare lucrări aşteptate cu un deosebit interes, ca: *Acatistierul, Ceaslovul, Molitvelnicul, Aghiasmatarul, Triodul, Mineiele pe lunile octombrie, noiembrie şi mai, Psaltirea, Catavasierul sau Octoihul mic, Slujba Învierii, Cîntările Sfintei Liturghii cu podobiile celor opt glasuri, Gramatica muzicii psaltice, Liturghierul explicat* de P. C. Pr. Prof. Petre Vintilescu etc.

În prezent, se află sub tipar lucrări ca: *Noul Testament cu Psalmii, Mica Biblie, Mineiul lunii iunie, Penticostarul,* o nouă ediţie a *Cazaniei,* lucrare datorată Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, manualele pentru *limbile latină şi greacă* pentru seminarişti etc.

Încă în cursul acestui an, va începe tipărirea şi a altor cărţi de slujbă cum sînt: Apostolul, Octoihul Mare, Liturghierul, Cartea de învăţătură ortodoxă cu rugăciuni, Mineiul lunii iulie etc.

Paralel cu tipărirea lucrărilor pregătite de Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, cum este cazul cu toate cele amintite mai sus, Tipografia Patriarhiei asigură imprimarea, înrămarea şi difuzarea unor icoane în culori şi formate apreciate de parohiile şi credincioşii noştri. Astfel, începînd cu acest an s-au imprimat la formatul de 50×70 cm icoanele: Mîntuitorul judecător, Maica Domnului cu pruncul, reproduceri după originale aparţinînd lui Nicolae Grigorescu, precum şi icoanele Botezul Domnului şi Sfîntul Nicolae, după lucrări semnate de pictorul Gheorghe Tătărescu. Aceste icoane, care sînt tipărite în condiţii calitative superioare, s-au bucurat de o bună primire din partea parohiilor şi credincioşilor.

Această activitate de tipărire a unor icoane solicitate în mod stăruitor de unităţile bisericeşti, mai cu seamă a aşa numitelor icoane praznicare, va continua şi în viitor.

Tipografia Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă execută, de asemenea, lucrări ale eparhiilor şi ale altor unităţi bisericeşti cum sînt: calendare de perete, cărţi de rugăciuni, reviste, ilustrate în culori reprezentînd monumente de artă bisericească, imprimate administrative, pastorale, într-un cuvînt orice comenzi privind arta tiparului, indiferent de gradul lor de complexitate.

Editura şi Tipografia Institutului Biblic se străduiesc, fără preget, ca împreună cu celelalte tipografii bisericeşti existente pe lîngă unele centre eparhiale, ca de pildă: Iaşi, Sibiu, Timişoara ş.a., să satisfacă în condiţii cît mai bune nevoile privind tipăriturile bisericeşti necesare parohiilor şi credincioşilor din întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Pr. *Sabin Verzan*

Încheierea anului universitar 1971—1972 la Institutul Teologic din Sibiu

În ziua de 29 iunie 1972, praznicul de pomenire a Sf. Apostoli Petru şi Pavel, s-a desfăşurat festivitatea încheierii anului universitar 1971—1972 la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu. În Catedrala mitropolitană s-a slujit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop Vasile al Oradiei, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul studenţilor teologi.

La priceasnă, a predicat P. C. prof. dr. *Ioan Zăgrean,* prezentînd viaţa şi activitatea Sf. Apostoli Petru şi Pavel.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. rector dr. *Isidor Todoran* dă citire rugăciunii de mulţumită lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra profesorilor şi studenţilor Institutului Teologic.

După Sf. Liturghie, s-a desfăşurat în aula Institutului programul încheierii festive a anului universitar 1971—1972.

Corul studenţilor teologi a întîmpinat cu imnul arhieresc pe Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului şi pe P. S. Episcop Vasile al Oradiei, care au luat loc la masa prezidială. A participat ca invitat dl conf. univ. dr. Hermann Pitters din partea ramurii evanghelice-luterane de la Sibiu a Institutului Teologic Unic Protestant din Cluj.

În sală se aflau: reprezentanţi ai Centrului arhiepiscopesc, protopopi, preoţi, credincioşi, precum şi P. C. părinţi profesori şi studenţii Institutului.

Luînd cuvîntul, P. C. rector dr. *Isidor Todoran* a prezentat date informative privind activitatea Institutului în cursul acestui an universitar, care s-a desfăşurat conform programului. Pe noii absolvenţi îi îndeamnă să păşească cu hotărîre pe calea slujirii preoţeşti, contribuind totodată la sporirea binefacerilor vieţii celei noi din Patria noastră. Totodată, mulţumeşte conducerii bisericeşti şi înaltei Ocîrumiri de stat pentru sprijinul acordat Institutului.

În numele absolvenţilor, dl *Vasile Munteanu* mulţumeşte tuturor celor ce le-au asigurat bune condiţii de muncă în anii de studii. De asemenea, prezintă aspiraţiile — bisericeşti şi patriotice — ale promoţiei sale.

Urmează cuvîntul oamgial al P. C. prof. dr. *Mircea Păcurariu* pentru profesorul Ştefan Meteş, în care prezintă personalitatea şi multipla activitate de istoric, arhivist şi publicist a sărbătoritului, căruia îi exprimă sentimentele de mulţumire, preţuire şi recunoştinţă ale Institutului (căruia i-a donat preţioasa sa bibliotecă).

Relevînd relaţiile în duh de ecumenism bisericesc dintre profesorii celor două institute, dl conf. univ. dr. *Hermann Pitters* adresează absolvenţilor ca îndemn cuvintele Sf. Apostol Pavel de la II Tim. 1, 5—9.

În continuare, ia cuvîntul P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei. Exprimînd bucuria de a participa la acest praznic, P. S. Sa — referindu-se la mărturisirea Sf. Apostol Petru: „Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu" (Matei 16, 16) şi la declaraţia Sf. Apostol Pavel: „Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine" (Galateni 2, 20) — subliniază că preoţia este un apostolat pe care nu-l poţi împlini dacă nu eşti un trăitor al credinţei în Iisus Hristos, dacă nu trăieşti în Iisus Hristos.

În încheiere, îi îndeamnă pe studenţi ca în vacanţă să participe la muncile patriotice alături de întregul tineret al Patriei noastre, să contribuie la păstrarea portului, cîntecelor şi obiceiurilor strămoşeşti.

Încheind şirul cuvîntărilor, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului subliniază că preoţia este slujirea Cuvîntului. Însuşi Iisus Hristos este Cuvîntul lui Dumnezeu care s-a făcut trup. Activitatea Bisericii nu este altceva decît o prelungire a Cuvîntului. Preoţii sînt slujitorii acestui Cuvînt, care este Iisus Hristos. Pe Acesta îl seamănă şi azi în sufletele credincioşilor ca să dea roade în conformitate cu noile condiţii ale vieţii noastre în epoca aceasta de mari transformări şi progrese.

În vremea noastră avem bucuria să vedem cum Cuvîntul lui Dumnezeu ne adună în aceeaşi credinţă, în aceeaşi dragoste şi toate Bisericile lucrează împreună ca să fie pace şi înfrăţire în lume. La noi în ţară este realizată buna înţelegere dintre culte pe linia ecumenismului, în condiţiile asigurate la noi în ţară.

În continuare, mulţumeşte tuturor celor ce au ostenit în cadrul Institutului Teologic. De asemenea, arată că a fi student este ceva *exigent* în sensul unei tinereţi care cere să se ridice mereu. De aceea, mulţumeşte studenţilor care — în anul acesta — şi-au făcut datoria şi la învăţătură şi la purtare.

Cuvîntările au fost încadrate într-o suită de compoziţii corale.

La sfîrşit au fost premiaţi studenţii distinşi la învăţătură şi purtare, precum şi cei evidenţiaţi în cadrul muncilor patriotice şi al muncii în Institut.

C. S.

Recunoştinţa

(Urmare din pag. 2)

urmînd să ajungă la Ierusalim. Locuitorii îi ieşiseră înainte şi îl înconjurară cu dragoste. Rebeca alergă într-un suflet să dea de veste celor zece leproşi că Iisus va trece curînd prin apropiere şi le zise: „Pregătiţi-vă şi ieşiţi-i înainte".

Cei zece leproşi n-au mai stat pe gînduri şi se grăbiră spre marginea satului, strigînd din toate puterile: „Leproşi, Leproşi", ca nu cumva să se atingă cineva de ei. Ajunşi în apropierea grupului lui Iisus, au început să strige cu îndrăzneală: „Iisuse, învăţătorule, fie-ţi milă de noi!". Lumea se dădu îngrozită înapoi, numai Iisus a rămas pe loc. Îi privi cu milă, aşa cum erau plini de răni şi de pulberea drumului, şi apoi le zise: „Duceţi-vă şi vă arătaţi preoţilor".

Cei zece leproşi au plecat. Pe măsură ce se depărtau, ei simţeau sîngele zvîcnind sănătos din nou în trupurile lor. Se priviră şi văzură cu bucurie că lepra dispăruse. Erau vindecaţi. Au început atunci să sară şi să strige de bucurie: „Sîntem sănătoşi! Sîntem sănătoşi!". S-au îmbrăţişat şi, cu inimile pline de fericire, alergară spre viaţa care îi chema din nou.

Iosif îşi îmbrăţişează şi el fericit părinţii. „Fiule, îi zise tatăl, Dumnezeul părinţilor noştri a făcut astăzi o mare minune. Lăudat fie în veci. Nu uita pe binefăcătorul tău. Du-te şi îi mulţumeşte fiindcă aşa se cuvine să faci".

Iosif înţelese dreptatea tatălui său, „Da, tată, aşa voi face" şi alergă după Iisus care-şi urmase drumul cu ucenicii Săi. Îl ajunse în curînd şi, căzînd cu faţa la picioarele Lui, îi zise: „Doamne, nu sînt vrednic să îţi mulţumesc pentru binele făcut, dar inima mea va păstra în veci amintirea bunătăţii Tale". Iisus se apropie de el şi ridicîndu-l îi zise: „Au nu zece s-au curăţit? Iar ceilalţi nouă unde sînt? Nu s-a găsit cu cale să se întoarcă şi să dea mărire lui Dumnezeu decît numai acesta de neam străin?" Adăugă apoi: „Scoală-te şi du-te, credinţa ta te-a mîntuit. Binecuvîntat să fii şi tu şi cei care te-au învăţat să dai slavă lui Dumnezeu, pentru binefacerile Lui".

*

Aşa ne spune Sfînta Evanghelie că s-au întîmplat lucrurile acestea în urmă cu aproape 2000 de ani. Ele ne-au adus aminte de adevărul că recunoştinţa este o mare virtute, o mare podoabă a unui suflet omenesc.

De aceea se cuvine să n-o uităm, dînd permanent mulţumită lui Dumnezeu pentru toate binefacerile ştiute şi de atîtea ori neştiute, revărsate asupra noastră, precum şi semenilor şi ţării din care facem parte, cărora le datorăm atîtea din bucuriile pe care le trăim zi de zi.

Pr. *I. Spiru*-Alexandria

Rolul şi semnificaţia...

(Urmare din pag. 3)

căldură înscrise în „Cartea de Aur" a muzeului, aduc prinosul lor de recunoştinţă creatorilor culturii româneşti şi spiritului de luptă şi jertfă a întregului popor român pentru apărarea libertăţii şi demnităţii sale naţionale.

Pe prima filă a „Cărţii de Aur", adevărată cronică a muzeului zilelor noastre, slovele Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, şi ale Domnului Ion Gheorghe Maurer, Preşedintele Consiliulu de Miniştri, rămîn, peste veacuri, mărturie a unei înalte preţuiri acordate trecutului cultural braşovean: „Vizitînd locaşul celor mai vechi tipărituri în limba română şi al primei şcoli româneşti, ne exprimăm admiraţia şi recunoştinţa faţă de cărturarii şi dascălii braşoveni, care au pus la temeliile culturii noastre naţionale flacăra unei simţiri pline de patriotism, dorinţa lor de a vedea poporul în libertate şi lumină".

Referindu-se la vizitatorii de pese hotare, menţionăm că în sursul anului 1971 de pildă, muzeul nostru a fost vizitat de 49 de delegaţii străine oficiale, reprezentînd 30 de ţări de pe toate continentele. Cuvintele de apreciere ale acestora, scrise în „Cartea de Aur", *subliniază prestigiul de care se bucură cultura românească şi Muzeul din Şcheii Braşovului peste hotare.*

Din cuprinsul acestor impresii, redăm cîteva în ordine cronologică:

— Aldo Moro, ministrul afacerilor externe al Italiei: „Cu profundă admiraţie şi infinită solidaritate" (14.I.1971);

— Delegaţia parlamentară a R. D. Germane: „Admiraţie pentru cultura românească" (14.I.1971);

— Delegaţia de Partid a R. S. F. Jugoslaviei: „Admiraţie pentru cultura românească din Braşov" (19.III1971);

— Delegaţia R. P. D. Coreene: „Acest muzeu are tradiţii culturale îndelungate, e foarte important în istoria românilor" (6.IV.1971);

— Comisia politică a P. C. din Chile: „Am fost foarte impresionaţi vizitînd acest muzeu, care ne-a transportat spre zorile culturii româneşti. Din cultura trecutului îşi trage seva claritatea de a întări drumurile prezentului şi viitorului" (6.V. 1971);

— Delegaţia M. A. S. din Venezuela: „E un muzeu care conservă o bogată cultură" (11.VII. 1971);

— Reprezentanţii Muzeului Central din Moscova: „În România sînt minunate muzee. Acest muzeu, prima şcoală românească, e unul din ele. Mulţumim" (25. VII.1971);

— Primul Ministru al Republicii Singapur: „Fără cuvinte, fără comentarii, totul e minunat" (14.XI.1971).

Pe anul în curs elogiile aduse muzeului nostru continuă cronica vieţii culturale din Braşov, în plină desfăşurare.

Prof. Dr. *Emil Micu*
Directorul muzeului

„Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta!"

(Urmare din pag. 2)

ei — şi astfel amîndoi părinţii au un rol egal în asigurarea fericirii necesare familiei. Cînd Sir. 3, 8 zice: „Cu fapta şi cu vorba cinsteşte pe tatăl tău, ca să-ţi vină binecuvîntarea de la dînsul", se face o referire la Facere 27, 27—29 — în care e prezentată binecuvîntarea impresionantă a lui Iacob către Isaac.

Necinstirea părinţilor o urgiseşte Sf. Scriptură, cum se spune la Facere (9, 22), în cazul necuviinţei lui Ham.

Într-o familie lipsită de dragoste, toate legăturile se rup şi ura generală va stăpîni (Matei 10, 21). Copiii nesupuşi părinţilor stîrnesc tot felul de rele. Pe unii ca aceştia Sfîntul Apostol Pavel îi numeşte: „urîtori de Dumnezeu", „semeţi", „trufaşi", „lăudăroşi" şi „născocitori de rele" (Romani 1, 30). Dar, dimpotrivă, ca oameni nepătaţi şi cinstiţi se pot numi cu adevărat zala (cununa) părinţilor (Proverbe 17, 6).

Uneori se ivesc în sufletul copiilor porniri împotriva părinţilor. Un copil bun simte totdeauna braţul ocrotitor al părinţilor, precum la o mamă devotată şi un tată vrednic bucuria vieţii merge pas la pas cu bucuria copiilor. Munca, progresul, datoriile faţă de colectivitate trebuie să fie nota caracteristică a vieţii.

Ascultaţi de marii voştri, zice Hristos şi iarăşi zice: „Ceea ce aţi făcut pentru aceşti mai mici, mie mi-aţi făcut" (Matei 25).

Cu alte cuvinte unde stăpîneşte iubirea acolo este armonie între tineri şi bătrîni.

Armonia dintre soacră şi nurori este o mare virtute. Noemina se gîndeşte nu la avantajiile materiale ci la fericirea personală a nurorilor ei: „Duceţi-vă înapoi copilele mele! De ce să mergeţi cu mine? Mai am eu feciori ca să ajungă bărbaţii voştri?". Orfa — una din nurori a sărutat pe soacră-sa şi s-a întors înapoi. Însă Rut, a doua noră, a rămas nedespărţită de ea şi a zis: „Nu mă sili să te părăsesc şi să mă duc de la tine, căci unde te vei duce tu, acolo voi merge şi eu, şi unde vei trăi tu voi trăi şi eu, poporul tău va fi şi poporul meu şi Dumnezeul tău va fi şi Dumnezeul meu; unde vei muri tu voi muri şi eu şi voi fi îngropată acolo... numai moartea mă va despărţi de tine" (Rut 1, 16—17).

Cinstind pe părinţi, fiii aduc pildă de ceea ce poate face omul care este aproape de inima părinţilor.

Nicolae Neaga

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 iulie 1972 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

„Prin dragoste să slujiţi unul altuia“

(Gal. 5, 13)

Încă în primele pagini ale Sf. Scripturi, unele dintre ele scrise în urmă cu aproximativ 3500 de ani, citim că „nu este bine să fie omul singur“ (Facere 2, 18). Acest adevăr, exprimat de Cel Atotputernic, a fost sesizat încă de filozofii antici, de gînditorii din vechime, care au spus că omul este „o fiinţă socială“, adică o făptură care trăieşte în societate, în unire cu alţi semeni de-ai săi. Lucrul acesta îl exprimă cît se poate de limpede şi Sf. Vasile cel Mare, cînd spune: „Cine nu ştie că omul este o fiinţă blîndă şi sociabilă, nu singuratică şi sălbatică? Nimic nu este aşa de propriu firii noastre, ca a fi în comuniune unii cu alţii, a avea nevoie unii de alţii şi a ne iubi unii pe alţii“.

Aşadar, chipul firesc de vieţuire pe pămînt — şi pentru noi cei de astăzi, faptul acesta este absolut evident — este acela de a trăi în legătură unii cu alţii, în relaţii unii cu alţii, în raporturi de sprijin şi întrajutorare unii cu alţii. Vedem cum oamenii nu pot trăi izolaţi unii de alţii, popoarele nu pot vieţui rupte unele de altele, ci ele sînt obligate la un permanent schimb de bunuri materiale şi spirituale. Ştim de asemenea că şi lucrarea noastră creştinească de mîntuire nu se poate realiza decît cu ajutorul lui Dumnezeu şi în unire cu semenii noştri, într-un proces continuu de şlefuire, de ridicare morală, de urcare pe treptele virtuţilor care ne apropie şi ne aseamănă cu Dumnezeu.

Pentru ca viaţa să fie cu cît mai multe roade îmbucurătoare pentru toţi fiii Pămîntului este necesar, precum vedem, ca relaţiile dintre oameni să fie bune, armonioase, echitabile, frăţeşti ş.a.m.d.

În această ordine de idei socotim potrivit să arătăm că, încă dintru începuturile ei, Biserica noastră s-a străduit şi se străduieşte permanent să-şi formeze fiii în spiritul unor relaţii frăţeşti, de convieţuire cît mai altruistă, cît mai demnă, de respect, stimă şi ajutor reciproc, ceea ce atît de potrivit exprimă şi „Apostolatul social“, formulat şi recomandat cu fiece prilej de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian. Acest lucru ni-l aminteşte şi Sf. Apostol Pavel în cuvintele puse în fruntea acestor rînduri, cînd ne îndeamnă: *„Prin dragoste să slujiţi unul altuia“* (Gal. 5, 13).

Două elemente se cuvine să reţinem din acest îndemn apostolesc. Primul este acela de slujire a semenului nostru, a celor din jurul nostru, de slujire a interesului obştesc, de muncă în slujba binelui comun. Pentru noi cei ce urmăm Mîntuitorului Iisus Hristos slujirea interesului obştesc este deci şi o poruncă evanghelică de căpătîi, de care nu trebuie să uităm niciodată. Prin urmare, în vieţuirea sa de zi cu zi, un creştin bun trebuie să pună totdeauna pe primul plan, în primul rînd interesul general, interesul obştei din care face parte şi abia pe urmă interesul propriu, personal. „Cercetaţi ceea ce este de folos obştesc“ — se spune în Epistola lui Barnaba, scrisă în perioada imediat următoare Sf. Apostoli. Urmărirea, căutarea „interesului comun“, general — spune Sf. Ioan Gură de Aur — este „culmea cea mai înaltă de perfecţiune“, este semnul distinctiv al „creştinului desăvîrşit“. Lămuritor este şi cuvîntul Sf. Ambrosie, care zice: „Nimic să nu fie socotit folositor dacă nu aduce folos şi bine tuturor“. Un lucru deci numai atunci este cu adevărat de folos, cu adevărat bun, cînd de el ne bucurăm nu numai noi, ci şi cei din jurul nostru, şi în primul rînd ei.

Pentru a pătrunde mai bine înţelesul acestei învăţături, Sf. Ioan Gură de Aur vine cu o exemplificare foarte lămuritoare, cînd spune: „Albina este cea mai slăvită vieţuitoare nu pentru că lucrează, ci mai ales că roadele muncii ei sînt de folos şi altora. Şi păianjenul lucrează, se trudeşte şi întinde pe pereţi urzeala lui subţire, care întrece orice meşteşug al femeii, dar el este o fiinţă josnică, pentru că lucrul lui nu este folositor altora în nici un fel. Aşa sînt cei ce lucrează şi se ostenesc numai pentru satisfacerea nevoilor şi poftelor lor“.

Al doilea element care se desprinde din îndemnul Sf. Apostol Pavel este de asemenea foarte important pe marginea gîndurilor de care ne ocupăm. Adică, slujirea noastră reciprocă, slujirea faţă de obştea din care facem parte, munca noastră pentru binele general nu trebuie să fie oricum, ci din dragoste, cu inimă bună deci; lucrul nostru să izvorască dintr-o înaltă conştiinţă de responsabilitate socială, de răspundere faţă de bunul mers al obştei din care facem parte.

În faţa unei astfel de conştiinţe, spre care tindem sau trebuie să tindem cu toţii şi care creează un minunat cadru de bună convieţuire între cei ce purtăm nobilul chip de om, ne apar cît se poate de respingătoare, de urîte, de condamnabile o seamă de păcate, numite pe drept cuvînt antisociale sau împotriva interesului general, ca de pildă: furtul, minciuna, defăimarea, invidia, goana după parvenire, după cîştig nemuncit etc. Astfel de păcate sînt sancţionate sau pedepsite, după cum ştim, nu numai de legile ţării, de judecata omenească, ci, şi în chip special, şi de cea divină, unde nici o faptă de-a noastră nu va fi trecută cu vederea.

Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie ne amintesc de nenumărate ori acest lucru. Astfel, încă cu mii de ani în urmă prin gura profetului Său Moise, Părintele Luminilor ne spune: „Să nu furaţi, să nu spuneţi minciună şi să nu înşele nimeni pe aproapele său“ (Levitic 19, 11), sau prin gura Sf. Apostol Pavel, care zice: „Cel ce a furat să nu mai fure“ (Efeseni 4, 27). Şi tot acest Apostol ne aminteşte: „Nimic să nu faceţi din duh de învrăjbire“ (Filipeni 2, 3) şi „să nu umblăm după mărire deşartă, întărîtîndu-ne şi pismuindu-ne unii pe alţii“ (Galateni 6, 26), sau să „vă muşcaţi unul pe altul“ (Galateni 5, 15). Dimpotrivă: „Fiţi buni unul cu altul“ (Efeseni 4, 31) şi „rîvniţi pururea lucrul cel bun“ (Galateni 5, 18).

În aceeaşi ordine de idei, Sf. Ioan Gură de Aur ne dă următorul folositor îndemn: „Poate că ai ajuns într-o slujbă înaltă, sau poate ai primit vreo dregătorie bisericească. Nu cugeta lucruri mari, căci nu ţi-ai cîştigat tu cinstea, ci Dumnezeu te-a îmbrăcat cu ea; El este care ţi-a dat-o. Păstreaz-o deci ca pe un lucru străin, nefăcînd abuz de ea şi nici întrebuinţînd-o în cele ce nu trebuie, nici îngîmfîndu-te şi nici însuşindu-ţi-o ca pe ceva propriu al tău“. Aşadar, în orice funcţie am fi, să facem „fapte de laudă, dar nu cu scopul de a fi lăudaţi“ — cum tot un Sf. Părinte potrivit arată, avînd totodată permanent în minte cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos, care ne învaţă să ne facem din plin datoria, fiecare unde sîntem rînduiţi, şi niciodată să nu ne batem în piept cu faptele noastre, ci să avem mereu conştiinţa că „n-am făcut decît ceea ce eram datori să facem“ (Luca 17, 10).

*

Trăim într-o ţară în care munca pentru binele general este lege de căpătîi a vieţii sociale. Vedem cu toţii cum toată strădania orînduirii noastre de stat este îndreptată spre ridicarea obştei spre înflorirea Patriei, spre mai binele tuturor fiilor ei harnici şi cinstiţi.

Să ne străduim deci să convieţuim frăţeşte, în respect şi stimă faţă de toţi semenii noştri, în familiile noastre, la locurile noastre de muncă, în obştiile mai mici sau mai mari unde ne purtăm paşii, şi cu dragoste, în cinste şi omenie să muncim cu tot elanul, fiecare la locurile noastre de activitate, împlinind prin aceasta nu numai o îndatorire cetăţenească, ci şi o poruncă divină de prim ordin.

Diac. *Gh. Papuc*

Biserica Ortodoxă Română între 1918-1948 (I)

Actul Unirii Transilvaniei cu România de la 1 decembrie 1918 şi formarea statului românesc unitar a dus la o serie de schimbări şi în viaţa bisericească. Mulţi se aşteptau ca în 1918, o dată cu desăvîrşirea unităţii politice, să se facă şi unificarea bisericească a credincioşilor transilvăneni, prin reîntoarcerea credincioşilor uniţi în sînul Bisericii strămoşeşti. S-au ridicat atunci multe glasuri care au cerut acest lucru, apoi, pe parcurs, zeci de parohii unite, în frunte cu preoţii lor, au revenit la Ortodoxie.

Cea dintîi îndatorire ce revenea Bisericii Ortodoxe în noua situaţie politică, era unificarea ei, adică organizarea ei unitară, sub conducerea Sf. Sinod din România. De fapt, în primăvara anului 1919 Sinodul episcopilor ortodocşi din Mitropolia Ardealului s-a declarat desfiinţat, cerînd includerea membrilor săi în Sf. Sinod din Bucureşti. S-au început apoi lucrările de unificare bisericească, instituindu-se o comisie care şi-a început lucrările la Sinaia, în iunie 1919. S-a hotărît ca la baza viitoarei legi de organizare bisericească să stea Statutul Organic al lui Andrei Şaguna, de care s-a călăuzit Biserica din Transilvania timp de 50 de ani, cu roadele cele mai binefăcătoare.

La 18 decembrie 1919 a fost ales în scaunul de mitropolit primat al Bisericii autocefale a României episcopul Caransebeşului *Miron Cristea* (1868—1939), înscăunat la 1 ianuarie 1920. Alegerea unui transilvănean ca mitropolit primat al Bisericii Ortodoxe Române se datora şi faptului că Miron Cristea făcuse parte din delegaţia trimisă de românii transilvăneni la Bucureşti, ca să prezinte actul unirii din 1 decembrie 1918.

În primii ani de arhipăstorire a lui Miron Cristea au continuat lucrările de unificare bisericească. În septembrie 1920 s-a alcătuit o „constituantă bisericească“, formată din membrii Sf. Sinod, profesori de teologie, delegaţi ai preoţimii şi foşti miniştri de culte. Aceasta a ales din sînul său o comisie de 15 membri, care să întocmească un proiect de Statut de organizare şi funcţionare a Bisericii Ortodoxe Române. Comisia a lucrat cu o mare încetineală, pînă în 1925.

Datorită noilor condiţii politice, a crescut mult şi prestigiul ţării pe plan extern. Dar în acelaşi timp a crescut şi prestigiul Bisericii noastre. De aceea s-a socotit că este necesară ridicarea Bisericii noastre la rangul de Patriarhie. În şedinţa sa din 4 februarie 1925, Sf. Sinod a hotărît să se înfiinţeze Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, prin înălţarea mitropolitului primat la rangul de patriarh. Parlamentul a votat apoi o Lege pentru înfiinţarea Patriarhiei, promulgată la 25 II. 1925. Potrivit vechiului obicei, s-a trimis o scrisoare tuturor Bisericilor Ortodoxe surori, vestindu-se înfiinţarea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. S-au primit de îndată scrisori de răspuns, cu binecuvîntări şi urări frăţeşti din partea tuturor acestor Biserici, în frunte cu patriarhul ecumenic din Constantinopol. Iar la 1 noiembrie 1925 s-a făcut, cu ceremonia îndătinată, învestitura primului patriarh al Bisericii noastre, Miron Cristea, în pre-

(Continuare în pag. 2)

Condiţiile mîntuirii

După învăţătura Bisericii noastre, mîntuirea subiectivă se înfăptuieşte prin armonioasa împreună-lucrare dintre Dumnezeu şi credincios, dintre harul dumnezeiesc şi credinţa şi faptele bune ale credinciosului. De unde rezultă că condiţiile mîntuirii subiective sînt: din partea lui Dumnezeu harul dumnezeiesc (condiţia exterioară), iar din partea credinciosului credinţa şi faptele bune (condiţia subiectivă).

Harul dumnezeiesc este o putere sau o lucrare necreată care izvorăşte din fiinţa dumnezeiască. El este unul singur şi se dă tuturor credincioşilor. Din el primeşte fiecare credincios cît poate. Prin dumnezeiescul har, însuşi Duhul Sfînt lucrează în noi mîntuirea.

Harul dumnezeiesc pune începutul mîntuirii în credincios şi nu credinciosul prin stăruinţele sale. Deci, harul îi vine în dar şi nu pentru oarecare fapte ale sale.

Înainte de a veni harul, credinciosul nu poate face fapte prin care să se mîntuiască, nici măcar să înduplece pe Dumnezeu să-i dea harul prin care să se mîntuiască. De-abia după ce bate harul la uşa sufletului său, se poate hotărî credinciosul pentru har.

Dar harul nu este necesar numai la începutul mîntuirii credinciosului, ci şi după aceea tot timpul. Căci credinciosul nu se poate întări niciodată în bine în aşa fel, încît să nu mai aibă pe urmă trebuinţă de har. Binele statornic şi curăţia deplină a credinciosului este un rod nu numai al strădaniei credinciosului, ci şi al contribuţiei dumnezeiescului har.

Dar cu toate că este de neapărată trebuinţă pentru mîntuirea noastră, harul dumnezeiesc nu ne poate mîntui singur, nu ne poate mîntui fără noi. Căci Dumnezeu voieşte ca credinciosul să conlucreze în chip liber cu harul dumnezeiesc la mîntuirea sa.

Dumnezeu aşteaptă de la credincios credinţă şi fapte bune.

Credinţa în Dumnezeu este primirea — pe baza încrederii în Dumnezeu şi a unei vederi sufleteşti — ca adevărate a tuturor adevărurilor descoperite de sus în vederea mîntuirii (Cf. Evrei 11, 1). Deci, prin credinţă credinciosul primeşte şi îşi însuşeşte toate adevărurile religioase mîntuitoare descoperite de Dumnezeu, formulate şi propovăduite de Sfînta noastră Biserică Ortodoxă.

Prin nădejde, credinciosul aşteaptă cu deplină încredere ca Dumnezeu să aducă la îndeplinire tot ce i-a făgăduit pentru mîntuirea sa. Prin dragoste, credinciosul intră în cea mai strînsă comuniune de viaţă cu Dumnezeu, îl îmbrăţişează cu toate puterile sufletului său şi împlineşte voia Sa cea atotsfîntă (Cf. I Ioan 4, 16).

Dintr-o astfel de credinţă izvorăsc faptele bune. Acestea nu sînt un preţ de schimb, pe care credinciosul îl plăteşte lui Dumnezeu pentru mîntuire, ci sînt mijloace prin care credinciosul se desăvîrşeşte, folosindu-se de ajutorul dumnezeiescului har, mijloace prin care credinciosul se face tot mai asemenea lui Dumnezeu.

Această învăţătură a Bisericii noastre despre condiţiile mîntuirii are temeiuri clare şi puternice în Sf. Scriptură.

Astfel, calitatea dumnezeiescului har de condiţie exterioară a mîntuirii noastre, trebuinţa lui pentru mîntuirea subiectivă, rezultă din texte ca acestea: „Fiindcă toţi au păcătuit şi sînt lipsiţi de slava lui Dumnezeu; îndreptîndu-se în dar, cu harul lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus“ (Romani 3, 23—24; vezi şi 5, 15—17). „Căci Dumnezeu este cel ce lucrează întru voi şi ca să voiţi şi ca să săvîrşiţi după a lui bunăvoinţă“ (Filipeni 2, 13). „Căci în har sînteţi mîntuiţi, prin credinţă, şi aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu; nu din fapte, ca să nu se laude nimeni. Pentru că a Lui făptură sîntem, zidiţi în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele“ (Efeseni 2, 8—10).

Acelaşi adevăr îl mărturiseşte cuvintele Mîntuitorului: „Eu sînt viţa, voi sînteţi mlădiţele. Cel ce rămîne în mine şi eu în el, acesta aduce roadă multă, căci fără mine nu puteţi face nimic. Dacă cineva nu rămîne în mine se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard. Dacă rămîneţi întru mine şi cuvintele mele rămîn în voi, cereţi ceea ce voiţi şi se va da vouă“ (Ioan 15, 5—7). După cum mlădiţa nu poate trăi şi rodi fără seva pe care o primeşte din viţă, tot aşa noi nu ne putem mîntui fără ajutorul Mîntuitorului, care este dumnezeiescul har.

Calitatea credinţei şi a faptelor bune de condiţii ale mîntuirii, rezultă din multe texte ale Sf. Scripturi. Dintre acestea cel mai cuprinzător şi mai expresiv ni se pare următorul: „Căci în Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu poate avea ceva, nici netăierea împrejur, ci *credinţa care este lucrătoare prin iubire*“ (Galateni 5, 6). De asemenea: „Iar orice pom care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc. De aceea, după roadele lor îi veţi cunoaşte. Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu celui din ceruri. Mulţi îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele tău am proorocit şi nu în numele tău am scos demoni şi nu în numele tău minuni multe am făcut? Şi atunci voi mărturisi lor: Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la mine cei ce lucraţi fărădelegea“ (Matei 7, 19—23).

Din multele texte biblice care pledează pentru necesitatea faptelor bune în cadrul mîntuirii subiective (ca: Matei 16, 27; 25, 34—45; Ioan 5, 29; Romani 2, 16—31; II Corinteni 5, 10; I Timotei 6, 18—19; Apocalipsa 20, 12—13 ş.a.), ne oprim asupra celui mai clasic (Iacob 2, 14—26), care se isprăveşte astfel: „Precum trupul fără de suflet mort este, şi *credinţa fără de fapte moartă este*“.

Mîntuirea se realizează numai prin colaborarea dintre dumnezeiescul har şi voinţa liberă a credinciosului. De aceea, Mîntuitorul spune: „Cel ce va răbda pînă la sfîrşit, acela se va mîntui“ (Matei 10, 22; 24, 13), iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „Drept aceea, iubiţii mei, ... cu frică şi cu cutremur lucraţi la mîntuirea voastră“ (Filipeni 2, 12).

Solicitarea contribuţiei *personale* în vederea mîntuirii arată că Dumnezeu nu mîntuieşte cu de-a sila şi necondiţionat pe credincios, adică prin hotărîri necondiţionate de atitudinea credinciosului; deci, predestinaţia absolută şi eternă nu are loc în cadrul învăţăturii ortodoxe.

Dumnezeu mîntuieşte numai pe baza împlinirii condiţiilor necesare în acest scop. El cunoaşte însă mai dinainte împlinirea acestor condiţii. Pe baza acestei preştiinţe, El hotărăşte din veşnicie soarta credinciosului; deci, nu arbitrar şi samavolnic.

Adevărul acesta se desprinde limpede din cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Şi ştim că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, celor care sînt chemaţi după voia lui; căci pe cei pe care i-a cunoscut mai înainte, mai înainte i-a şi hotărît să fie asemenea chipului Fiului Său, ca El să fie întîi născut între mulţi fraţi. Iar pe cei care i-a hotărît mai înainte, pe aceştia i-a şi chemat; şi pe care i-a chemat, pe aceştia i-a şi îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceştia i-a şi mărit“ (Romani 8, 28—30). Rezultă de aici că Dumnezeu i-a chemat pe unii la mîntuire nu în chip arbitrar, ci pe baza faptului că a cunoscut „mai dinainte“ faptele pe care ei le vor săvîrşi. Pe aceştia i-a hotărît la mărirea cerească, întrucît a ştiut „mai dinainte“ vrednicia de care vor da dovadă prin faptele lor.

Adevărul mărturisit în în acest chip de Apostolul Pavel este categoric confirmat de cuvintele Mîntuitorului: „Prin răbdarea voastră veţi dobîndi sufletele voastre“ (Luca 21, 19); „Orice mlădiţă care nu aduce roadă întru mine, el o taie; şi orice mlădiţă care aduce roadă, el o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă“ (Ioan 15, 2).

C. Sîrbu

Biserica Ortodoxă Română între 1918—1948

(Urmare din pag. 1)

zenţa a numeroşi trimişi ai Bisericilor Ortodoxe surori şi a reprezentanţilor Statului. Astfel, Biserica noastră a dobîndit o cinste deosebită şi un mare prestigiu între celelalte Biserici Ortodoxe.

Între timp, în aprilie 1925, Parlamentul a votat Legea şi statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, promulgată la 6 mai 1925, după ce fusese studiată pe larg de către Sf. Sinod, Congresul Naţional Bisericesc din Transilvania şi Ministerul Cultelor.

Potrivit noii legi, se consfinţea autocefalia Bisericii noastre, organizată ca Patriarhie. În fruntea ei se afla Sfîntul Sinod, format din patriarh ca preşedinte, din mitropoliţii, episcopii şi arhiereii-vicari în funcţiune. În atribuţiile sinodului intrau probleme de ordin spiritual, canonic şi dogmatic. Ca organ deliberativ pentru întreaga patriarhie funcţiona Congresul naţional bisericesc, format din 6 reprezentanţi (doi clerici şi patru mireni) de fiecare eparhie, aleşi pe 6 ani. În atribuţiile sale intrau probleme administrative, culturale şi epitropeşti. Congresul alegea pe ierarhi şi întocmea regulamente bisericeşti. El se întrunea în mod ordinar o dată la trei ani. Avea ca organe executive: Consiliul central bisericesc, format din 15 membri (5 clerici şi 10 mireni) pentru chestiunile administrative-culturale şi Eforia Bisericii, compusă din trei membri (un cleric şi doi mireni) pentru chestiunile economice. La fiecare eparhie funcţiona ca organ deliberativ cîte o adunare eparhială, formată din 45 pînă la 60 de membri, după întinderea eparhiei, o treime clerici şi două treimi mireni. Se întrunea o dată pe an. Ca organ executiv era consiliul eparhial. La protopopiate exista de asemenea o adunare protopopească (în aceeaşi proporţie de clerici şi mireni). Parohia avea ca organ deliberativ adunarea parohială, iar ca organ executiv consiliul parohial şi epitropia. Instanţele disciplinare şi judecătoreşti pentru clerici erau: judecătoria protopopească, consistoriul spiritual eparhial şi cel mitropolitan, apoi cel central pe lîngă Sf. Sinod, cu cîte un delegat de fiecare Mitropolie. Episcopii şi mitropoliţii se alegeau de Congresul naţional bisericesc împreună cu adunarea eparhială a eparhiei vacante. Preoţii din Transilvania se alegeau de către adunarea parohială, potrivit vechiului obicei, iar cei din vechea Românie au continuat să fie numiţi de chiriarhul locului.

Aşadar, prevederile acestei legi, cu participarea largă a mirenilor la viaţa bisericească, erau luate după Statutul Organic al lui Andrei Şaguna. Din nefericire, nu s-au putut vedea roadele acestui statut, întrucît în adunările eparhiale, ca şi în Congresul naţional bisericesc se alegeau de cele mai multe ori politicieni, care nu aveau nici o legătură cu Biserica.

S-ar fi aşteptat o înviorare a vieţii bisericeşti în urma înălţării Bisericii noastre la rangul de patriarhie şi a noii legi de organizare şi funcţionare. Lucrurile n-au mers însă prea uşor, mai ales datorită Concordatului încheiat de România cu Vaticanul în 1927 şi Legii pentru regimul general al cultelor din 1928, care puneau Biserica Ortodoxă Română într-o vădită stare de inferioritate faţă de celelalte culte, mai ales faţă de cel catolic.

În privinţa organizării Bisericii Ortodoxe Române, în această perioadă au survenit schimbări îndată după 1918. La 18 decembrie 1919 a fost ales, iar la 1 ianuarie 1920 a fost înscăunat noul mitropolit primat *Miron Cristea*.

În scaunul mitropolitan de la Sibiu, a fost ales, la 27 februarie 1920, profesorul de teologie *Dr. Nicolae Bălan*, care a păstorit cu vrednicie în scaunul lui Şaguna pînă la moarte († 6 august 1955). În 1919 s-a reînfiinţat Episcopia Vadului, Feleacului şi Clujului, în fruntea căreia a fost ales, în 1921, vrednicul asesor *Nicolae Ivan*, de la Sibiu († 1936). În 1920 vicariatul ortodox de la Oradea a fost ridicat la rangul de episcopie, în frunte cu vicarul Roman Ciorogariu († 1936). În 1921 s-a înfiinţat o Episcopie a Armatei, cu reşedinţa în Alba Iulia. În 1923 s-a înfiinţat o nouă Episcopie, la Constanţa. Aşadar, în 1925, cînd s-a creeat Patriarhia şi a intrat în vigoare Legea şi Statutul de organizare a Bisericii noastre, existau următoarele eparhii: I. Mitropolia Ungrovlahiei cu Arhiepiscopia Bucureştilor şi Episcopiilor Rîmnicului, Buzăului, Argeşului şi Constanţei; II. Mitropolia Moldovei şi Sucevei cu Arhiepiscopia Iaşilor şi Episcopiile Romanului, Huşilor şi Dunării de Jos; III. Mitropolia Ardealului cu Arhiepiscopia Sibiului şi Episcopiile Aradului, Caransebeşului, Clujului şi Oradiei.

Mai tîrziu, în 1934, s-a înfiinţat o Episcopie misionară pentru românii ortodocşi din America, cu reşedinţa în oraşul Detroit. În 1937 s-a reînfiinţat vechea Episcopie a Maramureşului, cu reşedinţa în Sighet, iar în 1939 o Episcopie la Timişoara. Alte schimbări însemnate în componenţa eparhiilor s-au petrecut abia în 1948-49, rămînînd de atunci pînă azi neschimbate.

Către sfîrşitul perioadei de care ne ocupăm, scaunul patriarhal a fost ocupat de *Nicodim Munteanu*, originar din satul Pipirig-Neamţ. A condus Biserica Ortodoxă Română, în calitate de patriarh, de la 30 iunie 1939, ziua alegerii sale, pînă la moartea sa, întîmplată la 27 februarie 1948. A fost un bun teolog, rămînînd de la el zeci de lucrări de teologie sau broşuri pentru credincioşi, traduse din limba rusă. În ultimii trei ani ai patriarhatului său s-au reluat legăturile cu Biserica Ortodoxă Rusă, prin vizita pe care a făcut-o el în U.R.S.S. în 1946 şi apoi prin vizita de răspuns a patriarhului Alexei în România, între 28 mai şi 11 iunie 1947.

M. Păcurariu

Gînduri frumoase despre România

În toamna anului trecut, ziarista canadiană Monique Nuytemans ne-a vizitat țara, cu care prilej a trecut și prin Sibiu. Menționăm că Duminică, 7 noiembrie 1971, această ziaristă a participat la sfințirea bisericii din parohia Vistea de Jos, prot. Făgăraș, precum și la prînzul oferit de consiliul parohial în cinstea Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului și a însoțitorilor, cînd a luat cuvîntul, exprimîndu-și satisfacția de-a fi participat la acest eveniment, care i-a mijlocit și el bucuria de-a cunoaște mai bine bogăția darurilor spirituale ale poporului român.

Gîndurile frumoase, stîrnite de farmecul minunatelor noastre plaiuri în sufletul amintitei ziariste, au fost concretizate și în paginile unui ziar care apare la Montreal (Canada). Astfel, în ziarul „La presse" din 29 aprilie 1972, sub titlul: „România, această latină a Balcanilor", doamna Monique Nuytemans face o caldă prezentare a Patriei noastre, în chip special sub aspect turistic, ocupîndu-se de așezarea ei în Europa, de capitala țării și alte orașe mai de seamă etc. „Perlele României — spune ziarista menționată — sînt Carpații Orientali, Delta Dunării, plaja Mării Negre și mănăstirile Moldovei", arătînd totodată că folclorul românesc „este cel mai bine conservat în Europa".

Doamna M. Nuytemans subliniază de asemenea firea deschisă, optimistă, ospitalieră a românului, insistînd totodată și asupra altor frumusețe ale Patriei noastre, demne de a fi văzute.

Menționăm că această prezentare a țării noastre este însoțită de o seamă de fotografii, reprezentînd „frumosul oraș Sibiu" — cum spune ziarista, Mănăstirea Sucevița, o cruce pictată și sculptată dintr-un cimitir ortodox ș.a.

Alături de multe alte gînduri asemănătoare exprimate de personalități de seamă ale lumii, rîndurile semnalate mai sus constituie și ele o mărturie a ecoului favorabil pe care frumusețile Patriei noastre, darurile poporului nostru, roadele muncii sale harnice îl lasă în inima vizitatorilor străini, care pășesc cu gînd curat pe meleagurile noastre.

R.

INFORMAȚII

✦ În primele zile ale lunii iunie a.c. la Bruxelles, capitala Belgiei, s-au desfășurat lucrările „Adunării reprezentanților opiniei publice pentru securitate și cooperare europeană", la care au participat peste 700 de delegați din aproape toate țările Europei: parlamentari, oameni politici, scriitori, reprezentanți bisericești și de culte, savanți și artiști etc., în cadrul dezbaterilor urmărindu-se problema transformării Europei într-o zonă a păcii, înțelegerii și colaborării.

Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, a adresat acestei Adunări — după cum știm — un mesaj în care exprimă năzuințele spre pace și frățească conviețuire între oameni ale poporului nostru, în cuvinte ca acestea: „Poporul român se adresează tuturor popoarelor europene să acționeze cu hotărîre pentru a se trece la pregătirea conferinței general-europene, cu participarea tuturor statelor interesate, care să deschidă calea soluționării problemelor păcii, colaborării și securității în Europa, să asigure fiecărei națiuni posibilitatea să se dezvolte de sine stătător, potrivit propriei voințe".

La încheierea lucrărilor, Adunarea a aprobat în unanimitate „Declarația solemnă de la Bruxelles", din care reținem următoarele: „Noi am căzut de acord să afirmăm principiile fundamentale și universale pe care trebuie să se bazeze securitatea europeană, în spiritul cartei O.N.U.: renunțarea la forță și la amenințarea cu forța; inviolabilitatea frontierelor existente; neintervenția în afacerile interne; respectarea independenței naționale și a egalității în drepturi a tuturor statelor; respectarea suveranității și a integrității teritoriale a tuturor țărilor continentului; respectarea dreptului popoarelor de a dispune ele însile de propria lor soartă, cooexistența pașnică și buna vecinătate între state".

✦ Într-un număr trecut al ziarului „Scînteia" (nr. 9157 din 24 mai 1972) s-a publicat, la „Faptul divers", și importanta informație, potrivit căreia în urma unor săpături arheologice desfășurate în comuna Niculițel (jud. Tulcea), specialiști ai muzeului din Tulcea au descoperit o basilică (veche biserică creștină), în interiorul căreia se află o criptă, care cuprinde scheletele a patru martiri creștini: Zotikos, Attalos, Kamasis și Filippos, care datează din a doua jumătate a sec. IV.

Acești martiri au fost uciși, după cum se crede, în timpul persecuției împăratului Iulian Apostatul sau a lui Athanaric, căpetenia goților. Alături de mulți știuți și neștiuți martiri daco-romani, această descoperire grăiește și ea despre vechimea învățăturii Mîntuitorului Iisus Hristos pe meleagurile noastre.

✦ Duminică, 28 mai 1972, la marele praznic al Pogorîrii Duhului Sfînt (Rusaliile), în Catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească de către Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului și P. S. Episcop-vicar *Visarion,* înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

Predica zilei a fost rostită de P. S. Episcop-vicar Visarion, care a insistat cu deosebire asupra lucrării Sf. Duh în viața Bisericii în general, cît și în viața Bisericii Ortodoxe Române în special. Așa de pildă marele act al Reîntregirii din 1948, prin care s-a refăcut unitatea Bisericii noastre străbune, este și lucrarea Duhului Sfînt.

A doua zi de Rusalii, Sf. Treime, este și hramul catedralei mitropolitane din Sibiu, cu care prilej ambii Ierarhi au slujit Sf. Liturghie arhierească. Despre însemnătatea praznicului a predicat P. C. vicar Traian Belașcu.

La sfîrșitul Sf. Liturghii s-a săvîrșit un parastas întru pomenirea ctitorilor, binefăcătorilor și slujitorilor Catedralei mitropolitane, adormiți în Domnul.

✦ Duminică, 11 iunie 1972, s-au împlinit cinci ani de arhipăstorire a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Cu acest prilej, Î. P. S. Sa a slujit în Catedrala mitropolitană Sf. Liturghie arhierească. A predicat P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu. La sfîrșit s-a rostit de asemenea o rugăciune specială de mulțumire către Părintele ceresc pentru tot ajutorul revărsat asupra Arhipăstorului nostru, asupra noastră a tuturor.

După Sf. Liturghie, la reședința mitropolitană a avut loc o recepție, la care au participat salariații de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori și angajați de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, deputați în Adunarea Eparhială, cunoscuți etc.

Au vorbit: P. C. vicar *Traian Belașcu,* care, în numele angajaților Centrului arhiepiscopesc, face o scurtă evocare a celor cinci ani de activitate, a ritmului nou, viu, de muncă imprimat activității eparhiale, făgăduind totodată Î. P. S. Sale atașament și rîvnă sporită în bunul mers al treburilor Arhiepiscopiei; P. C. prof. *N. Neaga,* care — în numele Institutului Teologic, al P. C. rector Is. Todoran, plecat, ca și P. S. Episcop-vicar Visarion, la instalarea noului episcop unitarian de la Cluj, Eminența Sa Covaci Lajos — exprimă mulțumiri Î. P. S. Mitropolit pentru tot sprijinul acordat Institutului, ridicat la cerințele de astăzi ale credincioșilor noștri; dl *P. Deji* (Făgăraș), care, în numele credincioșilor, în numele Adunării Eparhiale, arată că vor fi cu toții alături de Î. P. S. Sa în activitatea pe care o va desfășura și de acum înainte, spre binele Bisericii și Patriei.

Tuturor a răspuns Î. P. S. Mitropolit *Nicolae,* care, între altele, menționează liniile directoare după care a căutat să se conducă în activitatea Arhiepiscopiei Sibiului, a Mitropoliei Ardealului, idei centrale constituind legătura cu realitatea, cu viața concretă, experiența reciprocă — ierarh, preoți și credincioși — străduința de a ține pas cu transformările noi din viața poporului nostru.

Î. P. S. Sa mulțumește totodată P. F. Părinte Patriarh Justinian și întregului Sf. Sinod pentru tot sprijinul acordat, menționînd că Arhiepiscopia Sibiului, Mitropolia Ardealului vor fi mădulare vrednice ale Bisericii Ortodoxe Române.

Mulțumește de asemenea Departamentului Cultelor pentru largul ajutor primit, făgăduind Conducerii Patriei că vom fi devotați fii ai poporului nostru.

Mulțumind în același timp Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului și Banatului, cu care avem probleme comune, ca și preoților și credincioșilor din Arhiepiscopie pentru aportul lor la mănunchiul de fapte realizat pînă acum, Î. P. S. Sa roagă pe Dumnezeu să ne stea în ajutor și de acum înainte în strădania spre tot lucrul bun și ziditor pentru credincioșii noștri, pentru Patria noastră dragă.

Sfîntul mucenic Ioan Românul

Datorită persecuțiilor la care au fost supuși creștinii începînd cu primii ucenici ai Mîntuitorului Iisus Hristos, pămîntul s-a înroșit adesea de sîngele martirilor, care au preferat mai bine să moară, decît să se lepede de credința creștină.

În numărul acesta mare al celor ce și-au dat viața pentru Hristos, se numără și mulți fii ai Bisericii noastre Ortodoxe Române, dintre ei făcînd parte și Sfîntul Ioan Românul sau Ioan Valahul, care a fost spînzurat de turci în anul 1662 și pe care Sfînta noastră Biserică îl sărbătorește în fiecare an în ziua de 12 mai. Despre viața sa ne istorisește un mare dregător bisericesc al Patriarhiei din Constantinopol, anume Ioan Cariofil, care era de față cînd a primit Sfîntul Ioan cununa muceniciei. Acesta ne spune între altele:

„Pe vremea cînd domnea în Țara Românească Mihnea Vodă, cerînd turcii biruri grele, pe care țara nu le mai putea plăti, s-a ridicat Domnitorul cu oștirea și au prins a tăia pe toți turcii, pe care i-au aflat că umblau după jafuri prin țară... Deci aflînd sultanul de asemenea îndrăzneală a lui Mihnea Vodă, au trimis mulțime mare de oști turcești și tătărești, care au năvălit în Țara Românească. Iar Mihnea Vodă, neputîndu-se împotrivi puhoiului păgînesc, se trage pe cărările neștiute ale munților, în Transilvania. Oștile sultanului au pustiit pămîntul țării noastre, au jefuit, au ucis și au luat în robie peste 50.000 de români. Printre aceștia s-a aflat și un tînăr fecior de prin părțile Olteniei; se chema Ioan și abia trecuse de 15 ani, dar era chipeș la înfățișare și înțelept la minte, iar credința strămoșească în Hristos o iubea și o prețuia mai presus ca orice.

Ajungînd tînărul Ioan în robie, în cetatea Constantinopolului, unde își avea sultanul scaunul împărătesc, a fost îndemnat în felurite chipuri — și cu amăgitoare făgăduieli și amenințări — să se lepede de credința creștină și să treacă la legea turcească. Și văzînd turcii că nimica nu izbîndesc cu dînsul, l-au spînzurat în ziua de 12 mai 1662. Iar tînărul și bine-credinciosul oltean s-a învrednicit a primi cununa ce nu vestejește în veac, a muceniciei pentru Hristos".

Pe Sf. Ioan Valahul îl caracterizează o credință tare în Hristos, dar și un înflăcărat patriotism. Deși tînăr și cu viitorul în față, a preferat mai bine să moară creștin. Prin curajul cu care a îndurat moartea, a dovedit marea lui dragoste față de credința în Iisus Hristos și față de Biserica Ortodoxă românească.

Dar viața Sf. Ioan din Oltenia ne vorbește și despre desele și răufăcătoarele năvăliri străine asupra țării noastre, împotriva cărora poporul acestei țări, dornic de pace și neatîrnare, a luptat cu multă bărbăție și spirit de sacrificiu. De aceea, pacea, libertatea, independența și neamestecul din afară sînt lucruri atît de scumpe nouă.

Pr. *Nicolae Leșe*-Lucăcești

Radu Stanca: ACVARIU

În editura „Dacia" din Cluj a apărut, tocmai în preajma împlinirii a zece ani de la moartea lui prematură, un volum selectiv de eseuri estetice și literare de *Radu Stanca* cu titlul *„Acvariu"*, sub îngrijirea cunoscutului critic *Mircea Tomuș.*

Chiar în prefață, Mircea Tomuș arată că Radu Stanca a intenționat să-și strîngă în volum, înainte de a muri, aceste eseuri, articole și evocări sibiene, apărute în publicațiile vremii, sub titlul „Acvarium", dar n-a mai apucat s-o facă.

Radu Stanca, fiul consilierului Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, Sebastian Stanca, după anul 1940 a activat mult timp în Sibiu, colaborînd la o seamă de binecunoscute reviste, dedicîndu-se în întregime creației literare-estetice, poeziei, dramaturgiei, teatrului, iar, în 1948, la înființarea teatrului de stat a devenit prim-regizor, cetatea de pe malurile Cibinului fiindu-i o adevărată „vatră spirituală", cum se pronunță un scriitor.

În 1961, Radu Stanca s-a reîntors la Cluj, unde, după numai un an, și-a dat sfîrșitul tocmai cînd putea crea mai mult și mai bun. Opera lui este așezată astăzi la locul și adevărata ei valoare, recunoscîndu-i-se meritele cuvenite în literatura noastră.

„Eseistica lui Radu Stanca — scrie în prefață Mircea Tomuș — este, în același timp, ea însăși creație, dar nu numai din punct de vedere al originalității ideilor ci, în primul rînd și la modul cel mai vizibil, prin patosul formulărilor"... La el predomină cultul predecesorilor și sentimentul de continuitate. În poetica lui „melancolia e un stimul sufletesc", pendularea între necunoscut și

(Continuare în pag. 4)

Locurile liturgice

În toate religiile pentru cinstirea lui Dumnezeu şi pentru împlinirea diferitelor slujbe şi rînduieli cultice, aflăm locuri anume pregătite într-un cadru cît mai frumos. Jertfele nu se puteau aduce decît în locuri anume pregătite pentru acest scop.

Templul din Ierusalim a fost pentru evrei locul în care credincioşii îi aduceau lui Dumnezeu jertfe şi laude. Însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a frecventat templul şi îl numeşte „Casa Tatălui meu" (Luca 2, 49). Atunci cînd Iisus a aflat în templu pe cei care vindeau boi şi oi şi porumbei şi pe schimbătorii de bani le-a zis: „Nu faceţi casa Tatălui meu casă de negustorie" (Ioan 2, 16). Mîntuitorul cinstea templul. Apostolii se rugau şi ei în templu.

Cînd a voit însă Mîntuitorul să săvîrşească Frîngerea pîinii, care avea să fie jertfa legii celei noi, n-o mai face în templu din cauza multor duşmani ai credinţei în El, precum şi din cauza tainei celei mari pe care această jertfă o cuprindea şi care nu putea fi auzită şi înţeleasă de toţi, ci o face într-un „foişor mare, aşternut" (Luca 22, 12). După pilda Mîntuitorului şi cei dintîi creştini au început să se strîngă în case private, unde se rugau lui Dumnezeu şi unde săvîrşeau Sfînta Liturghie împărtăşindu-se cu Sf. Euharistie, Trupul şi Sîngele lui Hristos.

În Noul Testament se amintesc mai multe case, camere, unde locuiau Sfinţii Apostoli. Astfel în Fapte, cap. 1, v. 13, citim: „Şi cînd au intrat, s-au suit în camera de sus, unde locuiau: Petru şi Ioan şi Iacov şi Andrei, Filip şi Toma, Vartolomeu şi Matei, Iacov a lui Alfeu şi Simon Zelotul şi Iuda al lui Iacov". Toţi aceştia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile şi cu Maria, mama lui Iisus, şi cu fraţii lui" (v. 14).

Aceeaşi casă e amintită în Fapte 2, 2, unde se vorbeşte despre pogorîrea Sf. Duh.

În Fapte 12, 12 ni se vorbeşte despre „casa Mariei", unde erau adunaţi mulţi şi se rugau. În Coloseni 4, 15, citim: „Îmbrăţişaţi pe fraţii din Laodiceia şi pe Nimfan şi Biserica din casa lor". Casa credinciosului Nimfan era transformată în biserică pentru creştinii din acea localitate.

Viaţa creştină însă nu s-a putut mulţumi numai cu nişte case care să le slujească drept biserici, ci, înmulţindu-se numărul creştinilor, au început a se construi locaşuri mari şi frumoase, în care să i se aducă lui Dumnezeu laudă, rugăciune şi jertfă, după cuviinţă.

Locul în care se adunau creştinii cei dintîi avea diferite numiri, de pildă: casa Domnului, casă de rugăciune, casă regească fiindcă în ea se aduce laudă şi preamărire împăratului împăraţilor (basilica). De la acest din urmă cuvînt avem şi noi în limba noastră cuvîntul biserică.

Cele dintîi biserici mari şi frumoase au fost zidite pe timpul împăratului Constantin cel Mare care a dat libertate creştinilor. Cea mai veche formă de biserică e cea lungăreaţă (dreptunghiulară), avînd în partea de răsărit o formă semicirculară care era altarul. O altă formă de biserică veche avea forma crucii.

În timpurile de cumplită prigoană creştinii se strîngeau în locuri mai ascunse şi mai puţin cunoscute de păgîni. Catacombele care şi astăzi se mai văd la Roma şi în alte părţi au fost nu numai locuri de îngropare, adică cimitire, ci şi locuri de închinare în timp de prigoană şi de persecuţie.

De la Constantin cel Mare începe să înflorească arhitectura creştină şi să se înalţe biserici mari şi monumentale. Cu timpul au fost create diferite forme de construire a bisericilor, adică stiluri, dintre care cele mai însemnate sînt: stilul bazilical, stilul romanic, stilul gotic, stilul renaşterii, stilul baroc, stilul clasic. Toate aceste stiluri s-au dezvoltat în Apus. S-au construit biserici măreţe, care şi astăzi te uimesc prin mărimea lor.

În Răsărit s-a dezvoltat un stil mai deosebit, pe care îl cunoaştem sub numele de stilul bizantin. Acest stil s-a creat în Constantinopol şi s-a dezvoltat între graniţele fostului imperiu bizantin şi a rămas pînă azi stilul oficial şi propriu al Bisericii Ortodoxe. Biserica, care întruchipează în forma cea mai desăvîrşită stilul bizantin, este biserica Sf. Sofia din Constantinopol. Această biserică a fost zidită de împăratul Iustinian, între anii 530-537. Biserica aceasta a fost sfinţită în al 11-lea an al domniei împăratului Iustinian, care, fiind încîntat de această lucrare într-adevăr monumentală, a exclamat, intrînd în biserică în ziua cînd a fost sfinţită: „Slavă lui Dumnezeu care m-a învrednicit de o astfel de operă. O, Solomoane, te-am învins!" Toţi cei care au avut fericirea să vadă această biserică o socotesc ca o adevărată minune arhitectonică. Cupola are o înălţime de 56 m şi diametru de 31 m. Naosul bisericii are o lungime de 77 m şi o lăţime de 71 m. Numărul coloanelor din această biserică este de 107. Sf. Masă a altarului a fost în întregime din aur, încrustat cu email şi cu pietre preţioase. Mobilierul din biserică era din argint, iar uşile din bronz şi împodobite cu sculpturi. Pereţii acestei biserici ca şi pardoseala sînt din marmură multicoloră. Iconostasul este în întregime din argint. Multe dintre obiectele de mobilier au fost lucrate în fildeş (dinte de elefant), marmură, aur şi pietre scumpe. Totul este minunat şi încîntător în această biserică şi toţi cei care au intrat în ea şi s-au rugat n-au putut decît să se simtă în ea ca-n raiul lui Dumnezeu.

Biserica aceasta a avut multe de suferit în cursul vremurilor. Cele 23 de cutremure de pămînt care au atins-o au făcut ca în secolul al XV-lea să nu mai fie decît o ruină.

După căderea Constantinopolului sub turci această biserică a fost transformată în moschee (biserică turcească) şi astăzi e muzeu.

În stilul bizantin s-au zidit şi în ţara noastră cele mai frumoase biserici. Stilul bizantin s-a răspîndit în întreaga lume creştină, chiar şi în Apus, în Italia şi Franţa. El s-a răspîndit mai mult în ţările ortodoxe.

Bisericile noastre ortodoxe sînt mărgăritare scumpe ale credinţei noastre dreptmăritoare, pe care sîntem obligaţi să le cinstim, să le îngrijim şi în ele, la sfintele noastre slujbe, să ne simţim mai buni, mai paşnici, mai iubitori unii către alţii.

Al. Moisiu

GÎNDURI CREŞTINE

„Legea arată fapta scrisă în inimă, prin mărturia conştiinţei şi prin judecata între oameni, care îi învinovăţeşte şi îi apără între ei". (Romani 2, 15)

Conştiinţa este primul arbitru al faptelor umane, pe care o posedă oricine. Dar există variate aspecte ale conştiinţei, după cum este şi felul fiecăruia de a fi. Astfel ea poate fi superficială, fiindu-i totul indiferent; poate fi fără personalitate, orientîndu-se numai după alţii; este slăbănoagă dacă e servilă; poate fi influenţabilă, neavînd un scop în viaţă; poate fi încrezută, că face bine ce i se pare fără nevoia vreunui sfat, şi altele mai departe.

Din cauza aceasta este necesar credinciosului un exerciţiu continuu al conştiinţei sale, pe care o îndrumează cele 10 porunci (Ieşire cap. 20), şi la care îndrumează Psalmistul cînd zice: „Făclie picioarelor mele este legea ta, Doamne, şi lumină cărărilor mele" (Psalmi 118, 105), precum şi Fericirile rostite de Mîntuitorul Iisus Hristos; ele urmează a fi însoţite cu dorinţa şi fapta împăcării, cu dreptatea, cu iubirea, cu milostenia, cu rugăciunea şi cu postirea (Matei 5 şi 6).

Astfel se evită poarta largă şi calea lată a pieirii (Matei 7, 13), care cunoaşte păcatele avortului, ale imoralităţii, a nicotinismului, a alcoolismului, a necumpătării şi altele.

Mereu trebuie cultivată conştiinţa, întrebată, ascultată şi urmată spre bine.

„Cu neputinţă este să nu vină sminţelile, dar vai aceluia prin care ele vin". (Luca 17, 1)

Ştia Sf. Apostol Pavel că „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvîrşesc" (Romani 7, 19). Evident, aceasta era înainte de convertirea sa pe drumul Damascului, cînd Saul săvîrşea rele (F. Ap. 9, 4). Dar după această convertire spre Hristos, Sf. Apostol Pavel luptă bună a dus, fiind mereu în priveghere şi treaz la minte şi la faptă (I Tesaloniceni 5, 6).

De aceea Mîntuitorul îşi apropia ascultătorii, numindu-i „prieteni" (Ioan 15, 15), pentru a se feri de sminteli şi a rînduit ca Biserica Sa să fie a slujirii în iubire (v. 17), spre a fi loc şi prilej de bucurie sufletească şi îndrumare spre virtute.

Astfel, numai întoarcerea la izvoarele învăţăturii din Sf. Evanghelie, rînduite în Biserică de Mîntuitorul, se împlineşte deschiderea orizontului credincioşilor spre semenii lor şi spre nevoile lor, şi atunci smintelile se vor destrăma.

„Pocăiţi-vă şi vă întoarceţi ca să se şteargă păcatele voastre şi să vină de la faţa Domnului vremuri de uşurare". (F. Ap. 3, 19—20)

A suferit Iisus Hristos patimile crucii „pentru că eram păcătoşi" (Romani 5, 8), dar a şi înviat, ca să dea binecuvîntare şi fiecare să se întoarcă de la răutăţile sale (F. Ap. 3, 26), pentru că precum a împărăţit păcatul prin moarte, aşa şi harul să împărăţească prin dreptate spre viaţă veşnică prin Iisus Hristos (Romani 5, 21).

Astfel Învierea Mîntuitorului Iisus Hristos a adus credincioşilor Săi viaţă, iertare, bucurie, nădejde şi iubire, făcînd să răsară peste fiecare credincios slava divină şi strălucirea sufletului spre virtuţi şi fapte bune. Prof. *M. Şesan*

Radu Stanca: ACVARIU

(Urmare din pag. 3)

cunoscut, lirismul „este grefat pe eveniment, deci pe un pretext de natură dramatică" ...

Această melancolie se observă de pildă şi în poezia lui despre Sibiu:

„Într-un Sibiu domol ca-ntr-o cetate
În care port viziera peste faţă ...
Stradele mă înghit dintr-una-ntr-alta
Iar treptele mă urcă şi scoboară,
De nu mai ştiu „biserica e-n bolta
Cerului larg sau ceru-n ea coboară ...
De dincolo de ziduri se aude
Un cor dumnezeiesc şi plin de mister ..."

Iată cum îl caracterizează şi scriitorul Al. Căprariu, directorul editurii „Dacia" din Cluj:

„Radu Stanca a văzut în actul creaţiei modalitatea supremă prin care individualitatea umană îşi dezvăluie esenţa".

Modest din cale-afară, Radu Stanca a dat dovadă de un temperament dinamic, pătruns de cel mai generos umanism reflectat în tot ceea ce a scris.

La zece ani de la moartea lui, literele româneşti îi aduc cununi de lauri, pe care le merită din plin, „acela care a fost Radu Stanca pentru Sibiu şi Sibiul pentru Radu Stanca".

Nic. D. Găvozdea

Îndemnuri creştineşti

Sfînta noastră Biserică ne împărtăşeşte învăţături care de care mai potrivite pentru zidirea noastră trupească şi sufletească. Ea ne învaţă de pildă cum să fugim de mîndrie şi cum să iubim smerenia, scara pe care ne suim la cer şi în general cum să ne desăvîrşim în toate domeniile vieţii. Pentru că de felul cum ne trăim viaţa pe acest pămînt depinde şi „răspunsul" pe care îl vom da la dreapta judecată a lui Dumnezeu. Ştim cu toţii care este criteriul suprem al acestei „nemitarnice" judecăţi finale? Ni-l spune Sf. Evanghelie:

„Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta lui: Veniţi binecuvîntaţii Tatălui meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă, de la întemeierea lumii. Căci flămînd am fost şi mi-aţi dat să mănînc, însetat am fost şi mi-aţi dat să beau; străin am fost şi m-aţi dus la voi; gol am fost şi m-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi m-aţi căutat; în temniţă am fost şi aţi venit la mine" (Matei 25, 34—37).

Cei drepţi vor asculta cu nedumerire aceste cuvinte. Ei ştiu că în viaţă au hrănit pe cel flămînd, au dat să bea celor însetaţi, au primit pe cei străini ..., dar nu-şi amintesc ca toate acestea să le fi făcut lui Iisus Hristos. Acestei nedumeriri Iisus Hristos le va răspunde:

„Adevăr grăiesc vouă, cîte aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai mei, prea mici, mie mi-aţi făcut" (Matei 25, 40).

Cei răi îşi vor primi pedeapsa după aceleaşi criterii. Ei n-au dat curs dragostei de aproapele, n-au jertfit nimic pentru semeni, pentru binele general, ci au trăit o viaţă greşit înţeleasă, egoistă, numai pentru ei înşişi.

Iubirea de Dumnezeu şi aproapele este deci un mare adevăr şi îndemnul de căpătîi al Bisericii noastre. În creştinism are valoare numai ceea ce se trăieşte. Creştinismul este iubirea activă, dragostea transformată în fapte bune. Din faptele noastre bune se inspiră adorarea lui Dumnezeu.

De aceea, această poruncă cerească trebuie să ne facă extrem de sensibili la săvîrşirea fără contenire a faptei bune. Această poruncă s-o trăim mai activ şi mai concret prin lupta împotriva viciilor, a beţiei, a desfrîului, pentru consolidarea familiei, pentru atitudniea corectă faţă de munca de obşte, pentru combaterea prin exemplu viu a nerespectării legilor Patriei. Dragostea noastră să fie ducătoare la fapte bune şi din roadele ei să dăm posibilitatea ca să guste cît mai mulţi semeni de-ai noştri.

Trăind acest spirit evanghelic ne vom da şi noi părticica de contribuţie ca lumina dreptăţii, a bunătăţii, a păcii şi armoniei să lumineze cît mai deplin în întreaga lume. Pr. *Avram Petric*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 august 1972 Nr. 29—30

SIBIU

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastra

31. Prima parte a Sf. Liturghii: Proscomidia

Sfînta Liturghie este cel mai mare dar pe care Iisus Hristos l-a lăsat Bisericii şi cea mai înaltă slujire, cea mai adîncă închinare şi preamărire pe care Biserica o aduce lui Iisus Hristos. După cum am spus, ea a fost aşezată de Mîntuitorul la Cina cea de Taină, slujită apoi de Sfinţii Apostoli după Pogorîrea Duhului Sfînt şi de atunci, pînă la sfîrşitul veacurilor, săvîrşită de arhierei, preoţi (şi diaconi), prin care lucrează însuşi Hristos, arhiereul cel veşnic. Credincioşii încă aduc lui Hristos dăruirea inimii şi vieţii lor şi darurile materiale trebuincioase pentru slujirea Sfintei Liturghii.

De aceea se cere şi de la sfinţitul slujitor ca şi de la credincioşi o pregătire deosebită. În general se cuvine să avem cu toţii o viaţă curată, după voia lui Dumnezeu, după asemănarea lui Iisus Hristos. Preotul să se pregătească în special de sîmbăta seara, înfrînîndu-se de la orice poftă trupească, orice gînduri păcătoase, lăsînd orice griji pămînteşti, căindu-se de orice greşală săvîrşită, împăcîndu-se cu toţi. ca în inima lui să sălăşluiască iertarea, dragostea, bunătatea, evlavia, smerenia ş. a. Să-şi facă şi canonul de rugăciune prevăzut de rînduielile Bisericii noastre. Dacă se simte împovărat de vreun păcat ce-i apasă conştiinţa, să se spovedească la timp. Sfîntul Vasile cel Mare atrage atenţia preotului să slujească „cu frică de Dumnezeu", care i-a „încredinţat . . . o slujbă cerească . . ., (o slujbă) îngerească". Dar şi credincioşii se cuvine ca din seara sîmbetei să se înfrîneze, să facă rugăciuni, să se împace cu toţi, să se căiască de răul ce l-au făcut şi să se hotărască de a se îndrepta, de a lua parte la Sfînta Liturghie cu evlavie, credinţă, smerenie şi dragoste de Dumnezeu şi de semen. Adică şi preotul şi credinciosul să se dăruiască pe ei şi viaţa lor lui Hristos-Domnul.

Duminica dimineaţa, preotul (şi credinciosul) se duce la biserică fără a gusta nici hrană, nici băutură. E o mică jertfă pe care o aducem lui Iisus Hristos, Cel ce viaţa Lui şi-a dat pentru mîntuirea noastră.

În vremea Utreniei, cînd la strană se cîntă troparele ce urmează după „Dumnezeu este Domnul", preotul începe sfinţita lucrare a Proscomidiei. Aceasta o săvîrşeşte la proscomidierul (ce se află în partea de miazănoapte a altarului). Pentru aceasta credincioşii au adus la biserică din bună vreme prescură şi vin, daruri la care pot adăuga lumînări, tămîie ş. a.

Preotul iese întîi din altar şi stînd în faţa Sfîntului altar, în faţa icoanei Mîntuitorului — se consideră nevrednic de a sluji taina cea mare a jertfei Domnului şi se roagă ca Iisus Hristos să-l ajute cu harul Său. Apoi intră în altar şi se îmbracă în sfintele odăjdii. Acum el trebuie să simtă că Hristos însuşi e Cel ce slujeşte prin el şi să slujească cu inimă înfrîntă şi smerită, cu gîndul înălţat la cer, împlinind întru toate voia lui Dumnezeu. Faptul că preotul — după ce s-a îmbrăcat pentru slujire — îşi spală mîinile, arată că el trebuie să fie curat şi sufleteşte şi trupeşte. Aşa începe să săvîrşească Proscomidia, adică prima parte a Sfintei Liturghii, parte care constă în pregătirea sfintelor daruri. Ca şi la Cina cea de Taină se aduce pîine (prescură) şi vin. Acestea sînt „pîrga vieţii" şi sînt aduse ca să se prefacă prin lucrarea Duhului Sfînt (la Epicleză) pîinea în Trupul şi vinul în Sîngele Domnului. De aceea prescura (bine coaptă) se face din făină de grîu curat, dospită cu aluat, cu apă curată. Pe ea (la mijloc), se imprimă cu priscornicul pecetea cu literele aşezate în formă de cruce: IS, HS, NI, KA, adică în limba română: „Iisus Hristos biruitor" (sau: „învinge"), căci prin jertfa Sa de pe Cruce El a biruit moartea şi ne-a eliberat şi ne eliberează mereu din robia păcatului, dăruindu-ne sfinţenie şi viaţă veşnică. Partea cu pecetea e numită Sfîntul Agneţ, adică Miel, căci ea închipuie pe Hristos „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii" (Ioan 1, 29). Vinul trebuie să fie natural (din struguri) şi de preferinţă roşu (pentru că acum închipuie Sîngele Domnului şi se va preface la epicleză în Sîngele Domnului).

Preotul se roagă: „Dumnezeule curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte", binecuvintează apoi prima prescură şi rosteşte de trei ori: „Întru pomenirea Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos" (după porunca dată de Mîntuitorul: „aceasta s-o faceţi întru pomenirea mea"). Apoi înfige copia (care închipuie suliţa cu care Iisus a fost împuns pe cruce) în cele patru laturi ale Sfîntului Agneţ, spunînd patru texte din Isaia (53, 7, 8), care prevesteau jertfa Mîntuitorului (La dreapta: „Ca un miel nevinovat spre junghiere s-a adus"; la stînga: „Şi ca o oaie fără de glas, împotriva celor ce o tund, nu şi-a deschis gura Sa"; în partea de sus: „Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat"; în partea de jos: „Iar neamul Lui cine-l va spune?"). După aceea, cu copia scoate Sfîntul Agneţ din prescură, zicînd: „Că s-a luat de pe pămînt viaţa Lui" (moartea lui Iisus). Aşezînd Sfîntul Agneţ pe disc cu pecetea în jos, preotul îl taie cu copia pînă aproape de coajă în formă de cruce cu braţe egale, zicînd: „Se junghie (se jertfeşte) Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viaţa şi mîntuirea lumii" (jertfa de pe cruce). După aceea preotul întoarce Sfîntul Agneţ cu pecetea în sus şi împunge cu copia sub literele IS, spunînd: „Şi unul din ostaşi cu suliţa coasta Lui a împuns". Şi turnînd în potir deodată vin şi apă, zice: „Şi îndată a ieşit sînge şi apă şi cel ce a văzut a mărturisit şi adevărată este mărturia lui" (Ioan 19, 34—35). Făcînd semnul crucii peste potir şi zicînd: „Binecuvîntată este amestecarea Sfintelor Tale, totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin", preotul acoperă potirul.

În felul acesta Sfîntul Agneţ şi vinul reprezintă jertfa Mîntuitorului, dar nu sînt încă Trupul şi Sîngele Domnului. Cum jertfa nu e numai răstignirea şi moartea lui Iisus ci începe cu însăşi întruparea Domnului (Filipeni 2, 4—8), scoaterea Sf. Agneţ din prescură reprezintă şi naşterea lui Iisus din Fecioara Maria, Maica Dumnezeului nostru, închipuită prin prescură. Din această prescură se va face anafura prin binecuvîntare în vreme ce se cîntă la Sf. Liturghie imnul „Cuvine-se cu adevărat . . .".

După ce s-a încheiat lucrarea ce aminteşte de jertfa lui Iisus Hristos, preotul aşează pe disc lîngă Sf. Agneţ părticele (numite miride), care reprezintă Biserica întreagă, adică pe Maica Domnului şi cetele sfinţilor, pe credincioşi, cei vii şi cei adormiţi, etc. Luînd a doua prescură preotul scoate părticica „Întru cinstea şi pomenirea Născătoarei de Dumnezeu" şi o pune de-a dreapta Sf. Agneţ, rostind cuvintele psalmistului: „De faţă a stătut împărăteasa de-a dreapta Ta, în haină aurită îmbrăcată şi prea înfrumuseţată", ceea ce arată că Maica Domnului stă de-a dreapta Fiului ei în ceruri. Din a treia prescură preotul scoate nouă părticele mai mici, pe care le aşează de-a stînga Sfîntului Agneţ, în trei rînduri (pentru Sf. Ioan Botezătorul, Sfinţii prooroci, Sfinţii Apostoli; Sfinţii Părinţi şi ierarhi, Sfinţii mucenici şi mucenice; preacuvioşii Părinţi şi preacuvioasele maici; Sfinţii făcători de minuni fără de arginţi, Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana, Sfîntul din ziua aceea şi toţi Sfinţii, pomenind cu numele pe Sfîntul Ioan Gură de Aur sau Sf. Vasile cel Mare a cărui Sf. Liturghie se săvîrşeşte). Aceasta e Biserica din ceruri, a Sfinţilor care sînt în jurul Mîntuitorului, la altarul cel ceresc, şi se roagă Domnului pentru credincioşii vii sau adormiţi. Ei sînt de faţă cu Iisus Hristos la Sf. Liturghie săvîrşită la altarul bisericii.

Din a patra prescură preotul scoate părticele pentru episcopii ortodocşi, episcopul locului, preoţime şi diaconi, pentru ocîrmuitorii patriei, pentru ctitorii şi binefăcătorii bisericii — punîndu-le în rînd sub Sf. Agneţ. Tot din prescura a patra, sub părticica pentru episcopi, se aşează părticele mai mici pentru toţi credincioşii, care au nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, pentru ţara noastră, pentru sfintele biserici. Aici preotul pomeneşte pe nume pe cei vii (după pomelnicele primite de la credincioşi).

Din a cincea prescură preotul aşează părticele mici (sub părticelele pentru ctitori) pentru toţi cei adormiţi în Domnul, unii pomeniţi cu numele după pomelnicele primite şi după pomelnicele bisericii (ierarhi, preoţi, ctitori, conducători, binefăcători etc. adormiţi în Domnul), şi pentru toţi dreptmăritorii părinţi şi fraţi ai noştri care au adormit „întru nădejdea învierii şi a vieţii de veci". La sfîrşit, din a patra prescură, preotul scoate părticica pentru sine, zicînd: „Pomeneşte, Doamne, şi a mea nevrednicie; iartă-mi toată greşeala cea de voie şi cea fără de voie şi să nu opreşti pentru păcatele mele harul Prea Sfîntului Tău Duh de la darurile ce sînt puse înainte."

După aceea, tămîind steluţa, o pune pe Sf. disc deasupra Sf. Agneţ cu cuvintele: „Şi venind steaua a stătut deasupra unde era Pruncul" şi acoperă Sf. disc cu primul acoperămînt, rostind o rugăciune. Apoi, tămîind al doilea acoperămînt, îl pune pe Sf. potir zicînd: „Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase, şi de lauda Ta e plin tot pămîntul." Cu al treilea acoperămînt (mai mare) preotul, spunînd o rugăciune, acoperă peste cele două acoperăminte Sf. Potir şi Sf. disc. Proscomidia se încheie cu rugăciunea, în care preotul cere ca Dumnezeu să binecuvinteze cele puse înainte, să le primească întru jertfelnicul cel mai presus de ceruri, să pomenească pe cei ce au adus acestea şi pentru care s-au adus, iar pe slujitorul altarului să-l păzească neosîndit întru lucrarea sfinţită a Sf. Liturghii.

La cele spuse pînă aici aducem cîteva precizări despre felul cum Proscomidia reprezintă şi Naşterea Domnului şi moartea Lui. Astfel locul unde se face Proscomidia închipuie şi peştera din Betleem dar şi locul unde a fost aşezat trupul lui Iisus după coborîrea lui de pe cruce. Steluţa aminteşte de steaua magilor. Potirul reprezintă paharul de la Cina de Taină şi paharul patimilor Mîntuitorului. Cele două acoperăminte (de pe disc şi potir) reprezintă scutecele pruncului Iisus, dar şi mahrama şi giulgiul în care a fost înfăşurat trupul Domnului, cînd a fost aşezat în mormînt. Acoperămîntul cel mare (numit „aer") închipuie şi cerul pe care a apărut steaua la Naşterea Domnului şi piatra pusă pe mormîntul Mîntuitorului. Căci — cum am spus — jertfa Mîntuitorului cuprinde întreaga Lui viaţă, de la naştere pînă la

(Continuare în pag. 2)

Doriri de bine

La intrarea unui aşezământ creştinesc de întrajutorare este scris:

„Pace celor ce vin
Bucurie celor ce rămîn
Binecuvîntare celor ce pleacă."

Aceste cuvinte pot fi scrise la intrarea oricărei sfinte biserici. Căci, prin dumnezeeştile slujbe, prin sfintele învăţături şi prin binecuvîntările ce se împărtăşesc în locaşurile de închinare, credincioşii primesc pace, bucurie şi binecuvîntare.

Sfinţiţii slujitori ai dumnezeeştilor altare — în vremea sfintelor slujbe — spun în repetate rînduri pentru cei de faţă: „Pace tuturor." Prin aceste cuvinte ei doresc şi împărtăşesc „pacea" acelor credincioşi care „cu credinţă, cu evlavie şi cu frică de Dumnezeu" intră în sfînta biserică. „Pace celor ce vin".

Pacea, pe care o împărtăşeşte Sfînta Biserică credincioşilor care iau parte la sfintele slujbe, este acea pace de care a făcut pomenire „mulţimea de oaste cerească", ce zicea: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bună învoire" (Luca 2, 13—14). Pacea dorită şi împărtăşită de către sfinţiţii slujitori ai Bisericii este aceeaşi cu cea despre care a spus Domnul Hristos ucenicilor Săi, prin cuvintele: „Pace vă las vouă, pacea mea dau vouă" (Ioan 14, 27) şi pe care a dăruit-o ucenicilor după Înviere, cînd, intrînd la ei, de fiecare dată le-a zis: „Pace vouă" (Ioan 20, 19, 21; Luca 24, 36).

Dorindu-le şi împărtăşindu-le pacea, prin sfinţiţii slujitori, sfînta Biserică le pregăteşte celor credincioşi calea bucuriei: „Bucurie celor ce rămîn"; celor ce rămîn în gîndurile sfinte de la dumnezeeştile slujbe, în învăţăturile cereşti ce se împărtăşesc în sfînta biserică, care au rostul de a înălţa mintea la cele ce rămîn în veşnicie şi de a sfinţi fiinţa şi viaţa credinciosului. Toate acestea sînt pricinuitoare de bucurie. E vorba de acea bucurie cu temeiuri mai presus de fire, pe care a adus-o arhanghelul Gavriil Sfintei Fecioare Maria, cînd i-a zis: „Bucură-te ceea ce eşti plină de dar! Domnul este cu tine" (Luca 1, 28). E bucuria pe care, la naşterea Domnului Hristos, a adus-o păstorilor un înger al lui Dumnezeu, cînd, din lumina care îi învăluia, le-a zis: „... Iată vă binevestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul" (Luca 2, 8—10). Bucuria, pe care o pregăteşte sfînta Biserică celor ce iau parte la sfintele slujbe, e bucuria ce îşi are izvorul în învăţătura Fiului lui Dumnezeu şi ni se face cunoscută în dumnezeeasca Evanghelie, unde citim: „Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri" (Matei 5, 12); „Bucuraţi-vă că numele voastre sînt scrise în ceruri" (Luca 10, 20); „Acestea vi le-am spus ca bucuria mea să fie întru voi şi ca bucuria voastră să fie deplină" (Ioan 15, 11). Această bucurie a Domnului Hristos, pentru care El se ruga Tatălui ca ucenicii „s-o aibă deplină în ei" (Ioan 17, 13), a umplut inimile Sfinţilor Apostoli, care, din prisosinţa acestei bucurii, ce îi însoţea şi în vremuri de restrişte (Faptele Apostolilor 5, 41; Filipeni 1, 18), ne-au lăsat stăruitoare îndemnuri la bucurie, cum sînt: „Bucuraţi-vă cu bucuria nădejdii" (Romani 12, 12); „Totdeauna să vă bucuraţi" (I Tesaloniceni 1, 16); „Bucuraţi-vă pururea întru Domnul. Din nou voi zice: bucuraţi-vă" (Filipeni 4, 4) şi altele de felul acestora. Toate acestea se împlinesc cu credincioşii ce stăruiesc în gîndurile sfinte de la sfintele slujbe şi se silesc să-şi lumineze mintea cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu, prin care se revarsă pacea şi bucuria. „Bucurie celor ce rămîn"; celor ce rămîn în strădaniile sfinte pe care ni le pregătesc gîndurile luminate din învăţătura mîntuitoare a sfintei Biserici şi pentru care primim binecuvîntare mai ales la Sfînta Liturghie.

Cu toţii ştim că la sfîrşitul Sf. Liturghii, arhiereul sau preotul, binecuvîntînd pe credincioşii ce sînt de faţă, zice: „Binecuvîntarea Domnului (să fie) peste voi, cu al Său dar şi cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor." Această binecuvîntare se dă celor ce pleacă la rosturile vieţii lor. „Binecuvîntare celor ce pleacă." Ea li se dă credincioşilor prezenţi la Sf. Liturghie, nu numai pentru clipa participării, ci ea îi însoţeşte la rosturile vieţuirii lor. Aceasta o înţelegem de acolo că, dînd binecuvîntarea, slujitorul sfinţit zice: „Binecuvîntarea Domnului peste voi ... totdeauna", şi pe acest „totdeauna" îl întăreşte şi explică prin cuvintele ce urmează „acum şi pururea şi în vecii vecilor", de unde şi înţelegerea că sînt binecuvîntaţi cei ce pleacă. „Binecuvîntare celor ce pleacă."

Toate sfintele binecuvîntări de la Sf. Liturghie sînt continuări ale binecuvîntărilor pe care le-a dat Domnul Hristos în vremea propovăduirii Sale. Din Sf. Evanghelie ştim că Domnul a binecuvîntat cele cinci pîini, care i-au fost puse înainte şi din ele a săturat mare mulţime de oameni (Matei 14, 19 urm.). Binecuvîntînd pîinea, Domnul Hristos a binecuvîntat toată munca şi osteneala ce se face pentru cîştigarea pîinii, — pîinea fiind rezultatul muncii omeneşti, la care se adaugă binecuvîntarea lui Dumnezeu. A mai binecuvîntat Fiul lui Dumnezeu pîinea şi vinul, la Cina cea de Taină, prefăcîndu-le în preacuratul Său trup şi scumpul Său sînge (Matei 26, 26 urm.). Şi cu acest prilej a binecuvîntat Domnul munca omului, precum şi pe tot omul ce munceşte spre a cîştiga cele de trebuinţă vieţii. A mai binecuvîntat Domnul şi pe copiii ce i-au fost aduşi ca să-i binecuvinteze (Marcu 10, 16).

Să luăm deci parte la sfintele slujbe ale sfintei Biserici şi atunci vom putea nădăjdui să avem „pacea celor ce vin", „bucuria celor ce rămîn" şi „binecuvîntarea celor ce pleacă".

Fie ca de acestea să ne împărtăşim noi toţi, cu îmbelşugare, prin darul şi iubirea de oameni a Sfintei şi închinatei Treimi, cu rugăciunile Prea Curatei Maicii Domnului şi ale tuturor Sfinţilor, care au avut şi au dat pace, bucurie şi binecuvîntare.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Prima parte a Sf. Liturghii

(Urmare din pag. 1)

mormînt. Din această jertfă au răsărit Sfinţii care se roagă Domnului pentru noi şi prin ea se sfinţesc credincioşii, care cer de la Hristos-Domnul cele spre mîntuire şi cei adormiţi sînt pomeniţi spre iertare de păcate şi spre odihna sufletelor lor întru lumina cea veşnică.

Acum poate începe partea a doua a Sfintei Liturghii (Liturghia catehumenilor), care se continuă cu partea a treia (Liturghia celor credincioşi) — ambele constituind o unitate. Sfînta Proscomidie a pus înainte darurile amintite, în jurul Sf. Agneţ (care reprezintă pe Hristos), fiind întreaga Biserică, cu toate mădularele ei (Sfinţii, vii şi morţi, cunoscuţi şi necunoscuţi).

Se cuvine dar să aducem cele de trebuinţă pentru slujirea Sfintei Liturghii şi mai ales să ne aducem pe noi înşine şi întreaga noastră viaţă lui Hristos-Dumnezeu, ca El să ne binecuvinteze şi să ne ajute să vieţuim după voia Lui cea sfîntă, spre binele semenilor, spre propăşirea patriei, spre slava Sfintei noastre Biserici şi spre preamărirea lui Dumnezeu, întru care avem mîntuirea.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Cu privire la rugăciune în psalmii lui David

Rugăciunea este ridicarea cugetului, a simţirii şi a voinţei noastre către Dumnezeu. Ea este un act care angajează întreaga noastră fiinţă, fiindcă nu constă numai într-o gîndire la Dumnezeu, ci ea este un contact adevărat, viu cu El.

Una dintre marile chipuri ale Vechiului Testament, din ale cărui rugăciuni avem multe de învăţat, este profetul şi împăratul David. În rugăciunile sale găsim atît rugăciuni de cerere, cît şi rugăciuni de laudă şi mulţumire aduse Părintelui ceresc.

Un capitol important în cadrul rugăciunilor lui David îl formează rugăciunile de cerere, datorită faptului că el, în calitate de căpetenie a evreilor, a avut nevoie de un ajutor deosebit din partea lui Dumnezeu, ca să-i poată conduce cu cît mai multă destoinicie, cît şi pentru ca să poată face faţă uneltirilor duşmanilor îndreptate împotriva lui, fiind convins că Dumnezeu „rugăciunea celor fără de ajutor va asculta şi cererea lor nu o va trece cu vederea" (Ps. 101, 18).

Astfel, cînd profetul şi împăratul David este urmărit de către adepţii fiului său, Avesalon, compune un psalm, în care arată lui Dumnezeu necazurile prin care trece el şi-l roagă ca să-l izbăvească de duşmanii săi, zicînd: „Doamne, cît s-au înmulţit vrăjmaşii mei, mulţi se scoală asupra mea, mulţi zic sufletului meu: nu este mîntuire lui întru Dumnezeul lui. Iar tu, Doamne, sprijinitorul meu eşti, mărirea mea şi cel ce înalţi capul meu."

Desigur că rugăciunea credincioasului are mai multă tărie, precum zice şi David: „La Tine este izvorul vieţii, întru lumina Ta vom vedea lumină. Tinde mila Ta celor ce te cunosc pe Tine şi dreapta Ta celor drepţi la inimă" (Ps. 35, 9—10).

Una dintre rugăciunile cele mai profunde ale profetului David este Psalmul 50. Acest psalm este o rugăciune de pocăinţă, compus cu ocazia mustrării ce i-o face profetul Natan, pentru greul păcat săvîrşit împotriva lui Urie, generalul său. Această rugăciune abundă în cereri pentru iertarea păcatelor sale, zicînd: „Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale şterge fărădelegea mea. Mai vîrtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu curăţeşte-mă" (v. 1—3). Sau: „Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine Dumnezeule şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfînt nu-l lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale şi cu Duh stăpînitor mă întăreşte" (v. 10—13). Această rugăciune este cu atît mai profundă, cu cît profetul îşi dă seama că păcătuirea unui om pus în fruntea poporului atrage nenorocirea întregii obşti. Se ştie că, datorită încăpăţînării lui faraon, Dumnezeu trimite pedepse asupra Egiptului, iar împietrirea lui Senaherib a pierdut oştirea sa.

Cererile profetului David continuă şi în alţi psalmi, zicînd: „Dumnezeule, scapă-mă din mîna omului nelegiuit şi din ghiara omului nedrept şi silnic" (Ps. 71, 4). „Dumnezeule, fă-ne iarăşi precum eram şi fă să lumineze faţa Ta, ca să fim mîntuiţi" (Ps. 80, 4).

Al doilea fel de rugăciune întîlnit în psalmii lui David este rugăciunea de laudă, prin care binecuvintează şi laudă pe Domnul şi Dumnezeul nostru pentru mărirea Sa cea nemăsurată, după cum însuşi zice în Psalmul 134: „In toate zilele bine te voi cuvînta şi voi lăuda numele Tău în veac şi în veacul veacului. Mare este Domnul şi lăudat foarte, şi măririi lui nu este margine" (v. 2).

Cele mai multe rugăciuni de laudă însă sînt imne originale ale profetului David, cuprinzînd în ele şi profeţii cu privire la suferinţele pe care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos avea să le sufere, cum este de exemplu începutul Psalmului 108, unde zice: „Dumnezeule, lauda mea să nu o taci, căci gura păcătosului şi gura vicleanului asupra mea s-a deschis. Jurat-au împotriva mea cu limbă vicleană" (v. 1).

Psalmii 148, 149 şi 150 poartă chiar numele de psalmi de laudă, în care psalmistul chiamă toată creatura să preamărească pe Dumnezeu.

Iar înainte de a muri, David aduce Domnului o rugăciune de laudă, zicînd: „Binecuvîntat să fii Doamne, Dumnezeul strămbunului nostru Israil din veac şi pînă în veac. A Ta, Doamne, este slava şi puterea şi podoaba, strălucirea şi măreţia, căci tot ceea ce este în cer şi pe pămînt a Ta este. A Ta este împărăţia, Doamne, care se ridică mîndră deasupra tuturor. Bogăţia şi cinstea de la Tine vin, Tu eşti Stăpîn a toate ... Şi acum Dumnezeul nostru noi Te lăudăm şi proslăvim slăvitul Tău nume" (1 Cron. 29, 10—13), şi rugăciunea continuă pînă la v. 19, în care David arată că tot ceea ce aducem noi Domnului de la El le avem şi cere lui Dumnezeu ca să ajute fiului său Solomon să domnească cu înţelepciune, spre binele obştii în fruntea căreia este.

În psalmii profetului David găsim şi rugăciuni de mulţumire, prin care îşi aduce aminte cu mulţumire şi cu dragoste de toate binefacerile primite de la Dumnezeu, ca de exemplu atunci cînd zice: „Iubite-voi Doamne, vîrtutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitorul meu, Dumnezeul meu şi ajutorul meu şi voi nădăjdui în El, apărătorul meu şi cornul mîntuirii mele şi sprijinitorul meu" (Ps. 17, 1—3).

Tot din experienţa de rugător a profetului David învăţăm că acea rugăciune are efectul dorit, care este împreunată cu lacrimile umilinţei, fiindcă atunci Dumnezeu „înţelege suspinarea" Ps. 5, 2). De aceea, îl roagă zicînd: „Ascultă, Doamne, glasul plîngerii mele cînd strig către Tine" (Ps. 28, 2). Mai mult, rugăciunea să fie dreaptă şi fără de viclenie: „Ascultă, Doamne, cererea mea cea dreaptă, ia aminte la tînguirea mea, urechea Ta o pleacă la rugăciunea mea izvorîtă din buze fără vicleşug" (Ps. 17, 1).

În ceea ce priveşte timpul cînd sîntem datori ca să aducem rugăciuni lui Dumnezeu, profetul David ne arată că orice timp din zi şi din noapte este prielnic rugăciunii, după cum el însuşi a practicat aceasta, zicînd: „În miezul nopţii mă scol, ca să te slăvesc pentru judecăţile Tale cele drepte" (Ps. 118, 62), sau: „Doamne, Dumnezeu mîntuirii noastre, ziua am strigat şi noaptea înaintea Ta" (Ps. 88, 2), sau: „Dimineaţa vei auzi glasul meu" (Ps. 5, 4).

Profetul David, în ceea ce priveşte rugăciunea, este un model vrednic de imitat de către oricare creştin al zilelor noastre.

Pr. *Veniamin Micle*

„Emigrări românești din Transilvania..."

În Editura științifică a apărut lucrarea de mare importanță pentru istoria poporului nostru a binecunoscutului istoric transilvănean, P. C. pr. prof. *Ștefan Meteș*, intitulată: „Emigrări românești din Transilvania în sec. XIII—XX", București, 1971, 438 p. Apariția cărții coincide cu împlinirea a 85 de ani a prodigiosului cercetător de istorie transilvană; un meritat omagiu savantului care și-a închinat viața cercetării documentelor și trecutului istoric al poporului nostru. Volumul înmănunchiază, așa cum se arată în titlu, un aspect din viața extrem de zbuciumată a poporului român, acela al părăsirii, de către mulți dintre fiii săi, a vetrei străbune, în lungul veacurilor, din cauza opresiunilor de tot felul exercitate asupra românilor transilvăneni de către stăpînirile străine.

Primul capitol se ocupă de cauzele emigrării. Pînă pe la mijlocul sec. XIV, românii din Transilvnia se bucurau de drepturi egale cu ungurii, sașii și secuii, pentru ca apoi să decadă. În 1324 se dispunea ca iobagii, fără învoirea nobililor, să nu se poată muta de pe o moșie pe alta. Apoi, sarcini noi vor apăsa pe umerii lor.

Alături de măsurile de ordin material, subliniază autorul, la subjugarea elementului românesc trebuie adăugate cele de ordin sufletesc, foarte grave. În 1279 spre pildă, sinodul din Buda hotărește ca preoților „schismatici" (cum erau numiți preoții ortodocși) să „nu li se dea voie a ținea cult dumnezeiesc, a zidi capele sau alte case sfinte". În caz de împotrivire, se dispune să se aplice împotriva lor puterea „brachială". În 1366 Ludovic de Anjou poruncește nobilimii din Banat să prindă pe toți preoții schismatici, cu femeile și copiii lor ... și să-i scoată din țară. În 1428 regele Sigismund hotărește ca să se despoaie de avere toți nobilii și cnezii ... În urma acestor măsuri și a altora, nobilimea română e silită să treacă la legea catolică și, deci, să se înstrăineze. În secolul XVIII aceste persecuții se întețesc datorită politicii habsburgice. În sec. XIX și XX, la fel.

În cursul veacurilor, românii au emigrat, din cauza opresiunilor, în Polonia, în nordul și sud-vestul Ungariei, în Moravia și Silezia, în Rusia, Serbia, Bulgaria și America. Dar cei mai mulți, și în toate timpurile, în Țările Române. Autorul dă amănunte revelatoare de sate întemeiate de emigranți, apoi statistici cu numărul de români etc. Astfel, numai între 1438—1570, adică în 132 de ani, în Polonia românii transilvăneni emigrați au pus baza la 243 de sate românești. Dovezi sînt și de dinainte de 1438. Aici, ca și în celelalte țări, românii colonizați au îndeplinit o operă de civilizație — fie păstori, fie lemnari, plutași ori agricultori (p. 41).

Românii din nordul și nord-vestul Ungariei la început au avut proprii lor conducători. Și din aceste părți se dau o mulțime de sate românești cu numărul de locuitori.

Sigur, numărul cel mai mare de emigranți au trecut în Moldova și Țara Românească. Cauzele sînt studiate pe epoci de emigrare — pagini de documentată istorie românească. Chiar din vremea întemeierii statelor feudale românești ... „românii transilvăneni, nemaiputînd conviețui cu asupritorii, au trecut munții, conlucrînd la înființarea celor două țări românești" (p. 48).

Semnificative sînt și datele privind rolul pe care l-au avut emigranții transilvăneni în viața economică, culturală și politică a țărilor române apoi a României.

Un aparat științific bogat întovărășește fiecare capitol.

Da, o mulțime mare de români transilvăneni trec și peste Carpați, colaborînd, acolo, la opera de organizare a țării și la cea culturală. Nu e mai puțin adevărat însă faptul, că „de dincolo" golurile erau compensate într-o oarecare măsură, în opera extrem de grea de apărare a celor rămași, prin dieci, dascăli, zugravi, preoți veniți din Țările Române, ca și prin multe cărți necesare cultului.

Din „Constatările finale" ale cărții, reținem adevăruri istorice ca acestea:

— Autohtonia românilor din Transilvania n-a fost contestată de nici un cronicar sau istoric străin pînă în a doua jumătate a secolului XVIII. Ea este confirmată acum și de noi descoperiri arheologice, toponimice și lingvistice.

— S-au dat lupte aprige la început între autohtonii români și noii cuceritori.

— Cultura populară străveche românească a influențat cele trei neamuri venite peste românii transilvăneni: unguri, sași și secui.

— Prin legi și persecuții se caută strivirea iobagilor români și desființarea sau reducerea drepturilor nobililor români și a celor liberi încă.

— Iobagii români, despuiați de toate drepturile, participă activ la răscoalele din 1437, 1514, 1570, 1784, precum și la revoluția din 1848.

— În cursul tuturor veacurilor, cu toate emigrările masive, românii din Transilvania sînt în majoritate, față de cele trei neamuri privilegiate, cum constată atît cronicarii unguri, cît și călătorii străini și cercetările demografice mai noi.

Prin această lucrare, autorul ei și-a dovedit nu numai dragostea sa față de adevărul istoric, ci și față de aceste plaiuri pe care au trăit, trudit și suferit moșii și strămoșii noștri.

Prof. *Titus Roșu*

Praznic la Mănăstirea Dragomirna

În ultimii 11 ani, la Mănăstirea Dragomirna, județul Suceava, ctitoria mitropolitului Anastasie Crimca, s-au executat, de către Direcția Monumentelor Istorice, însemnate lucrări de restaurare, cu fondurile acordate de conducerea Statului nostru și Mitropolia Moldovei și Sucevei.

Duminică, 27 mai a. c. — Pogorîrea Duhului Sfînt, care este și hramul mănăstirii — Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei a săvîrșit slujba de sfințire a bisericii, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

În continuare, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit a săvîrșit Sfînta Liturghie arhierească.

La sfîrșit starețа mănăstirii, P. Cuv. Iulia Aramă, a mulțumit, în numele călugărițelor din mănăstire, Conducerii de Stat pentru grija pe care o arată monumentelor bisericești cu importanță istorică și artistică, Departamentului Cultelor și autorităților de stat locale pentru sprijinul acordat.

P. Cuv. Sa a mulțumit totodată Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Iustin pentru îndrumările date în timpul lucrărilor de restaurare, pentru însemnatele ajutoare acordate mănăstirii, precum și pentru înălțătoarea slujbă pe care a săvîrșit-o, angajîndu-se în același timp ca, împreună cu toate viețuitoarele mănăstirii, să vegheze la păstrarea acestui valoros monument, care pune în lumină evlavia credincioșilor noștri și măiestria artistică a maeștrilor români.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin, în cuvîntul de învățătură pe care l-a rostit, s-a referit la întreita însemnătate a zilei: Pogorîrea Sfîntului Duh peste Sfinții Apostoli, sfințirea bisericii și cinstirea noilor ctitori ai mănăstirii. Este un moment fericit pentru noi, de o deosebită importanță. După Pogorîrea Duhului Sfînt asupra Sfinților Apostoli, Biserica și-a început misiunea ei duhovnicească. După săvîrșirea slujbei de Sfințire a acestei biserici, ea este de acum înainte locul sfînt în care cugetele noastre se pot înălța cu mai multă osîrdie la Dumnezeu. În această zi, a spus în continuare Înalt Prea Sfințitul Mitropolit, cinstim pe noii ctitori ai mănăstirii, care vreme de 11 ani au lucrat la restaurarea ei.

Lucrările de restaurare care s-au executat la această mănăstire, ca și la alte biserici și mănăstiri din Arhiepiscopia Iașilor, sînt o dovadă grăitoare a grijii pe care Conducerea de Stat o are față de trecutul nostru.

În încheiere, Înalt Prea Sfințitul a mulțumit Conducerii de Stat, Departamentului Cultelor, Direcției Monumentelor Istorice și autorităților locale pentru sprijinul acordat. În același timp, Înalt Prea Sfinția Sa a făcut tuturor credincioșilor părintești îndemnuri ca, odată cu înnoirea bisericii, să se înnoiască și ei, străduindu-se neîncetat de a fi cei dintîi în viața de toate zilele, ca fii ai lui Dumnezeu și buni cetățeni ai Patriei. Sf. Duh să întărească pe toți cu puteri mereu înnoite spre a aduce neîncetat contribuția lor la binele obștesc.

T. M.

Despre virtutea dreptății

Învățătura de credință creștină ortodoxă ne recomandă, după virtutea înțelepciunii, pe a doua virtute morală, care este dreptatea.

La întrebarea: „Ce este dreptatea creștină?" cartea „Învățătura de credință creștină ortodoxă" ne răspunde: „Dreptatea creștină este virtutea prin care creștinul împlinește, cu conștiință și voie hotărîtă, toate îndatoririle sale față de Dumnezeu și față de oameni, fiind ajutat de harul dumnezeiesc".

În Vechiul Testament, dreptatea este recunoscută ca o călăuzitoare pe calea binelui: „Dreptatea conduce pe cei fără prihană pe calea lor, iar cel fărădelege va cădea prin fărădelegea lui" (Pildele lui Solomon 11, 5). Însușirea bunurilor cu dreptate e lăudată: „Mai degrabă puțin cu dreptate, decît agoniseală multă cu strîmbătate" (Pildele lui Solomon 16, 8). Omul drept are o comportare vrednică de luat în seamă: „Gura dreptului va deprinde înțelepciunea și limba lui va grăi judecată" (Psalm 36, 21, 30); „Celor drepți se cuvine laudă" (Psalm 32, 1).

Noul Testament cuprinde și el multe învățături despre dreptate. Însuși Mîntuitorul Hristos fericește pe cei ce flămînzesc și însetează de dreptate" (Matei 5, 6). Dreptii vor fi moștenitori ai vieții veșnice (cf. Matei 25, 46). Pe lîngă alte virtuți, Sf. Apostol Pavel așează înainte dreptatea cînd îndeamnă: „Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea și urmează dreptatea, evlavia, credința, dragostea, răbdarea, blîndețea" (I Tim. 6. 11).

Foloasele dreptății sînt multe. Dintre acestea pot fi amintite doar cîteva. Omul drept se bucură de o conștiință împăcată. Omul drept cu adevărat nu se laudă cu dreptatea lui, cu împlinirea îndatoririlor sale, ci, în deplină smerenie, el caută zi de zi să-și împlinească datoriile sale față de Dumnezeu și față de semenii săi.

Împlinirea dreptății atrage după sine și pacea, căci, după cuvîntul Scripturii, pacea este rodul dreptății; sau, spus altfel, al echității, al împărtășirii tuturor oamenilor din bunurile acestui pămînt, potrivit cu truda și rîvna depusă de fiecare pentru binele general.

Dreptatea rămîne așadar pentru toți fiii Bisericii noastre o virtute morală de prim ordin cu care — după sfătuirea Sf. Scripturi — trebuie să ne deprindem, să o practicăm toată viața. Prin această virtute putem dobîndi o latură a fericirii sufletești..

Pr. *I. Buta*

Proverbe românești

— *Prieten bun este acela care dă sfaturi bune, iar nu acela care îți laudă nebuniile.*
— *Glumele nevinovate*
Sînt ca sarea în bucate.
— *Înnegrind pe altul, nu te albești pe tine.*
— *Un nume cinstit este o comoară neprețuită.*
— *Omenia-i mai scumpă ca avuția.*
— *Cinstea nu se cumpără, nici nu se vinde.*
— *Lucrul străin nu ține de cald.*
— *Omul rău este ca un cărbune, dacă nu te arde te înnegrește.*
— *Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea.*
— *Cine vrea să înșele, se înșeală.*
— *Cine lăcomește să apuce cele străine, pierde și ale sale.*
— *Cine cu sabia-mpunge*
Tot sabia-l va străpunge.
— *Omul e ca un puț cu apă: Cu cît face mai mult bine, cu atît mai mult îi vine.*
— *Dacă ai dat, uită, iar dacă ai primit, pomenește.*
— *Fapta bună este pentru om cunună.*
— *Ce folos de statul (poziția, situația) tău*
Dacă ți-e năravul rău.
— *Haine scumpe pe spinare*
Bagă omu-n lipsă mare.
— *Nu îți lăuda singur faptele, că îți pierzi rodul.*
— *Lauda în față este jumătate ocară.*
— *Pe față te linge*
Pe dindos te frige.
— *Lacomul nu zice „ajunge"*
Oltu-n gură de i-ar curge.
— *Pune brînza în sticlă și întinge pe dinafară.*
— *Cu minciuna prînzești, dar de cinat ba.*

Cu privire la post

Postul Sf. Marii sau al Sîntămăriei, în care păşim, ne oferă bun prilej să zăbovim puţin asupra acestei străvechi rînduieli a Bisericii noastre.

Postul, precum ştim, înfrînează poftele cele rele, este mijloc de a înălţa sufletul la preţuirea bunurilor mai înalte, spirituale, a-l face capabil pentru primirea darului dumnezeesc şi pentru tot felul de virtuţi. Postul este un mijloc în realizarea virtuţilor atît de necesare mîntuirii noastre. El este totodată de folos şi pentru trupul nostru, căci „cel înfrînat îşi prelungeşte viaţa" (Iisus Sirah 37, 34). Un medic renumit din antichitate, Hipocrates, ajuns la o vîrstă înaintată şi întrebat fiind, ce a făcut şi cum a trăit de a ajuns la aşa de adînci bătrîneţe, a răspuns: „Eu niciodată nu m-am sculat de la masă sătul." Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Postul astîmpără corpul, înfrînează poftele şi înaripează sufletul, îl înalţă şi-l uşurează."

Fericitul Augustin spune şi el: „Postul curăţeşte inima, supune corpul spiritului, face sufletul aplecat căinţei, stinge fierbinţeala poftelor şi aprinde flacăra castităţii."

Postul rînduit de Biserica Ortodoxă se împarte, după timp: în post de mai multe zile şi de o zi. Din prima grupă fac parte: Postul Mare sau Patruzecimea, Postul Sf. Apostoli, Postul Născătoarei de Dumnezeu şi al Naşterii Domnului; iar postul de o zi este miercurea şi vinerea fiecărei săptămîni, afară de săptămîna luminată a Paştilor, zilele de la Naşterea Domnului pînă la Bobotează (fără ajunul Bobotezei) şi săptămîna de după Cincizecime. Apoi, ziua Înălţării Sf. Cruci, ziua tăierii capului Sf. Ioan Botezătorul şi ziua ajunului Bobotezei.

Sf. Părinţi, observînd că unii credincioşi păşeau la primirea Sf. Taine fără pregătire suficientă, au stabilit cele 40 de zile înainte de Paşti, de pildă, ca zile speciale de post, de milostenie, pentru ca în aceste zile noi toţi, prin rugăciune, prin post, prin mărturisire şi prin toate celelalte acte de pietate, să ne curăţim făptura şi aşa să păşim cu conştiinţa curată la primirea Sf. Taine.

Totodată, Biserica ne învaţă că postul trupesc fără cel sufletesc nu este un post deplin, de adevărat folos creştinesc. Deci, abstinenţa de la mîncare şi băutură trebuie să fie însoţită şi de abstinenţa de la păcate. Postul mîncării deci trebuie să meargă mînă în mînă cu postul sufletesc, cu ferirea de rele şi lucrarea faptelor bune.

Cei neputincioşi, în general, se dezleagă de obligativitatea postului însă nu sînt scutiţi de obligativitatea postului sufletesc, ferindu-se de păcate şi săvîrşind faptele iubirii şi ale îndurării.

Dacă noi toată viaţa noastră am săvîrşi numai cele bune, atunci nu ne-ar fi de lipsă postul. Dumnezeu a dat această medicină a postului, ca prin ea să se stîrpească desfrînarea, lăcomia, îmbuibarea şi alte păcate dăunătoare vieţii noastre trupeşti şi sufleteşti.

Să ne străduim deci ca postul nostru trupesc să-l însoţim permanent de cel sufletesc, ca abţinerea de la unele mîncări şi băuturi s-o întovărăşim totdeauna şi de abţinerea de la lucruri rele, de la gînduri, vorbe şi fapte de ruşine.

Numai astfel postind, postul îşi primeşte rostul cuvenit în viaţa noastră creştinească.

Pr. *C. Pistrui*

(†) Lucia Cosma

La 14 iunie a. c., în Catedrala mitropolitană din Sibiu a fost prohodită o vrednică fiică a poporului român şi a Bisericii noastre: muziciana pensionară Lucia Cosma, decedată în vîrstă de aproape 97 ani.

S-a născut în Beiuşul Bihorului, la 13 septembrie 1875, dar a crescut şi s-a format ca muziciană în Sibiu, unde părinţii săi, Partenie şi Maria Cosma, s-au mutat încă pe cînd Lucia avea numai 8 luni. Pregătirea muzicală completă (teorie-solfegii, pian, canto, istoria muzicii) o datorează marelui Gheorghe Dima, profesorul de muzică de la Institutul Pedagogic-Teologic din Sibiu. Fiind înzestrată cu o minunată voce de soprană, Lucia Cosma şi-a desăvîrşit pregătirea sa muzicală, studiind şi în străinătate, la Paris şi Londra, cu cei mai renumiţi maeştri ai cîntului.

Care sînt meritele acestei distinse personalităţi? Iată-le, spicuite din biografia sa:

În Sibiu, ca membră a corului şi ca solistă a Reuniunii de Muzică, a cîntat numeroase compoziţii laice şi religioase. În Timişoara, stabilindu-se în anul 1894, în urma căsătoriei cu avocatul Aurel Cosma, a dat concerte, ca solistă acompaniată de pian, în folosul reuniunilor de binefacere, între care şi pentru cele ale femeilor protestante, catolice, evreeşti; pentru nevăzători, surdomuţi ş. a. A dat concurs neprecupeţit serbărilor culturale din Arad, Caransebeş, Orăştie şi din alte oraşe. A fost cea mai zeloasă popularizatoare a doinelor, colindelor şi melodiilor de joc culese de Tiberiu Brediceanu şi Gheorghe Dima. Marele George Enescu i-a făcut cinstea de-a o acompania la pian într-un concert dat în Bucureşti; unii scriitori, între care şi Victor Eftimiu, i-au dedicat versuri, iar ziarele au numit-o: *„Privighetoarea Ardealului"*.

După primul război mondial a organizat şi a condus — benevol — timp de cinci ani un birou pentru ocrotirea a 27 mii orfani de război din Banat. Apoi, din anul 1923 pînă în anul 1938, a fost profesoară de cînt vocal şi operă la Conservatorul din Bucureşti, pregătind mulţi cîntăreţi solişti, cu renume în ţară şi peste hotare.

Pensionîndu-se, s-a reîntors în Sibiu, unde a continuat să colaboreze cu societăţile sibiene de binefacere şi cu Reuniunea de Muzică „Gheorghe Dima".

După al doilea război mondial a organizat în locuinţa sa o mică şcoală de muzică, apoi pînă în 1958 a activat ca profesoară la Şcoala Populară de Artă. Dar şi după acest an a continuat să dea sfaturi şi îndrumări artistice şi cetăţeneşti celor ce o vizitau — acasă.

Şi Biserica îi este recunoscătoare Luciei Cosma (nepoata mitropolitului Miron Romanul) pentru că nu o dată — ca pensionară, a urcat cafasul corului Catedralei, felicitînd pe corişti şi coriste şi a încurajat corul bisericii din parohia Iosefin. Toate aceste merite au fost arătate şi cu ocazia prohodirii răposatei muziciene, vorbind din încredinţarea I. P. S. Mitropolit *Dr. Nicolae Mladin*, atît părintele prim paroh Ioan Vlad cît şi dirijorul Gh. Şoima.

Gh. Ş.

Sub patrafir

Osteniţi de-al vieţii zbucium, credincioşii stau la rînd,
Lîngă uşa de spovadă, cu povara lor de gînd.
Cei bătrîni, cu tîmple ninse, sprijiniţi în cîrji aşteaptă
Binecuvîntata clipă, cu răbdare înţeleaptă.
La răstimpuri zăbovite, uşa tainelor se mişcă;
Slobodă păşeşte-n drumu-i, văduva lelea Anişcă,
Într-acum, nenea Ilie, cu pas rar şi apăsat,
Închinîndu-se cucernic· Domnul fie lăudat!
C-apucai şi ziua asta; îs bătrîn şi cine ştie
Cît voi mai trăi pe lume, ce-i azi, mîine n-o să fie . . .
— Chibzuitu-m-am, părinte, zile-ntregi şi nopţi în şir,
Să-mi mai plec o dată fruntea, sub sfinţitul patrafir,
Am greşit, trecînd prin viaţă, şi cu fapta şi cu gîndul . . .
Cu ochii-notînd în lacrimi, jarul inimii şi-l moaie,
Simţind cum îi creşte-n suflet a nădejdilor altoaie.
. . . . . .
Hăt tîrziu, cînd se ridică, primind sfînta dezlegare,
Zări de aur se despică, pe-a vieţii lui cărare;
Înnoit în gînd şi-n vrere, prin mulţime loc îşi face,
Ca un fulg îi este gîndul, totu-n jur respiră pace!

Pr. *N. Lungu*
Suciu de Sus-Maramureş

Conferinţa interortodoxă exegetică de la Atena

Între zilele de 17—21 mai 1972 a avut loc la Mănăstirea Pendeli, de lîngă Atena, conferinţa (Sinedriul cum îi zic grecii) exegetică interortodoxă. Au participat exegeţi ortodocşi din diferite ţări. Iată temele şi ordinea comunicărilor făcute: Marcu Siotis (Atena): „Unitatea Bisericii Apostolice şi erminia Sfintelor cărţi"; Sava Agurides (Atena): „Inspiraţia divină şi erminia. Erminia patristică a Eshatologiei Sfintei Scripturi"; Nicolae Neaga (din partea Bisericii Ortodoxe Române): „Importanţa Tradiţiei exegetice pentru cercetarea biblică actuală. Consideraţii privind Vechiul Testament"; Ilie Iconomu (Atena): „Propuneri pentru valorizarea şi clasificarea erminiilor Sf. Părinţi la Vechiul Testament"; Alexandru Kniazeff (Paris): „Profetismul şi misiunea profetică în lumina Pentateuhului"; Episcop Dimitrie Trakatelis (Grecia): „Erminia hristologică a teofaniilor Vechiului Testament la Iustin Martirul"; George Barrois (S.U.A.): „Exegeza critică şi erminie tradiţională. O incursie metodologică pe baza cărţii lui Isaia"; Teodor Stylianopoulos (S.U.A.): „Contribuţia Sfîntului Iustin Martirul la tradiţia exegetică a Bisericii"; Petru Andriopoulos (Atena): „Locul Cuvîntului întrupat în erminia lui Origen"; Gerasim Zafiris (S.U.A.): „Valoarea cărţilor biblice la Părinţii greci", Ioan Panagopoulos (Atena): „Problema teologică a ermineuticii ortodoxe".

S-a subliniat că în Biserica Ortodoxă literatura patristică este o necesitate absolută în comentarea corectă a Sfintei Scripturi, că hotărîrile formale ale Bisericii şi practicile bisericeşti se vor avea în vedere, la interpretare, că ierarhia poartă plenitudinea puterii de a tîlcui cuvîntul lui Dumnezeu, că pe lîngă însuşirile intelectuale, Biserica Ortodoxă estimează calităţile morale ale exegetului.

Gînduri creştine

„Iar Mîntuitorul să vă înmulţească în har şi să prisosiţi în iubire unul către altul şi către toţi".

(I Tes. 3, 12)

Este bine ştiut că fiinţa umană stăpîneşte peste trei capacităţi sufleteşti care sînt: inteligenţa, voinţa şi sentimentul. Cu inteligenţa sa omul ajunge în cosmos; cu voinţa stăpîneşte faptele şi cu sentimentul înnobilează viaţa.

În credinţa creştină ortodoxă există la fel cele trei capacităţi sufleteşti, date credinciosului, care sînt: credinţa, nădejdea şi iubirea (I Cor. 13, 13). Dar voinţa oferă nu numai căi drepte în gîndire, vorbire şi acţiune, ci şi unele întortochiate, ca şi sentimentul. Astfel se ajunge în viaţă şi la conflicte sufleteşti, căci multe se întîmplă în viaţă în legătură cu simpatia sau antipatia.

Această împrejurare neplăcută poate fi înlăturată prin Taina Sf. Mărturisiri a păcatelor şi prin continua cercetare şi verificare asupra stărilor sufleteşti propri, care generează activitatea umană.

Se poate ca cineva să aibă credinţă deplină, dar dacă nu iubeşte pe semenul său, nici pe Dumnezeu nu-l poate iubi; iar dacă această iubire se exprimă prin gînd şi faptă şi cuvînt bun, atunci aceste activităţi devin „sămînţă a sufletului".

De aceea Sf. Apostol Pavel îşi îndemna ascultătorii: „Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai ce este bun, spre zidire" (Efeseni 4, 29).

Prof. *M. Şesan*

Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi

● Bucură-te, o stăpînă, de Dumnezeu Născătoare, cea prin care se zideşte Cel nezidit, prin care este pipăit Cel nepipăit, prin care se ţine Cel neatins şi se poartă în braţe Cel ce poartă toate. Bucură-te, o stăpînă de Dumnezeu Născătoare, prin care este hrănit cu lapte Cel care îngrijeşte lumea toată, hrănitorul şi cîrmuitorul lumii, Dumnezeu. Bucură-te, o stăpînă de Dumnezeu Născătoare, cea prin care Cel fără de mamă se naşte fără de tată.

(Sf. Ioan Damaschin)

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

ANUL 120 Sibiu, 15 august 1972 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Adormirea Maicii Domnului

Între cele douăsprezece sărbători mari domneşti, numite şi praznice împărăteşti, se numără şi Adormirea Maicii Domnului, una dintre cele patru sărbători mari, rînduite de Sfînta noastră Biserică întru cinstea şi pomenirea Sfintei Fecioare Maria, Împărăteasa Maică a Domnului. Vechimea acestei sărbători în Biserica răsăriteană se poate urmări pînă în veacul VI, iar în cea apuseană pînă în veacul VII. Din tradiţie ne-a rămas ştirea că împăratul roman Mauriciu (582—603) a fost acela care a fixat sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului la data de 15 august, pînă la el această sărbătoare ţinîndu-se la date diferite în marile Biserici ale imperiului. La început, această sărbătoare a purtat acelaşi nume atît în Răsărit, cît şi în Apus, deoarece fusese instituită în amintirea trecerii din această viaţă sau a adormirii Maicii Domnului, dar mai tîrziu Biserica apuseană i-a schimbat numirea în aceea de sărbătoarea luării sau înălţării Sfintei Fecioare Maria cu trupul la cer, numire care arată că în această Biserică s-a schimbat însuşi sensul originar al sărbătorii.

În legătură cu temeiurile acestei sărbători, Sfînta Tradiţie ne-a păstrat următoarele date:

După înălţarea Mîntuitorului Iisus Hristos la cer, Sfînta Fecioară Maria a rămas în grija Sfîntului Apostol Ioan, în conformitate cu dorinţa exprimată de Mîntuitorul pe cruce (Ioan 19, 26—27). Conform unei vechi tradiţii, Sfinţii Apostoli au rămas la Ierusalim timp de zece ani după Pogorîrea Duhului Sfînt, astfel că Sf. Fecioară Maria a petrecut tot acest timp în mijlocul Apostolilor, sub purtarea de grijă a Sfîntului Ioan. Apostolii se bucurau de împreună-petrecerea cu ea, căci adeseori Sf. Fecioară le istorisea fapte şi întîmplări din viaţa cea necunoscută a Fiului şi Dumnezeului ei, de la naştere pînă la ieşirea la propovăduire.

Dezlănţuindu-se în Ierusalim şi în Iudeea cumplita prigoană a regelui Irod Agripa asupra creştinilor, în jurul anului 43, Sf. Fecioară a plecat împreună cu Sf. Apostol Ioan la Efes, unde a petrecut vreme mai îndelungată. Dar spre sfîrşitul vieţii sale pămînteşti, Sf. Fecioară Maria s-a mutat iarăşi la Ierusalim, urmînd aici pe acelaşi Apostol în grija căruia fusese dată de Domnul. Aici ea petrecea necontenit în rugăciune, cercetînd adeseori locurile pe unde umblase preaiubitul ei Fiu şi îndeosebi grădina Ghetsimani şi dealul Golgotei, unde a fost răstignit pe cruce dumnezeiescul ei Fiu şi Mîntuitor.

La apropierea sfîrşitului vieţii sale pămînteşti, s-au întîmplat semne şi minuni prevestitoare, acestea continuînd şi după adormirea ei. Astfel, Apostolii aflîndu-se în locuri îndepărtate pentru propovăduirea Evangheliei Domnului, au fost vestiţi în mod minunat să se adune la Ierusalim, spre a da ultima cinstire celei ce a purtat în pîntece şi a fost Maica Fiului lui Dumnezeu. Într-adevăr, Apostolii au sosit la Ierusalim în ziua ce le-a fost vestită, iar după ce au intrat în camera Maicii Domnului, în care tocmai îşi dăduse obştescul sfîrşit, alături de patul Sfintei Fecioare au văzut pe Domnul Iisus Hristos, într-o lumină strălucitoare, înconjurat de sfinţi şi de îngeri. În ziua îngropării, cinstitul trup al adormitei a fost cuprins într-un cerc de nor luminos, asemenea norului luminos care a condus poporul Israel în pustie. Iconografia creştină a păstrat această tradiţie, Adormirea Maicii Domnului fiind înfăţişată în cele mai vechi icoane în condiţiile arătate mai sus.

Precum îşi manifestase mai înainte dorinţa, trupul Sfintei Fecioare a fost aşezat în mormînt în grădina Ghetsimani de pe muntele Eleonului, alături de mormîntul părinţilor ei, dreptii Ioachim şi Ana şi de al protectorului ei, dreptul Iosif.

Din motive necunoscute, Sfîntul Apostol Toma, deşi înştiinţat în mod minunat, n-a fost de faţă la înmormîntare, sosind la Ierusalim abia a treia zi după adormirea Maicii Domnului. Fiind condus de ceilalţi Apostoli la mormînt spre a vedea trupul Sfintei Fecioare, Sf. Toma şi Apostolii care l-au însoţit au găsit mormîntul gol, deoarece dumnezeiescul ei Fiu strămutase cinstitul său trup în cereştile lăcaşuri. Astfel, tradiţia păstrează pînă astăzi acest fapt, precum păstrează şi locul unde a fost înmormîntată Sf. Fecioară Maria, al cărei trup a fost luat de Domnul la cer, loc rămas pînă astăzi în venerarea creştinilor din lumea întreagă, care fac pelerinaje la locurile sfinte. Biserica romano-catolică a transformat în dogmă tradiţia luării la cer a Sf. Fecioare Maria, de aceea ea a schimbat atît numele, cît şi sensul sărbătorii Adormirii Maicii Domnului în acela de luarea, iar uneori chiar înălţarea cu trupul la cer a Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului.

Tîlcuind astfel sensul acestei mari sărbători în cinstea Maicii Domnului, Sfînta noastră Biserică întăreşte o dată mai mult învăţătura de credinţă despre Sf. Fecioară Maria, Maica Domnului, bazată pe texte neîndoielnice din Sf. Scriptură, precum şi din Sf. Tradiţie. Această învăţătură susţine că Sfînta Fecioară Maria este femeia a cărei sămînţă avea să zdrobească capul şarpelui (Gen. 3, 15); ea este fecioara despre care proorocul Isaia a profeţit că va naşte pe Emanuel, Mîntuitorul lumii (Is. 7, 14); ea este cea despre care proorocul Iezechil a prezis că va rămîne fecioară şi după naştere (Iez. 44, 1—3); ea este aceea căreia îngerul Gavriil i s-a închinat, numind-o „plină de dar" şi „binecuvîntată între femei" (Luca 1, 28—29); ea este cea căreia Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul, i-a adresat cuvintele: „Binecuvîntată eşti tu între femei şi binecuvîntat este rodul pîntecelui tău", numindu-o: „maica Domnului meu" (Luca 1, 40—43); ea este cea pe care, fără să o cunoască, o femeie din popor a numit-o fericită, pentru cinstea de a fi maica lui Iisus Hristos (Luca 11, 27—28); ea este cea care însăşi a mărturisit despre sine: „Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile; căci mi-a făcut mie mărire cel puternic" (Luca 1, 48—49).

De aceea, cu prilejul Praznicului Adormirii Maicii Domnului, fiecare creştin adevărat are datoria nu numai de a cinsti slăvita ei adormire, ci şi de a-şi reîmprospăta învăţătura Bisericii noastre despre Sfînta Fecioară Maria şi de a o apăra faţă de cei ce o nesocotesc.

I. Zăgrean

Cinstirea sfintelor icoane

Iocanele sînt obiecte sfinte care ajută creştinului să înţeleagă lucrarea lui Dumnezeu şi să trăiască după voia Sa. Cuvîntul icoană este de origine grecească şi însemnează asemănare sau reprezentare. De fapt icoanele sînt reprezentări sau chipuri ale unor persoane nevăzute, sau întîmplări reale îndepărtate. Ex. Sf. Ilie ridicat la cer în căruţa de foc (II Regi, 20), Bunavestire, Naşterea şi Învierea Domnului, Înălţarea la cer, Pogorîrea Sf. Duh etc., care devin văzute şi prezente în ochii noştri trupeşti şi sufleteşti. Ele descoperă, în parte, bogăţia de taine a Evangheliei Domnului Hristos. De aceea sfintele icoane s-au bucurat şi se bucură de o mare cinstire sau venerare în Biserica Ortodoxă.

Cinstirea sfintelor icoane a fost înţeleasă ca idolatrie de unii împăraţi bizantini, care le-au persecutat peste o sută de ani. Istoria Bisericii arată că începutul acestor persecuţii l-a făcut împăratul Leon Isaurul, care, la anul 726, a dat ordin servitorilor să adune şi să distrugă toate icoanele din palatul său, pe motiv că sînt idoli, chipuri cioplite care sînt oprite de porunca a doua din Decalog (Ex. 20, 7). Ordinul a fost executat. Servitorii au strîns toate icoanele şi tablourile de pe pereţi, după voia împăratului furios. Cînd acesta a venit să vadă aruncate afară icoane preţioase — de la Constantin cel Mare, Justinian cel Mare, ctitorul Sfintei Sofii, etc., a zărit pe marginea grămezii chipul unei femei pe care l-a ridicat de jos, l-a şters, l-a privit zîmbitor îndelung, l-a sărutat şi l-a strîns la piept cu căldură, în văzul tuturor curtenilor. În faţa acestei scene duioase, un servitor mai curajios a întrebat: „Împărate, al cui este chipul acestei fiinţe dragi, pe care atît de mult îl cinstiţi?" „Al scumpei mele mame", răspunse el, mişcat în adîncul sufletului de amintirea mîngîierilor sale scumpe. La acestea, înţeleptul servitor a grăit respectuos împăratului: „Măria ta, te rog, iartă-mă dacă greşesc, dar doresc să spun şi eu un cuvînt. Mi-am zis în cugetul meu, dacă mama ta merită atîta cinstire, oare, nu merită o şi mai mare cinstire Maica lui Dumnezeu, Maica Împăratului împăraţilor, Maica Domnului domnilor, Maica Mîntuitorului nostru Iisus Hristos al cărui chip (icoană) este călcat de picioarele tale?" Împăratul a tăcut, a căzut adînc pe gînduri şi s-a căit de rătăcirea sa. A înţeles că servitorul său avea dreptate.

La anul 842, patriarhul Metodie din Constantinopol, de acord cu împărăteasa Teodora, convoacă un sinod care restabileşte cultul sfintelor icoane, iar în Duminica I din Postul mare, în 19 februarie 843, ele au fost reaşezate în biserici la locul cel mai de cinste, pentru închinarea credincioşilor. Aceasta este Duminica Ortodoxiei pe care o serbăm pînă azi.

După învăţătura Bisericii noastre Ortodoxe, cinstind icoanele nu călcăm porunca a doua din Decalog, deoarece ele *nu sînt chipuri cioplite*, nu sînt idoli. *Icoana n-are asemănare cu idolul*, ci se deosebeşte de el fundamental.

1. *Icoana este făcută de om din voia lui Dumnezeu.* Astfel în Legea Veche, prima icoană a fost făcută de marele prooroc Moisi la porunca lui Dumnezeu, care i-a grăit pe munte — la Sinai: „Să-mi faci chivot în care să pui legea ... Să faci doi heruvimi de aur, ... cu aripile ... acoperind chivotul ... Acolo mă voi descoperi ţie şi voi vorbi cu tine ..." (Ex. 25, 22). O cinste mai înaltă pentru icoană ca aceasta, nu se poate închipui.

Idolul este chip cioplit făcut de mîna omului. Idolii — zice psalmistul David — (sînt) lucruri de mîini omeneşti ... (Ps. 134, 15).

2. *Icoana este vie*, în sensul că izvorăşte dintr-o credinţă activă şi din dragoste faţă de Dumnezeu, care ne chiamă să realizăm un ideal religios-moral superior, după modelul său (Matei 5, 48) şi al persoanelor pe care le reprezintă. Ea ne îndeamnă să le urmăm viaţa (Evr. 13, 7).

Idolul este mort, îngheţat şi insensibil la stările sufleteşti ale credinciosului. Despre idoli zice proorocul: „Gură au şi nu vorbesc, ochi au şi nu văd. urechi au şi nu aud, că nu este duh în gura lor" (Ps. 134, 16—18).

3. *Icoana ajută la mîntuirea şi fericirea sufletului.* Prin exemplele concrete pe care le înfăţişează, prin Sfinţi, ea ne apropie şi ne *uneşte* cu

(Continuare în pag. 2)

Crîsnicul Picu Pătruţ din Sălişte

Cărţile vechi bisericeşti păstrează, pe scoarţele lor roase de vremuri şi pe foile lor îngălbenite, deosebit de valoroase şi interesante însemnări din viaţa şi faptele înaintaşilor.

Unele însemnări arată numele donatorului cărţii şi preţul de cumpărare în moneda vremii, evenimente mai însemnate din viaţa arhiereilor, preoţilor, sau alte evenimente din viaţa parohiei sau din obştea cea mare a poporului.

Asemenea multe şi valoroase însemnări, scrise într-o caligrafie îngrijită, fie pe scoarţa cărţilor, sau marginea filelor, aparţin şi lui *Picu Pătruţ*, crîsnic la biserica mare din Sălişte, jud. Sibiu.

În afară de aceste însemnări preţioase, Picu Pătruţ ne-a lăsat o adevărată operă de artă populară, nepublicată încă, pentru că Picu n-a fost numai crîsnic, ci şi un mare imnograf, autor de versuri religioase, avînd totodată şi un vădit dar în ale picturii.

Picu Pătruţ s-a născut în Sălişte în anul 1818 — avînd numele din botez Oprea — dintr-o familie evlavioasă cu rădăcini adînci în viaţa satului, de meserie cojocari. Buna creştere din familie a imprimat în sufletul lui Oprea alese şi frumoase virtuţi, culese din învăţăturile nemuritoare ale Sfintei Scripturi, ale Sfinţilor Părinţi şi din binecunoscuta omenie a poporului nostru.

Cu o astfel de exemplară creştere, la vîrsta de 11 ani, Oprea era ucenic la strana bisericii, ajutînd cantorului la citirea canoanelor şi sinaxarului, apoi ajunge crîsnic, slujbă în care a muncit pînă la moarte (1872).

La vîrsta de 44 ani a fost tuns întru monah la Mănăstirea Cheia, luînd numele de Procopie.

Volumul de muncă al acestui crîsnic-monah nu se poate cuprinde în cîteva rînduri, de aceea vom aminti numai în parte bogăţia şi varietatea lucrărilor lăsate de Picu Pătruţ.

La vîrsta de 19 ani a compus, în vers popular, drama religioasă „Irozii", iar cu peniţa a început să redea în imagini cele dintîi scene din V. şi N. Testament.

Opera lui principală este „*Stihos*", adică „*Viers*", care cuprinde peste 1400 pagini, 441 poezii religioase, izvodite de el, majoritatea în legătură cu praznicele bisericeşti de peste an, scrise cu mîna lui în literă cirilică de tipar.

Aceste pagini Picu le-a împodobit cu 541 miniaturi şi 121 vignete, care înfăţişează scene din V. şi N. Testament, de diferite dimensiuni lucrate în acuarele.

După fiecare vers sau poem, Picu a indicat şi melodia după care se cîntă.

Toate versurile le cînta Picu cu voce lină şi duioasă în biserică, după slujba vecerniei, acompaniat de un grup de „mironosiţe".

Miniaturile cele mai multe le-a lăsat în Biblia tipărită la Sanct Petersburg (1819), la sfîrşitul căreia Picu a adăugat 400 file scrise cu mîna, cuprinzînd „Predosloviile" la Bibliile româneşti existente în vremea lui şi cîteva tîlcuiri la vieţile Sfinţilor.

Aceste file Picu le-a împodobit cu 139 scene colorate din V. şi N. Testament de o rară execuţie artistică.

Picu a mai izvodit o mulţime de rugăciuni versificate, împodobite cu ilustraţii biblice şi a doua dramă religioasă populară: „Mironosiţele".

Miniaturi de o frumuseţă rară, prin care a dovedit calităţi artistice superioare, monahul şi crîsnicul Picu a mai lăsat şi în Noul Testament de la Smirna, 1838, un număr de 13, în Biblia lui Şaguna, Penticostar şi alte cărţi bisericeşti, care impresionează prin minunata armonie a culorilor şi expresivitatea vie a persoanelor.

Pînă cînd vor apare alte materiale mai bogate, încrestăm aceste cîteva rînduri, ca un modest omagiu adus acestui vrednic înaintaş al nostru, Picu Procopie Pătruţ, a cărui viaţă şi a cărui activitate trebuie să fie un imbold pentru noi toţi, în a ne trăi în cuminţenie zilele, în hărnicie, în a ne valorifica la maximum darurile cu care Dumnezeu ne-a înzestrat pe fiecare.

Pr. *I. Isacu*

ARAC

Într-a sufletului vie,
Creşte poamă aurie:
Dragostea, viţă de soi,
Cu mlădiţe lungi şi moi.

. . . . . .

Tare aş vrea să mi te fac
Cruce, dragostei arac,
Mlada dragostei să crească
Pe arac să se-nvîrtească,
Mlada viţei să înflorească.
Iar cînd floarea va lega
Şi cînd viţa rod va da
Rodul tot aş vrea să fie
Dragoste de oameni, vie. Z. L.

Cinstirea sfintelor icoane

(Urmare din pag. 1)

Dumnezeu, ne sfinţeşte şi ne aşează în comunitate de viaţă cu El. Icoana deschide inima şi mintea, încălzeşte şi mobilizează voinţa ca să trăim *în* Dumnezeu, *prin* şi *pentru* Dumnezeu. Ea ridică pe credincios la Dumnezeu şi coboară pe Dumnezeu în inima credinciosului. Prin ea devine mai cinstit, mai drept şi mai virtuos, după Sfîntul care ne chiamă să fim sfinţi în toată purtarea noastră (1 Petru 1, 15).

Idolul este piedică uriaşă în calea mîntuirii, pusă de cel rău ca să ne depărteze de Dumnezeu prin ispite, păcate şi patimi şi astfel să ne facă nefericiţi în veci.

4. *Icoana corespunde unei realităţi obiective.* Ea reprezintă o persoană istorică, care a trăit cîndva pe pămînt în carne şi oase, iar acum s-a mutat într-altă viaţă, într-o lume nevăzută, spirituală.

Aşadar, porunca a doua din Decalog nu se referă la icoane, ci la idolatrie, pe care Moisi avea poruncă să o oprească în mijlocul poporului evreu, ca să păstreze monoteismul curat, să nu rătăcească şi să nu schimbe slava lui Dumnezeu, Creatorul şi Atotputernicul, cu chipul stricăcios al făpturilor (Rom. 1, 28).

Dovadă că porunca a doua nu se referă la icoane este adevărul istoric că *prima icoană în creştinism este făcută* — după Tradiţia Bisericii — *de însuşi Hristos-Domnul pe drumul Golgotei,* cînd şi-a întipărit sfînta Sa faţă, brăzdată de sînge, şi capul încoronat cu spini, pe năframa albă a Sfintei Veronica. Prin acest chip sfînt, Domnul Iisus, care este *persoană istorică* şi *„chipul lui Dumnezeu celui nevăzut* întîi-născut înainte de toată făptura" (Colos. 1, 15, II Cor. 4, 4), *a rămas şi văzut în mijlocul nostru,* ca să-l cunoască toate veacurile aşa cum a fost în lume.

A doua icoană, pe care o avem în Biserică, zugrăvită de Sf. Ev. Luca, este a Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului, care a trăit între oameni viaţa sfîntă şi a însoţit pe Fiul lui Dumnezeu pe toate cărările vieţii pămînteşti, de la Naştere şi pînă la Înălţarea la cer.

După aceste prime icoane model, urmează apoi icoanele Sfinţilor Apostoli, Părinţi ai Bisericii, mucenicii şi cuvioşii, bărbaţi şi femei, din toate neamurile şi ocupaţiile, persoane care au trăit aievea. Chipurile lor, sfinţite de harul lui Dumnezeu, împodobesc pereţii bisericilor noastre şi fac să ne simţim în ele ca într-o mare şi adevărată familie creştină.

Un mare apărător al cinstitelor icoane a fost Sf. Ioan Damaschin († 754), care spune: „În faţa icoanei, noi nu ne închinăm materiei, ci Creatorului care s-a făcut pentru noi materie (trup) şi a primit să locuiască în materie şi a săvîrşit prin materie mîntuirea noastră . . . Noi *nu adorăm icoanele ca pe Dumnezeu,* nu ne închinăm aurului, argintului, lemnului şi hîrtiei din care sînt făcute sau pe care sînt zugrăvite . . ., ci venerăm sau cinstim persoanele (sau fiinţele) pe care le reprezintă". *„Cinstirea icoanei se suie la cel zugrăvit pe dînsa"*, zice Sf. Vasile cel Mare. Ea ne urcă la Dumnezeu cel nevăzut. Icoanele sînt ferestre deschise de Dumnezeu şi de Biserică spre cer, prin care îl vedem pe El şi aleşii Săi cu ochii credinţei şi ne unim cu El şi cu toţi cei ce I-au slujit Lui.

Cinstind sf. icoane şi închinîndu-ne lor, adorăm pe însuşi Dumnezeu care se preamăreşte întru Sfinţii Săi (Ps. 148, 2), prin viaţa lor virtuoasă izvorîtă din harul şi binecuvîntarea Sa, modele vii pentru viaţa noastră.

Prot. *Simion Radu*

*Viers la Învierea lui Hristos**)

Îngerul

Cinstiţi creştini prea iubiţi
Poftiţi ca să ne primiţi,
La Dumneavoastră venim,
Să vă propoveduim
Cuvinte de înviere
Să vă facem mîngăiere.

2. *Viersul*

Hristos au înviat din morţi !
Cu sine sculînd pre toţi !
Cu moartea pe moarte călcînd
Tuturor viaţă dînd.
Îngerul au alergat
Şi Fecioarei a strigat
O ! Tu cea plină de dar,
Nu mai striga cu amar,
Bucurie îţi vestesc,
Bucură-te îţi grăiesc,
Că Fiul Tău cel prea sfînt
Au înviat din mormînt
Şi pre morţi i-au ridicat,
Izbăvindu-i din păcat,
Acum să ne veselim,
Noule Ierusalim
Că slava Domnului sfînt,
Preste Tine au strălucit
Saltă Sioane sfinţit
Şi te bucură cinstit
Iară Tu o Maică vie
A Vieţii de Vecie,
Veseleşte-te curat
De Fiul tău înviat.

*) Reproducem două din multele „viersuri" aparţinînd lui Picu Pătruţ [sau „Monahului Procopie", cum le semnează adesea, în care s-a respectat întru totul scrierea autorului.

Viers

Podobie: Glăsuiţi Noroadelor

1. O ! ce zile luminoase
   O ! ce Paşti Mari şi frumoase.
2. O ! şi ce zile vestite
   O ! Paşti nouă şi sfinţite.
3. Paştile cele de Taină,
   Paştile ! fără prihană.
4. Paştile ! Izbăvitorul
   Hristos Răscumpărătoriul.
5. Paştile ! care au deschis
   Raiul cel ce-a fost închis.
6. Paştile ! ce Miresmesc
   Pe credincioşi îi sfinţesc.
7. O ! ce Paşti cu bucurie,
   Şi cu mare veselie,
8. Că David sărea jucînd,
   Înaintea umbrii săltînd.
9. Iar noi norodul cel sfînt
   Plinirea semnelor văzînd.
10. Cu cîntări ne veselim
    Dumnezeeşte prăznuim
11. Pentru Sfînta înviere
    Au cu toţii mîngăiere
12. Şi zic cu toţi dimpreună
    Tot cîntări de voie bună
13. Hristos au înviat din morţi,
    Mîntuindu-ne pre toţi
14. Cu moartea pre moarte călcînd
    Morţilor viaţă dăruind
15. Doamne Te milostiveşte
    Şi pre noi ne vredniceşte
16. Ca Raiul să dobîndim
    În Veci să Te preamărim.

1 iulie 852.

Călugărul *Procopie*

23 AUGUST

23 August 1944 înseamnă, precum ştim, nu numai o cotitură, o piatră de hotar în istoria poporului nostru, ci înseamnă în acelaşi timp o verigă din lungul lanţ de lupte şi jertfe pentru mai bine ale poporului român. Căci, aşa cum spune un mare scriitor român de astăzi, „acest pămînt stropit cu floarea sîngelui şi cu roua lacrimilor e plămădit din suferinţe lungi şi din aşteptări fără sfîrşit".

Într-adevăr, prin suferinţe negrăite, prin contribuţii materiale importante, dar mai ales prin jertfa a peste 170.000 de ostaşi români a plătit poporul nostru scuturarea jugului fascist la 23 August 1944. Semnificative sînt în această privinţă cuvintele reprezentantului Uniunii Sovietice la Conferinţa de pace de la Paris din 1946, care spune: „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democrată a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă şi noi toţi recunoaştem serviciile aduse de poporul român acestei cauze."

Abia acum însă, de pe piscul celor 28 de ani care au trecut de la actul insurecţional de la 23 August 1944, pregătit şi susţinut cu suferinţe şi sacrificii de forţele democratice din ţara noastră, ne putem da seama mai bine de importanţa acestui act pentru istoria nouă a Patriei şi poporului nostru. „Acest pămînt — spune acelaşi mare poet de care am amintit mai sus, acad. Victor Eftimiu — pe care trăim, a cărui limbă este pîinea noastră cea de toate zilele, pămînt bogat înzestrat cu toate binefacerile providenţei, a durat, s-a împodobit mereu cu daruri noi şi *astăzi,* liniştit, puternic, scăldat în soare şi azur, fecundat de ape şi de ploi şi de zăpezi binefăcătoare îşi gospodăreşte avuţiile, împlinindu-şi destinul".

Acest „astăzi" de care vorbeşte poetul este desigur în primul rînd rodul lui 23 August, motiv pentru care poporul nostru sărbătoreşte după cuviinţă, an de an, această zi. Şi cu bun temei, pentru că în acest ultim sfert de veac realităţile sociale şi politice de la noi s-au schimbat din temelie. Astăzi poporul nostru, liber şi independent, este deplin stăpîn pe soarta sa, pe roadele muncii sale. Astăzi veniturile ţării se întorc spre binele şi ridicarea materială şi spirituală a obştei care le creează, care asudă pentru ele. Ca urmare acestui fapt, astăzi ţara noastră şi-a schimbat fundamental faţa, arată cu totul altfel de cum era ea înainte de 1944.

„Orice om cu judecată obiectivă — spunea P. F. Părinte Patriarh Justinian, în urmă cu trei ani — poate constata că, în ultimul sfert de veac, poporul român a săvîrşit o adevărată reconstrucţie economică şi socială, de care se bucură toţi fiii săi."

Pe harta Patriei răsar an de an obiective care par adevărate vise chiar şi pentru noi care le vedem aievea. Dacă s-ar trezi din somnul lor, aşternut în glia străbună, înaintaşilor noştri de pe plaiurile oltene nu le-ar veni desigur să creadă ochilor, cînd ar vedea Dunărea prinsă în chingile barajului de la Porţile de Fier, şoseaua şi calea ferată agăţate în stîncile dealurilor din aceeaşi zonă; Nicolae Iorga ar rămîne înmărmurit cînd ar vedea Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, o adevărată capodoperă muzeală la care marele nostru istoric nu va fi cutezat probabil nici să gîndească; Nicolae Titulescu ar fi nespus de fericit cînd ar lua cunoştinţă de bunul nume pe care România socialistă şi l-a dobîndit astăzi în toată lumea.

Dar nu numai aceştia, ci toţi marii noştri patrioţi, trecuţi pe meleagurile veşniciei, ar da slavă lui Dumnezeu că visele lor, că planurile lor, că dorirea lor de libertate, dreptate socială şi prosperitate, nutrite fierbinte pentru această ţară, pentru obştea cea mare a poporului, se întruchipează astăzi în forme şi dimensiuni multiple.

Sărbătorirea zilei de 23 August ne aminteşte, aşadar, în chip special de dragostea faţă de poporul acesta vrednic şi harnic, de Patria noastră scumpă, de pămîntul acesta binecuvîntat al moşilor şi strămoşilor noştri, despre care, împreună cu Victor Eftimiu, ne vină se spunem: „Îl iubim, că-i al nostru şi pentru noi, îl apărăm, căci ne apără, îl îmbogăţim, fiindcă el ne îmbogăţeşte, îl hrănim ca să ne hrănească, îl înfrumuseţăm cu frumuseţea sufletului nostru, ca să trăim în tihnă şi frumuseţe, să zidim pe el şi să-l înălţăm, ca să fim înălţaţi şi noi."

T. R.

V. Anania: Du-te vreme, vino vreme

După cum ştim, talentatul poet *Valeriu Anania* este una şi aceeaşi persoană cu arhid. B. V. Anania — vicarul Episcopiei ortodoxe române misionare în America, cu reşedinţa la Detroit — Michigan. După poemele sale dramatice: „Mioriţa", „Meşterul Manole", de curînd a apărut în librării o altă carte, un alt poem dramatic din lumea miturilor, a basmelor, cu titlul: *„Du-te vreme, vino vreme"* (Editura Tineretului) în care poetul V. Anania îşi descoperă noi valenţe artistice.

Pentru frumuseţea versului său, care ne reaminteşte pe alocuri de Tudor Arghezi şi chiar de Lucian Blaga, reproducem trei din replicile lui Făt-Frumos din acest ultim poem dramatic:

„Fă-mă, Doamne, val de apă peste-ntinderi cenuşii,
Ori avînt de ciocîrlie, să tai cerul în felii!
Fă-mă fir de izmă creaţă, apa vieţii să-mi descînt!
Fă-mă Doamne ce mai face, altceva decît ce sînt..."
..... Staţi! Să ţinem sfat! ... Ruşine
Să fim robii rînzei! Cine
Se-ngrijeşte doar de trup
Nu e om! e corb, e lup,
E oricare altă fiară, ...
Dar nu om...
..... Uuu! Aşa, aşa... să zburde
Tinereţea-ntreagă!...
Peste ţara mea senină
Vreau doar cîntec şi lumină!
Tinereţe, să-mi petreci
Peste vreme, veci şi veci!

De notat că anul trecut, cu prilejul împlinirii a 50 de ani ai poetului Valeriu Anania, „Editura Românească" a publicat, în volum selectiv, poeziile sale risipite în diferite reviste la care a adăugat o colecţie de versuri inedite, sub titlul atît de sugestiv: *„Geneze"*, care au lăsat cititorilor o frumoasă impresie.

N. D. G.

INFORMAŢII

● În numărul 3 (mai-iunie) 1971, „Református Szemle", revista oficială a Bisericii Reformate şi a celei Sinod-presbiteriale din Republica Socialistă România, la capitolul „Studii" este publicat ca prim articol: „Înnoirea Teologiei" de Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, care reprezintă prelegerea I. P. S. Sale rostită cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa de către Institutul Teologic Protestant Unic de grad Universitar din Cluj, în 29 octombrie 1969.

În acelaşi număr al menţionatei reviste, la rubrica: Cărţi-reviste, se cuprind şi recenziile la lucrările: Introducere în Teologia slujirii, de Antonie Plămădeală, în momentul de faţă Episcop vicar patriarhal, studiu apărut în revista Mitropolia Banatului, nr. 1—3/1970, şi: Legăturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Muntenia şi Moldova în secolele XVI—XVIII, de prof. M. Păcurariu, lucrare apărută la Sibiu în 1968.

● Nr. 4 (iulie-august) 1971 al aceleiaşi reviste reformate se deschide cu articolul: *Patriarhul Justinian la Cluj,* în care se relatează despre întîlnirea P. F. Patriarh Justinian cu Eminenţele Lor, Episcopii: Iuliu Nagy — reformat, Gheorghe Argay — luteran şi Kiss Elek — unitarian. Această întîlnire a avut loc la Cluj, cu prilejul vizitei pe care Prea Fericirea Sa a făcut-o în Eparhiile Mitropoliei Transilvaniei, în august 1971.

Revista publică de asemenea un material, întitulat: *Patriarhul Justinian la şaptezeci de ani,* în care este omagiată personalitatea P. F. Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul aniversării a şapte decenii de la naştere, subliniindu-se o parte din realizările Bisericii noastre în ultimii 20 de ani, printre care şi bunele relaţii stabilite între cultele din ţara noastră.

● Duminică, 21 mai 1972, Episcopia ortodoxă română misionară în America şi-a sporit numărul bisericilor parohiale prin sfinţirea celei cu hramul „Sf. Constantin şi Elena" din Edmonton (Canada), pr. paroh fiind Mircea Panciuc.

Din cuprinsul broşurii festive, publicată cu acest prilej, se desprinde programul solemnităţilor legate de sfinţire, conduse de P. S. Episcop Victorin şi de soborul de episcopi şi preoţi; istoricul parohiei ortodoxe române din Edmonton; mărturia sentimentelor de solidaritate spirituală exprimate de Bisericile Ortodoxe surori, ca şi salutările frăţeşti ale celorlalte Biserici creştine din Canada şi, în sfîrşit, sublinierea profilului arhitectonic voroneţian al noii biserici.

Amintim că în 23 mai 1971, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a vizitat parohia „Sf. Constantin şi Elena" din Edmonton.

Se cuvine să observăm că în toate manifestările bisericeşti ale românilor ortodocşi din America, dintre care face parte şi sfinţirea acestei biserici, care coincide cu a 24 aniversare a parohiei, se remarcă duhul unei armonioase împletiri a credinţei şi tradiţiei ortodoxe româneşti cu dragostea de tot ce este românesc şi cu ataşamentul faţă de Canada.

● Marţi, 23 mai 1972, Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei a primit un grup de membri ai Asociaţiei „Mihail Eminescu" din Freiburg — R. F. G., aflaţi în oraşul Iaşi pentru a participa la simpozionul „Cultură europeană-culturală românească în veacul XIX". Delegaţia a fost condusă de dl. prof. univ. M. Pertescu Dîmboviţa, directorul Institutului de Istorie A. D. Xenopol.

În zilele următoare, oaspeţii au vizitat biserici şi mănăstiri — monumente istorice din judeţele Iaşi, Neamţ şi Suceava.

● Vineri, 30 iunie 1972, la Centrul mitropolitan din Sibiu a avut loc o şedinţă a Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Transilvaniei, la care au luat parte: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Teofil al Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei şi P. S. Episcop-vicar Visarion.

Pe ordinea de zi au figurat probleme comune, legate de bunul mers al vieţii spirituale din cele trei Eparhii aparţinînd Mitropoliei Transilvaniei.

(Continuare în pag. 4)

Sfîntul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava

După cum spuza ascunde sub haina ei cenuşie licărirea scînteietoare a jarului şi acesta e foc, aşa a păstrat Moldova în vatra caldă a Sucevei focul sfinţeniei, în sfintele moaşte ale Sf. Mucenic Ioan cel Nou, pătimitor în Cetatea-Albă.

Pătimirea acestui Sfînt se săvîrşeşte în ziua a doua a lunii iunie.

Sfîntul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava s-a născut în cetatea Trapezundei, aşezată pe ţărmul Mării Negre. Era om evlavios şi drept, cinstit, milostiv şi temător de Dumnezeu. Se îndeletnicia cu negustoria. Odată a plecat cu corabia pe mare să-şi ducă spre vînzare nişte mărfuri. Stăpînul corăbiei era de credinţa creştină a apusului. Văzîndu-l cum Ioan îşi făcea rugăciunile la vremea lor, a intrat în vorbă cu el, cu gîndul ca să-l atragă sub ascultarea papii de la Roma. Ioan nicidecum nu s-a lăsat ademenit, ci şi-a păstrat credinţa cea ortodoxă a Bisericii răsăritului. Văzînd stăpînul corabiei că nu-l poate clinti din credinţa lui, îndemnat de diavolul, s-a hotărît să-i facă un rău. Sosind cu corabia la gura rîului Nistru, a tras la ţărm şi au rămas în oraşul Cetatea-Albă. Acolo stăpînul corabiei a mers şi a pîrît pe Ioan conducătorului şi judecătorului acestei aşezări că este creştin şi că vrea să treacă la legea acestor turci, să se facă mahomedan. Judecătorul turc, la vicleana uneltire a corăbierului, a chemat pe Ioan la sine, dar cînd acesta s-a înfăţişat, n-a voit să-şi părăsească legea sa. Uimit de îndrăzneală şi lovit în mîndria sa de înşelăciunea corăbierului, judecătorul a poruncit unor slujitori ca să-l înfricoşeze prin chinuri grele. Văzîndu-l neclintit în credinţa sa, slujitorii l-au prins şi l-au bătut pe Ioan cu toiege pînă ce sîngele îi curgea din carnea zdrenţuită, care se vedea atîrnînd, desprinsă de oase. Sfîntul Ioan suferea cu răbdare. Dacă au văzut că nicidecum nu-l pot face să se lapede de Hristos, s-au gîndit să aducă un cal tînăr, de care l-au legat pe Ioan, şi aşa a fost tîrît, pe uliţele din Cetatea-Albă. Atunci mulţi aruncau cu pietre în trupul Sfîntului plin de sînge. În cele din urmă un slujitor al judecătorului i-a tăiat capul cu sabia, aşezînd astfel pe robul lui Dumnezeu Ioan în ceata următorilor de chinuri ai lui Hristos, în ceata Sfinţilor mucenici. Sfintele sale moaşte au fost îngropate de creştini lîngă biserica lor, dovedindu-se făcătoare de minuni din prima noapte de după săvîrşirea Sfîntului. Acolo au stat vreo şaptezeci de ani, pînă cînd evlaviosul Domn al Moldovei Alexandru cel Bun, împreună cu Mitropolitul Iosif le-au adus cu mare cinste şi le-au aşezat în Suceava, unde sînt şi astăzi.

Aşa a suferit moarte mucenicească Sf. Ioan de la Suceava dovedindu-se rugător către Dumnezeu pentru pămîntul şi credincioşii din Moldova. Ca unui Sfînt ce are moaştele în ţara noastră i se cuvine cinstirea noastră deosebită.

Pr. *I. Buta*

Informaţii

(Continuare din p. 3)

● Cu binecuvîntarea P. F. Părinte Patriarh Justinian, Corala Sf. Patriarhii din Bucureşti, condusă de dl. prof. N. Lungu, a făcut un scurt popas la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu.

La cina de sîmbătă seara, 1 iulie 1972, oaspeţii au fost salutaţi, în numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae, de P. C. vicar Traian Belaşcu. Duminică, 2 iulie a. c., Corala a dat răspunsurile la Sf. Liturghie arhierească din Catedrala mitropolitană din Sibiu. Atît răspunsurile cît şi compoziţiile bisericeşti, executate la priceasnă, au fost interpretate — cum arăta P. C. prof. Gh. Şoima — cu multă simţire şi la un înalt nivel artistic, ceea ce a contribuit la înălţarea sufletească a credincioşilor, P. C. Sa reliefînd calităţile multiple ale Coralei şi soliştilor săi.

În numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop-vicar Visarion a mulţumit Coralei pentru această desfătare sufletească.

Dl. prof. N. Lungu, în numele oaspeţilor, a mulţumit Î. P. S. Sale, P. S. Sale, Centrului arhiepiscopesc, Institutului Teologic, credincioşilor pentru primirea caldă de care s-au bucurat.

● Marţi, 4 iulie 1972, la Sibiu a avut loc o consfătuire cu P. C. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului, în care s-a dezbătut activitatea pe trimestrul II, precum şi planul de muncă pe trimestrul III a. c.

Slujitori ai lui Dumnezeu...

Un scriitor din timpurile străvechi descria pe oamenii credincioşi ca pe nişte slujitori ai lui Dumnezeu. De aceea, în publicaţiile lui, scriitorul căuta să întipărească în sufletele creştinilor calitatea lor de slujitori înţelepţi ai lui Dumnezeu, ei trebuind să vegheze asupra lor înşişi şi în mod deosebit asupra a patru „case" pe care ei au să le administreze. Aceste „case" sînt următoarele:

Prima, depozitul de bunuri sau inima şi memoria omului, unde sînt depozitate lucruri preţioase, ca dorinţele sfinte, amintiri recunoscătoare, pregătiri cereşti, iubirea aproapelui ş. a.

A doua, atelierul de muncă sau faptele creştinilor prin care ei prezintă celor din jur bunurile încredinţate lor spre slava lui Dumnezeu şi fericirea oamenilor, învăţînd pe cei neştiutori, mîngîind pe cei întristaţi, cercetînd pe cei bolnavi... Creştinii deci trebuie să activeze în acest sens, altcum ei nu sînt slujitori desăvîrşiţi ai Domnului.

A treia, clopotniţa care reprezintă vorbirea creştinilor, corespunzînd adevărului cu exactitatea unui ceasornic. Înseamnă în acelaşi timp răspunderea faţă de timpul lor, prin îndeplinirea precisă, oră de oră, a îndatoririlor pe care le au. Ei trebuie să folosească timpul bine, căci altcum cîştigul spiritual şi material va fi de mică importanţă.

În sfîrşit, a patra casă este casieria sau conştiinţa creştinilor, care trebuie să fie foarte bine supravegheată. Nu trebuie tolerate înregistrări false şi greşite cu care să ne înşelăm propriul nostru suflet.

Iisus Hristos — Domnul nostru ne cere socoteală pentru toate acestea. De aceea să urmăm îndemnul Apostolului care zice: „Fiţi dar cu mintea întreagă şi priveghiaţi în rugăciuni. Dar mai presus de toate, ţineţi din răsputeri la dragostea dintre voi." (I Petru 4, 7—8).

Pr. *Avram Petric*

Sînt ca Zaheu Vameşul (meditaţie)

Sînt ca Zaheu vameşul...

Tu, Doamne, ne-ai dat bănuţul de aur: chipul Tău în noi înşine.

Toată bogăţia noastră în lume.
Şi eu am luat darul acesta.

Cînd am fost curat sufleteşte, bănuţul meu strălucea ca focul nestins al comorii din noaptea de Sîn Andrei.

Sufleul lucea şi nu se despărţea de frumuseţe, de frumuseţea neprihanei, şi-n urma Ta umblînd nu-şi pierdea strălucirea.

Dar odată, dar, vai, odată, mi s-a părut că aurul lumii, aurul altora e mai frumos.

Într-adevăr avea nişte reflexe, nişte răsfrîngeri, pe care nu le ştiam.

De atunci pasul sufletului a mers la voia întîmplării, iar cerurile nu se mai colorau în zori şi pacea nu mai era calmă cum arde un foc în cămin.

Ţărmul spre care mergeam era amăgitor şi chipul speranţei se stingea ca o nălucă.

Dar am aflat de Tine şi acum, ca şi Zaheu, urcat în sicomor, te aştept.

Poate vei veni ca şi atunci în Ierihon.
O, treci pe lîngă mine.

Sînt atît de singur şi bănuţul de aur e acum un bănuţ sărac de aramă, iar mărgăritarul meu e bolnav.

Acum îmi amintesc...

Am auzit nefericirea altora şi am mers mai departe. Cîte nefericiri aş fi putut să topesc, înavuţindu-mă. Sufletul meu ar fi fost o fîntînă romană, în care toţi nefericiţii ar fi lăsat cîte-o monedă a amintirii, iar eu mi-aş fi făcut din ele un nimb.

Dar am plecat mai departe. Am făcut-o pentru că eram tînăr şi aromele vîrstei mă chemau.

Acum sînt singur în sicomor şi te-aştept.

Vino, Iisuse, în casa mea. Voi împărţi tot ce am în două şi de-am nedreptăţit pe cineva voi întoarce împătrit.

Voi păstra doar frumuseţea gîndului curat, a credinţei de flacără, frumuseţea armoniei şi a echilibrului.

Voi păstra frumuseţea lumii şi a cerului, frumuseţea speranţei şi a dragostei.

Voi păstra frumuseţea vieţii cu fructul de vis, frumuseţea morţii în braţele împăcării.

Vino, Iisuse, în casa sufletului meu. Spune-mi ca lui Zaheu:

Astăzi s-a făcut mîntuire casei tale.

Amin.

Pr. *Nicolae Modoiu*

Cîntare Sfintei Fecioare

Neputincios e graiul meu, Preabună,
Să tălmăcească multa ta putere,
Ci-n vorba mea tu fă să curgă miere,
Şi stih de foc să-mi lunece pe strună.

Ca să te cînt pe tine, Preacurată,
Dă rostului meu trainice podoabe;
Te-ndură şi plecatei tale roabe,
Să-i fie buza binecuvîntată.

Primeşte-mi ruga, pururea Fecioară,
Acum, în ceasul cel de dimineaţă,
Ridic-al vremii văl de aspră ceaţă,
Şi mîna ta pe chipul meu pogoară.

Şi dă-mi să merg în urmele-ţi sfinţite,
Să-mi fie calea fără de prihană,
Să-mi fi tu, Maică, adăpost şi hrană,
Tu, bucuria inimii smerite.

Ca ochii sufletului să te vadă,
Cămara nunţii pururea curată,
Comoara cea de veci nedeşertată,
Pe tine, pom cu luminoasă roadă.

Şi duhul meu să se adape iară
Din vinul bucuriei cei de taină;
Să-mbrace iarăşi strălucită haină,
După exemplu-ţi viu, Sfîntă Fecioară.

Şi cînd va fi să vin de veci la tine,
Primeşte-mă, cerească Împărăteasă,
Să-mi fie duhul floare de mătasă,
Ţesută-n poala ta cu raze line.

Z. Laţcu

Gînduri creştine

„Acum sînteţi lumină întru Domnul"
(Ef. 5, 8)

Mîntuitorul Iisus Hristos a spus către ucenicii Săi: „Voi îmi veţi fi martori în Ierusalim şi pînă la marginea pămîntului" (Fapte 1, 8), şi deci „mergînd, învăţaţi toate neamurile" (Mat. 28, 19).

Astfel Teologia ortodoxă, răzimată pe Sf. Evanghelie şi pe Sf. Părinţi, este o Teologie a vieţii întru Hristos; ea porneşte de la Învierea Mîntuitorului şi trăieşte crezînd, nădăjduind şi iubind. Astfel scria Sf. Ioan Damaschinul că: „Biserica stăruie ca sub ocrotire divină să se împlinească în lume viaţa şi învăţătura Mîntuitorului celui înviat, care în primul rînd îndeamnă la pace."

De aceea încă Sf. Apostol Pavel scria: „Umblaţi ca fiii luminii, pentru că roada luminii e în orice bunătate, dreptate şi adevăr, încercînd ce este bineplăcut Domnului" (Efes. 5, 9—10). Deci „fraţilor, trăiţi în pace şi Dumnezeul dragostei şi al păcii va fi cu voi" (2 Cor. 13, 11). De aceea, o răutate, săvîrşită faţă de oricine, devine înaintea lui Dumnezeu totdeauna un păcat, după cuvintele Sf. Apostol Ioan: „Cine nu iubeşte pe fratele său rămîne în moarte" (1 Ioan 3, 14—15).

Prof. *M. Şesan*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 120 Sibiu, 1 septembrie 1972 Nr. 33—34

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

32. Partea a doua a Sfintei Liturghii: Liturghia catehumenilor

După terminarea Proscomidiei și a Utreniei, urmează partea a II-a și a III-a a Sfintei Liturghii, care astăzi una sînt. Vom prezenta acum partea de început a Liturghiei catehumenilor.

Trebuie să precizăm că un preot poate sluji într-o zi (Duminică sau sărbătoare, sau altă zi liturgică) numai o singură Sf. Liturghie. Așadar nu poate sluji două Sf. Liturghii. De asemenea în aceeași biserică, după ce un preot a săvîrșit Sf. Liturghie, un alt preot, care n-a slujit în ziua aceea, nu poate săvîrși a doua Sf. Liturghie. Rînduiala aceasta se temeinicește pe faptul că Iisus Hristos, Arhiereul cel mare, s-a jertfit pe cruce în ziua răstignirii o singură dată, nu de mai multe ori. El n-a fost răstignit de mai multe ori, ci numai o dată. El e Arhiereul cel veșnic și jertfa cea veșnică pe care o aduce la altarul din ceruri și la altarul bisericilor, în care se slujește — prin preot — Sf. Liturghie. Deoarece în ceruri e un singur altar, și o singură jertfă, și pe pămînt în fiecare biserică e un singur altar, la care se slujește o singură Sf. Liturghie în o zi liturgică. Jertfa lui Hristos este una singură, adusă pentru veșnicie și actualizată la Sf. Liturghie.

De asemenea, Sf. Liturghie e un necontenit dialog între preot și credincioși. (s. ex. Preotul: „Cu pace Domnului să ne rugăm"; credincioșii: „Doamne miluiește"). Se vede de aici că toți credincioșii trebuie să cînte la Sf. Liturghie. În vreme ce cîntă credincioșii (sau strana), preotul citește în taină rugăciunile, prevăzute în Liturghier și potrivite cu momentul liturgic. Știm însă că împreună cu noi preamăresc pe Dumnezeu și credincioșii de pretutindeni, și cetele îngerilor și sfinților, adică Biserica pămînteașcă împreună cu Biserica din ceruri (căci ele sînt o singură Biserică), preamăresc pe Iisus Hristos, Arhiereul cel veșnic, care se aduce pe sine jertfă pentru toți. O astfel de Sf. Liturghie, în care „toată suflarea laudă pe Domnul", e cu adevărat înălțătoare, plină de bucurie și lumină.

Înainte de a începe Sf. Liturghie, preotul face trei închinăciuni în fața Sfîntului altar, adică a Sfintei mese, pe care se află Antimisul, Evanghelia, Chivotul, Crucea și altele, și se roagă în taină cu mîinile ridicate: „Împărate ceresc, Mîngîitorule, Duhul Adevărului ...", cerînd ca Duhul Sfînt să se sălășluiască în el și să-l curețe de toată întinăciunea. El se recunoaște astfel întru smerenie că, om fiind, nu are curăția cetelor îngerești, ci este nevrednic de a sluji Sfînta Liturghie și cere ca Duhul Sfînt să-l curețe de toată întinăciunea. Apoi îndrăznește să-și împreune glasul cu cetele îngerești, căci slujirea preoțească e slujire cu îngerii, și să zică: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire!" (Luca 2, 13—14). Astfel se arată că Sf. Liturghie e spre preamărirea lui Dumnezeu, căci împreună sînt cei din ceruri și cei de pe pămînt la jertfa lui Hristos pentru mîntuirea noastră. Totodată se arată că în Iisus Hristos se revarsă „pe pămînt pace, între oameni bunăvoire". De altfel nu putem preamări pe Dumnezeu dacă nu trăim în pace și dragoste unul față de altul. După aceea preotul rostește cuvintele psalmistului: „Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta" (Ps. 50, 16), mărturisind că nu prin vreo vrednicie a lui, ci prin harul lui Dumnezeu poate să săvîrșească Sfînta Liturghie. Ca semn al închinării, cinstirii, mulțumirii și dragostei față de Iisus Hristos, preotul sărută Sf. Evanghelie, Sfînta Cruce și Sfînta masă, care închipuiesc pe Iisus Hristos.

Începînd Sf. Liturghie, preotul ridică Sfînta Evanghelie cu amîndouă mîinile și face cu ea semnul crucii pe sfîntul antimis, zicînd: „Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor." Credincioșii răspund: Amin (adică: așa să fie). Așadar Sf. Liturghie se începe cu preamărirea ce o aducem lui Dumnezeu celui în Treime lăudat: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh. Prin aceasta, de la început ne înălțăm cu sufletul la Dumnezeu și stăm în fața Lui cu smerenie, dragoste și cinstire deosebită.

*Urmează Ectenia mare, adică rugăciunea lungă și stăruitoare, care cuprinde pe toți credincioșii, cu dorințele și nevoile lor, cerînd și ajutorul Sfinților. Este practica primei Biserici creștine, cum rezultă din cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Îndemn deci, înainte de toate, să se facă cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, pentru conducători și pentru toți care sînt în dregătorii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită, în toată cuviința și bună-cuviința, căci acesta este lucru bun și primit înaintea lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru" (I Timotei 2, 1—3). Începutul ecteniei: „Cu pace Domnului să ne rugăm", ne cheamă (pe preot și pe credincioși) să ne dăm seama că sîntem în fața lui Dumnezeu și că în fața Lui trebuie să venim cu sufletul curat, împăcat, senin, netulburat de păcat, de griji, de vrăjmășie. De aceea toți credincioșii să stea liniștiți, să nu vorbească unul cu altul, să aibă privirea îndreptată spre altar și auzul la sfintele cuvinte și cu un glas să laude pe Domnul. Numai așa vom primi mila și ajutorul lui Dumnezeu, pe care le cerem prin răspunsul: „Doamne miluiește." Întîi ne rugăm „pentru pacea de sus" („pacea lui Dumnezeu", dată tuturor de Iisus Hristos), întru care avem „mîntuirea sufletelor noastre". Apoi pentru „pacea a toată lumea", pentru sfintele biserici și pentru unirea tuturor (a noastră întreolaltă); pentru „biserica aceasta" și cei ce intră întrînsa cu evlavie și frică de Dumnezeu; pentru episcopul locului, tot clerul și poporul; pentru ocîrmuitorii Țării; pentru țara aceasta, orașele și satele și cei ce locuiesc într-însele; pentru buna întocmire a văzduhului, îmbelșugarea roadelor pămîntului și vremi cu pace; pentru cei ce călătoresc, pentru bolnavi, pentru diferite nevoi. Toate aceste cereri sînt concentrate în cererea: „Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău." Cum ne dăm seama că întru nevrednicie cerem ajutorul lui Dumnezeu, ne îndreptăm către Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria și spre toți Sfinții ca ei să mijlocească la Iisus Hristos pentru noi. Făgăduim totodată ca „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm", zicînd: „Ție Doamne." Așadar nu-i destul să ne rugăm lui Dumnezeu, nici să cerem mijlocirea Maicii Domnului și a sfinților, ci mai trebuie să ne dăruim întreaga noastră ființă, și toți împreună, și întreaga noastră viață lui Hristos-Dumnezeu, ca să viețuim după voia lui Dumnezeu, după pilda lui **Iisus Hristos** și a sfinților, care cu adevărat s-au dăruit deplin Domnului. În felul acesta putem încheia ectenia mare cu ecfonisul, prin care mărturisim: „Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor." „Amin."*

După Ectenia Mare se cîntă antifonul întîi: „Binecuvintează suflete al meu pe Domnul ..." (Psalm 102, 1), în care timp preotul se roagă în taină ca Dumnezeu să reverse mila Sa peste noi și peste cei ce se roagă împreună cu noi. Urmează Ectenia Mică (cuprinde prima și ultimele două cereri de la Ectenia Mare, încheind cu ecfonisul potrivit). După Ectenie se cîntă antifonul doi cu „Unule născut Fiule și Cuvîntul lui Dumnezeu ...", în care se arată întruparea Mîntuitorului din Fecioara Maria, răstignirea și învierea Lui. Preotul în acest timp se roagă pentru Biserică, pentru cei ce iubesc podoaba bisericii. După a doua Ectenie Mică, se cîntă antifonul trei sau „Fericirile" (Matei 5, 3—12), urmate de Stihiri. Preotul se roagă Domnului (în taină) să împlinească cererile cele de folos ale credincioșilor și îndeosebi să le dea „cunoștința adevărului" Evangheliei și „viață veșnică".

Dar Liturghia catehumenilor nu e numai o rugăciune de preamărire, cerere, mulțumire. Ea, prin rînduiala rugăciunilor, imnelor și acțiunilor, ne prezintă simbolic viața lui Iisus, încît noi luăm parte sufletește la viața Lui și așa îl simțim pe Iisus mai aproape de noi, — parcă-l vedem precum l-au văzut cei ce au trăit în vremea Lui.

Astfel cele trei părți de la începutul Sf. Liturghii (3 ectenii, 3 antifoane) simbolizează cei 30 de ani de viață ascunsă a lui Iisus Hristos, cînd El nu s-a arătat lumii ca Mîntuitor. E viața dinainte de ieșirea Lui la propovăduire. Astfel cei trei psalmi antifonici (la Liturghia din zilele de rînd: Ps. 91, 1, 2; Ps. 92, 1; Ps. 94, 1—4) arată că proorocii Vechiului Testament au prezis venirea Mîntuitorului. Împreunarea textelor din Vechiul Testament cu imnele creștine („Unule Născut ..." vestește că Iisus s-a născut din Fecioara Maria spre mîntuirea noastră), arată legătura dintre Vechiul și Noul Testament, al căror centru e Hristos. Nașterea lui Iisus e vestită prin faptul că, înainte de a începe Sf. Liturghie, preotul rostește cîntarea îngerilor de la Betleem: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu ...". Deschiderea ușilor împărătești și ridicarea perdelei arată că a trecut vremea așteptării Vechiului Testament (cînd ușile raiului erau închise) și prin nașterea lui Hristos a venit împărăția lui Dumnezeu între noi. De aceea Sf. Liturghie începe cu „Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh acum și pururea și în vecii vecilor." E împărăția Sfintei Treimi, împărăția veșnică. De fapt toată lucrarea mîntuirii e lucrare a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfînt, căci Fiul s-a întrupat spre mîntuirea noastră prin bunăvoirea Tatălui („puterea Celui Prea Înalt") și prin pogorîrea Duhului Sfînt peste Fecioara Maria (Luca 1, 28—35).

După ce zice: „Binecuvîntată este împărăția ...", preotul închide ușile împărătești, lăsînd perdeaua deschisă. Aceasta simbolizează faptul că nașterea la Betleem a Mîntuitorului, vestită de Proorocii Vechiului Testament, n-a fost cunoscută atunci decît de Maica Domnului, dreptul Iosif, îngeri, păstori și magi (Luca 2, 7—20; Matei 2, 11). Și necunoscut a rămas Iisus de către oameni pînă cînd a ieșit la propovăduire, fiind atunci „ca de treizeci de ani" (Luca 3, 23), Fiul lui Dumnezeu — Fiul omului. Această viață ascunsă a lui Iisus pînă la 30 de ani este simbolizată prin partea prezentată pînă acum la Liturghia catehumenilor. „Fericirile" ce se cîntă după a treia ectenie ne pregătesc ca

(Continuare în pag. 2)

O importantă ctitorie brîncovenească:

Mănăstirea Hurezi

Dintre monumentele religioase înălţate în timpul domniei lui Constantin Brîncoveanu şi care păstrează caracteristicile stilului brîncovenesc, face parte şi mănăstirea Hurezi, zidită între anii 1690—1694. Alături de mănăstirile din nordul Moldovei, ea este o capodoperă a genului, atingînd, în această epocă, apogeul unor forme arhitectonice afirmate încă din vremea domniei lui Şerban Vodă Cantacuzino.

Aşezată în inima unor codri seculari, în lumea huhurezilor, de unde îi vine şi numele, în apropierea altor ctitorii voievodale, ca: Bistriţa Craioveştilor, Arnota lui Matei Basarab ş. a., la distanţă de 4 km de tîrgul Horezu, jud. Vîlcea, Constantin Brîncoveanu a zidit cea mai frumoasă şi mai însemnată ctitorie a sa.

La construirea acestui aşezămînt, domnitorul aduce pe cei mai iscusiţi meşteri pictori, pietrari, lemnari şi zidari: pe Manea, vătaful de zidari, un adevărat meşter Manole, Vucaşin, pietrarul, şi Istrate, lemnarul, ale căror chipuri stăruiesc şi astăzi în pridvorul bisericii.

Cum complexul de la Hurezi era cel mai mare dintre cele pe care el le înălţa, precum şi pentru faptul că se cerea mult lucru artistic, în mănăstire au funcţionat trei şcoli: de pictură, sculptură în lemn şi sculptură în piatră.

Terminată în 1692, biserica a fost acoperită cu aramă şi plumb. În anul următor, 1693, zugravii Constantin şi Ioan de origine greacă şi românii Andrei, Stan, Neagoe şi Ioachim pictează frescele bisericii, „zugrăvindu-o cum alta nu este".

Pictura a fost terminată la 30 septembrie 1694 şi cuprinde, în afară de portretul familiei Brîncoveanu cu Doamna Maria şi cei 11 fii ai săi, precum şi portretele unor domnitori din neamul Brîncovenilor şi a Cantacuzinilor, întreaga iconografie creştină ortodoxă.

Împărţită în trei compartimente, conform normelor canonice ale Bisericii Ortodoxe, bisericii i s-a mai adăugat şi un pridvor în prelungirea pronaosului, sprijinit pe zece coloane de piatră sculptate, cu capitele decorate cu frunze de acant, legate între ele prin arcuri semicirculare şi coarde de lemn. Uşa principală, prin care se pătrunde din pridvor în pronaos, este încadrată într-un frumos chenar de marmură. Ea este executată cu multă măiestrie şi în perfectă armonie cu ancadramentul sculptat, decorat cu ornamente şi ramuri de acant. Deasupra uşii, în partea stîngă, se află stema Ţării Româneşti, vulturul cu Crucea în cioc, iar în dreapta, stema Cantacuzinilor — vulturul bicefal.

Tot deasupra uşii principale se află, săpată în piatră, pisania, care glăsuieşte astfel: „Io Constantin Basarab Voevod, Domn şi oblăduitorul Ţării Româneşti, încă din tinereţele sale, hotărîtu avîndu, n-au dat mădularelor sale odihnă, pînă n-au aflat aici loc Domnului, unde această frumoasă mănăstire, den temelie cu multă osîrdie şi cu mare cheltuială au zidit şi au ridicatu..."

Acest sfînt şi luminat locaş, blagocestivului Domn făcîndu, aşa l-au înfrumuseţatu şi cu de toate înzestratu, cît nemoartă pomenirea lui şi a părinţiloru, moşiloru, stămoşiloru şi tot bătrînul şi blagorodnicului său neam în veac să rămînă şi să se laude au lăsat, sfîrşindu-se la anul dela zidirea lumii 7200, iar dela spăsenia Domnului 1692, în luna lui iunie, ispravnic fiind Pîrvu Cantacuzino, Marele Stolnic."

În pronaos, supralărgit, ca cel al bisericii de la Curtea de Argeş, se află mai multe morminte, printre care acela rezervat înmormîntării Domnitorului. Tragicul sfîrşit, însă, pe care l-a avut, l-a lipsit de această ultimă dorinţă a sa.

După cum se vede din însăşi inscripţia de deasupra uşii, Brîncoveanu a înzestrat ctitoria sa cu de toate, mai ales cu obiecte de artă lucrate din metal, mobilă, veşminte, ţesături, cărţi de slujbă etc.

Printre obiectele de artă decorativă, argintăria ocupă locul cel mai de seamă atît prin valoarea artistică a obiectelor cît şi prin nenumăratele comenzi făcute de Voievodul muntean la meşterii din Transilvania. Renumiţii făurari din Braşov şi Sibiu au executat, la comanda lui Brîncoveanu, o seamă de obiecte ca: anaforniţe, candelabre, candele, cădelniţe, ferecături de evanghelie, talere, toate lucrate în stil baroc. Cea mai mare parte din aceste obiecte se găsesc astăzi la muzeul brîncovenesc de la Mogoşoaia.

În biserică se află un frumos policandru ornamentat, avînd stema familiei lui Brîncoveanu, care este executat la Viena, împreună cu cele patru clopote.

O înflorire remarcabilă cunosc, de asemenea, în această epocă, şi broderiile. Obiectele de cult, veştminte, epitafe, bederniţe, ţesături şi mai ales un epitrahil cu portretele Voievodului şi a Doamnei Maria, cusute cu fir de aur şi de argint (aflat tot la muzeul din Mogoşoaia), erau lucrate de domniţe şi jupîniţe în apartamentele Doamnei, sau în ateliere speciale. Toate acestea împodobeau biserica şi-i dădeau un farmec şi o strălucire vrednică de gustul şi pretenţiile domnitorului.

O altă piesă de o valoare inestimabilă, o adevărată dantelărie, care vădeşte măiestria artistică a dăltuitorilor în lemn, este tîmpla din biserică, lucrată în lemn de tei, acoperită cu ştucatură şi aurită în întregime. Una asemănătoare celei de la Hurezi, făcută tot de Brîncoveanu, de proporţii mai mici, dăruită mănăstirii Arnota, se află la Muzeul din Mogoşoaia.

O dată terminată biserica mare, lucrurile au continuat la chiliile din incintă şi la reşedinţa Voievodului.

Linia celor patru laturi construite este întreruptă pe laturea de apus de elegantul foişor al lui Dionisie, care permite accesul la încăperile etajului şi la paraclisul aşezat în axul ansamblului.

Construit de arhimandritul Dionisie Bălăcescu, starețul mănăstirii, în anul 1752, a fost dărîmat şi refăcut din temelie de către antreprenorul Pomeranz, care i-a păstrat doar elementele vechi de piatră.

Frumuseţea şi bogăţia sculpturilor ce-i împodobesc coloanele celor cinci stîlpi decoraţi fie cu flori de acant, fie prin caneluri în torsadă şi balustradele lucrate în piatră, sub influenţa stilului baroc, îl face să fie unul din rarele opere de artă ale meşterilor lui Brîncoveanu.

Din acest foişor, pe o scară ce duce printre ziduri, se ajunge la paraclisul mănăstirii, construit în formă de navă peste trapeza aflată la parterul clădirii, în aceeaşi vreme cu întregul complex...

Deşi domină prin înălţime construcţiile în care este încadrată, clădirea paraclisului realizează totuşi o armonie perfectă cu restul, privită atît din curtea mănăstirii, cît şi din incinta exterioară.

Această incintă, cu întregul său ansamblu de clădiri, este înconjurată de o altă incintă exterioară, închisă de un zid înalt zidit din piatră şi cărămidă, întărit cu contraforţi înalţi şi prevăzut cu metereze de apărare. Zidul, ruinîndu-se în decursul vremii, astăzi este consolidat în formele sale existente.

Lavra Mănăstirii Hurezi, denumită aşa după alcătuirea ei şi dorinţa lui Brîncoveanu, de la punerea pietrii fundamentale este înconjurată de cele patru părţi, de alte patru biserici mai mici.

Activitatea depusă de către Voievodul muntean în construcţii de locaşuri de închinare lui Dumnezeu, cît şi de apărător al dreptei credinţe, nu s-a restrîns numai asupra teritoriului Ţării Româneşti, ci a trecut şi peste hotare, dincolo de munţi.

Prin unirea cu Roma, la 1700, a unei părţi dintre credincioşii români transilvăneni, Constantin Vodă considera grav primejduită însăşi existenţa poporului român. Domnul muntean ajutat, în general, de toţi românii din Transilvania, dar îndeosebi de cei din Ţara Bîrsei şi Făgăraşului, a dus o grea şi inegală luptă. Ajutorul dat românilor de peste munţi s-a concretizat mai ales în ctitorii de biserici.

A refăcut vechea ctitorie a lui Mihai Viteazul de la Ocna Sibiului, a înălţat biserica Sf. Nicolae din Făgăraş, a ctitorit Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, soră mai mică a Mănăstirii Hurezi, şi multe altele.

A dăruit, apoi, sume însemnate de bani bisericilor din Transilvania, cărţi de cult şi odoare pentru întreţinerea cultului.

Moment culminant în istoria artei Ţării Româneşti, subliniind o ultimă fază de progres real şi poate cea mai interesantă etapă a evoluţiei arhitecturii ei, Mănăstirea Hurezi, alături de palatele Mogoşoaia, Potlogi, Diceşti, Obileşti şi alte aşezăminte ale sale, este monumentul cel mai reprezentativ al stilului brîncovenesc şi inaugurează o perioadă remarcabilă în istoria artei româneşti.

Arhitectura brîncovenească este una dintre cele mai populare din arta noastră veche. Geniul artistic al poporului şi-a pus pecetea pe cele mai caracteristice elemente ale acestei arhitecturi, pentru ca mai tîrziu formele ei prelucrate, să treacă din nou în patrimoniul artei populare, îmbogăţind-o.

Lucrările de restaurare ce se desfăşoară astăzi la complexul Mănăstirii Hurezi, prin grija Direcţiei Monumentelor Istorice, urmăresc readucerea ei la forma iniţială, aşa cum a fost concepută de Domnitor.

În anii noştri, această importantă ctitorie brîncovenească este vizitată zilnic de zeci şi sute de turişti din ţară şi străinătate, care îşi exprimă admiraţia faţă de arhitectura sa, faţă de bogăţiile sale artistice, faţă de rosturile sale spirituale.

Protos. *Gherontie Bălan*

Partea a doua a Sf. Liturghii...

(Urmare din pag. 1)

să-l primim pe Iisus şi Evanghelia Lui cea mîntuitoare.

Iisus este Dumnezeu-om. El e Fiul lui Dumnezeu cel veşnic. El s-a întrupat şi a vieţuit între oameni. S-a suit la cer şi şade de-a dreapta Tatălui întru mărire dumnezeiască. De aceea noi îl simţim pe Iisus prezent nu numai ca Dumnezeu, ci ca Dumnezeu-om, şi ne bucurăm să participăm în Sfînta Liturghie la viaţa Lui de la naştere pînă la înălţarea la cer, să ne apropiem de El ca de un frate al nostru, care ne iubeşte şi ne ajută să ne curăţim de păcate, „să ne împărtăşim din sfinţenia Lui" (Evrei 2, 17—18; 12, 10) şi să ducem o viaţă plăcută lui Dumnezeu şi folositoare oamenilor, Bisericii şi Patriei. Veşnicia se apleacă peste noi sub chipul lui Iisus, ne face părtaşi la viaţa Lui, ca viaţa noastră prin harul dumnezeiesc să se înalţe tot mai sus, să se desăvîrşească mereu.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Proorocul Elisei

Vrednicul urmaş al profetului Ilie a fost profetul Elisei, născut într-un orăşel din partea de răsărit a Iordanului şi care a trăit cu 900 ani înaintea de naşterea Mîntuitorului. Numele lui înseamnă: „Dumnezeul meu e dătător de mîntuire"; şi în adevăr din viaţa acestui profet, ne încredinţăm cît de mult şi-a revărsat Dumnezeu darurile Sale, prin acest slujitor.

Viaţa profetului Elisei, pe care Biserica noastră îl cinsteşte în 14 iunie, e foarte bogată în fapte minunate. Pentru cine doreşte să le cunoască în întregime să caute în Sf. Scriptură (III Regi 19, 19—21; IV Regi 2—3, 5—6, 8, 13). Noi ne vom opri numai la cîteva mai pline de înţeles.

Profetul Ilie a primit poruncă de la Domnul să-l ungă de prooroc în locul său pe Elisei, fiul lui Safat. Ilie l-a aflat pe Elisei la arat şi i-a dat mantaua sa, semnul misiunii de profet. Numai despre un vestit cetăţean roman pentru modestia lui, Cincinatus, se spune, că a mai fost chemat de la coarnele plugului şi făcut conducător, apărînd republica, iar după 16 zile, după ce cîştigase victoria împotriva vrăjmaşilor, s-a întors de bunăvoie iarăşi la plug. Elisei însă odată chemat profet n-a mai părăsit această misiune. Numai o rugăminte a făcut lui Ilie, zicînd: „Lasă-mă să merg să sărut pe tatăl şi pe mama mea şi voi veni după tine!" — „Du-te şi vino înapoi, că ce am făcut e făcut!", a zis Ilie. La Mîntuitorul încă a venit unul şi a zis: „Voi merge, Doamne, după Tine, dar mai întîi îngăduie-mi ca să-mi iau rămas bun de la cei din casa mea. Iisus însă a rostit către el: Nici unul care pune mîna lui pe plug şi se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăţia lui Dumnezeu" (Luca 9, 61—62). În adevăr, vestirea Evangheliei, nu putea să sufere întîrziere, ca lucrarea lui Elisei care de fapt nu făcea decît să continue munca profeţilor. A mai cerut Elisei lui Ilie un lucru însemnat: „Duhul care este în tine să fie îndoit în mine!". De ce oare Elisei a cerut şi a şi primit un duh îndoit ca al lui Ilie? N-a avut Ilie un duh destul de puternic? Atunci de ce nu i-a ajuns ucenicului? Explicaţia considerăm că este următoarea: Ilie a fost profetul din munţi şi pustiuri, departe de societate, pe cînd Elisei a fost profetul care a trăit în cetăţi, între oameni, în vîrtejul valurilor vieţii, unde ispitele sînt mai mari şi căderile mai uşoare. De aceea lui Elisei îi trebuia un duh

(Continuare în pag. 4)

„La trecutu-ți mare, mare viitor!“

Trăim în aceste zile cea mai efervescentă, cea mai clocotitoare perioadă creatoare pe care țara noastră a cunoscut-o vreodată. Poporul român înscrie în aceşti ani cele mai luminoase pagini din istoria sa.

Privind în jurul nostru şi gîndindu-ne la ceea ce era altădată şi la ceea ce creşte zi de zi pe meleagurile noastre, la paşii cu adevărat de uriaş pe care țara noastră îi face cu încredere, cu hotărîre înainte, ne vine să spunem că acel „mare viitor“, pe care neîntrecutul nostru poet, Mihail Eminescu, îl dorea țării sale dragi, n-a fost prea îndepărtat căci iată el prinde viață sub privirile noastre. Pătruns de o fierbinte dragoste față de plaiurile pe care a deschis ochii, a căror frumusețe a cîntat-o cu atîta căldură, cu o sută şi ceva de ani în urmă (1867) marele poet scria:

„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorii, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!“

Că acest trecut a fost mare cu adevărat ne dăm seama fiecare, căci, aşa după cum spunea cu un anumit prilej Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, „fără acest trecut n-ar exista nici prezentul şi n-am putea făuri nici viitorul“.

A fost mare acest trecut prin dîrzenia cu care înaintaşii noştri au apărat acest pămînt de atîtea şi atîtea valuri cotropitoare care s-au revărsat peste ei, încît am putea spune că nu apuca să se usuce bine sudoarea de pe spinarea calului şi bietul român trebuia să-l înşeueze din nou şi să alerge să-şi apere glia; a fost mare prin perseverența cu care strămoşii noştri şi-au apărat legea şi graiul, prin afirmarea ființei naționale şi prin lupta dusă pentru a se aduna laolaltă între hotarele aceleiaşi țări; a fost mare prin cultura pe care strămoşii au făurit-o, prin monumentele pe care le-au ridicat în puținele lor clipe de răgaz, prin arta, înțelepciunea şi alte atîtea valori sufleteşti pe care le-au creeat şi ni le-au transmis.

Dar iată însă că şi „viitorul“ la care se referea M. Eminescu, pe care îl zidim noi cei de astăzi, este la fel de mare, ba mai mult decît atît; fiind demn „de istoria glorioasă a poporului nostru“, cum tot Domnul Nicolae Ceauşescu arăta nu demult.

Sîntem spre sfîrşitul unei veri ale cărei roade fac să geamă hambarele țării, dar care, în acelaşi timp, a fost bogată şi în alte multe roade pentru înflorirea Patriei noastre şi mereu crescînda prosperitate a fiilor ei. S-au dezbătut în aceste zile proiecte de legi, ca de pildă: Legea finanțelor, Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, Legea remunerării după cantitatea şi calitatea muncii în unitățile de stat, Codul muncii, care urmăresc creearea de noi baze, de noi temelii pentru realizările pe care poporul nostru îşi propune să le înfăptuiască în viitor.

În chip special însă ne stăruie şi acum în minte ecourile expunerii Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, la Conferința din 19—21 iulie 1972, *expunere care constituie o oglindă fidelă a Patriei noastre în drumul său spre „viitorul de aur“, visat de atîția înaintaşi vrednici ai poporului nostru.*

Am reținut cu toții cum acest document de mare valoare este o minunată concretizare a modului de a gîndi şi a simți al poporului român. Ne-am dat seama încă o dată, parcurgîndu-l, că țara noastră merge pe un drum bun, pe o cale bine gîndită. Unele date, principii şi idei privitoare la acest drum este bine să ni le reamintim.

Aşa de pildă, producția industrială este în acest an de 21 ori mai mare decît în 1938 şi tot în acest an venitul național este de 7,6 ori mai mare, față de anul 1938. În comparație cu acelaşi an 1938, cînd vechea Românie a fost mai avansată, salariul real de astăzi este de peste 2,7 ori mai mare. Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă acest lucru, este potrivit să ştim că numai fondul de salarii din 1972 este de peste 3 ori mai mare decît întregul venit național al României anului 1938.

Aşa cum arăta Domnul Nicolae Ceauşescu, „în tot ce s-a înfăptuit în țara noastră în anii construcției socialiste, în întreaga dezvoltare economico-socială a Patriei, este încorporată munca românilor, maghiarilor, germanilor, a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate“.

De aceea, toți aceştia, toți fiii buni ai țării sînt şi beneficiarii roadelor acestei munci. Căci în actuala noastră orînduire, „progresul impune ca fiecare cetățean să producă atît pentru sine cît şi pentru societate. Între munca pentru sine şi munca pentru societate nu există contradicții, deoarece cu cît este mai mare partea destinată societății, cu atît sporeşte mai rapid avuția națională şi, pe această bază, bunăstarea întregului popor, veniturile fiecărui om al muncii“.

Ca fapte mai recente pe linia ridicării bunăstării poporului nostru se înscriu: asistența medicală gratuită pentru țărănimea cooperatistă, hotărîrea Consiliului de Miniştri privind majorarea salariului tarifar minim la 1000 lei, începînd cu 1 septembrie a. c., măsură de care vor beneficia 1.160.000 salariați, majorarea pensiilor pînă la sfîrşitul anului în curs, precum şi alte înlesniri.

Aşa cum precizează Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, „în perioada 1970—1990 veniturile reale pe locuitor urmează să crească de circa 3,5 ori“. De asemenea, „pînă în 1980 săptămîna de lucru să se reducă la 40—44 de ore“.

Emanate din dorința spre mai bine a poporului nostru, spre pace şi colaborare între popoare, din binecunoscuta omenie românească, Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, expune în documentul menționat punctele de vedere ale țării noastre în problemele de importanță majoră ale vieții internaționale, ca de exemplu: Securitatea europeană, pacea lumii etc. În privința securității europene, Domnia Sa spune: „În primul rînd este necesar ca țările europene să realizeze o înțelegere deplină cu privire la egalitatea în drepturi între toate statele, la respectul independenței şi suveranității fiecărei națiuni, la neamestecul în treburile interne, la avantajul reciproc . . . În acest cadru ar trebui să se ajungă la o înțelegere comună de eliminare a oricăror forme de propagare a rasismului, pentru interzicerea atîțării şi învrăjbirii unui popor împotriva altuia, a propagandei împotriva păcii şi securității.“

Astfel de principii se dovedesc tot mai eficace, tot mai necesare în viața internațională. Aşa se explică şi faptul că „politica de pace şi prietenie promovată de România socialistă se bucură de aprecierea unui număr tot mai mare de state“, aducînd „poporului român noi şi noi prieteni pe toate meridianele“.

*

Ca fii ai Bisericii străbune, ne străduim să fim în acelaşi timp şi cetățeni vrednici ai Patriei noastre dragi. De aceea inimile noastre vibrează la toate realizările țării, la tot ce face ca bunul ei nume să crească necontenit în lume.

Se cuvine însă ca fiecare din noi să depunem, acolo unde sîntem rînduiți, o muncă pilduitoare, în spiritul unei înalte răspunderi față de obştea în mijlocul căreia trăim, căci numai astfel proiectele mărețe pe care ni le propunem să le înfăptuim vor prinde viață, spre bunăstarea şi bucuria noastră a tuturor.

T. R.

INFORMAȚII

● La Viena a apărut „*Luceafăr Nou*“, revista Coloniei române din Austria, care reprezintă realizarea unui gînd mai vechi al românilor de pe acele meleaguri. Revista, care serveşte şi ca buletin al coloniei şi parohiei ortodoxe române din Viena, îşi propune să înalțe legăturile „de prietenie dintre poporul român şi poporul austriac“.

De asemenea, prin „Luceafărul Nou“ — după cum citim în unul din articolele inaugurale — „dorim să păstrăm şi să cultivăm graiul şi datinele străbune, să apărăm cu dîrzenie interesele permanente ale neamului românesc, luptînd pentru biruința libertății şi a păcii în lume“.

Pe prima pagină al primului număr, nr. 1—2 (ianuarie—aprilie) 1972, întîlnim trei articole inaugurale, semnate de P. F. Părinte Patriarh Justinian — „Lîngă inima țării“; Ing. Virgil Similache, preşedintele Coloniei române din Austria: „Un vis împlinit“; şi P. C. prof. Dr. Gheorghe Moisescu, parohul bisericii ortodoxe române din Viena — „Gîndul nostru“.

„Telegraful Român“ salută cu căldură apariția acestei noi publicații în grai străbun şi îi urează deplin succes în înfăptuirea scopurilor pe care şi le propune.

● În numărul 280 din 15 iulie 1972 al revistei „Cultului mozaic“, P. F. Părinte Patriarh Justinian semnează un articol omagial, intitulat: „Intrepret inspirat al mesajului divin“, prilejuit de împlinirea a 60 de ani de către Domnul Şef-Rabin dr. Moses Rosen.

În articol se exprimă, între altele, „sentimentele de prețuire“ pe care Biserica Ortodoxă Română le are față de conducătorul cultului mozaic din România, în rînduri ca acestea: „Eminent exeget al Sf. Scripturi, umanist şi patriot, dr. Moses Rosen a avut un rol deosebit la inițierea şi promovarea colaborării dintre cultele religioase din România şi în special al bunelor raporturi dintre cultul mozaic şi Biserica Ortodoxă Română, propovăduind şi lucrînd pentru buna frățietate şi prietenie între slujitorii şi credincioşii tuturor cultelor religioase de la noi şi din afara hotarelor noastre.“

Telegramă de felicitare cu acest prilej aniversar a trimis Domnului Şef-Rabin dr. Moses Rosen şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

● În 2 iulie 1972, în biserica mare din Săliște, jud. Sibiu, s-a săvîrşit un parastas în amintirea neuitatului preot, profesor şi istoric, dr. Ioan Lupaş, cu prilejul împlinirii a 5 ani de la trecerea sa la cele veşnice.

C. preot O. Flucuş a evocat, cu această ocazie, personalitatea marelui istoric, fiu al Săliștei, activitatea sa prodigioasă pusă în slujba Bisericii şi a Patriei noastre.

Simion Florea Marian

— 125 ani de la naşterea sa —

La 1 septembrie a. c. s-au împlinit 125 de ani de la naşterea preotului, scriitorului folclorist şi etnograf Simion Florea Marian, ceea ce constituie potrivit prilej să evocăm, pe scurt, personalitatea sa multilaterală.

S-a născut la 1 septembrie 1847 în satul Ilişeşti-Suceava din părinți țărani, originari din Transilvania, Grigorie şi Ruxandra Florea. Simion, fiul cel mai mare dintre cei patru frați, a urmat şcoala în satul natal, apoi şcoala poporală din Suceava de unde a trecut la gimnaziul din acelaşi oraş. A fost un elev sîrguincios şi încă din timpul acestor studii, pasionat de preocupările „Societății literare a Junimii“, a activat în cadrul acesteia, fiind cu mare pasiune pentru literatură. A continuat studiile la gimnaziul român din Năsăud, Blaj şi Beiuş, unde a trecut cu bun succes examenul de maturitate în iulie 1871.

S-a dedicat apoi studiului teologic pe care l-a absolvit, în 1875, cu „purtare eminentă“ şi „pregătire exemplară“. A păstorit în parohiile: Poiana Stampii (Cîmpulung), Cîndreni, Voloca ş. a., iar apoi profesor de religie în Suceava.

Pentru valoroasa sa activitate literară, a fost ales membru al Academiei Române. La prima sesiune din 1882, cînd a citit în şedință publică Discursul de recepțiune despre „*Chromatica poporului român*“, folcloristul Marian a fost numit de către Haşdeu „*singurul etnograf român în adevăratul înțeles al cuvîntului*“.

Fire muncitoare, cinstită şi senină de țăran sănătos, el s-a aplecat cu pasiune şi dragoste asupra vieții şi creațiilor poporului nostru.

În ceea ce priveşte activitatea sa publicistică, putem spune că aceasta este precumpănitor populară şi istorică, îmbrățişînd însă şi alte genuri. Astfel, autorul a scris şi publicat: Poezii populare din Bucovina, balade, Botoşani, 1869; Poezii populare române, tom I, 1875; Tradițiuni populare române, broş. 1, Sibiu, 1878; Chromatica poporului român, Bucureşti, 1882; Ornitologia poporană română, 2 tom., 1883; Cîteva inscripțiuni şi documente din Bucovina, Bucureşti, 1885; Descîntece poporane române, Suceava, 1886; Biserica din Părhăuț-Bucovina, Bucureşti, 1887; Naşterea la Români, 1892; Nunta la Români, Bucureşti, 1892; Inmormîntarea la Români, Bucureşti, 1892; Satire poporane române, Bucureşti, 1893; Vrăji, farmece, desfaceri, Bucureşti, 1893; Sf. Ioan cel Nou din Suceava, 1895; Tradiții poporane din Bucovina, Bucureşti, 1895; Răsplata, poveşti din Bucovina, Suceava, 1897; Serbătorile la Români, 2 tom., Bucureşti, 1896—99. A publicat, de asemenea, poezii poporane despre Avram Iancu, 1900; Portretul lui Miron Costin, 1901; Păsările noastre şi legendele lor; Insectele, 1903; Legendele Maicii Domnului, 1904; despre datinile românilor din cîşlegi, seara Sf. Vasile, ş. a.

(Continuare în pag. 4)

INFORMAȚII

● La Institutul Teologic Universitar din Sibiu a avut loc, Duminică, 2 iulie 1972, reîntîlnirea promoției 1956/57, la 15 ani de la terminarea studiilor teologice.

În prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, s-a săvîrșit cu acest prilej Sf. Liturghie, în capela Institutului. Prelegerea îndătinată la astfel de revederi a fost susținută de P. C. prof. dr. M. Șesan. În numele celor ce s-au revăzut au vorbit între alții: C. pr. N. Pucheanu și C. pr. C. Mureșan.

● În zilele de 2—4 august 1972, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a vizitat Mănăstirea Rîmeț, jud. Alba, străvechi monument istoric, fiind salutat de P. Cuv. D. Manolache, care a arătat totodată activitatea ce se desfășoară la acest așezămînt.

Răspunzînd, Î. P. S. Sa a vorbit despre rostul monahismului, viața monahală trebuind să se integreze în „apostolatul social", în spiritul nou de viață din Biserica și Patria noastră.

● Duminică, 13 august 1972, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a participat, împreună cu P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului, la Sf. Liturghie săvîrșită în Catedrala episcopală din Rm. Vîlcea.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, a vorbit P. S. Episcop Iosif, prezentînd credincioșilor pe Arhipăstorul sibian.

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a mulțumit P. S. Sale pentru primirea și prezentarea făcută. În continuare, Î. P. S. Sa a subliniat, între altele, prietenia veche dintre cele două Eparhii, sprijinul primit de românii ortodocși din Transilvania din partea Episcopiei Rîmnicului, în sec. XVIII mai ales, constînd cu deosebire în tipărituri. Înaltul Ierarh a insistat în același timp asupra unității sufletești de astăzi a poporului român, precum și asupra spiritului înnoitor din Biserica noastră, inițiat și îndrumat de P. F. Părinte Patriarh Justinian, prin care Biserica își aduce contribuția sa la înflorirea Patriei, la întărirea bunelor relații între popoare și a păcii în lume.

La hramul Mănăstirii Brîncoveanu

Pe lîngă rolul lor istoric, cultural și artistic, mănăstirile noastre au fost dintru început adevărate oaze duhovnicești, vetre de primenire sufletească, izvoare de întărire lăuntrică, pentru cei ce cu rîvnă bună viețuiau în ele și pentru credincioșii care le cercetau.

Un astfel de prilej de luminare și imbold spre cele bune a constituit pentru mulți credincioși hramul Mănăstirii Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus-Făgăraș, și anume Adormirea Maicii Domnului, 15 august 1972, praznic cinstit și de prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

La slujba privegherii, cuvînt de învățătură a rostit C. ierod. *T. Părăianu.*

În ziua praznicului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. La timpul rînduit a fost hirotonit întru diacon tînărul teolog Florian Turcaș.

La sfîrșitul Sf. Liturghii au vorbit credincioșilor:

P. Cuv. arhim. *S. Popescu,* despre Sf. Spovedanie și despre pilda de viață curată a Maicii Domnului, arătînd că cei ce vor să trăiască după voia lui Dumnezeu trebuie să-și cureță permanent ființa lor întreagă și să fie statornici în bunătate.

P. C. prot. *I. Dragolea* (Sighișoara), despre reculegerea sufletească a credincioșilor la acest praznic, așa cum s-a întîmplat cu Sf. Apostoli la Adormirea Maicii Domnului, cînd în chip minunat au fost aduși la locul îngropării.

Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care, plecînd de la Evanghelia zilei, arată între altele că cuvintele Mîntuitorului: „Fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el" (Luca 11, 28) sînt adresate nu numai ascultătorilor din acel timp, ci și nouă tuturor.

A reliefat apoi cum Maica Domnului a împlinit porunca lui Dumnezeu, de aceea a fost fericită și o fericim și noi cei de astăzi.

Desigur că fiecare dintre noi dorește să fie fericit, dar puțini putem spune că am gustat cu adevărat fericirea și aceasta pentru că, în general, nu știm cum s-o căutăm. Unii dintre noi socotesc că fericirea constă în haine multe și în mîncare, lucruri care, desigur, sînt bune, ca rod al muncii noastre cinstite, dar dacă punem prea mare apăs pe mîncare și băutură de pildă repede alunecăm în patimi, în beție, în desfrînare, în lăcomie după bunuri materiale etc., lucruri care aduc atîtea neajunsuri între oameni.

Fericire adevărată simțim atunci cînd înălțăm mintea la Dumnezeu, cînd ne încîntăm de frumusețile naturii, cînd muncim conștiincios și nu cu gîndul numai la cîștig, ci cu rîvna de a sluji poporul, cînd ne pătrundem de dragoste de Dumnezeu, de oameni, de țară etc.

În încheiere, Î. P. S. Sa îndeamnă la trăire în viață virtuoasă, virtuțile fiind aducătoare de adevărată fericire în viața pămîntească cît și în cea veșnică.

La agapa care a urmat, a vorbit P. Cuv. stareț *V. Tohăneanu,* iar Î. P. S. Mitropolit Nicolae a exprimat gînduri de cinstire pentru Domnul *Nicolae Ceaușescu,* Președintele Consiliului de Stat, și pentru P. F. Părinte *Justinian,* Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Hramul Mănăstirii Brîncoveanu a însemnat și în acest an, așadar, un adevărat popas duhovnicesc, credincioșii care au participat întorcîndu-se la vetrele lor mai întăriți lăuntric, pentru a-și desfășura mai cu spor strădania lor de zidire sufletească, munca lor de zi cu zi.

Rep.

Simion Florea Marian...

(Urmare din pag. 3)

În scrierea „Paserele noastre și legendele lor", rodul unei munci de ani întregi, se oglindește ingeniozitatea poporului român care a scornit atîtea legende, credințe etc., care de care mai frumoase și mai poetice, asupra păsărilor care populează plaiurile noastre. Reținem cîteva versuri: Despre ciocîrlie: „Lie, lie, ciocîrlie, / Zbori în soare / Cîntătoare . . . / Turit, turit, turit / La Dumnezeu m-am suit . . .", ș. a. Despre privighetoare: „ . . . Și se pare că s-aude prin a raiului cîntare, / Pe-ale îngerilor harpe lunecînd mărgăritare / . . . Lumea-ntreagă stă pătrunsă de-al ei cîntec fără nume" /. Despre vrăbii, între altele, se spune: „Vrăbiile cînd s-adună / Pe garduri și se sfădesc, / Timpul sau vremea cea bună / Că se va strica, vestesc" /.

Interesant sînt redate în versuri zilele din săptămînă, fiecare cu specificul ei. Despre Duminică: „Sfîntă Duminică / Sora soarelui / Doamna zilelor / Capetul Săptămînilor / Me rog și Sfinției Tale / Să îmi fii ajutătoare / Și folositoare; / Cu cărțile deschise / Cu luminile aprinse / Cu rugă rugată / Cu inimă plecată / Cu îngerul meu / Dat de Dumnezeu / Ajută-mi Doamne !"

Alte multe și diferite obiceiuri, datine, credințe sînt prezentate cu prilejul unor sărbători, la Bunavestire, la Sîmbăta lui Lazăr, în Vinerea Mare ș. a. m. d.

În cadrul diferitelor hore și jocuri, întîlnim frumoase chiuituri în versuri, unele foarte hazlii, altele cu un conținut instructiv, chiar edificator, moralizator, pe diferite tematici, majoritatea slăvind munca și combătînd lenea. Cu privire la datoria de a cinsti și respecta pe cei mai în vîrstă, printre altele se spune: „Busuioc crescut în fîn / Cinstește omul bătrîn / Busuioc crescut prin iarbă / Cinstește omul de treabă" /. Cu privire la îndatorirea de a mulțumi lui Dumnezeu, versul popular, cules de preotul Simion Florea Marian, spune: „Mulțumesc Celui de sus, / El îi sus și eu îs jos / Mulțumesc că-s sănătos. / Și de bine și de rău, / Mulțumesc lui Dumnezeu" /.

Despre sensul social al unor praznice și datini străbune, versul popular grăiește: „De n-ar fi nuntă și hram, / N-ar mai fi oamenii neam; / Nunțile și hramurile, / Tîlnesc și neamurile" /.

Munca uriașă de culegere a acestor tezaure folclorice l-a făcut pe drept cuvînt pe Hașdeu să spună despre Simion Florea Marian următoarele cuvinte: „Modestul preot bucovinean a desfășurat într-adevăr o uriașă activitate, scăpînd de la pieire un enorm material care zăcea necunoscut în popor."

În anii noștrii, după cum știm, există instituții de stat, cu o pleiadă întreagă de specialiști, care culeg, cercetează și valorifică comorile folclorice ale poporului nostru.

Pilda mult grăitoare a preotului Simion Florea Marian poate fi urmată însă și de noi, în a nu lăsa să se piardă nici o fărîmă din legendele, proverbele, datinile etc., pe care înzestratul nostru popor le-a creeat în decursul veacurilor.

Preot *Vartol. Constantinescu*

Proorocul Elisei

(Urmare din pag. 2)

îndoit decît al lui Ilie, care-și ducea viața în singurătate. Apoi trebuie să avem în vedere și deosebirea de caracter dintre cei doi profeți. Ilie era proorocul mîniei, al hotărîrilor aspre, al tunetelor Horebului, pe cînd Elisei avea un duh blînd și era aproape de suferințele și necazurile semenilor săi. El iubea pe semeni și era mereu în mijlocul lor, căutînd să le vină în ajutor. Astfel el a curățit în chip minunat apa rea dintr-un izvor, a înmulțit untdelemnul în vasul unei văduve sărace, care trebuia să plătească datoria rămasă după soțul ei mort, fiindcă altfel era în primejdie ca cei doi fii ai ei să fie luați ca robi; el nimici otrava ucigătoare a ierburilor din mîncarea ucenicilor de profeți; el hrăni în mod miraculos 100 de oameni, cu 20 de pîini de orz și cu cîteva spice verzi etc.

Dar cea mai cunoscută minune al lui Elisei este vindecarea lui Neeman, de care pomenește și Mîntuitorul, cînd zice: „Și mulți leproși erau în Israel în zilele proorocului Elisei, dar nici unul dintre ei nu s-a curățit, fără numai Neeman Sirianul" (Luca 4, 27). Neeman era comandantul suprem al statului sirian și într-o zi căzu bolnav de lepră, o boală de nevindecat pe atunci. Întristare mare a cuprins, nu numai pe general, dar și pe rege. S-a întîmplat însă ca, între roabele soției lui, să se afle și o israeliteană, care a cunoscut de acasă marea faimă de care se bucura profetul Elisei, propunînd stăpînei ca să ceară ajutorul profetului. Toți s-au bucurat de această știre și însuși regele țării a făcut o scrisoare oficială către regele Ioran, și-l rugă să le stea în ajutor în această cauză. A trimis și daruri însemnate: 10 talanți de argint, 6000 siclii de aur, și 10 schimburi de haine. Cînd a citit regele Ioran scrisoarea, s-a supărat, și-a rupt veșmintele, crezînd că e la mijloc vreo provocare de război și a zis: „Au oare eu sînt Dumnezeu, ca să omor și să fac viu, de trimite el la mine ca să vindec pe acest om de lepră? Iată acum să vedeți și să știți că el caută pricină de dușmănie împotriva mea." Elisei însă l-a îmbunat, zicînd: „Lasă-l să vină la mine și vor cunoaște că este prooroc în Israel." A venit Neeman cu suita sa, dar Elisei a trimis numai sluga sa să-i spună: „Du-te și te scaldă de șapte ori în Iordan, că ți se va înnoi trupul tău și vei fi curat." Neeman însă s-a supărat și a plecat, zicînd: „Iată, socoteam că va ieși el . . . va chema numele Domnului . . . își va pune mîna pe locul bolnav . . . Au doară Abana și Farfar, rîurile Damascului, nu sînt ele mai bune decît toate apele lui Israel? Nu puteam eu oare să mă scald în ele și să mă curăț?" Și a plecat supărat. Slujitorii însă i-au zis: „Stăpîne, dacă proorocul ți-ar fi zis să faci ceva însemnat, oare n-ai fi făcut? Cu atît mai vîrtos trebuie să faci cînd ți-a zis numai: spală-te și vei fi curat !" Atunci a ascultat Neeman, s-a scăldat și s-a vindecat. Drept mulțumire i-a oferit daruri, dar Elisei n-a voit să le primească. După ce s-a depărtat, sluga lui Elisei, Ghezi, s-a gîndit că ar trebui să ia el darurile pe care le-a oferit Neeman . . ., și a alergat după el, a mințit și a luat 2 talanți de argint și 2 rînduri de haine . . . Dar cînd s-a întors, Elisei l-a întrebat: „De unde vii, Ghezi?" Și el a răspuns: „Robul tău n-a fost nicăieri." Iar Elisei i-a zis: „Au doară inima mea nu te-a întovărășit . . .? E timpul oare să iau argint și haine, măslini și vii, vite mari sau mărunte, robi sau roabe? Să se lipească dar lepra lui Neeman de tine și de urmașii tăi în veci. Și a ieșit Ghezi de la Elisei alb de lepră ca zăpadă", ne spune Sf. Scriptură.

Pe vremea lui Ioaș regele, a murit și profetul Elisei, dar nu și faptele lui minunate săvîrșite de el spre mărirea lui Dumnezeu și mîntuirea oamenilor.

Prot. *A. Radu*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 120 Sibiu, 15 septembrie 1972 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Praznicul Înălţării Sfintei Cruci

Praznicul înălţării cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci îşi are începutul încă din veacul IV, la puţină vreme după descoperirea cinstitei cruci a Domnului la Ierusalim, de către împărăteasa Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, la anul 320. El se numără la cele 12 praznice împărăteşti, prăznuirea lui generalizîndu-se în întreaga Biserică în veacurile V şi VI, după ce la început se ţinea numai în Biserica din Ierusalim.

Instituirea acestui praznic este legată de două evenimente din istoria Bisericii creştine.

1. Se ştie că împăratul Constantin cel Mare a învins în anul 312 pe rivalul său Maxenţiu, care se proclamase împărat la Roma, după ce semnul crucii i s-a arătat în vedenie pe cer, avînd deasupra inscripţia: „În acest semn vei învinge". Arătîndu-i-se noaptea în vis, Domnul Iisus Hristos i-a poruncit împăratului să coase semnul crucii pe drapelele şi pe hainele soldaţilor, pentru ca astfel împăratul Constantin să învingă pe duşmanul său, făcîndu-şi intrarea triumfală în cetatea Roma. Urmarea acestei victorii a fost edictul de la Milan, dat de împăratul Constantin la anul 313, prin care religia creştină era recunoscută în imperiu, avînd drepturi egale cu cea păgînă.

La cîţiva ani după aceasta, împărăteasa Elena a fost îndemnată de Domnul printr-un vis, să caute la Ierusalim crucea pe care a fost răstignit Iisus Hristos. Ajungînd la Ierusalim, la porunca împăratului Constantin, templul păgîn, care fusese ridicat la anul 119 de către împăratul Hadrian peste mormîntul Mîntuitorului, a fost dărîmat, sub temeliile lui aflîndu-se trei cruci, dimpreună cu tăbliţa cu inscripţia: „Iisus Nazarineanul Împăratul Iudeilor", care fusese aşezată la porunca lui Pilat deasupra capului celui răstignit. Spre a putea fi recunoscută crucea Mîntuitorului, episcopul Ierusalimului Macarie se rugă cu osîrdie Domnului, pentru ca aceasta să se descopere printr-un semn. Dumnezeu a împlinit rugăciunea episcopului şi astfel o femeie care suferea de o boală grea, atingîndu-se de una din cele trei cruci, s-a vindecat imediat.

Crucea astfel descoperită a fost împodobită de împărăteasa Elena cu argint, fiind predată episcopului Ierusalimului Macarie, iar o parte din lemnul ei a fost trimis împăratului Constantin la Constantinopol. După construirea în Ierusalim a bisericii „Învierii", deasupra mormîntului Domnului, din porunca împăratului Constantin, prin purtarea de grijă a episcopului Macarie, aceasta a fost sfinţită la 13 septembrie în anul 335. În ziua următoare de 14 septembrie, în prezenţa unei mulţimi imense de credincioşi, ca şi a unui mare număr de episcopi, care fuseseră invitaţi de împăratul Constantin să participe la sfinţirea bisericii, episcopul Macarie a înălţat din amvonul bisericii sfînta cruce pe care a fost răstignit Mîntuitorul, arătîndu-o credincioşilor, spre a o vedea şi a i se închina, preamărind astfel pe Domnul, cel ce s-a răstignit pe ea. Astfel, în această zi de 14 septembrie s-a instituit sărbătoarea „Înălţării Sfintei Cruci", primind numirea aceasta de la faptul că episcopul Macarie a înălţat de pe amvon crucea, spre a fi văzută de credincioşi. Din însăşi ziua instituirii ei, această sărbătoare a fost împreunată cu rugăciuni şi cîntări în cinstea sfintei cruci, cu închinare la sfînta cruce şi sărutarea acesteia, de asemenea cu post şi înfrînare, rînduială care s-a păstrat în întreaga Biserică Ortodoxă pînă în zilele noastre.

2. O altă întîmplare a întărit şi a subliniat şi mai mult însemnătatea acestei sărbători.

În războiul izbucnit între împăratul bizantin Eraclie şi împăratul persan Kosroes Nuşiruan, victoria a fost de partea împăratului persan, astfel că oştirile acestuia, la anul 614, ocupară Ierusalimul, omorîră o mare mulţime de creştini, incendiară biserica Învierii Domnului şi prădară o mulţime de obiecte preţioase, între care şi crucea Domnului. Dar după ani de lupte defavorabile împăratului Eraclie, acesta îşi însufleţi oştirea printr-o cuvîntare, spunînd soldaţilor că duşmanul nu s-a ridicat numai împotriva imperiului, ci împotriva lui Dumnezeu. Îmbărbătată de această cuvîntare, oştirea se întoarse ca fulgerul împotriva duşmanului, care acum era fiul şi urmaşul lui Kosroes, anume Siroes, îl învinge pe acesta, pătrunzînd în propria lui ţară, silindu-l astfel să ceară pace. Împăratul Siroes fu obligat, ca între alte lucruri de preţ, să restituie împăratului Eraclie şi crucea pe care tatăl său o luase ca pradă de război. Iată cum descrie un scriitor contemporan întoarcerea triumfătoare a împăratului Eraclie la Constantinopol: „Împăratul a intrat în Constantinopol urcat pe patru elefanţi albi, purtînd în spate crucea pe care odinioară a fost răstignit Fiul lui Dumnezeu. Apoi pleacă numaidecît la Ierusalim şi îmbrăcat în piele de capră, desculţ, urcă pe drumul cel vechi, pe Golgota, aceeaşi cruce pe care fusese răstignit cel dintîi mucenic al Bisericii sale" (Iovan Ducici, „Cetăţi şi himere", Bucureşti, 1939, p. 267). În legătură cu aceasta, tradiţia adaugă că la început împăratul a luat crucea pe umerii săi, îmbrăcat în toate veşmintele şi insignele împărăteşti. Păşind însă pe calea Golgotei, o putere nevăzută l-a oprit să meargă mai departe. Atunci patriarhul Zaharie i-a adus aminte împăratului că Fiul lui Dumnezeu a dus crucea pe Golgota nu în mărire împărătească, ci în chip smerit de rob. După aceasta împăratul s-a dezbrăcat de veşmintele sale împărăteşti şi desculţ, îmbrăcat în piele de capră, a dus crucea Domnului pînă la biserica Învierii.

Aşa a predat împăratul Eraclie lemnul crucii Domnului patriarhului Zaharia, care la data de 14 septembrie în anul 629 a aşezat-o din nou cu mare pompă în biserica Învierii, fiind cinstită după vechea datină de mulţimea poporului adunată aici.

Amintind temeiurile sărbătorii Înălţării cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci, subliniem o dată mai mult că importanţa acestei sărbători, numărată la cele 12 praznice împărăteşti, este în cea mai strînsă legătură cu însemnătatea şi cinstirea ce i s-a dat sfintei cruci încă din primele decenii ale creştinismului. În sprijinul cinstirii sf. cruci a Domnului, amintim şi cuvintele Sfîntului Apostol Pavel, precum şi alte locuri din Sf. Scriptură: „Căci cuvîntul crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu" (I Cor. 1, 18). Sfînta cruce este jertfelnicul lui Iisus Hristos (Evr. 9, 28); este arma prin care ne-am dobîndit mîntuirea (I Petru 2, 24); este pecetea lui Dumnezeu peste cei scăpaţi de la pierzanie (Iezech. 9, 4—6; Apoc. 7, 2—3; 9, 4); este semnul biruinţei lui Hristos (Matei 24, 30); este mijlocitoarea măririi lui Hristos (Filip. 2, 8—9; Luca 24, 26; Ioan 17, 1). Iată de ce toţi creştinii adevăraţi cinstesc sau venerează sfînta cruce, ea fiind pururea nedespărţită de Iisus Hristos, care a sfinţit-o cu sîngele Său.

I. Zăgrean

Condiţiile mîntuirii

(II)

În articolul anterior am înfăţişat învăţătura Bisericii noastre despre condiţiile mîntuirii, precum şi temeiurile ei biblice. Se mai spune însă de către unii dintre noi, că mîntuirea subiectivă este condiţionată numai de „harul credinţei", nu şi de faptele bune, precum şi că numai cei predestinaţi se mîntuiesc.

În acest sens, ei se provoacă mai întîi la următoarele două texte biblice: a) „Căci socotim că prin credinţă se va îndrepta omul, fără faptele legii" (Rom. 3, 28); b) „Ştiind însă că omul nu se îndreptează din faptele legii, ci numai prin credinţa în Hristos Iisus, am crezut şi noi în Hristos Iisus, ca să ne îndreptăm din credinţa în Hristos, iar nu din faptele legii, căci din faptele legii nimeni nu se va îndrepta" (Gal. 2, 16).

Pe acestea le tălmăcesc în sensul că mîntuirea noastră este condiţionată numai de „harul credinţei", al încrederii, în baza căruia i se atribuie credinciosului meritele Mîntuitorului cîştigate prin moartea Sa pe Cruce. Astfel, mîntuirea se face numai prin credinţă („sola fide"), care provine numai din harul lui Dumnezeu („sola gratia"), fără nici o contribuţie din partea credinciosului.

Dar cele două texte nu se referă la faptele bune aşa cum le înţelege învăţătura Bisericii noastre, ci privesc „faptele legii", adică cele cerute de Legea mozaică (ca: tăierea împrejur, serbarea sîmbetei, ferirea de mîncările necurate ş. a.). De unde rezultă că aceste două texte nu exclud faptele bune — în sensul lor ortodox — ca condiţii ale mîntuirii.

Pe de altă parte, Biserica Ortodoxă învaţă că mîntuirea este condiţionată de harul dumnezeiesc şi de credinţa noastră. Dar noi înţelegem credinţa nu numai ca un dar de la Dumnezeu, ci şi ca un rod al efortului (silinţei) personal al credinciosului, prin care acesta se face vrednic de mîntuire. Căci dumnezeiescul har nu desfiinţează voinţa liberă a credinciosului, ci o respectă şi astfel acesta colaborează cu dumnezeiescul har.

Dacă nu ar fi aşa, atunci nu ar mai avea nici un rost îndemnuri ca acestea: „Drept aceea, fraţii mei, fiţi tari, neclintiţi, sporind totdeauna în lucrul Domnului, ştiind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul" (I Cor. 15, 58). De asemenea: „Nu lepădaţi dar încrederea voastră, care are mare răsplătire. Căci aveţi nevoie de răbdare ca, după ce aţi făcut voia lui Dumnezeu, să puteţi dobîndi ce v-a fost făgăduit" (Evr. 10, 35—36; vezi şi Matei 10, 42; 19, 29; II. Tim. 4, 7; Rom. 2, 6—7; Luca 12, 33).

Credincioşii creştini, care se abat de la învăţătura ortodoxă despre condiţiile mîntuirii, încearcă să se sprijine şi pe următoarele două texte biblice: „Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-l va trage Tatăl care m-a trimis, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 44); b) „Căci Dumnezeu este cel ce lucrează întru voi şi ca să voiţi şi ca să săvîrşiţi, după a Lui bunăvoinţă" (Fil. 2, 13).

Pe acestea le tălmăcesc în sensul că harul divin lucrează în aşa fel asupra credinciosului, încît acesta nu i se poate împotrivi. Prin urmare, harul dumnezeiesc exclude orice libertate şi orice contribuţie a credinciosului la mîntuirea lui.

(Continuare în pag. 2)

Biserica Ortodoxă Română între 1918—1948

(II)

În toată această perioadă, Biserica noastră a desfăşurat o intensă activitate culturală şi pastorală. În ce priveşte *învăţământul teologic*, după Unirea din 1918 erau în România trei tipuri de şcoli teologice: Facultăţi de teologie, seminarii cu 8 clase şi institute teologice de trei ani. S-au făcut acum repetate propuneri şi s-au întrunit numeroase comisii care să studieze problema uniformizării învăţământului teologic. Nu s-a ajuns la nici un rezultat, căci Institutele teologice din Transilvania şi Banat (Sibiu, Arad şi Caransebeş) au fost ridicate la rangul de Academii Teologice, cu 4 ani de studii, înfiinţîndu-se Academii noi la Cluj şi Oradea, toate sub conducerea şi îndrumarea nemijlocită a Bisericii, prin chiriarhul locului. Pe lîngă acestea, mai funcţionau Facultăţile de Teologie din Bucureşti şi Suceava, la care s-a adăugat în 1926 şi cea de la Iaşi, toate în cadrul Universităţilor. Pe lîngă fiecare eparhie din vechea Românie funcţiona cîte un seminar teologic (Central şi Nifon la Bucureşti, Veniamin din Iaşi, apoi la Rîmnic, Buzău, Argeş, Roman, Huşi, Galaţi şi unul la Cîmpulung-Muscel, pentru orfanii de război). La Bucureşti s-a înfiinţat o Academie de muzică bisericească. Şcoli de cîntăreţi erau aproape în toate eparhiile.

Din rîndurile profesorilor de Teologie s-au ridicat cîţiva cărturari de seamă, care au izbutit să facă cunoscută Teologia românească şi peste hotarele ţării. De la Facultatea de Teologie din Bucureşti amintim pe profesorul Ioan Mihălcescu, devenit apoi mitropolit al Moldovei, sub numele de Irineu. Este autorul unor lucrări de Teologie Dogmatică, Simbolică şi Istoria religiunilor şi a numeroase manuale de religie. Tot la Bucureşti au activat preotul profesor Nicolae M. Popescu, autorul unor lucrări de Istoria Bisericii Române, membru activ al fostei Academiei Române, Haralambie Rovenţa (Noul Testament), Şerban Ionescu (Morala), Vasile Ispir (Îndrumări misionare), Teodor M. Popescu (Istoria bisericească universală), Grigorie Cristescu (Omiletica) şi alţii.

La Facultatea de Teologie din Suceava amintim pe Vasile Tarnavschi (Vechiul Testament), Vasile Gheorghiu (Noul Testament), Valerian Şesan (Dreptul bisericesc). Înaintea acestora, cel mai învăţat teolog de la această Facultate a fost Eusebiu Popovici, autorul unei Istorii bisericeşti universale, în 4 volume. La Facultatea de Teologie din Iaşi s-au remarcat profesorii Vasile Radu (Vechiul Testament) şi Gala Galaction (Noul Testament), traducătorii Sfintei Scripturi în româneşte (editată în 1936 şi 1938), arhimandritul Iuliu Scriban, autorul a numeroase lucrări de Teologie, manuale didactice etc.

La Sibiu, s-a format un bun corp profesoral, dintre bursierii trimişi la studii de mitropolitul Nicolae Bălan, în diferite centre teologice de peste hotare, care au tipărit aici zeci de lucrări în vechea tiparniţă a lui Şaguna.

Dintre vlădicii cărturari amintim pe patriarhul Nicodim, traducătorul Bibliei în româneşte (1944) şi a zeci de cărţi de Teologie din rusește. Ca stareţ la Mănăstirea Neamţ a reînfiinţat tipografia de acolo, tipărind multe din traducerile şi lucrările sale, precum şi ale altora. Cărturari de seamă au fost şi mitropoliţii Nicolae Bălan al Ardealului şi Irineu Mihălcescu al Moldovei, Nicolae Colan, episcop la Cluj (1936—57), apoi mitropolit al Ardealului (1957—67), membru activ al fostei Academii Române (1943), episcopul Grigorie Comşa de la Arad (1925—35), membru de onoare al Academiei şi alţii.

În ce priveşte presa bisericească, ea a cunoscut acum o înflorire deosebită. Dintre numeroasele reviste şi ziare bisericeşti editate de eparhii, de diferitele şcoli teologice, de asociaţii preoţeşti sau chiar de persoane particulare amintim doar cîteva. La Bucureşti a reapărut, din 1921, vechea revistă a Sf. Sinod, *Biserica Ortodoxă Română*. Facultatea de Teologie din Bucureşti a scos, din 1929, revista *Studii Teologice*, Facultatea de Teologie din Suceava publica revista *Candela*, iar profesorii de la Sibiu publicau *Revista Teologică*, întemeiată în 1907 de profesorul Nicolae Bălan. Diferite alte reviste erau editate de centrele eparhiale: *Apostolul* (Bucureşti), *Renaşterea* (Rîmnic), *Îngerul* (Buzău), *Tomis* (Constanţa), *Mitropolia Moldovei* (Iaşi), *Cronica Romanului, Cronica Huşilor, Telegraful Român* (Sibiu), *Biserica şi Şcoala* (Arad), *Foaia Diecezană* (Caransebeş), *Renaşterea* (Cluj), *Legea românească* (Oradea) etc.

Cărţile de slujbă bisericească s-au tipărit acum numai în Tipografia cărţilor bisericeşti din Bucureşti, în scopul uniformizării cultului divin în întreaga ţară. Aproape toate eparhiile şi-au înfiinţat muzee bisericeşti şi biblioteci. În mănăstiri s-au înfiinţat de asemenea tipografii (Neamţ, Cernica), un seminar monahal (Cernica), ateliere de ţesătorie, sculptură etc. S-au restaurat unele biserici şi mănăstiri monumente istorice.

Deci, sub aspectul culturii bisericeşti, Biserica Ortodoxă Română a fost într-un vădit progres. Avînd o seamă de ierarhi şi profesori de Teologie cu o aleasă pregătire cărturărească, Biserica noastră a putut să ia parte la cîteva consfătuiri sau congrese interortodoxe şi intercreştine. Astfel, în 1923 a participat la o conferinţă panortodoxă ţinută la Constantinopol. În iunie 1930 a avut loc o nouă conferinţă interortodoxă la Mănăstirea Vatoped din Muntele Athos, la care au luat parte ierarhii din aproape toate Bisericile ortodoxe. Avea rostul de a pregăti lucrările pentru ţinerea unui sinod ecumenic ortodox. S-au fixat anumite teme care urmau să fie puse în discuţia viitorului prosinod: pregătirea candidaţilor la preoţie, reînviorarea vieţii monahale, primirea ereticilor în sînul Bisericii, modificări de canoane, impedimente la căsătorie, organizarea tribunalelor spirituale bisericeşti, uniformizarea tipicului şi a slujbelor, întărirea artei bizantine tradiţionale, problema calendarului şi altele.

Din pricina evenimentelor politice internaţionale care au urmat, prosinodul proiectat nu a mai putut fi convocat.

Întruniri asemănătoare au avut şi profesorii de la Facultăţile de Teologie ortodoxă. Astfel, în 1924 s-a ţinut la Sinaia prima conferinţă a profesorilor de Teologie ortodoxă din Balcani, la care au participat teologi români, greci, sîrbi şi bulgari. Între 29 noiembrie şi 3 decembrie 1936 s-a întrunit la Atena primul Congres al profesorilor de Teologie ortodoxă, la care au participat şi delegaţi ai Facultăţilor noastre de Teologie. Al doilea congres urma să se întrunească la Bucureşti, în 1939. Evenimentele politice care au urmat au zădărnicit acest plan.

Au avut loc de asemenea vizite ale unor ierarhi răsăriteni la noi, precum şi vizitele unor vlădici români în ţările şi Bisericile Ortodoxe din Orientul Apropiat. În septembrie 1924 ne-a vizitat patriarhul Damian al Ierusalimului, iar mitropolitul Nicolae Bălan a condus un pelerinaj la Locurile Sfinte în 1925, cu vizite la Patriarhiile din Constantinopol, Alexandria şi Ierusalim. S-a construit chiar şi o capelă românească şi un cămin la Ierusalim.

Legăturile interortodoxe s-au întărit apoi prin schimburi de scrisori irenice între patriarhii Bisericilor noastre şi ceilalţi întîistătători ai Bisericilor autocefale, prin schimburi de profesori de Teologie, prin schimburi de studenţi. La Facultăţile noastre de Teologie au studiat tineri din aproape toate ţările ortodoxe, iar tineri români au fost trimişi la studii în diferite centre teologice de peste hotare.

Dar Biserica noastră a avut discuţii rodnice şi cu reprezentanţii altor Biserici creştine. Aşa în 1—8 iunie 1935 a avut loc la Bucureşti o conferinţă româno-anglicană în problema recunoaşterii validităţii hirotoniilor anglicane. În 1936 patriarhul Miron cu o delegaţie de ierarhi şi teologi români a făcut o vizită arhiepiscopului de Canterbury în Anglia.

La începutul secolului al XX-lea, dar mai ales după primul război mondial s-au pus bazele mişcării ecumenice, existente şi azi. Între cele două războaie mondiale au existat trei mari organizaţii ecumeniste: *Viaţă şi faptă* (Creştinism practic), *Credinţă şi organizare* şi *Alianţa pentru înfrăţirea popoarelor prin Biserică*. Biserica noastră şi-a trimis delegaţi la toate congresele acestor organizaţii. Biserica noastră a fost prezentă apoi la alte numeroase congrese şi conferinţe ale acestor organizaţii ecumeniste, la unele congrese ale vechilor catolici etc.

Toate acestea au dus la creşterea deosebită a prestigiului Bisericii Ortodoxe Române în afara hotarelor ţării, în faţa întregii creştinătăţi. Deplina afirmare a Bisericii Ortodoxe Române în faţa întregii creştinătăţi s-a făcut însă abia în zilele noastre.

Mircea Păcurariu

Condiţiile mîntuirii

(Urmare din pag. 1)

Că această tălmăcire şi aplicare nu este corectă, rezultă din o seamă de texte biblice care arată că mîntuirea depinde şi de libertatea voinţei credinciosului. Mîntuitorul i-a zis tînărului bogat: „*De vrei* să intri în viaţă, păzeşte poruncile“ (Matei 19, 17). Aceluiaşi tînăr bogat, Mîntuitorul i-a zis: „*Dacă voieşti* să fii desăvîrşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer... Ci, auzind cuvîntul acesta, tînărul a plecat întristat, căci avea multe avuţii“ (Matei 19, 21—22). De unde rezultă că tînărul bogat a fost liber să refuze comoara din cer oferită de către Mîntuitorul.

Astfel, cele două texte în discuţie nu tăgăduiesc libertatea voinţei credinciosului sub acţiunea dumnezeiescului har, ci spun numai că Dumnezeu poate da — uneori — credinciosului anumite *înclinări*, care însă nu-i desfiinţează libertatea voinţei.

Cei de altă părere decît Biserica noastră în ce priveşte condiţiile mîntuirii, se provoacă şi la alte texte pauline (ca: Efes. 1, 3—4; II Tesal. 2, 13—14; I Cor. 2, 7; 4, 7; Filip. 2, 13), dar mai ales la textul de la Rom. 9, 11—21: „Că nefiind încă născuţi (copiii), nefăcînd ei ceva bun sau rău, ca să rămînă voia lui Dumnezeu cea după alegere, nu din fapte, ci de la Cel care cheamă, i s-a zis ei că cel mai mare va sluji celui mai mic ! Precum este scris: Pe Iacov l-am iubit, iar pe Isav l-am urît. Ce vom zice dar? Nu cumva la Dumnezeu este nedreptate? Să nu fie! Căci grăieşte către Moise: Voi milui pe cine vreau să-l miluiesc şi mă voi îndura de cine vreau să mă îndur. Deci, dar, nu este nici de la cel care voieşte, nici de la cel ce aleargă, ci de la Dumnezeu care miluieşte. Căci Scriptura zice lui Faraon: Pentru aceasta chiar te-am ridicat, ca să arăt în tine puterea Mea şi ca numele Meu să se vestească în tot pămîntul. Deci, dar, Dumnezeu pe cine voieşte îl miluieşte, iar pe cine voieşte îl împietreşte. Îmi vei zice deci: De ce mai dojeneşte? Căci voinţei Lui cine i-a stat împotrivă? Dar, omule, tu cine eşti care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Oare făptura va zice Celui care a făcut-o: De ce m-ai făcut aşa? Sau nu are olarul putere peste lutul lui, ca din aceeaşi frămîntătură să facă un vas de cinste, iar altul de necinste?“

Pe acestea le tălmăcesc în sensul că Dumnezeu a hotărît din eternitate soarta fiecăruia: pe unii îi mîntuieşte, iar pe alţii îi osîndeşte, potrivit predestinaţiei Sale absolute. Deci, credinciosul se mîntuieşte numai în temeiul alegerii din veci sau în temeiul predestinaţiei divine.

Dar în textul de la Rom. 9, 11—21, Sf. Apostol Pavel vrea să dovedească că chemarea şi îndreptarea nu depind numai de „faptele legii“, ci şi de *bunătatea lui Dumnezeu*, care cheamă prin harul Său pe toţi la îndreptare, precum şi că fără harul lui Dumnezeu nu există mîntuire.

Datorită atotştiinţei Sale, Dumnezeu ştie toate dinainte. De aceea n-a trebuit să treacă mai întîi timpul ca să ştie că dintre cei doi fii ai lui Avram, Iacov va fi un purtător al făgăduinţelor Sale mesianice. Astfel, nu este nici o mirare că zice: „Pe Iacov l-am iubit, iar pe Isav l-am urît.“

Cît priveşte celelalte texte, acestea nu vorbesc despre predestinarea la mîntuirea cea veşnică, ci despre chemarea la harul adus de Domnul nostru Iisus Hristos nu pe baza meritelor noastre, ci numai din bunătatea lui Dumnezeu.

Pe lîngă aceasta, am văzut că harul dumnezeiesc nu lucrează cu de-a sila şi că credinciosul însuşi are o contribuţie personală la mîntuirea sa. De unde rezultă că despre o predestinaţie absolută şi necondiţionată nu poate fi nicidecum vorba.

Drept aceea, în concluzie finală, putem spune următoarele: Învăţătura Bisericii noastre despre condiţiile mîntuirii este de netăgăduit, pentru că se sprijină pe temeiuri biblice. În consecinţă, noi rămînem hotărît alături de învăţătura că mîntuirea se înfăptuieşte prin armonioasa împreunălucrare dintre Dumnezeu şi credincios, dintre harul dumnezeiesc şi credinţa şi faptele bune ale credinciosului.

Să ne străduim, deci, cu toţii a dovedi o credinţă curată, care se revarsă în fapte bune lucrătoare întru iubire, nu numai întru slujirea Sfintei noastre Biserici, ci şi întru sprijinirea scumpei noastre Patrii !

C. Sîrbu

100 de ani de la moartea lui

AVRAM IANCU

La 10 septembrie anul acesta s-a împlinit un secol de la moartea acestui erou al poporului nostru, Avram Iancu, reprezentantul cel mai de seamă al revoluției pașoptiste din Transilvania, care, pentru curajul, înflăcărarea și convingerea cu care s-a consacrat celor mai înalte idealuri și aspirații ale poporului român — eliberarea națională și socială — a intrat în baladele poporului nostru. De aceea, comemorarea centenarului morții sale este înscrisă și pe agenda manifestărilor culturale recomandate de UNESCO pentru anul acesta.

Avram Iancu s-a născut în anul 1824, în satul Vidra de Sus (azi satul Avram Iancu) de pe valea Arieșului, ca al doilea fiu al lui Alisandru și Maria Iancu. Tatăl său, deși era iobag, se bucura totuși de respect deosebit din partea locuitorilor de pe valea Arieșului pentru chibzuința, cumpătul și judecata sa sănătoasă, la care s-a adăugat și o oarecare știință de carte, ceea ce a făcut să ajungă gornic (supraveghetor al pădurilor) și apoi jude.

Avram sau Avrămuț, cum îl alintau sătenii, și-a petrecut copilăria în satul natal, unde, la vîrsta cuvenită, învață cititul și scrisul în limba română de la dascălul Mihail Gomboș, un țăran ceva mai învățat decît consătenii săi. Continuă învățămîntul elementar la școala din satul Neagra și apoi la Cîmpeni, dovedind o deosebită rîvnă pentru învățătură. De aceea, la stăruințele tatălui său, Avram trece la gimnaziul din Zlatna. Încă din această perioadă, gimnazistul Iancu a fost impresionat de faptele petrecute cu o jumătate de veac mai înainte pe acele locuri, legate de răscoala lui Horea, al cărui nepot se mîndrea că este, nu numai după înrudirea de sînge ci și după cea de credință și idealuri. Ca fiu de iobag, el a simțit de mic copil împilările și nedreptățile sociale și naționale „strigătoare la cer" în care se zbătea poporul român din Transilvania din acel timp. De aceea, credința sa nestrămutată în sosirea momentului de îndepărtare a strîmbătăților sociale s-a întărit și mai mult în anii de „studenție" la Liceul Academic din Cluj, unde frecventa cursurile juridice pentru a deveni avocat, sperînd că în această slujbă va putea servi mai bine interesele poporului din care făcea parte. Ca „student", Iancu se bucura de o simpatie deosebită din partea colegilor săi, atît pentru rezultatele la studiu — era student eminent — cît și pentru dragostea sa față de popor, încît colegul său, Silvestru Moldovan, spunea despre el că „Avram Iancu era un om foarte popular și el iubea foarte mult poporul". Ambianța clujeană a anilor de studenție i-a dat prilejul să reflecteze și să se lămurească și mai bine asupra cauzelor și mai ales asupra căilor de acțiune împotriva nedreptăților făcute poporului român. Frămîntat de aceste idei, într-o vacanță de vară el i-a spus tatălui său: „Tată! Nu-i bună rînduiala de acum! Trebuie schimbată! Unii să moară de flămînzi iar alții să crape de sătui". Tatăl său, cu vocea cumpănită, pe baza unei amare experiențe de o viață, i-a răspuns: „Schimbați-o! Numai să puteți!".

Situația jalnică a țăranului român transilvănean din acea vreme este descrisă de nobilul maghiar cu vederi liberale, Kemeny Dénes, astfel: „Țăranului, după ce a fost dezbrăcat de toate drepturile omului, de toată demnitatea omenească, i s-au impus obligații care nu numai că întrec venitul pămîntului pe care-l muncește, dar întrec chiar puterile lui. Și dacă ar avea numai un stăpîn, tot ar mai merge. Dar după ce stăpînul i-a luat tot ce bietul om a agonisit, vine al doilea stăpîn: statul. Acesta-i impune o sarcină și mai grea. În timp ce nobilul petrece în trîndăvie, țăranul poartă toate greutățile țării, singur plătește dările, face poduri și drumuri grele și tot el plătește și vama cînd trece peste ele. Apără țara cu arma pentru ca nobilimea să poată stăpîni în liniște... Băgați de seamă! Dumnezeu nu poate suferi îndelung o asemenea situație".

Valul revoluționar, care a străbătut Europa în anul 1848 pentru scuturarea jugului feudal asupritor și emanciparea națională, a cuprins și naționalitățile din imperiul habsburgic. Poporul român din Transilvania credea că a sosit clipa înlăturării nedreptăților și recunoașterii sale ca nație egală între celelalte naționalități. În acest sens, memorabile rămîn adunările de pe Cîmpia Libertății de la Blaj din anul 1848, și mai ales cea din 3/15 mai 1848, la care au luat parte, alături de țărani, intelectualitatea română din acea vreme, și la care s-a proclamat desființarea iobăgiei, egalitatea națiunii române alături de celelalte naționalități, o singură „Biserică română", cerîndu-se totodată și unirea cu „țara". Dar Dieta din Cluj, reprezentantă a guvernului revoluționar burghez maghiar din Pesta, n-a vrut să recunoască drepturile amintite pe seama românilor. Dimpotrivă, ea a votat „unirea" Transilvaniei cu Ungaria, fără ca să țină seama de doleanțele românilor transilvăneni și chiar fără să se amintească de o nație română (greșală care va fi apoi regretată). De aceea se organizează pentru a-și apăra moșia strămoșească și drepturile naționale. Avram Iancu, lansînd împotriva asupritorilor lozinca: „Nu cu argumente filozofice și umanitare vei putea convinge pe acei tirani, ci cu lancia lui Horia", este sufletul acestei mișcări revoluționare. Armata țărănească transilvană organizată de el în citadela Munților Apuseni, ajutat de compatrioți însuflețiți de cauza dreaptă a națiunii române, a fost în stare să respingă atacurile armate ale guvernului burghez reacționar maghiar și să cîștige victorii, cu toate că armata sa era mică la număr și slab înarmată, dar pe deplin animată de dragostea apărării gliei străbune și a ființei sale naționale. Iată cît de drept și cinstit sună jurămîntul pe care l-au depus ostașii lui Avram Iancu: „Eu ... jur în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh Dumnezeului celui viu, cumcă, ca român voiu susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legitimă și o voiu apăra cu toate puterile în contra oricărui atac și asupriri; nu voiu lucra niciodată în contra drepturilor și a intereselor națiunei române, ci voiu ținea și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și fraternitatea; peste aceste pricine voiu respecta toate națiunile ardelene, poftind egală respectare de la dânsele, nu voiu încerca să asupresc pe nimenea, dar nici nu voiu suferi să se asuprească nimeni; voiu conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui umanității, al națiunei române și al patriei noastre. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mîngăerea sufletului meu, Amin".

E bine să știm că o bună parte dintre colaboratorii lui Avram Iancu — tribuni, prefecți, subprefecți etc. — au fost preoți sau teologi. De aceea, caracterizînd revoluția pașoptistă transilvană, marele patriot și sufletul revoluției din 1848 din Țara Românească, Nicolae Bălcescu, spunea: „Fost-am de am văzut eu însu-mi pe acei ... moți ... în acea vreme cînd inima îmi era zdrobită, căci în toate părțile vedeam naționalitatea română călcată și strivită de dușmani străini, fusei fericit a găsi acolo pe acele piscuri uriașe, pe deasupra norilor, o naționalitate și o viață românească înfocată și puternică ... Generalii acestei oaste țărănești erau niște preoți și niște tineri abia ieșiți din școlile de teologie, filozofie și jurisprudență; ei nu puseseră pînă atunci mîna pe o armă, cînd nevoia îi sili a se face generali și a cîștiga bătălii".

Revoluția de la 1848 din Transilvania a costat o mulțime de vieți omenești. Rezultatul ei a fost că s-a ajuns la abolirea rușinoasei instituții a iobăgiei, dar poporul român transilvănean a continuat să trăiască în neajunsuri, nedreptăți și asupriri. Promisiunile împăratului habsburg făcute poporului român au rămas numai promisiuni, ceea ce versul popular exprimă așa de bine: „Iancu merge supărat, pentr-un hoț de împărat". Supărarea aceasta a sfîșiat sufletul lui Avram Iancu, înflăcărat de atîtea idealuri înalte pentru toți locuitorii Transilvaniei, indiferent de naționalitate. Așa se stinge din viață la 10 septembrie 1872 la Baia de Criș. Înmormîntarea lui, oficiată de un sobor de 36 preoți, a avut loc la 13 septembrie. La catafalcul lui se aflau foștii prefecți și tribuni de odinioară, care mai erau în viață, și o imensă mulțime de moți. El a fost înmormîntat sub gorunul lui Horea din localitatea Țebea.

Ideile și simțămintele care i-au călăuzit viața și întreaga lui activitate precum și încrederea exprimată de avocatul Gheorghe Secula, la înmormîntarea lui Avram Iancu, că „Mai curînd ori mai tîrziu, dar cu siguranță va veni ora cînd ideea de libertate națională va răzbi mîndră și triumfătoare", s-au împlinit. Moții atît de scumpi lui și întreg poporul român se bucură azi de libertate, egalitate și de înfrățire cu celelalte naționalități conlocuitoare, angajate în avîntul impetuos pentru ridicarea României Socialiste pe cele mai înalte trepte ale culturii și civilizației.

Sebastian Șebu

Preotul Toader Lupu, militant pentru drepturile celor mulți

Multe legende, multe povestiri au circulat și circulă în satele noastre, cu deosebire în cele presărate sub poala munților, despre eroi dispăruți de mult în negura vremii, despre oameni care, în vremi de restriște, au luptat pentru binele obștei din care făceau parte, oameni simpli dar cu suflet mare, oameni a căror groapă n-o mai cunoaște nimeni, mulți jertfindu-se pentru aceste meleaguri.

Unul dintre acești martiri ai plaiurilor mureșene e și preotul Toader Lupu din Hodac, erou din timpul revoluției din 1848.

Revista „Transilvania" scria despre el că „a fost capul răsculaților, apoi prins de oamenii baronului Bornemisza și ucis în cele mai groaznice chinuri, tăindu-i-se limba și scoțîndu-i-se ochii cu fierul înroșit, a fost ucis pe drum între Hodac și Reghin ...".

Cine a fost acest Toader Lupu? Toader Lupu a fost al 8-lea copil al unui țăran iobag, Avram Lupu, din comuna Hodac.

După terminarea studiilor se întoarce în satul natal pentru a da lumină pruncilor, fiind un mare dușman al iobăgiei și al nedreptăților la care era supusă obștea cea mare a românilor transilvăneni.

Prin 1825 reușește să închege o mică școală confesională în propria lui casă, cu băsică de bou la ferestre, în loc de geam, fiind dascăl și preot în comună, un dascăl care a răbdat și a muncit cu poporul. Mîinile îi erau crăpate de coarnele plugului și coada sapei, dar în piept și-n glas purta făclia libertății, vestirea vremilor mai bune, cînd nu vor mai fi iobagi, nu vor mai fi robi.

Furtunoșii ani, 1848—1849, cînd lumea fierbea din temelii, el, Toader Lupu, cu cei doi copii pe care-i aeva, Leonuț și Dumitru, au răsculat satele Văii Gurghiului. Bătrînul Toader Lupu a fost acela care a pus primul cu mîna lui foc castelului din Gurghiu, exprimîndu-se în fața mulțimii: „... să ardă nedreptatea, să ardă iobăgia".

Toate s-au întîmplat în toamna lui 1848. Răsculații au pus stăpînire pe pămînturi și pe plutele Văii Gurghiului. Au fost stăpîni pînă în ianuarie 1849, cînd baronul din Gurghiu se întoarse cu armata. „... și-n acele zile a-nceput cu adevărat vremi de patimi și osîndă pentru sărmanii iobagi din Valea Gurghiului ...".

În continuare redăm întocmai ceea ce mi-a povestit despre acele vremi Harșan Petru, de 89 ani din Ideciu de Sus, povestire ce o auzise de la mușul său, de loc din Hodac, care în acele vremi scăpase cu viață, ca prin minune.

„... Cînd baronul a vint cu armata-napoi, a făcut tribunal în Gurghi pentru răsculați, pe care cum îi prindea în cîteva ciasuri era judecat — ori i se tăia capul cu securea, ori spînzurat de poarta cetății, cei mai norocoși erau cei trimiși la ocnă pe viață. Oamenii de prin sate au fugit la munți, se ascundeau prin pădurile de stejar de pe Coastă și Mocirlă. Într-o zi solgăbirăul a dat ordin cu doba peste sat ca toată lumea să vie la casele lor că Măria Sa baronul Bornemisza i-o iertat că i-o prădat moșia și că acela care-și va cere iertare îl va scuti și de zile de clacă.

Mulți au crezut și au venit acasă, dar unii au rămas în ascunzători. Nu peste mult timp, într-o dimineață, cînd se revărsa zorii, straja satului a tras clopotu într-o dungă, semnal că satul e în primejdie, oamenii au ieșit din case, care cu ce au putut. Ca un vînt s-a dus vestea că satu-i înconjurat de armata baronului. La marginile satului fumul a-nceput să se ridice spre cer, ardeau primele case. Armata înainta, cercul se strîngea tot mai mult. Unii oameni căutau să fugă, alții primeau moartea cu fruntea sus, lovind în stînga și-n dreapta. Nu după mult timp satul era în flăcări.

Un număr de 20 de bărbați și două femei erau legați în funii, strînși în ulița cea mare a satului. Soldații călări au început să-i mîie din urmă. Era frig, zăpada mare, oamenii erau dezbrăcați, desculți, cum au putut să iasă din casă. În fruntea lor mergea Toader Lupu, legat cu două funii de muieri-sa, Lupu Lina, care mergea în rînd cu el, desculță și numai în cămașă și cătrință. Cînd coloana a ajuns la Peri, acolo unde e locul lui Țîpovel, cîțiva bătrîni au căzut jos, n-au mai putut merge. Comandantul a dat ordin, bătrînii au fost spînzurați de crengile unui păr noduros... Pe ăilalți

(Continuare în pag. 4)

„Amintirile din închisoare" ale lui Valeriu Braniște

În vitrinele librăriilor noastre a apărut, cu puțin timp în urmă, volumul *„Amintiri din închisoare"* de *Valeriu Braniște* cu subtitlul: „Însemnări contemporane și autobiografice" (546 pagini) care este pe drept cuvînt o „carte — document" de necontestată valoare istorică și literară.

Cartea se deschide cu un documentat studiu introductiv semnat de cunoscutul istoric și literat, profesor universitar Miron Constantinescu și de Al. Porteanu

Moise Braniște, tatăl lui Valeriu Braniște, fiu de țăran iobag, a fost funcționar administrativ în diferite localități din județul Sibiu, trăind astfel în anturajul intelectualilor și luptătorilor români pentru cauza națională, pentru unirea Transilvaniei cu România.

Valeriu Braniște s-a născut în anul 1869 la Cincul Mare. A făcut cursurile primare în mai multe localități, ca de exemplu la Sălișteа — clasele III și IV — despre care scrie că era „singura școală românească de care am avut parte" și „cunoștințele primite aici mi-au luminat calea studiilor multă vreme"... „Cu drag mă gîndesc la școlile din Sălișteа, la luminoasele săli de învățămînt, la bunii dascăli fără multă carte, dar cu multă inimă, la colegii curăței și sănătoși, la acei copii de țărani, deștepți și voinicoși cu care am concrescut sufletește" (p. 63—64).

Studiile secundare le-a făcut la Sibiu, iar filozofia la Universitatea din Budapesta unde și-a luat doctoratul cu o lucrare despre poezia lui Andrei Mureșanu. Întorcîndu-se de la Budapesta, funcționează ca profesor la Brașov, apoi redactor la „Tribuna" din Sibiu. Apărător al memorandiștilor de la 1892—94, a publicat în ziarul „Dreptatea", înființat de el la Timișoara, numeroase articole demonstrînd abuzul și nedreptatea procesului de la Cluj, și sentinței cu care s-a încheiat, fapt pentru care a fost condamnat și trimis în închisoarea de la Vacz (1895—1896). Stabilindu-se definitiv la Lugoj, unde a și murit în anul 1928, Valeriu Braniște a întemeiat aici ziarul „Drapelul", în care a publicat articole cu privire la soarta românilor iobagi, etc. În 1918 a fost internat la Seghedin. Aici și-a scris aceste „amintiri". Este de față însă la măreața adunare de la Alba-Iulia, după care i s-a încredințat postul de șef de resort în Consiliul Dirigent și va inaugura Universitatea „Alma Mater" de la Cluj.

„Amintirile din închisoare" ale doctorului Valeriu Braniște au o importantă valoare istorico-documentară, reprezentînd și ele o verigă din lanțul cel mare al luptelor pentru ridicarea poporului român din Transilvania, pentru unitatea statală.

Nic. D. Găvozdea

Cîntec pentru Avram Iancu

Iancule, măi Iancule —
Bunule și bravule,
Ți-au zis grofii „răzvrătit"
Căci puțin i-ai „cătănit" ...
Te-au închis și dușmănit
Fiindcă prea erai iubit
De întregul tău ținut —
Ș-asta groaznic i-a durut! ...
Ți-au spus moții, cu mult dor,
„Crăișorul munților".
Și așa ai și rămas
Pînă-n ultimul tău ceas
Și tot „crăișor" ți-or spune
Cît va fi un moț pe lume! ...

. . . . . .

Dormi de-acuma liniștit,
Căci cu grofii s-a sfîrșit,
Iar în munții cei bătrîni
Astăzi moții sînt stăpîni;
Nu mai umblă ca odată,
Amărîți „din poartă-n poartă!"
Somnul să îți fie dulce
În mormîntul tău — sub cruce —
La umbrița de gorun
Căci ai fost viteaz tribun!
Iancule — măria ta —
Veșnic nu te vom uita:
Moți am fost, români sîntem,
Numai binele îl vrem!

Nicolae Isac — Zlești
cîntăreț bisericesc

Nașterea Maicii Domnului

S-a petrecut o mare taină-n casă:
Perdeaua grea cu ciucuri lungi e trasă,
Prin ea cîteva raze se mai scurg,
Și scaldă toate-n soare de amurg.

În forfot mut de blînde slujitoare,
Se toarnă apă caldă-n scăldătoare,
Se scot în grabă rufele din scrin,
Și-ntr-un potir de argint se drege vin.

Și cum privești la chipurile blînde,
Par aripi mînecile fluturînde
Și slujitoarele, cu graba lor,
Par îngeri coborîți de sus, în zbor.

Că-n șopotul ușor de mîini zorite,
Pe patul alb, sub scoarțele-nflorite,
Sub veghea ochiului dumnezeesc,
O mamă cu prunc mic, se odihnesc ...

Și-un înger pleacă fără amînare,
Să ducă peste veacuri vestea mare,
Și neamurilor grabnic să le zică:
„Lui Ioachim i s-a născut o fiică!"

Să tămîiem și noi cu fumul bucuriei,
Icoana veche a Nașterii Mariei;
Și vestea s-o primim cu dulce frică:
„Lui Ioachim i s-a născut o fiică!"

Z. Lațcu

Din Pildele lui Solomon

— Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările maicii tale (1, 8).

— Mergi pe calea oamenilor celor buni și păzește cărările celor drepți (2, 20).

— Mila și adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gîtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale (3, 3).

— Fericit este omul care a aflat înțelepciune și bărbatul care a dobîndit pricepere, căci dobîndirea ei este mai scumpă decît argintul și prețul ei mai mare decît al celui mai curat aur (3, 13—14).

— Nu zăbovi a face bine celui ce are nevoie, cînd ai putința să-l ajuți (3, 27).

— Nu pune la cale răul împotriva aproapelui tău, cînd el locuiește fără grijă lîngă tine (3, 29).

— Șase sînt lucrurile pe care le urăște Domnul, ba chiar șapte de care se scîrbește cugetul său: ochii mîndri, limba mincinoasă, mîinile care varsă sînge nevinovat, inima care plănuiește gînduri viclene, picioarele grabnice să alerge spre rău, martor mincinos care spune minciuni și cel care seamănă vrajbă între frați (6, 16—18).

— Nu sînt de nici un folos comorile dobîndite prin fărădelege, numai dreptatea scapă de la moarte (10, 2).

— Cel ce adună în timpul verii este un om prevăzător, iar cel care doarme în vremea secerișului este de ocară (10, 5).

— Cel ce umblă întru neprihănire umblă sigur, iar cel ce umblă pe căi lăturalnice, va fi dat de gol (10, 9).

GÎNDURI CREȘTINE

„Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia" (Luca 19, 9)

Faptul convertirii vameșului Zaheu se reazemă pe următoarele momente, care i-au adus din partea Mîntuitorului salvarea sufletului de păcate: curiozitatea de a-l vedea pe Hristos (Luca 19, 3); primirea cu bucurie a Mîntuitorului în casă (v. 6); recunoașterea păcătuirii și căința (v. 7); credința întru Hristos și îndreptarea răului săvîrșit (v. 8).

Și vameșul cel păcătos din templu și-a ușurat sufletul prin recunoașterea răului săvîrșit, în schimb ce fariseul cel trufaș și-a îngreuiat și mai mult sufletul (Luca 18, 9—14). Căința este în viața creștină ortodoxă un element principal, căci îi servește ca exemplu și vameșul Matei-Levi, chemat de Hristos Iisus la apostolat, cu cuvintele „vino după mine" (Matei 9, 9; Luca 5, 27), pentru că Mîntuitorul a venit „să-i cheme pe cei păcătoși la căință" (Matei 9, 13).

„Orice mustrare, la început, nu pare că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roada dreptății" (Evr. 12, 11).

Mîntuitorul și-a mustrat apostolii, ucenicii și pe ascultătorii săi în dese rînduri, dar nu ca să-i osîndească, ci ca să-i îndrepte (Ioan 12, 47). Unii au înțeles scopul acestei mustrări, dar alții s-au supărat și au plecat.

În cadrul mustrării divine se cuprinde și moartea fizică, trupească, dar tot cu asigurarea Mîntuitorului știm că Hristos va da și odihna cea deplină (Matei 11, 28), deoarece a învins păcatul și moartea, și chemîndu-i pe toți credincioșii spre viața veșnică.

În acest caz, credinciosul ortodox știe că este un trimis al lui Dumnezeu, spre un scop anumit, ca să împlinească o anumită misiune. De multe ori însă ea nu este înțeleasă și nici nu pare vădită. Totuși, odată acest scop împlinit, mai curînd sau mai tîrziu, urmează rechemarea aceluia din viața pămîntească. De aceea, oricît de dureroasă din punct de vedere omenesc este o plecare a cuiva dintre cei vii, ea totuși înseamnă pentru întregul cuprins al vieții uman-divine o întoarcere „spre viața veșnică" (Ioan 12, 50).

„Priveghiați, că nu știți în care zi vine Domnul vostru" (Matei 24, 42).

Viața este o necontenită căutare după adevăr. Viața aceasta pămîntească se măsoară cu timpul. Se pune acum întrebarea: acest timp este oare prieten omului, sau îi devine dușman?

Este adevărat că bătrînilor timpul le apare amenințător, în schimb ce tinerilor le este promițător. Se știe că „timpul vindecă rănile", dar trecerea lui înseamnă odată maturizare și altă dată îmbătrînire; timpul în trecere poate fi și o „vreme pierdută" pentru cei nepăsători; dar pentru toți el este ireversibil, adică odată trecut nu se mai întoarce.

De aceea, pentru ca timpul vieții pămîntești să fie folosit de oricine cu spor și în mod pozitiv, Mîntuitorul Iisus Hristos a accentuat în acest sens îndemnul la „folosirea timpului" cu judecată, prin continuă priveghere asupra gîndurilor, cuvintelor și faptelor de fiecare zi.

Prof. *M. Șesan*

Preotul Toader Lupu...

(Urmare din pag. 3)

i-o dus mai departe, pînă în fața cetății din Gurghiu, unde, pe marginea drumului, era făcut gard cu șoși de stejar și sulunari (bîrne subțiri) de brad. Multă lume era adunată acolo. Erau duși iobagi din toate satele moșiii. Baronul era de față. A dat ordin ca iobagii să fie legați de gard cu mîinile întinse. După ce au fost legați, baronul, urmat de un grup de soldați, a trecut prin fața celor răstigniți, aruncîndu-le vorbe de ocară și batjocură, lovindu-i. Cînd a ajuns în fața lui Toader Lupu i-a împlîntat mîna în barbă, l-a zgîlțîit și l-a scuipat în față. Toader îl lovise pe măria-sa în rădăcina picioarelor cu gurguiul opincii, făcîndu-l pe baron să urle de durere, îngălbenindu-se și căzînd pe unul dintre însoțitori. Ca la comandă, soldații au început să-l lovească cu paturile armelor. Sîngele i-a acoperit fața, bătrînul și-a pierdut cunoștința. Cămașa și cioarecii și-au pierdut culoarea, erau văscuiți în sînge. Au aruncat pe el cîteva cofe cu apă, l-au trezit. Un ofițer le-a citit sentința de condamnare la moarte prin schingiuire și decapitare. Execuția a unsprezece iobagi a durat zece ore.

Mai întîi — își continua moș Petru Harșan povestirea sa — călăul i-a tăiat la Toader cu securea degetele de la mîna dreaptă, apoi la muierea-sa și așa, pînă la ultimul. Apoi a început din nou, de la bătrînul Lupu, și le-a tăiat degetele de la mîna stîngă. Bătrînul a strigat: „... Asta ți-e dreptatea, măria-ta?". Un pat de armă ce-l lovise în cap îi închise gura, făcîndu-i să-i cadă capul din nou pe piept. Sudoarea curgea pe călău, un altul a venit cu un revolver în mînă, a trecut prin dreptul fiecărui răstignit, pușcîndu-i în genunchi; un al treilea călău a luat o secure mare de cioplit și le-a tăiat mîinile de la coate. Trupurile ciuntite au fost tîrîte în mijlocul drumului. Bătrînul preot încă nu murise, avu putere să se ridice în genunchi să strige: „Egalitate, fraternitate, libertate!". Drept răsplată, i-a fost tăiată limba și scoși ochii cadavrului, cu fierul înroșit în foc. Trupurile lor au fost tîrîte după cai și spînzurate la intrarea în satele Hodac-Ibănești-Orșova-Cașva și Adrian, spre învățătură la oameni, că acei ce nu se vor supune măriei sale baronul Bornemisza din Gurghiu, așa vor păți ..."

Bătrînul a tăcut, în ochii-i albaștri, de un albastru tainic, au apărut două mărgăritare, care au fost zvîntate cu mîneca cămășii.

Precum vedem, zările luminoase pe care le trăim astăzi, cînd toți fiii țării sînt egali, liberi și stăpîni pe munca lor, au fost plătite scump de generații și generații de înaintași de-ai noștri.

Un fragment din aceste pătimiri este și cel pe care l-am redat mai sus.

D. Boieru Hodăceanu

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 octombrie 1972 Nr. 37—38

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

33. Sf. Liturghie a catehumenilor

(continuare)

După cele trei antifoane, care am văzut că simbolizează viața lui Iisus înainte de a ieși la propovăduire (la 30 ani), urmează Vohodul Mic sau Ieșirea cu Sf. Evanghelie. Se deschid ușile împărătești, preotul iese cu Sf. Evanghelie (înălțată) pe ușa dinspre miază-noapte, înaintea lui mergînd crîsnicul cu lumînarea. Preotul se oprește în mijlocul soleei în fața ușilor împărătești și se roagă în taină Domnului ca „împreună cu intrarea noastră (a preotului și diaconului în altar) să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună măresc bunătatea Ta". Apoi, înălțind Sf. Evanghelie, preotul zice în șoaptă „Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi", iar cu glas tare „Înțelepciune drepți", și intră în altar. Credincioșii cîntă: „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mîntuiește-ne pe noi Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi cei ce-ți cîntăm Ție: Aliluia".

Să vedem care este înțelesul Vohodului Mic. Deschiderea ușilor împărătești închipuiește că prin venirea și activitatea lui Iisus s-au deschis iarăși pentru noi ușile împărăției cerurilor. Sf. Evanghelie închipuiește pe Hristos. Cum însă cartea Sf. Evangheliei este prezentată credincioșilor închisă, ieșirea cu Sf. Evanghelie simbolizează pe Iisus Hristos la începutul activității Sale, cînd încă n-a grăit nimic lumii despre Sine și n-a propovăduit Evanghelia Sa. Atunci Iisus (s. ex. la Botezul de la Iordan) a fost mărturisit de Tatăl drept „Fiu iubit" și Duhul Sfînt s-a pogorît peste dînsul, de față fiind Sf. Ioan cel ce l-a botezat. După aceea Iisus a stat 40 de zile în pustie (Matei 3, 13—17; 4, 1—11; Marcu 1, 9—13; Luca 3, 21—22; 4, 1—13). Lumînarea ce se duce înaintea Sf. Evangheliei închipuie pe Sf. Ioan Botezătorul (și pe ceilalți prooroci, care au vestit venirea lui Hristos).

Prin cuvîntul „Înțelepciune" preotul arată că de față e Hristos însuși, că Evanghelia Lui este „înțelepciunea lui Dumnezeu", „pe care a împlinit-o (Dumnezeu) în Iisus Hristos, întru care avem îndrăznire și apropiere cu încredere prin credința în El" (Efeseni 3, 10—12). Prin „drepți", preotul cheamă pe credincioși să fie cu luare aminte că de față e Hristos și mai ales să aibă cugetul drept și inima curată, ca astfel să primească Evanghelia Domnului și să o împlinească. E ceea ce și cîntă credincioșii, cerînd mîntuire de la Domnul. Se înțelege că și preotul trebuie să fie pătruns și cutremurat de Înțelepciunea lui Dumnezeu, de prezența lui Hristos. Conform rugăciunii, rostită de el, odată cu preotul intră în altar, ca să slujească Domnului la Sf. Liturghie, și „cetele îngerilor și ale arhanghelilor" care preamăresc pe Dumnezeu și în cer și pe pămînt. Ingerii slujesc împreună cu noi și măresc împreună cu noi pe Hristos la altarul bisericilor noastre. Prin cuvintele „Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi" preotul mărturisește încrederea că Hristos — Cel căruia îi slujesc îngerii și sfinții — îl va binecuvînta și pe el ca să poată împlini cu vrednicie slujirea ce i s-a dat.

Intrarea cu Sf. Evanghelie în altar ne încredințează că vom primi mîntuirea, căci Iisus este cu noi. Și de fapt El este Arhiereul cel mare, care slujește Sf. Liturghie și în cer (cu sfinții și cu îngerii) și pe pămînt, în toate bisericile (prin arhierei și preoți).

De aceea e firesc ca după Vohodul Mic preotul să spună: „Că Sfînt ești Dumnezeul nostru și Ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor", iar credincioșii să cînte de trei ori cîntarea întreit-sfîntă (Trisaghion), pe care o cîntă îngerii în ceruri și noi (credincioșii și preoții) pe pămînt: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi", căci mîntuirea vine de la Tatăl, prin Fiul, în Duhul Sfînt și „trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Fiul (Cuvîntul) și Sfîntul Duh — și aceștia trei una sînt" (I Ioan 5, 7). Și nu numai în cer, ci și pe pămînt. De fapt la Botezul Domnului — ca și la întrupare — au fost prezenți Tatăl și Duhul Sfînt (Luca 1, 28—35; Matei 3, 16—17).

În timpul cîntării Trisaghionului, preotul se roagă în taină ca Dumnezeu, care odihnește întru Sfinți și e lăudat cu glas întreit de Serafimi, Heruvimi și de „toată puterea cerească" și care ne-a învrednicit „pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi a sta și în ceasul acesta înaintea măririi sfîntului Tău jertfelnic și a-ți aduce datorita închinăciune și preamărire", să binevoiască a primi și „din gurile noastre ale păcătoșilor, întreit-sfînta cîntare", a ne cerceta întru bunătatea Sa, a ne ierta „toată greșala", a ne sfinți sufletele și trupurile și a ne ajuta să-i slujim „cu cuviință în toate zilele vieții noastre". Astfel Biserica întreagă — cea din cer și cea de pe pămînt — preamărește pe Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt.

După Trisaghion urmează citirea Apostolului (o pericopă din Faptele Apostolilor sau din Epistolele Sf. Apostoli). Apoi se citește Sf. Evanghelie (pericopa Duminicii sau sărbătorii din Sf. Evanghelii după Matei, Marcu, Luca și Ioan). Prin aceasta stăm de față la propovăduirea Evangheliei Domnului. Această propovăduire a fost făcută și de Mîntuitorul însuși și de Sf. Apostoli (care au primit învățătura și puterea de la Domnul). Se știe că Mîntuitorul a propovăduit, dar în chip deosebit i-a învățat toate pe Sfinții Apostoli, pe care El i-a ales, spunîndu-le și taine, pe care altora nu le-a spus. De aceea pe Sf. Apostoli „i-a trimis Iisus" să propovăduiască Cuvintele Domnului, zicînd: „Cel ce vă primește pe voi pe mine mă primește", căci prin Sf. Apostoli lucrează Iisus Hristos însuși (Matei cap. 10; Matei 13, 1—53; Marcu 6, 7, 12—13; Luca 9, 1—2). De aceea se citește întîi cuvîntul Sfinților Apostoli[1]. La începutul citirii se atrage atenția credincioșilor: „Să luăm aminte. Pace tuturor", „Înțelepciune", „Să luăm aminte", pentru ca ei să fie cu mintea și inima la ceea ce se citește. În timpul citirii Apostolului, preotul se roagă în taină, cu gîndul la Sf. Evanghelie ce se va citi: ca Dumnezeu să strălucească în inimile noastre „lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale", să des-

1 În primele veacuri creștine se citea întîi pericopa din Vechiul Testament (Pentateuhul și Profeții), apoi pericopa din Apostol, după aceea pericopa din Sf. Evanghelii. Pericopa din Vechiul Testament se păstrează azi la anumite Vecernii, la Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite, etc. La Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur au rămas din Vechiul Testament numai stihul din Psalmi (prochimenul), rostit înaintea Apostolului și „Aliluia, Aliluia, Aliluia", „Lăudați pe Domnul" (tot din Psalmi) după Apostol, adică înainte de Evanghelie.

(Continuare în pag. 2)

„Iubi-te-voi Doamne, vîrtutea mea"

Psalmul 17, 1

Noi cei ce urmăm Mîntuitorului Iisus Hristos ne rugăm lui Dumnezeu, după cum știm, nu pentru că El ar avea nevoie de rugăciunea noastră — căci, în atotperfecțiunea Sa, Dumnezeu nu are lipsă de nimic, își este suficient Sieși, cum se zice — ci ne rugăm pentru că prin rugăciune stăm mai în strînsă legătură cu El, avem mai vie conștiința prezenței Sale în viața noastră. De un astfel de lucru ne amintește și rugăciunea pe care preotul o rostește în taină la Sf. Liturghie, înainte de Crez sau Simbolul credinței, cînd spune: *„Iubi-te-voi Doamne, vîrtutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu."* Pe o melodie deosebit de înălțătoare, această rugăciune este cîntată uneori din altar, iar la catedralele mai mari este interpretată de către corul bisericesc, textul fiind luat din Psalmul 17, 1. Tot în acest Psalm, autorul sfînt spune în continuare că Dumnezeu este „apărătorul meu și puterea mîntuirii mele și sprijinitorul meu" (Ps. 17, 3).

Precum ne este cunoscut din cîntările, din slujbele, din învățăturile pe care Biserica străbună ni le împărtășește cu fiece prilej, viața noastră creștinească, adevărata viață creștinească, este o permanentă silință spre înălțimile luminoase ale asemănării noastre cu Dumnezeu, o continuă străduință ca negrăitele bogății lăuntrice, sufletești, pe care le ascundem în noi să crească tot mai mult, să rodească tot mai îmbelșugat, spre bucuria noastră, spre binele obștei din care facem parte și spre preamărirea lui Dumnezeu. În acest urcuș însă nu sîntem numai noi singuri, numai cu puterile noastre propri, ci în permanență sîntem învăluiți și de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, sîntem întăriți, înviorați de puterea Sa cea nevăzută, care se adaugă puterilor noastre firești.

Îl iubim, așadar, pe Dumnezeu, pe Părintele nostru ceresc, pentru că este Frumusețea absolută, pentru că este Lumina, Dreptatea divină, Înțelepciunea și Adevărul divin. Îl iubim pentru providența Sa, pentru legile morale sădite în sufletele noastre, care ne ajută să ne cîrmuim în bine viața. Îl iubim pentru florile care împînzesc pajiștile primăvara, pentru ochii îngerești ai copiilor, pentru privirile blînde ale mieilor și căprioarelor, pentru „îmbelșugarea roadelor pămîntului" — cum ne rugăm tot la Sf. Liturghie —, pentru nopțile înstelate de vară, pentru armonia Cosmosului și pentru atîtea alte multe daruri cu care ne-a binecuvîntat și — după învățătura Bisericii noastre — înfrumusețat această lume. Dar îl iubim și pentru că El este „vîrtutea" noastră, puterea sau tăria noastră.

Desigur că prin această tărie se înțelege în primul rînd energie morală, sufletească. Adică, atunci cînd, luminați de-o dreaptă credință în Dumnezeu, sîntem angajați într-un lucru bun, bineplăcut Lui și de real folos nouă și semenilor, cînd sîntem pe cale de-a săvîrși o faptă bună, de-a zmulge un rău din noi și din jurul nostru, cînd ne străduim să așezăm o cărămidă la zidirea frumuseții noastre lăuntrice și la zidirea a cît mai mult bine în lume, atunci Cel Atotputernic întărește puterile noastre propri. Așa cum plantele cresc, se întăresc, înfloresc și rodesc sub razele binefăcătoare ale Soarelui, așa cum pruncii prind încredere și li se întăresc puterile sub privirile ocrotitoare ale părinților, la fel și noi credincioșii ne bucurăm de ajutorul lui Dumnezeu în zămislirea gîndurilor și realizarea faptelor noastre bune.

(Continuare în pag. 2)

33. Sf. Liturghie a catehumenilor

(Urmare din pag. 1)

chidă „ochii gîndului nostru spre înţelegerea evangheliceior Tale propovăduiri", să sădească în noi „şi frica fericitelor Tale porunci ca toate poftele trupului călcînd, să petrecem vieţuire duhovnicească" şi să facem toate cele ce sînt spre bunăplăcerea Ta. „Că tu eşti luminarea sufletelor şi trupurilor noastre." (Lumînarea ce se pune în faţa tetrapodului, pe care e Sf. Evanghelie, simbolizează „lumina lui Hristos".) Aceasta înseamnă că noi (preot şi credincioşi) ca să înţelegem sfintele învăţături ale Evangheliei Domnului şi să le împlinim avem nevoie de harul lui Dumnezeu, de „lumina lui Hristos". Dar şi noi trebuie să ne străduim a face voia Domnului şi a primi în noi Cuvîntul Lui cel dumnezeiesc. De aceea preotul zice: „Cu înţelepciune drepţi să ascultăm Sfînta Evanghelie, Pace tuturor." La care credincioşii răspund: „Şi duhului tău." Acestea înseamnă că toţi trebuie să fim îndreptaţi cu toată fiinţa spre cuvintele Domnului, ca ele să se întipărească adînc în noi şi să rodească îmbelşugat în viaţa noastră cea de toate zilele. E Hristos însuşi care ne vorbeşte cum a vorbit şi celor din vremea Lui şi prin Sf. Evanghelie se sălăşluieşte în noi, ne curăţă de păcate, ne luminează, ne întăreşte în tot lucrul cel bun, ne cheamă să devenim desăvîrşiţi aşa cum El desăvîrşit este. Cuvintele Evangheliei nu sînt simple cuvinte, ci în ele e Hristos, prin ele intrăm în comuniune spirituală cu Hristos — profetul şi învăţătorul, şi astfel ajungem să ne asemănăm Lui. De aceea îngenunchiem şi ascultăm cu evlavie.

Acum e momentul principal, momentul central şi cel mai înălţător al Sf. Liturghii a catehumenilor. De aceea după citirea Sf. Evanghelii, aducînd laudă şi cinstire deosebită lui Hristos pentru că i-a învrednicit să se împărtăşească de sfintele Sale învăţături, credincioşii cîntă: „Mărire Ţie Doamne, mărire Ţie."

În primele veacuri, după citirea Sf. Evanghelii preotul ţinea predica de explicare şi aplicare la viaţa credincioşilor a învăţăturilor dumnezeieşti. Această rînduială este dată şi astăzi prin hotărîrea Sf. Sinod al Bisericii noastre.

Urmează apoi „ectenia îndoită" sau „stăruitoare", „cu răspunsuri întreite" („Să zicem toţi din tot sufletul şi din tot cugetul nostru să zicem"), în care cerem milă şi dar de la Dumnezeu cu multă stăruinţă (se cîntă: „Doamne miluieşte" de trei ori), şi ne rugăm pentru episcop, conducătorii ţării, preoţi, monahi, ctitori, cei adormiţi, enoriaşi, binefăcători ai bisericii, pentru cei ce aduc daruri, pentru cei ce cîntă şi pentru cei ce sînt de faţă la Sf. Liturghie. Aici se introduc şi cereri speciale (pentru bolnavi, etc.). Preotul se roagă în taină (în vreme ce se cîntă „Doamne miluieşte ...") ca Dumnezeu să primească „această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi" şi să le împlinească toate cererile. Vedem acum pe Iisus Hristos ca împlinitor al dorinţelor celor bune şi folositoare sufletului şi vieţii noastre, obştei şi fiecăruia în parte — aşa cum a lucrat în vremea vieţii Sale, îndeplinind rugăciunea celor ce alergau la El pentru îndreptare, pentru tămăduire, pentru întărire.

Aşadar, după propovăduirea Cuvîntului prin citirea Sf. Evanghelii, Mîntuitorul vine acum să adauge la învăţătură şi fapta iubirii dumnezeeşti faţă de noi toţi.

Nu sînt uitaţi nici cei adormiţi în Domnul, căci după ectenia stăruitoare, urmează (după rînduiala stabilită) rugăciunea ca Dumnezeu să aşeze sufletele lor în „loc luminat", „unde dreptii se odihnesc". Aşa se împlineşte cuvîntul Domnului că toţi cei ce au urmat Lui vor fi împreună cu El în împărăţia cerurilor.

Apoi preotul rosteşte alte două ectenii scurte, după care în primele veacuri — „cei chemaţi" (cei ce se pregăteau pentru a deveni creştini, ca şi cei cu păcate grele etc.) părăseau biserica şi rămîneau mai departe la Sf. Liturghie „cei credincioşi". Aceste ectenii se păstrează numai ca o amintire a primelor veacuri creştine şi ca un îndemn pentru noi să ne străduim a fi credincioşi buni ai Sfintei noastre Biserici. Sf. Liturghie se continuă. Pînă acum ea ne-a prezentat simbolic viaţa lui Iisus pînă la 30 ani, ieşirea Lui în lume, propovăduirea Evangheliei şi lucrarea milostivirii Lui între credincioşi, adică Iisus învăţătorul şi Iisus păstorul cel bun — nu numai atunci, ci şi astăzi.

Acum ne pregătim să preamărim pe Iisus-Arhiereul, Cel ce s-a adus pe Sine jertfă pentru mîntuirea noastră. De aceea, în vreme ce rosteşte ectenia: „Rugaţi-vă cei chemaţi Domnului", preotul desface Sfîntul Antimis (pe masa Sf. Altar), ca la Heruvic să poată aşeza pe el cinstitele daruri. E pregătirea pentru Liturghia credincioşilor, care poate fi numită şi Liturghia euharistică, pentru că în centrul ei stă Jertfa lui Iisus Hristos, din care ne împărtăşim toţi cei ce sîntem cu adevărat ucenicii Lui. E taina cea mare, de care ne apropiem cu credinţă adîncă, cutremurare, evlavie şi dragoste nepărmurită.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

„Iubi-te-voi Doamne, vîrtutea mea"

(Urmare din pag. 1)

De acest adevăr ne este dat să ne convingem adesea, în viaţa de toate zilele, cînd întocmai ca o adiere întremătoare simţim cum parcă forţele ni se înmulţesc în chip minunat, atunci cînd sîntem puşi în situaţia de-a rezista unei ispite, de-a salva pe cineva de la o primejdie sau cu alte prilejuri asemănătoare. Dintr-o astfel de constatare s-a născut şi îndemnul: „Totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu !". Şi aşa se face că o bună parte din credincioşii noştri, dimineaţa, înainte de a pleca la munca lor, din pragul casei îşi fac semnul crucii şi din toată inima rostesc un: „Doamne ajută !" şi astfel lucrul le este mai cu spor, ziua parcă mai plină în roade bune.

Acest lucru l-au întrezărit încă prorocii Vechiului Testament, cînd au scris cuvinte ca cele puse în fruntea acestor rînduri şi încă altele, ca de exemplu: „Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi" (Ps. 22, 1), sau: „El păstrează mîntuirea pentru oamenii cei drepţi; el este scut pentru cei ce umblă în calea desăvîrşirii" (Proverbe 2, 7).

Ajutorul lui Dumnezeu însă în viaţa noastră creştinească este vădit cu deosebire, aşa după cum ştim, odată cu venirea Mîntuitorului Iisus Hristos, odată cu naşterea Bisericii Sale, prin harul pe care ni l-a lăsat, prin învăţătura Sa, prin pilda vieţii Sale, prin comuniunea noastră cu El.

Despre această „vîrtute" sau forţă morală, spirituală, cu care Iisus-Domnul îmbogăţeşte viaţa noastră lăuntrică ne vorbeşte chiar El, ca de pildă în parabola cu „Vita cea adevărată", cînd spune: „Eu sînt butucul viţei, iar voi mlădiţele; cel ce rămîne întru mine şi eu întru el, acela aduce multă roadă, căci fără mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15, 5).

Despre ceea ce înseamnă puterea lui Dumnezeu în viaţa noastră ne grăiesc atîtea şi atîtea generaţii de creştini vrednici, ştiuţi şi neştiuţi, Sfinţii şi martirii, atîţia credincioşi care, din dragoste de Dumnezeu şi de semeni, au săvîrşit fapte mari pentru viaţa lor morală şi pentru binele general,

Tuturor însă şi în chip special ne vorbeşte Sf. Apostol Pavel, care, cu ajutorul lui Dumnezeu, a realizat în sine „chipul bărbatului desăvîrşit", care ne cucereşte permanent prin multele şi înaltele sale calităţi.

Dacă, înainte de a se întîlni cu Iisus Hristos-Mîntuitorul pe drumul Damascului, spunea despre sine că „nu fac binele pe care îl vreau, ci răul pe care nu-l vreau", după convertirea sa marele Apostol mărturiseşte că „toate le pot întru Hristos cel care mă întăreşte" (Fil. 4, 13), sau: „Cu darul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt", căci „darul lui care este întru mine n-a fost zadarnic" (I Cor. 15, 10).

Aceeaşi idee emană şi din cîntarea bisericească, atunci cînd spunem: „Din tinereţele mele vrăjmaşul (puterea răului) mă ispiteşte şi cu desfătări mă aprinde, iar eu, nădăjduind în Tine, Doamne, îl biruiesc pe el" (Troparul gl. 8).

*

Încercînd să rezumăm cele arătate pînă aici, vom spune deci că în fiecare dintre noi există chemări lăuntrice spre înălţimi morale, spre frumuseţi sufleteşti, spre cumînţenie, spre omenie etc. Aceste chemări sînt cultivate în chip diferit, iar gradul de împlinire a lor constituie măsura deplinătăţii noastre omeneşti. Adică, cu cît viaţa noastră sufletească este mai bogată, cu cît chipul acesta de carne este mai străpuns de virtuţi morale, de dragoste de aproapele, de dreptate, de adevăr, de cinste, de hărnicie, de dăruire etc., cu atît făptura noastră este mai împlinită.

Aceasta este, de altfel, esenţa învăţăturii Mîntuitorului Iisus Hristos, care ne cere de atîtea ori să fim „desăvîrşiţi", precum şi Tatăl nostru cel ceresc „desăvîrşit este". Dar, precum am văzut, noi ca fii ai Bisericii, ca urmaşi ai Mîntuitorului Iisus Hristos, ştiind ţinta spre care trebuie să mergem, primim şi putere în urcuşul spre culmile desăvîrşirii de care am amintit şi pe care sîntem chemaţi să le atingem.

Să ne străduim deci să zmulgem din fiinţa noastră buruienile rele şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, care este şi „vîrtutea" noastră, să facem din noi făpturi cît mai alese, chipuri de oameni adevăraţi, folositori obştei în care trăim, bineştiind că un om deplin este tot ce poate fi mai măreţ pe acest pămînt şi mai bineplăcut lui Dumnezeu.

Diacon *Gh. Papuc*

Cele şapte laude ale Bisericii

Biserica noastră Ortodoxă îi aduce lui Dumnezeu prinosul său de laudă şi tuturor Sfinţilor printr-o rînduială de slujbe sfinte, care în mănăstiri se săvîrşesc în fiecare zi. Chiar şi în unele biserici de mir se săvîrşesc aceste rînduieli sfinte, care sînt cunoscute sub numele de cele şapte laude. Aceste şapte laude sînt: Vecernia sau rugăciunea de seara, Pavecerniţa sau rugăciunea de după cină sau înainte de culcare, Polunoşniţa sau Miezunoptica, care este slujba de noaptea, Utrenia, care e slujba de dimineaţă. Mai sînt ceasurile sau orele şi anume: Ceasul I, Ceasul III, Ceasul VI şi Ceasul IX. Pe lîngă aceste şapte laude, în mănăstiri s-au generalizat şi alte servicii şi anume mijloceasurile, care sînt în număr de patru şi se citesc între ceasuri. Tot un serviciu monastic este şi Obedniţa sau Tipica, care se citeşte mai ales în mănăstiri după ceasul al VI-lea în zilele în care nu se slujeşte Sf. Liturghie. Se mai numeşte şi Tipica sau închipuirea Sf. Liturghii, pentru că această slujbă ţine uneori locul Sf. Liturghii.

Aceste ceasuri de rugăciune au fost introduse după îndemnul Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care ne spune să ne rugăm în tot timpul şi în toată vremea, după cuvîntul Evangheliei: „Privegheaţi dar în toată vremea, rugîndu-vă, ca să vă întăriţi să scăpaţi de toate acestea care au să vină şi să staţi înaintea Fiului Omului" (Ioan 21, 36). Sfatul acesta al Mîntuitorului îl repetă Sf. Pavel, cînd zice: „Rugaţi-vă neîncetat" (I Tes. 5, 17). De altfel rînduiala celor şapte laude, mai bine zis timpul acestora, a fost luat din rugăciunea iudaică de la templu. Prin acesta, mai ales creştinii proveniţi dintre iudei, au păstrat orele oficiale ale rugăciunii iudaice cu care au fost obişnuiţi. Desigur că toate aceste forme de rugăciune au primit în Biserica creştină o formă şi o structură nouă. La generalizarea acestor laude bisericeşti şi la introducerea lor în practica întregii Biserici a contribuit foarte mult şi viaţa de rugăciune intensă a primilor creştini, care după pilda Sfinţilor Apostoli, despre care ne spune Sf. Scriptură că se rugau la anumite ore din zi, s-au rugat şi ei în anumite ore ale zilei ca să împlinească porunca Mîntuitorului cu privire la rugăciunea continuă.

Mult a contribuit la introducerea în practica Bisericii a rugăciunilor din anumite momente ale zilei şi ale nopţii şi pietatea personală a monahilor, a călugărilor, care prin viaţa lor de rugăciune au influenţat mult viaţa religioasă a credincioşilor laici, mai ales în primele veacuri creştine. Pilda vieţii lor, ca şi forma de rugăciune din bisericile mănăstireşti, a început să devină model şi exemplu pentru toate bisericile creştine. Felul de a se ruga al monahilor, fecioarelor şi asceţilor a început să fie imitat de preoţi şi laici care voiau să trăiască viaţa creştină după porunca Mîntuitorului în rugăciune şi în pilde de fapte bune.

(Continuare în pag. 4)

LUMINILE PATRIEI

Încerc să stau treaz aici lîngă clopotele ce secole de-a rîndul au ţinut vie în inima strămoşilor noştri credinţa în Dumnezeu, credinţa în viaţă, credinţa în ei, credinţa într-o zi în care lanţurile vor cădea, porţile temniţelor se vor sfărîma, robia va pieri, Soarele, un nou Soare va răsări peste o lume nouă în care va domni libertatea, dreptatea şi pacea.

Zilele acelea, zilele visate de strămoşii noştri le-am ajuns noi. Le-am ajuns şi sărbătoreşte le-am primit.

Despre acest lucru, despre grija cu care trebuie să respectăm şi să sprijinim realizările şi biruinţele poporului nostru, îmi vorbeşte avîntul cu care muncim şi zidim o ţară. Îmi vorbesc luminile Patriei pe care le-am văzut de pe Feleac într-un amurg, precum şi în alte mii de localităţi din ţara noastră.

Privindu-le mai ales atunci de pe Feleac, feeric strălucind peste Cluj, mi-am adus aminte de zilele şi nopţile scufundate în beznă din timpul războiului, cînd oamenii se tîrau ca nişte umbre prin spaime şi întuneric. Cînd copiii mureau sfîrtecaţi de bombe, cînd tinerii şi părinţii noştri piereau în tranşee, cînd munca şi realizările oamenilor erau prefăcute în cenuşă, cînd se ridicau spre ceruri, nu străluciri vesele de constelaţii pămîntene, ci vaiete şi blesteme.

Mi-am adus aminte şi înăuntrul meu am strigat: „Nu! Nu mai trebuie să fie război. Copiii noştri frumoşi nu mai trebuie să moară de bombe. Munca omului, strălucitele lui realizări, toate bogăţiile unei ţări nu mai trebuie să îngăduim să se transforme în pustiu şi ruini.

Noi oamenii de azi trebuie să facem tot ce ştim ca să nu se stingă luminile raţiunii, luminile caselor, luminile oraşelor, luminile vieţii, luminile senine ale Patriei.

Experienţa ne arată că lucru după care însetează mai mult oamenii este pacea. Liniştea, armonia şi pacea sînt bunurile cele mai de preţ pentru lume.

Poate avea omul orice, poţi să-l înzestrezi cu ori cîte bunuri, dacă acestea: liniştea, armonia şi pacea îi lipsesc, el trăieşte mereu nefericit.

Fericirea şi bucuria, din armonie şi pace izvorăsc. Bunăstarea, progresul, binele în general, din armonie şi pace încolţesc. De aceea luminile Patriei, luminile inimii, luminile raţiunii, „Lumina lumii" ne amintesc toate de cuvintele Sf. Apostol Petru: „Caută pacea şi s-o urmezi pe ea" (I Petru 3, 11).

În seara aceea coborînd Feleacul aş fi dorit să bat la uşa tuturor caselor de pe tot rotogolul Pămîntului şi, zicînd: „Pace casei acesteia", să le spun că pacea lumii se formează din pacea tuturor inşilor, că marea cucerire a păcii trebuie pornită de la individ, de la leagăn, de la locul nostru de muncă, de la datoriile noastre zilnice, de la slujba pe care o avem; că este necesar să ne ferim a cădea în greşala, cînd aşteptăm ca binele, înţelegerea, pacea, să pornească de la vecinul nostru, de la semenul, de la soţul nostru.

Mulţumim Domnului că majoritatea absolută a oamenilor gîndesc astfel şi roadele se văd, căci căile păcii se netezesc tot mai mult.

Mulţumim de asemenea şi cu toată căldura Celui Prea Înalt pentru că gîndurile de mai sus sînt ale întregului popor din ţara noastră şi ele se oglindesc în luminile Patriei, în înfăptuirile cărora le dăm viaţă zi de zi, în activitatea Conducerii Patriei noastre peste hotarele ţării, în întrunirile şi organizaţiile internaţionale, unde România socialistă exprimă ferm şi clar dorinţa noastră a tuturor de pace, înfrăţire şi colaborare internaţională.

De aceea, ca fii ai Bisericii Ortodoxe, ca fii ai „Domnului păcii", ne vom strădui ca şi de acum înainte să propovăduim dragostea de oameni, de muncă, de cinste, de înfrăţire şi pace, ca luminile materiale şi spirituale ale Patriei noastre să fie tot mai vădite pînă la marginile lumii.

Arhim. I. Chira-Rohia

Spicuiri din „Telegraful Român" privitoare la

Moartea lui Avram Iancu

Am sărbătorit cu toţii, la 10 septembrie 1972, împlinirea a o sută de ani de la moartea lui Avram Iancu, conducătorul revoluţiei de la 1848 din Transilvania. Lupta şi viaţa zbuciumată a marelui erou a mişcat profund conştiinţa maselor populare în anii revoluţiei din 1848, încît vestea morţii lui a avut un ecou puternic în toate inimile românilor şi în toate manifestările scrisului românesc din acel timp.

Redăm în acest sens, cîteva spicuiri din ziarul „Telegraful Român", care a înregistrat în cîteva numere ale anului 1872, vestea morţii lui Avram Iancu, Craiul Munţilor.

Aşa de pildă în numărul 72 al ziarului din 7/17 septembrie 1872, în articolul de frunte, scris pe două coloane, citim următoarele:

„Ştirea aceasta (a morţii lui Avram Iancu) este un doliu îndoit, întreit pentru naţiunea română, pentru că prin ea se spune românilor că viaţa pămîntească a unuia dintre bărbaţii ei cei mai iluştri este pentru totdeauna stinsă."

„Nu va fi român care să nu participe la viaţa ce a mişcat pe acest bărbat, pentru că viaţa lui din anii amintiţi a fost împletită cu soarta vieţii lor naţionale. Dacă... nu exista Iancu, poate că noi nu aveam în paginile istoriei noastre naţionale amintiri pline de mîndrie, amintiri ce insuflă puterea de viaţa, care se manifestă în împrejurările cele mai grele ale unei naţiuni..."

„Ceea ce va fi mai bine în faţa mormîntului acestui erou-martir este însă să ridicăm monument solid de bună înţelegere în afacerile noastre politice. Să încetăm a arunca... neîncredere în sufletul naţiunii şi prin aceasta să îndeplinim dorinţa răposatului de a vedea ridicîndu-se naţiunea la soarte mai fericite."

„Mult probata (încercata) naţiune română astăzi se îmbracă în doliu şi cu inima (sufletul) frîntă de durere vărsînd lacrimi fierbinţi, petrece la odihna eternă pe un mult preţuit, brav fiu al ei. Eroul munţilor apuseni ai Transilvaniei, martirul libertăţii, valorosul bărbat Avram Iancu, nu mai e în numărul celor vii!"

„A dispărut materialmente (trupeşte), dar nu şi spiritualmente, nu, de o sută de ori nu, căci ideea căruia şi-a sacrificat viaţa, ideea libertăţii a prins rădăcini tari în inimile (sufletele) tuturor românilor."

În numerele 76 din 21 septembrie şi 77 din 24 septembrie 1872 ale ziarului „Telegraful Român" se publică discursul funebru la înmormîntarea lui Avram Iancu, ţinut de advocatul Georgiu Secula din Baia de Criş (extins pe cîte o pagină în 3 coloane), din care spicuim următoarele:

„Ştiţi, domnilor, pentru ce a luptat Avram Iancu, prefectul munţilor apuseni ai Transilvaniei? Pentru libertate!..."

A luptat pentru egalitate!!

„Adevărata libertate şi egalitate nu se poate fără patriotism, fără limba naţională..., iubirea naţiunii şi a poporului este izvorul limpede din care bea omul libertate şi egalitate nutritoare, ea corespunde destinaţiunei la care omul este menit prin creaţie!"

„Lupta lui Avram Iancu a fost lupta luminii împotriva întunerecului, lupta libertăţii naţionale contra sclavismului antinaţional, lupta adevărului contra minciunii, lupta dreptului contra arbitrariului."

„Luaţi exemplu strălucit a fi mari... precum Avram Iancu a fost, dar nu uitaţi niciodată cu adoraţiune a consacra tot viitorul vostru marei idei umanitare şi morale de care a fost însufleţit acest mare martir-apostol naţional şi atunci... va veni ora cînd ideea de libertate naţională va reieşi mîndră triumfătoare!"

Reiese şi din aceste puţine texte dragostea nemărginită a înaintaşilor noştri faţă de obştea cea mare a poporului, dragoste pe care trebuie s-o avem şi noi, cu atît mai mult cu cît idealurile pentru care a luptat şi suferit Avram Iancu şi generaţia sa s-au împlinit în orînduirea noastră de astăzi.

F. C.

INFORMAŢII

În zilele de 13—27 iulie 1972, dl. E. A. Meckel, consilier la Episcopia ev. luterană din Berlin, şi-a petrecut, împreună cu soţia şi fiica, concediul la Casa de odihnă a Arhiepiscopiei Sibiului din staţiunea Păltiniş, ca oaspete al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Domnia Sa a participat la toate slujbele care s-au săvîrşit în acest interval în bisericuţa de lemn de la Schitul Păltiniş, exprimîndu-şi satisfacţia pentru frumuseţea slujbelor noastre ortodoxe.

● De la an la an, hramul Mănăstirii Sf. Ilie Proorocul de la Topliţa, jud. Harghita, are o tot mai ziditoare semnificaţie în viaţa credincioşilor noştri din acele părţi ale Arhiepiscopiei Sibiului.

Aşa se face că şi în acest an, prazn cul Sf. Ilie, 20 iulie, s-a desfăşurat la această mănăstire într-o atmosferă de vădită înălţare sufletească, cu participarea a numeroşi preoţi şi credincioşi.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a fost reprezentat la această prăznuire de către P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, care, alături de alţi vorbitori, a rostit un cuvînt de zidire creştinească şi patriotică.

● Duminică, 20 august 1972, a avut loc binecuvîntarea bisericii din parohia Păuca, jud. Sibiu, unde, prin rîvna credincioşilor, puţini la număr şi mulţi ani fără preot, a consiliului parohial şi a tînărului preot Victor Damian, s-au făcut reparaţii capitale la biserică, efectuîndu-se totodată şi alte importante lucrări la biserică şi casa parohială.

Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului la acest eveniment au participat P. C. cons. arhiep. Gh. Papuc şi P. C. prot. al Sibiului, Nichifor Todor. Atît la slujba binecuvîntării, cît şi la Sf. Liturghie răspunsurile au fost date de credincioşii participanţi, îmbrăcaţi în frumoasele noastre straie româneşti, în frunte cu vrednici cîntăreţi bisericeşti din localitate şi jur.

S-au rostit cu acest prilej ziditoare cuvinte de învăţătură.

● *Marţi, 22 august 1972, ora 12, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare festivă, consacrată aniversării a 28 ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. Adunarea a fost prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de faţă fiind P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. rector, consilieri, profesori, angajaţi de la Centrul arhiepiscopesc şi Institutul Teologic, preoţi din oraş ş. a.*

Despre evenimentul sărbătorit a conferenţiat P. C. prof. N. Neaga, care, între altele, a reliefat înnoirile din ţara noastră, ce s-au făcut simţite şi în Biserica noastră ortodoxă.

Tot cu acest prilej au mai luat cuvîntul: P. C. prof. M. Şesan, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. pr. T. Bodogae, P. C. prot. N. Todor, P. C. lector I. Ică, P. C. insp. I. Stoica, C. Pr. Boţoman (Fîntîna-Făgăraş) şi P. S. Episcop-vicar Visarion.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a arătat, între altele, că anii care au urmat zilei de 23 August 1944 au însemnat o perioadă de descătuşare deplină a forţelor creatoare ale întregului nostru popor, elementul esenţial al zilelor noastre fiind chemarea de a acorda tot sprijinul la ridicarea multilaterală a ţării.

Din plenul adunării a fost expediată o telegramă omagială Domnului prof. Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor.

● Vineri, 8 septembrie 1972, în sala Astra din Sibiu, a avut loc un simpozion, organizat de Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă — rev. Transilvania, consacrat comemorării a 100 de ani de la moartea lui Avram Iancu. A prezentat Mircea Tomuş, redactorul şef al revistei Transilvania, simpozionul constituind o „ediţie vorbită" a acestei reviste, al cărei număr din luna septembrie (5) 1972 este închinat în întregime comemorării lui Avram Iancu.

Printre cei prezenţi în sală se afla şi P. S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanul, precum şi o seamă de preoţi din Sibiu.

Au vorbit, cald, cu puternice ecouri de zidire patriotică, omagiind personalitatea, gîndirea şi lupta revoluţionară a lui Avram Iancu, prof. univ. Ştefan Pascu, conf. univ. Gheorghe Stoica, directorul muzeului Brukenthal din Sibiu, Cornel Irimie, prof. univ. Vasile Netea, criticul Nicolae Balotă, precum şi cercetătorii Gheorghe Florea, Cornel Lungu şi Mircea Stoica.

Figuri biblice

AVEL

Familia este o orînduire de Dumnezeu lăsată: „Nu e bine să fie omul singur", citim în cartea Facerii 2, 18.

Scopul familiei este procreaţia, principiu fixat în dictonul biblic: „Creşteţi şi vă înmulţiţi" (Fac. 1, 28).

În copii, părinţii văd un dar al cerului şi baza propăşirii neamului omenesc. Ei sînt prilej de mare bucurie, de aceea ziua naşterii lor se prăznuieşte cu un fast deosebit.

Între binecuvîntările biblice cea mai fericitoare este cea în care se doreşte cuiva să ajungă să vadă „pe fii fiilor săi", să aibă adică parte de viaţă îndelungată şi de urmaşi numeroşi. Clasice rămîn acele binecuvîntări în care natalitatea se pune la temelia existenţei omenirii ca lucru sfînt şi dumnezeiesc: „Pentru aceea te voi binecuvînta cu prisosinţă, zice Domnul, şi voi înmulţi peste număr pe urmaşii tăi, ca stelele cerului şi ca nisipul de pe malul mării" (Fac. 22, 17; Ieş. 32, 13).

De aceea cînd toate semnele maternităţii au fost sigure, cea dintîi femeie-mamă a vestit copleşită de emoţie: „Am dobîndit copil, cu ajutorul lui Dumnezeu" (Fac. 4, 1). Cuvintele acestea conţin o cugetare largă despre concepţia de viaţă individual-socială. Cînd se naşte un copil se schimbă cu adevărat faţa familiei, pentru că copilul e expresia nădejdii că în fiinţa lui dorm, ca în sîmburele unei flori, toate frumuseţile de mai tîrziu.

În numele pe care-l poartă copiii se reflectă adesea dragostea mamei iubitoare de copii. Isaac înseamnă Rîs pentru că „a rîs şi s-a bucurat că l-a avut" (Fac. 21, 6). Ahav: Cel iubit, Levi: Cel ataşat, Veniamin înseamnă: Fiul durerii, pentru că în numele lui se reflectă durerea de a-l fi pierdut.

Lăsînd să se succeadă imaginea copiilor din Biblie vom putea constata că unii s-au distins prin calităţi care merg de-a dreptul la inimă. Un atare copil este *Avel*. Numele Avel înseamnă „trecere", „suflare" şi are poate în vedere trecerea lui timpurie din această viaţă. Unii tîlcuitori ai Sf. Scripturii aduc numele Avel (Trecătoriu) în legătură cu nostalgia oamenilor după paradisul pierdut, ca şi cînd ar zice: „A trecut ca un vis." Avel devine păstor.

Alegerea profesiunii a fost determinată şi de caracterul ori înclinaţia sa, căci Avel era evlavios. El menţinea legătura cu Dumnezeu prin muncă şi rugăciune. Ca semn al devotamentului, el oferi lui Dumnezeu ca jertfă ceva din produsul muncii sale: „Din cele dintîi născute ale oilor şi din grăsimea lor" (Fac. 4, 4).

După ce îşi va fi aranjat rosturile gospodăreşti, Avel aduce jertfă ca o mulţumire pentru prosperarea lui, dar şi pentru a cîştiga bunăvoinţa lui Dumnezeu pentru viitor. Jertfa lui a fost bine primită pentru că aduce, ca dar, ce are mai bun, dovadă că ea purcede dintr-un fond sufletesc curat. Darul e după chipul omului. El trădează dispoziţia lăuntrică. „Privirea Domnului spre Avel şi spre jertfa sa" (Fac. 4, 4) este semnul extern de apreciere favorabilă.

Avea Avel un frate nu prea ordonat, Cain era numele lui. Cain avea un caracter ciudat, violent, egoist şi avar, se reflectau în el toate manierele frivole ale „feciorilor de bani gata", care provoacă repulsie. Pentru a-l caracteriza, Biblia zice că-şi „pleca fruntea", adică privea încruntat. Privirea sa era oglinda sufletului său. Observaţiile Bibliei: „N-a privit Domnul spre Cain şi spre jertfa lui" (Fac. 4, 5) dovedesc că era un om de rea credinţă, că avea o atitudine greşită faţă de sine şi faţă de alţii. Sufletul său era rezervorul unor porniri păgubitoare. Cu timpul se dovedi că el era plin de invidie pentru prosperitatea şi fericirea lui Avel. Ura care s-a dezlănţuit între fraţi s-a sfîrşit cu uciderea lui Avel.

Se săvîrşise primul omor. Crima a fost un fratricid. Începînd cu această primă „ucidere, pîrîul de sînge străbate întreaga istorie, şi cainii necontenit ucid pe aveli".

Hristos a spus o vorbă „după faptele lor îi veţi cunoaşte" pe semeni, pentru că El îl vrea pe credincios asemănător lui Avel: cu un fond sufletesc curat, cu o concepţie sănătoasă despre lume şi viaţă, care să săvîrşească fapte în care totul e curat şi armonios ca apa la izvor, blajin şi iubitor de pace şi viaţă şi care să nu creadă că ar putea face vreun rău fără să iasă la iveală.

Cînd credinciosul este împăcat cu sine şi cu alţii ţine fruntea înălţată, priveşte cu demnitate. E cazul credincioşilor buni, virtuoşi, a celor care îşi petrec viaţa în muncă constructivă şi credinţă nefăţărită. Credinţa lucrează minuni „celui care dă tot i se va da tot". Pe cei răi îi îngenunchiază păcatele.

Despre Avel Sf. Scriptură vorbeşte inspirat şi sobru. Mîntuitorul îl numără între „drepţi" (Matei 23, 35) al cărui sînge vărsat va fi pedepsit după legea recompensării (Luca 11, 51), pentru că scrie Sf. Apostol Pavel: „Prin credinţă, Avel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decît Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; şi prin credinţă grăieşte şi azi, deşi a murit" (Evrei 11, 4; 12, 24).

De fapt Avel inspiră duioşie şi dragoste. El rămîne simbolul copilului care este „o mîndrie a familiei şi o podoabă a ţării" (Ieş. 24, 26)

Cartea apocrifă, viaţa lui Adam şi Eva, informează că mama a deplîns amarnic moartea copilului ei Avel.

Simţindu-şi sfîrşitul apropiat, ea se rugă fierbinte să fie aşezată lîngă Avel: „Doamne, învredniceşte-mă să fiu împreună cu el, precum am fost împreună pe pămînt să fim şi dincolo." După rugăciune ea a suspinat adînc, apoi „cerul s-a deschis şi Dumnezeu a primit sufletul ei". Îndrumat de arhanghelul Mihail, Set, fiul ei, îi luă trupul şi-l aşează alături de cel al lui Avel, pînă la a doua înviere.

Pr. prof. *N. Neaga*

Informaţii

● Miercuri, 13 septembrie 1972, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu a avut o consfătuire a Ierarhilor sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliilor Ardealului şi Banatului, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Teoctist a Aradului, P. S. Episcop Teofil al Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei şi P. S. Episcop-vicar Visarion.

Pe ordinea de zi a figurat numirea a trei noi asistenţi la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, precum şi alte probleme comune Eparhiilor transilvănene.

● Între 17—24 septembrie 1972, pe meleagurile judeţului Sibiu a avut loc festivalul cultural-artistic „Cibinium '72", prestigioasă manifestare a bogatelor şi variatelor forţe artistice ale judeţului. Ediţia din acest an a festivalului a avut în prim plan: Tineretul, ca „prezenţă activă în viaţa noastră social-economică şi culturală", cum arăta doamna Maria Fanache, preşedinta Comitetului judeţean de cultură şi educaţie socialistă.

Desfăşurat în localităţile mai de seamă ale judeţului: Sibiu, Mediaş, Agnita, Dumbrăveni, Cisnădie, Răşinari, Ocna Sibiului ş. a., programul festivalului a însemnat o nouă şi grăitoare pagină a efervescenţei cultural-artistice în continuă creştere, care caracterizează şi această parte de ţară.

Proverbe româneşti

— *Mîndria orbeşte pe om.*
— *Căruţele goale mai mult huiet fac.*
— *Fericit este omul care se mulţumeşte cu ceva mai puţin decît are.*
— *Cei ce fură, aceia mai tare jură.*
— *Vinovatul mai mare gură face.*
— *Cugetul bun (împăcat) este cea mai moale pernă.*
— *Beţia este nebunie cu voie.*
— *Cine bea pîn-la-mbătare*
Nume bun în lume n-are.
— *Nici sabia pom*
Nici dezmăţatul om.
— *Cînd de multe te apuci*
Mai pe toate le încurci.
— *Cel ce are rînduială*
Cruţă multă osteneală.
— *Omul harnic, muncitor,*
De pîine nu duce dor.
— *Munca, cînd ţi-o cauţi bine,*
E şi Dumnezeu cu tine.
— *Cine-n lene se tărăşte*
Dumnezeu îl părăseşte.
— *Lucrul face sănătate*
— *Trîndăvia tot păcate.*
— *Banul muncit nu se prăpădeşte.*

Cele şapte laude ale Bisericii

(Urmare din pag. 2)

De la evrei a moştenit Biserica creştină numărul de şapte al rugăciunilor şi slujbelor din diferitele momente ale zilei, fiindcă la evrei numărul de şapte era considerat ca număr sfînt. Proorocul David în Psalmul 118, v. 164, ne spune: „De şapte ori pe zi te-am lăudat pentru judecăţile dreptăţii tale."

Unii liturghişti pun numărul de şapte al laudelor bisericeşti în legătură cu cele şapte daruri ale Sf. Duh.

Toate aceste şapte laude ale Bisericii au însă şi temeiuri biblice şi simbolice. Despre fiecare dintre aceste şapte laude aflăm texte biblice care să justifice practica acestor slujbe. Pline de un adînc înţeles sînt însă temeiurile simbolice ale acestor ore de rugăciune. Ele sînt puse în legătură cu diferitele elemente şi momente din istoria mîntuirii noastre, din viaţa Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Prin împlinirea acestor laude ne reamintim şi reîmprospătăm în mintea noastră evenimente legate de patimile şi suferinţele Mîntuitorului Hristos. Astfel, Vecernia pe lîngă aceea că ne aduce aminte de sfîrşitul zilei, pentru care trebuie să-i mulţumim lui Dumnezeu, ne mai aduce aminte şi de răstignirea şi de aşezarea în mormînt a Mîntuitorului.

Pavecerniţa e o slujbă prin care îi cerem lui Dumnezeu ajutor ca să petrecem în pace noaptea care vine, neispitiţi de gînduri, năluciri şi curse ale păcatelor. Slujba aceasta ne mai aduce aminte şi de coborîrea Mîntuitorului la iad cu sufletul şi cu dumnezeirea Sa, slobozind pe cei legaţi acolo.

Miezunoptica ne aduce aminte de începutul patimilor lui Hristos, de rugăciunea pe care a rostit-o în grădina Ghetsimani, în care a asudat sudori de sînge. Ne aduce aminte de prinderea Lui şi de ducerea Lui în faţa arhiereului Ana. Ne mai aduce aminte şi de învierea din morţi a Mîntuitorului şi de judecata din urmă.

Utrenia este rugăciunea de la începutul zilei. Ea ne aduce aminte şi de ducerea lui Iisus de la Ana la Caiafa, precum şi de batjocura şi scuipările pe care le-a suferit pentru noi. Ceasul întîi (ora 6 dimineaţa) ne aduce aminte de ducerea Mîntuitorului de la Caiafa la Pilat, de judecata şi de osîndirea lui la moarte. Ceasul al treilea (ora 9 dimineaţa) ne aduce aminte de răstignirea pe cruce a lui Iisus, după cum ne spune şi Sf. Evanghelist Marcu: „Iar cînd l-au răstignit, era ceasul al treilea" (Marcu 15, 25). Ceasul al şaselea (ora 12) ne aduce aminte de timpul cît a stat Domnul pe cruce, cînd începînd cu ceasul al şaselea întunerec s-a făcut peste tot pămîntul (Matei 27, 45—46). Ceasul al nouălea (ora 3 după masă) ne aminteşte de moartea pe cruce a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Această rugăciune se face şi întru slava Sf. Treimi. Prin ea cerem lui Dumnezeu ajutor pentru seara care va începe şi îi mulţumim pentru petrecerea zilei în pace şi fără de păcat.

Dintre aceste şapte laude bisericeşti cele mai importante sînt Vecernia şi Utrenia la care se adaugă şi Sf. Liturghie care nu se numără între cele şapte laude ea fiind centrul tuturor laudelor bisericeşti. Vecernia şi Utrenia se împlinesc la biserică cu participarea credincioşilor. La Vecernie şi Utrenie participă mulţimea credincioşilor, iar cîntările de la aceste sfinte slujbe sînt impresionante şi ne îndeamnă la o trăire creştinească tot mai vie.

Toate laudele bisericeşti sînt pentru noi un izvor de hrană duhovnicească.

Pr. *Al. Moisiu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 15 octombrie 1972 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Biserica Ortodoxă Română după 1948

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian

Actul istoric de la 23 August 1944 a adus cu sine numeroase schimbări politice, sociale şi economice. Cum era şi firesc, au avut loc prefaceri şi în sînul Bisericii Ortodoxe Române. Cele mai însemnate înnoiri în Biserică s-au petrecut după 1948, anul alegerii, învestirii şi înscăunării celui de al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian Marina. Se cuvine deci să amintim pe scurt cîteva date din viaţa Prea Fericirii Sale.

S-a născut la 22 februarie 1901, în satul Suieşti, comuna Cermegeşti, jud. Vîlcea, din familie de ţărani, primind din botez numele Ioan. A făcut Seminarul teologic la Rîmnicul Vîlcea, după care a fost numit învăţător în satul Olteanca, judeţul Vîlcea (1923), transferat apoi în comuna Băbeni-Vîlcea. La 14 octombrie 1924 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Băbeni, funcţionînd paralel şi ca învăţător, pînă în 1930. Între timp s-a înscris la Facultatea de Teologie din Bucureşti, obţinînd titlul de licenţiat.

La 1 noiembrie 1932 a fost detaşat ca preot la catedrala episcopală din Rîmnicul Vîlcea, primind în acelaşi timp şi sarcina de director al Seminarului teologic din acest oraş, post pe care l-a deţinut în anul şcolar 1932—33.

La 1 septembrie 1933 a fost transferat în postul de paroh la biserica „Sf. Gheorghe" din Rîmnicul Vîlcea, unde a ostenit pînă în 1945.

În 1945 a început o nouă etapă în viaţa Prea Fericitului Patriarh Justinian, căci la 30 iulie 1945 Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ales pe preotul Ioan Marina ca arhiereu vicar al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei. Tuns în monahism la Mănăstirea Cetăţuia din Iaşi, sub numele de Justinian, la 12 august 1945 a fost hirotonit arhiereu în catedrala mitropolitană din Iaşi, cu titlul de Vasluianul. În calitate de arhiereu vicar, a contribuit la organizarea asistenţei sociale în cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, necesară în împrejurările grele de după război şi în cursul secetei ce bîntuia atunci în Moldova.

La 16 august 1947, în urma retragerii din scaun a mitropolitului Irineu Mihălcescu, s-a încredinţat arhiereului Justinian conducerea Arhiepiscopiei Iaşilor, ca locţiitor de arhiepiscop şi mitropolit. La 19 noiembrie 1947 a fost ales mitropolit al Moldovei, fiind învestit la 22 decembrie şi înscăunat la 28 decembrie 1947, în cadrul festivităţilor tradiţionale.

În urma morţii patriarhului Nicodim Munteanu, la 27 februarie 1948, Mitropolitul Justinian a devenit locţiitor de patriarh. La 24 mai 1948, Colegiul electoral l-a ales în scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungrovlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Iar la 6 iunie 1948, în prezenţa reprezentanţilor autorităţilor de stat, a delegaţilor Bisericilor Ortodoxe surori, a membrilor Sfîntului Sinod al Bisericii noastre, a reprezentanţilor corpului diplomatic şi a numeroşi invitaţi, preoţi şi credincioşi, a avut loc solemnitatea înmînării cîrjei şi apoi a înscăunării de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în biserica Sf. Spiridon-Nou din Bucureşti.

Deci, data de 6 iunie 1948 este o adevărată piatră de hotar în istoria Bisericii noastre strămoşeşti, căci de atunci a început o epocă nouă, plină de fapte şi realizări măreţe, săvîrşite sub îndrumarea Prea Fericitului Patriarh Justinian.

Pentru a scoate în evidenţă toate înfăptuirile din timpul patriarhatului Prea Fericirii Sale, trebuie amintită în primul rînd activitatea desfăşurată pe tărîmul întocmirii legiuirilor şi regulamentelor bisericeşti. Trebuie precizat de la început că prin toate constituţiile care au fost în vigoare după 23 August 1944, s-a prevăzut libera organizare şi funcţionare a tuturor cultelor religioase din ţara noastră, stabilindu-se şi raportul cultelor cu Statul. Iar la 4 august 1948 s-a dat „Legea pentru regimul general al cultelor", prin care se asigură deplina libertate a conştiinţei, egalitatea între cultele religioase şi autonomia lor. Datorită acestei legi, s-a înlăturat atmosfera de neîncredere între confesiuni din trecut, adoptîndu-se în relaţiile dintre ele o atitudine de respect reciproc şi de conlucrare frăţească. Cultele religioase pot să se organizeze şi să funcţioneze după norme proprii, potrivit învăţăturii şi tradiţiilor lor. Autonomia recunoscută cultelor înseamnă independenţa lor faţă de stat, prin separarea vieţii de Stat de aceea a vieţii religioase.

În urma apariţiei acestei legi, sub îndrumarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, s-a întocmit noul Statut pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, votat de Sf. Sinod la 19 şi 20 octombrie 1948 şi aprobat de Conducerea de Stat. Prin acest Statut, s-a stabilit organizarea Bisericii noastre cu toate organele ei centrale şi locale.

Prin articolul 2 din Statut s-a stabilit că „Biserica Ortodoxă este autocefală şi unitară în organizarea sa". Totodată s-a precizat că ea „îşi păstrează unitatea dogmatică, canonică şi a cultului cu Biserica ecumenică a Răsăritului". Organizată ca patriarhie autocefală, Biserica Ortodoxă Română cuprinde 5 mitropolii cu 12 eparhii sufragane: 1. Mitropolia Ungrovlahiei cu Arhiepiscopia Bucureştilor, Episcopiile Buzăului şi Dunării de Jos; 2. Mitropolia Moldovei şi Sucevei cu Arhiepiscopia Iaşilor şi Episcopia Romanului şi Huşilor; 3. Mitropolia Ardealului cu Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu şi Episcopiile Oradiei şi Clujului; 4. Mitropolia Olteniei cu Arhiepiscopia Craiovei şi Episcopia Rîmnicului şi Argeşului; 5. Mitropolia Banatului cu Arhiepiscopia Timişorii şi Episcopia Aradului. Ca organe centrale deliberative ale Patriarhiei funcţionează Sfîntul Sinod şi Adunarea Naţională Bisericească. Sf. Sinod este format din patriarh, ca preşedinte, şi din toţi mitropoliţii şi episcopii în funcţiune, plus episcopii şi arhiereii vicari. Adunarea Naţională Bisericească este formată din reprezentanţi ai tuturor eparhiilor, cîte doi mireni şi un cleric de fiecare. Ca organe centrale executive (pe lîngă Patriarhie) funcţionează Consiliul Naţional Bisericesc format din 9 membri şi Administraţia Patriarhală.

Părţile constitutive ale Patriarhiei sînt: mitropolia, eparhia, protopopiatul, mănăstirea şi parohia. Organul deliberativ al eparhiei este adunarea eparhială (formată din 10 clerici şi 20 mireni), iar organul executiv este consiliul eparhial (format din mai mulţi consilieri eparhiali). Pe lîngă parohie funcţionează ca organ deliberativ adunarea parohială, formată din toţi credincioşii majori, iar ca organ executiv consiliul parohial (format din cîţiva consilieri) şi epitropia parohială, care se ocupă cu gestiunea parohiei.

În conformitate cu prevederile noului Statut, legislaţia noastră bisericească a sporit an de an cu noi regulamente, al căror număr se ridică azi la 12, care privesc diferite sectoare ale vieţii bisericeşti: instanţele disciplinare şi de judecată, învăţămîntul teologic, organele deliberative şi executive, numirea şi transferarea clerului, averile bisericeşti, casele de ajutor reciproc ale clerului, viaţa monahală etc.

Astfel, avem acum o legislaţie bisericească nouă, în spiritul unei canonicităţi autentice. Prin ea s-a pus rînduială în toată viaţa şi lucrarea Bisericii. Activitatea clerului este îndrumată cu grijă, iar prin organizarea credincioşilor în adunări, consilii şi comitete parohiale, precum şi participarea lor la consiliile eparhiale şi Adunarea Naţională Bisericească, clerul este ajutat în lucrarea sa, făcîndu-se vădită conlucrarea armonioasă între cler şi credincioşi. S-a ajuns astfel la o muncă mai bine organizată şi mai rodnică în toate sectoarele vieţii bisericeşti.

Datorită străduinţilor Prea Fericitului Patriarh şi sprijinului larg al Statului, s-au putut organiza: Fondul central misionar, Casa de pensii şi ajutoare a salariaţilor Bisericii Ortodoxe Române, Casele de credit şi ajutor reciproc, s-au luat măsuri pentru completarea salarului preoţilor din fonduri proprii. Toate acestea arată grija permanentă a Prea Fericitului Patriarh pentru buna desfăşurare a activităţii clerului şi a instituţiilor bisericeşti.

O altă înfăptuire de seamă, petrecută chiar în primul an de activitate patriarhală a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, este Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, *de la a cărei realizare se împlinesc 24 de ani. Se ştie că în cei 250 de ani de dezbinare a Bisericii româneşti din Transilvania, s-a încercat în repetate rînduri refacerea unităţii bisericeşti. Acest lucru n-a fost cu putinţă decît în condiţiile unei depline libertăţi religioase, aşa cum au fost create în patria noastră după 23 August 1944. Încă în cuvîntarea rostită cu prilejul înscăunării Sale ca patriarh, Prea Fericitul Părinte Justinian adresa o caldă chemare preoţilor uniţi de a se reîntoarce la Biserica strămoşească.*

La scurt timp, şi anume la 18 iulie 1948, Conducerea noastră de Stat a anulat Concordatul încheiat cu Vaticanul în 1927. Anularea Concordatului a făcut şi mai mult cu putinţă revenirea uniţilor în sînul Bisericii Ortodoxe. Acest lucru s-a petrecut în cursul lunii octombrie 1948.

La 1 octombrie 1948 un număr de 36 de preoţi şi protopopi, delegaţi de 430 colegi ai lor, au ţinut o consfătuire la Cluj, în care au hotărît revenirea în sînul Bisericii strămoşeşti şi ruperea legăturilor cu Biserica Romano-Catolică. La 3 octombrie această delegaţie a fost primită de Prea Fericitul Patriarh şi de membrii Sf. Sinod, aducîndu-se la cunoştinţă hotărîrile de la Cluj. În cursul aceleaşi luni, sute de preoţi şi zeci de mii de credincioşi uniţi au cerut revenirea la Biserica strămoşească. La 21 octombrie Prea Fericitul Patriarh a prezidat — în prezenţa membrilor Sf. Sinod — Marea adunare bisericească din catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, prin care s-a consfinţit Reîntregirea Bisericii Ortodoxe din Transilvania. S-a citit acum actul sinodal prin care se hotăra anularea uniaţiei şi primirea tuturor preoţilor şi credincioşilor greco-catolici în sînul Bisericii Ortodoxe, precum şi legămîntul de credinţă faţă de Biserica Ortodoxă Română al foştilor preoţi şi credincioşi uniţi, de a păstra întreg tezaurul de credinţă ortodoxă şi de a sluji cu devotament Patria şi năzuinţele poporului român.

În felul acesta, s-a înlăturat actul nedrept de la 1698—1701, prin care o parte a credincioşilor români transilvăneni au fost rupţi, prin silnicie şi amăgire, din trupul Bisericii Ortodoxe. Toţi preoţii şi credincioşii reveniţi au fost primiţi cu o deosebită bucurie în sînul Bisericii strămoşeşti, încît azi avem din rîndul lor doi ierarhi şi un număr însemnat de consilieri, profesori de Teologie, protopopi şi preoţi parohi.

Astăzi, toţi clericii şi credincioşii Bisericii noastre Ortodoxe, regăsiţi după ani de despărţire, muncesc şi se roagă împreună pentru binele şi fericirea Bisericii şi a Patriei lor.

Mircea Păcurariu

Un deceniu de activitate la Episcopia Aradului

a P. S. Episcop Teoctist

La 16 septembrie 1972 Episcopia Aradului, Ienopolei şi Hămagiului a sărbătorit cu aleasă bucurie aniversarea unui deceniu de cînd clerul şi credincioşii ei sînt păstoriţi şi îndrumaţi de Prea Sfinţitul Episcop Teoctist.

Dînd slavă lui Dumnezeu, Prea Sfinţia Sa a slujit Sfînta Liturghie în paraclisul reşedinţei episcopale, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, iar la ora 11, în fruntea unui alt sobor, Prea Sfinţitul Episcop Gherasim Constănţeanul, Arhiereul-vicar al Episcopiei Dunării de Jos, a slujit Te-Deum-ul încheiat cu polihroniu. Au mai participat, P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar-patriarhal, ca delegat al Prea Fericitului Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. Cuv. Arhimandriţi Ieronim Motoc, vicar activ al Episcopiei Dunării de Jos, Sofian Boghiu de la Sf. Patriarhie, Ilarion Marin, starețul Sf. Mănăstiri din Sinaia, P. C. arhidiacon Nicanor Motorga de la Sf. Patriarhie, membri ai Consiliului şi Adunării Eparhiale, protopopi, preoţi, reprezentanţi ai cultelor romano-catolic, reformat, evanghelic şi mozaic, credincioşi.

La încheierea sfintelor slujbe, P. S. Episcop Antonie a dat citire unei scrisori prin care Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian adresează P. S. Episcop Teoctist un cuvînt cald de preţuire şi dragoste, felicitări şi urări cu prilejul aniversării pe care o prăznuieşte şi înmînează P. S. Teoctist daruri, P. S. Antonie adăugînd şi urările P. S. Sale.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului adresează P. S. Teoctist un vibrant cuvînt de subliniere a aleselor calităţi de ierarh pe care le are şi face urări de a putea sluji şi mai departe Sf. Biserică, cu aceeaşi rodnică rîvnă, cu continuarea aceleaşi frăţeşti colaborări înăuntrul Mitropoliei Banatului.

P. S. Arhiereu-vicar Gherasim, în numele P. S. Episcop Chesarie al Dunării de Jos şi al său personal, a felicitat pe P. S. Sa Episcop Teoctist, dorindu-i ani mulţi, cu bune roade.

Telegramă de felicitare a fost trimisă cu acest prilej festiv din viaţa Eparhiei Aradului şi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

În numele cultului romano-catolic şi al celorlalte culte a vorbit P. C. prof. pr. Olah din Arad.

P. C. pr. Şt. Gheorghe Căvăşdan, vicar eparhial, a luat cuvîntul în numele salariaţilor Centrului eparhial, al clerului şi credincioşilor Eparhiei, făcînd un rezumativ bilanţ al realizărilor din întreaga Eparhie în ultimii zece ani, sub înţeleapta şi inimoasa ocîrmuire a iubitului ei ierarh P. S. Sa Episcop Teoctist.

Din cuvîntările rostite se desprinde, ca urmare a păstoririi de către P. S. Teoctist a Eparhiei Aradului, o sporire a rîvnei clerului şi credincioşilor în slujirea Sf. Biserici. Preţuirea îndrumărilor date de Ierarh şi dragostea cu care acesta este înconjurat se văd din însemnatele lucrări realizate în acest deceniu. Aşa de pildă Centrul eparhial a fost înzestrat cu un nou paraclis şi împodobit cu o biserică de lemn veche de peste un sfert de mileniu, cu sală festivă, o impozantă intrare oficială, numeroase încăperi şi amenajări noi, încălzire centrală, mobilier nou, obiecte de artă, cărţi. Asemenea mari îmbunătăţiri s-au făcut şi la Catedrală.

Mănăstirile s-au bucurat de deosebita atenţie a P. S. Episcop Teoctist, ele fiind restaurate, înzestrate, viaţa lor organizată spre îndeplinirea rostului lor în optime condiţiuni.

După acest exemplu, preoţii şi credincioşii au sporit şi ei zestrea Eparhiei cu biserici şi case parohiale noi, cu biserici pictate sau renovate, multe dintre ele monumente istorice. Toate acestea se datorează prezenţei şi îndrumărilor Ierarhului care a făcut o serie de vizite pastorale, a prezidat conferinţe preoţeşti, a slujit la sfinţiri de biserici, hirotoniri şi liturghii etc.

S-a mai subliniat grija faţă de pregătirea de noi cadre preoţeşti, de ajutorare a şcolilor teologice şi a elevilor care au primit bursă.

Această însufleţită dăruire de sine şi înţeleaptă ocîrmuire a avut drept urmare dragostea neprecupeţită a clerului şi credincioşilor, un spor al unităţii lor în jurul sfintei biserici şi o bună dovadă de buni cetăţeni.

După încheierea şirului cuvîntărilor, P. S. Episcop Teoctist, mişcat de înalta preţuire şi caldele sentimente ce i-au fost exprimate, a mulţumit lui Dumnezeu care i-a dat putere şi binecuvîntare de a-l sluji prin munca P. S. Sale, a mulţumit Prea Fericitului Părinte Patriarh căruia îi datorează înţeleapta îndrumare care i-a fost atît de folositoare în tot ceea ce a putut realiza.

Recunoştinţă a exprimat P. S. Sa Departamentului Cultelor, în frunte cu Dl. Preşedinte Profesor Dumitru Dogaru, pentru larga înţelegere ce a arătat problemelor eparhiei.

Calde mulţumiri au fost exprimate Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru duhul frăţesc de colaborare în cadrul Mitropoliei Banatului şi pentru cinstea prezenţei la praznicul de azi al Eparhiei sufragane. Aceleaşi recunoştinţe s-au exprimat celorlalţi Ierarhi şi Înalte feţe bisericeşti, reprezentanţilor autorităţilor şi tuturor celor prezenţi ca şi celor pe care îi reprezintă.

P. S. Sa Episcop Teoctist a reliefat de asemenea înţelegerea pe care a găsit-o la preoţii şi credincioşii din Eparhia ce i-a fost încredinţată spre păstorire, exprimîndu-şi convingerea că, avîndu-i şi pe mai departe alături, va putea continua să slujească din toată inima pe Dumnezeu, Sfînta Biserică, şi să-şi aducă tot sprijinul la propăşirea poporului şi ţării noastre.

Consiliul eparhial a oferit apoi o recepţie în cinstea Prea Sfinţiei Sale şi a oaspeţilor, în cadrul căreia au mai luat cuvîntul şi alţi vorbitori.

Praznicul din 16 septembrie 1972 al Episcopiei Aradului este o treaptă spre noi realizări sub îndrumarea luminatului ei Ierarh, Prea Sfinţitul Episcop Teoctist.

Rep.

Cuvioşii mărturisitori Visarion, Sofronie şi mucenicul Oprea

Biserica Ortodoxă Română sărbătoreşte an de an, la 21 octombrie, pe cuvioşii mărturisitori Visarion şi Sofronie şi pe mucenicul Oprea, şi preamăreşte în cîntări de laudă viaţa şi faptele lor puse în slujba apărării credinţei noastre ortodoxe. Tot la această dată ea serbează şi înfăptuirea multdoritului şi multaşteptatului act istoric, din 21 octombrie 1948, al Reîntregirii Bisericii noastre, prin care s-a vindecat dureroasa rană de pe trupul ei produsă la anul 1698, cînd, sub presiunile stăpînirii habsburgice, o parte a credincioşilor noştri au fost trecuţi, prin vicleşug şi forţă, la unirea cu Biserica romano-catolică. Această împreună-serbare se motivează prin faptul că, alături de alţi mucenici ai Bisericii noastre, aceşti trei Sfinţi români şi-au jertfit viaţa pentru înfăptuirea Reîntregirii noastre bisericeşti şi pentru înlăturarea jugului iobăgiei.

Aceşti trei apărători ai Ortodoxiei Bisericii româneşti din Transilvania îşi desfăşoară activitatea în perioada de dîrză rezistenţă a ortodocşilor români împotriva dominaţiei habsburgice, care a căutat pe tărîm religios să-i catolicizeze, iar pe plan social să-i deznaţionalizeze, să le întrerupă orice contact cu fraţii lor din Ţara Românească şi Moldova, ca astfel să-i poată mai uşor exploata şi stăpîni. La toate acestea mai trebuie să adăugăm că poporul român din Transilvania a fost supus jugului iobăgiei şi i s-a răpit de către cotropitori dreptul de a constitui o naţiune, ajungînd astfel în situaţia de „tolerat" în propria lui ţară. De acest tratament inuman n-au fost scutiţi nici preoţii. De aceea, la răscoalele ţărăneşti din Transilvania, mulţi preoţi au fost alături de răsculaţi.

Visarion Sarai s-a născut la 1714 într-o localitate din Bosnia şi la vîrsta de 18 ani a fost tuns în monahism, în mănăstirea Sf. Sava, de către patriarhul Ierusalimului, Hrisant. În anul 1739 îl găsim în mănăstirea Pacra din Slovenia, unde primeşte Taina preoţiei. În 1742 călătoreşte la Locurile Sfinte, iar în 1744 vine în Transilvania pentru a întări rezistenţa credincioşilor ortodocşi români împotriva uniaţiei. Din Lipova i se alătură trei negustori români care-i vor servi de tălmaci. La predicile lui scurte dar înflăcărate, prin care făcea cunoscut pericolul ce-l aducea uniaţia, preoţii uniţi erau alungaţi.

Predicînd că unirea strică legea şi sufletul, cuviosul Visarion străbate ţinuturile Dobrei, Devei, Orăştiei, Alba Iuliei, ajungînd aproape de Sibiu. Săliştea Sibiului este legată de numele lui prin schitul Foltea, ridicat lîngă izvorul unde el a poposit. Dar în drum spre Sibiu este arestat în aprilie 1744 şi dus la Sibiu, apoi la Blaj, unde i se face cercetare în faţa episcopului greco-catolic, Inochente. El a mărturisit că Dumnezeu l-a trimis ca să denunţe unirea. De aici este purtat prin mai multe închisori pînă ajunge la cea din Kufstein, în Tirol, unde se stinge ca Sfînt mărturisitor al Ortodoxiei.

Atitudinea lui împotriva uniaţiei a avut un aşa de mare răsunet în sufletul credincioşilor români, încît Inochentie se văzu silit să strîngă un sobor la Blaj, cu cler ortodox şi unit, în faţa căruia a mărturisit că vor lepăda unirea dacă nu li se dă privilegiile făgăduite în schimbul ei. Soborul i-a răspuns: „Ne dă ori nu, unia tot o lepădăm."

Cuviosul Sofronie a fost preot de mir în Cioara, astăzi Săliştea, aproape de Vinţ, dar, rămînînd văduv, se călugăreşte la Cozia, şi îşi clădeşte un schit în apropierea satului, unde învaţă carte pe copii din satele apropiate. În 1759 primeşte, de la Carlovit, titlul de vicar al ortodocşilor din Transilvania. În această calitate, el îndeamnă pe credincioşii români din Brad, la 6 octombrie 1759, să alunge pe preoţii uniţi. Este arestat la Bobîlna, dar curînd este eliberat de vreo 600 oameni conduşi de preotul Ioan din Săliște. După ce curăţi ţinutul Zarandului de uniaţie, el vine cu aceleaşi gînduri în Munţii Apuseni. La Abrud este arestat, dar imediat este eliberat pentru a potoli starea de spirit creată. La 10 august 1760, el ţine un sinod în care se redactează un memoriu către împărăteasă, cerînd episcop ortodox şi înapoierea bisericilor şi sesiilor parohiale răpite de uniţi, şi un alt memoriu către guvern în care cerea scutirea preoţilor ortodocşi de impozite, eliberarea celor închişi pentru credinţă şi judecarea preoţilor uniţi şi a prigonitorilor. La 14 septembrie 1761 se ţinu un nou sinod la Alba Iulia, în care se repetă cererile din cele două memorii. Cei care-l urmau în număr mare pe cuviosul Sofronie erau animaţi de nădejdea că, o dată cu înlăturarea uniaţiei, vor putea scăpa şi de jugul iobăgiei. De aceea circula în toată Transilvania ideea că „a trecut vremea domnilor, acum noi sîntem domni". Cuviosul Sofronie era stăpîn pe situaţie pretutindeni în Transilvania şi era respectat şi temut chiar de guvernul local. Un exemplu este reluarea, fără împotrivire, a bisericii brîncoveneşti din Făgăraş.

Pentru a potoli tulburările din Transilvania, Curtea din Viena trimite armata sub conducerea generalului Bukow, care distruge mănăstirile ortodoxe privite ca puncte de rezistenţă ale Ortodoxiei. Sub ameninţarea tunurilor, sate întregi au fost înscrise pe lista parohiilor unite, iar „răzvrătitorii" au fost prinşi şi pedepsiţi. Cuviosul Sofronie reuşeşte să fugă în Ţara Românească sfîrşindu-şi viaţa ca egumen al mănăstirii Vieros.

Revolta condusă de Sofronie a avut meritul că a dezminţit rapoartele oficiale în care se susţinea că toţi românii ortodocşi transilvăneni ar fi îmbrăţişat unirea cu Biserica Romano-Catolică. Totodată ea a întărit în popor conştiinţa că numai într-o strînsă unitate şi luptă comună el îşi va putea dobîndi drepturile unei naţiuni libere. De aceea ea poate fi socotită pe drept precursoarea răscoalei lui Horea (1784).

Mucenicul Oprea este originar din Săliştea Sibiului. Îl întîlnim la 1744 împreună cu alţi delegaţi mergînd la Viena pentru a înfăţişa împărătesei plîngerile românilor transilvăneni împotriva samavolniciilor guvernului catolic şi a cere respectarea libertăţilor promise. Sfătuiţi să se întoarcă acasă că doleanţele lor vor fi împlinite, Oprea şi însoţitorii convoacă o adunare la Săliște în care se cere guvernului să respecte libertatea lor religioasă garantată şi de împărăteasă. Răspunsul guvernului a fost că împărăteasa porunceşte ca ei să fie uniţi, altfel vor fi pedepsiţi cu moartea. La strigătele de indignare ale poporului, guvernul porunceşte arestarea răzvrătitorilor. Oprea reuşeşte să fugă şi merge din nou la Viena ducînd jalbele românilor ortodocşi. Împărăteasa îi porunceşte să se întoarcă acasă şi să nu mai cîrtească împotriva unirii. Guvernului îi scrie să menţină teroarea cu întemniţarea preoţilor ortodocşi în Blaj şi impunerea la dări a celor uniţi, iar Oprea să fie arestat. Dar Oprea nu se mai întoarce acasă ci rămîne cioban la Becicherec, deşi avea soţia şi patru copii în Săliște. De aici va merge de mai multe ori la Viena cu jalbe de-ale românilor pînă în

(Continuare în pag. 4)

Aspecte din activitatea Bisericii Ortodoxe Române

● *În trimestrul al III-lea al anului în curs, o serie de acţiuni pe plan intern ale Bisericii noastre merită să fie consemnate. Între acestea la loc de cinste se înscrie* sărbătorirea zilei onomastice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian. *Astfel, la 2 august a. c. a avut loc la Palatul patriarhal din Bucureşti solemnitatea sărbătoririi la care au luat parte: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Antim Tîrgovişteanul, Vicar patriarhal, P. S. Episcop Antim al Buzăului, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Constănţeanul, apoi reprezentanţii Bisericii noastre de peste hotare: P. C. pr. prof. Gh. Moisescu de la Viena şi C. pr. Alex. Munteanu de la Sofia, pr. consilieri patriarhali şi ai Arhiepiscopiei Bucureştilor, funcţionari superiori bisericeşti etc. A fost de faţă Dl. Gh. Nenciu, Vicepreşedintele Departamentului Cultelor.*

Cu acest prilej, Prea Fericirea Sa a fost omagiat, în numele Ierarhilor, clerului şi credincioşilor Bisericii noastre, de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. Prea Fericitul Părinte Patriarh a răspuns într-un cuvînt cald părintesc.

● *O serie de personalităţi religioase au fost primite de Prea Fericitul Patriarh Justinian. Între acestea menţionăm pe: Eminenţa Sa Dr. Moses Rosen, Rabinul Şef al Cultului Mozaic din România, la 22 iunie a. c.; prot. Uroş din R. S. F. Jugoslavia şi pr. Th. Kandrea de la parohia română din Melbourne-Australia, la 3 iulie; Dl. Ambasador al României la Paris, dr. Flitan, la 29 iulie; rabinul dr. A. Hertzberg, preşedintele Congresului Evreilor din S.U.A. şi d-l Riegner, secretar general al Congresului Mondial evreiesc, la 29 iulie a. c.; dr. Solomon Goren, Şef Rabin al oraşului Tel Aviv şi rabinul Schneier din New York, la 31 iulie a. c.; Dl. Ambasador al Greciei la Bucureşti, Exc. Sa Aristote Phrydas, la 3 august a. c., Dl. Ambasador al Israelului la Bucureşti, la 31 august; Dl. C. A. Panayothatis, Ministrul Culturii şi Ştiinţelor din Grecia, însoţit de Dl. Ion Dodu Bălan, Vicepreşedinte al Consiliului Naţional al Culturii şi Educaţiei socialiste din România, fiind de faţă P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, P. C. pr. Ioan Gagiu, directorul Administraţiei Patriarhale, şi P. C. pr. secretar N. Cazacu ca interpret, la 6 septembrie a. c.; d-na şi Dl. dr. Marchal Welles din S.U.A., la 7 septembrie a. c.; Dl. José Constantin Drăgan, om de afaceri italian, cunoscut pentru activitatea sa ecumenică, la 8 septembrie a. c.; Mgr. Germain de Saint Denis al Bisericii Catolice Ortodoxe a Franţei, însoţit de pr. M. P. Laroche şi J. Pahud, la 12 septembrie a. c.*

● *În viaţa Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America au avut loc, în această perioadă, cîteva evenimente de seamă ca: a) Al 41-lea Congres anual la Windsor-Canada, între 30 iunie şi 2 iulie a. c. Aici, P. S. Episcop Victorin a prezentat un raport amplu asupra activităţii Episcopiei; s-a prezentat situaţia financiară pe 1971, s-a salutat înfiinţarea tipografiei ş. a.; b) Aniversarea a 60 de ani de la naşterea P. S. Episcop Victorin; c) Vizita P. S. Episcop Victorin în România, la Bucureşti, unde a avut convorbiri cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, şi Iaşi, unde a fost primit de Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei.*

● *La 18 septembrie a. c. a avut loc la Bucureşti şedinţa Sfîntului Sinod permanent al Bisericii noastre, care a discutat o serie de probleme legate de deschiderea noului an de învăţămînt în şcolile Patriarhiei Române.*

● *La 11 septembrie a. c. a avut loc la Cancelaria Sf. Sinod, sub preşedinţia P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, Vicar patriarhal, o consfătuire de lucru a Rectorilor Institutelor teologice şi directorilor Seminariilor teologice, care s-a ocupat de problema deschiderii noului an de învăţămînt în şcolile religioase din Biserica noastră.*

● *La 12 septembrie a. c. a avut loc la Institutul Biblic — Ateliere de la Schitul Maicilor din Bucureşti, sub preşedinţia P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, Vicar patriarhal, o consfătuire de lucru cu pr. consilieri culturali ai tuturor eparhiilor Bisericii noastre. Scopul acestei reuniuni a fost discutarea problemei aprovizionării unităţilor bisericeşti cu obiecte de cult şi cărţi bisericeşti.*

● Învăţămînt teologic. *Conform hotărîrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din şedinţa din 28 martie a. c., în noul an universitar 1972/1973 la cele două Institute teologice vor funcţiona cîte opt asistenţi universitari, cîte unul la fiecare catedră.*

● *În luna septembrie a. c. au avut loc examenele de admitere în anul I la toate instituţiile de învăţămînt ale Patriarhiei Ortodoxe Române. La Institutul teologic din Sibiu examenul de admitere a avut loc la 20 septembrie, iar la Bucureşti, examenul a avut loc la 25 septembrie.*

Examenele de admitere la Seminariile teologice s-au ţinut între 1—16 septembrie a. c.

● Activitate pastorală. *La 19 iulie a. c. s-au deschis la Bucureşti Cursurile de orientare ale seriei a 58-a de preoţi. La ceremonia de deschidere a participat P. S. Episcop Antim. Timp de o lună preoţii veniţi din toate eparhiile au ascultat prelegeri, s-au rugat împreună au făcut un util schimb de experienţă. Închiderea oficială a avut loc la 14 septembrie a. c. cu participarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, după celebrarea Sf. Liturghii în paraclisul Institutului.*

● *În luna septembrie a. c., la sediile protopopeşti din Biserica noastră s-a ţinut cea de a treia Conferinţă pastorală de orientare a clerului. Tema acestei conferinţe a fost „Contribuţia actuală a teologilor ortodocşi români pentru sprijinirea vieţii şi a progresului".*

● Ştiri din Eparhii. Bucureşti: *La Mănăstirea Ţigăneşti au continuat lucrările de renovare, adică atelierele de ţesătură mecanică, clădirea muzeului, stăreţia, casele maicilor. S-a asigurat încălzirea centrală.*

Iaşi. *La 1 iunie a. c. a fost celebrată onomastica Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei. S-a celebrat un Te-Deum, apoi a avut loc o recepţie la Centrul mitropolitan. În perioada de vară au fost sfinţite bisericile: Sf. Gheorghe din parohia Adîncata, jud. Suceava, la 2 iulie; biserica din Constingeni, com. Albeşti, jud. Botoşani, la 9 iulie; biserica din Tomeşti, la 16 iulie; biserica din Dămuc, jud. Neamţ, la 23 iulie a. c. S-au sărbătorit hramurile Mănăstirii Sucevita, la 6 august, Mănăstirii Slatina la aceeaşi dată, Mănăstirii Putna la 15 august, Mănăstirii Sf. Ioan cel Nou de la Sula 24 iunie a. c.*

Timişoara. *La 2 iulie a fost sfinţită biserica din parohia Marga, prot. Caransebeş, iar la 3 septembrie biserica din parohia Reşiţa Montană. La 6 august s-a sărbătorit hramul Mănăstirii Săraca. Alte sfinţiri au avut loc la 27 august la biserica din Tîrnova, jud. Caraş-Severin, şi la 29 august a. c. biserica aşezămîntului monastic de la Timişeni.*

Rîmnic. *La 2 iulie a fost sfinţită biserica din Păuşeşti-Otăşan, iar la 9 iulie cea din Rădăcineşti, comuna Berislăveşti.*

Arad. *Între 1—2 iulie a. c., P. S. Episcop Antim Tîrgovişteanul, Vicar patriarhal, a făcut o vizită Episcopiei Aradului. La 8 iulie a avut loc la Arad o consfătuire de lucru privind probleme de ordin pastoral şi administrativ. La 2 iulie a. c., P. S. Episcop Teoctist a pus piatra fundamentală a noii biserici din parohia Bujac din Arad, iar la 14 iunie pe cea a parohiei Sîntana. La 25 iunie s-au sfinţit lucrările de reparaţii exterioare şi împodobiri interioare ale bisericii din parohia Toc, prot. Lipova.*

● *Pe lîngă revistele centrale şi Glasul Bisericii, la Tipografia Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei Române s-au tipărit, în ultima perioadă, următoarele cărţi: Noul Testament, Mica Biblie, Liturghierul explicat, Limba elină pentru clasa a III-a a seminariilor teologice şi Mineiul pe iunie.*

*

După cum s-a putut constata, trimestrul III al anului 1972 a înregistrat o activitate susţinută, pe plan intern, a Bisericii Ortodoxe Române. Aceasta va spori în trimestrul al IV-lea şi prin deschiderea şcolilor de învăţămînt religios la 1 octombrie a. c.

Cezar Vasiliu

125 de ani de la moartea compozitorului Gheorghe Dima

După cum reiese din alcătuirea cuvîntului *„recunoştinţă"*, aceasta nu este numai un izvor al faptelor de mulţumire, ci şi un mod de a-i cunoaşte pe oameni din nou, mai bine. Cînd, de exemplu, ne aducem aminte, cu recunoştinţă, de cei ce, nemaifiind printre noi, ne-au lăsat o preţioasă moştenire spirituală, atunci ajungem să le vedem mai bine statura lor sufletească şi să-i aşezăm mai trainic în căldura inimii noastre. În felul acesta întreg sufletul nostru se deschide pentru o cunoaştere mai adîncă a lor, pentru că — peste tot — nu putem cunoaşte adevărat numai cu mintea, ci şi cu inima.

De marele înaintaş al muzicii româneşti Gheorghe Dima se cuvine să ne aducem aminte din nou, mai stăruitor, pentru că în aceste zile s-au împlinit 125 ani de la naşterea sa. Încă o împlinire a unui sfert de veac, care, ca şi în cazul altor oameni de seamă, ne spune mai convingător, că numelui acestui mare muzician timpul îi dă trăinicie.

Despre uriaşa activitate artistică şi cetăţenească a acestui muzician de seamă al nostru aflăm din cărţi (îndeosebi din „G. Dima, Viaţa şi opera", de Ana Voileanu-Nicoară); din articolele publicate în „Telegraful Român" şi „Gazeta Transilvaniei", ca şi din diferite conferinţe. Dar se află şi oameni în viaţă care l-au cunoscut îndeaproape, ca profesor şi director al Conservatorului din Cluj, în ultimii ani ai vieţii sale, 1919—1925; sau alţii — mai vîrstnici — ca profesor la gimnaziul român din Braşov, între anii 1899—1916. Atît ceea ce s-a scris despre Gheorghe Dima cît şi graiul viu al celor ce l-au cunoscut ca profesor şi dirijor, ni-l înfăţişează ca un intelectual distins, stăpînind nu numai multe laturi ale artei muzicii (teorie, solfegiu, cînt, pian, armonie, orchestraţie şi compoziţie), ci şi o însemnată cultură generală.

Tot acest tezaur de cunoştinţe şi puteri spirituale nu şi l-a păstrat pentru sine, ci l-a împărtăşit şi societăţii din care făcea parte. Între anii 1881—1899, în Sibiu, a instruit şi a condus corul Reuniunii de muzică, ce luase fiinţă în 1879, ridicîndu-l pe culmile vredniciei de a cînta lucrări muzicale mari şi grele ca: „Missa solemnis" (Liturghia) de L. van Beethoven, oratoriul „Elias" (Proorocul Ilie) de F. Mendelsohn-Bartholdi, oratoriul „Creaţiunea" de J. Haydn, şi altele. Cum de a fost posibilă urcarea atît de repede, pe o treaptă atît de mare, a unui cor abia întemeiat şi alcătuit mai mult din corişti la început necunoscători ai notelor muzicale? A fost cu putinţă, pentru că, neexistînd pe vremea aceea folositoarele şcoli populare de artă, Gheorghe Dima a organizat „Şcoala de cor", alăturată Reuniunii, în care coriştii învăţau să citească notele muzicale şi să cînte artistic. Dacă tot timpul, şi după plecarea lui Gheorghe Dima, Reuniunea s-a menţinut pe culmi de mari înfăptuiri artistice, aceasta se datoreşte şi avîntului ce i l-a dat marele muzician. Acelaşi nivel artistic ridicat l-a cunoscut şi Reuniunea de muzică din Braşov, după ce Gheorghe Dima s-a mutat aici, în oraşul natal, făcînd schimb cu — pe atunci — tînărul muzician Timotei Popovici.

Să ne aducem aminte de asemenea, de dragostea şi rîvna pe care Gheorghe Dima le-a avut pentru cîntarea corală bisericească. Timp de 16 ani, cît a fost profesor la Institutul Pedagogic-Teologic din Sibiu, Gheorghe Dima a pregătit şi menţinut aici un cor bărbătesc foarte bun, cu toate că, odată cu fiecare sfîrşit de an şcolar, cei mai pregătiţi corişti — absolvenţii — părăseau şi corul. În repertoriul său corul avea şi cîntări laice, cu text curat, frumos, înălţător, mai ales popular, şi a concertat în Braşov, Făgăraş, Miercurea Ciuc şi Sălişte. Tinerii „seminarişti" mai talentaţi învăţau ei înşişi arta instruirii unui cor, de la profesorul lor, care a fost un adevărat maestru al acestei arte, şi, ajungînd preoţi sau învăţători; unii au înfiinţat coruri bisericeşti. Cu diferite prilejuri, aceste coruri cîntau şi cîntece laice, făcîndu-se astfel premergătoarele unora dintre marile coruri de cămine culturale din anii noştri. În timpul celor 18 ani de activitate în Sibiu, Gheorghe Dima a pregătit — cu elemente din Reuniune — şi un cor bisericesc mixt, cu care cînta în zile de praznice, şi care, curînd după primul război mondial, avea să devină — sub conducerea lui Timotei Popovici — corul permanent al Catedralei mitropolitane. O activitate corală bisericească şi mai largă avea să desfăşoare la Braşov, ridicînd la un grad de mare măestrie muzicală religioasă corul bisericii cu hramul Sf. Nicolae şi dînd concerte cu acest cor, în Cohalm (1907), Sibiu (1910) şi tot în acelaşi an în Sălişte, Făgăraş şi Reghin.

Muzica religioasă a intrat de asemenea în preocupările lui Gheorghe Dima. A compus irmoase

(continuare în pag. 4-a)

Sfintele Taine

Dumnezeu ne împărtăşeşte harul Său, care este de neapărată trebuinţă pentru mîntuirea noastră subiectivă, prin Sfintele Taine.

Sfintele Taine sînt lucrări văzute, orînduite de Mîntuitorul Iisus Hristos, prin care se pogoară asupra credinciosului darul cel nevăzut al lui Dumnezeu.

Sfintele Taine sînt în număr de şapte şi anume: 1. Botezul, 2. Ungerea cu Sf. Mir, 3. Pocăinţă, 4. Împărtăşania, 5. Preoţia, 6. Nunta şi 7. Maslul.

Sf. Scriptură nu precizează direct numărul Sfintelor Taine. Cu toate acestea, Sf. Scriptură cuprinde mărturii pentru existenţa fiecăreia dintre ele. Căci ele au fost instituite de la început de către Mîntuitorul. Astfel, Biserica noastră le are — fără întrerupere — de atunci şi pînă astăzi.

Numărul de şapte al Sfintelor Taine corespunde cu numărul darurilor Sf. Duh şi răspunde trebuinţelor duhovniceşti ale credincioşilor. Naşterea duhovnicească este dată prin Botez; creşterea şi întărirea prin Sf. Mir; înnoirea morală prin Pocăinţă; hrana spre desăvîrşirea în viaţa duhovnicească prin Sf. Împărtăşanie; învăţătura, conducerea şi puterea de a sfinţi prin Preoţie; sfinţirea şi tăria legăturii căsătoriei prin Taina Nunţii; tămăduirea de boală şi iertarea păcatelor prin Maslu.

Istoria bisericească nu cuprinde nici un indiciu în sensul că vreuna dintre cele şapte Sfinte Taine s-ar fi introdus după epoca apostolică şi împotriva Tradiţiei apostolice. Totodată, Sfinţii Părinţi recunosc şi afirmă numărul de şapte al Sfintelor Taine şi caracterul lor sacramental.

Fiecare Sf. Taină constă dintr-o anumită *formă văzută*, care este alcătuită din diferite rugăciuni, dintr-o formulă aparte, din diferite simboale şi dintr-un ceremonial propriu ei. Această formă văzută corespunde naturii trupeşti a omului, care este legat de forme văzute pe care le poate cuprinde cu simţurile sale. Foarte nimerit se exprimă în această privinţă Sf. Ioan Gură de Aur: „Dacă ai fi netrupesc, ţi-ar da aceste daruri aşa cum sînt, netrupeşti. Dar fiindcă sufletul este împreunat cu trupul, cele duhovniceşti le dă în semne supuse simţurilor."

Între cele şapte Sfinte Taine există un raport de întregire reciprocă şi de unitate.

În centrul lor stă *Sf. Euharistie*, în care este prezent în mod real însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, izvorul oricărui har. Celelalte Sfinte Taine ne împărtăşesc numai acest har, cîştigat de Domnul nostru Iisus Hristos.

Este adevărat că Sf. Scriptură nu menţionează cu numele pe toate cele şapte Sf. Taine. Ea nu precizează în mod direct numărul lor de şapte, dar cuprinde mărturii pentru fiecare din ele. De aceea, Biserica le-a practicat de la început pe toate şapte.

Recunoaştem că Sf. Părinţi — ca şi Sf. Scriptură — nu menţionează nimic despre numărul de şapte al Sf. Taine. Dar ei le atestă pe toate şapte şi anume pe fiecare în parte. Întrucît însă nu se ridicase — în vremea aceea — nimenea împotriva acestui număr, Sf. Părinţi n-au simţit nevoia să stăruiască asupra numărului de şapte al Sf. Taine.

Ori, Sf. Scriptură ne spune că Sfintele Taine se săvîrşesc *„spre iertarea păcatelor"*, ceea ce înseamnă că lucrarea lor nevăzută este împreunată cu lucrarea sfinţitoare a Sf. Duh; deci ele au un caracter sacramental. Astfel, menirea lor nu este numai de a ne întări credinţa, ci şi de a ne *sfinţi*.

În concluzie finală, este bine să ne reamintim deci că Biserica noastră are suficiente şi puternice temeiuri să ţină mai departe — neschimbate — învăţătura şi practica celor şapte Sfinte Taine.

C. Sîrbu

Prăznuirea a 300 de ani de existenţă a Mănăstirii Moisei

La picioarele Pietrosului, în ţara Maramureşului, în poiana unui platou înconjurat de brazi, de peste trei secole, ca o candelă aprinsă, se află o bisericuţă mică de lemn. Este singura ce a mai rămas din cele 13, care au fost ridicate aproape în acelaşi timp.

Anul acesta, credincioşii s-au întîlnit la Mănăstirea Moisei, întocmai ca acum 300 de ani, cînd mitropolitul ortodox Sava Brancovici de la Alba Iulia le-a sfinţit biserica din lemn, martoră a atîtor năzuinţe şi suferinţe româneşti din acest colţ de ţară. Exact la 300 de ani, în 15 august 1972, un alt ierarh ortodox, P. S. Episcop *Teofil Herineanu* al Clujului, a poposit la această mănăstire, înălţată de Coman Moise şi fiul său ierom. Mihai, pentru a sublinia după cuviinţă această importantă aniversare.

După vecernie cu litie, acatistul şi paraclisul Sfintei Fecioare Maria, săvîrşite în cele două biserici (cea veche şi cea nouă), după predica catehetică a preotului Toma Păunescu de la parohia Moisei I, P. S. Episcop Teofil s-a retras, iar fraţii preoţi au continuat mărturisirea credincioşilor.

A doua zi, la ora 9, P. S. Episcop Teofil a fost întîmpinat de întreg soborul în faţa bisericii celei noi, unde P. C. prot. al Sighetului, Mihai Oprişan, a rostit un scurt cuvînt omagial cu urări de bun venit înaltului ierarh, după care P. S. Sa a arătat marele eveniment al sfinţirii bisericii de lemn din 15 august 1672 prin mitropolitul Ardealului, Sava Brancovici. Evocă apoi rolul social cultural pe care l-a avut acest aşezămînt călugăresc, metoc la Mănăstirea Putna.

După Sf. Liturghie arhierească, P. S. Episcop Teofil, în cuvinte emoţionante, a arătat de ce mare preţuire se bucură acest praznic al Adormirii Prea Curatei Fecioare Maria la credincioşii noştri, ce fapte trebuie să săvîrşim ca să fim vrednici de măreţia lui şi a tîlcuit bucuria zilei prilejuită de împlinirea celor trei sute de ani de la sfinţirea micii biserici de lemn.

A arătat apoi cît de milostiv este Dumnezeu, că în mai puţin de o jumătate de veac ne-a învrednicit de două evenimente importante. Primul în 1918 prin Unirea Transilvaniei cu România, iar al doilea în 1948, prin Reîntregirea Bisericii noastre strămoşeşti, despărţită în două strane de vitregia vremilor din jurul anilor 1700.

Pune la inima fiecărui creştin, păstrarea cu sfinţenie a acestor daruri cereşti, spre a ne dovedi vrednici de înaintaşii noştri.

În încheiere, protopopul Sighetului a dat citire telegramei Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, trimisă cu acest prilej pe numele P. Cuv. stareţ Ivaşcu Iuliu, în care se spune:

„Prăznuirea hramului Sfintei Mănăstiri Moisei — Adormirea Maicii Domnului — din anul acesta, cînd împlineşte 300 de ani de la tîrnosirea sa de către mitropolitul Sava Brancovici, ne îndeamnă pe de o parte să pomenim cu adîncă evlavie şi recunoştinţă numele acestui sfînt mitropolit, neclintit în dreapta credinţă şi iubitor de popor, odată cu numele tuturor slujitorilor şi credincioşilor din acest sfînt locaş, prea cinstitori neclintiţi ai Maicii Domnului.

Iar pe de altă parte, să vă încredinţăm pe prea cuvioşia voastră, pe ceilalţi slujitori şi pe toţi binecredincioşii creştini, veniţi în număr mare la sfînta prăznuire, că sîntem şi Noi — Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române — cu sufletul în mijlocul vostru, împărtăşind bucuria voastră duhovnicească, unindu-ne cu toţii în rugăciuni fierbinţi către Prea Curata Maica Domnului, să ne ocrotească Biserica noastră străbună şi Ţara noastră românească, în pace şi bună sporire în toate binecuvîndu-Vă cu dragoste părintească, în Domnul nostru Iisus Hristos."

Credincioşii prezenţi au ascultat citirea acestei telegrame cu vădită emoţie şi bucurie, că Patriarhul Bisericii noastre strămoşeşti, cu care s-au întîlnit în anul trecut de 15 august la Rozavlia, şi-a adus aminte de ei şi le poartă grijă părintească.

Ei s-au întors la casele lor întăriţi în credinţa noastră ortodoxă şi încălziţi în dragoste de ţară, de meleagurile acestea locuite de străbuni, despre a căror vrednicie ne vorbeşte şi de trei ori seculara Mănăstire Moisei.

Prot. *Ioan Pop*
vicar eparhial

Gînd de bine

Ce bine e cînd peste toate
Senină liniştea domneşte,
Ce bine e cînd toată lumea
Se bucură dar şi munceşte

Ce bine e cînd fericirea
O dobîndeşti în mod cinstit;
Te laudă cei ce te ştiu
Iar tu, ca om, eşti mulţumit.

Ce bine-ar fi dacă prin cîntec,
Ieşit din inimă curată,
Noi am cinsti pe cei ce luptă
Pentru o pace adevărată!

Ce bine-ar fi dacă în lume
Ar fi stăpînă „OMENIA"
Şi-o înţelegere în toate,
Cum e la noi în ROMÂNIA!

Nicolae Isac-Zlaşti
cîntăreţ bisericesc

125 de ani...

(Urmare din pag. 3)

pentru toate marile sărbători bisericeşti, între care şi acel însufleţitor: „De tine se bucură". De asemenea pricesne: „Cu trupul lui Hristos"; „Paharul mîntuirii", „Cinei Tale" şi altele. Cele două „Liturghii" (în Sol şi La), precum şi multe cîntări pentru pomenirea celor morţi fac parte din numărul celor aproape 70 lucrări muzicale religioase scrise de Gheorghe Dima, piese originale sau armonizări.

Vastă şi valoroasă este creaţia sa muzicală cu conţinut laic. Să amintim din ea cel puţin cîntecele: „A venit un lup din crîng" şi balada: „Groza", iar dintre lucrările pentru cor, solişti şi orchestră, însufleţitoarea baladă: „Mama lui Ştefan cel Mare".

Asemenea creaţiei altor mari compozitori, muzica lui Gheorghe Dima ne mişcă şi astăzi întreaga noastră fiinţă, iar o formă de recunoştinţă adusă celui care a compus-o este şi aceea de-a cînta şi asculta în reculegere, cunoscînd-o în marea sa adîncime. Nu peste multe săptămîni vom sărbători iarăşi Crăciunul, şi în biserici va răsuna iarăşi, duios şi înălţător „O ce veste minunată". Pentru înveşmîntarea corală a acestui minunat cîntec de stea, să-i fim recunoscători lui Gheorghe Dima.

Fie deci ca această aniversare să fie încă un prilej în a ne adînci mai mult în cunoaşterea minunatelor compoziţii ale lui Gheorghe Dima, în a încinge mai mult în sufletele noastre dragostea de frumos, de poporul nostru şi plaiurile acestea pe care marele compozitor le-a iubit atît de mult.

Gheorghe Şoima

Cuvioşii mărturisitori...

(Urmare din pag. 2)

1752 cînd este arestat şi închis în temniţa de la Kufstein, de unde, în 1756, iarna, reuşeşte să evadeze, dar nu mai ajunge acasă fiindcă îşi găseşte sfîrşitul în vreo prăpastie din munţii Tirolului, unde se află această fortăreaţă.

Din viaţa şi activitatea acestor trei Sfinţi ai Bisericii noastre desprindem dîrzenia lor nezdruncinată în apărarea credinţei ortodoxe şi slujirea cu devotament a Bisericii care le-a însufleţit viaţa şi activitatea. Luptele şi jertfele lor n-au fost zadarnice pentru că ele au menţinut trează conştiinţa apărării credinţei ortodoxe, au propovăduit şi au dorit împlinirea aspiraţiilor poporului spre libertate şi independenţă. Aceste idealuri s-au împlinit abia în zilele noastre şi după alte multe jertfe; unitatea de stat în 1918, iar Reîntregirea Bisericii în 1948.

La a 24-a aniversare a actului Reîntregirii Bisericii noastre sîntem fericiţi să constatăm că ne-am păstrat credinţa pentru că o singură Biserică avem, în care ne închinăm, şi o singură Patrie care ne ocroteşte şi pe care o iubim, dorind să o vedem tot mai frumoasă şi mai prosperă.

Sebastian Şebu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA SIBIU

ANUL 120 Sibiu, 1 noiembrie 1972 Nr. 41—42

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

34. Sf. Liturghie a credincioșilor

Partea a III-a a Sfintei Liturghii este Liturghia credincioșilor. Aceasta este cea mai însemnată parte a Sfintei Liturghii, pentru că aici se actualizează jertfa Mîntuitorului (stăm la picioarele Crucii) și ne împărtășim cu Trupul și Sîngele Domnului. Cu adevărat cerul se coboară la noi și noi ne ridicăm la cer.

Pentru această negrăită și dumnezeiască Jertfă, sîntem pregătiți — preot și credincioși — prin cele ce urmează după încheierea Sf. Liturghii a catehumenilor, adică: Prin rugăciunile pentru credincioși, prin Ieșirea cea Mare (la Heruvic), prin mărturisirea credinței dreptmăritoare.

Rugăciunile pentru credincioși îi cheamă să se roage Domnului „cu pace", „pentru pacea de sus", „pentru pacea a toată lumea", „pentru sfînta biserică aceasta" și pentru credincioșii ce intră într-însa, pentru izbăvirea de tot necazul. În timp ce credincioșii răspund: Doamne miluiește, preotul citește cele două rugăciuni pentru credincioși și pentru sine. În prima mulțumește că Dumnezeu l-a învrednicit să stea înaintea sfîntului altar și să se roage pentru iertarea păcatelor lui și ale credincioșilor. Apoi roagă pe Dumnezeu să îi primească rugăciunea, să-l facă vrednic a aduce cereri și jertfa fără de sînge pentru credincioși, să-l învrednicească a chema „fără de osîndă" milostivirea lui Dumnezeu peste ei. În a doua rugăciune preotul cere ca Dumnezeu să-l curățească de toată necurăția, ca să stea nevinovat și fără osîndă în fața sfîntului altar. De asemenea credincioșilor să le dea spor în credință și viață duhovnicească, spre a-l sluji cu frică și dragoste, a se împărtăși fără de osîndă cu Sfintele Taine și a dobîndi împărăția cea cerească. Astfel păziți „sub stăpînirea" lui Dumnezeu — preot și credincioși — să preamărească pe Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh. Este vremea cînd ne apropiem de Ieșirea cea Mare. De aceea ne recunoaștem nevrednicia, cerem să fim purificați prin harul lui Dumnezeu și în pace, cu sufletul înălțat, să-l primim „pe Cel nevăzut, înconjurat de cetele îngerești".

La Ieșirea cea Mare — în vreme ce credincioșii cîntă „Heruvicul" — preotul ia cinstitele daruri (cu sf. potir și sf. disc), iese prin ușa de la miazănoapte, se oprește în mijlocul soleei (unde face pomenirile), intră în altar și așează cinstitele daruri pe sfînta masă (peste antimis). Este momentul de întîmpinare a Domnului și de preamărire a ceea ce a făcut El pentru mîntuirea noastră.

Dacă sf. slujbă de după Sfînta Evanghelie pînă la Heruvic închipuiește anii de propovăduire și lucrare a Mîntuitorului, Ieșirea cu cinstitele daruri (la Heruvic) reprezintă ultimul drum al Mîntuitorului la Ierusalim (din Iudeea prin Samaria la Ierusalim sau din Betania la Ierusalim). Îl vedem pe Iisus înconjurat de mulțimi care îl aclamau și mărturisind în templu despre dumnezeirea Sa, despre darurile revărsate asupra credincioșilor și despre patimile, prin care va aduce mîntuirea. Acesta e momentul ieșirii cu cinstitele daruri și al pomenirilor. Sînt pomeniți: ierarhul, conducătorii țării, arhiereii și cinul bisericesc și călugăresc, ctitorii și făcătorii de bine, pe cei ce au adus darurile și pentru cei care s-au adus, vii sau morți (— aici nu se pomenesc cu numele, pentru că au fost pomeniți la proscomidie și cazurile speciale în altă parte a Sf. Liturghii —), pentru cei adormiți, pentru toți dreptmăritorii creștini, cerînd ca toți să fie pomeniți în împărăția lui Dumnezeu, cum a cerut tîlharul de pe cruce: „Pomenește-mă Doamne cînd vei veni întru împărăția Ta." Punerea cinstitelor daruri pe sfîntul altar închipuie înmormîntarea Mîntuitorului, cum se arată din cele trei tropare, rostite în taină de preot, cînd acoperă cu sf. aer potirul și discul (Sf. aer închipuie piatra ce s-a pus pe mormîntul Domnului).

Măreția acestui moment și adîncirea sufletului nostru în Iisus Hristos, Cel ce vine la Ierusalim ca să se jertfească pentru mîntuirea noastră, se arată și în rugăciunea ce o rostește încet preotul și în imnul heruvic, pe care-l cîntă în acest timp credincioșii. Preotul mărturisește că nu e vrednic a sluji Împăratului slavei, căci aceasta „e lucru mare și înfricoșător chiar și pentru puterile cerești". Totuși pentru iubirea față de noi a Domnului, care singur e Sfînt și care a dat preotului „slujba sfîntă a acestei jertfe liturgice", preotul se roagă ca să caute spre el „păcătosul și netrebnicul rob al lui Hristos, să-i curețe „sufletu' și inima de cugete viclene", să-l învrednicească cu „puterea Sf. Duh" a aduce jertfa cea mîntuitoare, să nu-l lapede dintre slujitorii Săi, ci să primească să-i fie aduse aceste daruri de „păcătosul și nevrednicul robul Tău". De fapt, prin preot, Hristos însuși este Cel ce aduce și Cel ce se aduce pe Sine jertfă, Cel ce primește și Cel ce se împarte tuturor (la sfînta împărtășanie) spre mîntuire. Și Lui i se cuvine mărire, cu Tatăl și cu Sf. Duh — în vecii vecilor.

Aceasta e una din cele mai pătrunzătoare rugăciuni, în care preotul se recunoaște în fața lui Iisus Hristos nevrednic și păcătos și cere ca Domnul să-l curețe, să-l întărească cu Duhul Sfînt, ca el — cel ce este „îmbrăcat cu harul preoției" — să se învrednicească a aduce Sfînta jertfă, pe care Iisus însuși o aduce prin smeritul Lui slujitor.

„Heruvicul" de asemenea pătrunde sufletele de taina cea mare a prezenței lui Hristos, care este înconjurat în ceruri și aici de cetele îngerilor, de heruvimi, și pe pămînt de slujitorii altarelor și credincioși. E momentul cînd noi, cei de pe pămînt, închipuim pe heruvimi, căci aducem Sfintei Treimi „întreit-sfîntă cîntare", pe care o aduc și îngerii. De aceea se cuvine să lepădăm „toată grija cea lumească", adică tot ceea ce ne atrage spre păcat și să ne străduim a ne desăvîrși viața, avînd în față pilda Sfinților și a îngerilor. Căci iată acum primim închipuit (sub forma pîinii și vinului) „pe Împăratul tuturor", pe care-l însoțesc nevăzut cetele îngerești. De aceea cîntăm, împreună cu îngerii, „Aliluia, Aliluia, Aliluia" (lăudați pe Domnul).

E într-adevăr momentul în care uităm de toate grijile și ne simțim răpiți în taina cea mare a venirii lui Hristos între noi, a împreunării celor cerești cu cele pămîntești. E momentul cînd ne unim glasurile cu ale celor ce l-au întîmpinat pe Iisus la intrarea Lui în Ierusalim și cu ale îngerilor, care îl preamăresc necontenit pe Fiul Tatălui. De aici înainte vom merge cu El pînă la patimă și răstignire, pînă la înviere și înălțare și ne vom împărtăși cu Trupul și Sîngele Lui spre iertarea păcatelor și sfințirea vieții noastre.

Urmează ectenia: „Să plinim rugăciunea noastră Domnului", în care ne rugăm „pentru cinstitele daruri ce sînt puse înainte", pentru sfînta bise-

(Continuare în pag. 2)

RUGĂCIUNEA

— Felul și foloasele ei —

Înălțarea noastră spre Dumnezeu și intrarea în comuniune cu El se face prin rugăciune. Ea este convorbirea cu Părintele ceresc. Prin ea și cu ea sufletul creștinului se îndreaptă cu toate puterile spre Dumnezeu, dar, în același timp, ea face să se reverse asupra celui ce se roagă harul dumnezeiesc.

Rugăciunea este marele dar dat nouă de Dumnezeu ca să putem fi în legătură cu El. În rugăciune se întîlnesc cele cerești cu cele pămîntești, Dumnezeu cu credincioșii, și se naște, din împreună lucrarea lor, luminarea, înnoirea și sfințirea vieții.

Pentru adevăratul credincios, rugăciunea este hrana de toate zilele a vieții sufletești. Ceea ce este respirația pentru trup, aceea este rugăciunea pentru suflet. Credinciosul bun este un „om al rugăciunii", al rugăciunii cu gîndul, al rugăciunii cu graiul și al rugăciunii cu fapta. Căci se cuvine să știm că „fapta bună" este și ea o rugăciune, prin care ne apropiem de Dumnezeu.

Rugăciunea ne apropie de Dumnezeu, dar ea ne apropie și de semenii cu care trăim împreună. Prin rugăciune mărturisim că sîntem fii ai aceluiași Părinte ceresc și frați cu toți semenii și ne dăm seama cît de mult ne aparținem unii altora.

Cu drept cuvînt s-a asemănat rugăciunea cu sîngele care circulă prin tot trupul, hrănește toate celulele, le dă putere și viață. Rugăciunea unuia pentru toți și a tuturor pentru fiecare este sîngele care unește și hrănește toate mădularele Trupului tainic al lui Hristos, adică Biserica.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a dat pildă despre rugăciune. El s-a rugat la începutul activității Sale, s-a rugat împreună cu Apostolii, care-l urmau, s-a rugat singur, „ziua și noaptea", pe țărmul lacului Ghenizaret, în templu sau în alte locuri din țara sfîntă. El ne-a lăsat modelul desăvîrșit de rugăciune: Rugăciunea „Tatăl nostru".

Așadar, ori de cîte ori ne rugăm urmăm pilda dată de Domnul și de către Sfinții Săi Apostoli.

Rugăciunile sînt, după cuprinsul lor, de trei feluri: de laudă, de cerere și de mulțumire.

În rugăciunile de laudă preamărim pe Dumnezeu, Ziditorul tuturor celor văzute și nevăzute. Dacă privim crinii cîmpului, holdele scăldate în soare, munții cei înalți, sau bolta înstelată a cerului, este cu neputință să nu grăim: „Mare ești Doamne și minunat este lucrul mîinilor Tale, Tu toate cu înțelepciune le-ai făcut."

Rugăciunile de cerere le facem pentru că însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne-a spus: „Cereți și vi se va da vouă; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide vouă. Căci oricine cere, capătă, cel care caută găsește și celui care bate i se va deschide "(Matei 7, 7—8).

Al treilea fel de rugăciune este de mulțumire. Fiind încredințați că viața noastră este un dar de la Dumnezeu, căci pașii vieții noastre sînt călăuziți și ocrotiți de El, sîntem datori să mulțumim neîncetat lui Dumnezeu pentru toate. Așa ne îndeamnă Scriptura: „Mulțumiți pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi" (I Tesaloniceni 5, 18; Efeseni 5, 20). Rugăciunea de mulțumire este mărturia simțămîntului de recunoștință pentru dragostea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru noi.

(Continuare în pag. 2)

34. Sf. Liturghie a credincioşilor

(Urmare din pag. 1)

rica aceasta şi pentru credincioşi, ca să fie izbăviţi de orice rău, să vieţuiască în pace, pocăinţă şi sfinţenie, să primească iertare de păcate, să aibă „sfîrşit creştinesc", să-şi dăruiască toată viaţa lui Hristos, care dă „cele bune şi de folos sufletelor noastre şi pace lumii". În vreme ce credincioşii răspund: „Doamne miluieşte", „Dă Doamne", preotul rosteşte în taină Rugăciunea punerii înainte, cerînd ca Dumnezeu să-l facă vrednic a-i aduce „daruri şi jertfe duhovniceşti pentru păcatele noastre şi ale credincioşilor, iar jertfa (cinstitele daruri) „să fie bineprimită" şi Duhul harului Domnului „să se sălăşluiască peste noi (preoţii), peste aceste daruri puse înainte şi peste tot poporul Tău" (credincioşi).

După ectenie urmează „pace tuturor" şi Iisus ne cheamă prin glasul preotului: „Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd să mărturisim", la care credincioşii răspund: „Pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită", iar preotul mărturiseşte: „Iubi-te-voi Doamne, vîrtutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea şi izbăvitorul meu." Apoi, preotul (preoţii) sărută discul, potirul şi antimisul. Dacă sînt doi sau mai mulţi preoţi îşi dau „sărutarea păcii" (de la un umăr la alt umăr), zicînd: „Hristos în mijlocul nostru", „Este şi va fi", „Totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin". Aceasta se face şi în numele credincioşilor. E „sărutarea dragostei", „sărutarea sfîntă" (I Petru 5, 14; Rom. 16, 16), care la început o făceau toţi credincioşii. Acum preotul (dacă e singur) şi credincioşii dau sărutarea numai duhovniceşte, iertînd în inima lor pe cei ce i-au supărat, concentrîndu-se cu gîndul la taina cea mare a jertfei Mîntuitorului (ce se pregăteşte în curînd) şi hotărîndu-se să fie întotdeauna făcători de pace şi cu dragoste faţă de toţi. Dragostea e totul. Unde e dragoste poate lipsi sărutarea frăţească.

Dar unitatea preoţilor şi credincioşilor în pace şi dragoste trebuie întărită prin unitatea credinţei cei adevărate. Această unitate se mărturiseşte prin citirea Simbolului credinţei, formulat la sinoadele ecumenice de la Niceea (sin. I) şi Constantinopol (sin. II), în care se cuprinde pe scurt dreapta învăţătură a Bisericii noastre despre Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul, Dumnezeu-Sfîntul Duh, despre Biserică, Botez, învierea morţilor şi viaţa veşnică, despre ce a făcut Dumnezeu pentru mîntuirea noastră. (Cînd ajunge citirea Crezului la „şi a înviat", preotul pune sf. aer de o parte, ca semn al Învierii Domnului.) Astfel toţi fiii Bisericii sînt una în dragoste, una în credinţa ortodoxă, şi în această unitate sînt pregătiţi să ia parte la jertfa Domnului şi să se împărtăşească cu Trupul şi Sîngele Lui.

Ne rugăm lui Dumnezeu ca această unitate în dragoste şi credinţa dreptmăritoare să fie tot mai deplină (asemeni unităţii Sfintei Treimi) în Biserica noastră, să crească mereu şi spre mîntuirea sufletelor şi spre binele Bisericii şi spre propăşirea Patriei noastre scumpe.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Rugăciunea ...

(Urmare din pag. 1)

Se cuvine să ne rugăm pentru tot ceea ce este spre mîntuirea sufletelor şi a trupurilor noastre. Să ne rugăm pentru „pacea a toată lumea", pentru înţelegerea şi înfrăţirea între oameni şi popoare, căci acestea sînt de mare folos vieţii.

Ne rugăm pentru părinţi şi fraţi de ai noştri, care au săvîrşit calea vieţii şi au trecut la Domnul. Legătura noastră sufletească cu ei nu poate fi biruită de moarte. În Epistola către Timotei, Sf. Apostol Pavel recomandă creştinilor să facă rugăciuni, cereri şi mulţumiri pentru toţi semenii, „pentru cei ce sînt în dregătorii, ca să petrecem viaţă lină şi tihnită, întru toată temerea de Dumnezeu" (I Timotei 2, 1—2).

Pentru ca rugăciunea să fie bine primită trebuie să fie făcută în numele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, să fie făcută cu credinţă, cu inimă curată, necerînd nimic lui Dumnezeu ce este spre răul altuia.

Rugăciunile trebuie să pornească dintr-o inimă smerită, dintr-o inimă în care nu-şi face loc mîndria. Ele trebuie să fie stăruitoare şi însoţite de fapte bune.

Să ne rugăm lui Dumnezeu nu numai în necazuri şi nenorociri, ci şi la vreme de bucurie, precum şi în toate împrejurările vieţii.

Iarăşi să nu uităm a face rugăciunea noastră în „duh şi adevăr", căci tot cel ce se închină lui Dumnezeu se cuvine să se închine „în duh şi adevăr" (Ioan 4, 24).

Rugăciunea are o mare însemnătate pentru creştini şi roadele ei sînt binecuvîntate. Spune un Sf. Părinte: „Rugăciunea este aripa credinţei, roada nădejdii, oglinda dragostei, pecetea virtuţii şi zăvorul păcatului. Ea este izvor nesecat de sfinţenie, de trăire creştinească; este pavăza care ne ocroteşte de boldul ispitelor şi este cheia cu care deschidem porţile cerului şi lăsăm să se pogoare asupra noastră harul lui Dumnezeu. Rugăciunea îmbărbătează pe cel deznădăjduit, ridică pe cel căzut, mîngîie pe cel întristat, înviorează pe cel obosit, întoarce la pocăinţă pe cel păcătos, întăreşte pe cel îndoielnic în credinţă şi smereşte pe cel trufaş; pe cel aspru îl îmblînzeşte, pe cel pizmaş îl potoleşte şi către lucrarea faptelor bune pe toţi povăţuieşte."

Ea este o mare putere duhovnicească şi duce la unirea cu Dumnezeu, la apropierea de semeni şi la pace sufletească. *Părintele Vasile*

BISERICA VORONEŢ

La aproximativ 4 km de oraşul Gura Humorului (judeţul Suceava), spre sud-vest, în valea pîrîului cu acelaşi nume, de aproape cinci secole dăinuie renumita ctitorie a domnitorului Ştefan cel Mare — biserica Voroneţ.

Originile „mănăstirii de la Voroneţ", unde Ştefan cel Mare a zidit biserica cu hramul Sf. Gheorghe, coboară în trecut pînă în prima jumătate a veacului XIV.

La această mănăstire, pe vremea marelui voievod, vieţuia vestitul călugăr Daniil Sihastrul care, potrivit relatării cronicarului Ion Neculce în „O samă de cuvinte", în anul de grea cumpănă pentru Moldova (1476) l-a sfătuit pe voievodul, biruit atunci de „Mahomet împăratul turcesc cu toată puterea sa", să nu închine ţara acestuia „că războiul este a lui".

Pisania, aflată deasupra uşii de intrare în pronaos, ne arată că acest sfînt locaş a fost zidit de Ştefan cel Mare în anul 1488, în numai trei luni şi trei săptămîni.

În anul 1547, mitropolitul Grigore Roşca a mărit biserica lui Ştefan cel Mare prin adăugarea unui exonartex (pridvor) şi, tot în acelaşi an, sub îngrijirea sa, s-a împodobit biserica, în exterior, cu minunate şi valoroase picturi.

Sub aspect arhitectonic, biserica Voroneţ se încadrează în grupa bisericilor, zidite de marele Ştefan, pe plan trilobat, cu dispoziţia încăperilor în suită directă: pridvor, pronaos, naos şi altar.

Pridvorul este boltit în semicilindru cu cîte o frumoasă fereastră gotică. Jos, către mijloc, se află mormîntul mitropolitului Grigore Roşca († 1570).

Pronaosul, despărţit printr-un perete gros de naos, cu care comunică printr-o uşă cu un frumos chenar gotic, este de plan aproape pătrat şi boltit într-o calotă ceva turtită, aşezată pe patru arcuri mari scoase în consolă. Tot în această încăpere se află mormîntul lui Daniil Sihastrul, al hatmanului Barnovschi († 1563), al vornicului Grigorcea († 1571) şi al unui oarecare Florea († 1505).

Naosul cu altarul şi absidele laterale semicilindrice au boltirile tipice, suportînd o turlă scundă. În unghiurile pandantivilor (în naos) se observă oale de rezonanţă.

(Continuare în pag. 4)

Din rugăciunile zilnice

Dimineaţa. Sculîndu-ne din somn, cădem către Tine, Bunule, şi cîntare îngerească strigăm Ţie, Puternice: Sfînt, Sfînt, Sfînt eşti, Dumnezeule; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

După masă. Mulţumim Ţie, Hristoase Dumnezeul nostru, că ne-ai săturat pe noi de bunătăţile Tale cele pămînteşti. Nu ne lăsa lipsiţi nici de cereasca Ta împărăţie, ci precum în mijlocul Apostolilor Tăi ai venit, Mîntuitorule, pace dîndu-le lor, vino şi la noi şi ne mîntuieşte. Amin.

Seara. Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperămîntul meu este Duhul Sfînt, Treime Sfîntă, mărire Ţie!

Rugăciune pentru pace şi înmulţirea dragostei

Doamne, Dumnezeul nostru, caută dintru înălţime, ca un iubitor de oameni asupra inimilor celor care sînt lipsiţi de dragoste, de unire şi sînt îmboldiţi de spinii urii şi ai altor păcate. O picătură din harul Preasfîntului Tău Duh coborînd peste dînsele, rourează-le bogat, ca să aducă roduri bune şi, din dragostea cea către Tine, să sporească în fapte bune şi să petreacă în dragoste şi unire. Aşa, Doamne, înmulţind dragostea în inimile robilor Tăi, păzeşte-ne de tot răul, de asuprirea vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi, de sabie, de năvălirile altor neamuri şi totdeauna ne ajută să ne iubim unii pe alţii şi să facem tot binele spre a ne învrednici de bunătăţile Tale cele cereşti.

Rugăciunea părinţilor pentru copiii lor

Doamne, Dumnezeul nostru, cela ce cu înţelepciunea Ta ai zidit pe om şi ai suflat în faţa Lui suflare de viaţă şi, binecuvîntîndu-l, ai zis: Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul, iar la Cana Galileii, prin Unul născut Fiul Tău, ai binecuvîntat nunta şi, deci, naşterea de fii, cu multă umilinţă rog marea Ta bunătate, ca neîncetat să reverşi harul Tău şi să te milostiveşti asupra copiilor mei, pe care Tu ai binevoit să mi-i dăruieşti.

Umple-i pe ei de înţelepciune şi pricepere. Îndreaptă paşii lor pe căile omeniei, ale dreptăţii, ale dragostei de oameni şi ale bunei cuviinţe. Ajută-mi a cultiva în ei bunătatea şi a-i face folositori lorului şi obştei în mijlocul căreia trăiesc. Dă-le lor comorile cereşti ale virtuţii, care nu pier niciodată.

Nu cer pentru ei, Doamne, bogăţii pămînteşti, ci te rog dă-le un trup sănătos şi iubitor de osteneală, precum şi suflet luminat şi rîvnitor spre tot binele, ca să ajungă buni fii ai Sf. noastre Biserici şi vrednici cetăţeni ai Patriei, ca de-a pururi să binecuvinteze numele Tău. Amin.

Rugăciunea copiilor pentru părinţi

Dumnezeule, rugîndu-mă Ţie pentru tatăl meu şi pentru mama mea, împlinesc una din cele mai sfinte datorinţe, pe care Tu ai pus-o asupra mea şi anume: să-i cinstesc şi să-i iubesc din tot sufletul meu şi din toată inima mea. Cea dintîi din îndatoririle mele către ei este de a mă ruga Ţie totdeauna pentru sănătatea şi bucuria lor, a mă supune şi a-i ajuta din toate puterile mele. O, Dumnezeule, atotputernice, care binecuvintezi pe fii pentru părinţii lor şi adesea în dreapta Ta mînie îi pedepseşti pentru greşelile lor, primeşte umilita mea mulţumită pentru binefacerile, pe care le reverşi neîncetat asupra lor. Trimite-le, Preabunule, şi-n viitor binecuvîntările Tale şi le iartă lor greşelile pe care, ca nişte oameni, le vor fi făcut.

Tu porunceşti să cinstesc în ei puterea Ta şi să le fiu recunoscător şi mulţumitor pentru viaţa pe care mi-ai dat-o prin ei şi pentru toate îngrijirile ce au avut şi au pentru mine. Ajută-mi dar să urmez poruncile Tale sfinte, să le fiu supus, ascultător şi să nu fac nimic, care să-i amărască şi să-i întristeze. Răsplăteşte-le, Preabunule, cu facerile Tale de bine pentru dragostea şi îngrijirea neadormită pe care totdeauna o au pentru mine. Apără-i de toate nenorocirile şi întristările. Dă-le viaţă lungă, fericită, liniştită şi cu bună înţelegere. Fă-i părtaşi binecuvîntării Sfinţilor Tăi. Înmulţeşte-le roadele ostenelilor lor. Fă să prisosească peste ei binefacerile Tale şi să sporească întru tot binele şi întru îndestulare, ca să te binecuvîntăm în toate zilele vieţii noastre. Amin.

Contacte ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române

în trimestrul III 1972

Activitatea ecumenică a Bisericii Ortodoxe Române a fost deosebit de bogată şi în trimestrul III al anului 1972, în ciuda perioadei vacanţei de vară.

Relaţii interortodoxe. O delegaţie a Bisericii Ortodoxe Române alcătuită din Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei şi P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, a participat la 11 iulie a. c. la funeraliile Sanctităţii Sale, Patriarhul Ecumenic Athenagoras I. Amintim că relaţiile Bisericii noastre cu Patriarhia Ecumenică au fost concretizate, în ultimii ani, de vizita Patriarhului Athenagoras la Bucureşti între 16—20 octombrie 1967 şi de aceea a Prea Fericitului Patriarh Justinian la Istanbul între 3—6 mai 1968.

Cu ocazia doliului Patriarhiei Ecumenice a avut loc un schimb de telegrame între Constantinopol şi Bucureşti, schimb repetat şi cu prilejul înscăunării — la 18 iulie a. c. — a noului Patriarh Ecumenic, Sanctitatea Sa Patriarhul Dimitrios I.

— Între 12—16 septembrie a. c., o delegaţie a Bisericii noastre, alcătuită din P. C. pr. prof. Dumitru Stăniloae şi P. C. pr. prof. Isidor Todoran, a luat parte la simpozionul interortodox de la Tesalonic-Grecia, cu tema: „Tradiţia Bisericii Ortodoxe Române şi exigenţele lumii contemporane." Pr. prof. Stăniloae a tratat subiectul: „Caracterul static şi dinamic al Tradiţiei ortodoxe şi aprecierea elementelor sale conservatoare", iar pr. prof. I. Todoran a prezentat tema: „Esenţa tradiţiei ortodoxe şi concepţia sa istorică." După simpozion, pr. prof. Stăniloae a fost invitat să participe la programele cursurilor de orientare şi ale responsabililor Bisericii Greciei de la Mănăstirea Pendeli, unde a ţinut două prelegeri intitulate: „Premizele teologice ale viitorului Sinod panortodox" şi: „Tradiţia şi reînnoirea în Biserica Ortodoxă."

— Între 11—25 septembrie a. c., Mgr. Germain de Saint Denis, conducătorul Bisericii Catolice Ortodoxe a Franţei, Biserică aflată în relaţii canonice cu Biserica Ortodoxă Română, a făcut o vizită în România la invitaţia Prea Fericitului Patriarh Justinian, pentru a face două săptămîni de retragere spirituală la Mănăstirea Cernica. Mgr. Germain era însoţit de pr. Michel Philippe Laroche, însărcinatul cu relaţii externe al acestei Biserici, şi de pr. J. Pahud.

După cum se ştie, la 27 aprilie a. c., a venit la Bucureşti o delegaţie a Bisericii Catolice Ortodoxe a Franţei, alcătuită din vicarul general Mgr. Gilles Hardy, pr. Michel Philippe Laroche şi prof. Maxime Kovalevsky, care au cerut intrarea în relaţii canonice cu Biserica noastră. Acest lucru a fost aprobat de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în şedinţa din 28 aprilie 1972, iar Mgr. Gilles Hardy a fost tuns în monahism la Mănăstirea Antim din Bucureşti, la 29 aprilie a. c. şi, a doua zi, ridicat la rangul de arhimandrit cu numele monahal de Germain.

La 11 iunie 1972 a avut loc la Paris, în biserica „Sf. Irineu", ceremonia sfinţirii întru arhiereu a pr. Arhim. Germain de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, şi P. S. Episcop Teofil Ionescu de Sèvres al Episcopiei Ortodoxe Române din Europa Occidentală, cu sediul la Paris, aflat sub jurisdicţia canonică a Patriarhiei Române.

Noul Episcop Germain a primit titlul de „Saint Denis".

Biserica Catolică Ortodoxă a Franţei are 16 parohii, 18 preoţi, 7000 credincioşi, un Institut teologic şi presă religioasă, ca revista „Présence Orthodoxe", ca şi două mănăstiri.

— Între 24—28 septembrie a. c., P. C. pr. prof. onorar Ioan Coman a luat parte la festivităţile inaugurării Institutului Ecumenic pentru Studii Teologice de la Ierusalim. P. C. sa a fost cooptat ca membru al Consiliului Academic al acestui Institut.

Relaţii cu Bisericile Vechi Orientale. La cererea Sanctităţii Sale Vasken I, Catholicos suprem al tuturor armenilor cu sediul la Etcimiadzin-Armenia Sovietică, se va tipări în limba armeană manualul de Patrologie întocmit în 1956 de pr. prof. Ioan Coman pentru uzul studenţilor teologi. Traducerea va fi făcută de prof. Atanasian şi va servi seminariilor armene din Edcimiadzin şi diaspora.

Relaţii cu Biserica Romano-Catolică. Între 17—22 iulie a. c. a avut loc la Regensburg-R. F. a Germaniei cel de-al IV-lea Simpozion ecumenic între teologi catolici şi ortodocşi avînd ca temă Intercomuniunea. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de o delegaţie alcătuită din P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Constănţeanul şi pr. prof. Dumitru Stăniloae de la Institutul Teologic din Bucureşti. Delegaţia noastră a apărat poziţia tradiţională ortodoxă, aceea că nu se poate ajunge la intercomuniune înainte de a se realiza unitatea de credinţă şi a elaborat o Declaraţie cuprinzînd poziţia Bisericii noastre asupra acestei probleme.

— Între 19—23 august a. c., un grup de pelerini catolici din Spania, conduşi de pr. Julian Garcia Hernando, secretarul naţional pentru ecumenism al Conferinţei Episcopale Spaniole, a făcut o vizită în R. S. România. Oaspeţii spanioli au vizitat instituţiile centrale ale Bisericii noastre, biserici şi mănăstiri din Bucureşti şi împrejurimi. De asemenea au fost primiţi de P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, şi au asistat la Sf. Liturghie slujită în catedrala patriarhală de P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul. A fost primul contact ecumenic între Biserica Catolică din Spania şi Biserica Ortodoxă Română.

— Între 19—23 august a. c., un grup de pelerini de la „Opera Romana Peleggrinaggi", condus de pr. Mircea Clinet din Milano, a vizitat ţara noastră. Oaspeţii italieni au rămas pentru 19—20 august la Bucureşti unde au vizitat biserici şi mănăstiri şi au fost primiţi de P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, apoi au vizitat Sinaia, Braşov, Alba-Iulia, Cluj, Oradea, oprindu-se şi la monumentele religioase ale acestor ţinuturi.

— Între 11—19 iulie a. c., două monahii catolice belgiene Marie Huberlaine Busson şi Andrée Blancquert, au venit în R. S. România pentru a cunoaşte Biserica şi monahismul ortodox român. Au zăbovit mai mult la mănăstirile din nordul Moldovei.

— Între 23—30 septembrie a. c., ziaristul catolic Fabian Deleclos de la ziarul „La libre Belgique" din Bruxelles, a venit în ţara noastră pentru a scrie un reportaj despre mănăstiri.

Relaţii cu Biserica Anglicană. Pastorul anglican Rev. Eduard Shotter, care în iulie a. c. a suplinit pe capelanul bisericii anglicane din Bucureşti, Rev. Hugh Wybrew, însoţit de Dr. Neal Killala, irlandez, au fost primiţi de P. S. Episcop Antim Tîrgovişteanul, vicar patriarhal. Oaspeţii anglicani au vizitat Mănăstirea Cheia, unde au rămas cîteva zile.

Relaţii cu Bisericile protestante. Între 3 iulie şi 4 august a. c., un grup de cinci tineri teologi români, conduşi de dl. Remus Rus de la Serviciul de relaţii externe al Patriarhiei Ortodoxe Române, au făcut o vizită Bisericii presbiteriene din S.U.A. la invitaţia acestei Biserici.

— Între 14—23 iulie a. c., ansamblul „L'Alauda" din Geneva-Elveţia a întreprins un turneu în R. S. România. La 16 iulie a prezentat două concerte religioase, la catedrala patriarhală, precum şi în catedrala din Craiova.

Relaţii cu Organizaţiile internaţionale creştine. Între 13—23 august a. c., Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei şi P. S. Episcop Victorin al Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America, au luat parte, ca membrii, la sesiunea Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Utrecht-Olanda. Aici s-a ales noul secretar general, Dr. Philip Potter.

— Între 25—30 septembrie a. c., pr. conf. Ioan Bria a luat parte la Consultaţia cu tema: „Consensul asupra preoţiei sacramentale", organizată de Comisia „Credinţă şi Constituţie" a Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

— Între 21—23 iunie a. c., pr. Ilie Georgescu, consilier patriarhal, a luat parte la lucrările Secretariatului Internaţional al Conferinţei Creştine pentru Pace, care au avut loc la Piestáni-R. S. Cehoslovacia.

— Între 12—14 septembrie a. c., pr. prof. onorar N. Nicolaescu a luat parte la lucrările Comisiei teologice a Conferinţei Creştine pentru Pace, care au avut loc la Zagorsk, lîngă Moscova.

Ecumenism local. La 30 august a. c., Prea Fericitul Patriarh Justinian a luat parte la sărbătorirea a 60 ani de la naşterea Dr. Moses Rosen, Rabinul Şef al Cultului Mozaic din România. Cu această ocazie Prea Fericirea Sa a rostit un cuvînt omagial.

Cezar Vasiliu

Un slujitor devotat al Unirii Transilvaniei cu România

- Preot Dr. Vasile Lucaciu -

Anul acesta se împlinesc 120 ani de la naşterea preotului şi patriotului român, Dr. Vasile Lucaciu, precum şi 50 ani de la moartea sa, ceea ce constituie un potrivit prilej spre a-i aduce un pios omagiu, un gînd cald de cinstire a amintirii acestui vrednic fiu al poporului nostru.

S-a născut la 22 ianuarie 1852 în comuna Apa, judeţul Satu Mare, ca al doilea fiu al dascălului Mihai Lucaciu. Clasele primare şi secundare le-a urmat la Baia Mare, unde s-a distins ca elev sîrguincios. Face apoi studii la Ungvár şi Oradea, iar în anul 1870 obţine titlul de doctor în filozofie la Roma. Revenit în ţară, face studii teologice, iar în anul 1874 se căsătoreşte cu Paulina Şervac şi este hirotonit preot pentru parohia Sîncrai (judeţul Sălaj). Aici lucrează pînă în anul 1878, timp în care, pe lîngă activitatea preoţească, colaborează la diferite publicaţii româneşti ca: „Tribuna" (Sibiu), „Gazeta Transilvaniei" (Braşov), „Românul" (Arad), „Gutinul" (Baia Mare) ş. a., remarcîndu-se ca un excelent mînuitor al condeiului.

În 1878 este numit profesor de religie şi de limba română la Liceul din Satu Mare, unde se dedică cu multă pasiune activităţii de educare a tineretului, căruia îi vorbeşte cu multă însufleţire despre dreptate, fraternitate, libertate. Aici Vasile Lucaciu a început să se pronunţe pentru introducerea limbii române în şcoli, făcînd în acest scop numeroase intervenţii guvernului maghiar şi scriind articole în ziarele româneşti. Pentru această activitate a fost destituit din post.

În 1885 este numit paroh în Sişeşti (lîngă Baia Mare). Aici Vasile Lucaciu va desfăşura o şi mai bogată activitate, atît preoţească cît şi social-culturală, preocupîndu-se de îmbunătăţirea vieţii ţăranilor, crunt exploataţi. Pentru ideile sale înaintate şi pentru dragostea ce o nutrea faţă de oameni, Vasile Lucaciu şi-a cîştigat stima şi preţuirea populaţiei din Sişeşti şi din împrejurimi. Din realizările sale de aici, în primul rînd trebuie amintită clădirea unei frumoase şi impunătoare biserici în stil bizantin.

Biserica din Sişeşti a fost dedicată celui mai sfînt ideal — Unirea politică a tuturor românilor, după cum reiese din denumirea ce i s-a dat: „Biserica Sfintei Uniri a tuturor românilor", precum şi din înflăcărata cuvîntare a lui Vasile Lucaciu, rostită cu ocazia sfinţirii, din care desprindem următoarele: „... Şi zidirea aceasta nu este o simplă clădire de piatră, ci este întruparea unei idei, a unui ideal, carele pe cerul vieţii mele străluceşte ca un soare, luminînd cu razele sale trecutul, presintele şi viitorul neamului meu iubit.

Ce ne-a lăsat istoria, ce ne-au transmis părinţii noştri, ce-au cîntat poeţii, ce doreşte tot sufletul de român: măreaţa, fericitoarea, sfînta Unire a tuturor Românilor am vrut eu şi cu mine poporul meu să fie simbolizată în această măreaţă biserică. Unire în cugete, unire în simţiri."

Datorită activităţii sale pusă în slujba poporului, a fost ales membru în conducerea Comitetului Partidului Naţional Român din Transilvania, dar, chiar în momentul alegerii, este arestat, întrucît activitatea sa pe teren politic n-a convenit guvernului din Budapesta. Vasile Lucaciu nu se descurajează, ci continuă cu şi mai mare înflăcărare lupta pentru apărarea drepturilor românilor şi pentru înfăptuirea Unirii Transilvaniei cu România.

Un important rol are Vasile Lucaciu în redactarea şi prezentarea Memorandului din 1892, prin care semnatarii lui arată situaţia deosebit de grea în care erau ţinuţi românii din Transilvania şi Ungaria. Înainte de procesul Memorandului, găsindu-se în închisoare, el are o atitudine demnă şi plină de înţelepciune. Întrebat despre viitorul poporului român, el răspunde: „Eu cred în de-

(Continuare în pag. 4)

Preot Dr. Vasile Lucaciu

(Urmare din pag. 3)

plina reuşită a cauzei româneşti, căci această cauză e dreaptă şi este în acelaşi timp cauza întregului spirit liberalist ce începe a se manifesta în toată lumea. La lupta noastră se asociază ca tovarăş toată suflarea cugetătoare. Cred şi sînt sigur că vom învinge." Interviul său a fost reprodus în „Gazeta Transilvaniei" şi mii de români de pe cele două versante ale Carpaţilor i-au trimis scrisori de îmbărbătare şi admiraţie.

La procesul Memorandului, care a avut loc la Cluj, între 7—25 mai 1894, în fruntea acuzaţilor se găsea Vasile Lucaciu, care primeşte cea mai mare condamnare: cinci ani închisoare.

În anul 1907 a fost ales deputat în parlamentul din Budapesta, ca reprezentant al Partidului Naţional Român din Transilvania, în care calitate luptă pentru egalitatea în drepturi a tuturor naţionalităţilor, pentru autonomia Transilvaniei.

În cadrul procesului de maghiarizare a populaţiei din Transilvania, cercurile conducătoare au iniţiat înfiinţarea episcopiei greco-catolice de la Hajdu-Dorogh, cu limba cultică maghiară. Vasile Lucaciu a făcut intervenţii şi a protestat cu vehemenţă împotriva înfiinţării acestei episcopii, care avea ca scop vădit deznaţionalizarea românilor. Pleacă la Roma pentru a prezenta punctul de vedere românesc în această problemă, iar cînd află de hotărîrea papei, care aprobă noua episcopie, Vasile Lucaciu spune: „Atunci trebuie să ne răzvrătim în contra Romei. Nu trebuie să ne supunem!"

În 1914, fiind urmărit pentru a fi arestat, Vasile Lucaciu trece în România, unde mai bine de cinci ani desfăşoară o bogată activitate pentru înfăptuirea Unirii Transilvaniei cu România. Întreprinde călătorii în străinătate, recrutînd voluntari, care să lupte pentru dezrobirea Transilvaniei. Peste tot el încurajează pe prizonierii români, mărturisindu-le şi inspirîndu-le încrederea sa în libertate şi o viaţă mai bună.

La memorabila zi de 1 Decembrie 1918, Vasile Lucaciu nu era în ţară, fiindcă interesele naţionale cereau ca el să desfăşoare activitate diplomatică în străinătate, peste tot activînd cu multă competenţă, dar mai ales în cadrul Conferinţei de pace de la Paris. Aici, un diplomat american, întrebîndu-l „dacă şi Ardealul gîndeşte la fel cu noi", părintele Lucaciu i-a răspuns: „Fiţi liniştit, domnul meu, acolo unde sînt eu, acolo bate inima Ardealului."

Auzind despre înflăcărata Adunare Naţională de la Alba-Iulia şi decretarea Unirii Transilvaniei cu România, Vasile Lucaciu, fiind cuprins de adîncă emoţie, a spus: „Suferinţa n-a fost zadarnică, de acum românii ardeleni sînt liberi... Acesta e un eveniment care nu se întîmplă adeseori în istoria unui popor. Şi cred că toţi românii îşi dau acum seama de importanţa marelui eveniment şi vor căuta să fie la înălţimea lui... trebuie să ne grăbim să ne întoarcem şi noi în patrie, pentru ca să putem lua parte la bucuria generală, dar mai cu seamă pentru că ne aşteaptă noi misiuni, noi îndatoriri. Nu e destul că patria s-a unit; ea trebuie consolidată şi această consolidare pretinde o muncă tenace şi dezinteresată."

Reîntorcîndu-se în ţară, în toamna anului 1919, este sărbătorit cu entuziasm la Bucureşti, Sibiu, Satu Mare, Baia Mare şi Sighet. Locuitorii plaiurilor natale au făcut o primire printre cele mai strălucite celui ce a fost „crainicul durerilor şi suferinţelor lor". Era nerăbdător să ajungă la Sighet. El „vine parcă să se închine pămîntului care i-a dat viaţa şi puterea de muncă, să raporteze ţăranilor care l-au învestit cu puterea cuvîntului şi al adevărului că, timp de aproape o jumătate de secol, el n-a făcut altceva decît să ducă mesajul durerii lor peste mări şi ţări pînă la victoria finală".

Se stinge din viaţă la 28 noiembrie 1922, fiind înmormîntat la Sighet, chiar în ziua de 1 Decembrie, cînd se împlineau 4 ani de la Unirea Transilvaniei cu România, ideal pentru care a luptat atît de mult.

Astfel viaţa preotului, cărturarului şi marelui patriot Vasile Lucaciu se caracterizează printr-o profundă dragoste de ţară şi printr-un înalt spirit de sacrificiu.

Preot *Nicolae Leşe*-Lucăceşti

Deschiderea festivă a anului 1972/73

la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

Festivitatea de deschidere a anului 1972/73 la Institutul Teologic Universitar din Sibiu a avut loc în ziua de Duminică, 8 octombrie 1972. Festivitatea a început la orele 9,30, cu oficierea Sf. Liturghii arhiereşti, în biserica catedrală, de către Î. P. S. Sa Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, compus din profesori ai Institutului Teologic, consilieri şi funcţionari ai centrului arhiepiscopesc şi parohi ai catedralei, în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, a profesorilor şi studenţilor Institutului şi a unui mare număr de credincioşi.

La priceastnă a predicat păr. prof. dr. Nicolae Neaga, tîlcuind evanghelia Duminicii, cu învierea tînărului din cetatea Nain.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Banatului a citit îndătinata rugăciune de invocare a Duhului Sfînt.

La orele 12,30 a început desfăşurarea programului festiv, în Aula Institutului. După primirea înalţilor ierarhi: Î. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Banatului şi P. S. Sa Episcopul-vicar Visarion Răşinăreanul, în prezenţa profesorilor şi studenţilor Institutului, a delegatului Institutului Teologic Protestant, secţia luterană, dl. conferenţiar dr. H. Pitters, şi a unei alese asistenţe, programul festiv a început cu rugăciunea „Împărate ceresc...", executată de corul studenţilor teologi.

A urmat cuvîntul păr. rector prof. dr. *Isidor Todoran*, care a insistat asupra importanţei angajării totale a studenţilor, prin efort voluntar personal, în procesul instructiv-educativ care se desfăşoară la acest Institut. Dumnezeu ne dă tuturor harul Său, dar acesta nu lucrează decît prin hotărîrea liberă a fiecăruia şi prin voinţa fermă de a realiza scopurile pe care le urmărim.

Corul studenţilor a executat melodia psaltică „Taina creştinătăţii", apoi „Tricolorul" de C. Porumbescu, după care a urmat cuvîntul de salut frăţesc, rostit de dl. conferenţiar dr. *H. Pitters*, în numele Institutului Teologic Protestant, secţia luterană din Sibiu.

A urmat apoi cuvîntul Î. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Banatului, care a insistat asupra noului spirit în care trebuie făcută educaţia studenţilor de la acest Institut, pentru ca atunci cînd vor deveni preoţi, să poată fi adevăraţi slujitori ai altarelor şi ai credincioşilor.

A luat apoi cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care a arătat că şi învăţămîntul nostru teologic universitar e chemat să răspundă la trei imperative, şi anume: 1. Să fie transmiţător de cunoştinţe în rîndul viitorilor slujitori ai altarelor; 2. Prin cercetare să adîncească cunoştinţele teologice şi să descopere noi aspecte ale adevărurilor de credinţă; 3. Să fie legat de practica vieţii bisericeşti şi sociale din vremurile noastre.

Î. P. S. Sa a încheiat, făcînd un profil moral şi cetăţenesc al studentului teolog model pentru zilele noastre, după care a adus mulţumiri tuturor factorilor care au dat şi dau ajutor moral şi material Institutului nostru: P. Fericirii Sale Patriarhului Justinian şi Sf. Sinod, Departamentului Cultelor, Sinoadelor Mitropolitane şi Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului şi tuturor binevoitorilor Institutului.

Festivitatea s-a încheiat cu cîntecul: „Înalţă-te, frumoasă ţară", de I. Chirescu, executat de corul studenţilor teologi.

Asistenţa a răsplătit cu vii aplauze programul desfăşurat.

I. Z.

Biserica Voroneţ

(Urmare din pag. 2)

Pictura. Peste tot, în interior şi exterior, biserica Voroneţ este împodobită cu picturi în frescă de o deosebită valoare artistică.

Picturile din altar: Maica Domnului cu Iisus în braţe, împărtăşirea apostolilor, spălarea picioarelor, Cina cea de taină; cele din naos: Iisus Pantocrator, îngerii cu ripide, profeţii şi apostolii, patimile Mîntuitorului, cei patru evanghelişti, Sfinţii militari, tabloul votiv în care Ştefan cel Mare este reprezentat foarte bine; precum şi cele din pronaos: Maica Domnului rugîndu-se, viaţa şi martiriul Sf. Gheorghe, pustnicii şi Sfinţii — au fost executate, probabil, tot în vremea lui Ştefan cel Mare, deşi o inscripţie ne lasă să înţelegem că scenele din pronaos au fost „înfrumuseţate şi aurite" de către arhiepiscopul Teofan în anul 1550.

Picturile din pridvor reprezintă menologul (calendarul bisericesc) pe un an de zile.

Punctul principal de atracţie îl formează însă frescele exterioare. Se detaşează îndeosebi prin monumentalitatea ei scena: Judecata din urmă, apoi Arborele lui Ieseu, patimile Sf. Ioan cel Nou, viaţa Sf. Nicolae, ierarhia cerească şi cea pămîntească etc.

Pe contrafortul din stînga, imediat la intrarea în biserică, este reprezentat chipul Sfîntului mare mucenic Gheorghe, patronul bisericii, portretul mitropolitului Grigore Roşca şi cel al lui Daniil Sihastrul.

Dar faptul cel mai important referitor la pictură este că aceasta a fost creaţia meşterilor autohtoni: „Meşterii moldoveni zugrăveau pereţii exteriori ai bisericilor fără să se teamă de faptul că culorile din natură ar putea să le facă să păleasca. Figurile sînt adesea desenate pe un fond de un albastru viu, după cum însăşi biserica se profilează pe azurul cerului. În nici o altă ţară din Europa, nici măcar în patria clasică a picturii murale, în Italia, nu vom găsi ceva cît de cît asemănător cu aceste biserici, ale căror culori armonioase scînteiază pe verdele poienilor, pe fondul tremurat al dealurilor din frumoasa Moldovă."

Biserica Voroneţ este cunoscută în istoria poporului nostru şi prin o serie de documente literare a căror particularitate distinctivă este rotacismul, descoperite aici: Codicele Voroneţian (Faptele Apostolilor, Epistola Sf. Iacob şi Epistolele I şi II Petru) şi Psaltirea Voroneţeană (text slavoromân), toate acestea, desigur, copii după texte româneşti mai vechi.

În anul 1961—1963, cu sprijinul statului s-au făcut şi aici importante lucrări de restaurare: refacerea acoperişului, lărgirea streaşinei pentru protecţia picturilor exterioare, scoborîrea nivelului interior şi pardosirea cu dalii de piatră, refacerea zidului împrejmuitor, construirea unei case-muzeu etc.

Astăzi, monumentul oferă tuturor celor ce-l vizitează nu numai ecoul unei istorii multiseculare ci şi un măreţ spectacol al frescelor multicolore care au rezistat veacurilor.

El ne apare, mai presus de toate, ca „un chivot care întruchipează în mod desăvîrşit credinţa, dragostea şi simţul pentru frumos al strămoşilor noştri".

Ne rămîne nouă să-l cunoaştem, să-l preţuim şi să-l păstrăm cu vrednicie.

R. Mironovici

PROVERBE ROMÂNEŞTI

— *Cap fără griji la dovleac creşte.*
— *Nu este omul niciodată bătrîn cînd este vorba de învăţat.*
— *Cine-ntreabă nu greşeşte.*
— *Nici o avere mai cu temei decît înţelepciunea la om.*
— *Înţeleptul se-nduplecă oricînd de la el să treacă numai linişte să facă.*
— *Cel mai avut este acela care nu pofteşte.*
— *Sîrguinţa este mama norocului.*
— *Urma alege, ce-ai semănat vei culege.*
— *Cînd vrei să vorbeşti, la gură,*
Să ai lacăt şi măsură.
— *Vorba-şi are şi ea vremea ei,*
Iar nu să o trînteşti cînd vrei.
— *Toţi pretutindeni sapă*
El duce cîinii la apă.
— *Omul de-ar fi cît de bun,*
Vinul îl face nebun.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 120 Sibiu, 15 noiembrie 1972 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Sărbătorirea împlinirii a 24 de ani de la

Reîntregirea bisericească

În 21 octombrie a. c. s-au împlinit, după cum ştim, 24 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române. Importanţa multilaterală, de negrăit a acestui act o cunoaştem cu toţii şi acest lucru a fost subliniat, sărbătoreşte, şi în acest an.

Astfel, sîmbătă, în 21 octombrie a. c., la Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi de la Sibiu şi Alba-Iulia, cu care prilej s-au înălţat rugăciuni de mulţumire Părintelui nostru ceresc, care a ajutat credincioşilor români să-şi realizeze dorinţa de-a fi iarăşi una în sînul aceleiaşi Biserici străbune, Biserica Ortodoxă Română, împlinindu-se astfel şi voia Mîntuitorului Iisus Hristos, care s-a rugat cu atîta căldură în preajma patimilor Sale „ca toţi să fie una" (Ioan 17, 21).

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar *Visarion* a rostit un bogat cuvînt de învăţătură în care — plecînd de la cuvintele Mîntuitorului: „Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi" (Ioan 8, 32), după ce face o prezentare a importanţei actului Reîntregirii din octombrie 1948 şi a adevărului istoric că „flacăra şi dorinţa vie după unitatea spirituală a tuturor credincioşilor români din Transilvania în Legea ortodoxă românească nu s-a stins niciodată" — zăboveşte asupra celor şapte încercări mai vădite de reîntregire bisericească şi anume: În anii 1707—1711, în timpul răscoalei lui Rákoczy, cînd mitropolitul unit Atanasie a fost înlăturat; în 1744 sub episcopul martir Inocenţiu Micu; în 1798 cînd grupuri din ambele Biserici, ortodoxă şi unită, intenţionau să aleagă un singur ierarh; în 1848; în 1869—1870 cînd s-a intenţionat încorporarea Bisericii Blajului în aşa-numita autonomie catolică maghiară; în 1912 cînd s-a înfiinţat episcopia greco-catolică de Hajdudorog şi cînd au fost treceri masive la Ortodoxie şi în 1918 cu prilejul unirii Transilvaniei cu România.

La agapa care a urmat, au vorbit: P. C. vicar *Traian Belaşcu* şi P. Cuv. arhim. *Em. Birdaş.*

Din cadrul acestei festivităţi au fost expediate telegrame omagiale P. F. Părinte Patriarh Justinian, Domnului Prof. Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor, şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

De asemenea, în Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu de pildă pe plan parohial aniversarea Reîntregirii bisericeşti a fost sărbătorită Duminică, 22 octombrie a. c., cînd s-a cuprins şi din slujba Sfinţilor români: Visarion, Sofronie şi Oprea.

La timpul potrivit din cadrul Sf. Liturghii, C. preoţi au rostit cîte un cuvînt de învăţătură, pregătit după unele îndrumări date de la Centrul arhiepiscopesc.

Aşa spre exemplu în partea introductivă s-a arătat faptul că poporul român a apărut în istorie ca un tot unitar, atît sub raport etnic, naţional, cît şi sub raport religios, credinţa sa ortodoxă avîndu-şi începuturile chiar de la Sfinţii Apostoli, ştiindu-se că Sf. Apostol Andrei a predicat în Dobrogea noastră de astăzi, iar Sf. Apostol Pavel şi ucenicii săi s-au apropiat mult de meleagurile noastre. Credincioşii români au rămas mereu una în Legea lor ortodoxă, care le-a ajutat în chip vădit în a face faţă multelor învolburări istorice peste care au trecut; i-a mîngîiat în vreme de restrişte şi le-a sădit nădejdea în vremuri mai bune.

În tratare s-a subliniat faptul că „Unirea" din 1698—1701 a fost rodul condiţiilor sociale şi naţionale extrem de grele în care vieţuiau românii transilvăneni, în frunte cu preoţii lor, care erau întîlniţi păzind gîştile grofilor, iar iarna întreţineau în cocioabele lor cîinii de vînătoare ai acestora. Această situaţie a exploatat-o stăpînirea habsburgică catolică de la Viena, care, prin presiuni şi făgăduieli neîmplinite, a reuşit să atragă, formal ce e drept, o parte dintre români la „Unirea" cu Biserica Romano-Catolică. Marele nostru istoric N. Iorga a intuit foarte bine această realitate, precum şi modul cum s-a înţeles „Unirea" de către cei ce au semnat-o, cînd zice: „Nu se poate, din partea unor clerici, o mai vădită urmărire a interesului material, o mai mare neîncredere faţă de aceia cărora le întind mîna spre unire şi o mai mare iubire pentru rosturile îndătinate, de care în ruptul capului nu se pot despărţi, ale vechii Biserici în care trăiesc neam de neamul lor."

Aşa se explică şi faptul că lupta împotriva „Unirii" şi pentru păstrarea unităţii de credinţă s-a declanşat imediat după 1700, „Unirea" fiind salvată de tunurile stăpînitorilor străini, care aveau tot interesul să ne dezbine pentru a ne slăbi şi a ne deznaţionaliza. Asupra acestui lucru avertiza şi mitropolitul Andrei Şaguna, care spune în „Memoriile" sale că „ toată manevra ultramontanilor (episcopatul catolic din acea vreme) merge într-acolo, ca să provoace dezbinare în naţiune, ca să nu putem lucra cu puteri armonice, pentru cîştigarea de drepturi naţionale egale".

S-a arătat şi aceea că lupta pentru unitate a costat pe credincioşii noştri, între altele, şi dărîmarea sau incendierea a peste 150 de mănăstiri şi biserici, care ne-ar face astăzi multă cinste şi care ar grăi şi ele despre trecutul nostru pe aceste plaiuri. În această privinţă P. F. Părinte Patriarh Justinian spune: „Moşii şi strămoşii noştri — fie că au trăit dincoace sau dincolo de Carpaţi — au fost şi au rămas neclintiţi în Legea Ortodoxă pe care au apărat-o, mergînd pînă la jertfa vieţii lor. Sfinţii mucenici români pe care-i sărbătoreşte Biserica noastră astăzi: Visarion, Sofronie şi Oprea, ca atîţia alţii — cunoscuţi sau necunoscuţi — sînt dovada nedezmînţită că noi am fost şi am rămas ortodocşi."

S-a menţionat de asemenea că au fost multe încercările de refacere a unităţii noastre de credinţă, precum şi aceea că credincioşii români din ambele „strane" au acţionat unitar cînd a fost vorba de interesele superioare ale poporului român, subliniindu-se totodată că Reîntregirea bisericească din octombrie 1948 a fost un act al voinţei clerului şi credincioşilor foşti greco-catolici, precum şi rodul condiţiilor de libertate făurite în ţara noastră după 23 August 1944, cînd poporul a fost liber să-şi spună părerea şi să-şi realizeze dorinţa sa de unitate bisericească şi patriotică.

Nu s-a uitat să se scoată în lumină şi aceea că prin Reîntregirea bisericească a dispărut dezbinarea între fraţii de aceeaşi limbă şi credinţă, că s-a instaurat un alt climat în parohiile dezbinate altădată, de pace şi armonie frăţească, precum şi aceea că poporul nostru a cîştigat noi forţe în unitatea sa spirituală şi în munca sa de construire a unei vieţi mai bune. S-a amintit cu acest prilej şi de făgăduinţa solemnă ce s-a făcut de către participanţii la Marea Adunare obştească de la Alba-Iulia din 21 octombrie 1948, cînd s-a declarat că „de azi înainte sîntem şi vom rămîne pururea *una* în credinţa dreptmăritoare, *una* în slujirea statornică a poporului nostru şi *una* în ascultarea leală a comandamentelor de viaţă nouă ale scumpei noastre" patri.

Ţinîndu-se cont de asemenea fapte şi desigur de încă alte multele, în încheiere C. preoţi au făcut aplicări la situaţia locală din parohii, subliniind pe concret binefacerile actului Reîntregirii şi necesitatea ca el să fie pe deplin consolidat sub toate aspectele, înlăturîndu-se adică, dacă mai este cazul undeva, orice forme exterioare, limbajul de exemplu sau înfăţişarea bisericilor noastre, care ne-ar mai reaminti de dezbinarea de altă dată.

Gh. P.

Sfînta Taină a Botezului

Cea dintîi — în ordinea primirii lor de către credincioşi — dintre Sf. Taine este Sf. Taină a Botezului, uşa de intrare în Biserică. Botezul este acea Sf. Taină, prin care se împărtăşeşte celui botezat curăţirea de toate păcatele sale (atît de cel strămoşesc cît şi de orice alt păcat personal) şi intrarea în starea de har, în comunitate de viaţă cu Iisus Hristos. Scufundarea în apa Botezului însemnează moartea faţă de păcat a celui botezat, iar ieşirea din acea apă, învierea sau naşterea din nou, la o viaţă nouă.

Învăţătura Bisericii noastre despre Botez are temeiuri biblice directe şi indirecte. Cele mai de seamă din acestea se prezintă în felul următor:

1. Botezul creştin nu poate fi confundat cu botezul Sf. Ioan Botezătorul, pentru că între ele există o deosebire esenţială. Această deosebire este mărturisită de: a) Sf. Ioan Botezătorul: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel ce vine după mine... vă va boteza cu Duh Sfînt şi cu foc" (Matei 3, 11); b) Mîntuitorul: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veţi fi botezaţi cu Duhul Sfînt, nu mult după aceste zile" (F. Ap. 1, 5); c) Sf. Ap. Pavel: „Ioan a botezat cu botezul pocăinţei, spunînd norodului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus. Şi auzind ei (ucenicii din Efes cărora li s-a adresat), s-au botezat în numele Domnului Iisus" (F. Ap. 19, 4—5).

Din toate aceste texte rezultă că între cele două botezuri există o deosebire foarte mare: pe cînd botezul Sf. Ioan Botezătorul este un simplu simbol (numai „cu apă", adică numai în extern), Botezul Domnului este o Taină („cu Duh Sfînt şi cu foc").

De aceea, Sf. Scriptură foloseşte expresii deosebite pentru cele două botezuri. Astfel, expresiile „a se boteza în Hristos" (Gal. 3, 26; Rom. 6, 3) şi „a se boteza în numele lui Hristos" (F. Ap. 2, 38; vezi şi 8, 12, 16; 10, 48; 10, 5) însemnează: a se boteza cu Botezul creştin, pe cînd botezul săvîrşit de Ioan Botezătorul era numit „botezul lui Ioan" şi „botezul pocăinţei" (Ioan 3, 22—23 şi 4, 1—2), adică al căinţei pentru păcatele săvîrşite şi al hotărîrii de a nu mai păcătui.

2. *Botezul creştin este o Sfîntă Taină şi nu un simplu simbol.* Pe cînd botezul „cu apă" al Sf. Ioan a fost un simplu simbol, adică o lucrare văzută care închipuia curăţirea de păcate a celui botezat, *Botezul creştin este o Sfîntă Taină,* adică o lucrare văzută, săvîrşită de o persoană care are darul Preoţiei şi prin care se împărtăşeşte darul cel nevăzut al Sf. Duh.

Ca atare, lucrările lui sînt următoarele: a) Curăţirea de păcatul lui Adam şi de toate păcatele personale de pînă la Botez, plus *îndreptarea* sau *sfinţirea* celui botezat (I Cor. 6, 11; F. Ap. 2, 38; 22, 16; Ioan 3, 5—7); b) Renaşterea spirituală a

(Continuare în pag. 4)

Păcatul clevetirii sau al vorbirii de rău

Porunca iubirii aproapelui (Matei 22, 38), precum şi virtutea dreptăţii ne impun nouă creştinilor datoria de a purta grijă nu numai de persoana aproapelui nostru, ci deopotrivă şi de bunurile sufleteşti şi trupeşti ale acestuia şi îndeosebi de onoarea şi bunul nume al lui. Aşadar, fiecare creştin are datoria de a recunoaşte şi de a preţui onoarea aproapelui său, precum şi de a i-o apăra atunci cînd aceasta îi este vătămată de cineva, după îndemnul Sf. Apostoli Petru şi Pavel: „Daţi tuturor cinste, iubiţi frăţia . . ." (I Petru 2, 17) şi: „Iubiţi-vă cu dragoste frăţească unii pe alţii, luînd înainte unul altuia cu cinstirea" (Rom. 12, 10).

Din nefericire şi nu spre lauda noastră, unii creştini uită de aceste datorii faţă de onoarea aproapelui, păcătuind în mod direct împotriva acesteia, prin aşa-numitul păcat al clevetirii sau al vorbirii de rău. Desigur, n-o fac aceasta totdeauna din invidie, din răutate sau din dorinţa expresă de a micşora ori de a distruge onoarea acestuia, ci adeseori din nechibzuinţă, din limbuţie sau chiar dintr-o judecată nedreaptă asupra lui.

Clevetirea, vorbirea de rău sau hula aproapelui poate fi de mai multe feluri, şi anume: insulta sau ofensa, calomnia şi defăimarea. În cele ce urmează, ne vom ocupa de fiecare dintre acestea.

1. Insulta sau ofensa este disprețuirea aproapelui nostru, exprimată prin grai viu, gesturi, fapte sau prin scris, de obicei manifestată în prezenţa fizică a acestuia, iar uneori în prezenţa sa morală. Acest păcat este cu atît mai greu, cu cît s-a comis în faţa unui număr mai mare de persoane prezente.

Insulta poate lua şi forme mai uşoare. O astfel de formă este reproşul, atunci cînd el constă în aducerea aminte într-un loc sau într-un moment nepotrivit, a unor binefaceri sau servicii făcute acestuia, pentru care însă el nu s-ar fi arătat suficient de recunoscător faţă de cel ce i le-a făcut.

Cu totul condamnabilă este insulta, care constă în menţionarea disprețuitoare a unor defecte corporale ori chiar spirituale, pentru care aproapele nu are nici o vină, fie din pricină că s-a născut cu ele (de ex. cineva e schiop, chior, ghebos, cu o inteligenţă redusă, fricos etc.), fie că le-a dobîndit datorită unor accidente.

Tot insultă se consideră şi blestemul, care constă în invocarea numelui lui Dumnezeu în scopul de a pricinui un rău cît mai mare aproapelui. Blestemul e cu atît mai condamnabil, cu cît el nu atinge numai onoarea aproapelui, ci este şi o manifestare a urii faţă de el.

Orice insultă este un păcat de moarte. Insulta adresată părinţilor, fraţilor, superiorilor ierarhici şi îndeosebi celor bisericeşti, e cu mult mai gravă decît cea adresată unor persoane cu care cel ce insultă nu se află în relaţii speciale. O astfel de insultă e oprită în mod direct de Sf. Scriptură: „Pe judecători să nu-i grăieşti de rău şi pe căpeteniile poporului tău să nu-i huleşti" (Ex. 22, 28), text pe care îl reproduce şi Sf. Apostol Pavel (F. Ap. 23, 5).

2. Calomnia este punerea unor fapte rele în sarcina aproapelui, pe care în realitate el nu le-a săvîrşit, precum şi exagerarea unor greşeli ale acestuia, ori contestarea pe nedrept a unor însuşiri morale ale lui, sau chiar mistificarea intenţiilor sale bune.

Calomnia este un păcat greu, deoarece în acelaşi timp el e îndreptat împotriva adevărului, împotriva dreptăţii şi împotriva iubirii faţă de aproapele. Uneori calomnia constituie o adevărată ucidere morală a aproapelui, de aceea Sf. Scriptură o condamnă aspru: „Nu vă grăiţi de rău unul pe altul, fraţilor! Cel ce grăieşte de rău pe fratele său, grăieşte de rău legea şi judecă legea, iar dacă judeci legea, nu eşti împlinitor al legii, ci judecător" (Iac. 4, 11).

Calomnia e cu atît mai condamnabilă, cu cît izvorăşte din ură faţă de aproapele, sau din dorinţă de răzbunare; urmările ei sînt: duşmănia, învrăjbirea, certuri şi scandaluri, răzbunarea. De aceea, Psalmistul se roagă: „Pune, Doamne, strajă gurii mele şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele! Nu lăsa inima mea să se abată la cuvinte viclene . . ." (Ps. 140, 3—4).

3. Defăimarea este darea în vileag neîndreptăţită a unor greşeli ale aproapelui, care n-au fost cunoscute pînă atunci de cei în mijlocul cărora trăia, dar pentru care acesta s-a pocăit în trecut sau a primit pedeapsa corespunzătoare la timpul său. Ea este cu atît mai condamnabilă, cu cît porneşte din invidie, ură sau din dorinţă de răzbunare sau de subminare pentru interese personale, şi nu din limbuţie ori din vorbărie uşuratică. Ea este în acelaşi timp un păcat împotriva dreptăţii, iubirii şi cumpătării în vorbire.

Nu constituie însă desfăimare darea în vileag a unor greşeli reale ale aproapelui, în cazul în care, prin tăcere, s-ar aduce grave pagube morale sau materiale colectivităţii. Tot aşa nu constituie defăimare darea în vileag a greşelilor unor copii faţă de părinţii lor, care nu cunosc purtarea rea a copiilor lor, dacă aceasta se face în vederea îndreptării acestora.

Datoria ce se impune tuturor celor ce au săvîrşit unul sau altul dintre păcatele de care ne-am ocupat mai înainte este să restabilească onoarea aproapelui, ştirbită prin acestea. Astfel, în cazul insultei, ofensatorul îşi va cere iertare de la cel pe care l-a insultat — în particular sau de faţă cu cei ce au fost prezenţi cînd l-a ofensat — în cazul calomniei, va retracta neadevărurile răspîndite, oral sau în scris, după cum a calomniat pe aproapele, iar în caz de defăimare, va recunoaşte vrednicia morală a celui defăimat, ca şi greşala proprie pe care a făcut-o prin defăimare.

Din cele de mai sus rezultă că indiferent de forma pe care o ia clevetirea sau vorbirea de rău a aproapelui, ea este un păcat de moarte, fiind egală în unele împrejurări cu o adevărată ucidere morală a aproapelui nostru. Dată fiind gravitatea acestui păcat, datoria noastră este să ne ferim de el, iar în cazul că l-am săvîrşit, să ne recunoaştem greşala şi să restabilim cît mai repede cu putinţă onoarea aproapelui nostru lezată pe nedrept. Căci, precum ne învaţă Scriptura, „grăitorul de rele dă pe faţă lucruri de taină, iar omul cu duhul cumpănit le ţine ascunse" (Prov. 11, 13). De aceea, fiecare dintre noi se cuvine să urmăm îndemnul Sf. Apostol Pavel: „Toată amărăciunea şi aprinderea şi mînia şi strigarea şi defăimarea să se lepede de la voi, împreună cu toată răutatea. Şi fiţi unul către altul buni, miloşi, iertînd unul altuia, precum şi Dumnezeu v-a iertat vouă în Hristos" (Efes. 4, 31—32).

I. Zăgrean

SMERENIA

Smerenia este o virtute creştină. În cartea „Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă" se arată că „smerenia este virtutea prin care creştinul recunoaşte că toate darurile şi însuşirile bune le-a primit de la Dumnezeu şi de aceea nu se mîndreşte cu ele" (p. 410). Şi nu se mîndreşte cu asemenea daruri, pentru că se lasă cucerit întru totul de cuvintele Sf. Scripturi: „Ce ai care n-ai luat, iar dacă ai luat, ce te lauzi ca şi cum n-ai fi luat" (I Cor. 4, 7). Aceasta înseamnă deci, în căldura duhului smerit, în puterea smereniei creştine, că ceea ce avem, ceea ce stă în ultima şi, în acelaşi timp, în cea mai intimă cută a fiinţei noastre zidită după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, nu ne poate fi un motiv de laudă. Ca al nostru poate fi socotit doar ceea ce, tot în duh de smerenie, adăugăm prin strădanii mereu crescînde întru desăvîrşirea fiinţei noastre, în întregul ei, după modelul, după statura Mîntuitorului Iisus Hristos.

Dar o stare asemenea aceleia arătate mai sus ne poate fi numai spre îndemn şi încurajare întru desăvîrşirea creştină. Şi aceasta pentru că însuşirile bune, aşezate de Dumnezeu în fiinţa noastră, vin dintru început în întîmpinarea silinţelor noastre spre desăvîrşire. Fiind conştienţi că există în noi trebuie să şi sîrguim, întemeiaţi pe ele, la binele şi tot mai binele religios-moral. Şi chiar dacă realizăm progres în această direcţie, oricît de evident ar fi acesta, nu ni se cade să ne mîndrim, bine ştiind că în toată vremea vieţii noastre trebuie să ne socotim nu ca ajunşi, ci ca alergători spre ţintă, spre punctul luminos al desăvîrşirii fiinţei noastre.

Pe de altă parte, trebuie să ştim — şi încercăm acest lucru în multe împrejurări din viaţa noastră — că alături de însuşirile bune ne pîndesc şi multe şi felurite slăbiciuni.

Şi că tocmai aici este cazul să se facă auzit şi ascultat cuvîntul smereniei creştine. Dacă sîntem bucuroşi să aflăm ce e bun în noi, să avem deci şi curajul de a lupta împotriva a ceea ce este mai puţin bun în fiinţa noastră. Întru smerenie creştină, ni se cade să înţelegem că o asemenea luptă duhovnicească nu o putem duce singuri, şi nici în singurătate, ci legaţi de sprijinul semenilor noştri, recunoscînd şi însuşirile bune ale acestora. „Aşadar, smerenia nu stă împotriva cinstirii şi dragostei de sine. Dimpotrivă, cu cît creştinul este mai pătruns de înalta vrednicie a firii sale şi de înălţimea chemării sale, cu atît mai mult va şti să preţuiască şi darurile date de Dumnezeu lui şi aproapelui, dar să recunoască şi slăbiciunile sale şi atîrnarea sa întru toate de Dumnezeu" (p. 410—411).

Dar smerenia creştină nu poate fi înţeleasă numai prin ceea ce am arătat pînă aici. Căci ea nici nu este numai una din cele mai alese virtuţi creştineşti, ci este temelia tuturor virtuţilor creştine. Într-adevăr, fără smerenie, „nu poate avea loc lucrarea harului dumnezeiesc, nici credinţa desăvîrşită, nici rugăciunea cuviincioasă, nici pocăinţa adevărată şi nici stăruinţa în bine" (p. 411). Şi toate acestea pentru o pricină de tot simplă, şi anume că „credinţa nu-i decît smerenie a minţii; ascultarea, smerenie a voiei; pocăinţa, smerenie a poftelor şi a patimilor" (p. 411).

Aşa fiind, să nu uităm nici o clipă că atît Mîntuitorul Iisus Hristos, cît şi Sf. Apostoli ne fac îndemn, prin cuvîntul şi prin fapta lor, să ne împodobim viaţa cu virtutea smereniei. „Învăţaţi de la mine că sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre" (Matei 11, 29), ni se adresează Mîntuitorul. Şi El a pecetluit un asemenea îndemn prin aceea că, Dumnezeu fiind, s-a smerit întru totul, luînd chip de om, chipul robului, chipul neputinţelor noastre şi trăind alevea o viaţă de lipsuri şi de trudă, nicicînd urmărind a Sa mărire, ci împlinind lucrarea Sa de mîntuire a noastră de sub povara păcatului. Dar din această smerenie Tatăl l-a ridicat întru cea mai luminoasă şi desăvîrşită mărire, aşezîndu-l de-a dreapta propriei Sale măriri, aşa cum Biserica mărturiseşte — şi noi cu ea — în Simbolul Credinţei (Art. VI). El, Hristos, ne-a povăţuit şi ne povăţuieşte astfel neîncetat la urmarea Sa întru cele ale smereniei creştine.

Dar, după Mîntuitorul Iisus Hristos, chip de adevărată smerenie ne este Maica Sa, Sf. Fecioară Maria. Ea a primit de la Dumnezeu, prin îngerul Gavriil, cea mai bună veste pe care ar fi putut să o primească cineva: că în ea şi din ea, prin puterea Duhului Sfînt, prin puterea Celui Prea Înalt, se va naşte Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 35). La primirea unei asemenea vestiri, ea nu a arătat nici cel mai neînsemnat semn de mîndrie, ci, închinîndu-se, a rostit cu aleasă smerenie: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău!" (Luca 1, 38), adică după cuvîntul auzit de la înger. Şi în toată vremea vieţii pămînteşti a dumnezeiescului ei Fiu, ea a păstrat, în preajma Lui, un neînchipuit duh de smerenie.

În duh de smerenie au lucrat şi Sf. Apostoli şi toţi Sfinţii Bisericii, arătînd că numai „celor smeriţi Dumnezeu le dă har" (I Petru 5, 5).

Firește, smerenia creştină, ca să fie întreagă, se vădeşte prin anume însuşiri. Între acestea, cel dintîi loc îl ocupă curăţia, „adică (ea) să pornească cu adevărat din inimă: astfel înseamnă făţărnicie, mîndrie tăinuită; să fie unită cu adevărată cinste şi dragoste de sine şi cu încredere în Dumnezeu; altfel este slăbiciune vinovată; să se arate prin fapte şi să fie statornică în toate împrejurările; altfel n-are niciun preţ moral" (p. 411). Cum uşor se poate înţelege, numai cînd este împodobită cu însuşiri ca acestea, smerenia aduce roade, care stau din ascultarea de Dumnezeu, din împreună lucrarea cu harul sfinţitor al Lui, din pacea şi liniştea sufletului, din fuga de laude şi de măriri deşarte şi de alte porniri rele, şi din dreapta cinstire a aproapelui.

Ştiind deci că multe foloase duhovniceşti putem avea prin smerenie, să şi năzuim întru cîştigarea ei prin rugăciune stăruitoare către izvorul tuturor virtuţilor, către Dumnezeu; prin urmarea învăţăturii şi faptei Mîntuitorului Iisus Hristos şi prin neîncetată şi neclintită străduinţă în a face numai binele. Aşa făcînd, sîntem în stare să înfrîngem pe cel mai mare duşman al smereniei creştine, să alungăm de la noi mîndria deşartă din care răsar multe şi felurite rele pentru creştinul singuratic şi pentru legăturile sale cu semenii săi. Fie-ne deci de învăţătură „că, pe cînd mîndria este moartea virtuţilor şi viaţa păcatelor, smerenia este moartea păcatelor şi viaţa virtuţilor" (p. 412). Şi să nu uităm nici o clipă, că smerenia curăţeşte viaţa noastră, o îmbogăţeşte şi o înalţă; că datorită ei cîştigăm părtăşie la bună preţuire de către Dumnezeu şi de către oameni.

D. Călugăr

Industria românească în plin avînt

Presa, radio și televiziunea, activități speciale cultural-artistice de masă, casele de cultură, căminele culturale, bibliotecile, cluburile, universitățile populare, concursuri de creație și interpretare, festivaluri ale formațiilor corale muncitorești și țărănești, expoziții diverse și încă multe asemenea manifestări aduc în atenția noastră a tuturor, în aceste zile, un eveniment patriotic deosebit și anume împlinirea, în 30 decembrie, a 25 de ani de la proclamarea Republicii. Această aniversare constituie totodată un potrivit prilej de popularizare a importantelor realizări dobîndite de poporul român de la deplina instaurare a puterii populare la noi în țară.

Desigur că, pe lîngă profundele transformări politice și sociale care au avut loc la noi în țară de la înlăturarea monarhiei, ceea ce iese mai mult în evidență dintre realizările economice este, după cum știm, industria. Așa după cum arată atît statisticile noastre pe plan intern, cît și statisticile internaționale, industria românească este în plin avînt, cunoscînd un ritm de dezvoltare din cele mai avansate sau mai rapide din lume. În ceea ce privește unele produse tradiționale să spunem așa — metalurgie, electricitate, textile etc. — producem astăzi, după cum ne este cunoscut, doar în cîteva zile ceea ce se producea într-un an întreg în 1938 la noi în țară. S-a născut apoi o gamă mare de noi produse industriale, toate județele țării posedînd sau construind an de an bogate și puternice întreprinderi, uzine, fabrici etc., unele constituind adevărate rarități pentru întrega Europă, în ce privește dimensiunile, ca de pildă Combinatul metalurgic de la Galați, Combinatul pentru industrializarea lemnului de la Sebeș (jud. Alba) etc., sau fabrica „Nettex" din Bistrița, în ce privește produsele.

A le descrie pe toate acestea ar trebui de bună seamă multe și întinse volume de cărți, după cum, de altfel, se și scriu. De aceea, în aceste rînduri vom zăbovi puțin doar asupra cîtorva elemente mai semnificative din industria noastră, care aduc mari beneficii țării și deci și nouă fiștecăruia în parte, dar care ne onorează în același timp și peste hotare.

Așa de pildă Combinatul siderurgic de la Galați, acest „titan al industriei grele românești", — cum bine i s-a spus — este cunoscut nu numai de marii consumatori de metal din țară, ci și de departe peste hotare, în 14 țări ale lumii, în care se exportă produsele sale. În etapa finală, acest Combinat va produce anual peste 5.000.000 tone de oțel. Să nu uităm că Combinatul gălățean mai dispune de o uzină de piese cu schimb și reparații siderurgice, o fabrică de var metalurgic, o fabrică de blocuri dolomitice, o fabrică de oxigen, o centrală termoelectrică de 160 MW ș. a.

Să nu uităm de asemenea că industria constructoare de utilaj petrolier din țara noastră se situează pe locul al treilea din lume, în ceea ce privește volumul producției, și pe locul al doilea în privința exportului. Important este de știut și aceea că aceste utilaje sînt creația specialiștilor români. Instalațiile noastre de foraj permit săparea unor sonde pînă la 7.000 m adîncime, iar în prezent este în curs de realizare o instalație de foraj și mai puternică, capabilă să atingă adîncimi de peste 8.000 m. Printre beneficiarii acestor instalații se numără țări cu o puternică industrie petrolieră, cum sînt: U.R.S.S., Argentina, Brazilia, Algeria ș. a.

De reținut totodată că pe plan mondial a cunoscut și cunoaște o mare dezvoltare industria chimică, ramură industrială care la noi este relativ tînără. Așa se face că conducerea noastră de stat i-a acordat atenția cuvenită, pe tot cuprinsul țării intrînd în ultimii ani în funcțiune obiective industriale de mare capacitate, ca de exemplu: Combinatele de îngrășăminte chimice de la Craiova, Turnu Măgurele, Tîrgu Mureș, Combinatul petrochimic Ploiești; fabricile de sodă și alcool de la Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea; Uzina de fibre poliesterice din Iași; Uzina policolor, București; Uzina chimică de la Valea Călugărească, care va deveni cea mai mare producătoare de acid sulfuric din țară ș. a. Produsele industriei noastre chimice, ca: îngrășăminte, mase plastice, cauciuc sintetic, fibre sintetice, lacuri și vopsele, medicamente și alte materiale sînt cunoscute de zeci de țări de pe toate cele cinci continente. La sfîrșitul actualului cincinal, industria chimică va deveni una dintre principalele ramuri exportatoare ale economiei noastre naționale.

Nu este de prisos să știm în același timp că creația tehnică românească, sau inteligența tehnică, cum se mai spune, se bucură de o mare apreciere peste granițele țării. Așa de pildă cu prilejul unor expoziții organizate la Bruxelles, Viena, Londra etc., 38 de invenții românești au fost distinse cu medalii de aur și 15 invenții cu medalii de argint.

Rod al cercetărilor, al acestei inteligențe tehnice românești, sînt și produsele „de vîrf" ale industriei din Patria noastră, expuse la cea de-a doua ediție a Tîrgului internațional, găzduit la București în octombrie 1972, ca de exemplu: Rotorul paletat de medie presiune al turbinei de 330 MW, realizat de Uzina de mașini grele din București, despre care se spune că „este cel mai complex și prestigios produs industrial din cîte s-au fabricat vreodată în România"; Calculatorul Felix-256, capabil să execute pînă la 200.000 de operații matematice pe secundă; autotransformatorul gigant de 400 MWA 400 KV (în machetă), cel mai mare produs de acest gen realizat pînă azi în țara noastră; strungul carusel de 1.250 mm cu comandă numerică; saro 25 și saro 42, cele mai noi tipuri de strunguri românești, fabricate de cea mai tînără întreprindere de acest gen din țara noastră: Uzina de strunguri de la Tîrgoviște, precum și locomotive electrice, motoare electrice, autocamioane, tractoare, autoturisme, avioane, elicoptere, mașini agricole, o gamă larg diversificată de aparate și utilaje speciale de măsură și control, aparatură destinată cercetărilor etc.

*

În cei 25 de ani de la proclamarea Republicii Populare Române, în 1965 țara noastră devenind Republica Socialistă România, Patria noastră a cunoscut o puternică dezvoltare industrială.

Desigur că acest important sector al economiei naționale va cunoaște, în continuare, noi îmbogățiri, care vor ajuta ca Patria să înflorească și bunăstarea obștească să crească tot mai mult, prin munca devotată a noastră a tuturor.

T. R.

INFORMAȚII

✦ Luni, 25 septembrie 1972, la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, jud. Brașov, a avut loc reînhumarea rămășițelor pămîntești ale adormitului în Domnul Gheorghe Mladin († 1931 la Petroșani), tatăl Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Rămășițele în cauză au fost așezate, după toată rînduiala noastră creștinească, alături de ale răposatei Letiția Mladin († 1972), de față fiind Î. P. S. Sa, însoțitori de la Centrul arhiepiscopesc și obștea mănăstirii.

Reamintim cu acest prilej, că adormitul în Domnul Gheorghe Mladin s-a născut în Abrud, în anul 1859, din familie de mineri, el însuși devenind un vrednic muncitor miner pe meleagurile Munților Apuseni, iar apoi miner la minele de cărbuni din bazinul Petroșanilor, unde și-a dat și obștescul sfîrșit.

✦ Duminică, 10 septembrie 1972, credincioșii parohiei Orțișoara, jud. Timiș, au trăit clipe de duhovnicească bucurie deoarece și-au văzut împlinită dorința de a se ruga și a preamări pe Dumnezeu într-o biserică nouă, clădită prin propriile lor strădanii. Atît slujba tîrnosirii cît și Sf. Liturghie ce a urmat au fost oficiate de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de toți credincioșii. La momentul potrivit, Î. P. S. Sa a vorbit despre credința în Dumnezeu și efectele ei care, în parohia Orțișoara, s-au materializat într-o nouă biserică.

Pentru strădaniile depuse în construirea bisericii, preotul-paroh Octavian Dihor a fost distins cu rangul de sachelar.

La serviciul religios din noua biserică a participat și preotul romano-catolic din comună.

✦ Luni, 11 septembrie 1972, a sosit la Timișoara un grup de studenți și studente în teologie luterană de la Universitățile din Heidelberg și Marburg, condus de pastorul Karl Foitzik de la Augustana Hochschule (Neuendettelsan-R.F.G.). Oaspeții au vizitat biserica de lemn din incinta reședinței mitropolitane, Catedrala mitropolitană, colecția de artă veche bisericească și unele biserici din oraș. Au fost primiți în audiență de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, participînd totodată la vecernia oficiată în catedrală.

✦ Preoții și credincioșii parohiei Arad-Centru, arătîndu-și grija lor pentru continua împodobire a bisericii „Adormirea Maicii Domnului" — biserică tîrnosită la 22 oct. 1967 de P. F. Patriarh Justinian — au inițiat și executat la sfîntul locaș, în cursul lunii iulie a. c., o serie de lucrări de reparații și întreținere. Duminică, 13 august 1972, P. S. Episcop Teoctist a săvîrșit slujba de binecuvîntare a acestor lucrări, rostind credincioșilor un bogat cuvînt de învățătură.

✦ În parohia Sepreuș, prot. Arad, credincioșii, datorită atașamentului lor pentru credința străbună, au făcut bisericii importante reparații, împodobind-o și cu un frumos iconostas sculptat în atelierele Sf. Patriarhii. P. S. Episcop Teoctist al Aradului a binecuvîntat strădaniile acestor vrednici credincioși, Duminică, 20 august a. c., cînd le-a sfințit după datină. Cei prezenți au avut bucuria trăirii unei simțite slujbe arhierești, cu care prilej au ascultat o înălțătoare predică și, cu fiiască emoție, au asistat la săvîrșirea de către Ierarh a Tainei Hirotoniei, candidatul la preoție Constantin Barna primind harul diaconiei.

✦ Înconjurat de sobor de preoți și diaconi, P.S. Episcop Teoctist al Aradului a săvîrșit Duminică, 27 august 1972, binecuvîntarea lucrărilor ce s-au făcut la biserica „Sf. Trei Ierarhi" din parohia Troaș, prot. Lipova. În cuvîntul de învățătură adresat credincioșilor P.S.Sa le-a arătat însemnătatea prezenței și participării lor active la sfintele slujbe din biserică.

✦ Prin jertfele lor, credincioșii filiei Berindea, par. Lipova, prot. Ineu, au împodobit locașul lor de închinare cu frumoasă pictură în frescă. Duminică, 3 septembrie a. c., P. S. Episcop Teoctist al Aradului a săvîrșit tîrnosirea acestei biserici. Sf. Liturghie arierească și cuvîntul de învățătură al P. S. Sale au fost urmărite cu multă atenție de credincioșii prezenți în biserică. P. S. Episcop Teoctist a asistat apoi la vecerniile din bisericile parohiilor Buhani și Sebiș și a cercetat bisericile parohiilor Prăjești, Donceni, Dezna și Aldești-filia Voivodeni din prot. Ineu — peste tot dînd îndrumări credincioșilor de a păzi și păstra credința strămoșească.

✦ Preotul și credincioșii din parohia Cil, prot. Ineu, după ce au reparat și împodobit biserica lor parohială și au împrejmuit-o cu un frumos gard din fier — au făcut poftire P. S. Episcop Teoctist de a binevoi să binecuvinteze lucrările făcute și să așeze Sfinte Moaște și Evangheliști la altarul bisericii. Dorința lor s-a împlinit Duminică, 10 sept. 1972, cînd P. S. Sa a tîrnosit această biserică, iar cu prilejul Sf. Liturghii arierești a săvîrșit hirotonia întru diacon a licențiatului în Teologie Ioan Roșu, credincioșilor împărășindu-le un bogat cuvînt de zidire creștinească.

✦ Duminică, 24 septembrie 1972, a avut loc sfințirea bisericii din parohia Noul Săsesc, prot. Mediaș, săvîrșită, din încredințarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de către P. S. Episcop Visarion Rășinăreanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Au fost de față numeroși credincioși, precum și pastorul evanghelic-luteran din localitate, Lutsch Werner.

La sfîrșitul Sf. Liturghii arierești au vorbit C. pr. local Augustin Lăpădatu, iar apoi P. S. Episcop-vicar Visarion, care a insistat cu deosebire asupra frumuseții conviețuirii împreună a fraților de aceeași limbă și credință.

În ajun, sîmbătă, 23 septembrie a. c., P. S. Sa a săvîrșit vecernia în parohia Laslea, în ambele parohii fiind întîmpinat de preoți și credincioși, în frunte cu P. C. prot. P. Boeriu (Mediaș).

✦ Duminică, 1 octombrie 1972, tot din încredințarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Visarion a săvîrșit sfințirea bisericii din parohia Cornești, prot. Sighișoara. P. S. Sa a fost înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. prot. I. Dragolea (Sighișoara).

La momentul cuvenit de la Sf. Liturghie arierească ce a urmat slujbei de sfințire a bisericii a fost hirotonit întru diacon tînărul teolog I. Morcan.

Au vorbit credincioșilor: C. pr. local I. Roman și P. S. Episcop-vicar Visarion, care zăbovește cu deosebire asupra importanței actului Reîntregirii Bisericii noastre strămoșești din Transilvania.

Sfinţirea bisericii din Teleac (prot. Reghin)

Prin construirea noii biserici din Teleac (prot. Reghin, jud. Mureş), cît şi prin mişcătorul praznic al sfinţirii acestei biserici, conştiinţa ortodoxă s-a înrădăcinat adînc în sufletele credincioşilor români din această parohie revenită, al căror ataşament faţă de Biserica strămoşească este cît se poate de evident.

Sfinţirea a avut loc Duminică, 1 octombrie 1972, de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a fost însoţit de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prof. Gh. Şoima, P. C. cons. Gh. Papuc şi P. C. arhidiacon I. Bolog.

Slujba sfinţirii bisericii, precum şi Sf. Liturghie arhierească au fost urmărite cu un deosebit interes.

La priceasnă a predicat P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, care, plecînd de la cuvintele Psalmistului: „Iată acum ce este bun şi ce este frumos, decît numai a locui fraţii împreună“ (Ps. 132, 1), evocă neajunsurile de altă dată provocate de dezbinarea între fraţii de aceeaşi limbă şi credinţă, impuse de forţe străine aspiraţiilor şi intereselor poporului nostru, precum şi bucuria regăsirii noastre în sînul Bisericii străbune, prin actul Reîntregirii din 1948.

La sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit C. pr. local *I. Badea*, care face o scurtă prezentare a lucrărilor de reconstruire a bisericii, mulţumind Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru bucuria pe care o face credincioşilor săi prin prezenţa Î. P. S. Sale, sfinţindu-le biserica, la care au lucrat cu atîta dăruire şi jertfelnicie.

Pentru străduinţa arătată, C. pr. I. Badea a fost hirotesit sachelar.

În continuare a vorbit dl pastor reformat *Barabas Francisc* din Petrilaca de Mureş, prezent la praznic, care zăboveşte, între altele, asupra dragostei lui Iisus Hristos, în care astăzi, în ţara noastră, sîntem una, credincioşii tuturor cultelor, indiferent de naţionalitate, şi în felul acesta sprijinim poporul nostru în munca lui pentru o viaţă mai bună.

„Un cald cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care arată între altele ţinta bună spre care se îndreaptă toate lucrurile din lume, potrivit legii dezvoltării, a creşterii spre desăvîrşire, ceea ce se observă atît în viaţa personală a fiecăruia, cît şi în viaţa familiilor şi a popoarelor. Acest lucru se observă şi în viaţa Bisericii noastre, care a crescut mereu din timpul cînd Sf. Apostol Andrei a propovăduit în părţile Dobrogei, credincioşii români fiind totdeauna într-o singură Biserică românească, a moşilor şi strămoşilor noştri.*

„Chiar dacă s-a întîmplat — spune Î. P. S. Sa — că împăratul de la Viena, care a stăpînit o vreme prin părţile acestea, a căutat să rupă credincioşii români ortodocşi de la credinţa strămoşească, el n-a reuşit, pentru că 90% din credincioşii români au rămas neclintiţi în Biserica Ortodoxă şi numai 10% au fost smulşi cu ajutorul tunurilor lui Bucov, care a dărîmat peste 150 de mănăstiri în Transilvania, ca să-i treacă la legea împăratului. Dar şi aceşti credincioşi au păstrat neclintit legea strămoşească, rămînînd una cu credincioşii ortodocşi.

De aceea noi astăzi ne bucurăm că şi cei 10% sînt cuprinşi în Biserica Ortodoxă Română şi acum nu mai este nici o deosebire, cum nu a fost nici înainte, şi ne simţim cu toţii fraţi, îmbrăţişaţi în dragostea lui Iisus Hristos, în credinţa noastră strămoşească. Prin această unitate noi sprijinim şi unitatea poporului nostru. Pentru ca poporul să poată realiza lucruri cu adevărat mari trebuie să fie unit. Dvs. ştiţi că atunci cînd în familie este înţelegere între soţ şi soţie, între părinţi şi copii, atunci în familia aceea se pot face lucruri bune, lucruri frumoase.

Ori ţara noastră este o familie mare, iar noi toţi sîntem fiii acestei familii, şi dacă în familia aceasta unul zice una şi altul zice alta, dacă este dezbinare şi neînţelegere, desigur că se tulbură bunele legături între membri familiei şi treaba nu merge bine. Pe cînd dacă în această familie este unitate, este înfrăţire, este dragoste, dacă noi toţi credincioşii ortodocşi sîntem una, atunci această unitate a noastră nu numai că întăreşte Biserica noastră, dar ajută şi la unitatea poporului nostru, la unitatea Patriei noastre.“

Î. P. S. Sa a exprimat şi alte asemenea învăţături şi poveţe credincioşilor din Teleac, îndrumîndu-i la unitate şi la activitate, la muncă spre tot lucrul bun, pentru propăşirea patriei.

La agapa care a urmat în casa credinciosului V. Haba, în prezenţa oaspeţilor şi a consiliului parohial, au vorbit pe aceeaşi linie de bună convieţuire frăţească între noi, fiii Bisericii Ortodoxe Române Reîntregite, şi între credincioşii altor culte şi naţionalităţi: C. pr. I. Badea, P. C. prot. M. Ciobanu (Reghin), dl. dr. E. Nicoară (Reghin), P. C. cons. Gh. Papuc şi P. C. vicar Traian Belaşcu.

A răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care, mulţumind tuturor, a exprimat gînduri de omagiu pentru P. F. Părinte Patriarh Justinian, pentru Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Sfinţirea bisericii din Teleac va rămîne o amintire de neuitat pentru credincioşii din această parohie şi jur, după cum înşişi au mărturisit. Ea a fost un fericit prilej de întărire a dragostei lor faţă de credinţa străbună. *Rep.*

Sfînta Taină a Botezului

(Urmare din pag. 1)

credinciosului la o viaţă nouă, sfîntă şi cu adevărat creştină (Ioan 3, 6; Tit 3, 5; Gal. 3, 27); c) Dobîndirea calităţii de fiu al lui Dumnezeu şi de membru al „Trupului lui Hristos“, adică al Bisericii (I Cor. 12, 13; Gal. 3, 26—28); d) Îndreptăţirea la fericirea vieţii veşnice (Marcu 16, 16; Tit 3, 5).

De aceea, Mîntuitorul numeşte Botezul cu apă şi Duh „naştere din nou“, „naştere de sus“, în urma căreia credinciosul se curăţeşte de păcate şi se sfinţeşte (Ioan 3, 3—7). Sf. Ap. Pavel îl numeşte „înnoire“ a vieţii (Rom. 6, 3—5), iar Sf. Ap. Petru spune: Botezul este împărtăşit „spre iertarea păcatelor“ (F. Ap. 2, 38).

Botezul creştin este de neapărată trebuinţă tuturor credincioşilor pentru mîntuire, căci prin el se face împreunarea cu Hristos. Fără el nici copiii nu pot fi împreunaţi cu Hristos.

3. *Nevoia de a împărtăşi Botezul* este întemeiată şi pe Vechiul Testament. În Testamentul Nou ni se spune că Botezul creştin a fost închipuit — încă în Vechiul Testament — prin tăierea împrejur, potop şi trecerea prin Marea Roşie sub conducerea stîlpului de foc. Aceste semne vestitoare ale Botezului au fost date pentru toţi credincioşii.

Astfel, a) Tăierea împrejur închipuia Botezul (Col. 2, 11—13) şi trebuia făcută la toţi pruncii de parte bărbătească, la opt zile după naştere (Fac. 17, 9—14; Lev. 12, 3); b) Potopul de pe vremea lui Noe închipuia Botezul (I Petru 3, 20—21); de unde rezultă că precum nici un membru din familia lui Noe n-ar fi putut scăpa de pieire fără corabie, tot aşa nici un credincios nu poate fi mîntuit fără darul Sf. Duh, care se dă prin Botez; c) Trecerea prin Marea Roşie sub conducerea mîntuitoare a stîlpului de foc închipuia Botezul creştin (I Cor. 10, 1—2).

4. Condiţiile primirii Botezului de către credincioşii vîrstnici sînt credinţa şi pocăinţa.

Din Sf. Scriptură rezultă că credinţa a fost cerută de: a) Mîntuitorul (Marcu 16, 16; Matei 28, 19); b) Diaconul Filip (F. A. 8, 12); c) Sf. Ap. Petru (F. Ap. 2, 38; 10, 33—34); d) Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 16, 14—15, 30—32; 18, 8).

5. Pruncii pot fi botezaţi şi fără să aibă credinţă şi pocăinţă. Temei în acest sens sînt cazurile relatate de Sf. Scriptură, în care chiar unii credincioşi vîrstnici au fost botezaţi fără a fi avut mai dinainte credinţă şi pocăinţă: a) Botezarea temnicerului din Filipi (F. Ap. 16, 33); b) Botezarea Lidiei împreună cu toţi ai ei (F. Ap. 16, 14—15); c) Botezarea ucenicilor din Efes (F. Ap. 19, 1—6); d) Botezarea celor trei mii de suflete din Ierusalim (F. Ap. 2, 41); e) Botezarea Samariei (F. Ap. 8, 4—26); f) Botezarea prigonitorului Saul în Damasc, de către Anania, în urma minunii de pe drumul spre Damasc (F. Ap. 9, 18; 22, 16; Rom. 10, 17).

6. Botezul poate fi împărtăşit pruncilor noştri pe temeiul credinţei naşilor. Dovadă în acest sens sînt cazurile în care Mîntuitorul: a) a vindecat pe sluga din Capernaum pentru credinţa stăpînului său (Matei 8, 5—13); b) a vindecat pe fiica femeii cananeence pentru credinţa mamei sale (Matei 15, 22—28); c) a vindecat pe fiul lunatec pentru credinţa tatălui său (Matei 17, 14—18); d) a înviat pe fiul văduvei din Nain pentru credinţa mamei sale (Luca 7, 11—15); e) a înviat pe fiica lui Iair pentru credinţa tatălui său (Luca 8, 41—55).

7. Botezul se împărtăşeşte numai o singură dată, adică dacă este valid, el nu poate fi repetat. Numai în chip condiţionat se poate repeta Botezul.

8. Botezul poate fi împărtăşit numai de preoţi. Excepţie de la această regulă face Botezul „din necesitate“ (în cazul cînd există riscul ca pruncul să moară nebotezat), care poate fi săvîrşit — la dorinţa părinţilor — de un credincios mirean — bărbat sau femeie — cu apă sfinţită şi cu rostirea formulei de consacrare: „Botează-se . . .“.

9. Botezul creştin cu adevărat ortodox se săvîrşeşte cu apă sfinţită, iar forma lui externă este cufundarea în apă de trei ori, în numele Sf. Treimi (Matei 28, 19; Ef. 5, 25—26; Tit 3, 5).

C. Sîrbu

Prăznuirea Sf. Iosif cel nou de la Partoş

Cu ceremonialul devenit deja tradiţional, la catedrala mitropolitană din Timişoara a avut loc prăznuirea Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoş, fost mitropolit al Timişoarei între anii 1650—1653. Pomenirea Sfîntului, fixată în calendar la data de 15 septembrie, a început o dată cu vecernia din seara zilei de 14 septembrie, după ce la vecernie din Duminica premergătoare corul catedralei a executat Oratoriul Sfîntului Iosif de la Partoş, lucrare inspirată din viaţa Sfîntului şi compusă de maestrul Filaret Barbu. Slujba a fost oficiată de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului împreună cu un sobor de preoţi şi diaconi. După terminarea slujbei, preoţi anume rînduiţi, împreună cu credincioşi au rămas în tot cursul nopţii în priveghere. În acest timp s-au oficiat paraclise şi acatiste şi s-au făcut diferite rugăciuni particulare celor ce au cerut. În dimineaţa zilei de 15 septembrie, adică în ziua praznicului, s-a oficiat utrenia şi maslul de obşte, iar la ora 9,30, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a slujit Sf. Liturghie arhierească. După cuvîntul de învăţătură al Înalt Prea Sfinţiei Sale, s-a făcut cuminecarea credincioşilor care s-au pregătit a primi această Sf. Taină. După masă, la ora 18, s-a oficiat vecernia, slujită tot de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae. Tot în cadrul acestei vecernii, corul catedralei a cîntat „Requiemul compus de maestrul Filaret Barbu.

La fiecare din aceste servicii religioase au fost rostite predici de către Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, P. Cuv. Părinte Timotei Seviciu, vicar, şi P. C. Părinte Constantin Comşulea, consilier eparhial.

Sărbătorirea Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoş s-a făcut prin oficierea slujbelor rînduite şi la toate bisericile parohiilor aflate în cuprinsul Eparhiei.

Prot. *Gh. Geţia*

*Intrarea în Biserică**

Aşa te vede duhul meu, Stăpînă:
Te duce Ana, maica-ta, de mînă.
Cum urci cu paşi mărunţi pe sfînta scară,
În ochi porţi cerul nopţilor de vară.
Şi părul tău e caier de lumină,
Smerit în rugă, trupul mic se-nclină
Şi faţa de copil aşteaptă harul,
Ca să-ţi picteze slava, iconarul.
Topit-a-n flăcări vechea lui comoară,
A prefăcut-o-n pulbere uşoară
Şi pata de argint a hainei tale
A încrustat-o-n raze, ca în zale.
In juru-ţi focul curge ca o apă,
Cu frăgezimi de muguri care crapă,
Mînuţa poartă lujerul de floare,
Iar Sfîntul Duh, în fîlfăiri uşoare,
Cu vraja curăţiei şi a milei,
S-a aşezat pe umărul copilei.
Din norii albi şi moi ai înălţimii,
Cuminţi, îţi ies în cale, Heruvimii.
În cuviinţă mare iconarul
Cu fir de-arnici a-ncondeiat chenarul,
Iar sus de tot, pe cea din urmă treaptă,
Potirul sfînt al jertfelor te-aşteaptă.

Z. Laţcu

* Sărbătorită în 21 noiembrie.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

ANUL 120 Sibiu, 1 decembrie 1972 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

35. „Sfînta jertfă" - centrul Sf. Liturghii

Prima parte a Sfintei Liturghii a credincioşilor (de la rugăciunile pentru credincioşi pînă la Crez) e o pregătire, ca în unitatea dragostei şi a dreptei-credinţe să întîmpinăm (în partea a doua a Sf. Liturghii a credincioşilor) marea taină a prefacerii pîinii în Trupul Domnului, iar a vinului în Sîngele Domnului, adică să aducem Sfînta Jertfă mîntuitoare a Domnului Iisus Hristos. De fapt Hristos însuşi se aduce Jertfă prin rugăciunile preotului.

De aceea preotul cheamă pe credincioşi: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfînta Jertfă cu pace a o aduce", adică şi preotul şi credincioşii să fie cutremuraţi sufleteşte în faţa Sfintei Jertfe, cu gîndul şi inima numai la această mare şi dumnezeească taină, în pace, fără tulburare. Toată fiinţa noastră se concentrează astfel asupra celui mai sublim moment al Sfintei Liturghii. De altfel credincioşii răspund: „Mila păcii, jertfa laudei." Ei cer ca Domnul prin milostivirea Sa să le dăruiască pacea cu care se cuvine să întîmpinăm Sfînta Jertfă, avînd şi noi milostivire şi pace cu toţi. De asemenea cer Domnului să-i învrednicească a-i aduce „jertfă de laudă", adică a preamări pe Hristos pentru Jertfa Lui de pe cruce. Preotul — ieşind în uşile împărăteşti cu Sfînta Cruce — îi binecuvintează cu dorirea: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toţi" (II Corinteni 13, 13). Iar credincioşii răspunzînd: „Şi cu duhul tău", exprimă ruga lor pentru preot, ca şi el să fie învrednicit de Harul Domnului, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh, căci Jertfa mîntuitoare s-a săvîrşit prin lucrarea Sfintei Treimi. Preotul cheamă iarăşi: „Sus să avem inimile", adică să ne înălţăm inimile spre cerul Dumnezeirii.

Credincioşii răspund: „(Le) avem către Domnul", adică tot gîndul, toată inima le avem înălţate la Iisus Hristos Cel ce s-a jertfit şi se jertfeşte pentru noi. De aceea preotul poate îndemna pe credincioşi: „Să mulţumim Domnului." Iar credincioşii răspund: „Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţite." Deci preotul împreună cu credincioşii se pregătesc să întîmpine Sfînta Jertfă ce se va aduce, cu inimile înălţate spre Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh şi cu sufletele pline de cutremurare, evlavie şi mulţumire. De fapt, în vreme ce credincioşii cîntă: „Cu vrednicie şi cu dreptate . . .", preotul începe să rostească în taină „rugăciunea anaforei", adică rugăciunea aducerii Sfintei Jertfe euharistice. (Folosim textul de la Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur.) Din această rugăciune, unele părţi sînt rostite de preot cu glas tare („Cîntare de biruinţă . . .", „Luaţi mîncaţi . . .", „Beţi dintru acesta toţi . . .", „Ale Tale dintru ale Tale . . .", „Mai ales pentru Preasfînta . . . Născătoarea de Dumnezeu", „Întîi pomeneşte Doamne . . ."), cînd credincioşii cîntă: „Sfînt, Sfînt, Sfînt . . .", „Amin", „Pe Tine te lăudăm . . .", „Cuvine-se cu adevărat", „Pe toţi şi pe toate".

Rugăciunea anaforei în prima parte *aduce laudă, mulţumire şi închinăciune lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sf. Duh („Dumnezeul cel negrăit şi necuprins cu gîndul, nevăzut, neajuns") pentru binefacerile ce le-a revărsat asupra noastră. Căci El ne-a „adus din nefiinţă la fiinţă" şi după căderea în păcat a protopărinţilor (Adam şi Eva) nu ne-a părăsit, ci ne-a ridicat „la cer" şi ne-a dăruit în Iisus Hristos împărăţia „ce va să vină". Mulţumim Tatălui, Fiului şi Sf. Duh pentru toate binefacerile ştiute şi neştiute, arătate şi nearătate. „Mulţumim Ţie şi pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mîinile noastre" (a preotului şi credincioşilor), „deşi stau înaintea Ta mii de arhangheli şi zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu cîte şase aripi, care se înalţă zburînd". Aici preotul continuă cu glas tare: „Cîntarea de biruinţă cîntînd, strigînd, glas înălţînd şi grăind", luînd sfînta steluţă de pe sfîntul disc, făcînd cu ea semnul crucii în cele patru părţi ale sf. disc şi aşezînd-o apoi în partea de sus a sf. antimis.*

Prin cele patru părţi se arată că Evanghelia lui Hristos s-a răspîndit la Răsărit, Apus, Miazăzi şi Miazănoapte. Prin sunetul discului se simbolizează cîntarea „Sfînt, Sfînt" (Apocalipsa 4, 6, 8). Credincioşii cîntă: „Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Savaot . . ." prin care se arată şi cîntarea cetelor îngereşti şi intrarea triumfală a Domnului în Ierusalim" (Isaia 6, 3; Matei 21, 9; Luca 19, 38). În timp ce se cîntă „Sfînt, Sfînt", preotul se roagă în taină: „Cu aceste fericite Puteri (îngereşti, n. n.) şi noi, Iubitorule de oameni Stăpîne strigăm şi grăim: Sfînt eşti şi Prea Sfînt, Tu şi Unul-Născut Fiul Tău şi Duhul Tău cel Sfînt; Sfînt eşti şi Prea Sfînt şi slava Ta e plină de măreţie."

Deci noi, preoţii şi credincioşii preamărim împreună cu îngerii pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat. Urmează pomenirea (istorisirea) a ceea ce a făcut Dumnezeu pentru mîntuirea noastră, a ceea ce a săvîrşit Iisus Hristos cînd era cu ucenicii Lui la Cina cea de Taină. „Căci Tu ai iubit lumea Ta atît de mult, încît pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat ca tot cel ce crede într-însul să nu piară ci să aibă viaţă veşnică. Şi acesta venind şi toată rînduiala cea pentru noi (pentru mîntuirea noastră, n. n.) plinind, în noaptea întru care a fost vîndut şi mai vîrtos însuşi pe Sine s-a dat pentru viaţa lumii, luînd pîinea cu sfintele şi preacuratele şi fără prihană mîinile Sale, mulţumind şi binecuvîntînd, sfinţind şi frîngînd, a dat Sfinţilor Săi Ucenici şi Apostoli, zicînd (aici preotul zice cu glas tare): „Luaţi mîncaţi acesta este Trupul Meu, care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor" (credincioşii: Amin). „Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sîngele Meu, al legii celei noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (credincioşii: Amin).

Vedem dar că în această primă parte a rugăciunii anaforei lăudăm şi mulţumim lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra noastră şi mai ales pentru faptul că Iisus Hristos s-a jertfit pentru mîntuirea noastră şi că la Cina cea de Taină cu Sf. Apostoli a dat poruncă: „Aceasta să faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19), adică rînduiala prefacerii pîinii şi vinului în Trupul şi Sîngele Domnului să se facă de Sf. Apostoli şi de urmaşii lor (episcopi şi preoţi) pînă „la sfîrşitul veacurilor". Aşa a făcut şi face Sfînta noastră Biserică.

Dat fiind că cuvintele: „Luaţi mîncaţi . . .", „Beţi dintru acesta toţi . . ." sînt numai istorisire (aducere aminte) a ceea ce s-a săvîrşit la Cina cea de Taină, nu acum e momentul în care pîinea se preface în Trupul Domnului şi vinul în Sîngele Domnului. Sfinţii Apostoli înşişi au împlinit porunca Mîntuitorului numai după ce au luat putere prin venirea Duhului Sfînt peste ei,

(Continuare în pag. 2)

Sf. Taină a Botezului (II)

În articolul precedent, am văzut cît sînt de limpezi şi de tari temeiurile biblice ale Sf. Taine a Botezului. Cu toate acestea, Sf. Taină a Botezului este înţeleasă şi practicată uneori numai ca un simbol.

Astfel de credincioşi şi-au însuşit despre Botez o învăţătură proprie numai lor, pe care o transformă în obiecţiuni împotriva învăţăturii ortodoxe despre Sf. Taină a Botezului. Pe acestea încearcă să le întemeieze biblic prin forţarea tendenţioasă a unor texte biblice. Astfel:

1. Provocîndu-se la F. Ap. 11, 14 şi 16, 31, ei susţin că Botezul nu este o Sf. Taină ci numai un simbol, adică o lucrare prin care se închipuieşte curăţirea de păcate şi prin care se face întărirea credinţei. Căci curăţirea de păcate n-o produce Botezul, ci credinţa care este pecetluită prin Botez. Prin urmare, credinţa şi nu Botezul este factorul care îl transformă pe credincios în făptură nouă şi îl mîntuieşte.

În acest sens tălmăcesc ei cuvintele Sf. Apostol Petru către Cornelie, că prin credinţa în ceea ce îi va spune el se va mîntui împreună cu toată casa sa (F. Ap. 11, 14). De asemenea, cuvintele Sf. Apostol Pavel adresate temnicerului din Filipi: „Crede în Domnul Iisus şi te vei mîntui tu şi casa ta" (F. Ap. 16, 31). Astfel, din aceste texte biblice se trage concluzia: în aceste cazuri credinţa este factorul care a adus mîntuirea, iar botezul care a urmat are numai valoarea unui simbol al credinţei şi al convertirii sau a unei peceţi a încheierii procesului de pocăinţă. Botezul este numai o dovadă exterioară despre faptul că cei ce-l primesc au făcut pocăinţă, este o mărturie a pocăinţei.

Dar calitatea de Sf. Taină a Botezului rezultă din efectele (lucrările) lui, care sînt *reale* şi *adevărate*, nu numai aparente şi simbolice.

Aceste efecte sînt următoarele: a) Curăţirea de păcatul strămoşesc şi de toate păcatele personale săvîrşite pînă la primirea Botezului, apoi îndreptarea şi sfinţirea celui botezat (I Cor. 6, 11; F. Ap. 2, 38; 22, 16; Ioan 3, 5—7); b) Renaşterea spirituală a credinciosului la o viaţă nouă, sfîntă şi cu adevărat creştină (Ioan 3, 6; Tit 3, 5; Gal. 3, 27); c) Dobîndirea calităţii de fiu al lui Dumnezeu şi de membru al Bisericii (I Cor. 12, 13; Gal. 3, 26—28); d) Îndreptăţirea la fericirea veşnică (Marcu 16, 16; Tit 3, 5).

În consecinţă, cu drept cuvînt Mîntuitorul numeşte Botezul cu apă şi Duh „naştere din nou", „naştere de sus", în urma căreia credinciosul se curăţeşte de păcate şi se sfinţeşte (Ioan 3, 3—7). Sf. Apostol Pavel îl numeşte „înnoire" a vieţii (Rom. 6, 3—5), iar Sf. Apostol Petru ne încredinţează că Botezul este împărtăşit „spre iertarea păcatelor" (F. Ap. 2, 38).

În legătură cu cele două texte biblice la care se provoacă cei ce neagă Botezului caracterul de Sf. Taină, trebuie să facem următoarea precizare şi subliniere: Credinţa lui Cornelie şi a temnicerului din Filipi a devenit factor de mîntuire numai prin faptul că ea i-a adus pe respectivii la primirea Botezului. Prin aceasta au devenit ei membri ai Împărăţiei lui Iisus Hristos. De unde rezultă că credinţa le-a adus mîntuirea numai în calitatea ei de condiţie a primirii Botezului. Căci dacă credinţa le-ar fi adus mîntuirea exclusiv prin sine, atunci nu mai era necesară primirea Botezului.

Prin propovăduirea unei astfel de învăţături, negătorii caracterului de Sf. Taină al Botezului se vădesc ca unii care nu fac deosebirea necesară

(Continuare în pag. 2)

35. „Sfînta Jertfă"...

(Urmare din pag. 1)

adică după pogorîrea Duhului Sfînt cînd credincioşii cu Sf. Apostoli stăruiau „în frîngerea pîinii şi în rugăciuni" (Fapt. Apostolilor 1, 8; 2. 42. 46). Se cuvine dar să ascultăm cuvintele: „Luaţi mîncaţi...", „Beţi dintru acesta toţi..." cu toată evlavia, dar să îngenunchem cînd preotul zice: „Ale Tale dintru ale Tale...". De ce aceasta? Pentru că „Luaţi mîncaţi...", „Beţi dintru acesta toţi..." sînt numai aducerea aminte, istorisirea a ceea ce s-a întîmplat la Cina cea de Taină. După ce face pomenire de aceasta, — pe temeiul poruncii Mîntuitorului, „Aceasta să faceţi întru pomenirea mea" — preotul se roagă lui Dumnezeu să trimită Duhul Sfînt peste cinstitele daruri (pîine şi vin), ca să le prefacă în Trupul şi Sîngele Lui. De aceea, în vreme ce credincioşii cîntă „Amin" (lung), preotul se roagă în taină a doua parte a rugăciunii anaforei, *care începe cu cuvintele: „Aducîndu-ne aminte aşadar de* această poruncă mîntuitoare şi de toate ce s-au făcut pentru noi: *de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de şederea cea de-a dreapta şi cea de-a doua şi slăvită iarăşi venire", şi cu glas tare: „Ale Tale dintru ale Tale Ţie Ţi-aducem de toate şi pentru toate" (făcînd cu sf. potir şi sf. disc semnul sf. cruci peste antimis). Aceasta înseamnă că preotul (şi credincioşii) aducîndu-şi aminte de porunca Domnului la Cina cea de Taină prezintă acum Mîntuitorului cinstitele daruri, pîinea şi vinul, care sînt tot de la Domnul şi prin care ne amintim de toate binefacerile revărsate de Dumnezeu asupra noastră, şi de cele ştiute şi de cele neştiute.*

Aducînd aceste daruri (pîine şi vin), după rînduiala dată de Mîntuitorul, în vreme ce credincioşii cîntă „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvîntăm, Ţie îţi mulţumim, Doamne, şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru", preotul se închină de trei ori în faţa sfintei mese şi se roagă: „Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte." El îşi mărturiseşte nevrednicia, căci în faţa lui Dumnezeu toţi sîntem „praf şi pulbere", păcătoşi şi întinaţi. (Cine poate spune că e fără păcat?) După ce a cerut de la Dumnezeu să-l cureţe de păcate, să-l miluiască, preotul îndrăzneşte să se roage de trei ori, cu mîinile ridicate (cu stăruinţă): „Doamne, Cel ce ai trimis pe Prea Sfîntul Tău Duh în ceasul al treilea Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-l lua de la noi ci ni-L înnoieşte nouă celor ce ne rugăm Ţie", închinîndu-se şi rostind şi stihurile: „Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinăuntru ale mele", „Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfînt nu-l lua de la mine." După această întreită chemare a Duhului Sfînt, cu simţămîntul adînc al nevredniciei noastre şi al milostivirii lui Dumnezeu către noi, preotul şi credincioşii ajung la momentul cel mai înalt, cel mai sublim, centrul Sfintei Liturghii. E momentul prefacerii pîinii şi vinului în Trupul şi Sîngele Domnului prin epicleză, *adică prin rugăciunea de chemare a Sfîntului Duh, pe care o face preotul în reculegerea adîncă a credincioşilor: „Încă aducem Ţie această slujbă duhovnicească şi fără de sînge şi Te chemăm, Te rugăm şi cu umilinţă la Tine cădem:* Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi *şi* peste aceste daruri ce sînt puse înainte — *şi* fă adică, pîinea aceasta *(preotul binecuvintează sfînta pîine)* cinstit Trupul Hristosului Tău *(Amin), iar ceea ce* este în potirul acesta *(preotul binecuvintează sf. potir),* cinstit Sîngele Hristosului Tău", *şi binecuvîntînd Sf. daruri, continuă:* „Prefăcîndule cu Duhul Tău cel Sfînt." *Acesta e momentul cutremurător, în care ne simţim copleşiţi, mici şi nevrednici, şi totuşi plini de o bucurie, de o uimire luminată, de înălţare negrăită, căci iată prin lucrarea Duhului Sfînt pîinea se preface în Trupul Domnului, iar vinul în Sîngele Domnului şi Jertfa de pe Cruce se actualizează, Hristos cel răstignit (şi înviat şi înălţat la cer, care e mereu cu noi) fiind prezent pe masa sfîntului altar. El este „Mielul" cel ce se jertfeşte pentru mîntuirea tuturor. Altarul este acum Golgota pe care s-a răstignit Hristos. De aceea vom îndrăzni cu smerenie şi zdrobire de inimi, dar şi cu bucurie, să ne apropiem — la momentul potrivit al Sfintei Liturghii — de sfîntul potir şi să ne împărtăşim (preot şi credincioşi) cu Trupul şi Sîngele Domnului. De aceea preotul se roagă mai departe: „Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăşi spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtăşirea cu Sfîntul Tău Duh, spre plinirea împărăţiei cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osîndă." Prefacerea Sfintelor Daruri în Trupul şi Sîngele Domnului e clipa în care cerurile se deschid, noi ne înălţăm la cer şi cerul se coboară la noi, ca să ne purifice şi să ne sfinţească, să ne facă hristofori, adică purtători de Hristos şi astfel Hristos să vieze în noi şi noi să viem în El. De aceea, pătrunşi de această mare taină dumnezeiască, preot şi credincioşi deopotrivă îngenunchează cu cutremurare şi umilinţă, căci iată Cel necuprins de cerurile cerurilor vine la noi sub forma pîinii şi vinului, se sălăşluieşte în noi şi ne împărtăşeşte darurile Sale cele dumnezeieşti: „Să tacă tot trupul" şi cutremurat să-şi recunoască nevrednicia, să mulţumească Domnului şi să preamărească pe Iisus Hristos — Mîntuitorul nostru.*

Preotul continuă să se roage în taină, trecînd la partea a treia a rugăciunii anaforei, *adică la rugăciunile de mijlocire şi de mulţumire: „Încă aducem Ţie această slujbă duhovnicească pentru cei adormiţi în credinţă: strămoşi, părinţi, patriarhi, prooroci, apostoli, evanghelişti, mucenici, mărturisitori, pustnici şi pentru tot sufletul cel drept care s-a săvîrşit întru credinţă" — iar cu glas tare: „Mai ales pentru preasfînta, curata, preabinecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria." În vreme ce credincioşii cîntă Axionul („Cuvine-se cu adevărat să te fericim Născătoare de Dumnezeu", sau „De tine se bucură..." ş. a.), preotul zice în taină: pentru Sf. Ioan Botezătorul, pentru Sfinţii Apostoli, pentru Sfîntul zilei, pentru toţi Sfinţii („cu ale căror rugăciuni cercetează-ne pe noi, Dumnezeule").*

Apoi se roagă pentru „cei adormiţi în nădejdea învierii" ca Dumnezeu să-i odihnească „acolo unde străluceşte lumina feţei Tale, Doamne". Se roagă apoi pentru episcopii dreptcredincioşi, preoţime, diaconie, cinul preoţesc şi monahicesc, „pentru toată lumea, pentru sfînta sobornicească şi apostolească Biserică; pentru cei ce în curăţie şi viaţă cinstită vieţuiesc". De asemenea pentru ocîrmuitorii ţării, ca Domnul să le dea paşnică ocîrmuire, ca toţi să trăim în pace şi curăţie. Apoi citeşte pomelnicele viilor şi morţilor care s-au adus după Heruvic. Preotul binecuvintează anafora (ce se taie din prescurile folosite la Proscomidier). Cu glas tare pomeneşte cu numele pe ierarhul locului, ca să-l ţină Dumnezeu în pace, sănătos, îndelungat în zile şi învăţînd dreapta credinţă. Apoi preotul se roagă în taină pentru localitatea în care vieţuim, pentru toate oraşele şi satele şi pentru cei ce cu credinţă vieţuiesc într-însele, pentru cei ce călătoresc, cei bolnavi, cei ce aduc daruri şi fac bine în sfintele biserici, pentru cei milostivi şi ca Domnul să trimită „peste noi toţi milele" Sale.

Rugăciunea anaforei se termină cu ecfonisul: „Şi ne dă nouă cu o gură şi o inimă, a slăvi şi a cînta preacinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în veci vecilor." Amin.

Astfel, în jurul lui Hristos, Cel ce se află pe sfîntul altar, Cel ce este jertfă deplină pentru mîntuirea noastră, se adună prin rugăciunea preotului, toată Biserica, cu toate mădularele ei (Maica Domnului şi Sfinţii din ceruri, ierarhii, preoţii, credincioşii în viaţă şi cei adormiţi etc.). Căci unde e Hristos cu Jertfa Sa sfîntă e şi Biserica şi unde e Biserica e şi Hristos. Căci Hristos e capul Bisericii, iar Bisercia e Trupul lui Hristos. Aici se vădeşte că la temelia Bisericii stă Hristos cel răstignit şi înviat. Şi Hristos este viaţa Bisericii, căci în El şi în Biserica Sa avem mîntuirea şi viaţa cea veşnică.

„Mari şi minunate sînt lucrurile Tale Doamne", grăim acum cînd cunoaştem marea taină a Jertfei Domnului, a prefacerii pîinii şi vinului în Trupul şi Sîngele Domnului, pe masa Sfîntului altar. Altarul din biserică se împreună cu altarul din ceruri, căci Hristos este Cel ce liturghiseşte în cer cu cetele Sfinţilor şi îngerilor şi Hristos e Cel ce liturghiseşte prin preot în bisericile noastre — înconjurat de cetele Sfinţilor şi îngerilor şi de credincioşi.

Această mare şi negrăită taină să fie un îndemn pentru slujitorii altarelor şi pentru credincioşi ca, aşa cum Hristos s-a jertfit şi se jertfeşte mereu pentru mîntuirea noastră, şi noi să ne străduim a ne lepăda de păcate, a face tot ce e bun şi izbăvitor, să ne dăruim viaţa noastră şi pe noi înşine Domnului şi Bisericii Sale şi să ne jertfim poftirile egoiste, ca prin jertfă neprecupeţită să slujim omului, să slujim păcii şi înfrăţirii, să slujim Patriei noastre scumpe.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Sf. Taină a Botezului (II)

(Urmare din pag. 1)

între botezul-simbol al Sf. Ioan Botezătorul şi Botezul-Sf. Taină al Mîntuitorului, căci între ele există o foarte mare deosebire.

Această deosebire este mărturisită de: a) Sf. Ioan Botezătorul: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel ce vine după mine... vă va boteza cu Duh Sfînt şi cu foc" (Matei 3, 11); b) Mîntuitorul Iisus Hristos: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veţi fi botezaţi cu Duhul Sfînt, nu mult după aceste zile" (F. Ap. 1, 5); c) Sf. Apostol Pavel: „Ioan a botezat cu botezul pocăinţei, spunînd norodului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus. Şi auzind ei (adică ucenicii din Efes cărora li s-a adresat Apostolul Pavel), s-au botezat în numele Domnului Iisus" (F. Ap. 19, 4—5).

Din toate aceste texte biblice rezultă că între cele două botezuri există o deosebire foarte mare: pe cînd botezul Sf. Ioan Botezătorul este un simplu simbol (numai „cu apă", adică numai în extern), Botezul Mîntuitorului este o Sf. Taină („cu Duh Sfînt şi cu foc").

2. Întrucît în Sf. Scriptură nu se spune direct că Botezul trebuie săvîrşit prin trei cufundări. contrarii învăţăturii şi practicii ortodoxe în legătură cu Botezul susţin că Botezul trebuie să fie săvîrşit numai printr-o singură cufundare.

Dar ei nu au temei în Sf. Scriptură pentru această practică. Căci Sf. Scriptură nu ne spune direct nici că trebuie făcut printr-o singură cufundare, nici că trebuie făcut prin trei cufundări.

Practica ortodoxă a întreitei cufundări se bazează pe formula împărtăşirii Botezului în numele Sf. Treimi. Ca atare, este logic să se facă cîte o cufundare în numele fiecăreia din cele trei Persoane ale Sf. Treimi. Totodată, această întreită cufundare nu contrazice nici litera şi nici spiritul Sf. Scripturi, după cum ea nu contrazice nici fiinţa Botezului.

Pe de altă parte, în lipsa oricărui temei direct din Sf. Scriptură, Biserica Ortodoxă îşi întemeiază această practică pe temeiuri din Sf. Tradiţie şi din istorie. Acestea ne arată că în Biserica veche Botezul a fost săvîrşit prin întreită cufundare.

3. Provocîndu-se la textul biblic de la F. Ap. 8, 36—38, contrarii practicii ortodoxe a Botezului susţin că Botezul poate fi săvîrşit în orice apă curgătoare şi nu numai cu apă sfinţită în cristelniţe şi baptisterii.

Este adevărat că diaconul Filip a botezat pe famenul etiopian în apă curgătoare: „Şi, pe cînd mergea pe cale, au ajuns la o apă; iar famenul a zis: Iată apă. Ce mă împiedică să fiu botezat? Filip a zis: Dacă crezi din toată inima, este cu putinţă... Şi a poruncit să stea carul; şi s-au coborît amîndoi în apă, şi Filip şi famenul, şi l-a botezat" (F. Ap. 8, 36—38). S-ar părea că de aici rezultă că Botezul poate fi făcut în orice apă curgătoare sau numai în apă curgătoare, precum şi că nu-i nevoie de apă sfinţită şi de un loc special pentru Botez.

Dar şi aici Sf. Scriptură este extrem de laconică. Ea ne spune numai atît: Filip l-a botezat pe famen într-o apă curgătoare la care tocmai ajunseseră. Însă ceea ce lipseşte din acest text biblic întregeşte Sf. Tradiţie, care ne spune că Botezul se face cu apă sfinţită. Aceasta a fost practica de totdeauna în Biserică. Ceea ce înseamnă că şi în cazul de la F. Ap. 8, 36—38, diaconul Filip trebuie să fi făcut mai întîi sfinţirea apei, indiferent dacă apa este curgătoare sau nu. Cu atît mai mult, cu cît această practică nu alterează întru nimic fiinţa Botezului.

C. Sîrbu

1 Decembrie 1918 — 1 Decembrie 1972

Cu adîncă bucurie, sărbătorim la 1 Decembrie actul măreț al Unirii Transilvaniei cu România — cînd, acum 54 de ani la Alba-Iulia, s-a făurit visul de veacuri al închegării tuturor românilor într-un singur stat. După cum știm, românii de pe ambele versante ale Carpaților dintru începuturi au fost „o apă și un pămînt" — cum zice zicala. O apă care putea să curgă, comunicînd dintr-o parte în alta a lanțului carpatic. Trecătorile dese și ușor de trecut au dat posibilitatea legăturilor neîntrerupte între români, prin cărăușii care-și duceau mărfurile, prin ciobanii cu turmele, păcurarii, călugării care duceau cărțile și obiectele de cult și prin toți pribegii vremurilor de bejenie, fiecare simțindu-se peste tot ca la el acasă. „Toți românii dintr-o fîntînă cură" — *zice cronicarul, iar noi* „ni-s deaici", *spune poporul.*

Pămîntul țării noastre, împreună cu poporul său, a format și formează o unitate ca între trup și suflet. Carpații sînt un dar pentru poporul român, așa cum este Nilul pentru Egipt, cum constată geograful francez E. Martonne.

Italianul Guido Landa arată că poporul autohton al Transilvaniei nu s-a schimbat în cursul veacurilor; el s-a născut pe aceste meleaguri odată cu stîncile și pădurile, cu care formează un tot nedespărțit. Același învățat condamnă pe toți acei care „susțin teze potrivnice continuității dacoromane în România", *socotind că* „comit un fals vădit ... din punct de vedere istoric ... și antropologic".

Geograful francez Leon Rousset constata în 1896 că centrul geografic al României (adică Transilvania) se afla în afara teritoriului în care o îngrădise evenimentele istorice.

Mai citäm din aceste prețioase mărturii ale învățaților străini relatate de istoricul român I. Lupaș în cartea sa: „Transilvania, inima teritoriului etnic românesc", Sibiu 1945, frumoasa comparație a geografului german Theobald Fischer, care aseamănă provinciile românești de dinainte de 1918 cu un vultur în zbor — ale cărui aripi ar fi Muntenia și Moldova, capul orientat spre Mare ar fi Dobrogea, din care mai lipsea partea de mijloc — Transivania pe care o socotea— pe drept cuvînt — inima teritoriului etnic românesc.

Acest adevăr, despre unitatea geografică și etnică românească, mărturisit de către atîția cercetători străini, a fost cu atît mai viu în conștiința întregului popor român, care a dat glas idealului unității prin cei mai buni fii ai săi. Astfel, încă în 1431 Alexandru Aldea, fiul lui Mircea cel Bătrîn, scria sibienilor: „Dacă s-ar întîmpla să piară Țara Românească, ați pieri și voi", *iar după două decenii, Radu cel Frumos scria tot sibienilor:* „Țara mea și țara Craiului (Trans.) una este", *arătînd unitatea și necesitatea ajutorului frățesc al locuitorilor de pe cele două laturi ale Carpaților.*

Este binecunoscut faptul că, pînă la 1691 cînd Transilvania intra sub protectoratul imperiului habsburgic, românii erau organizați pe linie de stat și bisericească, în cnezate voievodate și episcopii, desigur mai răzlețe, din pricina valurilor migratoare care-i călcau atît de des.

Mihai Viteazul reușește în 1600 să făurească, pentru scurt timp, visul unității de stat, devenind la Alba Iulia domn al celor trei țări unite, dînd ca simbol al unității cele 3 culori: roșu, culoarea Moldovei, galben a Munteniei și pentru Transilvania albastru, unindu-le într-un singur drapel, că de altfel și stemele într-una singură.

Această luptă se continuă și se manifestă cu vigoare în 1848, cînd masele populare de pe Cîmpia Libertății cereau unirea „cu Țara". *Acest vis al unității de stat s-a împlinit în parte prin* „Unirea Principatelor" *(1859) și prin cucerirea Independenței (1877), pentru ca să se desăvîrșească la 1 Decembrie 1918, prin Unirea Transilvaniei cu România, favorizată de prăbușirea imperiului habsburgic și de instaurarea în Europa a principiului autodeterminării, sub presiunea valului revoluționar care a cuprins întreaga Europă.*

Biserica Ortodoxă Română a sprijinit totdeauna lupta pentru păstrarea și întărirea unității și pentru cucerirea libertății și independenței. Să nu uităm totodată că unitatea religioasă, manifestată în aceleași sfinte slujbe, rînduieli și învățături de credință, legăturile Mitropoliei Țării Românești și Moldovei cu Mitropolia Transilvaniei; circulația neîntreruptă a vlădicilor, preoților, călugărilor, credincioșilor, traducerea și tipărirea cărților în limba poporului înțeleasă de toți, arta bsiericească (deseori cu teme sociale și naționale ale vremii), ajutoarele frățești etc., care se vădeau chiar în timpurile celor mai mari restricții ș. a. au contribuit negrăit de mult la întărirea unității naționale și la crearea premizelor unității de stat.

În Transilvania, școlile confesionale, Asociația „Astra" *și celelalte asociații culturale și sociale, în care în mare parte episcopii și preoții erau ostenitori neobosiți, precum și în toate acțiunile și revoluțiile pentru revendicări sociale și naționale, Biserica noastră a fost de asemenea prezentă, aducîndu-și partea ei însemnată de contribuție.*

Din cele de mai sus reiese limpede că actul de la 1 Decembrie 1918 a fost — într-un moment istoric concret — doar o pecetluire a unei realități care exista din vremuri străvechi în viața poporului român, care a tins permanent prin toate mădularele sale spre închegarea în cadrul aceloraș hotare.

Grăitoare în această privință sînt cuvintele istoricului nostru I. Lupaș, care spune că „unitatea României nu este opera unui om", *ci rezultatul luptei și năzuinței întregului nostru popor.*

Acest adevăr este limpede remarcat în cuvintele Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat (la Alba Iulia, în 28 noiembrie 1968): „... Nu a fost rezultatul nici unui tratat de pace, nu a fost voința unei puteri din afară; unirea (Transilvaniei cu România) a fost rezultatul voinței poporului român, dornic de libertate și independență".

Fie ca aceste modeste evocări ale faptelor care au dus la mărețul act, pe care noi astăzi îl sărbătorim în liniște și pace, în înfloritoarea noastră Patrie, să constituie un îndemn la munca și grija pentru întărirea unității tuturor fiilor Patriei, fără deosebire de religie și naționalitate, pentru a fi demni de moștenirea de preț a înaintașilor noștri și pentru ca unirea să-și poată aduce adevăratele roade ale păcii și propășirii obștești, ale înfloririi Patriei noastre, pe veci întregite.

T

INFORMAȚII

✦ La invitația P. F. Patriarh Justinian, între 25—31 oct. a. c., Sanctitatea Sa Pimen, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, însoțit de o delegație de 14 persoane, ierarhi, clerici și laici, a făcut o vizită oficială Bisericii noastre. Înalții oaspeți au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Ortodoxe Române, mănăstirile Cernica, Țigănești, Curtea de Argeș, Cozia, Dealu, Ghighiu și au participat la serbarea hramului Catedralei patriarhale, Sf. Dumitru.

Oaspeții au fost însoțiți și de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

✦ La invitația P. F. Patriarh Justinian, Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bulgariei, în fruntea unei delegații de ierarhi și clerici, a vizitat Biserica noastră între 10—17 octombrie a. c.

Oaspeții au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, precum și mănăstirile din Nordul Moldovei, unde, alături de P. S. Antonie, episcop vicar patriarhal, au fost însoțiți de Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei. La 14 octombrie au luat parte la serbarea hramului Catedralei mitropolitane din Iași, Sf. Paraschiva.

✦ Tot la invitația P. F. Patriarh Justinian, între 12—15 oct. a. c. Sanctitatea Sa Shenouda III, Papă și Patriarh al Bisericii Copte a Egiptului, a vizitat Biserica noastră, însoțit de o delegație de ierarhi și clerici ai acestei Biserici. Oaspeții, însoțiți de P. S. Episcop Antim, vicar patriarhal, au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, Mănăstirea Cernica, Seminarul și Institutul Teologic din București, iar la 14 octombrie au fost primiți oficial în catedrala Sf. Patriarhii de P. F. Patriarh Justinian și membri Sf. Sinod. Vizita a contribuit la cunoașterea reciprocă în vederea deschiderii dialogului dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserici Vechi-Orientale.

✦ Cu prilejul praznicului „Adormirii Maicii Domnului" din acest an, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, a săvîrșit, la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog de lîngă Arad, Sf. Liturghie arhierească, împărtășind credincioșilor prezenți cuvînt arhieresc de învățătură, în care a arătat care este rolul Maicii Domnului în viața credincioșilor, precum și importanța păstrării unității de credință și cult a Bisericii noastre.

✦ În ziua de 1 septembrie — cînd se prăznuiește Sf. Simion Stîlpnicul — este hramul Mănănăstirii Arad-Gai, veche de peste 200 de ani.

Biserica mănăstirii este gropniță a 7 dintre episcopii Aradului, iar în celelalte încăperi ale complexului este organizată, din anul 1964, colecția de vechi obiecte de artă bisericească a Eparhiei Aradului.

Pentru a da cinstea cuvenită acestui sfînt locaș — care este declarat monument istoric — precum și înaintașilor care au temeluit-o și păstrat-o pentru posteritate, P. S. Episcop Teoctist a săvîrșit de hram Sf. Liturghie arhierească, îndemnîndu-i pe cei prezenți să trăiască în curăție și unire, spre folosul Bisericii și Patriei.

✦ O delegație a Bisericii Ortodoxe din Franța, în frunte cu Prea Sfințitul Germain Hardy, Episcop de Saint Denis, aflîndu-se, la invitația Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române într-o vizită în România, a sosit, joi 28 septembrie 1972, la Episcopia Aradului, unde, însoțiți de P. S. Episcop Teoctist al Aradului, au vizitat Centrul eparhial, Catedrala episcopală, precum și o seamă de alte biserici din Arad și împrejurimi, șantiere bisericești etc.

Vasile Pârvan

Încerc să aduc mai aproape — cu emoție — figura savantului Vasile Pârvan, cel care a apropiat de noi o mare parte din istoria veche a poporului nostru.

Viața sa a fost scurtă, de luceafăr stins prea devreme — dar trasînd o dîră luminoasă, ce a rămas în amintirea multor generații de studenți.

Vasile Pârvan a desfășurat o muncă ce-l așează printre personalitățile de prim rang ale culturii românești.

El a fost în primul rînd istoric, dar s-a aplecat cu același interes și spre alte domenii: filozofia, evoluția religiilor, sociologia, literatura, științele economice, sprijinind toate aceste căutări pe o cultură temeinică.

Vasile Pârvan s-a născut la 28 septembrie 1882 în cătunul Perchiu din comuna Huruiești-Tecuci. Fiu de învățător, se înrudea după mamă cu filozoful Vasile Conta. După școala elementară în clasa tatălui său, urmează cursurile liceale la Bîrlad. Pregătirea universitară și-a format-o în secția de istorie a Facultății de Litere din București, ca studentul cel mai distins al unor profesori ca: Ion Bogdan, Dimitrie Onciul și Nicolae Iorga.

În 1904, Vasile Pârvan a fost trimis ca bursier în Germania. Timp de 5 ani și-a însușit un tezaur deosebit de cunoștințe, adunînd un material valoros pentru studiile pe care dorea să le scrie despre trecutul străvechi al patriei.

Un rod al acestor acumulări este volumul: „Contribuții epigrafice la istoria creștinismului dacoroman", apărut în 1911 și tratînd despre problema originii poporului român în legătură cu începuturile creștinismului în nordul Dunării.

Întors în țară, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, numit profesor de istorie antică la Universitatea din București și director al Muzeului național de antichități. Avea pe atunci doar 27 ani.

În 1913 a fost ales membru activ al fostei Academii Române.

Săpăturile conduse de Pârvan, mai ales la Ulmetum și la Histria, pe lîngă deosebite rezultate de documentare, au consolidat o școală românească de arheologie și istorie veche. Săpături ulterioare vor da la iveală elemente esențiale din cultura getodacilor.

Prestigiul său este consacrat și de foruri științifice străine.

O moarte prematură, la 26 iunie 1927, curmă o activitate deosebită.

Sărbătorirea a 90 de ani de la nașterea lui Vasile Pârvan ne-a întărit și mai mult convingerea

(Continuare în pag. 4)

Sfîntul Ioan Damaschinul

Precum Mîntuitorul Iisus Hristos a venit în lume prin întrupare „la plinirea vremii" (Gal. 4, 4), adică atunci cînd era necesar să vină, așa și Sf. Ioan Damaschinul a intrat în istoria creștină la timpul potrivit, în care avea să îndeplinească o misiune deosebită. Viața și activitatea lui stau mărturie pentru aceasta.

S-a născut la Damasc-Siria, pe la anul 675, ca fiu al lui Sergiu Mansur, un înalt diregător la curtea califului islamic Abd-el-Malek de la Damasc, unde se stabilise califatul mohamedan din 661. Sergiu mai era și reprezentantul creștinilor în fața califului și astfel tînărul Ioan a putut să-și dea seama de fiecare religie, precum și de raportul dintre ele. La aceasta a mai fost îndemnat și de împrejurarea că, pentru educația sa, tatăl său Sergiu a răscumpărat din piața robilor pe instruitul călugăr Cosma, cunoscător de Teologie, filozofie și științe. Astfel Ioan, împreună cu fratele său adoptiv Cosma cel Tînăr, au cunoscut multe învățături, nu numai din domeniul Creștinismului, ci și al științelor vremii, cunoscute de creștini și prin mijlocire arabă.

În aceste împrejurări Ioan a observat în islamismul califului Iezid, încă din 723, urme monofizite, adică de respingere a iconografiei religioase, fapt care făcea tocmai obiect de reproș al califului către împăratul bizantin Leon III Isaurul că, tolerînd cinstirea icoanelor bisericești, se face vinovat de încălcarea poruncii a 2-a din Decalog. Neputînd deci răbda această învinuire și temîndu-se ca respingerea acestor icoane — iconoclasmul — din partea împăratului Leon III să nu declanșeze o nouă erezie, a ținut în 726 împotriva respingerii sf. icoane trei cuvîntări de larg răsunet printre creștini și atît de edificatoare, încît a fost aplaudat pretutindeni de ortodocșii iconoduli — închinători la aceste sfinte icoane. Cu acest prilej, Ioan preciza că Mîntuitorul poate fi reprezentat prin icoană, căci a avut chip omenesc și icoanele îndeplinesc în Biserică un rol împătrit și anume: Educativ — instructiv, estetic — de împodobire a locașului bisericesc, cultic — de a însoți slujbele bisericești și haric — de a mijloci harurile Sf. Treimi spre credincioși. În ce privește pe împărat, i-a reproșat măsurile luate, căci „nu se cuvine împăratului să legifereze de capul său în Biserică".

Cu toată această poziție, Ioan era stimat de califul Iezid, așa că acesta l-a invitat la curte spre a continua diregătoria tatălui. Dar Ioan avea înclinații deosebite spre Teologie și nu spre administrație. Astfel, pe la anul 732 el a părăsit viața lumească și s-a retras, împreună cu fratele său, în lavra Sf. Sava de lîngă Ierusalim, unde se găsea o bogată bibliotecă cu lucrări ale Părinților bisericești, spre a se dedica întru totul trăirii întru Hristos și studierii Teologiei creștine. După ce a fost călugărit, a fost hirotonit pînă la ieromonah de patriarhul Ioan V al Ierusalimului, pe cînd fratele său a mers mai departe, fiind hirotonit episcop pentru cetatea Maiuma de lîngă Gaza, în Palestina de sud-vest.

În această vreme și pînă la adormirea sa întru Domnul din anul 749, Ioan din Damasc, sau Damaschinul cum i se zicea, s-a dedicat Teologiei ortodoxe și prin opere polemice a subliniat lipsurile din credințele: iconoclastă, maniheică, nestoriană, monofizită de variate feluri, islamică și a luptat împotriva superstițiilor. Adîncind Teologia Părinților bisericești, pentru a o sintetiza în „Fîntîna cunoștinței", el a alcătuit cu migală, după 743, cea mai completă și sistematică: „Expunere a credinței ortodoxe", numită în prescurtare: Acrivia, în care condensa într-un mod concis, clar și cursiv rezultatele la care au ajuns Părinții bisericești prin precizările lor teologice, confirmate apoi de sinoadele ecumenice. El a săvîrșit astfel o lucrare uriașă, care a fost însușită de Biserica Ortodoxă întreagă, a fost cunoscută de arabi, precum și de creștinii apuseni de limbă latină, influențînd apoi Evul mediu apusean și dobîndînd în sec. XVI numeroase ediții tipărite în latinește și grecește. Pentru toate acestea, Sf. Ioan Damaschinul este considerat ultimul Părinte bisericesc, al căror șir îl încheie.

Strădуința sa s-a îndreptat apoi și spre opere morale, în lucrarea numită: Sfintele paralele, în care pune alături păcatele și virtuțile care le înfrunta. Între operele oratorice se impun omiliile despre Sf. Treime și Adormirea Maicii Domnului; a comentat Epistolele Sf. Apostol Pavel; a compus imnul „Ziua Învierii să ne luminăm popoare" și îndeosebi a alcătuit pentru strană: Cartea celor 8 glasuri, numită „Octoih", care e în folosință în întreaga Biserică Ortodoxă pînă în prezent.

Astfel, alături de Leonțiu din Bizanț și de Sf. Maxim Mărturisitorul, el este izvorul cel mai sigur și ortodox al învățăturii patristice și garant pentru ortodoxia dogmatică. De aceea a fost combătut de împăratul Constantin V Iconoclastul și de sinodul acestuia din 754; dar a fost reabilitat și dat cinstirii de Sinodul VII ecumenic de la Niceea din 787, care i-a folosit precizările teologice, transmițîndu-le astfel mai departe generațiilor viitoare, cum o mărturisea Sf. Teodor Studitul pe la 812, numindu-l „izvorîtor de aur", ca și primul său biograf, patriarhul Ioan VI al Ierusalimului, de pe la 960.

Scopul activității sale teologice a fost de a preciza conținutul Ortodoxiei, dînd și definiția acesteia astfel: „Taina Ortodoxiei constă în grija lui Dumnezeu de a se împlini în lume viața și învățătura Mîntuitorului Iisus Hristos". Precizînd în Acrivia sa „credința ortodoxă", a pus astfel temelie pentru decizia sinodală-sinodiconul — din anul 843, cînd episcopii întruniți în sinod, ca urmare a sinodului VII, au stabilit ca prima Duminică din Postul Sf. Paști, pe atunci la 11 martie 843, să fie numită „Duminica Ortodoxiei", spre afirmarea biruinței Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor, începînd cu cea a lui Simon Magul și peste ereticii secolelor următoare pînă la ultimii iconoclaști.

Pentru a cinsti memoria acestui Părinte bisericesc, Biserica l-a așezat între Sfinți și a rînduit ziua de 4 decembrie spre amintire, fiind ziua „chemării lui din viața aceasta la Hristos".

Prof. *M. Șesan*

Vasile Pârvan

(Urmare din pag. 3)

că această operă nu trebuie uitată. Ea trebuie cunoscută cît mai în amănunțime, trebuie prețuită. Unele concluzii s-ar putea discuta. Dar ele sînt totuși atît de originale.

Din Memoriale reținem demonstrația vechimii noastre pe aceste plaiuri din tradițiile păstrate de popor cu prilejul înmormîntărilor.

Mai semnalăm aici prezența în opera lui Vasile Pârvan a unor valori morale, dovada unei sensibilități specifice, a unei tensiuni pentru perfecționarea vieții interioare. La el meditația se naște mereu din căutarea adevărului, a frumosului. Iată cum vorbește despre pasiunea pentru arheologie: „M-am deprins a vedea doar două lucruri vrednice de străduințele și de iubirea noastră: cultul pios al amintirii lăsate în resturi și ruine, cultul entuziast al geniului omenesc, continuu învins și continuu din nou biruitor".

Un alt gînd: „Pentru a avea o concepție optimistă asupra lumii și vieții, e nevoie de un suflet puternic. Numai un mare entuziast poate crede în existența unei legi universale etice, mai presus de urîțeniile morale evidente și, aparent, precumpănitoare ale vieții".

Cînd trebuie să facem atît de mult în cultivarea altruismului, deoarece egoismul este oricînd un element distrugător, gîndul următor este deosebit de grăitor: „Putința de a trăi noi înșine în sufletul altuia e singura valoare omenească".

Subscriem și la afirmația: „Fără bunătate și iubire, fără încredere și fără visuri nu e viață omenească, ci e un chin zadarnic ca al geniilor căzute din paradis în infern".

Ar trebui să citäm mult, pentru că opera lui Vasile Pârvan e deosebită nu numai prin documentare, ci și prin frumusețea expunerii sale, savantul fiind dublat de un simțămînt poetic recunoscut, ceea ce face ca opera sa să se citească nu numai cu interes științific, ci și cu satisfacția că te poți înălța mereu pe calea gîndului, a adevărului, a frumosului.

Este folositoare cunoașterea operei lui Vasile Pârvan, pentru că prin geniul său a iluminat o parte însemnată din viața strămbunilor noștri, pentru că această operă are claritate și armonie, pentru că nu putem crește decît pe treptele cunoașterii trecutului, întrucît, după expresia, de asemenea aparținînd lui Vasile Pârvan: „Fiecare gînd nou trebuie altoit pe unul înrudit, mai vechi".

Preot Nicolae Modoiu

Gînduri la Sf. Taină a Cununiei

Această casă sfîntă în care ați păşit voi, iubiți miri, este biserica cea ortodoxă a părinților noștri, așezămîntul mîntuirii cel pus sub ocrotirea lui Dumnezeu, ca să exprime pentru noi bucuria vieții cu tot ce are ea mai frumos și mai înălțător, cum este și acest act solemn al căsătoriei voastre.

De la Sfinții Apostoli și de la Părinții noștri iubiți am învățat, că de cîte ori pornim la un lucru mare, să ne îndreptăm gîndurile spre Dumnezeu și într-un glas să ne rugăm Lui. Creștinește împreunăm mîini rugătoare, deschidem buze curate, binecuvîntăm pe Dumnezeu pentru ziua de azi și pentru cea de mîine și îi mulțumim pentru toate darurile Lui și mai ales pentru că a sădit floarea cerească a iubirii în sufletele noastre.

Iubire ! Ce cuvînt dulce ! Poruncă dumnezeiască. Izvor de mîngîiere. Ecou de bucurie și de tărie pentru om. Minune divină, care usucă lacrimile, vindecă rănile, ușurează poverile, aduce mulțumire, bucurie. De aceea poruncește Dumnezeu: Iubiți-vă unul pe altul. Cînd s-a făcut prima nuntă creștină în Cana, Mîntuitorul Iisus Hristos și-a arătat acolo mărirea Sa, săvîrșind o minune. Din aceasta se arată peste veacuri vrerea dumnezeiască, mila și ajutorul Lui cel sfînt pentru cei ce în numele Lui și în Legea Lui se unesc pe temelia dragostei curate.

Frumoasă și cinstită a fost atunci nunta. Frumoasă a rămas pînă în zilele noastre fiecare cununie încheiată înaintea sfîntului altar. Frumoasă este și nunta voastră peste care noi cerem binecuvîntarea cerească. Datini și bune urări și daruri însoțesc legămîntul mare ce-l faceți cu răspunderea unei vieți care se leagă pentru totdeauna.

Iubirea v-a chemat și voi ați auzit glasul ei, iar bunul Dumnezeu a rînduit ca astăzi toate să se împlinească pentru voi, ca astăzi să plîngeți cu un ochi spre ziua de ieri și cu celălalt să rîdeți spre ziua de mîine. Aceasta-i nunta, aceasta-i taina iubirii care v-a luminat cu raza ei, taină a vieții, taină a credinței, taină de îngeri, taină prin care se duce mai departe povara plăcută a trăirii împreună. În fața acestei taine — despre care Sf. Apostol Pavel zice că „este mare" — strigă toată Biserica: Doamne, Dumnezeul nostru, cu mărire și cu cinste încununează-i pe dînșii ! Așa se binecuvintează omul cel ce se teme de Domnul.

Iubite mire ! Mulți ani să viețuiești împreună cu soția ta rînduită de Dumnezeu, care ți-a dat mîna curată a dragostei. Iubirea ei îți va îndulci viața, de o vei prețui, o vei cinsti și o vei ocroti pe cărarea vieții pe care o începi acum. Încleștat în muncă cinstită și în smerită rugăciune, Cerul îți va trimite darurile ce le-a dăruit celor credincioși: Tăria lui Aron, înțelepciunea lui Solomon, blîndețea lui David și bucuria lui Noe, care s-a mîntuit de păcat. Ai deschisă în față albia largă a vieții. Păşește înainte cu credință și ea va da existenței tale un acord deplin cu eternitatea. Să-ți ajute Dumnezeu.

Cinstită mireasă ! Ai chipul blînd și-n ochi sclipiri de rouă. Lacrimile tale din priviri sînt visurile împlinite. Să-ți fie gîndul totdeauna la soțul cu care te-ai cununat și fă-l să trăiască fericit. Bucură-te de iubirea lui, ca să ai parte de daruri și de zile fericite. Să împletești ușor numai fire de dor. Să viețuiești numai în pace și dragoste, sporind prin ani bucuriile curate. Nu uita bunele învățături ale părinților, fii voitoare de bine, făcătoare de pace, rugătoare de Dumnezeu, cinstitoare de mai marii tăi.

Iubiți nuntași, avem în fața noastră ca o clipă azurie, icoana caldă, adîncă și vie a mirilor care s-au cununat. Bucuria lor așează și în sufletele noastre o bucurie creștinească. Două inimi, doi drumeți, două vieți se unesc „și vor fi amîndoi un trup", cum este scris.

S-a făcut nunta aceasta pe o zidire creștinească, la care am fost poftiți și am venit s-o asistăm. Zidul de pace e credința noastră, este cununia la altar, una din cele șapte Sf. Taine. Cei ce o primesc în sufletele lor vor viețui în pace și se vor mîntui de patimi. Zidul de pace este iubirea poruncită de Dumnezeu și cei ce o păstrează în inimile smerite vor avea pe lume parte de bucurii și vor fi feriți de multe rele.

Nuntă s-a făcut și am văzut cu ochii noștri frumusețile și am simțit în sufletele noastre bucurie. Din adîncul inimilor noastre, adresăm mirilor urarea: Bucuria și voia cea bună să-i însoțească; pace, înțelegere și spor în tot lucrul lor bun.

Pr. *Ioan Gh. Ivanciuc*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 120 Sibiu, 15 decembrie 1972 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Un sfert de veac

Sărbătorim la 30 decembrie a. c. împlinirea a 25 ani de la proclamarea Republicii. Acesta este răstimpul generaţiei tinere, care s-a născut o dată cu Republica. Dar şi răstimpul celor ce au făurit-o şi acum sînt la vîrsta rodirilor bogate. E vremea în care sîntem cuprinşi toţi, fără deosebire de vîrste, naţionalitate, credinţe religioase, fel de muncă. E cuprins întreg poporul, care în acest scurt timp istoric — sub îndrumarea conducătorilor iubiţi — a făcut paşi uriaşi înainte.

Într-adevăr ceea ce caracterizează acest sfert de veac este mobilizarea tuturor energiilor, tuturor forţelor creatoare ale poporului spre a înălţa patria noastră într-un ritm accelerat pe noi trepte de cultură şi civilizaţie. Astfel dintr-o ţară înapoiată, am ajuns o ţară care, prin dezvoltarea rapidă a tuturor sectoarelor de activitate, se apropie tot mai mult de ţările avansate ale lumii. De aceea se vorbeşte în alte ţări de „miracolul românesc", de realizările ţării noastre ca de ceva extraordinar, ca de o minune. Şi cu adevărat minunat este acest popor, minunate sînt entuziasmul lui în muncă şi creaţie şi dăruirea lui deplină pentru propăşirea acestei ţări aşa de frumoase, aşa de bogate, aşa de înfloritoare.

Statisticile arată că într-un sfert de veac s-a realizat cît altădată într-un secol, chiar mai mult. Aceasta pentru că poporul s-a eliberat de sub apăsarea nedreptăţilor trecutului şi a devenit liber şi stăpîn pe soarta sa. Republica este creaţia poporului, este statul în care poporul e stăpîn şi îşi plămădeşte viaţa cea nouă. El fructifică bogăţiile ţării şi forţele creatoare pentru ca viaţa tuturor celor ce muncesc să fie tot mai îmbelşugată, tot mai luminată, tot mai fericită. El îşi alege conducătorii, care, ridicaţi din popor, identificaţi cu poporul şi năzuinţele lui, exprimă şi împlinesc voinţa poporului şi întrupează marile imperative ale vremii noastre.

Ne creşte inima de mîndrie şi de bucurie cînd vedem cum se schimbă fără răgaz faţa patriei şi sufletul ei şi cum prestigiul poporului nostru este tot mai înalt în lume. Aceasta pe de o parte pentru dezvoltarea rapidă a ţării noastre, pe de altă parte pentru politica ei externă bazată pe principiile libertăţii, independenţei, egalităţii, avantajului reciproc, colaborării şi păcii între popoare. Niciodată ca acum numele poporului nostru n-a strălucit cu atîta putere între popoarele lumii. Acest prestigiu internaţional şi acest avînt în muncă, în ritmul de dezvoltare al industriei, al agriculturii, al culturii, ne dă încredere în viitor şi însufleţirea necesară pentru a merge mereu înainte.

Biserica Ortodoxă Română — cu ierarhii, preoţii şi credincioşii ei, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian — a fost şi este alături de popor, alături de patria noastră a tuturor, alături de conducătorii ei. Ea a sprijinit şi sprijineşte munca poporului şi dezvoltarea multilaterală a Republicii Socialiste România. Prin realizarea unităţii bisericeşti, prin înfrăţirea ecumenistă cu celelalte culte — s-a sprijinit unitatea poporului. Prin relaţiile cu Mişcarea ecumenistă mondială, ea s-a arătat ca o Biserică vie şi încadrată în actualitate, iar prin felul cum s-a manifestat — a dus şi bunul nume al poporului nostru între celelalte popoare.

Binecuvîntat fie Dumnezeu pentru tot ceea ce ni s-a dăruit în acest sfert de veac. Fie ca — prin vrednicia tuturor fiilor României Socialiste, a conducătorilor ei, în frunte cu Dl. Preşedinte al Consiliului de Stat Nicolae Ceauşescu — ţara noastră în anii ce vin să strălucească cu putere alături de ţările înaintate ale lumii şi marile realizări ale poporului nostru să întrupeze „viitorul de aur", pe care l-au prevăzut poeţii şi îl transformă în realitate zi de zi munca şi entuziasmul creator al oamenilor muncii.

Trăiască, crească şi înflorească Republica Socialistă România!

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

La a 25-a aniversare de la

PROCLAMAREA REPUBLICII

Arătam într-un articol apărut recent în gazeta noastră (Industria românească în plin avînt, Telegraful Român nr. 43—44 din 15 noiembrie 1972), că ţara întreagă este animată de sărbătorirea unui mare eveniment patriotic şi anume împlinirea a 25 de ani de la proclamarea Republicii.

Ideea de republică nu este un element nou în istoria poporului nostru. Spre ea au militat încă din veacul trecut mulţi fii luminaţi, cu dragoste de obşte ai poporului român, ceea ce sublinia cu ani în urmă şi Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, cînd spunea că „patrioţii cei mai luminaţi au năzuit către o formă de stat democratică, progresistă, care să asigure libertate şi dreptate socială pentru cei mulţi, neatîrnare politică şi înflorirea economică a ţării, să înfăptuiască dreptul sacru al poporului de a fi singur stăpîn în patria sa strămoşească". Forma de stat spre care năzuiau aceşti patrioţi a fost desigur republica.

Aşa de pildă, Nicolae Bălcescu, în al cărui suflet mare clocotea o puternică dragoste de poporul şi ţara sa, arăta că „republica este un stat în care oamenii adunaţi îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-şi pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea şi drept ţintă frăţia". Tot în aceeaşi epocă, Simion Bărnuţiu scria şi el: „În republică trebuie să domine şi să guverneze numai dereptul şi dereptatea, pentru ca naţiunea română să poată vieţui în etern liberă... Maiestatea poporului român e însăşi potestatea (puterea) supremă, ceea ce i se cuvine lui şi numai lui în toată întinderea teritoriului lui..." În 1865 Ion Heliade Rădulescu, elev al lui Gheorghe Lazăr, spunea cu privire la monarhie: „1. Dinastia la noi este contra tradiţiunilor; 2. Dinastiile au cauzat întotdeauna suferinţe şi nenorociri naţiunilor; 3. Dinastia este o uzurpare a proprietăţii naţionale; 4. Dinastia este contra principiilor şi aspiraţiunilor către care ţinteşte lumea modernă. Niciodată România nu va voi să priceapă ce mai este şi dinastia (monarhia), fiindcă ea ştie din moşistrămoşi că ţara aceasta nu este moşia lui vodă!" Aşa se explică faptul că în exil revoluţionarii români de la 1848 au editat gazeta semnificativ intitulată: „Republica română".

30 Decembrie 1947, data proclamării Republicii Populare Române, constituie deci împlinirea unor aspiraţii îndelungate ale poporului român, reprezintă un moment de seamă în istoria nouă a Patriei noastre. După cum ştim, la 21 august 1965 ţara noastră a devenit Republica Socialistă România şi faptele de zi cu zi dovedesc că într-adevăr Republica socialistă este forma de stat cea mai potrivită pentru înfăptuirea marilor şi dreptelor dorinţe de mai bine ale poporului nostru. Aşa se explică faptul că în 25 de ani de republică ţara noastră a străbătut un drum cu adevărat glorios. Profundele transformări politice, sociale, economice, culturale etc., care au avut loc în acest răstimp, au ridicat Patria noastră pe o înaltă treaptă de progres, pe care n-a cunoscut-o niciodată în trecutul său.

Naţionalizarea principalelor mijloace de producţie, miniere, bancare, transport etc. din 11 iunie 1948 este o primă înfăptuire democratică după instaurarea Republicii, care a deschis larg porţile industrializării ţării. Acest fapt a schimbat fundamental faţa Patriei noastre, România socialistă posedînd astăzi o industrie în plin avînt, o bună parte din produsele sale luînd drumul exportului.

Pe pămîntul ţării au fost înfăptuite lucrări, care altă dată erau cu anevoie chiar de conceput, ca de pildă podul de la Giurgeni—Vadul-Oii, acest arc de oţel şi beton de peste Dunăre lung de 1,5 km, şi cu deosebire termo şi în primul rînd hidrocentralele de pe Bistriţa, Argeş, Lotru şi mai ales Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie de la Porţile de Fier şi încă alte multe surse de lumină, care pompează cantităţi uriaşe de energie electrică în miile de km de reţele electrice aşternute astăzi pe pămîntul ţării. Realizăm în aceşti ani doar în cîteva zile întreaga cantitate de energie electrică produsă de vechea Românie în întreg anul 1938. Semnificativ este şi faptul că, faţă de 438 localităţi rurale electrificate pînă în anul 1945, în prezent sînt electrificate mai bine de 14.000 comune şi sate, ceea ce reprezintă 86,8 % din totalul localităţilor rurale ale Patriei, prevăzut fiind ca pînă la sfîrşitul actualului cincinal curentul electric să lumineze în toate localităţile din cuprinsul ţării.

Transformări radicale a adus Republica şi în agricultură, a cărei cooperativizare s-a încheiat în 1962, aplicîndu-se principiul: „Pămîntul aparţine celor ce muncesc." Statul nostru face importante investiţii pentru mecanizarea lucrărilor agricole, pentru producerea de îngrăşăminte chimice, pentru desecări, irigaţii etc. Adevărate rîuri artificiale, create de mîna omului, străbat astăzi cîmpiile Bărăganului, Dobrogei etc., iar bălţile Dunării, unde altădată domneau tufişurile, sălciile, bălăriile, precum şi lupii, mistreţii şi alte vietăţi, au devenit grînare de primă mînă.

Învăţămîntul, lumina cărţii a pătruns în anii Republicii în cele mai îndepărtate cătune. Ţara noastră se situează printre puţinele ţări din lume

(Continuare în pag. 3)

Din urările de Crăciun la parohia Daneş

Pentru viaţa spirituală a credincioşilor din parohia Daneş, prot. Sighişoara, Naşterea Mîntuitorului aduce cu sine o adevărată bogăţie de simţăminte înălţătoare, pe care le trezesc podobiile şi colindele, obiceiurile şi urările. Fiecare din aceste mijloace spirituale, care fac pe credincios să fie părtaş la fericirea bunătăţii divine, fie că e vorba de melodii festive, de evocări biblice sau în mod direct de exprimarea bucuriei sosirii praznicului prin diferite urări, toate înfăţişează una şi aceeaşi viziune a simţirii creştine.

Intenţia de a prezenta cîteva din urările de Crăciun de la Daneş are ca reazim dorinţa de a dovedi conţinutul de spiritualitate şi chiar de poezie, pe care îl cuprinde acest mod de manifestare religioasă. Urmărind fondul de idei şi simţăminte ce-l au urările de sărbători, ca fel deosebit de artă religioasă, vom face o consemnare a textului aşa cum poate fi auzit la credincioşi, fără să intervenim cu nici o modificare de ordin stilistic. De fapt, rostul colindelor nu este numai urarea. În timp ce colindele sugerează urarea prin cîntece şi imagini dintr-o lume nespus de luminoasă la care este chemat creştinul în noaptea minunată de Crăciun, urările propriu zise exprimă această „bunăvestire" direct prin declamare. E adevărat că urarea directă apare, la Crăciun, doar ca o completare la sfîrşitul colindei sau a troparului, ca şi la primirea unor daruri, dar ea vrea să fie, aşa cum observăm la Daneş, şi o mărturisire a puterii de trasfigurare, de spiritualizare a existenţei, pe care o aduce sărbătoarea în viaţa creştinului.

Ceea ce caracterizează poezia urărilor de la Daneş este atmosfera ce decurge din trasfigurarea optimistă a vieţii, de care e plină şi colinda de aici. Bucuria venirii în lume a Domnului e o prezenţă ce cuprinde firea întreagă, cerul şi pămîntul, cu toate ale lor. La integrarea în această imensă armonie în bucurie, pe care nu e iertat s-o tulbure nimeni prin negrijă sau uitare, credinciosul e invitat prin cîntarea pe care o ascultă, de aceea colinda se şi termină cu o urare de acest fel:

„Această zi preasfinţită — la mulţi ani, cu bucurie,
şi sărbătoare mărită, — la mulţi ani s-aveţi folos
noi poftim să vă fie, — de naşterea lui Hristos!".

Accentul urării nu cade în mod simplu pe ideea de felicitare, căci această idee este ea însăşi integrată în evocarea biblică, cum reiese dintr-o altă închinare:

„Astăzi se vesteşte — Astăzi s-a născut Mesia
şi să preamărească, — din fecioara Maria.
zi veselitoare — O, ce bucurie mare
lumii pe sub soare. — de această întîmplare!".

Uneori urarea exprimă împlinirea profeţiei din Vechiul Testament, urmărind introducerea ascultătorului în planul providenţial al mîntuirii:

„Astăzi nouă s-a arătat — al Naşterii lui Hristos
al Domnului mare sfat... — ce s-a născut astăzi jos!
O, ce sfeşnic luminat, — Astăzi văd plinite
o, cît e de minunat, — cele de mult proorocite!"...

Urarea de Crăciun de la Daneş e un mod poetic religios de a inspira creştinului încrederea într-o lume nouă şi fericită, adusă de Naşterea Mîntuitorului, făcîndu-l să creadă cu tărie în împlinirea năzuinţelor sale curate. Însoţind pretutindeni cîntarea, urarea creează un măreţ cadru pentru evenimentul mult aşteptat, mărind astfel solemnitatea sărbătorii:

„O, prea cinstite creştine, — C-am plecat din loc departe
iată ce praznic ne vine! — pentru a vă face parte.
Bucură-te, dar, şi saltă — Auzi glăsuire,
cu bucurie înaltă, — ce ne-aduce prăznuire
dacă te-ai învrednicit — ca cu toţii laolaltă
de Crăciunul cel cinstit! — să cîntăm cîntare-naltă.
Că şi noi de bucurie — Naşterea lui Hristos,
luăm colacul mărturie. — dumneavoastă de folos!".

Se cuvine să spunem, în cele din urmă, că urarea din parohia Daneş, îmbrăcînd un caracter profund bisericesc, devine o adevărată „închinare". Credinciosul de aici a fost învăţat de înaintaşii lui să privească mîntuirea ca pe o realitate spirituală ce aparţine comunităţii, iar nu numai individului. De aceea, referindu-se la scopul întrupării Domnului, într-o urare el afirmă adevărul că Hristos a venit în lume „pentru ca să-l nască, pe poporul Său să-l crească". Putem observa, cu destulă uşurinţă, şi faptul că izvorul de inspiraţie al urărilor de Crăciun de la Daneş îl formează cîntarea de la strană. Pe drept cuvînt, inspiraţia bisericească constituie originalitatea acestui gen de poezie la Daneş. O lămurire deplină a acestei afirmaţii e posibilă numai atunci cînd va fi pusă în lumină contribuţia pe care a avut-o la păstrarea şi înviorarea tradiţiei bisericeşti, din Daneş, neuitatul dascăl şi cîntăreţ Simion Florea, contribuţie remarcată şi de mitropolitul Andrei Şaguna. Spre încheiere şi cu scopul de a ilustra toate aceste lucruri, vom consemna o urare cu caracter religios meditativ:

„O, ce bucurie sufletească — Hristos cel din veci dorit
în ceata muceniceasă; — şi de mare bucurie
de-ar sta omul să gîndească — toţi strigă cu veselie:
nu poate să tălmăcească, — „Bucură-te!"
cum puternicul Dumnezeu — Întîi ceata preoţilor,
l-a trimis pe Fiul Său?! — mulţimea diecilor,
Astăzi în trup a venit — bucuria pruncilor;
Cîntă-n toate cărţile, — Iară feţele dumneavoastă
c-au dobîndit mare folos — faceţi bine şi iertaţi
de naşterea lui Hristos. — şi pe Hristos lăudaţi,
Păstorii duc veste bună — c-am dobîndit mare folos
la tot neamul de-mpreună. — de Naşterea lui Hristos".

Venind din lumea obştei drept-măritoare, colindele sau urările de Crăciun de la Daneş sînt o mărturie vie a felului în care cîntarea bisericească a îmbogăţit folclorul religios al satului, fiind totodată un mijloc însemnat de întărire şi sporire duhovnicească pentru credincioşii de astăzi.

Pr. Ilie Moldovan

SFÎNTUL IERARH NICOLAE

Este binecunoscută marea cinstire pe care o acordă credincioşii de pretutindeni Sfîntului Nicolae. Viaţa, activitatea, faptele minunate, străduaniile şi nevoinţele arhipăstoreşti ale Sfîntului şi marelui Ierarh Nicolae de la Mira Lichiei, sînt cuprinse — pe larg — în „Vieţile Sfinţilor".

An de an, în ziua de 6 decembrie — cînd facem prăznuirea Sfîntului Nicolae — rămînem uimiţi de dăruirea lui — din iubire pentru oameni — pentru semeni, adică trăirea sau traducerea în faptă a comandamentelor Evangheliei lui Iisus Hristos prin pilda grăitoare a vieţii sale.

Odrăslit în părţile Lichiei, în cetatea Patara, pe timpul împăraţilor persecutori ai creştinilor, Diocleţian şi Maximilian, din părinţi cinstiţi: Teofan şi Nona, care au dus o viaţă bineplăcută lui Dumnezeu şi cu milostenii, Nicolae — unicul lor copil — a devenit cu adevărat „ca un pom răsădit lîngă izvoarele apelor, care şi-a dat rodul său la vremea sa..." Însuşi numele lui ce se tîlcuieşte „biruinţa poporului", adică miluitor al multora, ne arată frumuseţea sufletului său.

Ca rod al rugăciunilor stăruitoare ale părinţilor săi, potrivit şi îndrumărilor unchiului său, episcopul Nicolae al Patarei, tînărul Nicolae a fost dăruit slujirii lui Dumnezeu. Avînd o viaţă curată — în tot chipul — după hirotonirea întru cuviospreot, s-a arătat foarte vrednic în ocîrmuirea Bisericii. Prima sa mare binefacere, demnă de toată admiraţia şi uimirea pe care a săvîrşit-o potrivit crezului său profund umanitar, a fost aceea că a împărţit averea moştenită de la părinţi, săracilor, lipsiţilor din timpul său. Mîna sa era cu adevărat întinsă către cei lipsiţi, necăjiţi şi binecuvîntată întocmai ca un rîu cu apă multă şi care curge cu îndestulare.

Cît de mişcătoare, de nobilă şi impresionantă a fost ajutorarea şi salvarea celor trei fiice-fecioare ale acelui tată necăjit care, în urma sărăcirii cumplite, urma să încuviinţeze cu strîngere de inimă să fie date fetele lui spre desfrînare!... Sfîntul Nicolae le-a ajutat însă pe toate, miluindu-le cu bani aruncaţi pe ascuns tatălui lor. Prin această binefacere Sfîntul n-a căutat sau aşteptat vreo recunoştinţă omenească, nici o plată vremelnică, nici o răsplată pămîntească; de aceea zicea el totdeauna după exemplul Mîntuitorului, către cel ajutorat de el; ca nimănui să nu spună binele ce i s-a făcut lui în taină. El a avut în vedere să salveze nevinovăţia fetelor şi pe tatăl întristat să-l scape de disperare.

Cu puterea Domnului, Sfîntul Nicolae a potolit furtuna pe mare în călătoria spre Palestina. Ajuns la Golgota, a înălţat rugăciuni de mulţumită şi recunoştinţă pentru Jertfa Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. La rugăciunea Sfîntului — care dorea să intre noaptea în biserică — se spune că s-au deschis uşile singure.

Un glas dumnezeiesc a întors hotărîrea Sfîntului de a nu rămîne în izolare, ca pustnic, deoarece lumina nu se pune sub obroc, ci prin lucrare, luminează prin fapte bune, astfel că îndrumarea Domnului l-a readus în patria sa. De la mănăstirea Sion, Dumnezeu a îndreptat pe acest ales al Său — ca pe o comoară duhovnicească — ca prin fapte bune să fie cît mai de folos semenilor.

Tot prin minunată descoperire, Dumnezeu a ales pe Cuviosul Părinte Nicolae în scaunul Arhiepiscopiei din Cetatea Mirei, ca mitropolit al Lichiei, şi fiind călăuzit, providenţial spre această înaltă demnitate.

Cît de bine a înţeles Sfîntul Nicolae voia Domnului, că trebuia să vieţuiască nu pentru sine. ci pentru alţii — după cum i se tîlcuieşte şi numele — el lumina întocmai cu faptele lui înaintea oamenilor (cf. Sf. Scripturi), s-a făcut pe sine dreptar şi model credincioşilor cu cuvîntul, cu viaţa, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia... şi „tuturor toate" pentru mîntuirea multora... În ostenelile arhipăstoreşti a ajuns să mărturisească pe Hristos şi a fost întemniţat în timpul persecuţiilor creştinilor pe timpul împăraţilor Diocleţain şi Maximilian, pînă la acordarea libertăţii creştinismului de către împăratul Constantin cel Mare, cînd s-au întors şi toţi întemniţaţii împreună cu Sfîntul Nicolae, în patria lor.

În Arhiepiscopie, Sfîntul Nicolae strălucind cu toate virtuţile s-a făcut slăvit, minunat şi foarte iubit de păstoriţii săi. Vrednică de remarcat este apărarea dreptei-credinţe cu acest prilej — de către Sfîntul Nicolae — după cum începe şi grăitorul şi vibrantul tropar în care e zugrăvită pe scurt activitatea minunată a Sfîntului: *„Îndreptător credinţei"* ... În această lumină, demne de remarcat sînt înţelepciunea, vigoarea sau dîrzenia cu care Sfîntul Nicolae a combătut erezia lui Arie cu prilejul participării sale la Întîiul şi Marele Sinod Ecumenic care s-a ţinut la Niceea-Bitiniei în anul 325, în timpul împăratului Constantin cel Mare. Împreună cu cei 318 episcopi, majoritatea fiind din Răsărit, Sfîntul Nicolae, demn de toată admiraţia, a combătut erezia lui Arie care nu vroia să recunoască „deofiinţimea Fiului cu Tatăl". Astfel, cu argumente puternice, sub asistenţa Duhului Sfînt, s-a stabilit atunci, în formularea primei părţi a Credeului, că Fiul este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut şi de o fiinţă cu Tatăl.

Dintre multele fapte minunate ale Sfîntului Nicolae mai amintim şi următoarele: În timpul unei secete cumplite, a potolit în chip minunat, foametea din cetate; a îndreptat pe un negustor din Italia să vină şi să vîndă grîul în Mira. Altădată a salvat de la primejdie pe trei persoane de vază: Nepotian, Ursul şi Erpilion — care mergeau în Frigia, trimişi fiind de împăratul Constantin ca să curme tulburarea de acolo, ş. a.

După trecerea la cele veşnice — în 6 decembrie — zi de adevărată înălţare la viaţa în Domnul, a fost aşezat cu mare cinste de către un mare sobor, în biserica Mitropoliei Mirelor.

Binecunoscut atît în Răsărit cît şi în Apus, şi peste tot, Dumnezeu se proslăveşte prin el. Aşa înţelegem cît de bine — Sfînta Biserică a rînduit la praznicul pomenirii Sfîntului, tropare, condace, imnuri şi tot felul de cîntări grăitoare, subliniind faptele mari şi minunate ale Sfîntului. Nu în zadar cărţile de rugăciuni îl pomenesc întocmai cu Apostolii — cum vedem şi la rugăciunea din ziua de joi — din tot anul bisericesc. La rînduiala litiei din cadrul vecerniei la Sfîntul Maslu, sfeştanie ş. a., alături de marii dascăli ai Bisericii Sfinţii Părinţi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur, Spiridon al Trimitundei ş. a., cerem ajutorul Sf. Nicolae. Multe biserici îl au ca patron (ocrotitor), îi poartă hramul. Pictura şi iconografia ortodoxă îl situează pe iconostas — fie într-o parte (ca hram), fie — şi aproape nelipsit — în partea cealaltă a iconostasului. Sfîntul Nicolae e înfăţişat pentru cinstirea ce i se aduce, şi pe pereţii exteriori ori la pridvorul bisericilor, pe prapori, în casele credincioşilor. Cu mîna dreaptă binecuvintează, iar în stînga ţine Sfînta Evanghelie ca mărturie a traducerii ei în viaţă prin faptele lui minunate. În alte icoane — de o parte şi de alta — sînt pictate semnificativ fie Mîntuitorul cu Sf. Carte şi binecuvîntînd precum şi Maica Domnului cu omoforul, fie alte scene din activitatea Sfîntului.

Sfîntul Nicolae vine ca o înviorare duhovnicească în Postul Naşterii Domnului (cînd Biserica face dezlegare la peşte); îl aşteaptă cu mare bucurie pruncii neprihăniţi şi ca simbol al milostivirii — nu fără tîlc şi înaltă semnificaţie — fiind marea bucurie a aşteptării darnicului „Moş Nicolae", împărţitorul de daruri.

(Continuare în pag. 4)

Proclamarea Republicii

(Urmare din pag. 1)

care au trecut în mod practic la generalizarea învățămîntului de 10 ani. Avem astăzi 14 centre universitare cu 180 de facultăți, bineștiind că toate celelalte categorii de școli au sporit în chip considerabil.

În ultimii 25 de ani au fost smulse rădăcinile inegalității dintre oameni, scopul suprem al Republicii noastre socialiste fiind acela de a creea condițiile necesare dezvoltării multilaterale a personalității omenești, toate înfăptuirile de mai sus și desigur încă multe altele urmărind satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale tuturor fiilor țării, fără nici o deosebire. Cît de grăitor rezultă grija față de om, față de toți fiii buni ai Patriei și din preambulul unei legi promulgate la începutul acestui an, unde se spune: „Cetățenii României socialiste, legați trup și suflet de glia străbună, de tradițiile și idealurile poporului nostru, uniți prin interese și aspirații comune, ca fii ai aceleiași patrii, sînt membri egali ai societății, statul ocrotindu-i deopotrivă, fără nici o îngrădire sau deosebire pe temeiul naționalității, rasei, sexului sau religiei."

Să nu uităm totodată că datorită realizărilor sale interne, precum și datorită sănătoasei și consecventei sale politici externe de pace și colaborare, de întrajutorare și respect reciproc etc., principii emanate din profunda dorință de mai bine a poporului român, țara noastră și-a dobîndit în ultimul sfert de veac un mare prestigiu internațional. Dacă cu peste trei decenii în urmă marele nostru diplomat Nicolae Titulescu arăta la Liga Națiunilor cu adîncă întristare: „Despre țara mea se știe prea puțin în lume, domnilor, și e păcat!" — România socialistă este cunoscută și prețuită astăzi pe toate meridianele Pămîntului. În acest sens, semnificativ este și faptul că Republica Socialistă România întreține relații diplomatice cu peste 100 de state, pe cînd în 1947 de pildă regatul României întreținea astfel de relații doar cu 26 de state.

Așadar, „marea necunoscută de la porțile Orientului", cum se spunea cîndva despre România, devine astăzi tot mai cunoscută și apreciată de popoarele lumii. Cîteva mărturii socotim a nu fi de prisos în această privință. Astfel, președintele Zambiei, Kenneth David Kaunda, spunea cu doi ani în urmă: „Noi cunoaștem azi România ca pe un campion al libertății, al dreptului deplin și de necontestat al tuturor națiunilor, mari și mici, vechi și tinere, pentru menținerea suveranității și independenței lor naționale, a păcii și dreptății." Cam în același timp ambasadorul Republicii Peru la București, Hubert Wieland Alzamora, spunea de asemenea: „Republica Socialistă România a trezit admirație, atît pentru poziția sa internațională, cît și pentru eforturile încununate de succes pe care le depune pentru realizarea bunăstării poporului său." Presa noastră publică încă alte multe astfel de afirmații, care confirmă bunul nume de care Patria noastră se bucură pe arena internațională.

*

Proclamarea Republicii a însemnat și pentru viața Bisericii Ortodoxe Române, ca și a celorlalte culte din Patria noastră, care sînt egale în fața legii, intrarea pe un făgaș firesc. Libertatea de conștiință este garantată de Constituția țării, preoții și credincioșii noștri sprijină cu loialitate eforturile poporului român pentru zidirea vieții sale noi, pentru înflorirea Patriei.

Cel mai mare eveniment bisericesc însă din anii aceștia considerăm că este înfăptuirea Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române, cu privire la care P. F. Părinte Patriarh Justinian spune: „Actul acesta istoric, a cărui însemnătate nu poate fi încă măsurată de contemporani, este fructul nemijlocit al duhului de libertate revărsat peste țara noastră, odată cu instaurarea regimului democrat popular, după îndepărtarea dinastiei Hohenzollernilor."

*

În Mesajul Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, adresat participanților la cea de-a III-a Conferință Mondială de cercetare a Viitorului, ținută la București în prima jumătate a lunii septembrie a. c., se spune între altele: „Popoarele — și îndeosebi tînăra generație — sînt profund preocupate să cunoască cum va arăta viitorul, în ce direcție se va dezvolta omenirea; ele aspiră cu deplină îndreptățire ca ziua de mîine să fie mai bună decît cea de azi, să le aducă noi împliniri pe calea unei vieți libere și prospere, a păcii și colaborării internaționale. De aceste dorințe și aspirații este animat și poporul nostru, care-și consacră întreaga energie și forță creatoare edificării orînduirii socialiste, înfloririi multilaterale a României; avînd în față țeluri clare de viitor", țeluri luminoase desprinse și din rîndurile de mai sus, de prosperitate pentru obștea cea mare a poporului nostru, de pace, respect reciproc și frățească colaborare pe tărîm internațional etc., care pot fi considerate, credem, cel mai frumos omagiu ce i se poate aduce Republicii noastre, acum la împlinirea a 25 de ani de la proclamarea ei.

Această aniversare constituie, așadar, începutul unor noi izbînzi, unor noi trepte de afirmare multilaterală, de continuă înflorire a Republicii Socialiste România, prin munca conștiincioasă, entuziastă și unită a tuturor fiilor ei.

T. R.

Învățămîntul teologic. Cultura și arta bisericească. Canonizarea Sfinților români

În 1948, anul marilor reforme politice, economice și sociale din Patria noastră, s-a făcut și reforma învățămîntului teologic. Prin Legea cultelor, din 4 august 1948, școlile teologice de toate gradele, ale tuturor cultelor, au fost trecute în seama cultului respectiv.

Pe temeiul acestei legi, Biserica Ortodoxă Română și-a organizat învățămîntul în trei tipuri de școli: școli de cîntăreți, seminarii teologice și institute teologice de grad universitar, la care trebuie să adăugăm și cursurile de îndrumare misionară și socială a clerului, ținute de profesorii celor două institute teologice. În prezent funcționează șase școli de cîntăreți și seminarii, la București, Buzău, Mănăstirea Neamț, Cluj, Craiova și Caransebeș. În timpul celor cinci anii de studii, elevii seminariști primesc cunoștințe generale de teologie, muzică bisericească, limbi clasice, limbi moderne și cîteva obiecte de cultură generală (istorie, geografie, pedagogie, psihologie etc.). Profesorii se recrutează dintre licențiații și doctorii în Teologie.

După terminarea studiilor în seminariile teologice, absolvenții lor pot fi hirotoniți pe seama unor parohii mai mici sau pot să se înscrie la unul din cele două institute teologice de grad universitar, din București și Sibiu. La sfîrșitul studiilor, absolvenții prezintă o teză de licență și susțin un examen oral, în urma căruia li se acordă titlul de licențiat în Teologie. Cei mai buni licențiați ai ambelor institute se pot înscrie la cursurile de doctorat de trei ani, de pe lîngă Institutul teologic universitar din București.

În prezent, la ambele institute urmează și studenți teologi străini (Uganda, Etiopia, Siria, Liban, R. F. a Germaniei, Marea Britanie, R. S. F. Jugoslavia, Finlanda, Grecia), după cum numeroși tineri teologi români studiază în străinătate.

Profesorii celor două institute sînt doctori în Teologie și autorii unor lucrări teologice de valoare. Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a hotărît ca fiecare profesor să-și redacteze obligatoriu prelegerile sale, încredințînd redactarea unor manuale pentru institutele teologice unui grup de profesori din specialitatea respectivă de la ambele institute. Pînă în prezent au apărut: Studiul Noului Testament (1954), Studiul Vechiului Testament (1955), Patrologia (1956), Istoria Bisericii Universale (2 vol., 1956), Istoria Bisericii Române (2 vol., 1957), Teologia Dogmatică și simbolică (2 vol., 1958). Alte cursuri sînt dactilografiate și așteaptă lumina tiparului (Teologia Morală, Teologia Fundamentală, Catehetica, Omiletica, Istoria religiilor, Pedagogia, Pastorala, Liturgica, Dreptul bisericesc etc.).

Pentru prima dată s-au organizat la noi cursuri de îndrumare pastorală și misionară a clerului.

Se dă o deosebită atenție tipăriturilor bisericești în care sînt incluse studii, articole, recenzii, cronici etc. Astfel, la București apar trei reviste. Prima este *Ortodoxia*, revista Patriarhiei române, în care se publică studii privind poziția Bisericii noastre în problemele interconfesionale în discuție azi. A doua este revista Institutelor Teologice, intitulată: *Studii Teologice*. Aici apar felurite studii de Teologie, scrise de profesori sau de doctoranzi. A treia, *Biserica Ortodoxă Română*, buletinul oficial al Patriarhiei Române, publică îndeosebi studii și îndrumări asupra activității misionare-sociale a clerului, studii de Istoria Bisericii noastre, cronici bisericești etc. Pe lîngă acestea, apar cinci reviste ale centrelor mitropolitane: *Glasul Bisericii* (pentru Mitropolia Ungrovlahiei), *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, *Mitropolia Ardealului*, *Mitropolia Olteniei* și *Mitropolia Banatului*, toate publicînd felurite studii și cronici bisericești din cuprinsul eparhiilor respective. La Sibiu, apare și vechea foaie întemeiată de Andrei Șaguna, *Telegraful Român*.

În același timp s-a îmbogățit și continuă să se îmbogățească și literatura teologică, cu felurite lucrări de valoare.

La loc de frunte trebuie să pomenim cele 9 volume de predici, pastorale și cuvîntări ale Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, tipărite sub titlul semnificativ de *„Apostolat social"*.

Pentru catehizarea credincioșilor a apărut *Învățătura de credință creștină ortodoxă* (1952) și cîteva catehisme.

Pentru trebuințele bisericilor parohiale (dar și pentru școlile teologice) s-au tipărit diferite lucrări de muzică bisericească: *Gramatica muzicii psaltice*, *Vecernierul*, *Utrenierul*, *Cîntările Sfintei Liturghii* și altele. La acestea se adaugă numeroasele cărți de cult.

În clădirea Sf. Sinod s-au pus bazele unei valoroase biblioteci, mai ales cu vechi tipărituri și manuscrise românești. La toate eparhiile s-a îmbogățit fondul de cărți al bibliotecilor și s-au aranjat arhivele, pentru a fi puse la dispoziția cercetătorilor.

Înfăptuiri de seamă s-au făcut și în privința restaurărilor de monumente istorice. Deși aceste monumente sînt bunuri artistice ale întregului popor, în trecut ele au fost complet neglijate, încît abia în zilele noastre a început o largă acțiune pentru restaurarea lor, pe cheltuiala Statului și a Bisericii. Așa au fost restaurate Catedrala patriarhală din București, mănăstirile Dealu, Căldărușani, Ciorogîrla, Horezu, Arnota, Cozia, Neamț, Secu, Putna, Sucevița, Moldovița, Voroneț, Slatina, Trei Ierarhi, Catedrala mitropolitană din Iași, Catedrala mitropolitană din Sibiu, Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, biserica din Densuș (județul Hunedoara), unele biserici de lemn din Maramureș și altele. Pe lîngă acestea, s-au refăcut, s-au zidit din temelie, s-au zugrăvit o seamă de alte locașuri de închinare.

Toate acestea ne arată grija deosebită a Statului și a Bisericii noastre, pentru marile creații artistice ale înaintașilor noștri.

Ca o completare a celor scrise pînă aici, trebuie să pomenim de un alt fapt de seamă din viața Bisericii noastre și anume *canonizarea unor Sfinți români*, cinstiți numai în unele părți ale țării. Acest lucru s-a făcut pentru prima dată în țara noastră în cadrul unor mari festivități religioase, în luna octombrie 1955, la care au participat delegați din aproape toate Bisericile ortodoxe surori. Au fost trecuți atunci în rîndul Sfinților: Sf. Ierarh Calinic de la Cernica (prăznuit la 11 aprilie), Sf. Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici, mitropoliții Ardealului (24 aprilie), Sf. Iosif cel Nou de la Partoș, mitropolitul Banatului (15 septembrie), Cuvioșii Mărturisitori Visarion Sarai și Sofronie și mucenicul Nicolae Oprea (21 octombrie). S-a hotărît apoi ca unii Sfinți ale căror moaște se găsesc în țară, să fie cinstiți în întreaga Biserică Ortodoxă Română: Dimitrie Basarabov (cu moaștele în catedrala patriarhală din București, la 27 octombrie), Cuvioasa Paraschiva (catedrala mitropolitană din Iași, 14 octombrie), Sf. Filofteia de la Argeș (7 decembrie), Sf. Grigorie Decapolitul de la Bistrița Olteană (20 noiembrie), Sf. Nicodim de la Tismana (26 decembrie) și Sf. Ioan Valahul (12 mai).

Astfel, prin instituțiile sale de învățămînt teologic, prin lucrările și revistele teologice care apar cu regularitate, prin canonizarea Sfinților români a crescut prestigiul Bisericii noastre, atît în țară cît și peste hotare.

Mircea Păcurariu

Contribuţia credincioşilor la viaţa Bisericii

Este bine ştiut că Biserica noastră, al cărei cap este Mîntuitorul Iisus Hristos, este formată din ierarhie (episcopi, preoţi, diaconi) şi credincioşi. Această împărţire corespunde voii dumnezeieşti şi unei absolute necesităţi. Dovada o găsim în una din epistolele dumnezeiescului Apostol Pavel, unde citim: „Şi el a dat pe unii ca să fie apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii binevestitori, pe alţii păstori şi învăţători spre desăvîrşirea sfinţilor, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos“ (Efeseni 4, 11—12). Alcătuită deci din cler şi credincioşi, Biserica realizează o unitate deplină, aşa cum într-un trup sănătos, mădularele împlinindu-şi fiecare în parte rolul său, se creează o desăvîrşită armonie. O excepţională mărturie a existenţei preoţiei o constituie Vechiul Testament unde Aaron era arhiereu, iar urmaşii lui erau preoţi.

Momentul cînd Mîntuitorul Iisus Hristos suflă asupra Apostolilor şi le zice: „Luaţi Duh Sfînt; cărora veţi ierta păcatele le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine vor fi ţinute“ (Ioan 20, 22), constituie actul instituirii preoţiei Noului Testament. Conştiinţa preoţiei o aveau permanent şi Apostolii, căci iată ce spune Sf. Apostol Petru: „Pe preoţii cei dintre voi îi rog *ca unul ce sînt preot . . .*“ (I Petru 5, 1). Iar în ziua Cincizecimii, cînd Duhul Sfînt s-a pogorît peste Apostoli, în chip de limbi ca de foc, i-a transformat din nişte oameni obişnuiţi, măcinaţi de frică şi ezitare, în Apostoli destoinici şi curajoşi, care într-atîta s-au confundat cu misiunea lor încît toţi, afară de Sf. Apostol Ioan, au primit cununa muceniciei.

Dar cum cu încheierea primului secol Apostolii încetează de a mai trăi, harul dumnezeiesc al preoţiei l-au transmis episcopilor, prin punerea mîinilor şi aceştia la rîndul lor preoţilor, această succesiune păstrîndu-se pînă în zilele noastre. Ilustrarea acestui fapt o găsim în cîteva din epistolele Sf. Apostol Pavel, unde citim: „Te îndemn să ţii aprins darul lui Dumnezeu, cel ce este în tine prin *punerea mîinilor*“ (II Timotei 1, 6), sau: „Apoi cu rugăciuni şi ajunări *le-au hirotonit* preoţi în fiecare biserică şi i-au încredinţat pe ei Domnului în care crezuseră“ (F. Ap. 14, 11).

Şi cu toată această latură a activităţii sfinţitoare a ierarhiei, credincioşii „nu sînt un oarecare vas, gol de harisme, pe care ierarhia l-ar umple“, ci putem afirma că ei sînt *coliturghisitori* la cele sfinte, participînd direct la oficierea tainelor şi a ierurgiilor, care fără a lor directă voie şi colaborare nu se pot împlini.

Cea mai palpabilă dovadă a colaborării lor o găsim în Sf. Liturghie, care este un permanent dialog între preot şi credincioşi în zidirea lor sufletească şi în preamărirea lui Dumnezeu. Preotul de pildă rostind: „Pace tuturor“, credincioşii îi răspund: „Şi duhului tău“, sau zicînd: „Sus să avem inimile“, credincioşii îl încredinţează: „Avem către Domnul“.

Ţinînd seama că în împrejurări excepţionale credincioşii pot oficia chiar taina Sf. Botez, ne putem da cu adevărat seama cît de mare este rolul lor în Biserica lui Hristos. Pornind de la alegerea lui Matia în demnitatea apostoliei, din care, prin trădare căzuse Iuda, continuînd apoi cu vestitele şcoli catehetice şi cu Sinoadele ecumenice, pretutindeni vom găsi prezenţa, ajutorul şi colaborarea credincioşilor. Partea cea mai însemnată de contribuţie a lor, însă, se realizează îndeosebi pe plan liturgic. Particpiarea întregii obşti creştine la viaţa liturgică este un lucru mai mult decît obişnuit. Astfel, după o expresie a Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu al Banatului, putem spune că Biserica noastră „n-a alunecat spre extreme ci a păstrat mereu cumpăna, necunoscînd nici *dăunătorul clericalism* şi nici *dizolvantul laicism*“. Duhul comunitar a caracterizat Ortodoxia totdeauna.

Mijloacele prin care se poate atinge acea fericită colaborare în cele sfinte a preoţilor cu credincioşii stau la îndemîna parohiilor noastre. Una din cele mai roditoare căi ale acestei colaborări este cîntarea în comun, prin care credincioşii participă activ şi direct la viaţa liturgică, biserica devenind mai vie, mai încălzitoare sufleteşte.

Părtaşi fiind la viaţa Bisericii, preotul şi credincioşii desfăşoară deci împreună trăirea creştinească.

Prezenţi în consiliile şi comitetele parohiale, la serviciile religioase cîntînd în comun, citind Cazania şi rostind împreună Crezul, îndeplinindu-şi toate atribuţiile statutare, credincioşii pot oferi energii care activate aduc un mare serviciu Bisericii lui Hristos.

Rolul pe care l-au exercitat credincioşii în Biserica Ortodoxă Română a fost mai evident în perioada frămîntărilor din Transilvania, în sec. XVIII, cînd legea creştinească a fost denumită drept „legea noastră“.

Să ne străduim deci, preoţi şi credincioşi deopotrivă, în a ne înţelege cît mai bine rosturile noastre de fii ai Bisericii străbune şi de buni cetăţeni ai Patriei, încălzindu-ne sufleteşte tot mai mult unii pe alţii, îmbunătăţindu-ne zi de zi făptura noastră lăuntrică, făcîndu-ne din plin datoria fiecare la locul nostru.

Pr. Vasile Petrica

Sfîntul Ierarh Nicolae

(Urmare din pag. 2)

Toate acestea ne grăiesc şi ne îndeamnă la trăirea în Duh a Evangheliei Domnului prin marea dragoste şi ajutorarea semenilor — ca actualizare a faptelor Sfîntului Nicolae cel care tot timpul a lucrat prin trăirea cuvintelor Domnului: „Cel ce crede în mine, lucrurile pe care le fac eu, şi acela le va face.“ Călăuzit şi de îndemnul Sf. Apostol Pavel: „Iar facerea de bine şi dărnicia nu le daţi uitării; căci cu jertfe ca acestea se mulţumeşte Dumnezeu“ (Evrei 13, 16), Sfîntul Nicolae nu s-a mărginit doar să predice Evanghelia credinţei, ci a adus şi roade bogate în viaţa sa. Aşadar, să cinstim şi noi pe Sfinţii Bisericii şi să le urmăm pilda şi îndrumarea lor pentru a dobîndi mîntuirea şi fericirea veşnică.

Pr. *Vartol. Constantinescu*

Vizită frăţească

P. S. Episcop Germain Hardy, conducătorul Eparhiei catolice-ortodoxe din Franţa, însoţit de P. C. părinţi Michel Philippe Laroche şi Jean Pierre Pahud, precum şi de d-na Yvonne Catherine Winnaert, au fost mai bine de două săptămîni oaspeţii Patriarhiei Ortodoxe Române, în care timp au luat contact cu viaţa religioasă a Bisericii noastre. La întoarcerea spre casă s-au oprit la Timişoara, între 23 şi 28 septembrie 1972. Zilele petrecute aici au fost consacrate unor ample luări de contact cu realităţile bisericeşti din Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului.

Însoţiţi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, ei au vizitat Centrul eparhial, atelierul de lumînări, tipografia şi colecţia de artă bisericească, Seminarul teologic din Caransebeş, Catedrala mitropolitană şi mai multe biserici din Timişoara, dintre care unele nou construite, nou pictate sau dotate cu noi case parohiale, bisericile din Caransebeş şi Lugoj, paraclisele Timişeni şi Piatra Scrisă. Peste tot s-au întîlnit cu preoţi, monahi şi credincioşi, dîndu-li-se explicaţii şi cerînd lămuriri asupra cultului şi organizării Bisericii Ortodoxe Române.

Duminică, 24 septembrie a. c., Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop Germain, asistaţi de preoţi români şi francezi, au coliturghisit în parohia Şanoviţa, protopopiatul Lugoj.

Ziua cînd oaspeţii au părăsit Timişoara a coincis cu ţinerea obişnuitei şedinţe lunare a Consiliului eparhial. Î. P. S. Mitropolit Nicolae a prezentat pe membri Consiliului eparhial şi modul de lucru al acestuia, iar P. S. Episcop Germain şi-a reafirmat recunoştinţa faţă de Prea Fericitul Patriarh Justinian şi Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru înţelegerea şi ajutorul ce acordă Episcopiei ortodoxe din Franţa.

Prot. Gh. Geţia

Din neguri spre culmi

Noapte tulbure şi amară
Fost-a traiul pînă ieri,
Roabă-a fost întreaga ţară
Prinsă-n lanţul de dureri.

Zăngănit de lanţuri grele
Peste un norod robit;
Jalea-naltă pîn-la stele
Aştepta un Răsărit.

Pentru ziua libertăţii
Mii şi mii de luptători
Dăruiră preţul vieţii
Ca să ne răsară zori.

Din temniţe ferecate
Horia, Cloşca şi Crişan
Au aprins pentru dreptate
Facle roşii de mărgean.

Fapta lor nicicînd nu moare
Chipul lor rămîne viu,
Alţi eroi ne-au dus spre Soare,
Numele de-abia îl ştiu.

Monahia *Eudoxia Manolache*

Din colindele noastre de Crăciun

O, ce veste minunată

O, ce veste minunată
În Vifleem ni s-arată
Astăzi s-a născut
Cel făr-de-nceput
Cum au spus proorocii.

Că la Vifleem, Maria,
Săvîrşind călătoria,
Într-un mic sălaş
Lîng-acel oraş
A născut pe Hristos.

Pe Fiul în al Său nume
Tatăl l-a trimis în lume

Să se nască
Şi să crească,
Să ne mîntuiască.

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua străluceşte
Magilor vesteşte,

Că astăzi Curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria
Naşte pe Mesia.

Magii cum zăriră
Steaua şi porniră,
Mergînd după rază,
Pe Hristos să-l vază.

Şi dacă porniră
Îndată-l găsiră,
La Dînsul intrară
Şi se închinară

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite,
Avînd fiecare
Bucurie mare,

Care bucurie
Şi aici să fie
De la tinereţe
Pîn-la bătrîneţe.

Praznic luminos

Praznic luminos,
Strălucind, frumos,
Astăzi ne-a sosit
Şi ne-a nveselit.
Că Mîntuitorul
Şi izbăvitorul
Cu trup s-a născut,
Raiul cel închis
Azi iar s-a deschis,
Şarpelui cumplit
Capul i-a zdrobit.
Şi strămoşii iară
Prin Sfînta Fecioară
Iar s-au înnoit.

Îngerii cîntau
Păstorii fluierau,
Magii se-nchinau,
Toţi se bucurau.
Doar Irod era
Că se tulbura
De naşterea Sa.
El îl căuta,
Voind morţi-a-l da.
Dar pruncul Iisus
Din ţară s-a dus.
Fie lăudat,
Binecuvîntat,
În veacuri. Amin.

Proverbe româneşti

— *Beţivul cînd este beat*
Îi pare că-i împărat.
— *Munca e blagoslovită,*
Cînd te ţi de ea ai pită.
— *Cine vorbeşte, lucrul nu-i sporeşte,*
Iar cine tace mai multă treabă face.
— *Copilul răzgîiat rămîne neînvăţat.*
— *La cel ce te duşmăneşte,*
Tu cu bine-i răsplăteşte.
— *Binele pe om îl scapă,*
În vreme de foc şi apă.
— *Mai bine puţin cu dreptate,*
Decît mult cu strîmbătate.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |